DANIELLE STEEL

Născută la 14 august 1947, Steel este o romancieră americană, cel mai bine vândut autor în viață şi al patrulea cel mai bine vândut autor din toate timpurile, cu peste 800 de milioane de exemplare vândute.
Cu sediul în California pentru cea mai mare parte a carierei sale, Steel a produs mai multe cărți pe an, de multe ori jonglând cu până la cinci proiecte dintr-o dată. Toate romanele ei au fost bestseller-uri, inclusiv cele în ediție hardback[1].
Subiectele ei sunt destul de consistente, implicând adesea familii bogate care se confruntă cu o criză, amenințate de elemente întunecate, cum ar fi închisoarea, frauda, şantajul şi sinuciderea.
Steel a publicat, de asemenea, ficțiune şi poezie pentru copii, preocupându-se şi cu strângerea de fonduri pentru tratamentul bolilor mintale.
Cărțile sale au fost traduse în 28 de limbi, 22 fiind adaptate pentru televiziune, două primind nominalizari la Globul de Aur.

Primii ani

[1] Ediție scumpă, cartonată a unei cărți.

Steel, născută ca Danielle Fernandes Dominique Schuelein-Steel în New York, singurul copil al lui John Schulein-Steel şi al Normei da Camara Piatra dos Reis. Tatal ei a fost un imigrant evreu german, un descendent al unia dintre fondatorii brandului de bere Löwenbräu. Mama ei, născută în Portugalia, a fost fiica unui diplomat. Steel a fost crescută în religia catolică şi în tinerețe a dorit să devină călugăriță. Ea a petrecut o mare parte din copilăriei în Franța, şi de la o vârstă fragedă ea a participat la petrecerile părinților ei, ceea ce i-a oferit posibilitatea de a observa obiceiurile şi viața celor bogați şi celebri. Părinții ei au divorțat când ea avea opt ani, şi ea a fost crescută la New York şi în Europa de către tatăl ei, văzând-o destul de rar pe mama ei.

A absolvit Liceul francez din New York, promoția 1963, a studiat literatura de proiectare şi design vestimentar, mai întâi la Şcoala de design Parsons în 1963 şi apoi la Universitatea din New York 1963 - 1967.

Cariera timpurie

În 1965, atunci când ea avea doar 18 ani, Steel s-a căsătorit cu bancherul Claude-Eric Lazard. În timp ce era o tânără soție şi

încă studentă la Universitatea din New York, Steel a început să scrie, terminând primul ei manuscris în anul următor, atunci când ea avea nouăsprezece ani. După naşterea fiicei lor, Beatrix, în 1966, Steel a lucrat timp de de mai mulți ani pentru o agenție de relații publice din New York, numita Supergirls, care publica şi o revista-magazin. Un client a fost foarte impresionat de articole scrise de Steel în revistă şi a încurajat-o să se concentreze asupra scrisului sugerându-i să scrie o carte, ceea ce Steel a şi făcut. Mai târziu ea s-a mutat la San Francisco, şi a lucrat pentru Grey Advetising ca şi copywriter[2].

Viața personală

După nouă ani de căsătorie şi mai mulți ani de separare conjugală, Steel şi Lazard au divorțat. În 1972 a fost publicat primul ei roman - *Going Home*. Romanul conținea multe dintre temele pentru care creatia ei literara va deveni cunoscută, cu accent inclusiv pe aspectele legate de familie şi relațiile umane.

Cât încă era căsătorită cu Lazard, în timp ce intervieva un deținut într-o închisoare lângă Lompoc - California, Steel l-a întâlnit

---

[2] *Copywriter* într-o agenție de publicitate, persoana având drept misiune crearea (conceperea) de texte pentru anunțuri publicitare (inclusiv sloganuri, acroşaje, încheieri etc), creație audio-video, generice TV, „năzbâtii" publicitare etc.

pe Danny Zugelder, care era de asemenea încarcerat acolo. Acesta sa mutat cu Steel când a fost eliberat condiționat în iunie 1973, dar a revenit la închisoare la începutul anului 1974 pentru jaf şi viol. După ce a primit divortului de Lazard în 1975, ea s-a căsătorit cu Zugelder în cantina închisorii unde acesta era încarcerat. Au divorțat în 1978, dar in urma acestei relații au apărut cele două romane care au lansat cariera ei de success: *Passion's Promise* and *Now and Forever.*

Steel s-a căsătorit cu al treilea ei soț, William Toth, a doua zi după ce divorțul de Zugelder a fost finalizat. Ea era deja însărcinata în 8 luni şi jumătate cu copilul său, Nicolas. Odată cu succesul celei de-a patra ei carți, *The promise*, Steel a devenit o prezenta permanenta în înalta societate din San Francisco, în timp ce Toth, un dependent de droguri, a fost lăsat pe dinafară. Ei au divortat in martie 1981.

Steel s-a căsătorit pentru a patra oară în 1981, cu viticultorul John Traina. Traina a adoptat, ulterior, pe Nick, fiul lui Steel, dându-I numele lui de familie. Împreună au avut incă cinci copii, Samantha (14 aprilie 1982), Victoria (5 septembrie 1983), Vanessa (18 decembrie, 1984), Max (10

februarie 1986) şi Zara (26 septembrie, 1987).
Ca o coincidență, începând cu căsătoria ei cu Traina în 1981, Steel a fost o prezența aproape permanentă pe *listele New York Times Bestseller* cu bestseller-uri atât în ediție hardcover cât şi paperback[3]. În 1989, ea a fost listată în *Guinness Book of World Records* având o carte prezentă pe *lista New York Times Bestseller* pentru cele mai multe săptămâni consecutive ale unui autor, şi anume 381 la acel moment. De la prima ei carte publicată, fiecare dintre romanele ei a fost în vârful listelor de bestseller atât în ediție paperback cât şi hardback.
Hotărâtă să-şi petreacă timpul cât mai mult posibil cu copiii ei, de multe ori Steel a scris noaptea, cu doar patru ore de somn pe noapte, pentru a putea fi cu copiii ei în timpul zilei. Steel este un autor prolific, de multe ori terminând mai multe cărți pe an. Fiecare carte durează 2 ani şi jumătate pentru a fi finalizată, astfel că Steel şi-a dezvoltat capacitatea de a jongla cu până la cinci proiecte dintr-o dată, făcând cercetare pentru o carte în timp ce verifica sau scria şi edita altele.

---

[3] Ediție ieftină a unei cărți, cu coperti subtiri, necartonate.

Fiul ei Nicolas Traina s-a sinucis în 1997, ca urmare a unei tulburari bipolare[4]. Pentru a onora memoria lui, Steel a scris cartea non-ficțiune *His Bright Light*, despre viața şi moartea lui Nick. Încasările din vânzarea carții, care a ajuns pe *lista New York Times Bestseller* a romanelor non-ficțiune, au fost utilizate pentru a alimenta constatat conturile *Fundatiei Nick Traina*, pe care Steel a înființat-o pentru a finanța organizații dedicate tratarii bolilor psihice. La scurt timp mariajul ei cu Jonh Traina s-a destrămat.

1997-prezent

Steel s-a căsătorit pentru a cincea oară cuTom Perkins, finantator la Silicon Valley, dar mariajul lor s-a încheiat după patru ani, în 2002. Steel a spus că romanul ei *The Klone and I a* fost inspirat de o glumă privată între ea şi Perkins. In 2006, Perkins a dedicat lui Steel romanu său *Sex and the Single Zillionaire.*

În 2002, Steel a fost decorată de guvernul francez ca *Officier* of the *Ordre des Arts et des Lettres*, pentru contribuțiile sale la cultura mondială. De asemenea a mai fost inclusa in *California Hall of Fame*, în decembrie 2009.

---

[4] Afecțiune psihică.

Capitolul 1

Casa de la numărul 2129, Wyoming Avenue, se înălța în întreaga sa substanțială splendoare, cu fațada de piatră cenuşie sculptată meşteşugit şi bogat ornamentată, înfrumusețată de un vultur mare auriu şi împodobită cu steagul francez, ce se învolbura uşor în briza stârnită abia după-amiază. Era, poate, ultima briză pe care avea s-o simtă oraşul Washington D.C. Timp de câteva luni, vara intrându-şi în drepturi. Sosise deja luna iunie. Iunie, 1939. Iar ultimii cinci ani trecuseră mult prea repede pentru Armand de Villiers, ambasadorul Franței.

Stătea în cabinetul său, cu vedere spre eleganta grădină, privind absent fântâna arteziană, un moment doar, după care reveni cu atenția la muntele de hârtii de pe birou, în pofida miresmei bogate de liliac din aer, avea treburi de făcut, prea multe treburi. Mai ales acum. Ştia că avea să rămână la birou până noaptea târziu, la fel ca în fiecare seară din ultimele două luni, pregătindu-se pentru întoarcerea în Franța. Ştiuse că avea să sosească rechemarea şi,

totuşi, în aprilie, când i se spusese, ceva dinlăuntrul lui îl duruse preț de-o clipă. Chiar şi acum, de fiecare dată când se gândea la întoarcerea acasă, îl copleşeau emoții amestecate. La fel se simțise şi când plecase din Viena, Londra, şi din San Francisco înaintea lor, precum şi din alte posturi anterioare.

Aici, însă, se formase o legătură mai puternică. Armand avea un mod al lui de-a prinde rădăcini, de a-şi face prieteni, de-a se îndrăgosti de locurile unde era detaşat. Acest lucru îi îngreuna mutările. Şi, totuşi, de astă dată, nu se muta; se întorcea acasă. Acasă. Trecuse atâta timp de când nu mai locuia acolo şi aveau atâta nevoie de el. Tensiunea plutea peste toată Europa, pretutindeni lucrurile erau în schimbare. Simțea adesea că trăia numai pentru notele zilnice de la Paris, care-l ajutau să înțeleagă oarecum ce se întâmpla. Washington-ul părea la ani-lumină depărtare de problemele care asediau Europa, de spaimele care făceau să tremure inima Franței. Aici, în această țară ocrotită de Dumnezeu, nu aveau de ce să tremure. În Europa, însă, nimeni nu se mai simțea la fel de în siguranță.

Cu doar un an în urmă, toată lumea din

Franța fusese convinsă că războiul era iminent, deşi acum, din câte auzise Armand, mulți îşi înmormântaseră temerile. De adevăr, însă, nu te puteai ascunde la nesfârşit. L-o spusese şi lui Liane. Cu patru luni în urmă, când se sfârşise războiul civil din Spania, devenise clar că germanii se apropiau, iar aerodromul lor aflat chiar sub Irún îi apropia până la doar câțiva kilometri de Franța. Chiar şi dându-şi seama de acest lucru, însă, Armand era conştient că existau oameni care nu doreau să vadă ce se întâmpla. În ultimele şase luni, Parisul fusese incomparabil mai relaxat decât înainte, cel puțin la suprafață. El însuşi fusese conştient de acest lucru când fusese acasă de Paşte, pentru întâlniri secrete cu Ministerul de Interne, prilej de a-l anunța că misiunea sa la Washington lua sfârşit.

Fusese invitat la o rundă continuă de recepții sclipitoare, în acut contrast cu vara anterioară, dinaintea acordului de la Munchen cu Adolf Hitler. Înainte de asta, domnise o tensiune insuportabilă. Apoi, însă, se risipise dintr-odată, în locul ei instalându-se un soi de animație frenetică, Parisul fiind în cea mai bună formă. Aveau loc petreceri, baluri, spectacole de operă, vernisaje şi gale, ca şi cum rămânând tot

timpul ocupați şi continuând cu râsetele şi dansurile, ar fi făcut războiul să ocolească la nesfârşit Franța. Armand fusese nemulțumit de veselia frivolă pe care o văzuse printre prietenii săi la Paşte, deşi înțelegea totuşi că acesta era modul lor de a-şi ascunde spaima. La înapoiere, discutase despre asta cu Liane.

— Par a fi atât de speriați, încât nu vor să se mai oprească din râs, de teamă că, dacă o fac, vor țipa de spaimă, fugind să se ascundă.

Dar râsul lor n-avea să oprească începutul războiului, n-avea să oprească marşul lent şi constant al lui Hitler asupra Europei. Armand se temea uneori că de-acum înainte nimic n-avea să-l mai oprească pe acel om. Vedea în Hitler un demon înfricoşător şi, deşi existau şi cei din posturile sus-puse care se arătau de acord cu el, alții considerau că Armand devenise prea nervos în anii îndelungați de muncă în slujba țării, ajungând un bătrân fricos.

— Cu asta te-ai ales după atâta trai în State, băiete? îl tachinase cel mai bun prieten al său din Paris. Era din Bordeaux, unde el şi Armand copilăriseră împreună, acum fiind directorul a trei dintre cele mai mari bănci din Franța. Nu fi naiv, Armand.

Hitler nu s-ar atinge în veci de noi.
— Englezii nu sunt de aceeaşi părere cu tine, Bernard.
— Şi ei sunt nişte babe fricoase şi-n plus, le place să-şi joace jocurile lor de-a războiul. Îi excită gândul de-a se lua de păr cu Hitler. Altceva n-au de făcut.
— Ce prostie!
Armand trebuise să-ți stăpânească nervii şi să asculte, dar glasul lui Bernard nu era singurul pe care-l auzise luându-i pe englezi în derâdere, şi plecase din Paris aproape furios, la sfârşitul şederii sale de două săptămâni. Se aşteptase ca americanii să fie orbi față de amenințarea cu care se confrunta Europa, dar sperase că va auzi altceva în propria lui țară, şi nu auzise nici jumătate. Avea propriile lui puncte de vedere asupra acestui subiect, propriile lui opinii privind amenințarea care se profila, privind pericolul reprezentat de Hitler şi iuțeala cu care dezastrul avea să se pogoare asupra lor. Sau, poate, se gândea el în drum spre casă, poate că Bernard şi ceilalți aveau dreptate. Poate că era prea înfricoşat, prea îngrijorat pentru patria lui. Într-un fel, întoarcerea acasă putea fi utilă. Avea să-l aducă mai aproape de pulsul Franței.
Liane primise bine vestea plecării. Era

obişnuită cu împachetatul şi mutările. Şi-i ascultase cu interes descrierile stării de spirit de la Paris. Era o femeie inteligentă şi înțeleaptă, şi aflase de la Armand, de-a lungul anilor, multe despre secretele politicii internaționale. Într-adevăr, învățase mult de la el, Armand fiind încă de la începuturile căsniciei lor dornic să-i împărtăşească punctele lui de vedere. Ea era atât de tânără şi însetată să afle totul despre cariera lui, despre țările în care era trimis, despre implicațiile politice ale numeroaselor lui tratative. Zâmbi în sinea lui, cu gândul la ultimii zece ani. Liane fusese un mic burete lacom, absorbind fiecare picătură de informație, înfulecând fiecare bucățică, şi învățase cu spor.

Acum avea propriile ei opinii şi, adesea, nu era de acord cu el, sau se arăta mai îndârjită decât soțul ei în privința unei idei comune. Cel mai furios conflict îl avuseseră cu doar câteva săptămâni în urmă, la sfârşitul lui mai, cu privire la *S.S. St Louis*, un vas care ducea din Hamburg nouă sute treizeci şi şapte de evrei, cu binecuvântarea lui Joseph Goebbels, îndreptându-se spre Havana, unde refugiaților li s-a refuzat intrarea, părând sortiți să moară la bordul navei ce rămânea blocată în rada portului.

Alții s-au angajat în eforturi frenetice de a găsi un cămin pentru refugiați, altfel aceştia fiind condamnați să se întoarcă la Hamburg şi la soarta ce-i aştepta acolo. Liane însăşi vorbise cu preşedintele, profitând de faptul că-l cunoştea, dar fără niciun rezultat. Americanii refuzaseră să-i primească, iar Armand o privise pe Liane prăbuşindu-se pradă lacrimilor, în timp ce-şi dădea seama că toate eforturile ei şi cele ale altor nenumărate persoane fuseseră zadarnice. Se primeau mesaje de pe vas, anunțând sinuciderea în masă decât să accepte înapoierea în portul de unde veniseră. În sfârşit, din fericire, Franța, Anglia, Olanda şi Belgia acceptaseră să-i primească, dar lupta între Armand şi Liane continuase. Pentru prima oară în viața ei, fusese dezamăgită în propria sa țară. Furia ei nu cunoştea limite. Şi deşi Armand îi împărtăşea sentimentele, insista că Roosevelt avusese motive să refuze preluarea refugiaților. O înfuria şi mai tare faptul că Armand era dispus să accepte decizia lui Roosevelt. Se simțea trădată de propriul ei popor. America era tărâmul bogățiilor şi al belşugului, căminul vitejilor, țara oamenilor liberi. Cum putea să scuze Armand refuzul lor de a-i primi printre ei pe

acei oameni? Nu era o chestiune de judecată, încerca el să-i explice, ci de a accepta că uneori guvernele iau decizii aspre. Important era să recunoască faptul că refugiații erau în siguranță. După aceea, Liane avusese nevoie de câteva zile pentru a se calma, dar chiar şi astfel, angajase o discuție lungă şi aproape ostilă cu Prima Doamnă, la un prânz între cucoane. Doamna Roosevelt fusese înțelegătoare față de mânia lui Liane. Şi pe ea o răvăşise soarta pasagerilor de pe *St. Louis*, dar nu reuşise să-şi convingă soțul să se răzgândească. Statele Unite trebuiau să-şi respecte cotele, iar cei nouă sute treizeci şi şapte de refugiați germano-evrei depăşeau cota corespunzătoare acelui an. Doamna Roosevelt i-a amintit din nou lui Liane că, pentru aceştia, totul se terminase cu bine. Totuşi, era un eveniment care-o impresionase pe Liane prin gravitatea calvarului acelor oameni în Europa şi deodată dobândise o nouă înțelegere asupra celor ce se întâmplau departe de viața paşnică a dineurilor diplomatice din Washington. Astfel, devenea nerăbdătoare să se întoarcă în Franța împreună cu Armand.

— Nu-ți pare rău că-ți părăseşti din nou

țara, dragostea mea? o privise el blând, când îşi luau liniştiți cina, acasă, după ce incidentul cu nava *St Louis* se răcise în sfârşit.
Liane clătinase din cap.
— Vreau să ştiu ce se întâmplă în Europa, Armand. Aici, mă simt atât de departe de toate.
Apoi îi zâmbise, simțind că-l iubea mai mult ca oricând. Trăiseră împreună zece ani de extraordinară fericire.
— Chiar crezi că va începe curând războiul?
— Nu pentru țara ta, iubito.
Dintotdeauna obişnuise să-i amintească originea ei americană. Considerase mereu important ca Liane să-şi mențină un simț al propriilor îndatoriri, pentru a nu fi înghițită complet de vederile şi legăturile lui cu Franța. Ea era o entitate separată, la urma urmei, şi avea dreptul la propriile ei obligații şi opinii, care până acum nu se amestecaseră niciodată cu ale lui. Din când în când avea loc între ei câte o ceartă feroce, câte o izbucnire de disensiuni, dar acestea păreau sa mențină relația sănătoasă, şi nu-l deranjau pe Armand. Îi respecta părerile la fel de mult ca pe ale lui proprii, şi-i admira zelul de a-şi susține convingerile. Era o femeie puternică şi avea o minte admirabilă.

O stima de când o văzuse prima oară, la San Francisco, când era o fată în vârstă de numai cincisprezece ani. Fusese o copilă fermecătoare, de o frumusețe aurie aproape eterică şi, totuşi, după ani şi ani de existență în singurătate alături de tatăl ei, Harrison Crockett, Liane dobândise cunoştințe şi o înțelepciune neobişnuite la o fată atât de tânără.

Armand mai tinea bine minte momentul când o văzuse pentru prima dată, într-o rochie de vară din în alb, cu o pălărie mare de pai, hoinărind prin grădina Consulatului din San Francisco, fără a spune nimic, în timp ce-i asculta pe „oamenii mari“, pentru a se întoarce apoi spre el, cu un surâs sfios, ca să-i spună într-o franceză impecabilă ceva despre trandafiri. Tatăl ei fusese nespus de mândru.

Armand zâmbi la amintirea îndepărtată a tatălui ei. Harrison Crockett fusese un om absolut neobişnuit. Sever şi amabil în acelaşi timp, distins, dificil, chipeş, obsedat de propria-i intimitate şi de protecția propriei sale fete, şi încununat de mare succes în transporturile navale. Era un om care nu-şi irosise viața.

Se cunoscuseră la scurt timp după sosirea lui Armand în San Francisco, cu prilejul

unui mic şi strălucitor dineu, oferit de către consulul anterior înainte de-a fi plecat din San Francisco la Beirut. Armand îşi amintea că, din câte ştia el, fusese invitat şi Crockett, dar era aproape sigur că n-avea să vină. Harrison Crockett se ascundea dincolo de zidurile elegantei sale fortărețe de cărămidă de pe Broadway, cu vedere spre golf. Fratele lui, George, avea o mult mai mare înclinație de a veni la petreceri şi se număra printre cei mai populari burlaci din San Francisco, nu atât prin farmecul său, cât datorită relațiilor şi enormului succes al fratelui lui. Dar, spre marea uimire a tuturor, Harrison venise la dineu. Vorbise puțin şi plecase devreme, dar, înainte de asta, fusese foarte amabil cu Odile, soția lui Armand. Atât de amabil, încât ea insistase să-l invite împreună cu fiica lui la ceai. Harrison îi vorbise lui Odile despre fată, fiind deosebit de mândru că vorbea atât de bine franțuzeşte şi, cu un surâs încântat, spusese că era „o fată absolut remarcabilă”, comentariu care-i făcuse pe amândoi să zâmbească, atunci când Odile i-l relatase lui Armand.

— Cel puțin are un punct slab. Arată întru totul la fel de neîndurător pe cât se spune că e.

Dar Odile îl contrazisese:
— Cred că te înşeli, Armand. Cred că e un om foarte singur. Şi e absolut înnebunit după fată.
Odile nu se înşelase foarte mult. La scurt timp după aceea, aflaseră cum îşi pierduse soția, o frumoasă tânără de nouăsprezece ani, pe care o adora. Înainte de această întâmplare, fusese prea ocupat cu imperiul său naval, dar după câte se părea, odată ce-i venise ideea însurătorii, alesese bine.
Arabella Dillingham Crockett fusese pe cât de inteligentă, pe-atât de frumoasă, iar ea şi Harrison dăduseră, împreună, câteva dintre cele mai orbitoare baluri din oraş. Plutea prin casa pe care i-o construise el, arătând ca o prințesă din poveste, cu rubinele cumpărate de Harrison din
Orient, diamante mari aproape cât ouăle şi, peste buclele aurii, tiare comandate special pentru ea, la *Cartier*. Primul lor copil fusese anunțat cu tot atâta emoție ca a doua pogorâre a mântuitorului, dar, în pofida obstetricianului adus special din Anglia şi a celor două moaşe chemate din Est, Arabella murise la naştere, lăsându-l văduv şi cu un copil mic, o fetiță după chipul şi asemănarea ei, pe care o adora la fel cum îşi adorase înainte soția. În primii zece ani

de după moartea acesteia, nu mai ieşi din casă decât ca să se ducă la firmă. *Crockett Shipping* era una dintre cele mai mari linii navale din State, cu vase răspândite pe toate mările Orientului, transportând mărfuri, precum şi două nave de pasageri extraordinar de elegante, care făceau curse în Hawaii şi Japonia. În plus, Crockett avea vase de pasageri în America de Sud, plus câteva care călătoreau profitabil de-a lungul Coastei de Vest a Statelor Unite.

Colabora intens cu fratele său, conducând imperiul împreună, dar timp de un deceniu Harrison se văzuse foarte puțin cu vechii săi prieteni. Apoi, în sfârşit, o luase pe Liane într-o vacanță în Europa, arătându-i toate minunile Parisului şi Berlinului, ale Romei şi ale Veneției, iar la sfârşitul verii, înapoindu-se, începuse să-şi includă din nou prietenii în viața lui. Trecuse epoca marilor petreceri la reşedința pe Broadway, dar ajunsese să-şi dea seama cât de singură se simțea fata şi cât de multă nevoie avea de compania altor copii, a altor oameni, aşa că Harrison deschisese din nou, treptat, uşile. Urmaseră activități axate numai în jurul fiicei sale: spectacole de marionete, seri de teatru şi excursii la lacul Tahoe, unde cumpărase o frumoasă cabană de

vară. Harrison Crockett nu trăia decât pentru a-i face plăcere, a o apăra şi prețui pe Liane Alexandra Arabella.
Fusese botezată după bunicile răposate şi după mamă, trei frumuseți dispărute, reuşind cumva să combine farmecul ş [drăgălăşenia celor trei. Oamenii se minunau întâlnind-o. În pofida somptuoasei existențe pe care o ducea, nu se zărea niciun semn ca aceasta s-o fi afectat. Era simplă, deschisă, calmă şi înțeleaptă mai presus de vârsta ei, după atâția ani în care luase masa singură cu tatăl său şi, uneori, cu unchiul, ascultându-i cum vorbeau despre afaceri şi-i explicau îndeletnicirea navală, precum şi politica țărilor într-ale căror porturi navigau vasele lor. La drept vorbind, era mai fericită alături de tatăl ei decât de alți copii şi, crescând, a început să-l însoțească pretutindeni; până când, în sfârşit, ajunseseră şi să-şi ia ceaiul la Consulatul Franței, într-o zi din primăvara anului 1922.
Soții De Villiers s-au îndrăgostit imediat de ea, urmarea fiind o prietenie între familiile De Villiers şi Crockett care a înflorit de-a lungul următorilor trei ani. Toți patru făceau adesea excursii împreună. Armand şi Odile se duceau să stea pe frumoasa

proprietate de la Lacul Tahoe, îşi petreceau vacanțele împreună cu Liane călătorind pe câte un vas de-al lui Harrison şi, în cele din urmă, Odile a luat-o pe Liane în Franța. Odile a devenit pentru ea aproape ca o a doua mamă, pentru Harrison fiind o consolare să-şi vadă fiica atât de fericită şi de bine îndrumată de o femeie pe care o respecta şi o plăcea. Pe-atunci, Liane avea aproape optsprezece ani.

În toamna următoare, când Liane a intrat la *Mills College,* Odile a început să se simtă rău, plângându-se de dureri constante de spate, de lipsa poftei de mâncare, de accese de febră frecvente şi, în final, de o tuse înspăimântătoare care refuza să-i mai treacă. La început, medicii au insistat că nu-i găseau nimic şi i s-a sugerat cu calm lui Armand că Odile suferea doar de dorul țării, urmând ca el să se gândească eventual s-o trimită înapoi în Franța. Dar asemenea capricii nu-i erau caracteristice, iar Armand a insistat să consulte toți doctorii din oraş. Voia s-o ducă şi la New York, pentru a vizita un medic recomandat de Harrison, dar înainte de călătoria programată a devenit evident că era mult prea grav bolnavă ca să se deplaseze. Abia atunci au descoperit în sfârşit, cu prilejul

unei scurte şi deprimante operații, că Odile de Villiers era devorată de cancer. Au cusut-o la loc şi i-au dat lui Armand vestea, pe care el i-a împărtăşit-o a doua zi lui Harrison Crockett, cu fața scăldată în lacrimi.

— Nu pot trăi fără ea, Harry... Nu pot...

Armand îl privise cu ochii dilatați de o groază cumplită, în timp ce Harrison dădea încet din cap, el însuşi cu ochii înlăcrimați. Îşi aducea aminte mult prea bine propria-i durere din urmă cu optsprezece ani. Şi, printr-o ironie a soartei, Armand avea exact aceeaşi vârstă pe care o avusese Harrison când o pierduse pe Arabella – patruzeci şi trei de ani.

Dar Armand fusese căsătorit cu Odile douăzeci de ani, iar perspectiva de a trăi fără ea era aproape mai îngrozitoare decât ar fi putut suporta. Spre deosebire de Harrison, ei nu aveau copii. Doriseră, la început, doi sau trei, dar Odile nu reuşise niciodată să rămână însărcinată şi se resemnaseră demult cu absența copiilor în viața lor. De fapt, după cum recunoscuse odată Armand față de Odile, prefera ca lucrurile să rămână aşa. Nu era nevoie să concureze pentru atenția ei şi rămăseseră într-o atmosferă de lună de miere timp de

douăzeci de ani. Iar acum, deodată, întreaga lume se sfărâma în jurul lor.
Deşi la început Odile nu ştiuse că avea cancer, iar Armand făcuse eforturi vitejeşti de a-i ascunde adevărul, a înțeles foarte curând că sfârşitul era aproape. Până când, în martie, a murit în brațele lui Armand. Liane o vizitase în aceeaşi după-amiază, aducându-i un buchet de trandafiri galbeni. A stat lângă ea câteva ore, mai mult pentru moralul lui Odile decât pentru vreo îmbărbătare de care ar fi fost ea capabilă. Odile emanase o aură de resemnare aproape sfântă, fiind hotărâtă să se despartă de Liane cu toată dragostea şi cu o ultimă tandră atingere. Pe când Liane şovăia o clipă în uşă, înghițindu-şi suspinele care aveau să izbucnească imediat după ce ieşea din casă, Odile o privise, un moment doar, cu ochii încrezători.
— Să ai grijă de Armand când eu nu voi mai fi, Liane. De tatăl tău ai avut mare grijă.
Odile ajunsese să-l cunoască bine şi ştia că Liane îl împiedicase să se înăsprească sau să se lase învins de amărăciune. Avea o delicatețe care înmuia inima oricui de care se apropia.
— Armand vă iubeşte, spusese ea, zâmbind,

şi va avea nevoie de tine şi de tatăl tău după ce eu am să mă duc.
Vorbea despre moartea ei ca şi cum ar fi urmat să facă o călătorie. Liane încercase să nege, față de ea însăşi, adevărul despre starea acelei femei dragi. Pentru Odile, însă, nu încăpea nicio îndoială. Dorea ca toți să privească adevărul în față, în primul rând soțul ei, iar apoi Liane. Voia să fie pregătiți. Armand încerca să evite adevărul, luând-o în excursii pe litoral, la Biarritz, loc pe care-l îndrăgiseră în tinerețe, într-o croazieră cu iahtul pe coastele Franței, la anul poate, şi încă într-o călătorie în Hawaii cu una din navele firmei *Crockett.* Însă, iar şi iar, Odile îi forțase pe toți să accepte ceea ce se pregătea, ceea ce ştia ea şi ce se întâmplă în sfârşit în acea seară, după ce o văzuse ultima oară pe Liane.
Odile insistase să fie înmormântată acolo unde se afla, fără a fi trimisă în Franța. Nu dorea ca Armand să facă singur acea călătorie funebră. Amândoi părinții ei erau morți, precum şi ai lui. Plecă fără regrete, cu excepția faptului că nu făcuse copii care să aibă grijă de Armand. Această încredere i-o acorda lui Liane.
Primele luni au fost un coşmar pentru Armand. A reuşit să-şi facă munca, dar

nimic mai mult. Şi, în pofida pierderii, se aştepta din partea lui ca, într-o oarecare măsură, să-i distreze pe demnitarii sosiți în vizită la San Francisco, cu mici dineuri diplomatice. Liane era aceea care făcea totul în locul lui, aşa cum mult timp îşi ajutase şi tatăl. Şi-a asumat astfel o dublă responsabilitate, oricât de competent era personalul de la Consulatul Franței. În vara aceea, tatăl ei abia dacă a văzut-o pe la lacul Tahoe, iar fata a refuzat oferta unei călătorii în Franța. Avea de îndeplinit o misiune, o făgăduială pe care intenționa să şi-o respecte pe deplin

— Cutremurătoare răspundere pentru o fată de nouăsprezece ani.

O vreme, Harrison s-a întrebat dacă munca şi eforturile ei nu mai ascundeau şi altceva, dar după ce a privit-o mai atent un timp, s-a asigurat că nu era cazul. Într-un fel, ştia că tot ceea ce făcea ea pentru Armand o ajuta să-şi suporte mai uşor propria durere. Fusese profund afectată de moartea lui Odile. Necunoscându-şi niciodată mama, în sufletul ei simțise mereu lipsa unei femei cu care să se poată înrudi, căreia să-i poată vorbi într-un fel în care n-o putea face cu tatăl său, cu unchiul sau cu prietenii lor. În copilărie, avusese guvernante, bucătărese şi

cameriste, dar puține prietene, iar femeile cu care avea de-a face ocazional Harrison nu-i vedeau niciodată interiorul casei, nici nu-i cunoşteau fiica. Ținea toate acestea departe, departe de Liane. Astfel, Odile umpluse acel vid, iar apoi îl lăsase larg deschis, plin de o durere surdă ce nu părea să slăbească niciodată, decât atunci când Liane făcea câte ceva pentru Armand. Era aproape ca un mod de a fi din nou cu Odile. Într-un sens, atât Armand cât şi Liane au rămas şocați până la sfârşitul verii. Trecuseră şase luni de la moartea lui Odile şi şi-au dat seama amândoi, într-o după-amiază de septembrie, pe când şedeau în grădina Consulatului, privind trandafirii şi vorbind despre Odile, că niciunul dintre ei nu plângea în timp ce povesteau despre ea. Armand a spus chiar şi o întâmplare comică în legătură cu Odile, iar Liane a râs. Supraviețuiseră. Aveau să trăiască dincolo de această nenorocire, fiecare datorită celuilalt. Armand întinse o mână şi luă degetele lungi, delicate, ale lui Liane, strângându-le. În ochi îi scânteiară lacrimi, pe când o privea.

— Îți mulțumesc, Liane.

— Pentru ce?

Încerca să se prefacă a nu şti, dar ştia. Şi el

făcuse la fel de mult pentru ea.
— Nu fi prostuț.
— Nu sunt. Îți port o adâncă recunoştință.
— Am avut nevoie unul de altul în ultimele şase luni, spuse ea deschis, direct, lăsându-şi mâna într-a lui. Viața va fi cu totul altfel fără ea.
Era deja altfel, pentru amândoi.
Armand dădu din cap, gândindu-se calm la felul cum trăise el în ultimele şase luni.
— Aşa şi este.
După aceea, Liane s-a dus la Tahoe pentru două săptămâni, înainte de a reveni la colegiu, iar tatăl ei s-a simțit uşurat s-o revadă. Încă îşi mai făcea multe griji pentru ea, preocupat fiind de ajutorul continuu pe care i-l dădea fiica sa lui Armand. El însuşi nu era decât prea conştient că semăna mult cu necontenitul ei devotament față de el. Iar Odile de Villiers îl convinsese demult pe Harrison că Liane avea nevoie şi de alte moduri de a-şi petrece timpul decât îngrijind un bătrân. Era tânără şi ar fi trebuit să facă şi multe altele. Cu un an în urmă, avusese programat debutul[5], dar refuzase, când se îmbolnăvise Odile.
Harrison a deschis din nou subiectul, la Tahoe, spunându-i că ținuse doliu destul şi

[5] Este vorba de prima apariție în lumea mondenă a unei tinere fete.

petrecerile de debutantă aveau să-i facă bine. Liane insista că ei i se păreau a fi o prostie şi, oarecum, o cheltuială inutilă, cu toți acei bani aruncați pe rochii, baluri şi seri dansante. Harrison o privi cu uimire. Era una dintre cele mai bogate tinere din California, moştenitoare a liniilor maritime *Crockett*, iar lui i se părea incredibil că-i trecea, măcar, prin minte, gândul risipei.

În octombrie, întorcându-se la *Mills*, Liane a avut mai puțin timp pentru a-l ajuta pe Armand cu dineurile lui, dar el se pusese din nou pe picioare şi se descurca bine, deşi încă îl mai chinuia absența lui Odile, după cum i-a mărturisit lui Harrison, într-o zi când luau împreună masa la club.

— N-am să te mint, Armand, îl privi Harrison peste un pahar de *Haut-Brion* '27. O vei simți mult timp. Până la moarte. Dar nu în acelaşi fel ca la început. O vei simți în câte-un moment... un cuvânt amintit... un lucru pe care l-a purtat... un parfum... N-ai să te mai trezeşti în fiecare dimineață, însă, cu senzația că te apasă o greutate de două sute de mii de livre pe piept, ca până acum. Îşi amintea totul cum nu se poate mai limpede, în timp ce-şi termina vinul şi chelnerul îi turna încă un pahar.

— Slavă Domnului, niciodată n-ai să mai

simți exact chinul acela.
— Aş fi fost pierdut fără fiica ta, surâse blând Armand. Nu avea niciun mod de-a răsplăti acea generozitate, de a-şi convinge prietenul de cât de mult îl ajutase fata, şi cât de dragă-i era.
— V-a iubit nespus pe amândoi, Armand. Şi i-a fost şi ei de ajutor.
Era un om înțelept şi prudent, iar în acel moment intui ceva, încă înaintea lui Armand, dar nu spuse nimic. Avea sentimentul că niciunul dintre ei nu ştia câtă nevoie aveau unul de altul, cu sau fără Odile. Se legase între ei ceva foarte profund în ultimele şase luni, aproape ca şi cum ar fi fost cuplați, ca şi cum şi-ar fi anticipat unul altuia dorințele. O observase în timpul vizitei lui Armand la Tahoe, în week-end, dar nu spusese nimic. Ştia că instinctul lui i-ar fi speriat pe amândoi, şi mai ales pe Armand, care putea simți că, într-un fel, o trădase pe Odile.
— Liane e foarte atrasă de petreceri?
Pe Armand îl amuza tulburarea lui Harrison. Ştia că de fapt Liane nu ținea mult la ele. Îşi făcea debutul mai mult pentru ca să-şi bucure tatăl, fiind pe deplin conştientă de ceea ce se aştepta din partea ei şi, mai presus de orice, de propriile-i

îndatoriri. Lui Armand îi plăcea această trăsătură a fetei. Nu era conştiincioasă într-un mod orb şi prostesc, ci fiindcă ținea la ceilalți. Pentru ea era important să se poarte cum se cuvine, întrucât ştia părerea altor oameni despre asta. Ar fi preferat să nu iasă deloc în societate şi totuşi ştia că tatăl ei ar fi fost dezamăgit amarnic, aşa că făcea totul de dragul lui.

— Ca să-ți spun adevărul, oftă Harrison, rezemându-se de spătar, n-aş recunoaşte-o în fața ei, dar cred că a depăşit vârsta.

Dintr-odată, Liane părea o fată mult prea matură pentru nouăsprezece ani. Se schimbase enorm în ultimul an şi i se ceruse să se poarte şi să gândească asemeni unei femei atât de mult timp, încât era greu să ți-o imaginezi printre fete care se duc pentru prima oară în viața lor, chicotind, la un mare bal.

Iar când a sosit momentul, adevărul vorbelor tatălui ei s-a arătat mai evident ca oricând. Celelalte fete ieşeau speriate, nervoase, roşii-n obraji, emoționate până la stridență, în vreme ce Liane a apărut plutind uşor la brațul tatălui ei, arătând nici mai mult nici mai puțin decât regală, într-o rochie de satin alb, cu părul său auriu-scânteietor prins într-o diademă

împletită cu perle. Avea ținuta unei tinere regine la brațul consortului, iar ochii ei albaştri jucau într-un foc inimitabil, pe când Armand o privea, cu sufletul frământat.

Petrecerea organizată de Harrison pentru ea a fost cea mai orbitoare din toate. S-a ținut la *Palace*, pe Market Street, limuzinele cu şoferi parcând direct în curtea interioară. Fuseseră angajate două orchestre pentru a cânta toată noaptea, iar şampania fusese expediată tocmai din Franța. Liane purta o rochie albă, tivită cu delicate blănuri albe de hermină de jur-împrejurul poalelor. Şi rochia, asemenea şampaniei, fusese comandată tot în Franța.

— Astă seară, mica mea prietenă, arăți întocmai ca o regină.

Liane şi Armand dădeau încet ocol sălii, dansând vals. El venise ca invitat al lui Harrison. Liane era escortată de fiul unuia dintre cei mai vechi prieteni ai tatălui ei, dar îl găsea prost şi plictisitor, fiind încântată de răgazul pe care i-l oferea Armand.

— Mă simt cam prost în rochia asta, spuse ea, zâmbind.

O clipă, păru din nou de cincisprezece ani şi, deodată, cu un junghi ascuțit de durere,

lui Armand i se făcu dor de Odile. Ar fi dorit ca şi ea s-o vadă pe Liane, să împărtăşească momentul, să bea şampanie... dar clipa trecu, şi reveni cu atenția la Liane.
— E o petrecere reuşită, nu crezi? Tata şi-a dat atâta osteneală... rosti ea, în gând însă spunându-şi „atâta cheltuială“; întotdeauna avea îndoieli, simțindu-se puțin cam vinovată, dar Harrison susținea şi cauze nobile şi, dacă pe el îl bucura, atunci de ce nu? Te distrezi bine, Armand?
— Niciodată mai mult ca în exact acest moment.
Îi zâmbi, cu surâsul său cel mai curtenitor, iar Liane râse, de atitudinea cavalerească, atât de neobişnuită din partea lui. De obicei o trata ca pe un copil, sau cel puțin ca pe o soră mai tânără ori o nepoată favorită.
— Asta nici măcar nu sună în stilul tău.
— A, nu? Şi cam ce-ai vrea să insinuezi? Că de obicei sunt grosolan cu tine?
— Nu, de obicei îmi spui că nu i-am dat majordomului setul potrivit de furculițe pentru peşte... sau că porțelanul de Limoges e prea formal pentru prânz... sau...
— Opreşte-te! Nu mai suport. Chiar îți spun toate astea?
— În ultima vreme nu, deşi, mărturisesc, mi-e dor de ele. Te simți bine aici?

Un moment, se miră de spusele ei. Descria ceva foarte asemănător cu o căsnicie, dar el nu s-ar fi putut purta altfel... sau poate da? Ce neobişnuit din partea lui, şi cât de total necugetat, dar şi mai neobişnuit era că Liane chiar făcuse tot ceea ce făcuse în acele ultime luni. Dintr-odată, îşi dădu seama mai mult ca oricând că îi simțise cumplit lipsa de când îşi îndreptase din nou atenția spre şcoală, nu atât datorită alegerii porțelanurilor potrivite, cât fiindcă era atât de mângâietor să stea de vorbă cu ea după o gustare, sau un dineu, sau dimineața, la telefon.

— Dau un penny să aflu la ce te gândeşti.

Îl tachina puțin, iar Armand îşi simți dintr-odată mâna cum nu se poate mai stângace pe talia ei îngustă.

— Mă gândeam că ai perfectă dreptate. Am fost foarte grosolan.

— Nu fi ridicol. Acum voi reveni să te-ajut, săptămâna viitoare de-ndată ce se termină aiureala asta cu debutul.

— N-ai nimic mai bun de făcut?

Părea surprins. După cât era de fermecătoare, ar fi trebuit să aştepte în culise o duzină de pețitori.

— N-ai prieteni, n-ai mari iubiri?

— Cred că sunt imună.

— Ei, iată o idee care mă intrigă. Ți-ai făcut un vaccin, poate?
O tachină şi el, iar melodia se schimbă, însă rămaseră pe ring, priviți de Harrison Crockett. Nu-i displăcea deloc ceea ce vedea.
— Mai spune-mi despre această fascinantă imunitate a dumitale, domnişoară Crockett.
Liane răspunse nepăsătoare, în timp ce dansau:
— Cred că am trăit prea multă vreme singură cu tatăl meu. Ştiu cum sunt bărbații.
— Er, râse sonor Armand, şocantă declarație!
— Ba deloc.
Râse însă şi ea.
— Voiam să spun doar că ştiu cum e să-i gospodăreşti casa, să-i torni cafeaua dimineața, să mergi pe vârfuri când vine prost dispus de la birou. E greu să-i iei în serios pe puştani, sunt atât de plini de romantism şi de idei ridicole. Jumătate din timp, habar n-au ce spun, n-au citit în viața lor un ziar, nu ştiu care e deosebirea între Tibet şi Timbuktu. Iar peste zece ani, vor veni de la, birou exact la fel de ciufuți ca tații lor, şi se vor răsti la neveste, în timpul micului dejun, exact la fel. E greu să asculți

toate nimicurile alea romantice şi să nu te umfle râsul, atâta tot. Ştiu ce urmează pe urmă! încheie ea, zâmbindu-i.
— Ai dreptate, ai văzut prea mult.
Şi-i părea realmente rău. Îşi amintea toate „nimicurile” romantice pe care le schimbase cu Odile, când ea avea douăzeci şi unu de ani, iar el, douăzeci şi trei. Crezuseră fiecare cuvânt pe care-l rosteau şi o duseseră astfel mult timp, prin vremuri grele, prin țări aspre şi înfiorătoare, prin decepții şi printr-un război. Într-un fel, datorită vieții alături de tatăl ei, Liane pierduse o parte importantă din tinerețe. Neîndoielnic însă, cu timpul, avea să apară cineva, poate cineva nu tocmai la fel de tânăr precum ceilalți, iar ea avea să se îndrăgostească, plângerile la cafeaua de dimineață urmând a fi contracarate de sentimentele ei. Avea să fie purtată pe propriul său nor de visuri.
— Acum la ce te gândeşti?
— Că zilele-astea ai să te-ndrăgosteşti şi totul se va schimba.
— Poate.
Liane, însă, părea atât neconvinsă cât şi dezinteresată. Dansul se sfârşi, iar Armand o conduse înapoi la prietenii ei.
Totuşi, în săptămânile debutului lui Liane

se petrecuse ceva straniu între ei. Când Armand a revăzut-o, a început s-o privească altfel decât înainte. Dintr-odată i se părea mai femeie, iar el nu pricepea nimic. Restul fetelor de la petreceri fuseseră atât de copilăroase, de infantile. Comparativ cu ele, Liane era cu atât mai matură, mai stăpânită. Pe neaşteptate, se simțea stângaci în fața ei, mai puțin comod decât înainte. Multă vreme o luase ca pe un fapt sigur, convins oarecum că nu era decât o copilă încântătoare. La cea de-a douăzeci şi una aniversare, însă, arăta mai matură ca oricând, într-o rochie mov moire care-i preschimba părul într-un fuior de aur şi-i făcea ochii violeți în timp ce zâmbea.

Ziua ei de naştere a sosit chiar înainte să înceapă vara, iar Armand a fost aproape uşurat când Liane a plecat la lacul Tahoe pentru lunile de vară. Nu-l mai ajuta la Consulat, acum stătea pe picioarele lui şi nu voia să profite de bunăvoința lui Liane. O vedea numai la dineurile tatălui ei, care erau foarte rare. Printr-un efort de voință, Armand reuşi să rămână departe de Lacul Tahoe până la sfârşitul verii, când Harrison insistă stăruitor să vină în weekend-ul de Labor Day[6] iar când o văzu, simți imediat

[6] Ziua Muncii, celebrată în prima zi de luni din septembrie

ceea ce Harrison înțelesese de atâta timp. Era îndrăgostit profund şi pătimaş de fata pe care o cunoscuse de când era abia mai mult decât un copil. Trecuse un an şi jumătate de la moartea lui Odile şi, cu toate că-i era un dor cumplit de ea, acum gândurile-i erau cotropite încontinuu de Liane. Se pomeni privind-o lung în tot timpul weekend-ului, iar când au dansat, într-o seară caldă de vară, a condus-o repede înapoi la masă, nemaisuportând s-o țină atât de aproape de el fără a o strânge şi mai puternic în brațe. Nepăsătoare față de simțămintele lui, Liane zburda prin preajma lui pe plajă, aruncându-şi membrele lungi şi senzuale peste şezlongul instalat pe nisip. Pălăvrăgea ca în toți anii din urmă, spunându-i istorioare amuzante. Era mai încântătoare ca oricând, dar, pe măsură de weekend-ul se apropia de sfârşit, fata începu să-i simtă starea de spirit şi ochii ațintiți asupra ei, şi deveni mai liniştită, ca şi cum ar fi fost atrasă încet în mrejele aceleiaşi vrăji.

Când au revenit cu toții în oraş, Liane plecând la colegiu, Armand s-a luptat câteva săptămâni cu el însuşi, după care, în sfârşit, incapabil să mai îndure, i-a dat telefon – apoi s-a dojenit în sinea lui pentru

asta. O sunase numai ca s-o salute şi să afle cum o mai ducea, dar Liane păruse stranie la telefon, iar Armand s-a alarmat imediat că era ceva în neregulă. Nu se întâmplase nimic, l-a asigurat ea pe un ton blând, dar simțea un lucru pe care nu-l înțelegea prea bine şi nu era sigură ce să facă. Se simțea vinovată față de Odile şi incapabilă să-i împărtăşească tatălui ei aceste emoții confuze. Se îndrăgostise de Armand cu tot atâta disperare cu câtă o iubea şi el. Avea patruzeci şi cinci de ani, iar ea încă nu împlinise douăzeci şi unu, era văduvul unei femei pe care Liane o iubise şi o respectase profund, şi încă-şi mai amintea cuvintele ei de despărțire: „Să ai grijă de Armand când eu nu voi mai fi... Liane... va avea nevoie de tine...“ Dar el nu mai avea atâta nevoie de ea şi, cu siguranță, Odile nu se gândise niciodată ca Liane să aibă grijă de el în felul acesta.

Au urmat trei luni chinuitoare. Liane abia îşi mai putea menține gândul la studii, iar Armand avea impresia că înnebunea, aşezat la birou. S-au întâlnit din nou la o petrecere de Crăciun pe care o organizase tatăl ei, iar în prima zi a Anului Nou renunțaseră amândoi la luptă. Într-o seară a dus-o să ia cina împreună, după care, torturat de

tensiune şi emoție, i-a spus tot ceea ce simțea, rămânând năucit când şi emoțiile ei s-au revărsat cu aceeaşi forță. Au început să se vadă săptămânal, în weekend-uri, frecventând locuri liniştite pentru a nu deveni subiect de bârfă în oraş. Într-un târziu, Liane i-a spus tatălui ei, aşteptându-se să întâmpine o oarecare rezistență şi, poate, chiar furie, dar ceea ce a obținut în schimb de la el a fost bucurie şi uşurare.

— Mă întrebam când veți înțelege voi doi în sfârşit ceea ce eu ştiu de doi ani.

Rămase cu ochii la ea, radios, în timp ce Liane îl privea stupefiată.

— Ai ştiut? Dar cum ai putut? Eu n-am... noi nu...

— Pur şi simplu sunt mai isteț decât voi amândoi, atâta tot.

Aproba, însă, modul cum procedaseră. Amândoi îşi exprimaseră emoțiile cu precauție şi respect față de trecut. Ştia că niciunul dintre ei nu lua problema uşor şi nici măcar nu-l deranja diferența de vârstă. Liane era o tânără neobişnuită, iar Harrison nu şi-o putea închipui fericită cu un bărbat de vârsta ei. Pentru ea, distanța de douăzeci şi patru de ani dintre ei nu conta deloc, deşi la început Armand îşi exprimase o oarecare îngrijorare în acest sens. Acum nu-i mai

păsa de lucruri atât de minore. O adora. Se simțea ca renăscut şi a cerut-o rapid în căsătorie. În ziua când a împlinit douăzeci şi unu de ani, au anunțat logodna. Tatăl ei a dat o petrecere fermecătoare, viața părea un vis, până peste două săptămâni, când Armand a primit vestea că termenul său în San Francisco se terminase. Urma să plece ca ambasador la Viena. Şi, fie că-i plăcea fie că nu, era timpul să plece. A discutat cu Liane ipoteza unei căsătorii precipitate, dar a intervenit tatăl ei. Dorea să-şi termine ultimul an la colegiu, ceea ce presupunea încă un an de aşteptare până să se poată căsători. Liane a fost zdrobită, dar dorea mult să nu treacă peste voința tatălui său, iar cei doi îndrăgostiți au convenit să supraviețuiască următorului an, vizitându-se când puteau şi scriindu-şi scrisori în fiecare zi.

A fost un an dificil pentru amândoi, dar s-au descurcat şi, la 14 iunie 1929, Armand de Villiers şi Liane Crockett s-au căsătorit la vechea, catedrală St. Mary's din San Francisco. Armand plecase din Viena pentru două săptămâni, pentru „nunta anului", cum o numeau ziarele din San Francisco, şi au zburat în Europa să-şi petreacă o grăbită lună de miere la Veneția,

înainte de a reveni la Viena, unde Liane urma să fie soție de ambasador. Şi s-a integrat în acest rol cu o extraordinară uşurință. Armand a încercat să-i uşureze toate îndatoririle, darea aproape n-avea nevoie de ajutorul lui. După anii petrecuți cu tatăl ei şi şase luni de a-l fi ajutat pe Armand, la moartea lui Odile, ştia ce avea de făcut.

Tatăl ei a venit în vizită de două ori în timpul primelor şase luni de când erau la Viena, incapabil să stea mult departe. Nu avea nicio treabă în Europa, dar îi era dor de fiica lui, iar în timpul celei de-a doua vizite, Liane nu i-a mai putut ascunde vestea, deşi prevăzuse cu corectitudine, față de Armand, cum avea să reacționeze. Aştepta un copil, pentru vara următoare. Harrison a răspuns absolut îngrozit, insistând pe lângă Armand, între patru ochi, că trebuia să fie adusă înapoi în State, s-o supravegheze cei mai buni doctori, să stea în pat, să... îl bântuiau amintiri despre mama lui Liane şi despre suferința lui când o pierduse. La întoarcerea în State, aproape că-l podideau lacrimile. Liane urma să-i scrie zilnic, pentru a-l asigura că totul mergea bine. În mai, a sosit cu şase săptămâni înainte de termenul naşterii,

aproape scoțându-i din minți cu îngrijorarea lui, dar Liane n-a avut inimă să-l trimită înapoi acasă. Când au început durerile, Armand a făcut tot posibilul să-l liniştească şi să-i găsească preocupări, dar din fericire copilul s-a născut repede, o fetiță grasă, cu chip angelic, zulufi de păr blond, obraji bucălați şi o guriță ca un boboc de trandafir, născută la orele 17:45 într-un spital din Viena. Peste trei ceasuri, când Harrison a venit s-o viziteze pe Liane, a găsit-o mâncând de cină şi râzând, de parcă şi-ar fi petrecut după-amiaza la Operă, cu prietenii. Nu-i venea să creadă, nici lui Armand, care-şi privea soția de parcă ar fi făurit cu mâinile goale cel mai mare miracol al tuturor timpurilor. O iubea mai mult decât pe ochii din cap şi-i mulțumea lui Dumnezeu pentru această nouă viață pe care nici nu visase s-o aibă vreodată. Era complet înnebunit după copil, iar când li s-a născut şi a doua fetiță, peste doi ani, la Londra, a fost la fel de emoționat. De astă dată îl convinseseră pe tatăl lui Liane să aştepte în San Francisco, urmând ca ei să-i telegrafieze imediat după naştere. Prima lor fiică a fost botezată Marie-Ange Odile de Villiers, nume pe care îl gândiseră cu mare seriozitate. Au hotărât că aşa

doreau şi ştiau că Odile ar fi fost încântată. A doua fetiță s-a numit Elizabeth Liane Crockett de Villiers, nume care tatălui lui Liane i-a plăcut peste măsură.
A venit la Londra pentru botez, privind copilaşul cu un asemenea extaz, încât după aceea Liane a început să-l tachineze, deşi observase, cu prilejul acelui voiaj, că nu arăta deloc bine. Avea şaizeci şi opt de ani şi fusese întotdeauna foarte sănătos, dar acum părea mai bătrân decât era. Liane a fost îngrijorată când l-a văzut la debarcarea de pe vapor, l-a spus ceva în legătură cu asta şi lui Armand, dar soțul ei era ocupat până peste cap cu o negociere diplomatică dificilă cu austriecii şi englezii, iar ulterior s-a simțit vinovat că nu-i acordase mai multă atenție. Harrison Crockett a murit de inimă, pe vas, la întoarcere.
Liane a zburat acasă la San Francisco, fără copii, şi, veghind la catafalcul tatălui ei, a simțit o pierdere aproape insuportabilă. Ştia că viața n-avea să mai fie niciodată aceeaşi, fără el. Unchiul său George se pregătea deja să se mute în casa lui Harrison şi la conducerea liniei *Crockett Shipping*, dar unchiul era o stea foarte palidă pe orbita astrului strălucitor care fusese tatăl ei. Se bucura că nu trebuia să locuiască la San

Francisco şi să-şi vadă unchiul locuind în casa lor. N-ar fi suportat să-l privească pe bătrânul burlac ursuz şi îndărătnic continuând viața tatălui ei şi schimbând toate vechile obiceiuri. A plecat din San Francisco peste o săptămână, cu un sentiment de regret comparabil doar cu ceea ce simțise la moartea lui Odile. Era recunoscătoare să se întoarcă acasă, la Armand, la copiii ei, şi să se azvârle din nou în viața ambasadei, alături de el. Din acel moment începând, avea să se simtă tot mai puțin legata de țara ei. O ținuse legată de State tatăl său, iar acum toate acestea se mistuiseră. Soarta dorise ca Harrison s-o părăsească, deşi ar fi vrut mult să rămână în viață, iar acum nu mai conta decât locul unde se aflau fiicele şi soțul ei, şi viața sa împreună cu aceştia.

*

La doi ani după plecarea din Londra, Armand a fost trimis din nou ambasador la Washington. Pentru prima oară în cinci ani, Liane avea să locuiască iarăşi în Statele Unite. A urmat o perioadă emoționantă pentru amândoi, umplută de perspectiva unui post important pentru Armand şi multe responsabilități din partea lui Liane,

iar singurul lucru care le umbri viața fu o pierdere de sarcină, un băiețel de astă dată, la scurt timp după sosirea în State. Avuseseră o traversare grea, iar lui Liane îi fusese dificil de la început. Cu excepția acestui fapt, însă, anii de la Washington au rămas o perioadă pe care şi-o aminteau amândoi cu drag, plină de dineuri spectaculoase la ambasadă, serate strălucitoare printre şefii statului, recepții la Casa Albă şi cunoştințe printre oameni politici importanți care le umpleau viața cu evenimente interesante şi prietenii fascinante. Era un răstimp căruia acum aveau să-i simtă lipsa, asemeni fiicelor lor. Marie-Ange şi Elizabeth aveau nouă şi, respectiv, şapte ani, şi nu cunoscuseră alte şcoli în afara acelora din Washington. Armand făcuse deja aranjamente pentru ele la Paris şi amândouă vorbeau franceza fluent, dar tot avea să însemne o mare schimbare pentru ele. Iar cu posibilitatea ca războiul să izbucnească în Europa, numai Dumnezeu ştia ce-avea să-i aştepte. Armand discutase situația cu Liane şi, dacă se întâmpla ceva, plănuia să le trimită pe toate trei înapoi în State. Liane putea locui la unchiul ei din San Francisco, în vechea casă părintească, iar Armand ştia cel puțin

că acolo aveau să se afle în siguranță. Pentru moment, însă, nu se punea problema, Armand fiind convins că avea să fie pace în Franța, deşi, desigur, nu avea cum şti pentru cât timp.
Deocamdată, trebuia să pregătească ambasada pentru înlocuirea titularului, aşa că reveni cu atenția spre lucrările de pe birou. Când îşi ridică din nou privirea, era aproape ora zece. Se ridică de pe scaun, întinzându-se. În ultima vreme se simțea atât de bătrân, în ciuda protestelor drăgăstoase ale lui Liane, dar, la cincizeci şi şase de ani, ducea o viață foarte plină.
Încuie în urma sa uşa biroului, urându-le noapte bună celor doi paznici postați în hol. Apoi introduse cheia în broasca ascensorului privat din spate, care avea să-l ducă la apartamentul lor, şi intră în cabină cu un surâs şi un oftat obosit. Întotdeauna era plăcut să se întoarcă lângă Liane după o zi de muncă, chiar şi după atâția ani. Liftul ajunse la etajul patru, oprindu-se cu un scrâşnet, iar Armand deschise uşa spre holul decorat cu marmură care ducea spre cabinetul său, spre living room-ul mare cu lambriuri şi spre sufragerie, simțind mirosul delicios al mâncării care încă se mai prepara în bucătăria de dincolo.

Ridicându-şi privirea spre scara de marmură a ultimului etaj, o văzu, la fel de frumoasă ca în urmă cu zece ani, cu părul ei blond tuns într-un fermecător stil paj, cu ochii albaştri neridați și pielea la fel de proaspătă ca prima oară când o văzuse în grădina lui. Era o frumusețe rară şi prețuia fiecare clipă petrecută cu ea, deşi în ultimele zile momentele împreună fuseseră mai puține decât oricând, de ani de zile. Era atât de păcătos de ocupat.

— Bună, iubirea mea.

Liane îşi strecură brațele pe după gâtul lui, aşa cum făcea de zece ani.

— Cum a fost ziua sau mai bine să nu-ntreb? îi zâmbi Armand, mândru de ea, mereu mândru că îi aparținea lui. Era o splendoare, o nestemată rară, cum nu se mai află.

— Cred că aproape am terminat cu împachetatul. Când urci, n-ai să mai recunoşti dormitorul.

— Vei fi şi tu înăuntru?

Ochii lui jucau, privindu-şi soția, chiar şi după o zi atât de grea.

— Bineînțeles.

— Atunci asta-i tot ce vreau să recunosc. Ce fac fetele?

— Le e dor de tine.

Nu-şi mai văzuseră tatăl de patru zile.
— Vom recupera timpul săptămâna viitoare, pe vapor, îi surâse el. Locurile ne-au fost reconfirmate azi, şi – i se lărgi lui Armand zâmbetul – am o surpriză grozavă pentru tine, *chérie.* Domnul care rezervase unul din cele patru apartamente *Grand Luxe* a trebuit să contramandeze călătoria, căci soția lui s-a îmbolnăvit. Ceea ce înseamnă... Părea aproape să aştepte un ropot de tobe, în timp ce Liane râse şi-i luă brațul pentru a-l escorta în sufragerie.
— Înseamnă că, din curtoazie pentru acest bătrân şi obosit ambasador care se întoarce, vom primi unul dintre cele mai luxoase patru apartamente de pe *Normandie.* Patru dormitoare, sufragerie proprie dacă vrem s-o folosim, ceea ce nu vom face. Vom fi prea ocupați să ne desfătăm în *La grande salle a manger.* Dar poate fetelor le va plăcea să aibă o sufragerie numai a lor, cu un pian mare pentru copii. Propria noastră punte de promenadă, iubito, unde putem sta noaptea, privind stelele...
Lăsă fraza neterminată, visător, aşteptând cu reală nerăbdare voiajul pe vapor. De ani de zile, auzea doar laude despre *Normandie,* şi nu fusese niciodată la bordul lui. Acum,

aceasta era o favoare în plus pe care i-o putea face soției lui. Indiferent cât ar fi putut ea însăşi plăti ca să aibă toate cele patru apartamente *Grand Luxe* numai pentru ei, n-ar fi lăsat-o în veci. Avea prea multă mândrie în asemenea privințe şi era bucuros s-o poată răsfăța puțin, ba chiar şi mai încântat că aveau să petreacă cinci zile împreună, suspendați între două lumi. În sfârşit, avea să scape de epuizantele zile finale la ambasada din Washington şi încă n-avea să fie absorbit de munca pe care o avea de făcut în Franța.

— Nu-i o veste grozavă? întrebă el, cu ochii sclipitori.

— Abia aştept.

Liane chicoti, aşezându-se la enorma masă, aşternută pentru două persoane.

— Dacă tot avem pian în cabină, n-ar trebui să exersez puțin înainte de a pleca? N-am mai cântat de ani de zile.

— Prostuțo. Hmmm, se întoarse el spre aromele care emanau din bucătărie, miroase teribil de bine.

— Vă mulțumesc, domnule. *Soupe de poisson* pentru domnul şi stăpânul meu, *une omelette fines herbes*, *salade de cresson*, *Camembert*, *Brie* şi *soufflé* de ciocolată, dacă n-a adormit bucătăreasa.

— Probabil e gata să mă omoare pentru c-o țin la orele astea.
— Nu contează, iubitule, îi zâmbi Liane, cu o sărutare în privire, în timp ce servitoarea aducea supa.
— Ți-am spus că mâine cinăm la Casa Albă?
— Nu.
Liane, însă, era obişnuită cu angajamentele-surpriză de comandă socială. Oferise dineuri pentru câte o sută de oameni, fiind anunțată doar cu două zile înainte.
— Au dat azi telefon.
— Dineul e pentru cineva important?
Supa era bună, îi plăceau mesele comode, în *tête-à-tête* şi, la fel ca Armand, se întreba câț de multe asemenea momente urmau să aibă odată ajunşi în Franța. Bănuiau că Armand avea să fie extrem de ocupat şi, poate, o vreme nu se vor putea vedea prea mult.
Armand îi surâse soției sale:
— Mâine seară e pentru cineva extrem de important.
— Pentru cine?
— Pentru noi. E doar un mic dineu improvizat şi amical, pentru noi, înainte de plecare.

Avusese deja loc o recepție de rămas bun oficială, în urmă cu trei săptămâni.
— Fetele sunt emoționate la gândul călătoriei cu nava?
— Foarte, dădu Liane din cap.
— N-au cum să fie atât de emoționate ca mine. I se spune *Nava de Lumină.*
Apoi o văzu zâmbindu-i din nou.
— Ți se pare o mare neghiobie că sunt atât de tulburat?
— Nu, cred că eşti absolut minunat şi te iubesc.
Armand întinse mâna, bătând-o uşurel pe dosul palmei.
— Liane… sunt un om foarte norocos.

Capitolul 2

C*itroën*-ul lung şi negru care fusese expediat de la Paris cu un an în urmă opri la intrarea de pe Pennsylvania Avenue a Casei Albe, iar Liane coborî. Purta un costum de satin negru, cu umeri vătuiți şi strâns pe talie, iar pe sub jachetă o bluză de organdi alb, căptuşită cu cea mai fină mătase albă. Armand îi cumpărase costumul de la *Jean Patou*, când fusese la Paris, de Paşte. Îi venea perfect. Patou îi avea măsurile, iar Armand alegea întotdeauna cadouri care i se potriveau ireproşabil, la fel ca acesta. Când coborî din maşină, arăta ca un model de *haute couture*, cu silueta ei longilină şi suplă şi părul blond, desăvârşit. Armand coborî imediat în urma ei, îmbrăcat în sacoul său de seară. Era o primire neoficială. Niciunul dintre bărbați nu purta cravată albă.

În holul de la intrare îi aşteptau doi majordomi şi o servitoare, pentru a le ura bun sosit, a lua eventualele etole sau mantouri ale oaspeților şi a-i dirija la etaj, în sufrageria privată a soților Roosevelt. Şi, desigur, mai staționau şi gărzi

prezidențiale.
Era o cinste deosebită să fie invitați la Casa Albă. Liane venise de câteva ori să ia masa în tihnă cu Eleanor şi alte doamne, în seara aceea fiind extrem de încântată că cina acolo. La etajul întâi, în reşedința lor, îi aşteptau preşedintele şi soția sa, într-o rochie simplă din *crêpe de chine,* de la *Traina-Norell,* şi un fermecător şirag de perle. Femeia aceasta avea întotdeauna o anume simplitate. Indiferent cine-i concepea îmbrăcămintea sau bijuteriile, arăta ca şi cum ar fi purtat o rochie veche şi un jersée, pantofi comozi şi un zâmbet cald. Era genul de femeie la care ți-ar fi plăcut să te întorci acasă de la şcoală, aşteptând întotdeauna cu un surâs amabil şi o urare caldă de bun venit.
— Bună, Liane, o întâmpină Eleanor cea dintâi, apropiindu-se repede; preşedintele era angajat într-o conversație animată cu ambasadorul britanic, Sir Ronald Lindsay, un alt vechi prieten. Ce plăcere, să vă revăd pe amândoi.
Zâmbetul ei se îndreptă şi spre Armand, care-i sărută cuviincios mâna, privind-o apoi în ochi.
— Ne va fi nespus de dor de dumneavoastră, madame.

— Dar nici pe jumătate cât ne va fi nouă de dumneavoastră!
Vorbea cu o voce ascuțită şi aspră, de care oamenii făceau haz adesea, dar pentru cei care o cunoşteau avea un accent familiar şi liniştitor. Nu era decât un alt aspect al farmecului lui Eleanor. Greu s-ar fi găsit cineva care să n-o iubească şi să n-o respecte, iar Liane, în ultimii cinci ani, fusese una dintre cele mai entuziaste admiratoare ale ei, în pofida recentelor discuții înfierbântate despre *S.S. St Louis*. Armand îi subliniase deja lui Liane să nu mai aducă vorba, în seara asta. Luase la cunoştință recomandarea, în maşină, înclinând din cap supusă şi apoi chicotind:
— Chiar atât de lipsită de tact mă crezi, iubitule?
— Niciodată, venise răspunsul, dar Armand avea un stil patern cu soția lui şi adesea îi amintea unele lucruri, la fel cum făcea cu fetițele.
— Ce fac copiii? se grăbi Liane să întrebe. Nepoții soților Roosevelt intrau şi ieşeau toată ziua de la Casa Albă.
— Neastâmpărați ca de obicei. Şi fetițele voastre?
— Emoționate şi nestăpânite. De fiecare dată când întorc spatele, îşi despachetează

bagajele să caute câte o păpuşă favorită, sau fac câte-o năzbâtie.
Cele două femei râseră. Cu cinci copii numai ai ei, Eleanor era versată în obiceiurile celor foarte mici.
— Nu te invidiez pentru sarcina de-a face bagajele! E destul de rău şi pentru noi, vara, când mergem la Campobello. Nu cred c-aş fi reuşit vreodată să-i duc tocmai până în Franța. Cu siguranță, vreunul dintr-ai mei ar fi sărit peste bord, punând vreun pariu şi ar fi trebuit să oprim nava. Mă cutremură gândul, dar Marie-Ange şi Elizabeth sunt mult mai bine crescute. Ar fi de aşteptat să aveți o traversare liniştită.
— Aşa sperăm, adăugă Armand, după care toți trei se alăturară celorlalți: ambasadorul englez şi soția lui, Lady Lindsay, soții Dupont din Delaware, Harry Hopkins, un văr îndepărtat al lui Eleanor care venise pentru două săptămâni la Washington, şi Russell Thompson cu soția sa, Maryse, o pereche pe care Liane şi Armand o agreau mult şi se vedeau adesea. El era avocat, aliat apropiat al administrației Roosevelt, iar ea era din Paris, fiind o fată foarte însuflețită.
Timp de o jumătate de ceas s-au servit cocktail-uri, apoi un majordom a anunțat

că cina era servită în sufrageria prezidențială. Ca întotdeauna la dineurile organizate de Eleanor, mâncarea era excelentă, iar menu-ul superb. Masa din sufrageria privată era întinsă pentru unsprezece persoane, cu un serviciu minunat de porțelan *Spode*[7] albastru cu auriu şi argintărie masivă, pe o față de masă din dantelă delicată, foarte veche. Se vedeau aranjamente mari de irişi albaştri şi albi, trandafiri galbeni şi liliac alb, printre lumânările albe şi lungi în policandre de argint şi, de jur-împrejurul camerei, atrăgeau atenția frumoase fresce reprezentând Revoluția americană[8]. Era un dineu pe care Armand şi Liane aveau să-l țină minte multă vreme, preşedintele conducând iscusit conversația printre subiecte de mare interes pentru toți, punctate adesea cu câte o anecdotă despre vreo întâmplare recentă din Congres sau Senat. În tot timpul mesei, nimeni nu a vorbit despre război. Dar, inevitabil, la desert a fost abordat şi acest subiect. Deja, însă, cu toții erau sătui şi mulțumiți, după ce mâncaseră caviar, rață la cuptor, un somon delicat afumat, salată de andive şi

---

[7] Companie de ceramic înființată de italianul Josiah Spode in anul 1870 care si-a castigat renumele datorita glazurii albastre folosite in imprimarea produselor sale.

[8] sau Războiul de Independență -1775-1783 - prin care Statele Unite ale Americii şi-au proclamat (1776) şi cucerit independența față de Coroana britanică.

un larg sortiment de brânzeturi din Franța. *Alaska* a fost un adaos aproape de prisos, dar era atât de gustoasă, încât faptul de a-i auzi pe bărbați discutând despre război a părut mai puțin chinuitor decât ar fi fost mai devreme în cursul serii. Ca întotdeauna, conversația s-a înfierbântat, Roosevelt insistând, conform obiceiului său, că nu exista niciun motiv de teamă, în Europa sau în Statele Unite.

— Dar nu puteți vorbi serios, stărui ambasadorul englez, divizat între deliciile paradisiace ale desertului şi problemele mai presante din jurul mesei. Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, până şi în țara dumneavoastră vă pregătiți pentru război. Priviți rutele comerciale pe care ați început să le afectați navigației, priviți industriile care au fost stimulate, în special metalurgia.

Englezul ştia foarte bine că Roosevelt nu era prost, că ştia ce urma, dar era hotărât să n-o recunoască în fața propriului său popor, ba nici măcar acolo, într-o adunare de prieteni apropiați şi membri ai elitei internaționale.

— Nu e niciun păcat în a fi bine pregătit, insistă Franklin, Delano, e bine pentru țară, dar nu înseamnă şi că s-ar apropia

dezastrul.
— Poate nu pentru dumneavoastră...
Pe neaşteptate, ambasadorul britanic păru deprimat.
— Ştiți ce se întâmplă acolo, la fel de bine ca noi. Hitler e un nebun. O ştie şi dumnealui, arătă el spre Armand, care dădu din cap; în acest grup, opiniile sale erau bine cunoscute. Ce se mai spune la Paris, săptămâna asta?
Toți ochii se întoarseră spre Armand, care păru să-şi cântărească vorbele înainte de a începe:
— Ceea ce-am văzut în aprilie era foarte înşelător. Toți încearcă să se prefacă, pe cât posibil, că inevitabilul nu se va produce. Singura mea speranță e să nu se întâmple prea curând.
Îşi privi cu blândețe soția:
— Dacă începe, va trebui s-o trimit pe Liane înapoi. Dar, mai important decât asta, reveni el cu ochii spre ceilalți, un război acum în Europa ar însemna o tragedie pentru Franța, pentru noi toți.
Îl privi trist pe ambasadorul englez şi, când ochii li se întâlniră, ştiură amândoi că întrezăreau prea bine unde aveau să ducă presiunile lui Hitler. Era o soartă înfricoşătoare. Dar, tăcerea lăsându-se

peste masă, Eleanor se ridică liniştită, ca semnal pentru doamne că era timpul să-i lase pe domni cu coniacul şi cafeaua lor. Cafeaua doamnelor avea să fie servită într-o cameră alăturată.
Liane se ridică încet, displăcându-i acest moment anume al oricărui dineu. Întotdeauna avea senzația că-i scăpau cele mai importante discuții, odată ce bărbații rămâneau singuri să-şi spună părerea despre cele mai arzătoare probleme la ordinea zilei. În drum spre casă, îl chestionă pe Armand despre ce pierduse.
— Nimic. Au fost aceleaşi discuții pe care le auzim azi peste tot. Temeri şi negări, Roosevelt ținându-se ferm pe poziție, englezul convins că se va întâmpla ceea ce cred ei. Thompson a fost de acord cu noi, totuşi. Mi-a spus încet, când ne-am ridicat de la masă, că e convins că Roosevelt va intra în război înainte de sfârşitul anului, dacă e cazul. Ar prinde bine economiei de-aici, cum se întâmplă întotdeauna în timpuri de război.
Liane păru şocată, dar învățase de la tatăl ei destule despre adevărurile economiei pentru a şti că afirmațiile lui Armand erau adevărate.
— În orice caz, mica mea iubire, vom fi

acasă destul de curând ca să vedem cu ochii noştri ce se întâmplă acolo.
În restul drumului spre casă păru distrat, având multe pe cap, iar Liane îşi lăsă gândurile să se abată înapoi spre îmbrățișarea caldă pe care i-o dăruise Eleanor la plecare.
— Va trebui să-mi scrii, draga mea...
— Am să scriu, promisese Liane.
— Dumnezeu să vă binecuvânteze pe amândoi.
Vocea aceea ciudată se frânsese, iar ochii-i erau umezi. Ținea la Liane şi era pe deplin conştientă că, până aveau să se revadă, soarta ambelor țări putea fi primejduită în moduri înfricoşătoare.
— Şi dumneavoastră.
Cele două femei se îmbrățişaseră, după care Liane se strecurase în *Citroën* lângă soțul ei, pentru a face scurtul drum până la ambasada unde locuiau încă.
Odată ajunşi la poartă, şoferul îi escortă înăuntru unde, ca de obicei, aşteptau doi paznici, le urară noapte bună, apoi se retraseră în apartamentele lor, unde totul părea a fi cufundat în tăcere. Servitorii se duseseră cu toții la culcare, iar ora la care copiii ar mai fi fost treji trecuse demult. În drum spre camerele lor, însă, Liane îi zâmbi

soțului ei, îl trase de mânecă şi duse un deget la buze. Auzise o foială rapidă şi țăcănitul unui comutator.
— *Qu'est-ce qu'il y a*? şopti el. Avea auzul mai puțin fin ca al lui Liane, dar ea deschise repede uşa camerei lui Marie-Ange, cu un zâmbet larg.
— Bună seara, domnişoarelor.
Vorbea cu voce normală, iar Armand crezu că înnebunise, dar deodată izbucni un potop de chicoteli şi picioare lipăind. Ambele fete se ascunseseră în patul lui Marie-Ange, iar acum alergau spre părinții lor râzând emoționate.
— Ne-ați adus fursecuri?
— Firește că nu!
Armand încă mai părea şocat. Liane îşi cunoştea fiicele mai bine ca oricine şi întotdeauna îl amuza cât de bine le ghicea. Începu să surâdă şi el.
— De ce nu dormiți? Şi unde e mademoiselle?
Guvernanta lor ar fi trebuit să se asigure că se culcau devreme şi că rămâneau în pat. Complotul împotriva ei era o sarcină dificilă, după cum ştiau cu toții, dar din când în când fetele reuşeau, enorm de încântate.
— Doarme. Şi era aşa de cald...

Elizabeth ridică spre el ochii săi mari şi albaştri, moşteniți de la maică-sa, şi, ca întotdeauna când o privea, ceva se topi în adâncul sufletului lui Armand, care o ridică în brațele sale puternice. Era un bărbat înalt, bine clădit, având chiar şi acum, la peste cincizeci şi cinci de ani, un fizic şi o forță care inspirau tinerețe. Numai ridurile de pe față şi coama bogată de păr alb, îngrijit pieptănat, îi trădau anii, dar fetelor nu le păsa că tatăl lor era mult mai vârstnic decât mama. Le interesa doar că era tatăl lor şi îl adorau, la fel cum le adora şi el.

— Foarte rău că nu dormiți la ora asta. Ce-ați făcut amândouă?

Ştia că Marie-Ange va fi declanşat revoluția, iar Elizabeth nu era decât prea fericită s-o urmeze. Cel puțin atâta îşi cunoştea fiicele şi avea perfectă dreptate. În timp ce-i privea, Liane aprinse lumina, pentru a vedea cu toții o mare de jucării scoase din cutiile şi cuferele unde fuseseră împachetate. Camera era plină cu bagaje pentru vapor, pline de rochii, mantouri, pălării şi pantofi de-ai fetițelor. Liane le aducea întotdeauna cu ea la Paris.

— O, Doamne, gemu Liane; scoseseră totul, cu excepția hainelor. Ce Dumnezeu făceați?

— O căutam pe Marianne, spuse Elizabeth

cu voce mică, neprihănită, privindu-şi mama cu un zâmbet ştirb.
— Ştiaţi că n-am împachetat-o.
Marianne era păpuşa favorită a lui Elizabeth.
— E pe masă, în camera voastră.
— Zău?
Dar ambele fete izbucniră în chicoteli. Doar se distraseră. Tatăl lor le privi ca şi cum ar fi fost gata să le dojenească, dar nu-l lăsă inima, erau prea pline de viaţă şi semănau prea mult cu mama lor ca să se poată supăra cu adevărat pe ele. Şi nu avea niciun motiv. Mademoiselle le supraveghea cu o mână de fier, iar Liane era o mamă minunată. Acest lucru îi îngăduia să se bucure de ele fără a trebui s-o facă pe tiranul. Cu toate acestea, însă, acum le admonestă un moment, în franceză. Le spuse că trebuia să-şi ajute mama la împachetat, nu să împrăştie totul. Trebuia să aibă bagajele gata, fiindcă peste două zile urmau să plece la New York.
— Da' nu vrem să mergem la New York, îşi privi serioasă Marie-Ange tatăl, întotdeauna ea fiind purtătoarea de cuvânt a echipei. Vrem să rămânem aici.
Liane se aşează pe patul lui Marie-Ange, cu un oftat, iar Elizabeth i se căţără în poală,

pe când Marie-Ange continua să trateze în franceză cu tatăl ei.
— Ne place aici.
— Dar nu vreți să veniți pe vapor? Au acolo teatru de păpuşi, cinematograf şi un țarc pentru câini.
Îi mai spusese şi înainte, dar acum fetița şovăi, Armand vorbind din nou despre toate acestea.
— Şi vom fi cu toții la fel de fericiți şi la Paris.
— Ba n-o să fim, clătină ea din cap, privindu-şi tatăl în ochi. Mademoiselle spune că va fi război. Nu vrem să mergem la Paris dacă va fi război.
Şi atunci, pe neaşteptate, Elizabeth luă cuvântul, spărgând vraja:
— Când Marie-Ange şi cu mine ne batem, atunci e război?
Ceilalți râseră, dar Marie-Ange o corectă înainte de-a fi apucat părinții ei s-o facă:
— Nu, proasto. Război e atunci când oamenii se bat cu armele.
Şi, întorcându-se spre Armand:
— Nu-i aşa, papa?
— Ba da, dar n-a mai fost război demult, dinainte de-a vă fi născut voi şi n-avem nevoie să ne facem acum asemenea griji. Ceea ce trebuie să faceți, voi, fetelor, e să

mergeți la culcare, iar mâine să ajutați la împachetarea tuturor lucrurilor pe care le-ați scos. *Au lit, mesdemoiselles!*

Încercase să pară sever şi, cu toate că aproape-şi convinse fiicele, pe soția sa n-o impresionă nici pe departe. Era ca o ceară moale în mâinile ei. Însă acum mai era îngrijorat şi că avea să le fie frică de război.

Liane o duse pe Elizabeth înapoi în odaia ei, iar Armand o vârî pe fata cea mare sub plapumă. Liane şi Armand s-au reîntâlnit în camera lor, peste cinci minute. Ea încă mai zâmbea de pozna fetelor, dar Armand stătea pe pat, scoțându-şi escarpinii[9] de lac, încruntat de îngrijorare.

— De ce le sperie pe fetițe nătânga aia bătrână vorbind despre război?

— Aude aceleaşi lucruri ca şi noi, oftă Liane, începând să-şi descheie frumoasa jachetă de satin negru de la *Patou*. Dar am să vorbesc eu mâine dimineață cu ea despre fete.

— Aşa să faci.

Cuvintele erau aspre, însă tonul nu, în timp ce-şi privea soția dezbrăcându-se în camera ei de toaletă. Întotdeauna între ei mai era ceva de spus, câte un alt motiv de-a nu se putea desprinde de lângă ea, nici chiar

---

[9] Pantof de damă nedecupat, foarte decoltat. [fr. *escarpin*, cf. it. *scarpino* – pantofior].

acum, după o zi nesfârşită şi o seară lungă. Îi privi zăpada mătăsoasă a pielii ivindu-se când îşi scoase bluza de organdi alb şi se grăbi să treacă în propria lui cameră de toaletă, pentru a-şi dezbrăca ținuta de seară. Reveni peste doar câteva momente, într-o pijama albă de mătase şi un halat de mătase bleumarin, cu picioarele desculțe. Liane îi zâmbi din patul conjugal, cu dantela cămăşii de noapte din mătase roz zărindu-se de sub cearceafuri, când se răsuci să stingă lumina.

Armand se strecură lângă ea în pat, trecându-i uşurel o mână de-a lungul brațului până la netezimea fină a gâtului, pentru a aluneca apoi înapoi în jos spre a-i atinge sânul. Liane zâmbi în întuneric, căutând gura lui Armand cu buzele. Se întâlniră şi nu se mai despărțiră, în beznă, dând uitării copiii, guvernanta, preşedintele, războiul... şi tot ce-şi mai aminteau, în timp ce-şi scoteau unul de pe celălalt veşmintele de culcare. Era foamea reciprocă, devenită tot mai intensă de-a lungul anilor, în loc de-a se linişti. Când mâna puternică a lui Armand îi atinse coapsa dezgolită, Liane gemu încet, despărțind picioarele pentru a-l primi în ea, ca întotdeauna, şi simți mirosul discret-

picant al coloniei lui, pe când o inspira din nou şi carnea li se împreuna. Pentru prima oară în ani de zile, se pomeni dorindu-şi încă un copil, când Armand o pătrunse, la început gingaş, apoi cu patimă crescândă, şi, sărutându-se din nou amândoi cu tot mai mare înfocare, de astă dată Armand gemu încet în întuneric.

Capitolul 3

Portarul de la numărul 875, Park Avenue, stătea apatic la postul său. Avea tunica uniformei din lână groasă, iar gulerul tare îi tăia gâtul. Chipiul cu fireturi aurii îi stătea pe cap ca o greutate de plumb. Într-a doua săptămână a lunii iunie, la New York erau 36°, dar Mike, portarul, trebuia să stea la post, cu şapca şi tunica pe el, cu papionul drept şi mănuşile albe pe mâini, zâmbindu-le amabil locatarilor care intrau şi ieşeau. Intrase în schimb dimineața la ora şapte şi deja era şase seara. Căldura zilei abia dacă se mai potolise şi mai avea o oră de stat până să poată pleca în sfârşit acasă, într-o pereche de pantaloni largi, cămaşă cu mâneci scurte, pantofi vechi, comozi, fără cravată şi pălărie. Binecuvântată uşurare avea să fie, îşi spunea el, cu accentul său irlandez. Şi o bere i-ar fi fost de trebuință. Stând la locul său, îi invidia pe cei doi care manevrau lifturile. Norocoşii naibii, cel puțin lucrau înăuntru.

— Bună seara, Mike.

Se smulse din reveria începătoşată de căldură, pentru a duce degetele la chipiu cu o

precizie mecanică, dar de astă dată adăugă salutului şi un zâmbet prietenos. Existau în clădire şi unii cărora nu se ostenea să le surâdă, dar acesta era unul dintre oamenii care-i plăceau, Nicholas Burnham – Nick, cum îi auzise numindu-l pe prietenii săi.
Avea întotdeauna un cuvânt amical pentru Mike, un moment ca să se oprească şi să stea de vorbă cu el dimineața, în timp ce aştepta să-i fie adusă maşina. Vorbeau despre politică şi baseball, despre ultimele greve, despre prețul mâncării şi canicula care cocea străzile oraşului de două săptămâni încoace. Cumva, reuşea întotdeauna să-i dea lui Mike impresia că ținea la el, că îi păsa de bietul om nevoit să stea toată ziua afară, chemând taxiuri şi salutând cucoane cu pudeli francezi, fiindcă avea de întreținut şapte copii. Nick părea să înțeleagă ironia întregii situații şi nu rămânea nepăsător. Asta-i plăcea lui Mike la el. Nick Burnham îl impresionase întotdeauna ca fiind un om civilizat.
— Cum ai supraviețuit pe ziua de azi?
— Nu prea rău, domnu'.
Nu era întru totul adevărat, picioarele încinse şi umflate, numai carne vie, îl omorau, dar deodată durerea nu mai păru chiar atât de feroce.

— Şi dumneavoastră?
— A fost destul de cald în centru.
Biroul lui Nick Burnham se afla pe Wall Street, iar Mike ştia că era tare în metalurgie, cel mai important dintre tinerii industriaşi ai țării, după cum scrisese odată în *New York Times*. Şi nu avea decât treizeci şi opt de ani. Diferențele dintre câştigurile şi statutul lor social nu-l deranjaseră niciodată pe Mike. Accepta lucrurile de acest soi, iar Nick îi dădea întotdeauna bacşişuri grase şi cadouri generoase de Crăciun. În plus, Mike ştia că în unele privințe Nick nu păşea pe o cale uşoară. Cel puțin nu în casa asta. Pe cât de mult îi plăcea Nick, pe-atâta o ura Mike pe nevastă-sa, Hillary. O vorbă bună, niciun zâmbet, doar o droaie de giuvaericale trăsnite şi blănuri de care-l usca pe bărbat-su. Când Mike îi vedea ieşind seara, cel mai adesea îi spunea lui Nick câte ceva al dracu' despre vreo servitoare, sau că el întârziase, sau că nu putea să-i sufere pe ăia la care mergeau la petrecere. Împuțită cățea mai era, îşi spunea Mike tot timpul, da' drăgălaşă, nu c-asta ar fi fost de-ajuns. Se întreba cum reuşea Nick să rămână atât de amabil, însurat cu o fătuță ca aia.
— L-am văzut azi pe domnişoru' John, cu

bâta lui nouă de baseball.
Cei doi schimbară un surâs, după care Nick zâmbi larg.
— S-ar putea ca zilele astea să auzi zgomot de geamuri sparte.
— Nu-i problemă. O să prinzi mingea dacă se abate-ncoace.
— Mulțumesc, Mike.
Îl bătu pe bătrân pe braț şi dispăru în casă, pe când Mike zâmbea pentru sine. Încă patruşcinci de minute şi poate că mâine n-are să mai fie aşa de cald. Şi dac-o fi, la urma urmei... aşa merg trebile. Intrară încă doi bărbați, iar Mike îşi atinse chipiul, cu gândul la John, fiul lui Nick. Era un împielițat mic şi chipeş, leit babacu-său, numai că moştenise părul ca de cărbune al lui maică-sa.
— Am venit! răsună din hol glasul lui Nick ca în fiecare seară, în timp ce-şi punea pălăria de pai pe masa din hol, aşteptând să audă sunetele familiare, tropăitul lui John fugind în calea lui, eventual. Dar în seara asta nu se auzea nimic. În schimb, ieşi o servitoare în uniformă neagră, cu bonetă şi şorț alb de dantelă, iar Nick îi zâmbi:
— Bună seara, Joan.
— Bună seara, domnule. Doamna Burnham

e sus.
— Şi fiul meu?
— Cred că-i în camera lui.
— Mulțumesc, dădu Nick din cap, pornind pe coridorul lung, cu covor gros. Apartamentul fusese renovat în întregime anul trecut, totul fiind vopsit în alb, bej şi crem. Reuşea să arate atât liniştitor cât şi scump, şi-l costase pielea de pe el, mai ales după cei trei decoratori şi doi arhitecți pe care Hillary îi angajase şi-i concediase unul după altul, dar rezultatul final era acceptabil şi, bănuia el, o mulțumea. Nu era tocmai genul de loc unde te-ai fi aşteptat să găseşti un băiețel, niciun cămin de soiul unde acesta şi-ar fi putut şterge degetele pe pereți sau bate mingea, însă cel puțin în camera copilului Nick avusese ultimul cuvânt. Acolo, totul era zugrăvit în roşu şi albastru, mobila era comodă, din stejar bătrân, şi cu toate că desenele de copii, de pe pereți, erau cam exagerate pentru gustul lui Nick, cel puțin ştia că acolo John se putea distra cât de cât. Mai era un dormitor pentru guvernantă, o cameră mare, a lui, un salonaş cu un birou, de pe vremea când fusese Nick mic, şi o cameră mare de joacă, plină cu jucării, unde se putea distra cu prietenii.

Nick bătu încet la uşa care dădea din hol spre camerele lui John şi, în loc de răspuns, uşa fu smucită cât ai clipi, lăsându-l cu privirea spre chipul zâmbitor al singurului său copil. Îl ridică în braţe cu un surâs fericit şi un hohot de râs îi bucură urechile, ca în fiecare seară.

— Mă striveşti, tati!

Nu părea, însă, să se opună prea tare.

— Bine. Ce mai face băietelul meu favorit?

Îl puse la loc pe picioare, iar John îi zâmbi:

— Fac bine şi bâta mea nouă e nemaipomenită.

— Mă bucur. Ai şi spart vreun geam?

— Sigur că nu, se arătă jignit John, în timp ce tatăl său îi ciufulea părul negru-albăstrui. Era o încrucişare interesantă între Hillary şi Nick, cu pielea ei smântânoasă, ochii lui verzi, părul ei. Cei doi arătau pe cât de diferiți pot fi doi oameni, Hillary brunetă, scundă şi delicată, Nick puternic, blond, vânjos, şi totuşi băiatul luase ce era mai bun de la amândoi, sau cel puțin aşa spunea toată lumea.

— Pot să-mi iau bâta pe vapor?

— Nu-s chiar atât de sigur, tinere. Poate, dacă promiți c-o laşi în cufăr.

— Da' trebuie s-o iau, tati! în Franța n-au bâte de baseball.

— Probabil că nu, fu Nick de acord.
Plecau pentru un an, sau doar şase luni, dacă situaţia se tensiona prea mult. Nick avea acolo atâtea contracte pe anul în curs, încât hotărâse să conducă el însuşi biroul de la Paris, lăsându-l la New York pe omul său de încredere. Şi, desigur, îi lua şi pe Hillary şi pe John. Nici nu s-ar fi gândit să stea atâta timp fără ei şi era important să plece. La început, Hillary se văicărise, gemuse şi i se plânsese zi de zi, dar în ultima lună părea să se fi resemnat, iar John ajunsese la concluzia că avea să fie distractiv. Urmau să-l înscrie într-o şcoală americană, chiar lângă Champs Elysées, iar Nick închiriase o casă frumoasă pe Avenue Foch. Aparţinea unui conte francez şi soţiei acestuia, care se mutaseră de un an în Elveţia, cu ocazia panicii dinaintea Acordului de la Munchen. Acum locuiau fericiţi la Lausanne şi n-aveau nicio grabă să se întoarcă. Era un aranjament perfect pentru Nick, Hillary şi John.
— Vrei să vii cu mine la cină, tati?
Guvernanta tocmai îi făcuse semn lui John că era ora mesei, iar băiatul îl privi pe Nick cu speranţă.
— Cred c-ar fi mai bine să merg sus ca s-o văd pe mami.

— O.K.
— Cobor după ce mănânci şi vom putea sta de vorbă un timp. Ce zici?
— Merge.
John îi zâmbi din nou tatălui său şi ieşi cu bona, în vreme ce Nick rămase un moment în cameră, privindu-şi tăcut vechiul birou. Tatăl lui i-l dăruise când avea doisprezece ani şi era aproape gata să meargă la internat, dar el i-l dăduse lui John la o vârstă mult mai fragedă. Iar dacă avea şi el un cuvânt de spus, fiul său n-avea să fie niciodată trimis la şcoală departe de ei. Detestase acei ani, când se simțise alungat de-acasă. John n-avea să cunoască niciodată un asemenea chin, îşi spusese Nick cu mult timp în urmă, iar, pe de altă parte, îl iubea prea nebuneşte pe băiat ca să-l lase să plece.
Închise uşa după el şi reveni în lungul culoar bej, ajungând la pianul mare din holul central, după care urcă încet scările mochetate spre camerele lor.
Apropiindu-se de palier, văzu că uşa apartamentului conjugal era întredeschisă şi putea auzi de dincolo de ea vocea lui Hillary, țipând ascuțit la servitoare, care ieşi în fugă din camera ei de toaletă, ducând un braț de blănuri.

— Nu alea, fir-ai a dracu'! Ce Dumnezeu...
N-o putea vedea decât din spate, cu părul negru şi strălucitor atârnându-i ca mătasea peste umerii de satin alb ai capotului, dar din poziția în care stătea se observa clar că era supărată.
— Idioato, ți-am spus, samurii, haina de vizon şi vulpea argintie...
Apoi se întoarse şi-i aruncă o privire lui Nick, ochii ei negri întâlnindu-i un lung moment pe-ai lui, verzi, timp în care domni nemişcarea, li spusese adeseori să nu mai strige la femeile din casă, dar asta făcuse toată viața şi niciodată nu se adaptase bine la schimbare. Avea doar douăzeci şi opt de ani, însă arăta ca o femeie de lume până-n vârfurile degetelor, coafată cu multă artă, machiată migălos, cu unghiile lungi şi roşii, cu tot aerul şi stilul ei. Chiar şi în capot, era o întruchipare a şicului.
— Bună, Nick.
Ochii şi cuvintele erau reci, dar rămase nemişcată când el se apropie, ridică obrazul la sărutat, apoi reveni cu atenția spre servitoare. De astă dată, însă, nu mai ridică glasul.
— Vrei, te rog, să mergi să-mi aduci blănurile care trebuie?
Chiar şi astfel, însă, tonul ei era tăios ca un

cuțit, în vreme ce Nick o privea.
— Eşti groaznic de dură cu fata asta.
Îi vorbea pe un ton de reproş blând, unul pe care Hillary îl mai auzise de zece mii de ori şi puțin îi păsa. El mereu era drăguț cu câte cineva, cu excepția ei, firește. Îi distrusese viața, dar obținuse ceea ce dorise de la ea. Lui Nick Burnham îi ieşeau întotdeauna pasiențele, dar nu cu Hillary.
N-avea să-i mai meargă, îşi spunea ea iar şi iar. O dată era de-ajuns. Şi îl făcuse să plătească pentru asta nouă ani în şir. Dacă nu era Nick, încă s-ar mai fi aflat la Boston, poate chiar măritată cu contele acela spaniol care era atât de nebun după ea în anul când ieşise în lume... contesă... îi plăcea sonoritatea... contesă...
— Pari obosită, Hil, o mângâie el tandru pe păr, privind-o în ochi, fără însă a găsi acolo niciun strop de căldură ca răspuns.
— Sunt. Cine crezi c-a făcut toate bagajele în casa asta?
Servitoarele, îi stătu lui pe buze să spună, dar îşi muşcă limba. Ştia că, în mintea ei, ea făcuse totul.
— Christoase, trebuie să împachetez totul pentru tine, pentru John, fețe de masă, cearceafuri, pături, farfurii, hainele voastre...

În timp ce vorbea, vocea îi răsuna tot mai ascuțită, iar Nick se îndepărtă, aşezându-se într-un şezlong *Louis XV.*

— Pot să-mi fac singur bagajele, ştii doar. Şi, ți-am spus, casa din Paris are tot ce ne trebuie. Nu-i nevoie să-ți iei propriile aşternuturi şi farfurii.

— Nu fi măgar. Dumnezeu ştie cine-a dormit în alea.

Şi, preț de-o clipă, o clipă doar, Nick aproape gândi că nu puteau fi mai răi decât oamenii care dormiseră într-ale ei. Dar nu zise nimic, se mulțumi doar să privească, în timp ce mica servitoare reveni agitată, din fericire cu blănurile potrivite, de astă dată: două mantouri de sobol, unul de nurci şi scurta de vulpe argintie pe care o primise de Crăciun, într-o cutie mare şi frumoasă, de la Dumnezeu ştie cine. Un lucru era sigur, nu provenea de la Nick. De la el erau samurii, vizonul, haina de chinchilla[10] pe care o lăsa acasă, dar vulpea era o enigmă, mai mult sau mai puțin, deşi bănuia că i-o trimisese Ryan Halloway, ticălosul.

— La ce te zgâieşti?

Fără intenție, ochii lui se abătuseră spre vulpe. Se mai certaseră pe această temă de câteva ori şi nu intenționa să redeschidă

---

[10] Mamifer rozător, asemănător cu veverița, care trăiește pe platourile înalte din Chile și Bolivia; animal rar, ocrotit pentru blana sa (cea mai scumpă din lume) gri perlat, strălucitoare, mătăsoasă (*Chinchilla laniger*).

discuția.
— Să nu-ncepi. Eu n-am nevoie să plec la Paris, să ştii.
O, Christoase, îşi spuse Nick, nu asta. Fusese o zi atât de grea şi de caldă. Nu voia să se certe cu ea tocmai azi.
— Chiar trebuie că trecem prin toată povestea asta,
Hil?
— Ba nu trebuie deloc. Am putea sta aici, să ştii.
— Ba n-am putea. Vreau ca în anul următor să-mi conduc singur sediul din Paris. Am acolo contracte importante şi-o ştii foarte bine. Deci, mergem cu toții. Într-un fel, mie Parisul nu mi s-a părut niciodată un loc dificil.
Ei, însă, da. Din cine ştie ce motiv, era hotărâtă să rămână cu orice preț la New York.
— Haide, Hil, întotdeauna ți-a plăcut acolo.
— Sigur, câteva săptămâni. De ce dracu' nu poți să faci naveta cu avionul?
— Fiindcă am s-ajung cu sufletul la gură, fără să vă mai văd deloc pe tine şi pe John. Pentru Dumnezeu.
Se ridică pe neaşteptate, iar servitoarea o zbughi afară din cameră. Cunoştea sistemul certurilor lor. Până la urmă, lui Nick îi

săreau capacele şi începea să răcnească, iar Hillary, nu o dată, aruncase în el cu câte ceva.
— Nu putem lăsa lucrurile aşa cum sunt? Nu poți să accepți ideea că plecăm? Pentru Dumnezeu, vasul ridică ancora peste două zile.
— N-are decât, sau n-ai tu decât să te duci singur.
Vocea-i era rece ca gheața, în vreme ce se aşeza pe pat, mângâind vulpea argintie şi privindu-l.
— N-ai nevoie de mine acolo.
— Chiar aşa? Sau ai prefera să te descotoroseşti de mine un an, ca să poți da fuga pân-la Boston şi-napoi, să-l vizitezi pe ticălosul ăla.
Ştia cât de depravată era, de ani de zile o ştia. Dar crezuse în menținerea căsniciei, spre binele lui John, spre-al lui propriu. Părinții săi divorțaseră, lăsându-l cu o copilărie singuratică şi nefericită, şi jurase să nu-i facă niciodată fiului său acelaşi lucru. Tot ce-şi dorea era să fie căsătorit şi aşa să rămână – şi avea să se țină de cuvânt, orice-ar fi făcut Hillary.
— Se pare că n-ai auzit niciodată de avorturi... dacă tot ceea ce spui e adevărat, fireşte, cum c-aş umbla creanga, ceea ce nu

fac. Dar copilaşii nu-s tocmai slăbiciunea mea, Nick dragă, sau nu mai ții minte?
— A, ba țin, cum să nu.
Muşchii fălcilor i se încleştară, odată cu pumnul, dar glasul îi rămăsese ciudat de blând. Niciodată nu-l iertase pentru cele întâmplate în urmă cu nouă ani. Fusese cea mai frumoasă debutantă din Boston. Îşi amintea bine părul ei ca pana corbului, contrastând acut cu rochiile albe pe care i le trimiteau părinții ei de la Paris. O doreau mulți bărbați. Când se născuse, tatăl ei avea peste cincizeci de ani, mama treizeci şi nouă, şi renunțaseră demult la speranța de-a avea un copil, când deodată apăruse Hillary. Fusese răsfățată de la bun început, adorată de tatăl ei, răzgâiată de mama sa, de bunici şi de guvernantă. Căpătase tot ce-şi dorea şi intenționa să trăiască astfel la nesfârşit, până când deodată, în seara debutului, îl văzuse pe Nick. Era înalt, blond, chipeş, cu una dintre cele mai drăguțe fete din Boston la braț. Şi toată lumea începuse să şuşotească din clipa când intrase: Nick Burnham... Nick Burnham... avere în metalurgie... singurul moştenitor al tatălui său... La douăzeci şi nouă de ani, era unul dintre cei mai bogați tineri de pe Wall Street, frumos ca un diavol

şi necăsătorit. Hillary se desprinsese din braţele bărbatului cu care dansa, aproape plutind, ducându-se să-l cunoască pe Nick. Fuseseră prezentaţi de un prieten de-al tatălui ei, iar Hillary făcuse totul pentru a-i zbura pământul de sub picioare. Cu surprinzător de puţin efort, reuşise. După aceea, Nick începuse să vină frecvent la Boston, iar în vara următoare la Newport, unde se întâmplase inevitabilul. Hillary voia ca el s-o dorească mai mult decât pe oricare altă femeie din câte cunoscuse vreodată, şi-i dăruise fecioria ei, crezând că-l iubea şi fiindcă dorea să-l posede.

Lucrul pe care nu contase era acela că putea rămâne însărcinată, ceea ce s-a întâmplat de prima oară când au făcut dragoste. La început, Nick a fost şocat, iar Hillary s-a isterizat complet. Nu voia să nască un copil, nu voia să se îngraşe, să aibă bebeluşi... Era atât de copilăroasă, plângându-i în braţe, încât Nick a râs de ea. Hillary a spus să caute pe cineva care să-i provoace un avort, dar el nici nu voia s-audă. Era o încântătoare femeie-copil, iar ideea de-a avea un fiu îl încânta peste măsură, după trecerea şocului iniţial. A vorbit cu tatăl ei, fără a-i spune despre copil, i-a cerut mâna fetei, după care a

informat-o pe Hillary că aveau să se căsătorească, ceea ce au şi făcut, înainte de sfârşitul verii. A fost o nuntă splendidă, în Newport, iar Hillary părea o regină de basm, în rochia albă de dantelă pe care o purtase şi mama ei la propria-i cununie. Dincolo de zâmbetele fericite, însă, se ascundea o inimă frântă. Îl dorea pe Nick, dar nu voia copilul. A urât toate momentele primelor zile de căsnicie, în pofida necontenitelor lui dezmierdări şi răsfățuri, fiindcă ştia că o luase de nevastă din cauza copilului şi nu voia ca acesta să-i facă ei concurență.

La apropierea termenului, Nick a făcut pentru ea tot ce-i stătea în putință – i-a cumpărat cadouri extravagante, a ajutat-o să aranjeze camera viitorului nou-născut, i-a promis că va fi alături s-o țină de mână – însă ea, în luna a noua, s-a prăbuşit într-o cumplită depresie, contribuind, după părerea doctorului, la travaliul prelungit, de coşmar. A fost un eveniment care aproape a costat-o viața, precum şi pe a copilului, şi niciodată nu l-a mai iertat pe Nick pentru chinurile prin care trecuse. Deprimarea a persistat încă şase luni după naşterea copilului şi, mult timp, Nick a crezut că era singurul care avea să-l iubească vreodată pe Johnny, dar în cele din urmă Hillary a

început să-şi revină.
Sau cel puțin aşa credea el. În iama următoare, ea s-a întors de Crăciun la Boston, fără copil, şi şi-a vizitat prietenii. Deodată, a părut că întârzia o veşnicie să mai vină acasă, iar Nick şi-a dat seama că stătea acolo pentru a participa la toate petrecerile prietenilor ei, prefăcându-se față de ceilalți şi față de ea însăşi că n-ar fi fost măritată, că era pur şi simplu din nou o debutantă, şi se distra grozav. La o lună după plecarea lui Hillary la Boston, Nick s-a dus s-o ia, insistând să vină acasă. Urmase o ceartă îngrozitoare, Hillary chiar implorându-şi tatăl s-o lase să rămână acolo. Nu voia să fie căsătorită, să locuiască la New York, să îngrijească de copil, dar de astă dată tatăl ei a fost şocat. Ea alesese să se mărite cu Nick, care era un soț minunat. Avea responsabilitatea de-a încerca măcar să-şi salveze căsnicia, plus răspunderea față de copil, însă Hillary s-a întors la New York cu voia bună a unui condamnat în drum spre eşafod, simțindu-se trădată de toți şi urându-l cel mai mult pe Nick, fiindcă el reprezenta tot ceea ce nu-şi dorea ea în viață, şi anume maturitatea. Tatăl ei stătuse de vorbă cu Nick înainte de plecare. Se simțea singurul vinovat pentru purtarea

fiicei sale. Ştia că fusese răsfățată în copilărie, dar nu-şi dăduse seama niciodată că se aştepta să ducă la nesfârşit acest gen de viață, eschivându-se pe toate fronturile şi rănindu-şi soțul. Dar Nick îl asigurase că în timp, cu răbdare, Hillary avea să se deprindă cu noul ei rol. Pe-atunci chiar o credea şi dăduse dovadă de tot atâta răbdare pe cât îi promisese tatălui ei, dar a fost zadarnic. Hillary continua să nu manifeste niciun interes față de copil, iar în vara următoare s-a dus la Newport, de astă dată luându-i cu ea pe Johnny şi pe guvernantă, pentru a evita orice alte comentarii. A stat acolo toată vara, iar când Nick s-a dus s-o viziteze, a constatat că avea o legătură. În vara aceea împlinise douăzeci şi unu de ani şi trăia o aventură fierbinte cu fratele unei prietene de-ale ei. Tânărul tocmai absolvise la *Yale* şi i se părea foarte picant să se culce cu Hillary Burnham, lucru cu care s-a şi lăudat la jumătate din oraş, până i-a făcut
Nick o vizită, după care băiatul s-a întors la Boston cu coada-ntre picioare şi cu săpuneala trasă de Nick încă sunându-i în urechi. Dar adevărata problemă era Hillary. Nick a luat-o înapoi la New York, încercând s-o pună la punct cu seriozitate, însă în

următorii câțiva ani ea a continuat să sară între New York, Boston şi Newport ca un yo-yo[11], având aventuri ori de câte ori credea că are şanse să scape nedescoperită, inclusiv aceasta din urmă. Se încurcase cu Ryan Halloway în timp ce Nick era la Paris. Pentru ea nu însemna nimic, iar Nick ştia, dar acesta era modul ei de a-i repeta la nesfârşit că nu era cu adevărat măritată, nici n-avea să fie vreodată, că el n-o putea avea în stăpânire, că era liberă pe veci, liberă de el şi de fiul lor, şi de tatăl său, care murise la trei ani după căsătoria ei cu Nick. Mama sa abandonase demult orice speranță de-a mai avea vreo influență asupra ei, până la urmă acelaşi lucru întâmplându-se şi cu Nick. Era ceea ce era, o femeie frapantă, foarte drăguță, cu minte sclipitoare, pe care şi-o irosea, şi un simț al umorului care continua să-l amuze, cu rarele prilejuri când stăteau de vorbă. În majoritatea timpului se certau sau Nick o ignora. Se gândise o dată sau de două ori la divorț şi ştia că nu i-ar fi fost deloc greu s-o facă, dar în acest caz, Johnny i-ar fi fost încredințat ei. Tribunalele se arătau aproape întotdeauna de partea mamei, cu excepția situației când ar fi fost o

[11] Yo-yo-ul este o jucărie care conține două discuri egale din plastic, lemn sau metal, conectate cu un ax fix, în jurul căruia se rulează un fir.

prostituată de meserie, sau dependentă de droguri. Astfel, în scopul de a-şi păstra fiul, Nick trebuia să trăiască, de bine, de rău, sub acelaşi acoperiş cu Hillary, atâta vreme cât putea s-o suporte, şi erau perioade când într-adevăr nu se mai simțea în stare.
Avusese vagi speranțe că, ducând-o la Paris, avea s-o distragă şi poate, s-ar fi cumințit o vreme. Dar călătoria nu începuse sub auspicii bune. Ştia că legătura cu Ryan luase sfârşit după Crăciun, dar mai bănuia şi că se pregătea de una nouă. Întotdeauna devenea deosebit de iritabilă când începea ceva nou, ca un cal de curse fremătând la start. Nick, însă, n-avea nicio posibilitate de-a o opri. Cât timp îşi menținea aventurile rezonabil de discrete, Nick se resemnase să trăiască împreună cu ea şi, în anii din urmă, devenise ceva mai caldă cu fiul lor. Nick se îngrijise ca Johnny să aibă guvernante afectuoase şi iubitoare, pe lângă care mai avea şi un tată care-l adora, ceea ce însemna mai mult decât avusese el la aceeaşi vârstă. Dar n-ar fi fost niciodată de acord să renunțe la Johnny, să divorțeze şi să ducă o viață care i-ar fi răpit copilul pe care-l iubea. Johnny era punctul central al existenței lui, iar dacă asta însemna să se împace cu infidelitățile şi nervii lui Hillary,

atunci era dispus să plătească prețul.
O privea, acum, aşezată la măsuța de toaletă, trecându-şi pieptenele prin părul mătăsos şi uitându-se la el în oglindă. Apoi, ca pentru a-l enerva de două ori mai tare, trase o înghițitură prelungă de scotch cu apă, dintr-un pahar de pe masa de toaletă. Şi deodată, Nick observă că pe sub capotul de satin alb purta o rochie neagră de mătase.
— Te duci undeva, Hil?
Glasul îi era inexpresiv, ochii ca două pietre verzi sclipitoare.
Hillary ezită doar o clipă, cu nările palpitându-i ca ale unei iepe pur-sânge. Aproape că-i putea vedea picioarele trepidând, pregătindu-se pentru o nouă cursă.
— Că tot veni vorba, da. Dau Boynton-ii o petrecere.
— Ce curios, zâmbi el ironic, cunoscând-o deja prea bine, n-am văzut invitația.
— Am uitat să ți-o arăt.
— N-are importanță.
Dădu să iasă din cameră, când Hillary se răsuci în scaun, întrebându-l încet:
— Vrei să vii şi tu, Nick?
Se întoarse, privind-o. Poate că era o petrecere la familia Boynton. El, însă,

rareori mergea la petreceri. Când o făcea, soția sa sfârşea invariabil în câte-un colț, flirtând cu vreun prieten nou sau chiar cu unul vechi.
— Nu, mulțumesc. Mi-am adus ceva de lucru acasă.
Hillary se întoarse din nou spre el:
— Să nu spui că nu te-am invitat.
— N-am să spun.
Rămase în uşă, privind-o cum sorbea iarăşi din pahar.
— Transmite-le toate cele bune din partea mea şi încearcă să te întorci devreme.
Hillary dădu din cap.
— Şi, Hil...
Ezită.
— Da, Nick?
Nick hotărî să meargă până la capăt.
— Încearcă să nu laşi New York-ul în flăcări, când pleci. Şi, indiferent ce Ji-ai pus în cap, nu uita că peste două zile ridicăm ancora. Intr-un fel sau altul, tot ai să vii cu mine.
— Asta ce înseamnă? se ridică ea, cu fața spre el.
— Înseamnă că, indiferent dacă laşi sau nu vreo inimă sângerând în urma ta, ai să vii. Eşti soția mea, oricât ai vrea s-o uiți.
— Niciodată n-o uit.

În voce i se simțea încrâncenarea. Ura mariajul cu el, cu atât mai mult cu cât fusese tot timpul atât de drăguț cu ea. O făcea să se simtă vinovată față de el şi nu voia. Voia să fie liberă.

— Distracție plăcută.

Închise încet uşa în urma lui şi coborî la fiul său. De îndată ce Nick ieşi din cameră, Hillary îşi lăsă capotul să-i cadă de pe umeri, dezvăluind rochia de mătase neagră, decoltată şi încheiată la spate, pe care şi-o cumpărase de la *Bergdorf Goodman*. Îşi puse la urechi o pereche de cercei cu diamante şi se privi în oglindă. Ştia că la petrecere avea să-l întâlnească pe Philip Markham şi, în timp ce-şi termina scotch-ul cu apă, se întrebă cât aflase Nick deja. Încă nu se întâmplase nimic cu Phil, dar pleca şi el la Paris, în august, şi cine ştie ce-avea să se întâmple atunci... cine ştie...

Capitolul 4

Enorma navă, splendid proiectată, stătea în dană la Cheiul 88, pe Hudson River, fiecare centimetru pătrat al ei arătând de-o eleganță regală. Oprindu-se un moment lângă limuzină, Armand îşi ridică privirea spre cele trei coşuri grațioase profilate pe cer. Cântărea optzeci de mii de tone şi totuşi era cea mai rapidă şi mai sofisticată de pe tot întinsul mărilor. Privind-o, ți se tăia respirația şi urma inevitabilul moment de tăcere reverențioasă când te pătrundeai de frumusețea ei. Navigând cu toată presiunea la cazane, era şi mai frumoasă, şi totuşi aici, odihnindu-se la ancoră, era o regină incontestabilă.

— Papa! Papa! Vreau să văd!

Elizabeth se catapultă prima din *Citroën,* oprindu-se un moment lângă tatăl său, cu mânuța încleştată strâns de-a lui.

— El e?

— Nu, îi zâmbi Armand fetiței sale. Este o *ea. La Belle Normandie, mon trésor.* Niciodată nu vei mal vedea o asemenea navă, micuța mea. Indiferent ce vor construi în anii care urmează, nu va mai fi

o a doua *Normandie.*
Era un sentiment împărtăşit deja de mulți. În cei şapte ani de când fusese lansată la apă, călătoriseră cu ea elita, bogații, puternicii, răsfățații, eleganții, iubitorii frumuseții şi ai mării, şi nu exista printre ei suflet de om care să nu fie de acord. *Normandie* era un vas extraordinar şi complet unic, cel mai frumos, mai elegant şi mai rapid. O insulă de lux plutitoare, în toate sensurile imaginabile.
Armand se întoarse, simțindu-şi soția oprită lângă el. Un moment, uitase cu totul de ei. Dacă şi-ar fi îngăduit-o, poate că ar fi plâns. *Normandie* avea ceva care-l făcea să-i crească inima, cu deosebită mândrie pentru Franța. Ce mai împlinire era acea navă! Ce mândrie, doar să simți truda şi dragostea ce se puseseră în ea, de la prova la pupa, de la chilă până la cer. Era o veritabilă minune.
Liane simți emoțiile lui Armand, încuviințându-le în tăcere, pe când îi privea chipul şi-i zâmbi când soțul său se întoarse spre ea.
— Iarăşi arăți ca un tată mândru, îl tachină Liane cu blândețe.
Armand râse, dar încuviință din cap, fără a se jena.
— Ce victorie pentru Franța!

Între timp, Marie-Ange venise lângă sora ei, cele două fetițe sărind în sus şi-n jos de încântare.

— Acum putem merge la bord, papa? Putem? Putem?

Liane le luă pe amândouă de mână, iar Armand le dădu şoferului şi hamalului ordinele cuvenite, pentru ca peste cinci minute să treacă pe sub enorma arcadă cu inscripția COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE, păşind într-un lift care-i duse pe o porțiune mai înălțată a cheiului. Existau trei intrări separate pentru cei o mie nouă sute şaptezeci şi doi de pasageri care aveau să se îmbarce, despărțite discret şi marcate PREMIERE CLASSE, TOU- RISTES şi CABINES. *Premiere classe* era prima, desigur, iar prin acea arcadă aveau să intre opt sute şaizeci şi patru de pasageri, înainte ca nava să ridice ancora, în aceeaşi după-amiază. Când Armand, Liane şi fetele au păşit pe puntea lui *Normandie*, trecuse cu puțin de amiază. Plecaseră din Washington cu trenul, la cinci dimineața, ajungând la New York cu o jumătate de oră în urmă. O limuzină a

Consulatului îi aşteptase la gară, ducându-i direct la Cheiul 88, pe West 50th Street.

— *Bonjour, monsieur, madame.*
Ofițerul în uniformă le zâmbi celor două fetițe îmbrăcate impecabil, în rochii asortate de organdi bleu-pal, cu mănuşi albe, pălării de paie şi pantofi negri de lac.
— *Mesdemoiselles, bienvenue a bord.*[12]
Îl privi amabil pe Armand. Tânărul ofițer îşi îndrăgea munca şi, în anii cât avusese misiunea de-a controla accesul pasagerilor la bord, îi întâlnise pe Thomas Mann, Stokowski, Giraudoux, Saint-Exupery, stele de cinema ca Douglas Fairbanks, şefi de state, giganți ai lumii literare, cardinali, păcătoşi şi capete încoronate din aproape toate țările europene. Era captivantă aşteptarea de a-şi rosti numele, dacă nu-i recunoşteai dintr-o privire, ceea ce, de cele mai multe ori, reuşea.
— *Monsieur?*
— *De Villiers*, răspunse calm Armand.
— *Ambassadeur?* se interesă tânărul, iar Armand confirmă cu o înclinare tăcută a capului. *Ah, bien sur.*
Desigur. Observă, aruncând din nou o privire pe lista pasagerilor, că familia de Villiers avea să ocupe unul dintre cele mai luxoase apartamente ale navei. N-avea de unde şti că era o favoarea din partea

[12] — Domişoarelor, bine ați venit la bord. [fr.]

„Tranşat”, cum se mai numea C.G.T., şi fu impresionat să-şi dea seama că ambasadorul şi familia sa aveau să ocupe apartamentul *Grand Luxe Trouville.*

— Vă vom conduce de îndată la cabina dumneavoastră.

Făcu semn unui steward, care se materializase lângă el şi luă imediat mica geantă a lui Liane. Restul cuferelor fuseseră trimise cu câteva zile în avans, iar bagajele pe care le aduseseră cu ei în tren îi aşteptau în cabină, ajunse acolo cu puțin timp înaintea lor. Serviciul de pe *Normandie* era ireproşabil.

Apartamentul *Trouville* se afla pe puntea de promenadă, fiind unul dintre cele două apartamente disponibile la acel nivel, cu promenadă proprie şi vedere spre fermecătoarea terasă *Café-Grill.* Acolo se aflau bănci şi lampadare, scări şi balustrade care formau un desen grațios după cum văzu Armand privind de pe terasa lor privată. Înăuntru, se aflau patru dormitoare elegante, unul pentru Liane şi pentru el, câte unul pentru fiecare fată şi ultimul pentru guvernantă. Pe aceeaşi punte existau camere în plus, disponibile pentru alți servitori pe care şi i-ar fi putut aduce. Una dintre ele îi fu necesară

asistentului lui Armand, Jacques Perrier, care îi însoțea pe vas, astfel ca Armand să-şi poată continua munca. Dar restul „studiourilor11 n-aveau să fie folosite de el, rămânând încuiate. Singurii alți locuitori ai acelei puțin populate punți superioare aveau să fie familia din apartamentul *Deauville,* identic cu *Trouville-ul* ca grandoare şi întindere, dar fără să semene în niciun fel cu suita de încăperi a familiei de Villiers. Fiecare cabină de clasa întâi a navei era zugrăvită în câte-o cu totul altă culoare, fără nicio repetare de la un apartament la altul. Până la ultimul detaliu, fiecare cameră reprezenta câte un unicat. Şi, în timp ce Armand şi Liane priveau prin apartamentul lor, ochii li se întâlniră, iar Liane izbucni în râs. Era atât de scandalos de extravagant, atât de elegant, de frumos, încât se simtea la fel de emotionată ca fetele.

— *Alors, ma chérie,* îi zâmbi el, după ce stewardul îi lăsă în holul principal, lângă făgăduitul pian pentru copii. *Qu'en penses-tu?*

Ce părere ar fi putut să aibă? Era un loc miraculos unde să-şi petreacă cinci zile, cinci săptămâni... Cinci luni... cinci ani... l-ar fi plăcut să rămână pe *Normandie* la

nesfârşit. Şi putea să vadă în ochii soțului ei că şi el gândea la fel.
— Incredibil.
De jur-împrejur, îmbarcându-se, observaseră somptuoasele motive art deco[13], lemnăria bogată, sculpturile frumoase, enormele panouri de sticlă, pretutindeni. Era nu atât un hotel pe apă, cât un oraş plutitor al perfecțiunii, unde absolut nimic nu era nelalocul său şi tot ce vedeau aducea o mângâiere ochiului. Liane se aşează pe o canapea de catifea verde-închis, chicotind spre Armand:
— Eşti sigur că nu visez? Nu mă vei trezi, să mă pomenesc tot la Washington?
— Nu, iubirea mea, zise el aşezându-se alături. Totul e adevărat.
— Dar apartamentul ăsta, Armand, mă trec fiorii când mă gândesc cât trebuie să coste!
— Ți-am spus, ne-au promovat mai sus de cabinele de lux pe care le rezervasem.
Arătând din nou victorios, îi surâse. Se bucura s-o vadă fericită şi era evident că se simțea la fel de copleşită ca el. În anii călătoriilor împreună cu tatăl ei, cunoscuse marele lux, dar aici era ceva mai mult, ceva absolut unic şi remarcabil. Simplul fapt de-a se afla pe *Normandie*, preț şi de-o clipă,

[13] Stil de artă decorativă al anilor 1920-30, caracterizat prin forme geometrice şi culori vii.

dădea senzația de-a intra în istorie. Era uşor de crezut că n-avea să mai existe niciodată o navă ca aceea şi că oamenii vorbeau despre ea ani şi ani.
— Vrei să bei ceva, Liane? deschise Armand uşile duble ale lambriului pentru a da la iveală un bar enorm, bine garnisit, pe care Liane îl privi cu ochii mari, întorcându-se apoi spre el.
— Dumnezeule mare! Ai putea face nava să plutească numai pe ce-i acolo!
În timp ce o asculta Armand destupă o sticlă de şampanie *Dom Perignon.* Îi turnă un pahar şi i-l întinse, întorcându-se să-şi umple şi lui unul. Privindu-şi frumoasa soție, ridică paharul, cu ochii într-ai ei, şi toastă:
— Pentru cele mai frumoase două doamne din lume... *La Normandie... et ma femme.*
Nava şi soția lui. Liane, fericită, luă o înghițitură din vinul scânteietor, după care se ridică să i se alăture. Se simțea din nou ca în luna de miere şi fu nevoită să-şi amintească de prezența fetelor în camera de alături.
— Facem o plimbare, să ne uităm prin jur? întrebă Armand.
— Crezi că fetele au să fie în siguranță?
O privi amuzat, apoi râse.

— Aici? Cred c-au să se descurce.
Mademoiselle le ajuta deja să-şi despacheteze jucăriile şi păpuşile, din cuferele care aşteptau în camerele lor.
— Ştiu exact ce vreau să văd.
— Şi despre ce-o fi vorba?
O privi cum îşi trecea cu pieptenele prin părul lung şi blond şi simți un junghi de dorință pătimaşă. Fusese atât de ocupat în ultimele săptămâni, încât abia dacă o văzuse. Părea că nu avuseseră deloc timp să stea împreună. Din fericire însă, pe vas, urmau să aibă timp pentru plimbări, pentru hoinăreli de pe o punte pe alta şi pentru taifas, cum le plăcuse atât de mult în ultimii zece ani. Armand se simțea singur când nu avea destul timp să stea de vorbă cu ea. Dar în vederea acestui voiaj îşi făgăduise în sinea sa să nu lucreze cu Jacques Perrier decât de la nouă la douăsprezece, restul timpului rămânând liber. Desigur, traversarea era o ocazie rară şi pentru Perrier. Un tânăr de aceeaşi vârstă cu Liane ar fi călătorit în Franța pe o navă mai mică, la clasa a doua. De astă dată însă, ca recompensă pentru cei cinci ani de muncă devotată, Armand intervenise în favoarea lui, se obținuse un decont special şi avea posibilitatea să facă

traversarea pe *Normandie*, alături de ei. La auzul veştii, Liane se bucurase pentru Jacques, dar acum spera să-şi găsească şi el un țel propriu. Asemeni lui Armand, era flămândă după puțin timp numai pentru ei. Şi ştia că fetele aveau de făcut o mulțime de lucruri, la piscină, în camerele de recreere pentru copii, cu cotețele, unde puteau vizita câinii care călătoreau, la teatrul de păpuşi şi la cinema. Existau destule ocupații pentru ele şi, după cum spera Liane, şi pentru Jacques. Îl întrebă pe Armand, în timp ce ieşeau din apartament, dacă după părerea lui Jacques era deja la bord.

— Ne va găsi după ce ridicăm ancora, sunt convins.

Petrecuse două zile în New York de unul singur, vizitându-şi nişte prieteni, şi fără-îndoială, avea în cabina sa un soi de petrecere.

— Ei, ce doreşti cu atâta nerăbdare să vezi, Liane?

— Totul! îi străluciră ei ochii, ca ai unei fetițe. Vreau să văd barul cu pereții din piele de porc albită, grădina de iarnă... salonul mare...

Apoi îi zâmbi soțului ei:

— Vreau să văd chiar şi *fumoir*-ul domnilor. În broşura aceea, arată incredibil.

Îşi făcuse bine lecţiile, iar Armand era amuzat.
— Nu cred că vei ajunge să vezi *fumoir*-ul pentru domni, draga mea.
Ochii lui o sorbiră din nou, în drăguțul costum de mătase roşie. Era greu de crezut că aveau zece ani de căsnicie. Nu părea nici c-uri moment trecută de nouăsprezece. Din punctul lui de vedere, cu douăzeci şi patru de ani avantaj, întotdeauna i se păruse aproape o copilă. Iar acum, plimbându-se la brațul său, alcătuiau o pereche extrem de reuşită, în timp ce străbăteau agale puntea bărcilor, spre promenada din față, de unde puteau vedea New York-ul în arşița zilei însorite de iunie. Aici însă, pe vas, sufla o briză blândă. Peste câteva momente, au revenit înăuntru, coborând pe puntea de promenadă unde au făcut un tur rapid al salonului de clasa întâi, au aruncat o privire în sala de spectacole, iar Liane i-a vorbit despre piscină.
— Are o zonă în trepte, pentru fete, aşa că vor fi în siguranță.
— Puştoaicele alea mici? îi surâse Armand soției lui. Ar fi în siguranță în orice piscină.
— Eu tot mă simt mai bine ştiind că e o porțiune de bazin protejată, pentru ele Crezi că acum o fi deschis?

Voia să vadă totul odată.
— Cred că-l țin închis până pornim la drum.
Normandie era vestită pentru elaboratele sale petreceri de rămas bun şi fără îndoială că i-ar fi trecut cuiva prin minte să viziteze piscina cu o sticlă-două de şampanie. În acest caz, nu i-ar mai fi dat jos niciodată pe vizitatori de pe vas. Şi-aşa era destul de greu, peste tot se vedeau oameni vizitând nava, privind în cabinele pasagerilor, trăgând cu ochiul în elegantele saloane şi apartamente.
Odată trecuți de cinematograf, s-au îndreptat spre bibliotecă, o sală frumoasă, cu înfățişare serioasă, şi aproape ajunseseră, când Liane descoperi grădina de iarnă despre care citise. Aproape rămase cu gura căscată, când păşiră înăuntru. Pretutindeni se întindea o junglă tropicală de verdeață, fântâni de marmură împroşcând delicat cu apă, vitrine înalte pline de păsări exotice, şi domnea o senzație de aer liber, datorită faptului că ajunseseră în partea dinspre prova a navei. Liane o găsi cea mai exotică încăpere pe care o văzuse în viața ei şi se întoarse spre Armand cu o expresie de incredulitate fericită. I se părea chiar mai mult decât un

vis.
— E chiar mai drăguț decât în fotografiile din broşură.
De fapt, toată nava era mult mai extraordinară. Încă de la prima vedere, găsiseră comori pretutindeni, nuanțe care nu puteau fi redate adecvat în fotografii sau schițe, abia putând fi descrise. Părea un mirific tărâm de basm, plin de oameni extrem de chipeşi şi interesanți după câte se părea, într-un decor mai spectaculos decât la Versailles sau Fontainebleau. Amândoi au căzut de acord că nicăieri nu văzuseră ceva care s-o egaleze şi, în timp ce reveneau spre celălalt capăt al navei, spre dunetă, unde aveau să trăiască o săptămână încheiată, alte glasuri răsunau ca un ecou al gândurilor lor, în şoapte uimite:
— Extraordinar… *extraordinaire*… *un miracle*… *incroyable*… incredibil… remarcabil… e o regină până la ultimul detaliu…
Oamenii o comparau încontinuu cu alte nave şi totuşi nu încăpea nicio comparație. Se detaşa de toate. Ea, *Normandie*. O operă de artă solitară. O coroană de nestemate în flota Franței.
— Mergem să vedem dacă a venit Jacques,

Liane?
Treceau prin dreptul studiourilor, apropiindu-se de cabinele lor, şi preț de-o clipă doar Liane simți un uşor zvâcnet în inimă. Nu voia să-l vadă pe Jacques încă, nu voia deloc să-l vadă. Îl dorea pe Armand numai pentru ea, să împartă numai unul cu altul călătoria. Aproape îi părea rău că le aduseseră şi pe fete. Ar fi fost atât de minunat ca în următoarele cinci zile să stea numai cu el.
— Dacă vrei, Armand.
Mereu ascultătoare, ştia câtă nevoie avea Armand de Jacques. Şi, totuşi, ar fi fost cu atât mai plăcut dacă n-ar fi avut de lucru şi la bord. Însă aceasta era existența pe care o ducea Armand. Responsabilitățile mai presus de orice. Se opriră şi ciocăniră la uşă, dar Liane observă, cu uşurare, că nu răspundea nimeni. Un steward se apropie de îndată:
— Îl căutați pe domnul Perrier, ambassadeur?
— Da.
— Este în *Café-Grill*, cu nişte prieteni. Doriți să vă arăt drumul?
— Nu, nu, e perfect aşa, îi zâmbi Armand amabil. Vom avea destul timp după ce ridicăm ancora.

Cel puțin, ştia că tânărul se afla la bord. Şi înainte fusese convins, dar dorise să fie absolut sigur. Mai aveau de redactat câteva referate foarte importante, în pregătirea sosirii lui Armand în Franța.

— Mulțumesc foarte mult.

— Pentru puțin. Eu voi fi stewardul dumneavoastră şef pe parcursul călătoriei. Jean-Yves Herrick.

Pronunța *Err-eek*, iar Armand îşi dădu seama după accent că era din Bretania.

— Cred că veți găsi un mesaj de la căpitanul Thoreux în apartamentul dumneavoastră.

— Mulțumesc încă o dată.

Armand o urmă pe Liane înăuntru, iar lângă un enorm coş cu flori, pe pian, şi două coşuri cu fructe de la prietenii lor din Washington, se afla într-adevăr o scrisoare de la căpitanul Thoreux, invitându-i să asiste la desprinderea navei de la chei, privilegiu rar, acordat puținor oameni, iar Liane fu încântată.

— Crezi că ne va lăsa să aducem aparatul de fotografiat?

— Nu văd de ce nu. Vrei să vezi ce fac fetele înainte să mergem?

Când se uită, însă, Liane văzu că dispăruseră. Mademoiselle le lăsase soților

de Villiers un bilet, informându-i că fetele voiau să vadă cotețele și terenul de tenis de pe duneta superioară, iar Liane știa că alături de mademoiselle or să fie în siguranță. Aveau o mulțime de explorat, așa că îl urmă pe Armand, în direcția de unde veniseră. Puntea de comandă, descoperiră ei, se afla pe duneta dinspre prova, exact deasupra grădinii de iarnă care o încântase atât de mult pe Liane cu puțin timp în urmă.

Doi ofițeri stăteau de gardă în tăcere, lângă camera timonei, împiedicându-i pe curioși să intre. Armand le întinse biletul pe care li-l trimisese căpitanul Thoreux și fură poftiți repede înăuntru, pentru a-l cunoaște personal. Era un bărbat vânjos, cu părul alb și riduri adânci în jurul ochilor albaștri înfundați în cap; sărută mâna lui Liane, apoi i-o strânse pe-a lui Armand, urându-le bun venit la bordul navei sale, în timp ce ei o elogiau.

— Suntem foarte mândri de ea, spuse el radios.

Normandie tocmai câștigase din nou Panglica Albastră, pentru recorduri de viteză peste Atlantic, dar era la fel de remarcabilă și prin frumusețe, cum știau cu toții.

— E chiar mai minunată decât am visat. O navă extraordinară.
Armand privi în jur la ordinea perfectă de pe puntea de comandă. Părea mecanismul unui ceas elvețian. Totul era imaculat, armonizat, într-o perfectă organizare. Pe o masă mare stăteau întinse hărți, vederea prin ferestre era superbă şi exista o platformă înălțată unde stăteau căpitanul şi primul ofițer, coordonând mişcările vasului, despre care Armand aflase de câțiva ani că era cel mai comod de manevrat din toate câte existau. Se vorbise la început despre unele vibrații neplăcute, dar până şi această problemă fusese rezolvată încă din primele zilei ale lui *Normandie.* Iar datorită remarcabilei forme a cocăi, se spunea că nu lăsa aproape deloc siaj. Din toate punctele de vedere posibile, era mai presus chiar şi decât visurile proiectantului şi ale constructorului.
Dintr-un colț retras, unde nu stăteau în drum, Armand şi Liane priviră nava pornind la drum, desprinzându-se încet de Cheiul 88, tractată de remorchere până părăsi portul, pentru a se întoarce apoi încet spre est, cu prova îndreptată spre Franța, până când ultimele semne ale portului New York dispărură treptat,

ajungând în largul mării. Armand fu iarăşi impresionat de iuțeala manevrelor navei şi de modul impecabil de lucru al echipei căpitanului Thoreux.

— Sperăm că veți avea amândoi o călătorie foarte plăcută, îi zâmbi din nou Thoreux lui Liane. Şi mi-ar face mare cinste dacă diseară ați lua cina cu mine. Avem câteva persoane foarte interesante la bord. Întotdeauna e aşa.

Era prea mândru de nava lui ca să nu se şi laude un pic, dar avea tot dreptul, iar Armand acceptă invitația cu plăcere, întrebându-se cine mai era la bord şi pe cine aveau să întâlnească la masa căpitanului. Spera ca Liane să se distreze cât de cât, să-şi facă noi prieteni şi să găsească oameni care s-o amuze în timp ce el lucra cu Jacques. Îi mulțumiră din nou căpitanului şi reveniră în apartamentul *Trouville*.

Între timp se făcuse ora trei după-amiază, iar Armand propuse să comande nişte sandvişuri şi ceai în camera lor. Aveau o cămară proprie, iar sufrageria pe care o remarcaseră înainte avea să le fie de folos în asemenea momente. În timp ce Liane se întindea pe patul lat şi confortabil, acoperit cu satin albastru, Armand îi citi *menu*-ul,

iar ea zâmbi:
— N-ai să mă mai poți rostogoli jos de pe navă în Franța, dacă mănânc toate astea.
— Îți poți permite să pui pe tine o livră, două.
Avea tendința să fie prea slabă, dar Armand trebuia să admită că o prefera astfel: prelungă, elegantă şi subțire, îi dădea întotdeauna aspectul unei mânze tinere, mai ales atunci când se juca pe iarbă cu fetele. Exista la Liane ceva tineresc, în special acum, când îşi scoase costumul roşu, dezvăluind mici cascade de mătase şi dantelă. Armand puse încet menu-ul deoparte şi, cu alt gând în minte, se apropie, dar exact atunci se auzi soneria. El ezită un moment, iar Liane oftă.
— Vin imediat.
Înainte, însă, ca ea să-i audă glasul, ştiu. Era Jacques Perrier, mereu devotat sarcinilor pe care le avea de îndeplinit. Cu chipul său onest, cu ochelari cu ramă de baga, cu costumele închise la culoare şi servieta întotdeauna plină să dea pe dinafară. Liane îl cunoştea prea bine. Luna de miere alături de Armand s-ar fi sfârşit înainte de-a începe, cu ajutorul lui Jacques Perrier. Apoi îi auzi, sfătuindu-se în living room, iar peste un moment Armand se

întoarse.
— A plecat? se ridică Liane în capul oaselor, cu port-jartierul, ciorapii şi sutienul încă la locul lor, pe făptura ei suplă.
— Nu... Iartă-mă, Liane... sunt nişte telegrame care se pare că au sosit chiar înaintea plecării... Trebuie să... un moment, doar...
Şovăi o clipă, încercând să-i citească privirea. Ea, însă, se mulţumi să-i zâmbească.
— Nu face nimic. Înţeleg. Veţi lucra aici?
— Nu, m-am gândit să mergem în cabina lui. Comandă tu ceva de mâncare. Vin peste-o jumătate de oră.
Se apropie s-o sărute repede pe buze şi dispăru, cu mintea plină de datoria sa faţă de Franţa, iar Liane privi din nou în *menu*. Dar nu-i era foame de mâncare, îi era foame după Armand, după mai mult din timpul lui, şi niciodată nu avea destul. Se culcă la loc, relaxându-se, ascultând murmurul slab al vasului până adormi, visând la Armand şi la o plajă undeva în sudul Franţei. Încerca să ajungă la el, dar nu putea trece de un gardian care insista că accesul era interzis. Iar gardianul avea chipul lui Jacques Perier. Dormi astfel două ore, în timp ce Marie-Ange şi Elizabeth îşi escortau

guvernanta la piscină.

*

În apartamentul Deauville, Hillary Burnham stătea privind barul lambrisat, cu o expresie de exasperare Conținea lăzi întregi de şampanie, dar nu putea găsi scotch-ul.

— Al dracu' de bar nenorocit Francezi împuțiți, niciodată nu se gândesc decât la porcăria asta de vin.

Trânti uşa şi se întoarse spre Nick, cu ochii negri strălucindu-i ca onixul scânteietor, cu părul ca o mătase neagră peste rochia de-o frumusețe spectaculoasă, de *crepe de Chine* alb Aruncase pe un scaun pălăria asortată când intrase în living-ul apartamentului, abia băgând de seamă decorațiunile, sau luând la cunoştință frumusețile din jur Nu făcu decât să-i calce fusta neagră de satin cu bluză de mătase în culoarea zmeurei pe care urma să le poarte în acea seară

— Nu vrei să arunci o privire prin jur înainte de-a bea ceva, Hil.

Nick o privi în timp ce se îndepărta de bar, clătinând din cap şi amintindu-i, ca înainte cu mult timp, de un copil supărăcios, disperat de nefericit Niciodată nu înțelesese întru totul de ce era astfel Ți-ai fi putut

spune că fusese răsfățată în copilărie, că măritişul o iritase mai mult decât pe majoritatea femeilor, că era decepționată de viață, dar tot era greu de înțeles de ce. Dincolo de limba ascuțită şi de cuvintele tăioase se ascundea o fată frumoasă care încă mai putea să-i facă genunchii terci. Îl întrista faptul că el nu-i mai putea inspira niciodată aceleaşi sentimente. Preț de-un moment, îşi spusese că pe vapor lucrurile ar putea sta altfel, că departe de prieteni şi de viața ei agitată poate-ar fi redevenit fata pe care o cunoscuse demult, dar fusese un gând prostesc, iar acum o ştia. Cu o seară înainte, din camera ei de toaletă se dăduseră câteva telefoane clandestine, iar la ora unsprezece ieşise pentru câteva ceasuri. N-o întrebase unde se dusese. Acum, într-adevăr, nu mai conta. Plecau pentru un an şi, despre oricine-ar fi fost vorba, ştia că rămânea în urmă.

— Nu vrei puțină şampanie? întrebă el, politicos, dar cu mai puțină căldură decât înainte.

— Nu, mulțumesc. Cred că va trebui să arunc o privire în bar.

Se uită pe o hartă a navei, pentru a vedea că exista un bar chiar sub locul unde se aflau, şi-şi trecu rapid rujul peste buze

înainte de a pomi spre uşă. Johnny era afară pe puntea lor privată, cu bona, privind emoționat orizontul New York-ului în timp ce ieşeau din port, iar preț de-un moment Nick se simți sfâşiat, după care luă hotărârea rapidă de a-şi urma soția. Era locul potrivit pentru a o împiedica să revină la vechile ei năravuri şi voia s-o țină sub ochi. Indiferent ce făcuse în New York, n-avea de gând s-o mai lase să continue şi în anul care urma. Comunitatea americană din Paris nu era peste măsură de mare, iar Nick nu voia ca Hillary să dea naştere la scandaluri. Dacă avea să fie la fel de zburdalnică precum fusese în ultimii nouă ani, atunci lui nu-i rămânea decât să se țină după ea.

— Unde te duci?

îl privi peste umăr, surprinsă.

— Mă gândeam să te însoțesc la bar, îşi păstră el glasul calm, iar ochii li se întâlniră, susținându-şi privirile. Te deranjează?

— Deloc.

Îşi vorbeau ca doi străini şi, un moment mai târziu, Nick o urmă pe hol. Hillary coborî la restaurantul de pe puntea bărcilor, deschis zi şi noapte, având pereții tapetați cu pielea de porc albită care o intrigase atâta pe

Liane. Era o încăpere enormă, cu înfățișare aerisită şi vedere spre promenada de la clasa întâi, unde se adunaseră mulți pasageri să vadă nava ridicând ancora. Iar acum, în perechi şi mici grupuri, intrau în restaurant, cu fețele însuflețite şi glasurile pline de emoție şi veselie, încântați de călătorie. Numai Hillary şi Nick păreau a sta cufundați complet în tăcere, sau cel puțin aşa simțea el, privind oamenii cum intrau şi se aşezau la mese. Se simțea ciudat, nespunându-i nimic soției sale, dar apoi îşi dădu seama că abia dacă se mai cunoşteau. Devenise aproape o străină pentru el. Tot ce ştia despre ea era că mergea încontinuu la petreceri, îşi cumpăra haine noi şi dispărea la Boston sau Newport ori de câte ori avea ocazia. Era mai mult decât puțin straniu să stea acolo împreună şi se întrebă deodată, în timp ce ea comanda un scotch cu apă, dacă, stând aşa cu el, nu cumva se simțea prinsă ca într-o capcană. Nici măcar nu-i putea trece prin minte ce să spună. Ce-i poți spune unei femei care te evită de aproape nouă ani? „Salut, cum o mai duci cu viața? Unde-ai fost în ultimul deceniu?... Bună, eu mă numesc...” începu să zâmbească pentru sine, la gândul absurdității a ceea ce

simțea, iar când îşi ridică privirea, o văzu cercetându-l cu un amestec de curiozitate şi suspiciune.
— Ce găseşti de râs, Nick?
Era pe punctul să-i spună ceva liniştitor şi vag, dar apoi preferă să n-o facă.
— Noi suntem de râs, cred. Încercam să-mi amintesc când am stat ultima oară la o masă, ca acum, numai noi doi, fără alt loc unde să putem merge, nicăieri unde să fugim. E amuzant şi nimic mai mult. Mă întrebam ce să-ți spun.
Era atât de uşor să-i provoace un acces de furie şi chiar că nu voia. Aproape spera că s-ar putea împrieteni din nou. Poate că anul petrecut la Paris avea să le prindă bine. Poate că, fără micul ei cerc din Boston unde să se refugieze, avea să facă un efort. Surâse din nou la acest gând şi-i acoperi una dintre mâinile prelungi şi frumoase cu a lui, simțind sub degete diamantul de zece carate pe care i-l cumpărase. La început îi cumpărase foarte multe bijuterii, dar Hillary rareori părea la fel de încântată să le primească pe cât de bucuros era el dăruindu-i-le, aşa că în ultimii ani cadourile pentru ea încetaseră. Ştia, totuşi, – că primise de la alții, ca haina de vulpe din iama trecută, sau o broşă mare cu

smaralde pe care o purtase adesea, parcă ostentativ... un inel cu rubin... Se sili să-şi alunge gândurile. Acum nu mai foloseau la nimic. Privi în ochii ei mari şi negri şi-i zâmbi.
— Bună, Hillary. Îmi pare bine că te văd aici.
— Serios?
Furia păru să se risipească, înlocuită de o oarecare tristete.
— Nu ştiu ce motiv ai avea, Nick. N-am fost o soție prea grozavă.
În vocea ei nu se simțea părere de rău, ci doar o nuanță de amărăciune.
— Ne-am înstrăinat în ultimii câțiva ani, Hil, dar nu e nevoie să rămânem aşa pentru totdeauna.
— Deja suntem pentru totdeauna aşa, Nick. Sunt o femeie în toată firea, pe care abia o cunoşti, şi ca să-ți spun adevărul în majoritatea timpului nici măcar nu-mi mai amintesc cine eşti. Am amintirile îndepărtate ale acelor petreceri la care ne duceam împreună, demult, cât de frumos erai, cât de interesant, iar acum mă uit la tine şi arăți la fel...
Ochii îi deveniseră mult prea strălucitori şi-şi mută privirea.
— Dar nu eşti.

— M-am schimbat atât de mult în ultimii ani?
Şi el era trist. Aceste cuvinte ar fi trebuit să şi le spună demult, dar n-o făcuseră niciodată. Dintr-odată, se aflau în barul unui vapor care tocmai ridicase ancora şi începeau să-şi deschidă sufletele.
— Sunt atât de schimbat acum, Hillary?
Ea dădu din cap, cu ochii lucind de lacrimi, după care ridică din nou privirea spre el.
— Da, eşti soțul meu.
O spunea de parcă ar fi fost un cuvânt groaznic, iar Nick putu zări vechea neliniște în felul cum îşi mişca umerii şi se retrăgea dintr-o dată de la masă, pe scaun, ca pentru a fugi de el.
— E chiar atât de rău?
— Cred...
Aproape o înecau cuvintele, dar o dată-n viață se hotărî să meargă înainte şi s-o spună. Putea foarte bine să afle şi el ce simțea. De ce nu?
— Cred că este, pentru mine. Cred că n-ar fi trebuit să mă mărit niciodată, Nick.
De astă dată o spusese pe un ton de confesiune, amarul dispăruse şi arăta din nou ca o tânără şi frumoasă debutantă, debutanta pe care el o „violase”, cum spusese ea odată, şi o lăsase gravidă, şi o

„răpise” de-acasă şi o silise să se mărite cu el. Rescrisese demult scenariul şi credea tot ce spunea. N-avea niciun rost să se certe cu ea sau să-i amintească faptul că ea dorise să se culce cu el, că era şi vina ei că rămăsese însărcinată şi că el încercase să îndrepte lucrurile cât putuse de bine, dar ea nici măcar nu voise vreodată să încerce.

— Simt... simt căsnicia ca pe-o capcană... ca şi cum aş fi o pasăre care nu poate să zboare, ci doar dă din aripi, şchiopătând pe pământ, fără să ajungă nicăieri, batjocorită de prieteni. Mă face...

Ezită un moment, apoi continuă:

— Mă face să mă simt urâtă... ca şi cum n-aş mai fi ce-am fost odată.

— Eşti chiar mai frumoasă decât erai.

O spusese privind-o în ochi şi contemplându-i pielea albă ca smântâna, părul mătăsos, umerii delicați şi brațele grațioase. Nu era nimic urât la Hillary Burnham, în afară de felul de-a se comporta uneori, însă n-o spuse.

— Ai devenit o femeie excepțional de frumoasă. Dar nu-i de mirare. Întotdeauna ai fost o fată excepțional de frumoasă.

— Dar nu mai sunt fată, Nick. Nici măcar femeie nu sunt.

Se întrerupse, parcă pentru a-şi căuta

cuvintele.
— Tu nu ştii cum e pentru o femeie să fie măritată. E ca şi cum ai deveni posesiunea cuiva, *obiectul* cuiva, nimeni nu te mai vede ca pe tine însăți.
La acest lucru Nick nu se gândise niciodată şi-i suna cam nebunesc. Cu asta se luptase ea în toți acești ani? Despre asta fusese vorba în toate aventurile ei? Despre lupta de-a trăi separat, de-a fi cineva şi ceva care să-şi aparțină numai sieşi? Era o idee nouă pentru el.
— Eu nu te consider o posesiune. Te consider soția mea.
— Şi asta ce înseamnă?
Pentru prima oară în ultima jumătate de oră, i se simțea din nou furia în glas, şi-i făcu semn chelnerului aflat în trecere să-i mai aducă un scotch.
— „Soția mea“. Sună ca „scaunul meu, masa mea, maşina mea“. Soția mea. Ei, şi? Cine sunt eu când mă aflu cu tine? Sunt doamna Nicholas Burnham. Pentru Dumnezeu, nici măcar nu am un nume al meu propriu. Mama lui Johnny... parc-aş fi câinele cuiva. Vreau să fiu *eu. Hillary!*
— Doar Hillary? o privi el cu un surâs trist.
— Doar Hillary, îi întoarse ea privirea, un lung răstimp, luând o sorbitură din pahar.

— Asta eşti pentru prietenii tăi, Hil?
— Pentru unii. Cel puțin, oamenii pe care-i cunosc nu dau o para chioară pe cine eşti tu. Mi-a ajuns până peste cap să mai aud de Nick Burnham – Nick Burnham aşa... Nick Burnham pe dincolo... A, dumneavoastră trebuie să fiți doamna Nicholas Burnham... Nevasta lui Nick Burnham... Nick Burnham... Nick Burnham... Nick Burnham!! ridică ea glasul, când Nick îi făcu semn să vorbească mai încet. Nu-mi spune tu mie să-mi țin gura, fir-ai al dracului! Tu nu ştii cum el
Se simțea bine înfruntându-l. Acesta era un lucru nou în viețile lor complet separate. Acum poate avea să înțeleagă ce se ascundea dincolo de independența ei feroce. Curios, însă, era că tocmai acest lucru o atrăsese inițial spre el, iar Nick o ştia. Îi plăcuse faptul că era Nicholas Burnham, cu toată greutatea pe care o comporta acest nume.
— Şi-am să-ți mai spun ceva. Nimănui din Boston nu-i pasă cine eşti tu, Nick.
Nu era întru totul adevărat şi o ştiau amândoi, dar se simțea mai bine spunând-o.
— Acolo am propriii mei prieteni, care mă cunosc dinainte de-a mă fi măritat cu tine.

Nick nu-şi dăduse niciodată seama că acest lucru era de-o importanță atât de disperată pentru ea. Se întrebă deodată dacă nu cumva exista vreo cale de-a putea să uşureze povara acestei frustrări. Şi exact când îi veni ideea, un steward se apropie de ei:

— Domnul Burnham?

— Da?

Se gândi pe dată la Johnny. Că s-o fi lovit cumva, pe vas, şi veniseră să-l caute.

— Aveți un mesaj din partea căpitanului.

Nick o privi pe Hillary, îi văzu ochii arzători şi dintr-odată înțelese mai mult, un lucru pe care nu i-l spusese în ultima oră, la băutură. Era geloasă pe el.

— Mulțumesc.

Primi plicul cu chenar auriu, înclinând din cap, iar steward-ul dispăru în timp ce Nick scotea fila imprimată cu formula oficială: „Căpitanul Thoreux... solicită plăcerea companiei dumneavoastră la cină... în *La grande salle a manger*, astă seară la orele nouă.” Aceasta era ocazia denumită „a doua primire”, cea mai elegantă din două, prima având loc la orele şapte.

— Ce-i povestea asta? Te ling în cur deja, Nick?

Îşi terminase al doilea pahar şi avea ochii

prea strălucitori, dar nu de lacrimi.
— Şşşt, Hil, te rog.
Privi în jur să vadă dacă n-o auzise cineva. Ideea că cineva îl lingea în fund îl făcea să se jeneze. Dar n-avea cum să scape de faptul că era un om foarte important şi, inevitabil, urmărit. Îşi purta bine mantia importanței, deşi uneori prea umil, ceea ce făcea cu atât mai nebunească" duşmănia soției lui pentru că era cine era. Ar fi fost ultimul om din lume care să i-o vâre pe gât. Dar Hillary auzise totul mult prea des.
— Căpitanul ne invită la cină.
— De ce? Vor să le cumperi barca? Din câte-aud, copaia asta e numită datoria plutitoare a Franței.
— Dacă aşa e, este o frumusețe şi merită cu prisosință.
Învățase demult să nu mai răspundă direct întrebărilor ei, când era în această stare, n-ar fi făcut decât s-o înfurie şi mai rău.
— Invitația e pentru ora nouă. Vrei să mănânci ceva acum?
Era abia patru şi jumătate.
— Am putea comanda ceva aici sau să mergem la ceai în *Marele salon.*
— Nu mi-e foame.
O observă privind spre chelner, să-i ceară încă un rând, dar Nick clătină din cap şi

acesta se îndepărtă.
— Nu mă trata ca pe un copil, Nick.
Aproape că-i şuierase cuvintele. Toată viața oamenii îi făcuseră asta, mama ei, tatăl, guvernanta, Nick. Singurii care n-o făceau erau oameni ca Ryan Halloway şi Philip Markham. Ei o tratau ca pe o femeie.
— Acum m-am făcut mare şi dacă mai vreau un pahar, am să-l primesc.
— Dacă bei prea mult, o să ai rău de mare.
Ca prin minune, nu-l mai contrazise, luându-şi pudriera
Cartier de aur masiv în timp ce Nick semna cecul pentru băuturi, şi-şi aplică o dâră de ruj intens. Se număra printre acele femei care, cu foarte puțin efort, puteau face să se întoarcă după ea capetele dintr-o sală întreagă şi lipsi al naibii de puțin, în timp ce ieşeau pe promenadă să ia aer. New York-ul dispăruse demult în urmă. *Normandie* înainta cu treizeci de noduri, aproape fără să lase siaj pe mare.
Se opriră unul lângă altul la copastie, rămânând un timp tăcuți, iar Nick se gândi la tot ceea ce aflase despre ea în ultima oră de conversație. Niciodată până atunci nu-şi dăduse seama cât duşmănea ea faptul că era soția lui, sau cel puțin din ce motive. Voia să fie stăpână pe viața sa, să nu

aparțină nici unui bărbat. Poate că avea dreptate, meditä el, poate n-ar fi trebuit să se mărite. Acum, însă, era prea târziu pentru asemenea gânduri. N-avea s-o lase să mai plece niciodată. Niciodată n-avea să renunțe la Johnny. Coborî privirea spre ea şi, un moment, vru s-o cuprindă cu brațul, dar simți instinctiv că n-ar fi fost gestul potrivit, aşa că oftă încet în vânt, în vreme ce alte perechi treceau pe lângă ei. Jinduia după acest soi de prietenie şi bună înțelegere cu soția lui, dar între ei nu existase niciodată aşa ceva. Cunoscuseră sex şi patimă, vrajă şi aţâțare, la început cel puțin, însă nicicând nu găsiseră liniştea care se dezvoltă între doi oameni care se simt bine împreună. Într-un fel, se întreba dacă îşi împărtăşiseră vreodată un strop de iubire, sau numai trupurile.

— La ce. Te gândeşti, Nick?

Era o întrebare ciudată din partea ei, iar el se întoarse s-o privească, zâmbind vag.

— La noi. La ce avem, la ce nu.

Primejdioase cuvinte, dar se simțea ceva mai îndrăzneț. Vântul îi biciuia fața şi avea o stranie senzație de libertate. Era genul de magie a navelor despre care se vorbea, sentimentul că te-ai afla într-o lume aparte. Regulile unei vieți normale, atât de atent

respectate, aici nu păreau să se mai aplice.
— Şi ce avem, Nick?
— Uneori, nici eu nu mai sunt sigur.
Oftând, se rezemă de parapet.
— Ştiu ce-am avut la început.
— Începutul n-a fost adevărat.
— Niciodată începutul nu e adevărat. Al nostru, însă, a fost la fel de adevărat ca majoritatea celorlalte. Te-am iubit foarte mult, Hil.
— Şi acum? îl sfredeliră adânc ochii ei.
— Încă te mai iubesc.
De ce? se întrebă. De ce? Poate datorită lui Johnny.
— După tot ce ți-am făcut?
Era sinceră cu privire la vina ei, uneori cel puțin. Şi, asemeni lui, acum se simțea deosebit de liberă, mai ales după două pahare de scotch.
— Da.
— Eşti un om de ispravă.
Cuvintele erau deschise şi oneste, dar nu-i spuse că-l iubea. Ar fi însemnat să se dezgolească de tot, să admită că-i aparținea lui, iar asta n-avea s-o mai facă. Îşi înfoie părul în vânt, cu ochii în larg, sub privirea lui. Vorbi fără să se uite la el. Parcă n-ar fi vrut ca Nick să-i citească în suflet, sau poate nu voia să-l rănească mai mult decât

o făcuse deja.
— Ce-ar trebui să port diseară la cină?
— Ce vrei.
Dintr-odată, suna obosit şi trist. Momentul trecuse, dar dorise s-o întrebe dacă-l iubea. Poate că nu mai conta. Poate avea dreptate Hillary. Erau căsătoriți. Era a lui. Proprietatea lui. Nick, însă, ştia că, în cazul ei, gândul de-a o avea în stăpânire era amăgitor.
— Bărbații vor purta cravate albe. Cred c-ar trebui să-ți pui ceva mai formal.
Hillary ştia că, astfel stând lucrurile, costumul negru cu roz-zmeură nu s-ar fi potrivit şi, în timp ce reveneau agale spre cabina lor, pe dunetă, revăzu în minte tot ceea ce-şi luase în cufere, alegând o rochie delicată de satin mov.
Când ajunseră în apartamentul *Deauville*, Nick aruncă o privire în camera fiului lor, dar acesta încă nu se întorsese cu guvernanta din turul navei şi deodată lui Nick îi păru rău că nu-l însoțise chiar el. Revenind, însă, din odaia lui Johnny, o văzu pe Hillary privindu-l. Îşi scosese rochia albă din *crepe de Chine*, rămânând într-un furou de satin alb şi ciorapi, mai frumoasă ca oricând. Era genul de femeie pe care-ți venea s-o prăpădeşti până începea să ude.

Nu se gândise astfel la ea, când avea optsprezece ani. Acum, însă, da. Adesea.
— Doamne Sfinte, ar trebui să vezi ce mutră ai! izbucni Hillary cu râsul ei profund, din gâtlej, când Nick se apropie de ea. Arăți desfrânat de-a binelea, Nick Burnham!
Dar nu părea s-o deranjeze. Rămase pe loc, cu breteaua furoului căzută de pe umăr, iar Nick văzu că nu purta sutien, fiecare centimetru din făptura ei părând să-l sâcâie.
— Atunci nu mai sta pe-aici aşa, Hil, dacă nu vrei să ai necazuri serioase.
— Şi cam ce fel de necazuri ar fi alea?
Se opri exact în fața ei, simțindu-i căldura trupului ispititor. De astă dată, însă, nu se mai jucă de-a cuvintele, ci-şi prăvăli buzele peste ale ei, fără a se întreba o clipă dacă avea să-l respingă. Cu Hil nu puteai fi niciodată sigur, depindea de importanța amantului său din momentul respectiv. Acum, însă, nu exista niciun amant. Era pe un vas, la mile întregi de țărm, pierdută între două lumi, şi întinse brațele spre soțul ei, care fără să mai aştepte o cuprinse, o duse pe sus în dormitor şi trânti uşa cu piciorul înainte de-a o depune pe pat şi a-i smulge de pe trup combinezonul de satin

alb. Dezvălui tot satin alb, dar de alt soi, iar gura lui îi absorbi frişca pielii, ca un om mort de foame. Hillary se dărui cu o pasiune vag amintită din trecut, condimentată acum cu cunoştințele dobândite în anii de când o cunoscuse. Dar Nick nu puse întrebări, nu se gândea la nimic, numai la pustiitoarea lui dorință de-a o avea, ce părea să nu cunoască fruntarii, în vreme ce trupurile li se legănau pe nava liniştită, iar al lui îl acoperi pe-al ei până când în sfârşit rămaseră amândoi sleiți. O privi după aceea, adormită, cunoscând adevărul cuvintelor ei din urmă cu o oră. Era soția lui. Nu încăpea nicio îndoială. El, însă, n-avea niciodată să fie stăpânul ei. Niciun bărbat n-avea să fie. Hillary era propria ei stăpână, dintotdeauna şi pentru totdeauna. În fiece moment se aflau mai departe decât o putea el atinge şi, privind-o cum dormea liniştită în brațele lui, ştiu cu o dulce-amăruie tristețe că tot timpul dorise imposibilul. Ca o fiară rară a junglei pe care tânjeşti s-o supui. Iar adevărul era că avea dreptate, Nick dorea, în taină, să fie stăpânul ei.

Capitolul 5

Până la ultima, doamnele care în seara aceea au intrat în *La grande salle a manger*, coborând încet şi ţanţoş scara sub ochii mulţimii, ar fi făcut să se mândrească oricare bărbat. Aveau machiajul şi coafurile perfecte, fuseseră impecabil îmbrăcate de către cameristele pe care şi le aduseseră cu ele, iar majoritatea rochiilor erau create la Paris. Bijuteriile nu concurau decât cu luminile sclipitoare din sală, egalând strălucirea a o sută treizeci şi cinci de mii de lumânări, reflectate în nesfârşiţii pereţi de sticlă mată, cu douăzeci de metri mai lungi decât Galeria oglinzilor de la Versailles. Sala, înaltă cât trei punţi, părea plină până la plafon cu taftale rubinii, catifele ca safirul şi satinuri smaraldine, iar ici şi colo cu câte o rochie aurie. Liane arăta superb, în rochia de tafta neagră fără bretele pe care şi-o cumpărase de la *Balenciaga.* Cădea în urmă-i ca o cascadă de falduri. Dar, când coborî scara Hillary Burnham, toţi părură să holbeze ochii la rochia ei elenă mulată pe trup, din satin mov deosebit de pal. Îi contura silueta

elegantă într-un mod care tăie respirația tuturor, inclusiv căpitanului. La gât purta perle de proporțiile unor bile foarte mari. Dar nu şiragul de perle atrăgea privirile, ci părul negru ca pana corbului, pielea imaculată, ochii strălucitori şi trupul care se unduia încet pe scară spre masa căpitanului.

Masa căpitanului se afla exact în fața enormei statui de bronz reprezentând pacea, care se înălța mult deasupra mesenilor, cu capul sus, deşi nu tot atât de sus precum al lui Hillary când ajunse la masă, urmată la un pas de Nick, impecabil în fracul şi cravata sa albă, cu nasturi de sidef pe pieptarul apretat al cămăşii, având diamante împrejur şi în mijloc. Diamantele de la urechile lui Hillary, însă, pândind de după perdeaua de mătase neagră a părului, erau acelea care se asortau cu luminitele jucăuşe din ochii ei.

— Bună seara, căpitane.

Vocea-i era profundă şi senzuală şi, oricât se străduiau, toți cei de la masă pierdură şirul conversațiilor. Căpitanul Thoreux se ridică, se înclină perfect, aproape milităros, şi se aplecă să-i sărute mâna.

— *Madame... Bonsoir.*

Se ridică din nou, prezentând-o grupului:

— Madame Nicholas Burnham.
Apoi îl prezentă pe Nick. Cei de la masa căpitanului erau considerabil mai vârstnici decât ei, cu excepția lui Liane. Majoritatea, însă, erau din generația căpitanului şi a lui Armand. Soțiile lor erau rafinate şi elegant îmbrăcate, dar cam prea plinuțe şi îngreunate de bijuterii, ca şi cum, dacă-şi contrabalansau siluetele corpolente cu o cantitate egală de giuvaeruri, poate nu li s-ar fi observat kilogramele suplimentare. Dar nimeni nu se mai uită la ele după sosirea lui Hillary. Ochii bărbaților stăteau ațintiți spre ea şi rochia ei, care părea să se unduiască pe trup ca o apă, coborând drept peste umeri, în față, decoltată la spate până-ntr-un punct aflat chiar sub mijloc, expunând delicioasa piele pe care jinduia s-o atingă orice bărbat care-o vedea.
— Bună seara, tuturor.
Nu făcu efortul de-a le reține numele, învrednicindu-l cu o a doua privire numai pe Armand, care în seara aceea arăta extrem de chipeş, cu decorațiile alături de cravata albă. Nu schiță nicio încercare de a conversa cu Liane, deşi stăteau la masă una în fața celeilalte, însă Nick păru să facă un efort deosebit de a recupera, conversând amabil cu două doamne mai în vârstă care-l

încadrau şi cu un domn bătrân care reieşi că era un lord englez. Liane observă că Nick privea frecvent spre soția lui, nu atât în semn de afecțiune, cum făcuse Armand de două, trei ori de la începutul mesei, cât mai degrabă ca pentru a o controla. Văzu că nu părea să-şi încordeze auzul pentru a auzi ce spunea Hillary, dar îi dădea senzația că Nick Burnham nu avea încredere în soția sa, iar între *plateau*-ul *de fromages* şi *soufflé*-ul *Grand Mamier*, începu să bănuiască de ce. Hillary vorbea cu vârstnicul prinț italian din stânga ei şi tocmai îi spunea că întotdeauna găsise Roma extrem de plicticoasă. Dar, parcă pentru a-l intriga în continuare, zâmbi agreabil în timp ce-şi spunea părerea, după care aruncă o privire spre Armand:

— Înțeleg că sunteți ambasador.

Apoi se uită la Liane şi se văzu clar că se întreba dacă Liane era fiica sau soția lui.

— Călătoriți cu familia?

— Da. Cu soția şi fiicele mele. Soțul dumneavoastră mi-a spus că sunteți cu fiul la bord. Poate reuşim să le facem cunoştință copiilor, ca să se joace.

Hillary dădu din cap, părând însă nemulțumită. Se părea că nu tocmai jocuri de copii avea în minte. În această seară

avea starea unui animal de pradă, ca o femeie pornită în căutarea unui vânat uşor şi, cu o asemenea faţă şi trup, îşi spuse Liane, nu-i putea fi foarte greu să-l găsească. Fu amuzată de riposta politicoasă a lui Armand. Nu-şi făcea niciodată griji pe seama lui, singura persoană pentru care îl pierduse vreodată fiind Jacques Perrier. După cum reieşise, lucraseră toată după-amiaza, iar Armand revenise în apartamentul *Trouville* exact la timp ca să fac o baie şi să se îmbrace, situaţie cu care Liane era obişnuită, deşi sperase ca la bordul navei să stea mai mult cu el.

— Poate, ameninţase ea, în timp ce-i golea cada şi-i întindea un prosop, va trebui să-l azvârl pe Jacques peste bord.

Armand râsese, recunoscător că avea o soţie atât de înţelegătoare. N-o văzuse însă mai devreme, pe puntea lor privată, privind în larg cu o expresie de tristeţe pe chip. Jinduia după zilele demult apuse, când el era un om mai puţin important şi nu-l asalta un şuvoi continuu de memorandumuri, telegrame şi rapoarte care să-i ocupe mintea, şi avea mai mult timp pentru ea.

Se întrebă apoi cum era Nick Burnham. Părea un bărbat agreabil, dar dădea foarte

puține indicații despre el însuşi. Era politicos, bine crescut, părea să asimileze întreaga scenă cu ochi calmi, dar la servirea desertului nu-l cunoşteai cu nimic mai bine decât când se aşezase la masă. Se întrebă dacă nu cumva adoptase o fațadă atât de impenetrabilă pentru a contracara stilul mai mult decât surprinzător al soției sale. Liane bănuia că-şi pusese în minte să şocheze. Nu s-ar fi putut spune că rochia ei era nepotrivită, dar o alesese evident pentru a capta privirea şi-a o ține acolo. Un lucru era sigur, Hillary Burnham nu era timidă.

În această seară, Nicholas îşi observa soția cu alți ochi. O privise din momentul când fusese prezentată ca soția lui, să vadă cum avea să reacționeze, ca urmare a mărturisirilor din după amiaza aceea, în bar. Sperase, nebuneşte, că se va înmuia ceva în sufletul ei, dar nu se schimbase cu nimic față de alte dăți. Din momentul când căpitanul rostise cuvintele fatidice „Madame Nicholas Burnham”, ea îşi pusese în cap să le dovedească tuturor ceva. Lui Nick aproape îi părea rău s-o vadă sufocându-se în cătuşele pe care le duşmănea cu atâta înfocare. Dar nu putea face nimic ca s-o ajute. Până şi o privire tandră din partea lui o nemulțumi şi reveni cu atenția spre

Armand, având în ochi o expresie de vinoncoace. Ambasadorul, însă, nu părea să observe.
— Aici nu suntem la Boston sau la New York, Hil, şopti el mai târziu, când întregul grup se îndrepta spre *Marele salon.* Dacă-ți strici aici reputația, o să rămâi cu o tinichea de coadă pentru toate cele cinci zile următoare.
Se referea la zadarnicele ei tentative de a flirta cu
Armand, cu căpitanul şi cu alți doi meseni.
— Cui îi pasă? Ăştia-s o gaşcă de bătrâni plicticoşi.
— Chiar aşa? Aveam impresia că-ți cam place ambasadorul.
Era prima lui remarcă tăioasă din timpul călătoriei, dar jocurile ei începuseră dintr-odată să-l obosească. Chiar când încerca s-o înțeleagă, inevitabil Hillary îl înfuria sau îl jignea. De asemenea, făcea eforturi vizibile de seducție, ceea ce-l îngrijora. Nu era niciodată absolut sigur de ceea ce urma să facă sau să spună.
— Fă-ți o mare favoare cât timp eşti la bord.
— Ce favoare?
— Fii cuminte.
La auzul acestor cuvinte, Hillary se răsuci spre el, oprindu-se în loc cu un zâmbet plin

de răutate.
— Şi de ce mă rog? Fiindcă-s nevastă-ta?
— Nu-ncepe iar cu rahatul ăsta. Întâmplător, exact asta eşti. Sunt aproape o mie de oameni importanți şi influenți pe vasul ăsta şi dacă nu eşti atentă cum te mişti, draga mea, cineva o să se prindă la fix cine mi-eşti.
Se înfuriase de-a binelea. Nu mai putea face nimic ca să se oprească şi nici nu-i mai păsa.
— Şi cine-ți sunt?
Acum aproape râdea de el, nepăsându-i deloc de îngrijorarea lui. Iar Nick fu cât pe ce să-i răspundă cu două cuvinte simple: „o târfă“, dar căpitanul apăruse din nou lângă ei, în strălucitorul salon, iar Hillary se întoarse spre el cu un surâs fermecător:
— Vom avea dans în seara asta?
— Desigur, draga mea.
Căpitanul, asemenea celorlalți ofițeri de pe navă, văzuse stoluri întregi de femei ca Hillary de-a lungul anilor, unele mai în vârstă decât ea, altele nu. Drăgălaşe, răsfățate, plictisite de viața pe care-o duceau pe uscat, plictisite de căsnicie şi de. Soțul care se ştersese din viața lor cu mulți ani în urmă, dar puține fuseseră atât de frumoase ca ea.

Stătea lângă masa din *Marele salon* şi, cu toată splendoarea încăperii, era conştientă de fiecare pereche de ochi masculini aţintiţi asupra ei. Existau fântâni luminoase de cristal pline de strălucire, ferestre înalte de şapte metri şi fresce gravate în sticlă, pline de nave, precum şi o orchestră care începuse deja să cânte, dar Hillary era cea mai superbă atracţie din toate. Nu se ofilise niciun pic după festinul din sala de mese. Ba chiar, părea mai efervescentă decât nesfârşitul torent de şampanie franţuzească.

— De fapt, îi zâmbi căpitanul lui Nick, vă pot cere permisiunea, domnule, s-o invit pe madame la primul dans?

— Desigur, zâmbi Nick amabil, consimţind, şi-i privi cum se îndepărtau. Orchestra cânta un vals franţuzesc temperat, iar trupul lui Hillary se unduia cu extraordinară graţie, în timp ce căpitanul o călăuzea expert pe ring şi celelalte perechi li se alăturat, inclusiv Armand şi Liane.

— Ei, iubitule, te-ai îndrăgostit lulea de sirena din New York? îi zâmbi Liane în timpul dansului.

— Aiurea. Sunt mult mai impresionat de frumuseţea de pe Coasta de Vest. Crezi că am vreo şansă cu ea?

Îi duse degetele la buze şi le sărută, nescăpând-o din ochi.
— Te distrezi bine, *chérie?*
— Da, surâse ea fericită, privind prin sală; nicăieri nu se simțea mai bine ca în brațele lui Armand. E, totuşi, o figură nu?
Încă mai era intrigată de Hillary, iar Armand privi peste capul soției sale cu o expresie liniştită.
— *Normandie*? A, da, cum să nu.
— Ei, încetează, râse Liane. Ştiu că nu-ți plac bârfele, dar nu mă pot abține. Ştii exact la cine mă refer. Vorbesc de acea Burnham. E cea mai frumoasă ființă pe care am văzut-o în viața mea.
— Într-adevăr, dădu el din cap, cu un zâmbet înțelept. Frumoasa şi Bestia la un loc. Nu-l invidiez. Dar cred că ştie exact ce-are pe mână. Îi urmăreşte fiecare mişcare.
— Iar ea ştie şi puțin îi pasă.
— N-aş spune asta, clătină Armand din cap. Cred că o face ca să-l enerveze. Ai putea să omori o asemenea femeie.
— Poate că e îndrăgostit la nebunie de ea.
Lui Liane îi plăcea ideea unei poveşti de dragoste pasională.
— Nu cred. Dacă-l priveşti în adâncul ochilor, observi că nu e un om fericit. Ştii cine e, Liane?

— Mai mult sau mai puțin, l-am auzit numele. E în oțeluri, nu?
Armand râse:
— Nu e „în“ oțeluri. El *este* oțelul. Acum câțiva ani, era cel mai tânăr şi mai important industriaş din State. Tatăl lui a murit când era foarte tânăr şi i-a lăsat nu numai o avere care aproape că sfidează imaginația, ci şi un imperiu de condus. S-a achitat admirabil. Cred că acum traversează fiindcă are nişte contracte metalurgice foarte importante cu Franța. Iar astăzi, e cu adevărat stăpân pe ramura lui industrială.
— Cel puțin e de partea noastră.
— Nu tot timpul.
Ochii lui Liane se înălțară spre ai lui Armand.
— Are contracte şi cu germanii. Şi astfel, iubito, se conduce un imperiu. Fără inimă uneori, dar întotdeauna cu mână fermă şi minte ageră. Ce păcat că nu exercită aceeaşi putere şi asupra neveste-si.
Liane digeră încet aceste cuvinte, în timp ce dansul se sfârşea. Era. Nu puțin şocată să-şi dea seama că Burnham vindea oțel lui Hitler, precum şi Franței. Ei i se părea o trădare a tuturor valorilor în care credea şi era surprinsă de uşurința cu care accepta Armand că afacerile erau afaceri, dar el era

mai familiarizat decât ea cu lumea politicii internaționale, tranzacțiile şi compromisurile fiind pentru el la ordinea zilei.
— Te şochează să auzi asta despre Burnham, Liane? îi privi el expresia gânditoare, iar Liane dădu din cap:
— Într-adevăr.
— Astea-s obiceiurile lumii, iubito.
— Tu nu faci astfel de afaceri, Armand.
Era atât de idealistă, încât îl înduioşa. Avea atâta încredere în el şi în integritatea lui, ceea ce pentru Armand însemna foarte mult.
— Eu nu vând oțel, micuța mea iubire. Eu fac tranzacții întru onoarea şi bunăstarea Franței pe meleaguri străine. Nu e sub nicio formă acelaşi lucru.
— Principiile ar trebui să fie aceleaşi. Ce-i drept, e drept.
— Nu e întotdeauna aşa de simplu. Şi, după câte se vorbeşte, e un om foarte decent.
Aceeaşi impresie i-o făcuse şi lui Liane, dar acum nu mai era la fel de sigură. Un moment, se întrebă dacă asta era problema cu soția lui, poate că nu-l respecta. Îşi dădu însă seama aproape imediat ce-i venise gândul că n-avea nimic de-a face cu comportarea lui Hillary. Era egoistă,

antipatică şi răzgâiată, şi probabil aşa fusese întotdeauna. Avea un tăiş ascuțit pe care nimic nu i-l ascundea, iar frumusețea-i era contrabalansată de răutatea ce pândea înlăuntru.
— N-aş spune, totuşi, că şi soția lui e o fată decentă.
— Slabe speranțe, zâmbi Liane.
— Puțini oameni sunt atât de norocoşi ca mine, îi şopti el la ureche, aplecându-se, după care o conduse de pe ring. Apoi Liane dansă cu căpitanul, cu prințul italian şi din nou cu soțul ei, şi în sfârşit se scuzară şi reveniră în apartamentul *Trouville.* În sfârşit, avea fericirea de a rămâne singură cu Armand. Căscă, în timp ce-şi scotea frumoasa rochie neagră. Armand se găsea în camera lui de toaletă şi, la întoarcere, o găsi deja în pat, aşteptându-l. Propriile lui cuvinte îi răsunară din nou în cap – puțini oameni în lume erau atât de norocoşi ca el. Iar când se strecură în pat, Liane i-o dovedi din nou, pentru ca apoi să adoarmă îmbrățişați.
Era un tablou foarte diferit de cel din apartamentul
Deauville, unde Hillary, ca de obicei, făcea o scenă. Nick o obligase să se întoarcă în apartament. În sfârşit găsise şi ea pe cineva

mai interesant cu care să danseze, din alt grup, iar Nick o acuzase că era necioplită. Până la urmă, după ce o plivise mult prea multă vreme zburdând, îi mulțumise căpitanului pentru serata atât de reuşită şi se scuză, împreună cu soția lui, spre a reveni în apartamentul lor.

— Cine dracu' te crezi?

— Persoana pe care o urăşti cel mai mult, draga mea. Soțul tău, omul care ține capătul lanțului aurit cu care eşti legată.

Îi zâmbise pentru a-şi potoli furia care-l chinuia, dar Hillary intrase în camera lor, trântind uşa, iar în această noapte Nick fu acela care-şi căută refugiul în sticla de scotch. În timp ce bea, se pomeni gândindu-se la Armand şi la Liane. Formau o pereche foarte potrivită şi admira grația şi eleganța cu care se mişca şi se comporta Liane. Era o femeie impresionantă, în modul ei liniştit, iar subtila sa strălucire nu trecuse neobservată, chiar şi în umbra luminii mult mai stridente a lui Hillary. Era obosit de jocurile ei, conchise, la al patrulea pahar de scotch sec. Mai obosit decât ştia. Mai obosit decât era el însuşi dispus să recunoască, în cea mai mare parte a timpului. Dacă-şi îngăduia să simtă durerea, ar fi fost o povară prea mare. Până

la urmă, puse sticla deoparte şi, la trei dimineața, se culcă, recunoscător că Hillary luase un somnifer şi dormea deja.

Capitolul 6

Aerul marin avea efectul dintotdeauna. În cea de-a doua zi pe navă, toți părură să se trezească mai devreme ca de obicei, după un somn bun cum nu avuseseră de ani de zile şi cu o poftă de mâncare care-i aduse pe stewarzi în camerele lor cu tăvi încărcate. Armand stătea în sufrageria privată, cu fetele şi mademoiselle, în timp ce Liane se îmbăia. Fetițele erau deja nerăbdătoare să iasă şi să se plimbe pe vas.

— Şi ce-o să faceți azi? le zâmbi el, peste un mic dejun cu hering marinat şi icre de scrumbie, iar Marie-Ange făcu o mutră privindu-l cum mânca. Vrei şi tu o bucățică? o tachină, iar ea scutură vehement din cap.

— Nu, mulțumesc, papa. Mergem să înotăm cu mademoiselle. Vii şi tu?

— Eu am să lucrez câte ceva cu domnul Perrier în dimineața asta, dar mama voastră, poate, da.

— Ce-o să facă mama voastră? apăru Liane în sufragerie, purtând o rochie verde de caşmir, cu părul lung şi blond strâns la spate într-un coc pedant, şi încălțată în

pantofi albi din piele de căprioară; arăta proaspătă ca o rază englezească, iar Armand o admiră din nou, dintr-odată dorindu-şi să fi zăbovit în pat timp destul ca să facă dragoste. Bună dimineața, fetelor.

Le sărută pe amândouă, o salută pe mademoiselle, apoi se opri să-l sărute pe Armand în creştetul capului.

— La ora asta din zi?

Păru surprinsă şi încântată. Armand observa întotdeauna ce purta şi cum arăta, iar Liane îi putea citi în ochi când se simțea atras de ea în mod deosebit. Asemeni lui, în urmă cu un moment, acum îşi dorea şi ea ca Armand să mai fi stat o vreme în cameră. El, însă, se grăbise să coboare din pat. Avea multe treburi de făcut şi-i promisese că va termina înainte de masă.

— Oricum, pentru ce anume ofereai serviciile mele?

— O baie cu fetele. Cum ți se pare?

— O idee foarte bună, le zâmbi ea lui Marie-Ange şi lui Elizabeth. Aş dori să fac câteva cumpărături şi poate să mă plimb puțin. Dar vom avea timp destul pentru înotat.

Îşi turnă o ceaşcă de ceai, aruncând o privire spre Armand:

— Ştii, dacă nu dau jos ceva din ce-am

mâncat, când ajungem la Le Havre voi cântări două sute de kilograme.
Privi enorma gustare şi se servi cu o felie de pâine prăjită.
— Nu cred că e vreun real pericol în sensul ăsta.
Armand acceptă o ultimă ceaşcă de ceai de la soția sa şi-şi consultă ceasul. Aproape ca şi cum semnalul ar fi fost aranjat dinainte, auziră soneria de la uşă şi apăru Jacques Perrier, cu eterna sa servietă în mână. Mademoiselle îl pofti înăuntru, iar el o salută solemn pe Liane, apoi pe Armand.
— *Bonjour, madame... monsieur l'ambassadeur... Tout le monde a bien dormi?*
Se interesă cum dormiseră şi se aşează, cu o expresie de jale. Era, ca întotdeauna, nerăbdător să se apuce de treabă, aşa că Armand se ridică, oftând.
— Teamă mi-e, doamnelor, că datoria mă cheamă.
Îi zâmbi asistentului său şi se duse în dormitor să-şi ia servieta. Ieşi peste un moment, cu o figură sobră şi cu înfățişarea sa oficială:
— Am plecat.
Le făcu fetelor cu mâna, ieşind, iar în drum îi propuse lui Perrier să meargă în *foumoir-*

ul domnilor de pe puntea de promenadă, cu două nivele mai jos. Nu riscau ca acum să găsească acolo prea mulți oameni şi-şi puteau face lucrările în linişte, printre canapelele din marochin şi fotoliile comode din enorma sală. Perrier se grăbi să încuviințeze, îşi petrecuse acolo seara trecută, dansul din *Marele salon* neprezentând pentru el niciun interes deosebit. În schimb, preferase să-şi citească memorandumurile în *foumoir*, pregătindu-se pentru munca de a doua zi. Se oprise la *Café-Grill*-ul învecinat, la înapoiere, luând un brandy şi o gustare nocturnă, după care se culcase, la miezul nopții, înainte ca Liane şi Armand să fi revenit în apartamentul lor.

— Ai dormit bine, Perrier? se interesă Armand, în timp ce coborau grandioasa scară spre *fumoir.* Acolo nu se găsea nicio femeie. Era rezervat exclusiv bărbaților, având menirea de a le aminti de cluburile lor, dar arăta mult mai somptuos decât orice club, cu pereții îmbrăcați în basoreliefuri aurite reprezentând scene sportive egiptene, şi cu plafonul înalt cât două punți, trăsătură comună aproape tuturor sălilor comune de pe *Normandie.* Armand alese un colț liniştit, cu două fotolii largi de piele şi un birou, şi dădu la o parte

ziarul publicat pe navă. Aveau destule de făcut.
— Am dormit foarte bine, vă mulțumesc, domnule.
Armand privi în jur înainte de-a deschide dosarele pe care le adusese.
— Grozavă navă, Perrier, nu-i aşa?
— Într-adevăr, domnule, aşa este.
Pânã şi el, cu totala sa lipsă de interes față de cele lumeşti, fusese impresionat din momentul când se îmbarcase. Pretutindeni păreau să se afle frumuseți uluitoare, decorațiuni care tăiau respirația, cele mai fine pe care le putea produce țara lor, de la lemnărie la sculptură şi la sticlăria delicat modelată, ochiul le absorbea aproape pe toate şi simțurile se inflamau, chiar şi aici, în *fumoir*.
— Ei, ne apucăm de treabă?
— Da, domnule.
Dosarele familiare se deschiseră, iar cei doi lucrară în linişte câteva ore, Perrier luând cu grijă note şi punând fiecare dosar deoparte pe măsură ce se rezolvau problemele. Pe la zece şi jumătate, începuseră să se încălzească. Atunci îl observă Armand pe Nick Burnham intrând. Purta blazer, pantaloni albi şi cravată, ceea ce-l recomanda ca absolvent de la *Yale*.

Alese un loc retras, în partea opusă a sălii, luă ziarul vasului şi începu să citească. O dată sau de două ori se uită la ceas, iar Armand presupuse, pe bună dreptate, că avea întâlnire cu cineva. Se întrebă dacă nu cumva îşi adusese şi el un asistent. Ştia că mulți oameni de afaceri aşa procedau şi totuşi Nick nu părea tocmai acel gen. Arăta mai mult a genul de om care-şi lăsa afacerile la birou, odată ziua încheiată, şi se concentra asupra altor lucruri. Nu avea calitatea entuziastă a multor colegi de-ai săi din lumea afacerilor. Chiar atunci, intră un alt bărbat şi privi în jur. Nick Burnham se ridică în picioare, de cum apăru noul sosit. Apoi omul străbătu sala, cu paşi mari şi o vioiciune aproape milităroasă, strânse ferm mâna lui Nick şi se aşează. Comandă de băut de la unul dintre numeroşii chelneri care stăteau pregătiți, iar când cei doi se aplecară unul spre altul, începând o conversație cu glas scăzut, Armand înțelese că se încheiau afaceri. Nick dădea din cap frecvent şi făcu câteva scurte însemnări, iar vârstnicul cu care discuta păru mulțumit când în fine se rezemă de spătar, încuviințând încet, cu privirea la Nick, şi aprinzându-şi o havană. Indiferent ce discutaseră, dăduse bune rezultate. În cele

din urmă, al doilea se ridică, îşi strânseră mâna, iar omul traversă din nou sala, ieşind de astă dată prin *Café-Grill*, în timp de Nick îl privea, cu buzele strânse şi urmărind din ochi fiecare pas al bărbatului, până nu se mai văzu. Nick îşi scoase din nou însemnările, iar când Armand ridică privirea, fu intrigat de expresia lui. În tot timpul conversației cu celălalt păruse preocupat dar destins, cu trupul relaxat şi chipul atent, dar nici pe departe atât de concentrat pe cât arăta acum, când îşi revedea notele. Poate că era mai entuziast decât părea.

Armand îşi dădu din nou seama ce om important era Nick şi că, fără-ndoială, tranzacția discutată în *fumoir* implica sume năucitoare. Totuşi, tânărul avea un stil relaxat, vizibil nepăsător. Privindu-l, Armand intui că uşurința dezinvoltă era doar o fațadă, un aer pe care se obişnuise demult să-l afişeze pentru a-i amăgi pe cei cu care trata. Acum nu mai avea nimic relaxat, iar Armand aproape putu simți rotițele învârtindu-se în capul lui Nick cu toată viteza. Omul îl intriga cum nu se poate mai mult şi speră ca până la sfârşitul călătoriei să aibă timp de-a sta de vorbă. Îi prinse privirea când ieşi din sală, iar

Burnham îi surâse amabil. Îl plăcuse felul lui Armand de-a para năzdrăvăniile lui Hillary, în seara trecută. Dăduse de înțeles, vizibil dar politicos, că era imun la farmecele ei, iar Nick se simțea uşurat. Nu dorea în mod deosebit să aibă de-a face cu una dintre legăturile ei în spațiul strâmt al clasei întâi pe navă, şi observase că Armand era un om civilizat. Simțiră un moment de camaraderie tacită, pe când Nick îi zâmbi, după care Armand reveni la treabă.

Nick ieşi pe puntea promenadei de la clasa întâi, să ia puțin aer, iar când ridică privirea, o văzu pe Liane pe terasa apartamentului *Trouville*, cu chipul întors în vânt. Rămase pe loc, privind-o îndelung. Femeia aceasta avea o fermecătoare grație. Părea o sculptură de fildeş, în rochia sa de caşmir alb, şi-şi aminti din nou cât de liniştită şi de discretă fusese în noaptea dinainte. Apoi însă le văzu pe fiicele ei ieşind pe terasă să-i solicite atenția, iar peste un moment Liane le urmă înăuntru, fără a-l fi observat stând pe punte.

Liane duse fetele prin magazine, înainte de-a merge la piscină, şi cumpărară un cadou pentru Armand. Alese o cravată *Hermés*, iar Marie-Ange insistă cu strășnicie ca ea şi Elizabeth să-i cumpere o mică machetă de

bronz a navei, pe piedestal de marmură. O putea pune pe biroul său din Paris, spuneau ele, aşa că Liane acceptă să cumpere micuța comoară pentru tatăl lor. O lăsaseră în apartament şi se duseră la piscină cu mama lor şi mademoiselle.

Şi piscina oferea o priveliştе extraordinară. Gresiile smălțuite şi mozaicurile viu colorate erau combinate peste tot în figuri complicate, iar bazinul era lung de peste douăzeci de metri. Chiar şi plin cu înotătorii încântați care se zbenguiau pe la fund, nu părea aglomerat, iar fetele mai că nu chițăiră de bucurie când Liane le conduse la capătul în trepte, cu apa mică. Îşi luase un costum de baie tricotat, bleumarin, cu centură lată, şi-şi vârâse părul sub cascheta albă, înainte de-a se arunca în apa adâncă din celălalt capăt, înotă cu mişcări prelungi şi agile până înapoi la fete, care plescăiau în costumele lor roşii, începând să-şi facă prieteni. Mai era acolo şi un băiețel cu costum întreg, roşu, foarte asemănător cu ale lor, iar Elizabeth tocmai aflase că-l chema John. Când John îşi ridică privirea spre Liane, ea observă că avea ochii de un verde-smarald strălucitor, contrastând intens cu tenul alb şi părul negru aproape ca pana corbului. Avea

senzația că-l mai văzuse undeva. Ochii aceia aveau ceva familiar, precum şi zâmbetul.
Apoi Liane începu să înoate, timp în care observă că începuseră să se formeze grupuri, oamenii se strigau pe numele mic şi, asemenea copiilor, începuseră să se împrietenească. Ea, însă, nu văzu niciun cunoscut. Armand fiind atât de ocupat cu Jacques Perrier, aveau relații sociale mai restrânse decât majoritatea celorlalți, sau făceau plimbări liniştite, ori, ca acum, îşi făcea ea un program cu fetele. Dar nu era genul de femeie care să umble încoace şi-ncolo, sporovăind cu alte femei prin magazine sau agățând oameni la ceai, în *Marele Salon.*
Au rămas în apă mai bine de-o oră, după care, în sfârşit, Liane le-a îndemnat să iasă din apă. Le-a dus înapoi în apartament să se schimbe pentru masă şi le-a însoțit la sala de mese a copiilor, decorată de către Laurent de Brunhoff. Fetele se îndrăgostiseră de acest decor în seara trecută, când mâncaseră acolo împreună cu mademoiselle. Plecând, Liane îl văzu pe băiețelul de la piscină intrând împreună cu guvernanta lui. Îi zâmbi, iar el le făcu fetelor cu mâna, după care Liane se întoarse în

apartament să se schimbe. Nu-i mai rămăseseră decât zece minute ca să se îmbrace pentru prânz şi se întreba dacă Armand avea să se înapoieze curând, dar în timp ce se aşează pe canapea să-l aştepte, într-un costum de lână bej de la *Chanel*, la uşă sună un steward şi-i dădu un bilet. Armand încă nu-şi terminase lucrul cu Jacques şi prefera să continue până la sfârşit, aşa că putea petrece cu ea cel puțin după-amiaza. Preț de-un moment, citind scrisul de mână atât de cunoscut, simți că i se frânge inima, dar îi surâse oricum stewardului şi coborî în *La grande salle a manger* să mănânce de una singură.

Locul ei era la o masă de opt persoane, iar două dintre perechi aleseseră să nu mănânce. Celălalt cuplu era din New Orleans, o pereche în vârstă, agreabilă, care conversa lejer despre navă. Liane observă că soția purta un inel cu diamant de mărimea unui cub de zahăr şi nu prea avea multe de spus. Soțul, după câte spunea, lucra în domeniul petrolului. Locuiseră în Texas ani de zile, iar înainte, în Oklahoma, dar la apusul vieții se mutaseră în New Orleans. Ea şi Armand fuseseră o dată acolo. Stătu de vorbă cu ei cât putu de mult, dar la desert s-au cufundat cu toții în

tăcere, înainte de-a sosi cafeaua, cei doi s-au scuzat şi au plecat pentru un somn scurt, iar Liane rămase singură, privind prin sală, la mesele însufleţite de peste tot. Lipsa lui Armand o făcea să se simtă singură şi dorea să-şi termine odată masa. După ce consumă câteva fructe proaspete şi o ceaşcă de ceai, se ridică şi ieşi pe punte, unde se ciocni aproape imediat de Nick Burnham cu fiul său. Abia acum îşi dădu seama unde-l mai văzuse pe băiat. Era copilul cu care ea şi fetiţele se întâlniseră la bazin, şi apoi, din nou, în sala de mese. Semăna foarte mult cu Nick, motiv pentru care i se păruse atât de cunoscut. Îi zâmbi, apoi şi lui Nick, înainte de-a vorbi cu băiatul:

— Cum a fost masa?

— Foarte bună, răspunse el radios, fericit că era de mână cu tatăl său, mult mai fericit decât arătase înainte. Mergem la spectacolul de păpuşi.

— Vreţi să veniţi şi dumneavoastră? surâse Nick, iar Liane ezită. Ar fi vrut să-l aştepte pe Armand în apartament, dar putea să-i lase un bilet şi să le ia pe fete, iar când venea Armand, le putea lăsa acolo. Mademoiselle avea să le ia la sfârşitul spectacolului.

— Da, aş veni. Merg să-mi iau fetele şi ne vedem acolo.
Se întrebă un moment, în timp ce se grăbea spre
Trouville, unde-o fi fost Hillary Burnham, dar ea nu părea genul care să-şi petreacă prea mult timp cu fiul ei, reflectă Liane. În apartament, le găsi pe Marie-Ange şi Elizabeth jucând un joc în camera lor. Mademoiselle voia să le culce, dar Liane le salvă şi-i lăsă un mesaj lui Armand: „Sunt la teatrul de păpuşi cu fetele. Ne vedem acolo. Cu drag, L.“. Apoi fugiră toate trei spre sala de jocuri a copiilor de pe aceeaşi punte. Acolo era un carusel şi se pregătea să înceapă un spectacol cu Punch şi Judy. Îi zări pe Nick şi John aşezați într-un şir de scaune goale, aşteptându-le. Liane şi fetele se aşezară exact când începeau să se stingă luminile, iar următoarea oră zbură cât ai clipi, în timp ce copiii râdeau, țipau şi răspundeau întrebărilor pe care li le adresa Punch, aplaudând din toată inima când reprezentația luă sfârşit.
— A fost comic, îşi ridică John privirea spre Nick, cu un zâmbet larg. Acum putem merge la carusel?
Tocmai fusese pus în funcțiune, iar stewardesele îi ajutau pe copii să se urce, în

timp ce un şir de chelneriţe pregăteau porţii generoase de îngheţată. *Normandie* era un ţinut de poveste pentru cei mari, precum şi pentru copii. La fel de grandios pe cât era restul navei pentru adulţi, acest loc era tot atât de minunat pentru cei mici. Elizabeth şi Marie-Ange dispărură rapid de lângă mama lor, alegându-şi cai de o parte şi de alta a noului lor prieten. Toţi trei făcură încântaţi cu mâna, în timp ce caruselul începea să se rotească.

— Nu-mi vine să cred când văd locul ăsta, îi zâmbi Nick lui Liane. Cred că sălile lor de joacă îmi plac mai mult decât ale noastre.

Liane râse:

— Şi mie, cred.

Un moment, stătură pe loc, privindu-i pe copii cum chicoteau şi pălăvrăgeau în carusel.

— L-am văzut azi-dimineaţă pe fiul dumneavoastră la piscină, şi mi s-a părut că-l cunoşteam de undeva, îi zâmbi ea lui Nick. Cu excepţia părului, seamănă leit cu dumneavoastră.

— Iar fetele sunt bucăţică ruptă din dumneavoastră.

La drept vorbind, Liane găsea că Elizabeth semăna mai mult cu Armand, dar amândouă moşteniseră părul ei blond.

Părul lui Armand fusese cândva la fel de negru ca al micului John, dar albise de câțiva ani, deşi se putea vedea că nu avusese o nuanță deschisă, spre deosebire de Nick, care arăta aproape ca un viking, cu umerii săi lați, ochii verzi şi părul blond.
— Va fi o călătorie amuzantă pentru ei.
Liane dădu din cap, pierdută un moment în gânduri, întrebându-se dacă avea să fie o călătorie amuzantă şi pentru ea şi Nick. Începea să aibă senzația că abia dacă-l întâlnise pe Armand de la începutul drumului, iar pe Hillary n-o văzuse împreună cu Nick la masă. Se întrebă în sinea ei ce făcea o asemenea femeie ca să se distreze. Părea genul care nu se distra decât atunci când era înconjurată de bărbați, îmbrăcată în rochii mulate pe trup şi acoperită cu blănuri şi bijuterii. Îi era greu să şi-o închipuie aşezată lângă piscină, sau citind o carte pe punte, ori jucând tenis. Şi, de parcă i-ar fi citit gândurile, Nick se întoarse din nou spre ea:
— Ați jucat vreo partidă de tenis?
— Nu. Mă tem că nu-s foarte talentată.
— Nici eu, dar dacă aveți timp la un moment dat pentru un meci, mi-ar plăcea să jucăm. L-am văzut pe ambasador cufundat în muncă, azi în fumoar şi, dacă

n-are nimic împotrivă, o partidă de tenis mi-ar face foarte mare plăcere.
În glasul lui nu părea să se simtă niciun motiv ascuns, iar Liane bănui că era un om însingurat.
— Doamna Burnham nu joacă?
Nici vocea ei nu ascundea vreo insinuare, dar Nick se întrebă dacă nu implica vreun reproş.
— Nu, nu obişnuieşte. A jucat mult la Newport, în copilărie, dar nu-l putea suferi.
Iar apoi:
— Sunteți din San Francisco, nu-i aşa?
Fu surprinsă că ştia, iar Nick i-o citi pe chip şi răspunse cu surâsul său dezinvolt:
— Cineva a menționat aseară numele dumneavoastră de fată. Crockett, nu?
Liane dădu iarăşi din cap.
— Tatăl meu făcea afaceri cu al dumneavoastră.
Era uşor de crezut, tatăl ei încheiase enorme contracte de transportat oțel cu navele sale.
— Avem acolo un sediu, e un oraş minunat, dar mie mi se pare mereu că nimeresc în cealaltă parte a lumii.
— Parisul nu-i chiar atât de rău, îi zâmbi ea, amuzată.
— Se pare că nu.

Zâmbi. Nici *Normandie* nu era, nici oricare altul dintre locurile unde locuise. Mare păcat că Hillary nu gândea la fel, dar avea motivele ei de a dori să nu plece de-acasă.
— Soțul dumneavoastră va lucra de-acum încolo în Franța?
— Deocamdată, cel puțin. N-am mai locuit acolo de ani de zile, cred că era timpul să-l mai cheme şi acasă pentru o vreme.
— Unde ati fost înainte de-a veni în State?
— La Londra, iar înainte la Viena.
— Altul din oraşele mele favorite. Sper să am şansa de-a face o călătorie acolo odată, când mă întorc de la Berlin.
O spusese candid, ca şi cum n-ar fi avut nimic de ascuns, iar Liane păru şocată.
— Veți sta la Berlin?
— Nu. La Paris. Dar am acolo unele afaceri.
Ochii lui îi examinară atenți pe-ai ei, pentru a-i observa reacția. Ştia însă, după felul cum devenise țeapănă doar la auzul cuvântului *Berlin*.
— Afacerile mele, doamnă de Villiers, constau în a vinde oțel. Nu întotdeauna persoanelor preferate, mă tem.
Semăna foarte mult cu ceea ce spusese Armand, dar Liane nu era de acord şi se vedea clar.
— Până la urmă, va sosi vremea să ne

alegem cu toții taberele.
— Da, dădu el din cap, de aceeaşi părere cu ea. Va sosi. Dar nu prea curând, din câte aud. Iar între timp, am contracte de onorat, nu numai cu Franța.
— Le vindeți şi englezilor?
— Le-am vândut. Acum şi-au făcut alte aranjamente.
— Poate n-au fost de acord cu tranzacțiile dumneavoastră de afaceri în Berlin.
Şi deodată, de cum rostise aceste cuvinte, roşi, simțind că mersese prea departe.
— Îmi pare nespus de rău... N-am vrut să... N-ar fi trebuit să spun...
Dar Nick Burnham afişă din nou surâsul acela paşnic. Nu-l ofensase şi o respecta pentru franchețe.
— Poate că aveți dreptate şi vă rog să nu vă scuzați pentru ceea ce ați spus. Ați avut dreptate că va veni timpul ca toți să alegem o tabără sau alta. Eu încerc doar să nu las, deocamdată, ca opiniile mele personale să-mi afecteze munca. Nu-mi pot permite să joc asemenea jocuri. Am de condus o firmă de oțeluri, dar sunt de acord cu părerile dumneavoastră.
O privi cu multă blândețe, iar Liane se simți de două ori mai stânjenită pentru ceea ce spusese. Era un om foarte plăcut şi

sociabil. Şi mai avea şi altceva, o anume deschidere, o sinceritate, o lipsă de prefăcătorie sau paradă. Se simțea la acest om ceva foarte solid şi puternic. Putea s-o vadă până şi în modul blând cum îi vorbea fiului său, când copiii se întoarseră. Era genul de om pe care simțeai că te poți baza oricând, care ştiai că-ți va sta întotdeauna alături, tare ca stânca, omul cel mai potrivit cu care să înfrunți furtunile.

Apoi se întoarse şi-l văzu pe Armand, în uşă, uitându-se după ea. Îi făcu cu mâna, iar el se apropie, şi Liane văzu că arăta aproape la fel de obosit cum i se întâmplă acasă.

— Cum a fost spectacolul cu Punch şi Judy?

O sărută tandru pe obraz, le privi pe fete, care se urcaseră din nou în carusel împreună cu John, după care îl observă pe Nick Burnham apropiindu-se. Cei doi bărbați se salutară scurt, strângându-şi mâna.

— V-ați terminat treaba, domnule ambasador?

— Mai mult sau mai puțin, măcar pe ziua de azi.

Îi zâmbi soției sale:

— Te-ai simțit singură la masă, Liane?

— Foarte. Dar domnul Burnham a fost atât de drăguț şi ne-a invitat aici. Fetele l-au cunoscut pe fiul dumnealui azi-dimineață la piscină, şi s-au împrietenit imediat îi surâse din nou lui Armand, nevăzând decât ochii lui:
— Unde-i Jacques? L-ai împins peste bord?
— L-aş împinge, să pot. Dar servieta aia a lui nu s-ar scufunda niciodată, m-ar urmări pur şi simplu până la Le Havre ca un rechin şi m-ar devora de cum aş pune piciorul pe țărm.
Liane şi Nick Burnham râseră, după care au mai conversat câteva momente despre navă. În seara aceea, la teatru, era programată o piesă care făcuse mare succes la Paris iama trecută, iar Liane şi Armand abia aşteptau s-o vadă.
— V-ar face plăcere să veniți şi dumneavoastră cu doamna Burnham?
— Mă tem că soția mea nu ştie franțuzeşte, zâmbi cu regret Nick spre noii săi prieteni. Dar s-ar putea să bem ceva împreună cu dumneavoastră, după aceea.
Liane şi Armand spuseră că o găseau o idee excelentă, dar seara la opt, când au ieşit din sala de spectacol, nu i-au văzut pe soții Burnham în *Marele salon*, iar Liane l-a convins pe Armand s-o ducă în încăperea ei

favorită, grădina de iarnă aflată sub punte. Au stat acolo câteva ceasuri, bând şampanie şi privind în noapte. Şi, în timp ce şedeau între acvariile pline cu peşti rari şi coliviile cu păsări exotice, Armand recunoscu că se simțea uşurat de absența soților Burnham. Perspectiva de-a o ține pe Hillary la distanță nu-l atrăgea prea mult, deşi pe Nick îl plăcea, iar Liane încuviință.

— M-a invitat să jucăm tenis, odată când tu ai de lucru. Ai avea ceva împotrivă? îşi întoarse ea spre el ochii albaştri, adânci.

— Câtuşi de puțin. Şi-aşa mă simt destul de vinovat, lăsându-te fără să ai nimic de făcut. Te distrezi bine?

— Cum nu se poate mai bine, iubitule.

. Se aplecă spre el, continuând în şoaptă:

— Mai ales în clipa asta.

— Perfect.

Într-un târziu, reveniră la *Café-Grill*, ieşind apoi pe promenadă. Urcară pe puntea lor privată, intrând în camere. Se făcuse aproape ora două, iar Liane era pe jumătate adormită.

— Mâine dimineață iar lucrezi?

— Mi-e teamă că trebuie. Ce-ar fi să joci tenis cu băiatul acela? Sunt sigur că n-are ce rău să-ți facă.

Liane confirmă. Nick nu era genul de om

care să-i facă avansuri soției altuia, şi-aşa avea destule pe cap. Liane şi Armand se instalară confortabil în pat, având toate intențiile să facă dragoste, dar, înainte ca vreunul dintre ei să poată da curs acestui gând, el sforăia uşurel iar ea dormea buştean.

Capitolul 7

— Unde-ai pornit-o la ora asta?

Nick îşi bea cafeaua în sufrageria lor privată, iar John şi guvernanta se jucau pe punte, când Hillary apăru într-o pereche de pantaloni marinăreşti albi şi o cămaşă de mătase roşie, croită bărbăteşte. Îi scotea în evidență părul negru, lucitor, şi albeața pielii. Dispăruse şi în ajun, explicându-i lui Nick că se dusese să-şi facă un masaj la piscină şi, apoi, are o şedință de cosmetică în salonul de înfrumusețare. Tratamentul durase aproape toată ziua.

— Mă gândeam să fac o plimbare.

Îi aruncă o privire, cu ochii reci.

— Vrei să mănânci ceva?

— Nu, mulțumesc. Mai târziu, am să înot puțin. Mănânc după aceea.

— Bine. Unde ne-ntâlnim să mergem la masă?

Hillary ezită, dar nu multă vreme. În fond, călătoreau împreună, trebuia să facă un oarecare efort pentru el.

— Ce-ai zice de *Café-Grill*?

— Nu vrei să mâncăm în sala de mese principală?

— Oamenii de la masa noastră mă plictisesc de moarte.
La fel şi în seara trecută, îşi ceruse scuze înaintea desertului, după care lui Nick îi luase două ore ca s-o găsească. Coborâse pe punțile turistice, să tragă o raită, declarând la întoarcere că era de-o mie de ori mai amuzant. El, însă, îi spusese că după părerea lui n-ar fi trebuit să meargă acolo.
— De ce? se arătase ea atât surprinsă cât şi nemulțumită, iar Nick îi explicase că, dacă nu din alt motiv, măcar pentru siguranța bijuteriilor pe care le purta.
Dar Hillary se mulțumise să râdă de el:
— Te temi c-au să mă jefuiască?
Nu-i răspunsese, iar ea râsese din nou, părând însă mult mai docilă după-amiază, cu excepția momentului când Nick propuse să bea împreună ceva cu soții de Villiers. Hillary îi declarase pe amândoi nişte plicticoşi înfumurați şi revenise în camera ei să mai destupe o sticlă de şampanie. Nick observase că bea mult în timpul călătoriei, dar şi la New York băuse mult. Aici pur şi simplu n-o mai vedea atât de frecvent, dar îi era uşor să observe cum se împuținau sticlele din barul privat. Cel mai mult părea să bea în dormitor.

— Hil... începu el să spună ceva, în timp ce Hillary ieşea. Nu vrei ca azi să-ți țin companie?
Oarecum, simțea că ar fi trebuit să stea cu ea. Îşi făgăduise sieşi că lucrurile aveau să meargă altfel în călătoria asta. Dar încă nu mergeau. Nu se putea. Niciodată nu-l lăsa în preajma ei şi clătină din cap şi de astă dată:
— Nu, mulțumesc. Vreau să-mi mai fac un masaj înainte de prânz.
— Se vede că-s grozave masajele astea.
I se simțea suspiciunea în glas şi se dojeni în sinea sa pentru ceea ce gândea. Era o nebunie să n-aibă încredere în propria sa soție şi totuşi îi pusese coame de-atâtea ori, încât acum o bănuia la fiecare pas.
— Sunt.
— Ne vedem la masă.
Hillary dădu din cap şi închise uşa, fără a-şi lua rămas bun de la fiul lor. John intră peste câteva minute, privind în jur.
— Mami s-a dus afară?
— Da. Merge să-şi facă un masaj la piscină, ca ieri.
John îşi privi tatăl cu ochi nedumeriți şi clătină din cap:
— Nici măcar nu ştie unde-i piscina. Am vrut să i-o arăt şi a zis că are altceva de

făcut.
Nick dădu din cap, prefăcându-se aproape că nu auzea, dar auzise deja prea mult. Şi ştia că iar o apucase. Dar unde? Şi cu cine? La clasa turist? În cabină? Cu un casier de pe o altă punte? N-o putea urmări pretutindeni. Avea să discute cu ea la masă, dar acum îşi sili gândurile să revină la fiul său.
— Vrei să te duci să vezi câinii?
— Sigur.
Băieţelul se lumină la faţă, după care urcară pe duneta superioară, să vadă cei circa o duzină de pudeli francezi care făceau mişcare acolo. Mai era şi un Saint Bernard, un dog danez, doi mopşi mici şi urâţi şi un pekinez, iar John îi mângâie pe toţi la rând în timp ce tatăl său privea în larg, pierdut în gânduri. Din nou se gândea la Hillary, întrebându-se unde mama dracului era. Preţ de-o clipă, îi veni să scotocească toată nava, întorcând-o cu josu-n sus, dar n-avea niciun rost. Purtase lupta asta ani de zile şi o pierduse demult. Ştia prea bine. Până şi pe vas, era aceeaşi de la Boston sau New York. Era stricată până-n măduva oaselor şi întotdeauna fusese la fel, singurul lucru pentru care-i mulţumea fiind fiul lor. Reveni cu ochii spre

John şi zâmbi. Băiatul ținea în brațe unul dintre micii mopşi, care pufnea caraghios.
— Tati, când ajungem la Paris, pot să am şi eu un câine?
— Poate, va trebui să vedem cum e casa.
— Într-adevăr? aproape că-i săriră lui John ochii din cap, iar tatăl său râse.
— Vom vedea. Ce-ar fi ca deocamdată să-l laşi jos pe prietenul tău şi să te duc la sala de jocuri ca să-ți găseşti prietenele?
— Bine.
Şi, în timp ce plecau, Nick zări terenurile de tenis şi-şi aminti de invitația adresată lui Liane, în ajun. Soțul ei nu păruse să obiecteze şi avea să-i prindă bine un meci, două, ca să se mai răcorească. Sau juca, sau azvârlea ceva de peretele apartamentului. Trebuia să găsească din când în când o îndeletnicire care să-l calmeze. Aproape-i părea rău că încă nu întâlnise un bărbat cu care să joace. Dar Hillary avea dreptate într-o privință cel puțin, grupul de la masa lor din *La grande salle a manger* era extrem de anost. Pe vas nu se găseau prea mulți oameni tineri, era o călătorie foarte costisitoare şi majoritatea celor care o făceau la clasa întâi „se ajunseseră” demult. Existau ziarişti şi scriitori importanți, avocați şi bancheri,

compozitori şi dirijori, dar toți ajunseseră la o anumită poziție în viață, în mare măsură asemenea lui Armand. Şi puțini dintre ei erau la fel de tineri ca Nick, poate chiar niciunul, cu excepția soției ambasadorului, Liane, şi a propriei lui soții. Era obişnuit să fie cel mai tânăr dintr-o societate, dar un moment o regretă. În clipele acelea, i-ar fi plăcut să aibă un prieten de sex masculin şi de aceeaşi vârstă

Îşi conduse fiul jos la sala de jocuri, unde le depistă pe fetele lui Armand şi Liane, iar după un moment de ezitare se hotărî să facă o plimbare pe promenadă prin fața Grill-ului, unde o văzu pe Liane, aşezată pe o bancă, cu capul aplecat peste o carte şi părul blond fluturat de vânt.

Şovăi înainte de-a se apropia, dar până la urmă se decise totuşi.

— Bună dimineata.

Femeia îşi ridică surprinsă capul, iar apoi, văzându-l, surâse. Purta un set tricotat de caşmir roz, pantaloni gri şi un dublu şirag de perie. Era o îmbrăcăminte acceptabilă numai ca ținută de dimineață, pentru o plimbare pe puntea de promenadă, dar alte planuri nu avea.

— Vă deranjez?

Stătea cu mâinile în buzunare, încordat

împotriva vântului, în pantaloni albi din flanel şi din nou blazer, dar astăzi purta un papion roşu-viu.
— Deloc, închise ea cartea, făcându-i loc pe bancă.
— Ambasadorul s-a apucat deja de lucru?
— Desigur, surâse Liane. Asistentul lui soseşte în fiecare dimineață la ora nouă, cu un cârlig din acelea mari pe care obişnuiau să le folosească în Vaudeville şi, indiferent dacă Armand şi-a terminat sau nu micul dejun, Jacques îl târăşte afară.
Nick zâmbi la gândul unei asemenea privelişti.
— L-am văzut ieri. Trebuie să recunosc, nu arată foarte amuzant.
— Nu este, dar va fi un bun ambasador într-o zi.
Apoi zâmbi din nou:
— Slavă Domnului că Armand n-a fost niciodată aşa.
— Unde v-ați cunoscut, dumneavoastră cu soțul?
Era puțin cam impertinent să întrebe, dar îl intrigau.
Se vedea limpede că-i unea o legătură deosebită, profundă, țesută din dragoste, în pofida diferenței de vârstă care-i separa şi a faptului că Armand lucra în mod evident

din răsputeri. Liane însă părea să-l înțeleagă, să-l sprijine în munca lui şi să-l aştepte întotdeauna cu răbdare. Nick se întrebă cum puteai găsi o asemenea femeie. Poate nelăsându-te cucerit atât de impetuos de către o debutantă de optsprezece ani. Şi totuşi Nick ştia, după vârsta celei mai mari dintre fetele lor, că Liane se măritase fără-ndoială foarte tânără. Acum nu putea avea peste treizeci de ani, îşi spuse el. De fapt, avea treizeci şi doi, dar întotdeauna fusese mult mai matură decât o arătau anii, îndeajuns de femeie ca să se mărite – spre deosebire de soția lui Nick, răsfățata mireasă-copil.

— Ne-am cunoscut la San Francisco, când eu eram foarte tânără.

— Încă mai sunteți.

— A, nu, râse ea. Pe-atunci aveam cincisprezece ani şi...

Ezită un moment, dar la bordul navelor li se puteau spune oamenilor lucruri pe care altminteri nu le-ai fi spus. Acum se simțea pradă unei vrăji şi se întoarse spre el cu ochii ei albaştri larg deschişi:

— Armand era însurat cu altcineva, o femeie pe care am iubit-o foarte mult. Mama mea a murit la naştere, iar Odile, soția lui Armand, mi-a fost ca o mamă. Pe

vremea aceea, el era consul general în San Francisco.
— Au divorțat?
Nick era nedumerit, Liane părea nevinovăția întruchipată, nu depravata sau femeia care le strică altora casa, aşa ceva oarecum nu se potrivea în poveste, însă Liane clătină încet din cap:
— Nu, A murit când eu aveam optsprezece ani, iar Armand a fost aproape distrus. Cu toții am fost, cred. Am impresia că am rămas amorțită aproape un an.
— Şi s-a îndrăgostit de dumneavoastră?
Acum povestea începea să aibă sens.
Liane se lăsă purtată pe valurile amintirilor, ochii dobândindu-i o expresie îndepărtată, iar pe buze apărând un surâs vag.
— Nu chiar atât de repede. A fost nevoie să treacă un an, doi, până ne-am dat seama cât tineam unul la altul. Eu aveam douăzeci şi unu de ani, când în sfârşit am recunoscut-o față de noi înşine şi ne-am logodit.
— Şi v-ați măritat şi-ați trăit fericiți până la adânci bătrâneți.
Povestea îi plăcea şi mal mult. La urma urmei, erau personaje de basm. Dar Liane clătină iarăşi din cap:
— Nu. Imediat după ce ne-am anunțat

logodna, Armand a fost transferat. La Viena. Iar tatăl meu a insistat să-mi termin ultimul an la *Mills*.
Se întoarse spre Nick, zâmbindu-i.
— A fost un an foarte lung pentru noi, pe-atunci, dar am supraviețuit. Ne scriam din două-n două zile şi, de cum am absolvit, el s-a întors şi ne-am căsătorit, şi pe-aci nea fost drumul.
Acum surâdea cu toată gura.
— Viena a fost un loc minunat. Am fost fericiți acolo, iar după aceea, la Londra. Marie-Ange şi Elizabeth s-au născut fiecare în câte unul din aceste două oraşe, iar apoi ne-am întors în State.
— Pesemne că tatălui dumneavoastră i-a făcut mare plăcere.
Şi atunci, deodată, îşi dădu seama ce greşeală făcuse, amintindu-şi că tatăl ei, probabil, murise de zece ani.
— Nu, tatăl meu era mort deja. S-a prăpădit imediat după naşterea lui Elizabeth.
Îi surâse cu blândețe:
— Acum mi se pare că a trecut foarte mult timp.
— Mergeți adesea la San Francisco?
— Nu. De fapt, acolo nu mă mai simt acasă. Am lipsit prea mult timp şi nu mai am în oraş decât un unchi. N-am fost niciodată

foarte apropiați și...
Vocea îi era foarte blândă, când continuă:
— ... căminul meu e lângă Armand.
— E un om foarte norocos.
— Nu întotdeauna, râse ea. Până și poveștile au zonele lor pietroase. Sunt la fel de dificilă ca oricare alta. E un om foarte bun, foarte generos, foarte înțelept. Am mare noroc că l-am cunoscut. Tata nu credea că m-aș înțelege la fel de bine cu un bărbat mai tânăr. Și cred că avea dreptate. Am locuit prea mult timp singură cu tatăl meu.
— Soțul dumneavoastră seamănă mult cu el?
Continua să fie curios în privința lor, chiar mai mult, acum după ce-i auzise povestea.
— Nu deloc. Dar tata m-a pregătit bine. L-am gospodărit casa, îi ascultam problemele de afaceri pe care le avea împreună cu unchiul. Nu-mi trebuia nimic mai mult de-atât.
— Ați fost singurul copil?
— Da.
— Și soția mea la fel. Dar ea are mai puțină responsabilitate decât dumneavoastră, e mai puțin receptivă la realitatea din jur. A crescut așteptând în fiecare zi Crăciunul, și aniversările, și balurile de debut. E

distractiv, dar nu e tocmai esența vieții reale.
— E o fată foarte frumoasă, l-ar fi dificil să nu fie răsfățată. Femeile care arată astfel cresc adesea aşteptându-se ca viața să fie cum nu e de fapt.
Dar, în timp ce-o asculta rostind aceste cuvinte, Nick se pomeni dornic s-o întrebe: „Şi tu? Tu de ce nu eşti aşa?“ Şi Liane era fermecătoare, dar într-un mod diferit. Într-un mod mai blând, mai calm, mai femeiesc decât al soției lui. În schimb, se gândi la altceva.
— Ştiți, e ciudat că drumurile nu ni s-au încrucişat niciodată, cu tații noştri făcând afaceri împreună, iar noi nefiind foarte depărtați ca vârstă.
Iar elita dintr-un capăt al țării până-n celălalt constituia un grup restrâns, cum bine ştiau amândoi. Poate că, dacă Liane ar fi urmat un colegiu în Est, ar fi întâlnit-o la vreun bal de debut, dar ea învățând la *Mills*, şi el la *Yale*, cărările lor nu fuseseră niciodată sortite să se întâlnească, până acum pe *Normandie*, în largul oceanului.
— Tatăl meu a fost de fapt un om retras, ani de zile. Au existat mulți oameni pe care nu i-am întâlnit, oameni pe care tata îi cunoştea sau cu care încheia afaceri.

Niciodată nu şi-a revenit complet după moartea mamei. E un miracol până şi că i-am cunoscut pe Armand şi pe Odile, dar cred că el a vrut să-i întâlnesc, pentru a-mi putea perfecționa franceza.
Mai ținea minte şi acum relatarea de către Odile a primei lor întâlniri cu Harrison. Se gândi din nou la ea şi trebui să revină cu atenția spre Nick.
— Apropo, unde e doamna Burnham?
Nu era o întrebare impertinentă şi, totuşi, când îi văzu expresia din ochi, regretă aproape imediat că i-o adresase. Acolo mocnea ceva în tăcere.
— Voia să-şi facă un masaj. Motiv pentru care am venit să vă caut.
Liane păru surprinsă de cuvintele lui şi depuse cartea pe bancă.
— Mă întrebam dacă v-aş putea ademeni la meciul acela de tenis despre care am vorbit ieri. V-ar atrage, în momentul de față? Pe teren nu e nimeni. Tocmai am trecut pe-acolo. John a vrut să arunce o privire la câini. Oricum, v-aş putea smulge din lectură pentru un scurt meci?
Liane ezită o clipă, uitându-se la ceas.
— Trebuie să mă întâlnesc cu Armand la amiază, pentru masă. Mi-a promis că azi va scăpa mai repede.

— Perfect. Eu am întâlnire cu Hillary în *Grill-room* la unu.
— Atunci, să mergem.
Îi zâmbi. Nu mai avusese un prieten de sex masculin de ani de zile, niciunul cu adevărat, de când îl cunoscuse pe Armand. Dar avea să fie distractiv un meci de tenis cu cineva.
— Mă grăbesc să mă schimb şi ne întâlnim acolo.
— Zece minute, îşi privi el ceasul, o frumoasă piesă de email negru şi aur, de la *Cartier.*
— Perfect.
S-au ridicat amândoi şi au urcat p6 dunetă, unde locuiau, iar peste zece minute s-au întâlnit pe teren, ea într-o fustă de tenis gofrată care-i expunea pe jumătate coapsele suple, el într-un şort alb croit pe măsură şi un tricou de tenis peste o cămaşă de la *Brooks Brothers.* Au jucat un meci relaxat, liber de orice griji. Nick a câştigat primele două game-uri, iar ea l-a luat prin surprindere la sfârşit, bătându-l cu 6-2, după care a urmat o exclamație de victorie şi o strângere de mână, în zbor peste fileu. Deodată, amândoi se simțeau fericiți, liberi şi tineri.
— M-ați mințit. Sunteți foarte talentat, îl

felicită ea, cu răsuflarea tăiată încă după cele trei game-uri rapide, dar se distrase bine.
— Nu sunt. Dumneavoastră, însă, nu jucați deloc rău.
Era exact descărcarea după care tânjise, iar acum se simțea mult mai bine.
— Mulțumesc. Aveam nevoie de aşa ceva.
Liane îl privi, în înălțimea lui considerabilă, cu un surâs:
— Trebuie că vă simțiți îngrozitor de îngrădit aici. Oricât de mare e vasul, tot un spațiu restrâns este. Eu sunt destul de leneşă casă nu mă deranjeze, dar pentru dumneavoastră bănuiesc că e altceva.
— Nu tocmai. Doar că uneori devin prea încordat. Am multe pe cap.
Liane îşi aminti de contractele lui, atât la Paris cât şi la Berlin, dar acum n-o mai deranjau atât de mult. Era un om drăguț şi avea ceva anume care sugera decență şi integritate. Nick Burnham era un bărbat greu de antipatizat, iar ea se simțea tot mai bine cu el.
— Oricum, mi-a fost de mare folos. Vă mulțumesc încă o dată.
— Oricând, zâmbi ea. Poate că e antidotul perfect pentru toată mâncarea aceea.
Nick zâmbi:

— Atunci haideți să mai jucăm. Mâine la aceeaşi oră.
— În regulă, se uită Liane la ceas. Acum chiar trebuie să fug, altfel întârzii la întâlnirea cu Armand.
— Transmiteți-i salutările mele, strigă el, în timp ce Liane revenea grăbită în apartamentul *Trouville.*
— Îi spun. Şi... poftă bună la masă.
Îi făcu cu mâna şi dispăru, iar el rămase mult timp cu privirea peste copastie, gândindu-se la tot ce-i povestise. Îi plăcea povestea întâlnirii lor. Iar Armand era într-adevăr bărbatul perfect pentru ea. Părea s-o ştie şi Liane, ceea ce era plăcut. Spre deosebire de Hillary, care-l privi apropiindu-se, la ora unu, în *Grill,* cu o senzație de dezastru iminent. Îşi pusese din nou blazerul şi pantalonii albi, iar ea se schimbase într-o rochie de mătase albastru-păun şi pantofi albaştri de şevro, cu tocuri înalte.
— A fost bun masajul?
Îi făcu semn chelnerului şi amândoi comandară câte un scotch.
— Foarte bun.
— Unde ziceai că-ți faci masajele? simulă el inocența în timp ce-şi agita paharul, sfredelind-o din priviri.

— Mă controlezi, Nick?
— Nu ştiu, Hil. Crezi c-ar trebui?
— Ce contează dacă mi-am făcut masaj sau nu?
Ochii săi se îndepărtară de ai lui, ca şi cum ar fi fost prea plictisită ca să-l mai privească în continuare, dar ceva înlăuntrul ei palpită nervos. Din când în când, discuțiile cu Nick păreau într-adevăr nişte tratative cu omul de otel.
— Contează foarte mult pentru mine dacă-mi îndrugi minciuni. Şi ți-am mai spus şi-nainte, tot ce faci aici va ajunge la cunoştința tuturor oamenilor de pe vas. Am sentimentul că-ți petreci mult timp la clasa a doua şi vreau să încetezi.
— Snob nătărău. Media de vârstă a grupului ăstuia însumează cât a omului din Neanderthal, pentru Dumnezeu. Cel puțin, jos e o societate mai tinerească, oameni cu care pot sta de vorbă. Ai uitat, dragă Nick, că nu-s la fel de bătrână ca tine?
— Sau la fel de deşteaptă. Să ții minte asta. Ar fi jenant dac-ar trebui să te încui în cabină.
Ochii lui începeau să se aprindă încet, dar Hillary se mulțumi să râdă:
— Nu fi tâmpit. Tot ce-aş avea de făcut ar fi să sun după cameristă. Ce vrei să faci, să

mă legi de pat?
— Am senzația că de-asta te-ai ocupat deja tu singură. Cu cine te-ai întâlnit pe navă, Hil? Cu vreun vechi prieten din New York sau cu cineva nou?
— Absolut cu nimeni. Doar cu o gaşcă de tineri care călătoresc în condiții mai puțin luxoase.
— Ei, fă-mi o favoare şi pupă-i de rămas bun. Nu te face de râs, jucându-te de-a săraca fetiță bogată care-i vizitează pe plebei.
— Lor nu li se pare aşa.
— Nu fi chiar atât de sigură. Jocul ăsta-i vechi, foarte vechi. Obişnuiam şi eu să-l joc, pe nave, în tinerețe. Dar pe-atunci eram la colegiu şi n-aveam nevastă. Îmi displace gândul că te plictisesc, Hil, dar nu mai eşti singură şi fără obligații, iar locul tău nu e jos, pe puntea A, locul tău e aici. Viața ar putea fi şi mai rea, să ştii.
— Nu cu mult.
Din nou arăta ca o fetiță răsfățată.
— Îmi vine să plâng de plictiseală.
— Atunci, plângi. Peste două zile vom fi la Paris, poți supraviețui pân-atunci.
Ea, însă, nu-i mai răspunse. Comandă încă un scotch, mâncă de prânz doar o jumătate de sandviş *club*, iar după aceea Nick o însoți

prin magazine, sperând să-i abată gândul de la noii ei prieteni. Dar puțin mai târziu, când se duse la piscină după John, Hillary dispăru. Nick stătu în cabină până când soția sa reveni să se schimbe, iar la intrarea ei, simți că-şi pierde controlul, într-o turbare totală, neputincioasă, fiind şocat să constate că mâna sa îşi luase elan s-o plesnească peste față. Din fericire, chiar atunci îl văzu pe Johnny scoțând capul pe uşa camerei lui, şi-şi regăsi rapid controlul, lăsând mâna în jos. Mereu şi mereu, Hillary îl forța până la limită, dar asta era prima oară în viața lui când simțise nevoia s-o lovească. Îi făcu semn să treacă în camera lor. Vedea clar că băuse mult şi, deodată, avu senzația că primise o palmă. Pe gât i se vedea o urmă de muşcătură şi o trase în fața oglinzii, să i-o arate, tremurând de furie.

— Cum îndrăzneşti să te-ntorci aşa la mine, curvă mică ce eşti?! Cum îndrăzneşti?!?

Era convins că Johnny îi auzea glasul prin cloason[14], dar nu-i mai păsa. Hillary se smulse din strânsoare.

— Ce-ai fi vrut să fac? Să rămân acolo, jos?

— Poate-ar fi fost mai bine.

— Poate-am s-o şi fac.

---

[14] Sau *cloison*, perete despărțitor subțire [din fr. *cloison*]

— Pentru numele lui Dumnezeu, Hillary, ce se-ntâmplă cu tine? Nu mai ai niciun strop de decență? Sări în orice pat îți iese-n cale?
De astă dată, ea ridică mâna şi îl pălmui.
— Ți-am mai spus. Fac ce vreau eu, dracului. Nu-s proprietatea ta, ticălosule. Ție oricum nu-ți pasă decât de nenorocita aia a ta de oțelărie, de contractele tale, de împuțita de dinastie pe care într-o zi ai să i-o laşi moştenire lui Johnny. Şi eu cu ce m-aleg din treaba asta? Ce-mi pasă mie de imperiul tău? Mă cac pe el. Ştiai? Şi pe imperiul tău, şi pe tine.
Rămase tăcută, ştiind că spusese prea mult, iar în ochii lui Nick, când se întoarse, luceau lacrimi. Nu-i spuse absolut niciun cuvânt. Ieşi, calm, pe puntea lor privată. Hillary îl privi timp îndelungat, după care îl urmă afară. Stătea întors cu spatele, rezemat de balustradă, iar vocea lui Hillary răsună răguşită când îi vorbi:
— Îmi pare rău, Nick.
— Lasă-mă-n pace.
Suna ca un băiețel jignit şi, un moment, o duru inima, dar în ochii ei era cel mai mare duşman pe care-l avusese vreodată. Voia s-o țină legată-n lanțuri, iar ea dorea să fie liberă. Apoi Nick se întoarse, cu ochii plini de lacrimi.

— Du-te înăuntru.
— Plângi.
Acum era şi mai şocată.
— Da, asta fac.
Nu părea să se ruşineze, lucru care o şocă încă mai mult. Bărbaţii nu plâng. Nu bărbaţii puternici. Nu bărbaţii pe care-i cunoştea ea. Nick Burnham, însă, da. Era mai puternic decât toţi şi adânc, în inima lui, suferea, nu pentru ea, ci pentru el însuşi, pentru neghiobia care-l împinsese din capul locului s-o ia de nevastă.
— Jocul s-a terminat între noi, Hil.
— Vrei să divorţăm?
Părea aproape încântată şi nu-i oferi absolut nicio consolare.
Ochii lui, însă, i-i sfredeliră adânc pe ai ei.
— Nu, nu vreau. Şi dă-mi voie să ţi-o spun în clipa asta, niciodată n-am s-o fac. Singurul mod în care poţi ieşi din căsnicia asta e din propria ta iniţiativă în ziua când vei fi de acord, am să divorţez de tine pe loc. Până atunci, însă, rămâi căsătorita cu mine, de bine, de rău. Să nu uiţi asta. Iar de-acum încolo, nu mai dau o ceapă degerată pe ce faci.
— Adică să mă despart de Johnny dacă divorţăm?
Din nou părea şocată.

— Exact.
— N-am s-o fac niciodată.
— De ce? Puțin îți pasă de el, cu nimic mai mult decât de mine.
Era o declarație simplă şi avea dreptate, dar Hillary nu voia s-o recunoască. Nu acum.
— N-am să renunț la el.
Redevenise arțăgoasă. Nick îi încurca încontinuu viața. Acum o sâcâise aducând vorba de divorț, numai ca să-i spună că trebuia să-l părăsească pe fiul lor.
— Nici nu mă gândesc.
— Şi de ce, mă rog?
O întărâta şi observă că găsise atâta decență să-şi acopere gâtul cu un batic. Dintr-odată, simți nevoia s-o lovească din nou.
— Ce-ar crede oamenii dacă l-aş părăsi?
— Te interesează?
— Sigur că mă interesează. Ar crede că-s o bețivă, sau mai ştiu eu ce.
— Aproape eşti. Şi, mai rău de-atât, eşti o târfă.
— Dacă mă faci cum îți vine la gură, pui de cățea ce eşti, n-ai să pui mâna niciodată pe fiu-tău.
— Bine, tu doar ține minte. Poți pleca oricând vrei. Dar fără el.
Hillary era pe punctul să-i spună ceva

usturător, dar se simți din nou neajutorată în mâinile lui. Ştia că, pentru a divorța de el, ar fi trebuit s-o facă pe temeiul unui adulter, iar aşa n-ar fi putut dovedi niciodată împotriva lui. Nick îi era credincios. Îşi dădea seama după vehemența cu care o poseda când şi când, era un bărbat care ardea de dorință şi de singurătate. Iar ea, o femeie care-şi îneca propria furie neputincioasă. Acum n-avea să mai poată obține niciodată ceea ce voia de la el. Niciodată. O ştia, în timp ce intra în cabină. Şi de ce l-ar fi lăsat pe John cu el? Era fiul ei, în fond, iar peste câțiva ani ar fi putut fi amuzant să-l aibă pe-aproape. Îi plăceau tinerii. Avea s-o placă, el şi prietenii lui. Pur şi simplu nu suporta copii mici, atâta tot. Niciodată n-avea să i-l lase lui Nick. Niciodată. Nicicând n-avea să poată trăi cu asta. Oamenii ar fi şuşotit în spatele ei ani în şir. Ar fi spus că Nick îi dăduse cu piciorul. Şi nu putea să tolereze aşa ceva. Când aveau să se despartă, toată lumea urma să ştie că ea îl părăsise pe *el.*

Nick stătu mult timp singur pe punte, încercând să-şi calmeze gândurile. Ştia că sosise un punct de răscruce final Era pentru prima oară că vorbiseră serios despre divorț, fie şi doar la mânie. Însă,

chiar pe vas fiind, Hillary nu se putea abține să nu se strecoare în paturile altora. Acum o cunoştea drept ceea ce era şi niciodată n-avea să se mai deschidă în fața ei. Şi poate, cu timpul, avea să se plictisească şi ea de acest joc. Poate avea să fugă, lăsându-l pe Johnny cu el. Nick îi putea oferi copilului o viață fericită, indiferent dacă se recăsătorea sau nu. Acum, însă, nici nu merita să se gândească. Era însurat cu Hillary, suferind toate chinurile care decurgeau de-aici. Rămăsese privind asfințitul, cu gândul la viața lui, la fiul lui, şi într-un târziu reveni înăuntru să se îmbrace şi închise uşa apartamentului *Deauville*.

Abia atunci, şi numai atunci, torturată de jenă şi durere, Liane se putu ridica din şezlogul de pe puntea privată a apartamentului Trouville, pentru a intra şi ea în cabină. N-o văzuse când ieşise pe punte. Ea nu îndrăznise să se mişte sau să vorbească. Nu voia ca soții Burnham să ştie că-i auzise, mai ales el. Îi părea îngrozitor de rău pentru el şi se duse în camera ei. Ce viață chinuită şi însingurată avea! Acum, însă, ce-avea să facă? La ce viață de singurătate îl condamnase femeia aia!

— Doamne Dumnezeule, cine-a murit? intră

Armand, sărutându-şi soția. Stătea la masa de toaletă, privindu-şi picioarele.
— Ce?... A... tu erai?
Încercă să zâmbească, dar avea inima grea. Liane se ataşa întotdeauna de durerile intime ale altora.
— Aşteptai pe altcineva?
— Nu, fireşte că nu.
Acum îi surâse, dar Armand putu să vadă că era ceva în neregulă.
— Ce s-a întâmplat, dragostea mea?
Îl privi cu ochi plini de suferință.
— Am asistat întâmplător la cea mai groaznică scenă cu putință.
— S-a accidentat cineva? întrebă el îngrijorat.
— Nu. A fost între Nick Burnham şi nevastă-sa.
— O, Doamne. O ceartă conjugală? Cum ai ajuns s-o vezi?
— Stăteam afară într-un şezlong, citindu-mi cartea, şi n-au observat că eram acolo. Când au ieşit pe puntea lor, am auzit totul. Se pare că ea se culcă cu cineva de pe vas.
— Nu mă surprinde. Dar şi el e destul de vinovat că nu-şi stăpâneşte soția.
— Cum poți spune una ca asta? se arătă ea şocată. Ce fel de femeie este, să facă aşa ceva?

— O mică vagaboandă, cred. E evident, însă, că i-a mai trecut-o cu vederea şi înainte.
Liane bănuia că soțul ei avea dreptate.
— Totuşi, Armand, bietul om... şi a acuzat-o că nu ține la băiețelul lor.
Avea lacrimi în ochi, iar Armand o strânse la piept.
— Iar acum vrei să-i adopți pe amândoi şi să-i inviți să se mute împreună cu noi în Franța, nu-i aşa? Ah, Liane, dulce copilă, ce inimă bună ai. Lumea e plină de asemenea oameni. Au nişte vieți urâte, de coşmar.
— Dar el e un om drăguț. Nu merită aşa ceva.
— Probabil că nu. Oricum, să nu-ți pară prea rău pentru el. Îşi poate purta singur de grijă, iar tu ai altele la care să te gândeşti.
Armand ştia cum erau femeile, uneori prea multă compătimire putea duce la situații regretabile, şi voia s-o protejeze pe Liane de aşa ceva. În unele privințe era încă inocentă şi ştia că trebuia s-o apere de ea însăşi.
— Ce-ai să porți la gala de diseară?
— Nu ştiu... eu... oh, Armand, cum poți vorbi despre aşa ceva?
— Ce-ai vrea să fac? Să mă ofer să merg acolo şi s-o împuşc pe nevastă-sa?
— Nu, râse Liane. Dar, totuşi, bietul om...

şi copilul acela...
— Lasă asta. Se au unul pe celălalt, în fond, iar ea s-ar putea să fugă cu altcineva, zilele-astea. Probabil că ar fi o binecuvântare pentru amândoi. Acum, nu te amesteca în certurile familiei Burnham, ce ştii tu, poate că în momentul ăsta fac dragoste cu multă patimă. Poate aşa o place el.
— Mă-ndoiesc.
— De unde ştii?
Îşi privi soția, întrebându-se dacă nu era ceva mai mult decât se vedea cu ochiul liber, dar ajunse la concluzia că nu.
— Am jucat azi tenis cu el. A întrebat despre noi şi, din felul cum vorbea, mi-am putut da seama că nu e fericit cu ea.
— Asta cel puțin dovedeşte că e întreg la minte. Dare problema lui, nu a noastră. Acum, vreau să uiți de toate astea. Bei un pahar de şampanie?
Liane ezită un moment, apoi decise că voia, iar
Armand reveni peste o clipă, cu două pahare. O sărută tandru pe obraz şi pe gură, iar ea şi-i alungă din minte pe Nick Burnham şi pe soția lui. Armand avea dreptate. Nu putea face nimic.
— Ei, spune-mi ce vei purta diseară la gală.
Aveau să stea din nou la masa căpitanului,

această seară urmând a fi cea mai importantă din tot timpul călătoriei. A doua zi avea să fie ultima, căci peste două zile ajungeau la Le Havre.
— Mă gândeam la moire-ul roşu, eventual.
— Ai s-arăți ca un vis.
Iar ochii lui îi spuneau că nu mințea.
— Îți mulțumesc.
Se aşeză din nou la masa de toaletă, privindu-l în oglindă, în timp ce Armand începea să se dezbrace.
— Ți-ai terminat treaba?
— Mai mult sau mai puțin, răspunse el, intenționat vag.
— Adică?
— Vom vedea.
— Vii diseară la gală, nu?
Pentru prima dată, părea necăjită.
— Desigur.
Se întoarse spre locul unde stătea ea şi o sărută pe umăr, la baza gâtului.
— Dar s-ar putea să nu stau prea mult.
— Ai să lucrezi cu Jacques după gală?
Dintr-odată, se simțea obosită de călătorie, de-a nu-l vedea pe Armand, de oamenii de Ta bord. Voia să se ducă acasă sau să sosească în Franța.
— Jacques şi cu mine s-ar putea să avem puțin de lucru. Vedem noi cât de mult

durează.
— Of, Armand... zise Liane cu o expresie dezolată, în vreme ce el se aşeza pe pat.
— Ştiu, ştiu. Am senzaţia că abia te-am văzut, pe timpul călătoriei. Şi dorisem ca asta să fie o a doua lună de miere pentru noi, dar am un munte de lucrări de rezolvat până ajungem. Liane, pe cuvântul meu, fac tot ce pot.
— Ştiu. N-am vrut să mă plâng. Mă gândeam doar că, diseară...
— Şi eu.
Însă nu-şi dăduse seama cât de multe adusese Perrier din biroul lui. Armand abia avea timp să respire între întâlnirile zilnice, dar trebuia să fie pregătit, indiferent că-i era greu sau nu lui Liane.
— Oricum, vom vedea. Poate am să fiu prea beat, după gală, ca să mă mai apuc de lucru.
— Îmi dai idei să organizez un complot.
— Să nu-ndrăzneşti!
Îi surâse, iar Liane se duse să-şi facă baia.

*

Iar în apartamentul *Deauville*, exact în acelaşi timp, Hillary tocmai îşi mai turnase încă un scotch. Avusese o zi dură, mai dură decât ştia Nick, tipul de la clasa a doua

aproape că-i frânsese gâtul, atât de brutal era. Insistase că nu ştia că e măritată, iar când îi privise bine verigheta, îi spusese că-i dăruia un mic „cadou” pe care să i-l ducă acasă lui Nick. Grozav cadou, muşcătura de pe gât provocase o scenă de mult timp evitată. Într-un fel, era o uşurare, dar nu-i plăcuseră cuvintele lui Nick.

Acum el stătea privind-o, cu o expresie sticloasă în ochi. Parcă ar fi îmbătrânit cu zece ani într-o singură după-amiază.

— În seara asta iei cina la clasa întâi sau nu?

Nu-i mai păsa, dar voia să ştie dacă trebuia să-i prezinte căpitanului vreo scuză.

— Da, m-am gândit să vin.

— Nu e nevoie, dacă n-ai chef.

Erau zorii unei noi zile, iar Hillary fu îndeajuns de şocată.

— Preferi să nu vin?

O cam speria atitudinea lui, dar nu exista niciun mod de-a da înapoi de la lucrurile pe care le spusese şi-şi amintea cât de lovit arătase el pe punte. Acum nu mai avea niciun strop de vulnerabilitate. Părea complet indiferent față de ea, iar ochii-i erau reci ca gheața.

— Cum pofteşti. Dar fă-ne amândurora o favoare. În caz că cinezi la masa

căpitanului, încearcă să te porți cuviincios. Dacă-ți cer un efort prea mare, atunci du-te să iei cina în altă parte.
— Ca de pildă în camera mea?
N-avea de gând să se lase tratată ca un copil năzuros, nu de către el, sau de cretinul de jos. Şi nu murea de nerăbdare să se întoarcă acolo. Avea senzația că-i cam scăpa din mână. Avea să fie mai în siguranță sus la clasa întâi, cu Nick.
— Puțin îmi pasă unde mănânci. Dar dacă iei masa cu mine, ştii regulile.
Hillary nu scoase o vorbă, ci intră în baie şi trânti uşa.

Capitolul 8

În seara aceea, când a coborât scara în *La grande salle a manger*, Hillary nu mai afişa obişnuitul ei surâs înfumurat. Ochii ei arătau posomorâți, fața încordată, în timp ce Nick o urma la un pas, în frac şi cu cravată albă. Ea, însă, făcu tot atâta senzație ca înainte, de astă dată într-o rochie de satin alb, cu mâneci lungi şi guler înalt, brodată cu argintiu şi mici perle albe, iar când ajunse la baza scării şi traversă încăperea, toți holbară din nou ochii, spatele rochiei fiind aproape complet gol, dezvăluindu-i pielea ca smântâna, într-un contur mare în formă de lacrimă, de la ceafă până sub talie. Nick nu părea atins de impresia creată de către soția lui şi se aşeză față în față cu Liane, zâmbind amabil. Fu conştientă cât ai clipi că ochii-i arătau altfel decât înainte, păreau mai reci şi oarecum trişti, şi-şi aminti de cele auzite pe terasă, în aceeaşi după-amiază. În timp ce-l privea, însă, îl simți şi pe Armand privind-o, şi se întoarse spre el. Îi recomandase, înainte de-a coborî, să nu dea de înțeles că ştia ce se petrecuse între soții Burnham pe puntea lor

privată. Ea îi replicase că n-avea nevoie să-i amintească el să fie discretă, dar Armand nu fusese de aceeaşi părere.
— Ba trebuie. Te cunosc foarte bine. Ți se înmoaie inima față de oricine ai senzația că suferă. Iar dacă află, bietul om se va simți jenat. Şi-aşa e destul de rău că nevastă-sa îi pune coame.
Armand continua să găsească povestea şocantă, deşi nu greu de crezut, şi nu se putu abține să nu-i arunce şi el o privire lui Hillary, când aceasta se aşează. Era o fată remarcabil de frumoasă, dar arăta într-adevăr ca o târfă. Iar gulerul înalt al rochiei acoperea lucrul despre care auzise Liane vorbindu-se, vânătaia de pe gât lăsată de cel mai recent amant. Poate că de-asta îşi pusese rochia, cugetă Liane, aruncându-i o privire lui Armand.
Expresia lui îi dădu de înțeles că intuia la rându-i ceea ce-avea ea în minte, aşa că se întoarse spre bărbatul din stânga ei. Era un german cu înfățişare austeră, monoclu la ochi şi nenumărate panglici pe pieptul destul de lat pentru a rivaliza cu al lui Armand. Era contele von Fabrisch din Berlin, iar Liane fu nevoită să-şi reprime o antipatie spontană față de el. Armand îl recunoscuse imediat ca fiind omul cu care

discutase Nick Burnham în a doua zi a traversării, în fumoar, şi se întrebă dacă acum aveau să dea de înțeles că se cunoşteau, dar îl văzu pe Conte înclinând scurt din cap, în timp ce Nick făcea la fel. Căpitanul făcu prezentările, cu excepția soților Burnham, a soților de Villiers şi a căpitanului însuşi, fiind un grup cu totul diferit de cel dinainte. Iar Liane îşi dădu seama încă odată cât de puțini oameni cunoscuse pe parcursul călătoriei.

— N-am dreptate, madame de Villiers?

Căpitanul Thoreux îi pusese o întrebare, iar Liane roşi. Pur şi simplu, în această seară nu era în apele ei. Între nefericirea pe care o observase la soții Burnham şi neamțul antipatic din stânga ei, care-i regala pe toți cu istorii propagandistice despre Hitler, se săturase de-a binelea încă înainte de servirea mesei, şi aproape-i părea rău că nu cina singură cu Armand, în cabina lor.

— Mă scuzați, domnule căpitan, n-am auzit...

— Spuneam că terenurile noastre de tenis sunt extrem de bune. Înțeleg că dumneavoastră şi domnul Burnham ați jucat azi-dimineață.

— Într-adevăr.

Nick îi zâmbi lui Liane. Era un surâs lejer,

deschis, fără nicio insinuare.
— Şi, mai mult, madame de Villiers m-a bătut. Cu şase la doi.
— Numai după ce am pierdut două game-uri în fața dumneavoastră.
Liane râse, deşi în seara aceasta nu avea inima uşoară. Cu atât mai mult, cu cât văzu expresia hidoasă care se ivi deodată în ochii lui Hillary Burnham.
— Chiar a câştigat două game-uri? scânteiară amenințători ochii lui Hillary. Mă surprinde. Joacă foarte prost.
Invitații de la masa căpitanului rămaseră cam descumpăniți de această remarcă, iar Liane sparse rapid tăcerea:
— Joacă mult mai bine decât mine.
Simți ochii lui Armand îndreptați spre ea. Între timp, vecinul ei german începuse să discute cu americanca din stânga lui, iarăşi despre miracolele făurite de Hitler. Un moment, Liane începu să se întrebe dacă avea să supraviețuiască cinei. Cu toții se aflau într-o tensiune perceptibilă, pe care n-o risipi nici chiar *Château d'Yquem*-ul, nici *Margaux*-ul, nici şampania şi nici excelenta mâncare de la caviar la *soufflé*. Cumva, în seara asta, mâncarea şi vinurile păreau aproape apăsătoare şi toți părură uşurați când trecură în *Marele salon* pentru balul

de gală. Era menit să aibă aceeaşi atmosferă veselă din ajunul Anului Nou, dar Liane n-o simți.

— N-ar fi trebuit să faci remarca aia față de nevasta lui Burnham, îi reproşă Armand cu blândețe, în timp ce dansau.

— Iartă-mă.

Liane era contrariată.

— Dar e o femeie atât de detestabilă, Armand. Sau i-o ziceam sau îmi aruncam paharul cu vin în mutra neamțului. Ăsta cine Dumnezeu mai e? Aveam impresia că un singur cuvânt despre Hitler dacă mai auzeam, aş fi vomat.

— Nu-s sigur. Bănuiesc că e de partea Reich-ului. L-am văzut discutând cu Burnham zilele trecute, în *foumoir.*

Cuvintele lui o reduseră la tăcere, amintindu-i din nou ce spusese Armand mai înainte, că probabil Nick făcea afaceri cu germanii. Acest gând continua s-o tulbure. Părea un om atât de civilizat. Cum putea aproviziona cu mărfuri al treilea Reich? Iar dacă le vindea oțel, atunci însemna clar că se înarmau din nou, ceea ce însemna o violare a Tratatului de la Versailles. Toată lumea ştia că nemții se înarmau de ani de zile, dar îi venea rău dându-şi seama că un compatriot de-al ei îi

ajuta. În seara asta părea să aibă prea multe la care să se gândească, pe toate fronturile, şi fu aproape o uşurare pentru ea discreta apariție a lui Jacques Perrier, la orele unsprezece, şoptindu-i câteva cuvinte lui Armand. Peste câteva momente, acesta îi explică lui Liane situația. Trebuiau să se retragă pentru un scurt răstimp ca să lucreze. Şi nu-i păru rău când îi cerură scuze căpitanului. Pur şi simplu nu avea stare de festivități şi fu fericită să-şi scoată rochia roşie de moiré pe care şi-o pusese cu doar trei ore înainte. Era un veşmânt frumos croit şi-i plăcea, dar acum o aruncă pe spătarul unui scaun din cameralei, în timp ce Armand pleca, şi se instală în pat cu o carte. Îi promisese să-l aştepte, deşi el spusese că nu era nevoie. Dar nici chiar cartea nu-i trezi interesul. Nu se putea gândi decât la misterioşii soți Burnham, la Nick cu straniile lui alianțe de afaceri şi la Hillary, cu ochii ei arzători şi gura îmbufnată. Încercă o jumătate de oră să se concentreze asupra cărții, după care însă renunță, coborî din pat şi, trăgându-şi o pereche de pantaloni şi un pulover gros, se duse să se aşeze pe punte, în acelaşi şezlong de unde o auzise pe Hillary vorbindu-i bombastic lui Nick. Putea auzi

vag muzica din *Marele salon şi,* închizând ochii, şi-i imaginã pe invitaţi dansând. Era perfect mulţumitã cã nu se afla acolo în seara asta. Ar fi fost amuzant, cu Armand, într-o altã searã, când era mai bine dispusã. Dar, cu el plecat la lucru, ar fi deprimat-o sã danseze cu cãpitanul, cu neamţul şi cu alţi nenumãraţi strãini.

Dar Liane nu era singura deprimatã în noaptea aceea, în timp ce stãtea meditând la ultimele manifestãri ale soţiei lui, Nick arãta departe de-a fi vesel. Hillary îşi regãsise rapid voia bunã, dansând o datã cu cãpitanul, o datã cu contele german, dupã care Nick o vãzuse dansând cu un italian tânãr şi frumos, care provocase deja mare agitaţie la bordul navei. Adusese în cãlãtorie o femeie care nu era soţia lui şi amândoi fãcuserã senzaţie, dând petreceri, distrându-se tot timpul şi în repetate rânduri complãcându-se în „activitãţi multisexuale“ cu oricine era dispus sã li se alãture la orgiile „secrete” ţinute în cabina lor. Erau exact pe placul lui Hillary, îşi spuse Nick cu amărăciune, amestecându-şi şampania cu un beţigaş de aur pentru *swizzle*[15] pe care-l avea întotdeauna la el în asemenea ocazii. Balonaşele din şampanie îi

[15] Coctail din rom, zahăr, vermut şi gheaţă - sau alte combinaţii

provocau întotdeauna cumplite dureri de cap a doua zi, iar un prieten german îi dăruise bagheta de *swizzle* cu ani în urmă, asigurându-l că niciodată n-avea să mai fie mahmur după şampanie, şi avusese dreptate.

Pe Nick îl întrista ceea ce se întâmplă în prezent cu germanii. Se lăsau treptat stăpâniți de nişte nebuni cum era contele, iar tara lor era distrusă de Hitler. În aparență, desigur, Germania nu se prezentase niciodată mai bine, oamenii aveau locuri de muncă, totul mergea, fabricile prosperau, dar prin vene începea să li se infiltreze o otravă subtilă. O simțise în ultimii doi ani, şi-l tulbura tot mai mult de fiecare dată când vizita Berlinul, Münchenul sau Hanovra, acum bănuind că avea să vadă şi mai mult din cele constatate. Aranjase cu contele să se întâlnească la Berlin peste trei săptămâni, pentru a discuta ultimele contracte de oțeluri. Făcea afaceri cu acest om anume de peste un an, dar trebuia să admită că nu-l putea suferi.

Asemenea lui Liane, în această seară îi fusese imposibil să se concentreze asupra conversației. Într-un fel, totul i se părea o povară imposibilă şi se plictisise s-o tot

vadă pe Hillary dedându-se la jocurile ei. Când termină şampania, îşi croi drum spre căpitan şi-i explică liniştit că avea puțină treabă în cabină, dar nu voia să-i răpească soției sale distracția galei, aşa că, dacă era atât de bun să-l scuze... Firește, căpitanul răspunsese că înțelegea, deşi adăugă în glumă că acel vas nu mai era un palat al plăcerilor, ci un uriaş cabinet plutitor pentru toți acei oameni importanți. Se referi şi la Armand, care se întorsese şi el la lucru.

— *Je regrette infiniment, monsieur Burnham...* că şi dumneavoastră sunteți obligat să lucrați astă seară.

— Şi eu regret, domnule căpitan.

Au schimbat un salut amabil, iar Nick dispăru, uşurat să se îndepărteze de muzică. Simțise că dacă ar mai fi fost forțat să zâmbească un moment numai, i-ar fi explodat fața. Şi nu dorea s-o mai vadă pe Hillary până a doua zi dimineață.

Când, peste câteva momente, ajunse pe dunetă, îl căută imediat pe stewardul şef. Luase hotărârea mai devreme în cursul serii. Casierul nu dădu niciun semn de surpriză auzindu-i cererea, era obişnuit cu solicitări mult mai exotice decât aceasta, iar Nick îl lămuri că avea nevoie de camera

studio adițională, pentru a o folosi ca birou în restul călătoriei. Acum, că se apropiau de Le Havre, avea treburi de făcut. Casierul trimise doi stewarzi să-l ajute pe Nick şi, peste cincisprezece minute, era condus în studioul nefolosit, vecin cu apartamentul. Nici măcar nu-i lăsă vreun mesaj soției sale. Nu-i mai datora nicio explicație. Privi în jur, prin încăperea decorată plăcut, stil art deco, ocupată îndeobşte de către secretare sau cameriste, sau copii mici. Dar îi convenea de minune, şi dintr-odată se simți mai relaxat decât în tot restul călătoriei. Ieşi pe punte şi privi spre terasa apartamentului *Trouville*, unde o văzu pe Liane în şezlong, cu capul pe spate şi ochii închişi, şi se întrebă dacă dormea. Rămase privind-o câteva momente, după bare, ca şi cum i-ar fi simțit prezența, ea deschise ochii, uitându-se la el. Stătea în altă parte a punții decât mai devreme în aceeaşi seară, în timpul schimbului de replici cu soția lui. Atunci n-o putuse vedea, dar acum da, iar ea îl privi surprinsă şi-şi îndreptă spatele, cu o expresie întrebătoare.

— Nu sunteți la gală, domnule Burnham?

— După câte se pare, nu.

Zâmbi peste balustrade, spre locul unde stătea ea. Cele două punți erau învecinate.

— N-am vrut să vă deranjez.
— Nu m-ați deranjat. Mă bucuram, doar de noaptea aceasta liniştită.
— Şi eu. E o binecuvântată uşurare, după toată acea sporovăială.
Chipul ei se destinse într-un surâs.
— Uneori, domneşte o tensiune teribilă, nu-i aşa?
— Aveam impresia că dacă mai zâmbeam o singură dată, avea să-mi crape fața.
— Şi eu la fel, râse ea sonor.
— Dar dumneavoastră trebuie s-o faceți de multe ori, ca soție de ambasador. Cred că vi se pare extenuant.
— Uneori.
Dintr-un oarecare motiv, îi era uşor să fie sinceră cu el.
— În cea mai mare parte a timpului, îmi place. Soțul meu îmi uşurează mult situația. Preia majoritatea poverilor.
Nick tăcu la auzul acestor cuvinte, gândindu-se la Hillary care dansa cu italianul, iar Liane, privindu-i chipul, simți că nu vorbise cu prea mult tact.
— Scuzați-mă, n-am vrut să spun...
Dar cuvintele de prisos nu făceau decât să înrăutățească situația, iar Nick o privi cu un zâmbet trist, adolescentin.
— Nu vă cereți scuze. Cred că starea

căsniciei mele nu mai e demult un secret. Avem foarte puține lucruri în comun, cu excepția fiului nostru şi a unei neîncrederi reciproce.
— Îmi pare rău.
Vocea ei răsuna extrem de blândă în noaptea caldă.
— Trebuie să vă vină foarte greu.
Nick oftă încet şi îşi ridică privirea spre cer, înainte de-a reveni cu ochii spre ea.
— Aşa se pare... Nici nu mai ştiu, Liane. Asta-i tot ce-mi pot aminti din relația noastră. Demult stau aşa lucrurile.
Era pentru prima oară că i se adresase pe numele de botez, dar Liane nu se supără.
— Cred că acum îşi permite mai multe libertăți decât obişnuia la început. A luptat, însă, contra căsniciei ăsteia, din capul locului. Mireasa mea captivă.
Încercă să zâmbească, fără însă a-i reuşi decât o tentativă jalnică.
— Suntem foarte departe de romantismul dintre tine şi soțul tău, pe care mi l-ai descris.
— Căsnicia nu e niciodată uşoară zi de zi. Avem şi noi momentele noastre dificile, dar împărtăşim țeluri comune, iubiri şi interese comune.
— Şi nu te asemeni nici pe departe cu soția

mea.
O privi drept în ochi. Şi, deodată, îşi dădu seama că-i auzise cu siguranță în acea după-amiază. Nu era sigur de unde ştia, dar n-avea nicio îndoială. Iar Liane simți că ghicise. Dacă în acel moment o întreba, n-ar fi negat. Simțea că omul acela avea nevoie de un prieten şi de o discuție sinceră, deschisă. Ceva dinlăuntrul lui se crăpa larg şi avea nevoie de-o mână de care să se țină. Era dispusă să i-o întindă pe-a ei o vreme, iar Nick simți acest lucru şi-i fu recunoscător.
— Căsnicia noastră e o glumă, Liane. Iar gluma e făcută pe seama mea. Niciodată nu mi-a fost credincioasă, de la bun început. Trebuie să dovedească faptul că nu aparține nimănui şi în ultimul rând mie.
Era o respingere de cel mai crud soi.
— Tu îi eşti credincios? răsună vocea lui Liane.
— L-am fost. Nu-s sigur de ce. Din prostie, cred.
Şi acum se simțea ca un prost, amintindu-şi muşcătura de pe gât. Şi, gândindu-se la asta, ceva în adâncul lui începu să se agite.
— N-ar trebui să-ți spun problemele mele, Liane. Precis arăt ca un nătărău, cum stau aici şi mă văicăresc din cauza nevesti-mi.

Ştii, cel mai păcătos lucru e că nici măcar nu-s sigur dacă-mi pasă. Am văzut-o în seara asta dansând cu unu' şi n-am simțit nimic. Țin la ce gândesc oamenii, ce văd, dar nu sunt tocmai sigur că mai țin la ea. Am ținut odată. Cred însă că, în sfârşit, mi-a trecut de tot.

Rămase privind în larg, cu gândul la anii ce urmau. Avea să rămână cu Hillary până creştea Johnny, ştia, dar după aceea? Ridică din nou ochii spre Liane:

— Uneori mă simt îmbătrânit, ca şi cum vremurile bune ar fi trecut, momentele fericite împreună, extazul de-a fi îndrăgostit. Nu cred c-am să mai întâlnesc vreodată aşa ceva.

Glasul îi era trist şi scăzut, iar Liane se ridică din şezlong, apropiindu-se de el.

— Să nu spui asta. Ai ani şi ani înainte, nu poți şti ce-ți rezervă viața.

Armand spunea adesea acest lucru şi era adevărat, o aflase după moartea lui Odile, după un an de disperare, când deodată apăruse Liane.

— Ştii ce-mi rezervă mie viața, dragă prietenă? Tranzacții de afaceri, contracte cu oțel şi mese cu persoane însemnate. Nu-i destul ca să-ți încălzească inima într-o noapte geroasă.

Vocea ei răsună la fel de scăzută ca a lui:
— Îl ai pe fiul tău.
Nick dădu din cap, iar lui Liane i se păru că-i vedea lacrimi în ochi.
— Îl am. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru asta. Fără el, aş muri.
O mişca dragostea lui Nick pentru fiul său, dar mai ştia şi că era nesănătos pentru un om de vârsta lui să nu aibă decât atât. Avea nevoie de o femeie pe care s-o poată iubi şi care să-l iubească la rându-i. Apoi Nick o privi melancolic:
— Am treizeci şi opt de ani şi simt că nu mi-a mai rămas nimic.
Era o latură pe care nu i-ar fi cunoscut-o niciodată, dacă nu stăteau de vorbă în seara aceea. Păruse atât de încrezător, atât de sigur în viață, dar înainte Liane nu ştiuse despre Hillary şi despre necontenitele ei călătorii prin paturile altor bărbați.
— De ce nu divorțezi de ea şi să soliciți custodia băiatului?
într-adevăr, călătoriile pe mare stimulau discuțiile fățişe între străini.
— Chiar crezi că aş avea vreo şansă?
Din tonul lui se înțelegea clar că nu-şi acorda niciuna.
— S-ar putea.
— În State, unde oamenii cred în

matriarhat şi-n plăcinta cu mere[16]? Pe de altă parte, ar trebui să dovedesc ce face, iar scandalul ne-ar distruge pe toți trei. Nu vreau ca Johnny să afle despre asta.
— Până la urmă tot va şti, dacă ăsta-i adevărul.
Nick dădu din cap. Într-un fel, Liane avea dreptate.
Dar mai ştia şi că şansele de a obține custodia asupra lui Johnny erau foarte reduse. Hillary avea bani nelimitați din partea familiei pentru a-şi susține cauza, iar el nu auzise de niciun bărbat care să-şi fi învins soția în instanță pe probleme de custodie. N-ar fi putut câştiga niciodată.
— Cred, draga mea prietenă, că trebuie să mă mulțumesc cu ce am. Cel puțin pentru anul care urmează, vom avea o schimbare de decor. O să am mult de lucru acolo.
— Cu totii vom avea.
Liane rămase cu privirea în noapte, revenind apoi spre el.
— Când privesc toate acestea, mi-e greu să cred că acolo e o lume tulbure.
Era curioasă ce avea să găsească în Franța, dacă Armand avea dreptate că peste foarte scurt timp urma să izbucnească un război.
— Ce-ai să faci dacă începe războiul, Nick?

---

[16] De la expresia „*apple-pie order*“ = (lit.) „ordinea plăcintei cu mere"; ordine desăvîrşită, exemplară.

Te întorci în State?
— Cred că da. S-ar putea să mai stau acolo o vreme, ca să-mi termin treburile, dacă pot. Dar tot nu cred că vom avea motive de îngrijorare anul ăsta.
Ştia că germanii se pregăteau, îşi putea da seama după volumul propriei sale munci, însă mai ştia şi că încă nu erau gata.
— Să sperăm că vom ajunge cu toții la timp acasă. Iar America probabil că nu va intra niciodată într-un război izbucnit acolo. Cel puțin, aşa spune Roosevelt.
— Armand zice că Roosevelt nu gândeşte ceea ce spune.
Era foarte sinceră cu el.
— Zice că de câțiva ani pregăteşte țara pentru război.
— Eu cred că vrea doar să fie sigur. Şi prinde bine economiei. Le dă oamenilor de lucru.
Liane vorbi fără vreo undă de acuzare, dar cu franchețe:
— Şi ție probabil că-ți prinde bine.
Şi avea dreptate. Contractele lui cu oțeluri înfloriseră. Nick, însă, coborî ochii spre ai ei:
— Şi ție ți-a fost de folos.
Ştia prea bine cât succes avusese linia *Crockett Shipping*, mai ales în ultimii ani.

Iar Liane îşi dădu seama exact la ce se referea, dar clătină din cap:
— Eu nu mai simt că fac parte din problema asta.
N-o mai simțea de când preluase unchiul George poziția tatălui ei. Din punct de vedere emoționai, retezase demult legăturile cu acea viață.
— Dar faci parte din ea, Liane.
Îşi amintea acum că fusese singura moştenitoare a tatălui ei şi se minuna de cât de puțin se vedea, spre deosebire de Hillary, care-şi afişa rochiile costisitoare, blănurile şi bijuteriile. La Liane se regăsea o calitate foarte calmă. Dacă nu i-ar fi cunoscut numele de fată, n-ar fi bănuit niciodată cine sau ce era.
— Şi tu ai răspunderi.
— Față de cine? păru ea tulburată de cuvintele lui.
— Într-o bună zi, dacă va fi război, navele tale vor transporta trupe. Vor intra în luptă, vor muri oameni.
— Nu putem face nimic pentru a împiedica asta.
Nick îi zâmbi cu tristețe:
— Din nefericire, ai dreptate. Mă gândesc şi eu, uneori, cum folosesc oamenii oțelul nostru ca să construiască maşini de luptă.

Dar ce pot eu face ca să nu mai fie aşa? Nu prea mult. Nimic, mai bine zis.
— Însă faci comerț cu Germania, nu-i aşa?
Ezită, dar nu prea mult timp.
— Fac. Voi sta la Berlin trei săptămâni. Dar mai fac afaceri şi cu Italia şi Belgia, cu Anglia şi Franța. E o industrie dezvoltată, Liane, iar industriile nu au inimă.
— Oamenii au.
Îl privi drept în ochi, ca şi cum ar fi aşteptat mai mult de la el.
— Nu-i chiar atât de simplu.
— Şi Armand spune la fel.
— Are dreptate.
Nu-i răspunse o vreme, deşteptase în ea ceva la care nu se mai gândise demult, responsabilitatea față de firma navală a tatălui ei. Îşi depunea dividendele la bancă, punea deoparte cecurile care veneau, dar niciodată nu se gândise unde circulau navele sau cu ce se ocupau. Asta o făcea acum să se simtă foarte neajutorată. Nici nu se putea gândi să-l ia la întrebări pe unchiul George. L-ar fi scandalizat numai ideea, dar dacă tatăl ei ar mai fi trăit, ar fi aflat mai multe.
— L-ai cunoscut vreodată pe tata, Nick?
— Nu. Pe vremea când trăia el, aveam pe altcineva pe Coasta de Vest. Pe-atunci eu

eram în Wall Street, lucrând pân-la ziuă.
— A fost un om cu totul deosebit.
Lui Nick nu-i era deloc greu s-o creadă, privind-o peste parapet şi, pe negândite, întinse mâna, luându-i-o într-a lui.
— Şi tu eşti cu totul deosebită.
— Ba nu sunt deloc.
Îşi lăsă mâna în mâna lui, era caldă, tare şi puternică, diferită de degetele prelungi, aristocratice ale lui Armand, brăzdate de ani de când i le cuprinseseră pentru prima oară pe ale ei.
— Nici nu ştii cât de minunată eşti, şi asta face parte din motivele de-a fi deosebită. Şi nu ştii nici cât de înțeleaptă şi puternică. M-ai ajutat mult în seara asta. Toate au început să mă obosească şi, stând aici cu tine, dintr-odată viața nu mi s-a mai părut chiar atât de rea.
— Nici nu este. Şi-ți va fi şi ție din nou mai bună într-o zi.
— De ce crezi asta?
Continua s-o țină de mână, iar Liane îi surâse. Era un bărbat frumos, în floarea celor mâi frumoşi ani, şi detesta să-l vadă irosindu-şi-i cu o asemenea soție, dar avea sentimente bune pentru acest bărbat.
— Cred în dreptate, asta-i tot.
— Dreptate? păru amuzat Nick.

— Consider că greutățile intervin în viața omului pentru a-i da putere, dar în cele din urmă oamenii de bun simț sunt răsplătiți cu prieteni buni alături de ei şi li se întâmplă lucruri minunate.
— Chiar crezi?
Părea surprins.
— Da.
— În privința asta, eu sunt puțin mai cinic.
La fel era şi Armand şi, poate, majoritatea bărbaților, dar Liane credea totuşi în justețea întâmplărilor vieții, cel puțin în majoritate. Asta încă nu explica morțile premature ale copiilor bolnavi sau accidentați şi, totuşi, de cele mai multe ori, socotea că viața atribuia compensațiile cuvenite. Hillary avea să şi le capete pe ale ei. Şi Nick de asemenea.
— Dar sper că ai dreptate, dragă prietenă.
Lui Liane îi plăceau spusele lui, exact asta simțea pentru el. Se împrieteniseră.
— Sper să ne revedem cândva la Paris, dacă tu şi Armand nu veți fi prea absorbiți de viața diplomatică.
— Iar tu, de propriile-ți tranzacții cu oțel.
Ea îi zâmbi şi, în sfârşit, îşi retrase mâna dintr-a lui.
— Se spune că pe vapoare lucrurile se întâmplă repede, prietenii, iubiri, iar că

odată ajunşi înapoi pe uscat toți redevin normali şi uită.
Îl privi în ochi, iar Nick clătină încet din cap:
— Eu n-am să te uit. Dacă vei avea nevoie vreodată de un prieten, cheamă-mă. *Burnham Steel* e în anuarul Parisului. Acolo ni se spune *Burnham Compagnie.*
Îi plăcea ideea de-a şti unde putea să-l găsească şi totuşi nu-şi putea imagina o asemenea chemare. Viața ei cu Armand era absolut completă. Existau mult mai multe şanse ca Nick să aibă nevoie de ei.
După aceea stătură un timp în tăcere, privind marea şi în sfârşit Liane se uită la ceas, cu un oftat, apoi la Nick:
— Mi-e teamă că soțul meu lucrează prea mult. Voiam să-l aştept, dar cred c-am să mă duc la culcare. Mâine e ultima zi pe vas şi voi avea mult de împachetat.
Îşi aduseseră atât de multe, dar avuseseră loc atâtea evenimente de gală, teatrul, dineurile căpitanului, zilnic trebuia să se îmbrace pentru masă, apoi din nou pentru ceai. Chiar ținând în cabine atâtea lucruri, purtase mult prea multe rânduri de haine. Bărbaților le era mai uşor, petrecându-şi fiecare seară în frac şi cravată albă.
— Ce curios, suntem pe mare doar de trei

nopți, dar mie mi se par mai degrabă trei săptămâni.
Nick zâmbi:
— Şi mie.
Acum, însă, era nerăbdător să ajungă. Se săturase. Şi-i părea bine că nu mai aveau decât o singură zi. Iar apoi, privind-o pe Liane, îi veni o idee:
— Te-ar mai interesa încă un meci de tenis mâine?
— Mi-ar plăcea, cu condiția ca Armand să nu fie liber.
Şi spera că va fi. Îl plăcea pe Nick, dar îi era o sete disperată să-şi petreacă puțin timp cu soțul ei.
— Desigur. Te caut mâine dimineață şi-mi vei putea spune atunci.
— Îți mulțumesc, Nick.
Îl privi un lung răstimp, după care îi atinse uşor brațul.
— Totul va fi bine, să ştii. Vei vedea.
Drept răspuns, el îi surâse doar, făcându-i cu mâna la plecare:
— Noapte bună.
Era o femeie ieşită din comun, îşi spuse. Nu-şi dorea decât s-o fi întâlnit cu zece, doisprezece ani mai devreme, dar pe-atunci el avea doar douăzeci şi şase de ani. Era genul de femeie care-i înțelegea pe bărbații

mai vârstnici şi presupunea că datorită tatălui ei. Nick n-ar fi interesat-o. Şi nici ea pe el. La douăzeci şi şase de ani, dorea distracţii şi femei strălucitoare, care-i tăiau răsuflarea şi dansau toată noaptea. Nu şi-o putea închipui pe Liane făcând aşa ceva: Era prea solidă, prea calmă, prea înţeleaptă... şi totuşi, îşi spuse, i-ar fi plăcut s-o vadă fugind desculţă printr-o grădină, în toiul nopţii... sau într-un bazin, ori cu părul despletit pe plajă... transmitea cu o senzaţie de frumuseţe calmă şi fericită. Şi, pe când se înapoia în noua sa cameră-studio, alăturată apartamentului *Deauville,* Nick îşi dădu seama că pentru prima oară, după mult timp, cunoscuse pacea.

Capitolul 9

— Unde-ai fost azi-noapte? îl întrebă Hillary, privindu-l prin cețurile şampaniei din seara trecută, nepărând deloc încântată când Nick intră în apartament.
— În camera mea.
— Şi unde-i aia?
— Alături.
— Ce drăguț. Am văzut că ți-ai mutat şi lucrurile.
— Şi ai plâns toată noaptea, cred.
Cuvintele lui erau uşor înțepătoare, în timp ce arunca o privire pe ziarul navei şi ungea cu unt un corn.
— Nu-nțeleg de ce naiba te-ai mutat.
— A, nu-nțelegi.
Suna de un calm straniu, iar Hillary se încruntă la el de unde stătea.
— Ăsta-i un sistem nou pentru noi, camere separate? Sau ai făcut-o doar fiindcă te-nfuriaseşi pe mine aseară?
— Mai contează, Hil? îşi ridică el privirea din ziar, lăsându-l jos. Cred că va fi mai bine aşa. Aseară păreai să te distrezi de minune. N-am vrut să-ți stric cheful.
— Mie sau ție? Joci tenis şi azi, Nick?

În primul moment, vocea ei păru nevinovăția întruchipată, dar Nick îi citi în ochi că mai urmau şi altele.
— Ce mai face mica ta prietenă, nevasta ambasadorului? se bucură ea să-l vadă enervându-se. Bănuiesc că n-ați jucat numai tenis. O mică idilă pe valuri, eventual?
Vocea-i mustea de răutatea gândurilor, accentuându-i din nou propria vinovăție.
— Ăsta-i mai mult stilul tău decât al meu.
— Nu-s atât de sigură.
— Atunci nu mă cunoşti deloc. Sau pe ea. Dar cred că-ți aplici propriile standarde restului lumii. Noroc că nu se potrivesc.
— O, scumpul meu Nick cel sfânt. Mica ta prietenă e pură şi neprihănită?
Râse sonor, traversând camera:
— Mă-ndoiesc. Mie mi se pare o târfă.
Nick se ridică, cu ochii amenințători:
— Nu vorbi aşa despre oameni pe care nu-i cunoşti. Tu eşti singura târfă de pe vasul ăsta, din câte văd, şi dacă ție-ți convine, perfect, da' nu-ți pierde vremea arătându-i pe alții cu degetul. Nu i se aplică nimănui decât ție şi fii doar mulțumită naibii că nu te consideră târfă toți oamenii de pe navă.
— N-ar îndrăzni.
— În ritmu-n care-ai luat-o, zilele-astea or

s-o facă.
— Iar ție tare ți-ar mai plăcea.
Se opri privindu-l, derutată de ceea ce vedea în ochii lui. Dintr-odată, părea să nu-i mai pese. Nu era supărat, nici trist, doar blazat. Şi singurul lucru care-l înfuriase fusese remarca ei despre Liane.
— Nu-s sigur dacă-mi mai pasă ce spun oamenii despre tine. Ştiu adevărul. După asta, ce mai contează?
— Ai uitat că sunt soția ta? Ce fac eu, se reflectă asupra ta.
— Ăsta-i un soi de amenințare?
— Nu, e adevărul.
— Nu te-a oprit nici înainte şi am îndoieli că te va opri acum. Toată lumea din Boston şi New York a deschis ochii, în ce te priveşte, de ani de zile. Singura diferență e că acum sunt şi eu dispus să accept adevărul.
— Şi să mă laşi să fac ce vreau? păru ea uimită.
— Atâta timp cât eşti rezonabil de discretă. Pentru tine, ar trebui să fie ceva nou.
— Ticălosule...
Dar, în timp ce se repezea spre el, Nick o înşfăcă de braț, atât de strâns, încât o umplu de mirare. Era un bărbat puternic şi nu se mai temea să-şi folosească forța cu ea.

— Nu-ți pierde vremea, Hil.
De-acum, nimic nu mai avea efect asupra lui. Nici furia, nici farmecul ei. Şi, stând amândoi astfel în sufrageria apartamentului, Hillary începu să plângă.
— Mă urăşti, nu-i aşa?
Nick o privi, clătinând din cap, surprins cât de nepăsător devenise față de ea. Cu doar câteva zile în urmă, mai existase o speranță. Ieri, însă, Hillary încetase să mai existe pentru el. Definitiv, îşi spuse. Şi era cu atât mai bine.
— Nu, nu te urăsc.
— Dar nu dai o para pe mine, aşa-i? Niciodată n-ai dat.
— Nu-i adevărat, se aşează el, oftând obosit. Cândva, am ținut foarte mult la tine.
Glasul i se îmblânzi.
— Te-am iubit enorm. Tu, însă, te-ai luptat cu ghearele şi cu dinții, ani de zile. Şi cred că, în final, ai câştigat. Nu vrei să fii soția mea, dar totuşi eşti. Aşa că va trebui să ne mulțumim amândoi cu asta. Nu sunt dispus să-ți dau liber, datorită fiului nostru, dar nu te pot sili să simți ceea ce nu simți, nu pot nici măcar să te opresc de-a intra în paturile altor bărbați, nici chiar pe nava asta. Aşa că, Hillary, jocul s-a sfârşit. Tu ai făcut regulile, voi juca după ele. Dar

nu te aştepta să ţin la tine ca altădată. Nu ţin. Nu pot. Ai ucis asta la amândoi. Aşa ai vrut şi ai câştigat.
Se ridică, pornind spre uşă.
— Unde te duci?
Pe neaşteptate, părea speriată. Nu voia să fie soţia lui, cu toate obligaţiile mature care decurgeau de-aici, dar tot avea nevoie de el.
— Afară, îi zâmbi Nick trist, ieşind. Nu mă pot duce foarte departe. Cel puţin, vei şti că-s undeva pe navă. Sunt sigur că vei fi ocupată cu prietenii tăi.
Apoi închise uşa şi reveni în camera lui. De ani de zile nu se mai simţise atât de bine. Peste o jumătate de oră, s-a dus să-şi întâlnească fiul la piscină şi s-au distrat grozav, înotând un timp împreună în capătul cu apă adâncă. Apoi l-a lăsat cu câţiva prieteni recenţi şi s-a dus să se îmbrace. Se gândea la Liane, sperând că era liberă pentru un nou meci de tenis. Voia să-i spună cât de mult îl ajutase în noaptea trecută. Când o văzu, însă, Liane se plimba fericită cu Armand pe puntea de promenadă, prin faţa Grill-ului, cu capetele apropiate, râzând de vreo remarcă de-a lui. Nu voia să se amestece, aşa că intră în fumoarul domnilor. Ştia că în oricare alt loc de pe navă ar fi putut nimeri peste nevastă-

sa, aşa că-şi petrecu acolo după-amiaza, iar într-un târziu se întoarse în camera lui. Păreau să nu fi trecut decât câteva momente, când în hol răsună semnalul cinei. Îşi puse cravata albă şi fracul, ca în fiecare seară, şi se întoarse în living-ul apartamentului pentru a se întâlni cu soția lui. Ea purta o rochie neagră de tafta şi vulpea argintie. Nici chiar asta nu-l mai deranja, era ca şi cum ar fi fost eliberat peste noapte de chinurile pe care ea i le pricinuise atâta vreme. Muşcătura de pe gât, din ajun, fusese ultima picătură.

— Arăți foarte bine.

— Mulțumesc.

Ochii ei erau distanți şi reci.

— Mă surprinde că te-ai întors.

— Nu văd de ce. În fiecare seară luăm masa împreună.

— Obişnuiam să ne şi culcăm împreună.

Nick nu voia să reia discuția, atât de aproape de uşa deschisă a camerei lui Johnny.

— Deduc că, potrivit noilor tale reguli, aparițiile în public convin, dar situațiile intime nu.

— Cam aşa ceva.

Vorbea cu multă răceală şi se duse să-i ureze lui Johnny somn uşor. Băiatul îl privi

cu un surâs luminos, în timp ce-l freca pe gât cu nasul.
— Miroşi frumos, tati.
— Mulţumesc, domnule. Şi dumneata.
Copilul mirosea a săpun şi a şampon, iar Nick îşi dori să-şi fi putut petrece puţin mai mult timp cu el, dar Hillary apăruse în uşă, întrerupându-i nerăbdătoare:
— Eşti gata?
— Da.
Nick se ridică şi o urmă pe uşă afară, în timp ce Johnny reîncepea să se joace cu guvernanta, iar în *La grande salle à manger* el şi Hillary îşi ocupară locurile la masa despre care se plânsese ea înainte. Acum, însă, nu mai conta. Era ultima seară.
Domnea o atmosferă de veselie dulce-amăruie, cu oameni care se cunoscuseră stând acum adunaţi în pâlcuri de prieteni şi perechi care se plimbau pe punte. Până şi muzica părea tristă şi dulce, în timp ce cuplurile dansau, iar Nick îi văzu pe Armand şi pe Liane plimbându-se liniştiţi pe punte. Vru din nou să-i spună ceva, dar nu părea momentul cel mai potrivit.
— Te întristează că debarcăm de pe vas? o privi Armand pe Liane cu un surâs tandru. Arăta atât de drăguţă în seara asta, cu o rochie din organdi albastru-deschis, pantofi

de satin bleu-pal cu-auriu şi o poşetă asortată. Purta la urechi acvamarine şi diamante montate în aur, cu un colier din aceeaşi garnitură, care aparţinuse mamei ei, din enorma provizie de bijuterii cumpărate de către Harrison înainte să se fi născut Liane.

— Ji-am spus cât de frumoasă eşti astă seară?

— Îţi mulţumesc, iubitule, se aplecă ea să-l sărute pe obraz, şi, da, sunt tristă că plecăm de pe vas. Dar şi fericită. A fost o călătorie frumoasă, însă sunt gata să mă duc acasă.

— Deja?

Îi plăcea nespus s-o tachineze.

— Ce-ar fi să stai o vreme cu mine la Paris?

— Ştii ce vreau să spun, zâmbi ea ca răspuns. Sunt nerăbdătoare să ajung la Paris şi să aranjez casa.

— Şi ştiu c-o vei face, cu mâinile astea harnice. Peste o săptămână, va arăta ca şi cum am fi stat acolo de douăzeci de ani. Nu ştiu cum reuşeşti, Liane. Tablourile ajung pe pereţi, sunt puse perdelele, masa întinsă şi-ţi văd contribuţia în fiecare cameră.

— Poate eram pur şi simplu menită să ajung soţie de diplomat.

Ştiau amândoi că aşa era, iar Liane zâmbi.

Îşi mai continuară un timp plimbarea, bucurându-se de seara caldă şi revăzând zilele petrecute pe navă.
— Aş vrea să fi putut petrece mai mult timp cu tine în traversarea asta. Aproape-mi pare rău că l-am luat după mine pe Perrier. E prea pedant în materie de muncă.
Liane îi zâmbi cu blândețe soțului ei:
— Şi tu la fel.
— Zău? i se ivi lui un surâs în ochi. Ei, poate că situația se va ameliora când ajungem în Franța.
La asta, însă ea nu făcu decât să râdă.
— Ce te face s-o crezi?
Ştia ea ce ştia, şi Armand de asemenea.
— Faptul că aşa vreau eu. Vreau să stau mai mult cu tine.
— Şi eu, oftă Liane, fără însă să se arate nefericită. Dar înțeleg.
— Ştiu că înțelegi, dar nu mi se pare corect. Cu ani de zile în urmă, la Viena, lucrurile stăteau cu totul altfel.
Avuseseră timp pentru plimbări îndelungi după masă şi pentru după-amieze liniştite, când Armand se întorcea de la lucru. Trecuse, însă, mult de-atunci. Acum erau alți oameni şi lumea era cu totul alta.
— Pe-atunci nu erai atât de important, iubitule.

— Nici acum nu sunt important. Doar suprasolicitat şi trecem prin vremuri tulburi.

Liane dădu din cap, revenind deodată cu gândul la discuția din noaptea trecută cu Nick. L-o menționase vag lui Armand la micul dejun, spunând numai că se întâlniseră pe „veranda din spate”, dar Armand fusese grăbit să-l întâlnească pe Jacques pentru o scurtă discuție şi n-o ascultase cu atenție.

Apoi stătură calmi pe punte, privind oceanul, în direcția Franței, Liane sperând că acolo aveau să găsească o situație dovedind, cel puțin parțial, că Armand se înşela. Nu voia să fie război. Nu voia să-l vadă devorat de munca lui. La fel ca el, dorea să aibă mai mult timp pentru ei înşişi. Era un motiv egoist pentru a-şi dori să nu înceapă războiul.

— Ne întoarcem, *chérie?*

Ea dădu din cap şi reveniră în apartament, închizând uşa în tăcere, exact în momentul când Nick dădea colțul spre noua sa cameră. Se opri un moment, cu gândul la noaptea trecută şi la femeia pe care o ținuse de mână câteva minute doar şi care-i spusese că, într-o bună zi, viața lui avea să se schimbe. Spera că se va întâmpla cât

mai curând.

Capitolul 10

Normandie acostă în portul Le Havre a doua zi dimineață la orele zece, exact în timp ce pasagerii sfârşeau micul dejun. Aveau bagajele strânse, cabinele gata să fie evacuate, copiii îmbrăcați, guvernantele pregătite, iar acum tuturor le părea rău că plecau. Romanțele ce se înfiripaseră pe vas păreau prea sfâşietoare, prieteniile prea scumpe. Activitatea febrilă de pe chei, însă, dovedea că totul se terminase. Căpitanul se afla pe puntea de comandă, urmărind ca totul să decurgă normal, pentru el încheindu-se încă o traversare. Adusese *Normandie* acasă, în siguranță.

În apartamentul *Trouville*, Armand şi Liane erau gata de debarcare, iar fetițele săreau în sus de emoție. Priviseră uriaşa navă lunecând în port de pe puntea privată şi-i făcuseră cu mâna lui John, care însă aştepta acum împreună cu mama şi tatăl lui, în fața apartamentului *Deauville*. Purta un costum alb de Eton, cu cămaşă albă, ciorapi până la genunchi şi ghete de călărie, iar mama sa o rochie de mătase albă şi o pălărie mare, stând cu privirea pe fereastră.

Nick le dăduse deja bacşişurile tuturor stewarzilor, iar cuferele lor plecaseră din apartament. Ştia că avea să-i aştepte o maşină pe chei, iar acum părăsiră apartamentul, coborând să plece înaintea celorlalți. Paşapoartele urmau a le fi ştampilate pe chei, de către un funcționar anume de la serviciul de emigrări, după care erau liberi.

— Gata, *chérie?*

Liane încuviință din cap şi-l însoți pe Armand afară, după care coborâră urmați de fete. Îşi pusese un costum *Chanel* bej care-i plăcea lui, cu căptuşeală roz, şi o bluză de mătase trandafirie. Arăta foarte drăguță şi proaspătă, şi foarte în genul unei soții de ambasador, în timp ce se pregăteau să debarce. Privi în urmă, la fetițele în rochii înflorate de organdi şi pălării de pai, cu păpuşile favorite în brațe, împreună cu mademoiselle, care se ținea foarte oficială în uniforma ei cu dungi gri şi bonetă apretată. Un mic grup de pasageri fuseseră chemați să se adune în *Marele salon* pentru debarcarea în avans. Restul călătorilor aveau să întâlnească funcționarii de la imigrări şi vamă în sala de mese, părăsind vasul peste vreo oră, la timp pentru a prinde trenul dintre Le Havre şi Paris. În

timp ce aşteptau să li se dea drumul, Liane observă că era acolo şi neamțul pe care-l cunoscuse la masa căpitanului, plus alte câteva perechi cu care nu făcuse cunoştință. În total, nu erau mai mult decât vreo duzină de oameni, privilegiați în mod special, cu paşapoarte diplomatice sau nume importante. Şi, pe când aşteptau, li se alătură şi asistentul lui Armand, Jacques Perrier, cu servieta frângându-i brațul, cu ochelarii la locul lor şi chipul funebru ca de obicei. Era un continuu memento al treburilor neterminate.

Şi atunci, în timp ce el şi Armand se consultau pentru ultima oară înainte de a coborî de pe vas, Nick reuşi în fine să se apropie câteva momente pentru a-şi lua rămas bun de la Liane şi de la fete, salutându-l pe Armand cu o înclinare a capului.

— Voiam să-mi iau rămas bun de la tine ieri, dar n-am vrut să vă deranjez. Te-am văzut cu soțul tău pe punte...

Ochii lui păreau să-i atingă fața, iar Liane simți nevoia imperioasă de-a întinde din nou mâna după a lui, însă nu părea nici momentul, nici locul potrivit.

— Mă bucur că te văd, Nick.

Avea senzația că, despărțindu-se de el,

părăsea ultima palmă de teren familiar al propriei sale țări. Şi, deodată, în timp ce stăteau acolo de vorbă, simți un cumplit dor de casă.
— Sper să n-ai nicio problemă la Paris.
Nu privi spre Hillary, dar Nick înțelese la ce se referea şi zâmbi:
— N-o să am. Deja lucrurile stau mult mai bine.
Nu era sigură ce înțelegea prin asta şi bănui că se referea la vreo reapropiere neaşteptată între el şi soția lui. Poate că o iertase din nou sau îi promisese ea să se îndrepte. Liane spera că da, spre binele lui, dar nu putea şti că de fapt se referise la noul său sentiment de libertate, începând din noaptea când stătuseră de vorbă.
— Aş vrea să menținem legătura.
— Sunt sigură c-am să te văd la Paris. Într-un fel, e un oraş mic.
Ochii li se întâlniră, îşi susținură privirile preț de-un nesfârşit moment, iar Liane nu mai fu sigură de ce simțea. Despărțirea de el părea aproape ca pierderea unui prieten sau a unui frate şi, totuşi, abia dacă-l cunoştea. Era poate vraja mării, urzindu-şi farmecele, gând care o făcu să zâmbească:
— Să ai grijă de tine... şi de John...
— Voi avea... şi tu la fel...

— Liane! *On y va.*
Acum Armand părea grăbit. Era nerăbdător să plece şi i se spusese că puteau coborî. Veni repede lângă Liane, îi strânse mâna lui Burnham cu un surâs larg şi, un moment mai târziu, se aflau pe chei. Bagajele le erau încărcate într-o mică furgonetă, pe când Liane, Armand şi fetele urcau într-un *Citroën* mare şi comod, iar mademoiselle şi Jacques Perrier ocupau canapeaua din față, lângă şofer. În timp ce maşina se îndepărta, iar şoferul furgonetei pornea motorul, Liane văzu un enorm *Duesenberg* negru oprind alături, ş [pe Nick începând să-i dea instrucțiuni omului de la volan. Întoarse capul pentru a-i mai arunca încă o privire şi a-i face cu mâna, aşa că-i răspunse şi el, după care Liane se întoarse să asculte ce spunea Armand
— Se pare că diseară are loc o recepție la ambasada italiană. Trebuie să mă duc, dar tu, dacă vrei, poți sta la hotel. Vei avea multe de făcut, cu instalarea fetelor.
Îşi privi ceasul. Drumul avea să dureze aproape trei ore
— Ştie cineva în cât timp soseşte mobila?
Încercă să-şi îndrepte gândul spre problemele imediate, dar avea senzația că o bântuia chipul lui Nick, aşa cum îi făcuse

cu mâna. Se întrebă dacă avea să-l mai vadă vreodată şi, totuşi, îi spusese că aveau să se întâlnească. „Parisul e un oraş mic”, rostise ea, dar deodată nu mai era atât de sigură

Armand, însă, era complet absorbit de momentul prezent.

— Mobila soseşte peste şase săptămâni între timp, locuim la *Ritz.*

Era neobişnuit, chiar şi pentru un ambasador, să locuiască acolo, dar Liane i-o oferise ca o favoare din veniturile ei, iar Armand o lăsa din când în când să-i facă asemenea cadouri. Îl irita că nu putea face şi el astfel de gesturi, dar ştia că pentru ea nu însemnau nimic şi ar fi fost o prostie să nu folosească puțin şi din câştigurile ei. Avea o avere atât de mare, încât o şedere la *Ritz* nici măcar nu se simțea.

Fetele vorbiră aproape tot timpul drumului, iar Liane se bucura să poată conversa cu Armand. Ştia că, din momentul sosirii, el avea să plece, până şi în acea primă seară fiind aşteptat la o recepție diplomatică. Aproape-i păru rău când văzu apărând Tumul Eiffel, apoi Arcul de Triumf şi Place de la Concorde. Deodată, vru să dea ceasul în urmă şi să revină la luxoasa atmosferă ca de pântec matern de la bordul navei Nu era

sigură că era gata să înfrunte Parisul.
Trei liftieri îi escortară la etaj, până în marele apartament pe care şi-l rezervaseră Aici exista un dormitor foarte spațios pentru fete, unul alăturat pentru mademoiselle, o cameră de zi, un dormitor pentru Armand şi Liane, un salonaş de toaletă şi un cabinet. Armand privi la muntele de cufere din dormitor şi-i zâmbi lui Liane:
— Nu-i rău, iubito.
Ea, însă, părea tristă, când se aşează, zâmbindu-i:
— Mi-e dor de vas. Aş dori să ne putem întoarce. Nu-i aşa că-i o prostie?
— Nu.
Tandru, îi atinse fața, în timp ce ea se rezema de el.
— Toată lumea simte aşa la început. Navele sunt ceva cu totul deosebit, iar *Normandie* e cea mai deosebită dintre toate.
— Este într-adevăr, nu-i aşa?
Îşi zâmbiră un moment, cu căldură, iar Armand se îndepărtă de ea, plin de regret.
— Mă tem, iubito, că domnii cărora le dau raportul aşteaptă să ne vedem puțin în seara asta, iar după aceea e recepția...
O privi cu o expresie de scuză:
— Te-ai simți mai bine aici sau vrei să vii şi

tu?
— Sincer, aş vrea să rămân aici şi să mă instalez.
— Perfect.
Se duse să-şi facă o baie şi, peste o jumătate de oră, apăru în sacoul de seară; la vederea lui, Liane fluieră de admirație:
— Da' chipeş mai eşti!
El îi zâmbi, cu ochii scânteietori. Liane îşi scosese costumul şi era îmbrăcată acum într-un capot de satin alb. Prin toată camera erau cufere deschise.
— Cel mai rău lucru din toate e că peste câteva săptămâni iarăşi va trebui să strâng totul şi să ne mutăm, se aşează ea pe pat cu un geamăt, privindu-l. De ce-am adus cu mine toate astea?
— Fiindcă eşti soția mea frumoasă şi elegantă, o sărută el scurt. Iar eu, dacă nu mă grăbesc, au să mă trimită în cine ştie ce loc încântător, ca de pildă Singapore.
— Aud că e un post încântător.
— Las-o baltă!
O amenință cu degetul, se opri în camera fetelor să-şi ia rămas bun de la ele şi coborî. Recepționerul sunase deja să-i spună că-l aştepta *Citroën*-ul, iar Armand ieşi grăbit cu ochii plini de emoție. Dintr-odată, se simțea din nou însuflețit. Era acasă, în Franța. Nu

mai trebuia să aştepte veşti primite la mâna a doua. Se întorsese şi curând avea să ştie exact ce se întâmpla.

în seara aceea, când Armand plecă la Elysée, fu şocat de calmul colegilor săi. Păreau absolut siguri că pacea avea să mai dureze încă multă vreme. În loc de teroare, domnea sentimentul că Parisul se bucura de o mică înflorire. Nu încăpea nicio îndoială în mințile lor că Hitler reprezenta o amenințare, dar erau la fel de convinşi că n-avea să treacă niciodată Linia Maginot. Armand nu era de aceeaşi părere şi, într-un fel, nu asta dorise să audă. Voia să ştie că Franța era complet pregătită pentru un război pe toate fronturile şi că se făceau preparative pentru o asemenea posibilitate, dar nici vorbă de-aşa ceva. Avea impresia că se întorsese în țară pentru a se lupta cu un incendiu şi, în loc de a-şi sufleca mânecile, intrând în rânduri, i se cerea să admire văpaia. Când urcă din nou în *Citroën,* se simțea derutat. Îi ceru şoferului să-l ducă pe Rue de Varenne, pe malul stâng:

— *L'Ambassade d'Italie.*

Iar la Ambasada Italiei, fu şi mai conştient de acelaşi spirit superficial pe care-l simțise în veneratele săli de la Elysée: şampanie, femei frumoase, conversații despre planuri

de vară, dineuri diplomatice, baluri de societate. Nimeni nu pomenea măcar pericolul războiului. După două ore petrecute acolo, salutând zeci de cunoscuți, reveni la *Ritz*, recunoscător să se aşeze pe un scaun şi să mănânce puțină supă şi o omletă împreună cu Liane.

— Nu înțeleg nimic. Aici, toată lumea se distrează straşnic.

Situația nu se deosebea prea mult de cea pe care o întâlnise în aprilie.

— Sunt orbi cu toții?

— Poate se tem să vadă.

— Dar cum pot să nu vadă?

— Cum a fost la Elysée? Poți să-mi spui?

— Cam la fel. Mă aşteptam la informări serioase şi când colo ăştia discută despre agricultură şi economie şi se simt foarte comod privind securitatea Liniei Maginot. Aş vrea să mă simt şi eu la fel de sigur.

— Nu se tem deloc de Hitler?

Până şi Liane era şocată.

— Într-o oarecare măsură. Şi chiar cred că până la urmă va fi război între Hitler şi englezi, dar încă mai speră vreun miracol sau vreo intervenție divină.

Oftă şi-şi scoase sacoul de seară. Părea extenuat, dezamăgit şi, dintr-odată, bătrân cum nu mai arătase de ani de zile. Îi

amintea lui Liane de un războinic gata să plece la luptă, fără a avea ce bătălie să poarte, iar ea se simți întristată pentru el.
— Nu ştiu, Liane. Poate văd demoni care nu există. Poate am lipsit prea mult timp din Franța.
— Nu de asta-i vorba. E greu să-ți dai seama cine are dreptate. Poate că intuiția ta e mai pătrunzătoare decât a lor, sau poate au trăit cu amenintarea războiului atât de multă vreme, încât nu-i mai prea îngrijorează, şi cred că nu va veni niciodată.
— Timpul va spune.
Ea dădu din cap, tăcută, şi împinse afară măsuța pe rotile.
— De ce nu alungi gândul, măcar pentru o noapte? Le pui prea mult la inimă.
Îl frecă uşurel pe gât, şi nu peste mult Armand se dezbrăcă şi se culcă, furat de un somn agitat. În seara aceea, însă, Liane nu era obosită şi se aşează liniştită în camera de zi a apartamentului. Încă-i mai era dor de navă şi-şi dorea să fi putut ieşi pe punte, pentru a privi valurile calme. Dintr-odată, se simțea departe de casă, deşi cunoştea bine Parisul, din frecventele vizite cu Armand, însă acum era altceva. Încă nu se simțea ca acasă. Nu locuiau într-o casă, stăteau la hotel, nu avea prieteni apropiați –

iar acest gând îi aminti dintr-odată de Nick. Şi se pomeni întrebându-se cum ajunseseră soții Burnham. Păreau să fi trecut ani de când stătuseră de vorbă pe punte, cu doar două nopți în urmă. Îşi amintea că Nick îi spusese să-l caute oricând avea nevoie de un prieten, dar ştia că n-ar fi fost momentul potrivit. Pe vas era ceva nevinovat, însă aici, în calitate de soție a lui Armand, nu se putea împrieteni cu un bărbat.

Apartamentul era cufundat în tăcere, iar Armand sforăia încet în spațiosul pat dublu. Poate că, în ciuda dezamăgirii lui, veştile fuseseră bune. Dacă situația din Paris nu era atât de critică pe cât se temuse el, poate că urmau să dispună de mai mult timp împreună, gând care o atrăgea mult pe Liane. Poate aveau să facă nişte plimbări în Bois de Boulogner sau prin grădina Tuileries... poate reuşeau chiar să meargă la cumpărături împreună... sau să ia fetele la o plimbare cu barca. Înveselită de aceste perspective, se urcă în pat şi stinse lumina.

Capitolul 11

Hillary intră în casa de pe Avenue Foch cu şoferul aproape clătinându-se pe urmele ei, cărând şapte cutii mari de rochii de la *Dior*, *Madame Grés* şi *Balenciaga*, plus multe alte pachete mai mici. Avusese o zi foarte plăcută, iar seara avea să fie şi mai agreabilă, întrucât Nick era încă la Berlin.

— Ajunge să le laşi acolo, îi azvârli ea peste umăr, după care gemu, văzându-i expresia mată, şi arătă spre un scaun: *ici.*

Şoferul depuse cutiile, cât se pricepea, pe scaunul din holul lung de marmură cu enormul său candelabru de cristal. Era o casă frumoasă, iar Nick fusese încântat la vederea ei. Dar Hillary nu se bucura la fel de mult. Apa nu era niciodată destul de caldă pentru baia ei, nu exista duş, insista că era plin de ţânţari şi că ar fi preferat un apartament la *Ritz.* Găsea că servitorii pe care-i angajase firma lui Nick erau antipatici, că nu ştiau aproape deloc englezeşte şi se plânsese zile-n şir de căldură.

Erau la Paris de aproape o lună şi trebuia să admită că, în acel sezon, Parisul nu era

chiar plicticos. Toți spuneau că vara lui ’39 era prima perioadă fericită după vara anterioară, când Münchenul le pleoştise tuturor starea de spirit. Acum, însă, abundau balurile mascate şi dineurile, aproape cu înverşunare, toată lumea distrându-se încontinuu. Contele Etienne de Beaumont dăduse cu câteva săptămâni în urmă un bal mascat, comandând tuturor invitaților să vină costumați în personaje din piesele lui Racine, iar Maurice de Rothschild chiar îşi pusese pe turban faimoasele diamante ale mamei sale şi bijuteriile *Cellini Renaissance* la eşarfă, pentru a atrage atenția tuturor. Lady Mendl organizase o petrecere în aer liber la Versailles, pentru şapte sute cincizeci de oaspeți, cu trei elefanți ca obiecte de distracție şi conversație. Iar cea mai reuşită sindrofie din toate fusese cea oferită de Louise Macy, care închiriase vestitul *Hôtel Salé* pentru o noapte, aducând înăuntru mobile fără preț şi adăugând instalației, o bucătărie mobilă şi câteva mii de lumânări. Tuturor musafirilor li se „ordonase” să poarte diademe şi decorații – şi, în chip surprinzător, se conformaseră. Hillary aranjase să ia cu împrumut o tiară de la *Cartier,* spectaculoasă alcătuire din

smaralde de paisprezece carate, înconjurate de o mulțime de diamante foarte fine. Nu prea apucase să se plictisească la Paris, şi totuşi, nu se distra cu adevărat. Acum avea alte planuri, pentru restul verii. Şi, cu un dram de noroc, ea şi prietenii din Boston pe care şi-i întâlnise aveau să se afle în sudul Franței înainte ca Nick să se întoarcă de la Berlin. O stânjenise în fiecare zi, de când ajunseseră în Franța. Noua atitudine pe care o adoptase în ultimele zile ale traversării dăinuise. Era rece şi distant, mereu politicos, dar nu deosebit de interesat în aranjamentele ei. Singurele ocazii când îi solicita prezența erau dineurile de afaceri, sau pentru a se întreține la ceai cu soția câte unui industriaş. Dăduse clar de înțeles ce aştepta din partea ei, iar Hillary constatase că această nouă atitudine îi displăcea chiar mai mult decât cea dinainte. În zilele când încerca atât de disperat să-i facă plăcere, o făcuse să se simtă vinovată, ceea ce o determina să-l urască. Acum, se simțea tot atât de importantă în viața lui ca o clanță de uşă, motiv de-a se înfuria şi mai tare. Hotărâse, în prima săptămână de la sosire, să-l pedepsească. N-o putea târî afară din debara ca pe-o pereche de pantofi vechi, de

fiecare dată când avea nevoie de ea la câte un dineu de afaceri. Nu era ea ursul dansator care să fie arătat musafirilor şi deja i se făcuse greață de viața lor la Paris. În săptămâna de absență a lui Nick, îşi făcuse propriile ei planuri.

Intră agale în biblioteca cu lambriuri, având pe un perete deprimanta tapiserie Aubusson, şi privi în grădină. John se juca acolo cu guvernanta şi cățelușul cumpărat de Nick, un mic terrier care lătra prea mult pentru gustul lui Hillary. Chiar şi acum, lătrăturile şi râsetele îi asaltau urechile şi o enervau. O durea capul de la căldură şi cumpărături, şi-şi aruncă pălăria pe un scaun, îşi scoase mănuşile în timp ce mergea spre barul ascuns în lemnărie, iar în clipa următoare mai că-i sări inima din piept, la auzul unui glas fără chip din spatele ei:

— Bună seara.

Se răsuci pe călcâie, pentru a-l vedea pe Nick aşezat la enormul birou *Louis XV* din colț. Intrând în cameră, nici măcar nu privise în direcția aceea.

— Ai avut o zi bună?

— Ce faci aici?

Arăta oricum, numai fericită să-l vadă nu; noroc că se oprise înainte de-a întinde

mâna spre bar.
— Locuiesc aici sau cel puțin aşa mi s-a spus.
Totuşi, la fel ca pe navă, se claustrase şi aici în camera sa proprie. Însă, în afară de insulta implicită, pe Hillary n-o deranja prea mult. Ceea ce o irita era faptul că ani de zile îl ținuse la respect sau în pat, la alegere, iar acum luase el decizia în locul ei. Dar, la drept vorbind, nu era o pierdere pe care s-o regrete. Îşi făcuse deja alte planuri. Iar acum, o privea de la birou, ca un motan observând şoarecele, şi-i venea să-l plesnească.
— Nu-ți iei ceva de băut? Nu vreau să-ți stric obiceiurile.
— Nici nu e cazul.
Se duse la bar şi-şi turnă un scotch dublu.
— Cum a fost la Berlin?
— Te interesează?
— Nu tocmai.
Erau remarcabil de sinceri unul cu altul, în ultima vreme. În unele sensuri, era o uşurare.
— Ce face Johnny?
— Bine. Îl duc la Cannes, peste câteva zile.
— Zău? Pot să te-ntreb cu cine?
— În lipsa ta m-am întâlnit cu câțiva prieteni din Boston şi plec la Cannes în

weekend-ul ăsta.
Ochii îi erau sfidători, privindu-l peste pahar. Dacă dorea vieți separate, avea să le capete, dar pe ea n-o putea opri.
— Şi pot întreba cât plănuieşti să stai acolo?
— Nu ştiu. La Paris e prea cald pentru mine. Mi se face rău.
— Regret să aud asta. Dar aş vrea să am o oarecare idee despre cât timp intenționezi să lipseşti.
Abia dacă-şi mai recunoştea soțul, în tonul acestor cuvinte. Devenise nemăsurat de dur în ultima lună şi era gata să-l bănuiască de-a avea o amantă, dar nu-l credea cu adevărat în stare de aşa ceva. N-avea coaie, după cum ar fi spus dacă o întreba, numai că el nu întreba nimic, şi nici ea nu se oferi. Stătea aşteptându-i răspunsul, în timp ce Hillary bătea din picior şi privea în pahar.
— O lună. Poate mai mult. Am să mă-ntorc în septembrie, se hotărî ea chiar în timp ce-i răspundea.
— Distracție plăcută, zâmbi Nick rece. Dar nu te gândi să-l iei şi pe Johnny.
— Pot să te-ntreb de ce nu?
— Fiindcă aş vrea să-l văd şi n-am niciun chef să fac drumul până la Cannes în fiecare săptămână ca să te văd şi pe tine. A

— În sfârşit, o veste bună. Însă nu poți ține copilul în oraş.
— Am să-l duc chiar eu.
Hillary ezită un moment, gata să-i răspundă tăios şi deodată Nick aproape că-i putu auzi gândurile. Nu dorea realmente să ia copilul cu ea, iar Nick ştia.
— În regulă. Am să-l las aici.
Fusese o bătălie uşoară, îşi spuse Nick, acum trebuind să se gândească puțin unde avea să-l ducă pe Johnny. Oricum dorise să-şi ia puțin timp liber în vara aceea şi avea o scuză perfectă. În ciuda atmosferei de forță şi agresiune pe care o simțise invadând Berlinul, încă mai avea încredere că războiul n-avea să înceapă prea repede şi ar fi fost plăcut să-l plimbe pe Johnny pe undeva prin Franța, mai ales dacă aveau să meargă singuri.
— Când ai spus că pleci?
Se ridică de la birou şi-i dădu ocol, iar Hillary îl privi încruntată, arătându-şi ura prin toți porii. Era un mariaj atât de stricat încât îi puteau simți gustul amândoi, şi era un gust peste măsură de amar.
— Peste două zile. E destul de curând?
— Mă-ntrebam doar. Lei masa aici cu mine diseară?
— Am alte planuri.

Nick dădu din cap şi ieşi în grădină să-l vadă pe Johnny. Băieţelul ţipă de plăcere de cum îşi văzu tatăl şi i se repezi în braţe, pe când Hillary privea de la fereastră, după care se întoarse şi ieşi din bibliotecă, urcând la etaj.

De fapt, a plecat cu două zile mai târziu decât plănuise, dar Nick abia dacă a văzut-o. Lucra zilnic la birou până noaptea târziu şi a trebuit să ia cina cu nişte persoane din Chicago. Când a invitat-o şi pe Hillary, l-a refuzat.

Declarase că era prea ocupată cu împachetatul pentru călătorie, iar Nick s-a hotărât să n-o forţeze. A văzut-o în dimineaţa plecării spre Cannes, când a sosit o limuzină imensă s-o ducă la gară. Un moment, Nick s-a întrebat cu cine mergea la Cannes, dar a hotărât să nu-i pună nicio întrebare.

— Distracţie plăcută.

Hillary îi ceruse două mii de dolari pentru călătorie, iar el i-i dăduse în seara trecută, fără niciun comentariu.

Abia dacă-i mulţumise.

— Ne vedem în septembrie, strigă ea voioasă în timp ce fugea pe uşă, într-o rochie de mătase roşie cu buline albe şi o pălărie de mătase asortată.

— Ai putea da telefon din când în când.
Dădu din cap şi se urcă grăbită în maşină. Era pentru prima oară, după mult timp, când o vedea fericită şi, în timp ce revenea în casă, pentru a se pregăti să plece la birou, îi păru într-un fel rău că insistase să continue căsnicia. Dacă Hillary era atât de nefericită cu el, însemna că amândoi meritau ceva mai bun. Şi, în timp ce-şi îndrepta cravata şi îmbrăca vestonul, Nick se pomeni gândindu-se la Liane şi întrebându-se unde era. Nu-i văzuse pe soții de Villiers la niciunul dintre dineurile la care participase, însă îşi imagina că aveau mult mai mari şanse să frecventeze recepțiile diplomatice, iar el nu fusese la niciuna din acestea. Ştia că Ambasada poloneză plănuia să organizeze un dineu pretențios peste câteva săptămâni şi presupuse că aveau să vină şi ei, dar la acela el urma să aibă grijă să nu se prezinte. Era important ca nimeni să nu afle despre recentul său act de caritate față de Polonia. Nu putea să li se întâmple decât ceva rău, dacă se prindea de veste că şi ei se înarmau. Sursele diplomatice de care se folosise pentru a-şi exprima oferta fuseseră uluite de prețurile minuscule pe care le fixase. Nu cunoştea însă niciun alt mod de

a-i ajuta, în ceasul al unsprezecelea.
Germanii îşi lărgiseră recent toate contractele, iar Nick simțea în ultima vreme o dorință crescândă de a forța mâna şi a pune capăt afacerilor cu Germania. Se simțea incomod de fiecare dată când mergea acolo şi, indiferent cât de profitabile erau tranzacțiile, nu reuşea să se mai simtă bine pertractând cu ei în continuare. Îi era cu neputință să nu-şi dea seama ce se pregătea. Liane avusese dreptate. Termenul de-a alege o tabără sau alta se apropia. De fapt, pentru el, se şi arătase.
Când plecă la birou, îl sărută pe Johnny de rămas bun, constatând mulțumit că nu părea necăjit de plecarea maică-si. Îi promisese deja o excursie la Deauville, unde aveau să călărească pe plajă. Pe amândoi îi emoționa perspectiva plecării, plănuită pentru începutul lunii august. Urmau să călătorească împreună timp de cel puțin două săptămâni.
— O zi bună îți doresc, tigrule[17], ne vedem mai târziu.
— Pa, tati.
Se juca cu bâta de baseball şi o minge, pe care le strecurase într-unul din cufere. Iar Nick văzu, exact înainte ca limuzina sa să

[17] (în orig.) *tiger,* formulă uzuală de afecțiune a bărbaților față de băieți, în S.U.A.

dea colțul pe Avenue Foch, că mingea tocmai zburase drept printr-una din ferestrele camerei de zi. Râse în sinea sa, amintindu-şi cum îi spusese portarului de la New York că, într-una din zile, aşa avea să se întâmple, iar şoferul se întoarse la auzul glasului său:

— Oui, monsieur?

— Am spus: „Ăsta-i baseball-ul“.

Şoferul dădu din cap, cu o privire inexpresivă, continuându-şi drumul spre birou.

Capitolul 12

În ziua de 31 iulie, lucrurile lui Liane şi ale lui Armand au sosit de la Washington, D.C., iar în cursul aceleiaşi săptămâni s-au mutat în casa pe care o găsise Armand în aprilie. Era o locuință destul de plăcută, în Place du Palais Bourbon, în La Septiéme. În următoarele zece zile, Liane a robotit, a transpirat şi a deschis lăzi. A făcut aproape totul cu mâna ei, ştiind exact unde voia să fie pus fiecare obiect, cerându-le servitorilor doar să spele vasele şi să şteargă mesele de praf. În lipsă de altceva, îşi dădea o ocupație, acum când abia-l mai vedea pe Armand. Visul plimbărilor prin Bois de Boulogne şi Tuileries nu se adeverise niciodată. Cu sau fără război, Ministerul de Interne îl devora. Lua masa cu colegii sau la felurite ambasade de prin oraş şi nu ajungea acasă până la ora opt seara, dacă nu avea câte un dineu diplomatic important. Iar în aceste cazuri, nu-l vedea decât la ore foarte târzii.

Nu era ca viața lor din Washington, când soția ambasadorului făcea parte integrantă din viața lui socială, întreținându-se cu

persoane sus-puse, jucând rolul de gazdă, organizând mici petreceri dansante şi dineuri cu cravată neagră, stând lângă el. Aici, cel mai adesea, Armand se ducea singur şi se întâmpla s-o ia cu el mai mult ca o excepție de la regulă. Acum toată viața ei se centra în jurul fetelor, iar când în sfârşit îl vedea seara pe Armand, acesta era aproape prea obosit ca să mai stea de vorbă cu ea. Mânca de cină şi se ducea la culcare, epuizat, adormind invariabil la câteva secunde după ce punea capul pe pernă. Liane ajunsese să ducă o viață singuratică şi tânjea după zilele de la Washington, Londra sau Viena. Era o viață cu totul nouă şi nu-i plăcea, lucru pe care Armand îl simțea, în pofida eforturilor ei de-a nu se plânge. Semăna cu o floricică ofilindu-se într-o grădină părăginită, ceea ce-l făcea să se simtă îngrozitor de vinovat, dar începeau să se întâmple fel de fel de lucruri ciudate. Franța se trezea în fața pericolului reprezentat de Hitler şi, cu toate că încă mai erau convinşi că se aflau în siguranță, domnea un anume simț mai acut al protecției şi pregătirilor. Armand se simțea din nou plin de viață, participând la necontenite şedințe. Pentru el era o perioadă fertilă, dar foarte dură pentru

Liane, iar Armand, deşi ştia, mare lucru nu putea face. Nici măcar nu avea timp s-o scoată din când în când în oraş la cină.
— Mi-e dor de tine, să ştii, îi zâmbi Liane, într-o seară când Armand intră în apartament, găsind-o agățând un tablou. Ca de obicei, crease efectul unui cămin în care locuiau de ani de zile, iar el îi era recunoscător pentru asta. Veni s-o sărute şi o ajută să coboare de pe scaun, ținând-o în brațe un moment mai mult decât ar fi fost necesar.
— Şi mie mi-e dor de tine, micuța mea. Sper c-o ştii.
— Uneori, da, oftă Liane, punând ciocanul pe birou, după care-şi ridică privirea spre el, cu un zâmbet trist. Şi, uneori, cred că ai uitat că mai sunt vie.
— Niciodată n-aş putea face aşa ceva, micuțo. Sunt doar foarte ocupat.
Atâta lucru ştia şi ea.
— Vom mai avea vreodată din nou o viață adevărată?
Armand dădu din cap:
— Curând, sper. Pur şi simplu acum domneşte o tensiune crescândă. Trebuie să aşteptăm, să vedem ce se întâmplă... trebuie să ne pregătim...
Ochii-i ardeau într-o lumină atât de

strălucitoare, pe când vorbea, încât lui Liane i se frânse inima. Simțea că-l pierduse în favoarea Franței, era aproape ca şi cum l-ar fi pierdut pentru o altă femeie, ba chiar mai rău, fiindcă era o rivală pe care n-o putea înfrunta.

— Şi dacă va fi război, Armand? Atunci ce facem?

— Atunci, vom vedea.

Mereu prudent ca orice diplomat, chiar şi cu ea, dar Liane nu întreba despre patria lui, despre ea însăşi întreba.

— Deci, n-am să te mai văd niciodată.

Părea obosită şi îndurerată, iar în seara asta nu se mai simțea în stare să afişeze pentru el o fațadă veselă.

— Trăim timpuri ieşite din comun, Liane, înțelegi cu siguranță.

Ar fi fost dezamăgit de ea dacă n-ar fi înțeles, iar Liane o ştia. Era o cruce greu de purtat. Trebuia să fie dispusă să facă aceleaşi sacrificii ca Armand şi, uneori, însemna prea mult să-i ceară aşa ceva. De-ar fi avut doar o seară liniştită împreună, puțin timp să stea de vorbă, o seară când el să nu fie prea extenuat pentru a face dragoste... ochii ei exprimau tot ce era de spus.

— Nu contează. Vrei ceva de mâncare?

— Am mâncat.
Nu-i spuse că-l aşteptase.
— Ce fac fetele?
— Bine. Le-am promis că le duc într-un picnic la Neuilly, săptămâna viitoare, după ce termin cu casa.
Şi ele se simțeau singure. Odată cu începerea şcolii, aveau să-şi facă noi prieteni. Dar deocamdată nu le aveau decât pe mama şi pe guvernanta lor.
— Eşti singura femeie pe care-o cunosc în stare să pună o casă pe picioare într-o săptămână, îi surâse el, aşezându-se într-un fotoliu din camera de zi, aproape temându-se să-i spună că nu dorea altceva decât să se ducă la culcare şi să doarmă.
— Sunt pur şi simplu fericită că am plecat de la hotel.
— Şi eu.
Privi în jur la obiectele familiare, simțindu-se în sfârşit ca acasă. În ultima lună, însă, nu prea observase mare lucru. Era atât de ocupat la serviciu, încât s-ar fi putut întoarce acasă chiar şi la o baracă sau un cort, pentru el tot n-ar fi contat, iar Liane bănui acest lucru, pe când îl urma în dormitor.
— Vrei un ceai de muşeţel? îi zâmbi ea cu blândețe, iar Armand întinse mâna, i-o luă

pe-a ei şi o sărută, aşezându-se pe pat.
— Eşti foarte bună cu mine, micuțo.
— Te iubesc atât de mult.
Şi existaseră atâtea momente când şi el fusese bun cu ea. Nu era vina lui că ajunsese acum atât de ocupat şi nu putea continua astfel la nesfârşit. Mai devreme sau mai târziu, problemele aveau să se rezolve. Liane se ruga, doar, să nu se întâmple prin izbucnirea războiului.
Se duse la bucătărie să-i fiarbă ceaiul promis, iar când se întoarse, cu o tavă de porțelan delicată şi ceaşca *Limoges* pe care o despachetase în aceeaşi după-amiază, le depuse uşor pe masă, cu un surâs. Dar, când se întoarse să-i dea. Ceaşca lui Armand, văzu că adormise deja, cu capul pe pernă, fără ajutorul muşețelului.

Capitolul 13

— Ei, tigrule, ce părere ai?
Nick şi John călăriseră unul lângă altul tot drumul până la plajă, stând acum pe loc, la doar câteva momente după ce soarele se cufundase în mare. Fusese o săptămână de paradis la Deauville.
— Eşti gata să mănânci ceva?
— Mhm.
În ultima oră, se prefăcuse a fi un cowboy într-un ranch. Îl fermecase calul alb, înalt şi blând, pe care-l călărea, tatăl său având o frumoasă iapă murgă. Johnny îl privi:
— Aş vrea ca astă seară să putem mânca hamburgeri, exact ca la o fermă.
Nick îi zâmbi fiului său:
— Şi eu aş vrea.
Un hamburger şi un lapte bătut ar fi fost grozave, dar se aflau departe de-o asemenea posibilitate.
— Ți-ar conveni o friptură bună, zemoasă?
Ştia că un biftec *au poivre* era cea mai apropiată variantă, dar cel puțin tot era ceva de mâncare.
— O.K.
La rugămintea lui Johnny, vorbiseră în ziua

aceea cu Hillary. Se distra minunat la Cannes şi fusese surprinsă de telefonul lor. Nick nu-i spusese băiatului, dar trebuise să sune de patru ori numai pentru a o găsi, iar în luna de când lipsea, zvonurile începuseră să se infiltreze până la el. „Grupului de prieteni” cu care se întâlnise la Cannes i se alăturase un bărbat pe nume Philip Markham, pe care Nick îl cunoştea de la New York. Era un fante de cea mai joasă speță, fusese însurat de patru ori, iar acum numele lui era asociat cu acela al lui Hillary Burnham. Lui Nick nu-i păsa de ce făcea ea, dar îi spusese să fie discretă. Evident, discreția se situa mai presus de puterile ei. Se duceau seară de seară să joace la cazino în Monte Carto, dansau până la ziuă şi dăduseră o petrecere destrăbălată la *Carlton*, comentată chiar şi de presa de la Paris. Se gândise o vreme s-o sune şi să-i spună să înceteze, dar îşi dăduse seama că era deja prea târziu. N-avea niciun fel de control asupra ei şi, orice-ar fi spus, Hillary oricum făcea tot ce voia ea.

— A fost plăcut să vorbim azi cu mami.

Parcă i-ar fi citit gândurile. Nick îl privi, în timp ce-şi mânau caii înapoi spre grajd.

— Ți-e foarte dor de ea, John?

— Câteodată.

Apoi îi zâmbi loial tatălui său:
— Da' mă distrez nemaipomenit aici cu tine.
— Şi eu cu tine.
— Crezi c-o să se-ntoarcă acasă curând?
Întrebarea era foarte directă. În ciuda dezinteresului lui Hillary față de băiat, Nick ştia că Johnny îi iubea pe amândoi. Mama sa îi trimisese câteva cadouri din sudul Franței, dar rareori dădea telefon, iar Nick încerca să-l consoleze, aşa cum făcuse întotdeauna. Însă asta era ea şi ştia că, într-o zi, fiul său avea să afle adevărul.
— Nu ştiu când are să se-ntoarcă, fiule. Probabil, în câteva săptămâni.
Johnny dădu din cap şi nu mai spuse nimic, după care băgară caii în grajd şi intrară în hotel.
Conform promisiunii, în seara aceea au comandat biftec *au poivre* şi, când s-au întors în camera lor, Nick i-a citit din cartea sa favorită. La fel îşi petreceau fiecare seară. Nick nici măcar nu adusese guvernanta. Voia ca timpul petrecut împreună să fie numai al lor şi se bucura să aibă copilul numai pentru el.
În ultima zi a şederii acolo, au făcut o partidă finală de călărie, iar amurgul a fost şi mai frumos decât în alte dăți. Jucaseră tenis, avuseseră un picnic pe plajă, iar apoi

făcuseră partida de călărie zilnică. Şi, în timp ce admirau asfinţitul, Nick îl privi pe băiat cu un zâmbet cald:
— Vom ține minte vacanța asta mult, mult timp, tu şi cu mine.
Niciodată nu se simțiseră atât de minunat împreună şi se întinse să atingă mâna copilului. Au stat astfel mult timp, ținându-se de mână, iar John n-a observat niciun moment lacrimile din ochii tatălui său.

*

A doua zi după înapoiere, Nick a trebuit să se ducă la Lyon pentru câteva zile, pentru a discuta cu proprietarul unei fabrici de textile. La patru zile după întoarcerea de la Lyon, a plecat din nou, în călătoria care spera să fie ultima la Berlin. Johnny îi ceruse să-l ia cu el, dar Nick spusese că avea să se întoarcă într-o zi, două. La sosirea în Berlin, simți ceva foarte diferit, un soi de înviorare care circula prin venele tuturor, iar în aceeaşi după-amiază înțelese şi de ce. Era ziua de 23 august, iar Germania tocmai semnase cu ruşii un pact de neagresiune reciprocă. Cel mai mare inamic potențial al Germaniei tocmai fusese redus la neputință. Nick ştiu imediat, la fel ca toți ceilalți, că înțelegerea lor avea să

reprezinte o enormă amenințare față de Franța şi restul Europei. Şi, deodată, se simți disperat de nerăbdător să revină acasă la Paris şi la fiul său. Cine ştie cât de repede avea să se înregistreze o reacție, el urmând să rămână blocat la Berlin. Şi, în timp ce-şi făcea grăbit treburile zilei, se bucură în taină că făcuse tot ceea ce putuse pentru Polonia.

În acea după-amiază participă la o întrunire, după care luă primul tren spre Paris. Tot ce ştia era că voia să fie lângă Johnny. Grăbindu-se, o luă pe Avenue Foch. Ajungând, intră în casă, îl îmbrățişă pe Johnny şi se aşezară să servească micul dejun.

— Repede te-ai mai întors, tati!

— Mi-a fost dor de tine!

— Şi mie mi-a fost dor.

Guvernanta îi aduse o ceaşcă de cafea, iar Nick pălăvrăgi cu fiul său în timp ce parcurgea ziarele. Era nerăbdător să vadă-care era reacția la Paris, dar, desigur, ştiuse dinainte care avea să fie. Se ordonase mobilizarea generală a armatei franceze, se făceau pregătiri de război şi toate trupele disponibile erau trimise la hotare, pentru a apăra Linia Maginot.

— Ce-i aia, tati?

Johnny îi citea peste umăr, încruntat. Nick îi explică fiului său despre alianța dintre ruşi şi nemți şi semnificația ei pentru Franța. Băiatul îl privea cu ochi mari.
— Adică o să fie război?
Ideea nu părea să-i displacă. Era destul de tânăr pentru a o găsi incitantă şi încă-i mai plăcea tot ceea ce avea legătură cu armele de foc.
Când Johnny ieşi la joacă, Nick intră în bibliotecă, având o expresie solemnă. Îi ceru centralistei să-i facă legătura cu hotelul *Carlton* din Cannes. Era timpul s-o cheme înapoi pe soția lui.
Nu era în camera ei şi i-au propus lui Nick să revină mai târziu. El, însă, insistă pe lângă centralista hotelului. Dacă Hillary era în hotel, dorea să fie găsită şi în cele din urmă i-au dat de urmă, în camera altcuiva, după cum bănuia el, dar puțin îi păsa. Indiferent ce altceva ar fi fost, mai era şi mama fiului său şi voia s-o aducă înapoi la Paris, pentru cazul că în Franța se întâmpla ceva hotărâtor.
— Îmi cer scuze că te deranjez, Hil.
— S-a-ntâmplat ceva?
Imediat îi trecuse prin minte gândul că pățise ceva Johnny şi, în timp ce străbătea goală camera lui Philip Markham, cu

telefonul în mână, pe chip i se aşternu o expresie de nervozitate. Îl privi vinovată peste umăr, apoi se răsuci, aşteptând răspunsul lui Nick.
— Ai citit ziarele ieri sau azi?
— Vorbeşti despre povestea cu nemții şi ruşii?
— Da, exact despre asta vorbesc.
— Of, pentru Dumnezeu, Nick. Credeam că s-a întâmplat ceva cu Johnny.
Aproape oftă de uşurare, aşezându-se pe un scaun, iar Philip începu s-o mângâie pe picior, în timp ce ea îi zâmbea.
— Johnny e bine. Dar vreau să vii acasă.
— Acum, vrei să zici?
— Da. Exact asta vreau să zic.
— De ce? Oricum aveam de gând să vin săptămâna viitoare.
— S-ar putea să fie prea târziu.
— De ce?
Îl socotea un neghiob agitat şi râse, privindu-l pe Philip cum făcea mutre comice şi gesturi obscene, în timp ce se întorcea spre aşternutul proaspăt răvăşit.
— Cred că va fi război. Se mobilizează armata franceză şi sunt şanse ca situația să explodeze de pe-o zi pe altă.
— N-o să se-ntâmple aşa de repede.
Şi pe ea o neliniştise, înainte de plecarea

din New York, dar acum avea alte scopuri la Cannes, iar posibilitatea războiului i se părea foarte îndepărtată.
— Nu vreau să mă cert cu tine, Hillary. Îți spun să vii acasă. Acum! ridică el glasul, bătând cu pumnul în birou, şi în timp ce încerca să-şi stăpânească vocea îşi dădu seama că-i era teamă pentru ea, precum şi pentru fiul lor. Crezuse că până la izbucnirea războiului în Europa mai avea să treacă încă un an cel puțin. Niciodată nu intenționase să-şi expună familia primejdiei, iar acum regreta nebuneşte că-i adusese cu el.
— Hillary, te rog... Tocmai am fost la Berlin. Ştiu ce vorbesc. Măcar o dată, ai încredere-n mine. Vreau să fii aici la Paris, dacă se întâmplă ceva.
— Nu mai fi atât de nervos, pentru Dumnezeu. Vin săptămâna viitoare.
În timp ce-o spunea, luă un pahar de şampanie de la Philip.
— Trebuie să vin acolo şi să te iau cu mâna mea?
— Ai fi în stare?
În telefon, vocea îi suna surprinsă, iar Nick dădu din cap, în timp ce-l privea pe Johnny jucându-se în grădină:
— Da, aş fi.

— În regulă. Să văd ce pot să aranjez. Diseară dau o masă pentru câțiva prieteni şi...
— Lasă mesele. Eu îți spun, fir-ai tu să fii, să-ți salți fundul în primul tren.
— Iar eu îți spun că dau o petrecere...
Nick, însă, o întrerupse înainte de-a apuca să termine propoziția:
— Ascultă, dacă n-asculți de glasul rațiunii când îți vorbesc eu, la dracu', spune-i ticălosului ăluia de Markham să te-aducă acasă. Vino cu el dacă aşa ai chef, dar ai un copil aici şi țara asta o să intre-n război. Tu doar mişcă-ți naibii fundul şi hai acasă!
— Ce mă-ta vrei să zici?
Îi tremura vocea. Era pentru prima oară când Nick îl pomenise pe Philip, iar Hillary nu-şi dăduse seama că ştia. Jena nu ajută decât să-i ațâțe furia.
— Hillary, ți-am spus de ce am sunat. Altceva nu mai am de zis.
Glasul îi suna obosit, în receptor.
— Vreau să-mi explici ce-ai zis adineauri!
Pusese jos paharul de şampanie şi stătea cu spatele drept, pe pat, lângă Philip.
— N-am să-ți explic nimic. M-ai auzit. Te-aştept aici peste-o zi, două.
Şi cu asta închise, rămânând cu privirea spre telefonul mut.

— Despre ce era vorba?
Philip Markham îi privi expresia de pe chip şi pricepu imediat.
— A aflat despre noi?
— Aşa se pare, îi aruncă ea o privire lungă.
— Era furios?
— Deloc sau, oricum, nu foarte tare. Are draci, doar că încă nu vreau să mă-ntorc acasă. E convins că în următoarele zile toată țara o să explodeze.
Luă o înghițitură de şampanie şi-i aruncă o privire bărbatului care de două luni îi era amant. Îi convenea de minune. Era întru totul la fel de răzgâiat, decăzut şi hedonist ca ea.
— Ştii, s-ar putea să aibă dreptate. Aseară, pe Croisee, s-a vorbit mult despre asta.
— Of, nenorociții ăştia nervoşi de francezi. Oricum, dacă va fi război, eu îmi mut curul acasă. Şi nu la Paris. Vorbesc de Boston sau de New York.
— Dacă poți ajunge acolo, dragă prietenă. Vrea să se-ntorci acum?
— Nu ştiu. N-a spus. Vrea doar să merg la Paris, la fiul nostru.
— Să ştii, aici s-ar putea să fii mai în siguranță. Pe toți dracii, dacă nemții bombardează ceva, mai mult ca sigur că înainte de toate Parisul au să-l lovească.

— Încurajator gând.
Sarcasmul lui nu-i alungă temerile. Stătu un moment pe gânduri, apoi întinse paharul să-i mal toarne şampanie.
— Crezi c-ar trebui să mă-ntorc?
Philip se aplecă, sărutându-i şanțul dintre sâni.
— Până la urmă, da, drăgălaşo. Da' deocamdată nu.
Îi devoră uşurel cu buzele un sfârc şi, în timp ce se lăsa pe spate, Hillary uită de tot ceea ce-i spusese Nick la telefon. Abia mai târziu, stând întinsă pe plajă în dreptul hotelului, se gândi din nou şi un instinct profund o îndemnă să plece acasă. Îi spuse lui Maikham în timp ce se îmbrăcau pentru dineu, dar el ridică din umeri, nepăsător:
— Te duc eu acasă peste câteva zile. Nicio grijă, iubire.
— Şi pe urmă? îl întrebă ea, în timp ce se pieptăna. Era pentru prima oară că-i pusese o întrebare de acest gen, iar Markham o privi surprins:
— Trebuie neapărat să ne frământăm pentru asta?
— Nu mă frământ, întreb doar. Ai să stai cu mine la Paris o vreme?
Aproape gângurea, sub privirea lui, dar pe chipul bărbatului se aşternu un rânjet larg:

— Ce i-ar mai plăcea lui Nick Burnham!
— Nu la casă mă refer, boule. Poți sta la *Ritz* sau la *Georges V.* Dar încă nu trebuie să te repezi acasă.
Markham trăia din veniturile pe care i le dădea maică-sa şi toată lumea ştia că era un play-boy. Nu făcea niciun secret din asta, dar nici din faptul că nu mai căuta să se ataşeze permanent de cineva. Patru foste neveste îl costaseră scump şi nu scotocea după o a cincea. Pentru scopurile lui, însă, Hillary era perfectă. Era deja căsătoritǎ şi-i spusese demult că mariajul nu-i convenea, ceea ce-l făcu să fie şi mai mirat de expresia îngrijorată pe care i-o vedea acum în ochi.
— Doar nu te-ai îndrăgostit de mine, nu-i aşa?
Avea o atitudine de mi-se-rupe-n-paişpe, cea care o atrăgea pe Hillary atât de mult. Nu era un supus, ca Nick. O făcea să asude, iar ei îi plăcea asta. Era primul bărbat care-o numea pe față şi cu drag „curvă mică“.
— Sunt un bărbat primejdios pentru femeile care m-ar iubi, fetițo. Întreab-o pe oricare. Ce mama dracu', râse el de propriu-i banc.
— N-am nevoie. Ştiu ce eşti. Şi eşti la fel de stricat ca mine.
— Bun-aşa.

O trase încet înapoi de păr şi o sărută pe gură, apoi i-o muşcă.
— Atunci, poate că ne meritǎm unul pe altul.
Nu voia s-o recunoască în fața ei, dar îl sedusese mai mult decât avea el de gând. În New York, se gândise că avea să fie o aventură plăcută pe timpul verii. Hillary îl invitase aproape pe față să se-ntâlnească în Franța. Pe-atunci, însă, nu credea posibil să-l aibă şi amândoi erau intrigați de faptul că acum, după ce petrecuse toată vara cu el, încă îl mai dorea.
— Poate-am să stau şi eu la Paris o vreme.
Ideea de-a petrece o lună la *Georges V* îl ispitea, iar despre război nu-şi făcea cu-adevărat griji.
— Uite cum facem, te duc eu cu maşina lunea viitoare, îți convine aşa sau crezi că. Nick o să dea fuga aici pân-atunci?
— Slabe speranțe, zâmbi ea. E prea ocupat cu Johnny, fiul nostru, şi cu afacerile.
— Perfect. Atunci plecăm acasă când vom fi gata. Mâine dau telefon la hotel să văd dacă pot să-mi rețină apartamentul meu obişnuit, îl lăsă să termine echiparea pentru petrecere şi, când ieşi din camera de toaletă pe care o foloseau în comun, îl auzi fluierând sonor. Hillary purta o rochie din

organdi, decoltată în față aproape până la buric. Abia dacă i se ținea de-un fir pe trupul ei, iar Philip murea după ea. Îi plăcea atât de mult încât, cu o privire diabolică şi un rânjet pofticios, i-a smulse cât ai clipi şi o trânti pe pat, lăsându-şi trupul peste al ei şi posedând-o cu atâta forță, încât o lăsă gâfâind, sufocată.

Capitolul 14

Duminică, în ziua de 26 august, Nick şi John s-au dus la Gara de Est, să vadă miile de soldați care plecau cu trenurile. În majoritate, plecau spre fortărețele de la frontiera din nord, iar Johnny se minuna privindu-i cum urcau în tren. Nick ezitase la început, când băiatul îl întrebase dacă puteau merge să-i vadă, dar până la urmă ajunsese la concluzia că istoria se desfăşura chiar în jurul lor şi era bine ca Johnny să asiste. Nu mai primise veşti de la Hillary după convorbirea telefonică, dar bănuia că avea să apară acasă dintr-o clipă într-alta. N-avea niciun rost s-o sune din nou, se exprimase clar prima oară când vorbiseră.

În aceeaşi duminică după-amiază, în Place du Palais Bourbon, pe Malul Stâng, Liane şi fetițele îl aşteptau pe Armand să vină acasă. Avusese de lucru pe tot timpul sfârşitului de săptămână, însă acum emana o aură de calm neaşteptat. Totul intra în acțiune. Pe străzi, se vedeau pretutindeni afişe cu cuvintele APPEL IMMEDIAT, chemând bărbații în armată. Întorcându-se acasă din parc, fetele văzuseră peste tot aceste

anunțuri, iar Liane încerca să le țină la curent cu cele ce se petreceau. Tatăl lor nu mai avea timp s-o facă. Elizabeth era încă prea mică pentru a înțelege cine ştie ce şi se temea îngrozitor de puşti, dar Marie-Ange era foarte intrigată de ceea ce se întâmpla. Pe străzi mai erau şi alte afişe, pe care ea le citea cu voce tare guvernantei şi surorii ei, cuprinzând instrucțiuni pentru eventualitatea unui atac cu gaze şi dând civililor indicații cu privire la farurile maşinilor şi lămpile din casă în timpul perioadelor de camuflaj. În noaptea dinainte, Parisul nu fusese luminat decât parțial.

Liane le explicase că motivul prezenței atâtor maşini pe străzi era acela că oamenii plecau din Paris. Luau cu ei o adunătură pestriță de lucruri, pe capotele maşinilor, uneori cu mese şi scaune legate deasupra, cărucioare de copii, oale şi tigăi. Începuse evacuarea. Oamenilor li se cerea să nu stocheze alimente şi, pe cât posibil, să nu intre în panică. După-amiază, când Liane a dus fetițele la muzeul Luvru, pentru a le distrage atenția, au constatat că era închis, iar un paznic le-a spus că multe dintre marile comori dinăuntru erau deja trimise în provincie, pentru a fi ascunse. Şi peste

tot pe străzi, printre bărbații care discutau despre pactul dintre Moscova şi Berlin, se auzea expresia „*Nous sommes cocus*” – „Ne-au pus coarne”. Armand i-o spusese el însuşi lui Liane. Totuşi, ei încă nu-i venea a crede ce se întâmplase.

— Crezi că germanii ne vor ataca mâine? întrebă dulce Marie-Ange la micul dejun, peste câteva zile de când începuse criza, iar Liane clătină din cap cu tristețe. Cu toții aşteptau acelaşi lucru, până şi copiii.

— Nu cred, iubito. Să sperăm că nu ne vor ataca niciodată.

— Da’ l-am auzit pe tăticul zicând...

— N-ar trebui să asculți conversațiile oamenilor mari.

În timp ce-o spunea, însă, se întrebă de ce nu. Toți ascultau ce spuneau ceilalți, în speranța de-a auzi câte un lucru pe care înainte nu-l ştiuseră. Toată lumea era flămândă după informații.

— De-asta pleacă soldații la hotare, ca să fim în siguranță.

Considera că măcar Marie-Ange trebuia să ştie ce se petrecea, dar nu voia s-o sperie. Cu toții, însă, erau înspăimântați, până-n adâncul sufletului. În ciuda calmului de suprafață care se vedea pretutindeni, în străfunduri toată lumea se temea, atât de

tare încât, joi când s-a dat alarma aeriană de exercițiu, sirena n-a sunat decât o clipă, de teamă ca populația să nu creadă că erau atacați. Se produsese un moment de tensiune, la începerea semnalului, întregului oraş părând a i se opri respirația, după care a răsunat un oftat de uşurare că se oprise atât de repede.
Dar, la data de 1 septembrie, din nou şi-au ținut cu toții respirația, primind vestea că Germania atacase Polonia. Cu un an în urmă, acelaşi lucru se petrecuse cu prilejul atacului asupra Cehoslovaciei, dar după Acordul de la Munchen, lumea se liniştise. Acum însă, deținând puterea pactului de neagresiune cu ruşii, germanii simțeau că nu mai aveau niciun motiv de teamă din partea restului Europei, iar marşul asupra Poloniei începuse cu înverşunare. Armand a venit la prânz acasă cu ştirea, iar Liane s-a aşezat repede, podidind-o lacrimile.
— Bieții oameni. Nu-i putem ajuta?
— Suntem prea departe, Liane. Şi englezii la fel. În ultimă instanță, sigur că-i vom putea ajuta, dar nu imediat. Pentru moment...
Nu putu sfârşi propoziția.
În aceeaşi după-amiază, Nick stătea în biblioteca locuinței sale închiriate pe Avenue Foch, privind pe fereastră. Tocmai o

sunase pe Hillary la Cannes, doar pentru a i se spune că plecase de la *Carlton.* Trecuse o săptămână de când îi spusese să vină acasă şi tot nu apăruse. Îi mai spuseseră şi că părăsise hotelul în acea dimineaţă şi, nu, nu ştiau, monsieur, pe ce cale se întorcea la Paris. Nick spera că luase trenul, urmând să ajungă acasă cât mai repede. Acum îi părea îngrozitor de rău că-i luase cu el pe ea şi pe Johnny. Era evident că în Europa avea să înceapă războiul.

A doua zi a fost încordată pentru toată lumea, întreaga Europă aşteptând să afle veşti despre ceea ce se întâmpla în Polonia. Iar Armand i-a spus lui Liane seara ce auzise prin canalele diplomatice. Varşovia era în flăcări, aveau loc masacre, iar polonezii erau un popor viteaz şi n-aveau să capituleze. Aveau să lupte contra germanilor până nu mai rămânea nimic. Erau hotărâţi să moară cu cinste.

În aceeaşi seară, au stins luminile, respectând camuflajul, aşa cum li se spusese. Era o senzaţie lugubră, să stea în încăperea întunecată, cu storurile trase. Niciunul dintre ei nu putea dormi, iar Liane constată că nu se putea gândi decât la oamenii care-i înfruntau pe nemţi în Polonia. Se gândea la femeile asemeni ei, în

căminele lor, cu două fiice... sau poate luptau şi femeile şi copiii? Era o imagine înfricoşătoare.
A doua zi, însă, pe 3 septembrie, au avut motive de gândire mult mai serioase decât Polonia. De astă dată, Armand n-a mai venit acasă să aducă ştirile. Nu l-a văzut până seara. Cu mult înainte, însă, auzise la radio. Nava britanică *Athenia* fusese scufundată de un submarin german la vest de Hebride. Reacția a fost instantanee. Marea Britanie a declarat imediat război Germaniei, iar Franța i s-a alăturat, onorându-şi angajamentul față de Polonia. Anii de supoziții şi deducții luaseră sfârşit. Europa era în război. Liane stătea în camera de zi, privind cerul Parisului, cu lacrimi în ochi, după care se duse în camera fetelor şi le spuse. Au izbucnit în plâns de îndată, precum şi mademoiselle, au stat împreună mult timp, plângând. Dar Liane le-a pus să se spele pe față, după o vreme, şi s-a dus să le facă de mâncare tuturor. Era important să-şi păstreze calmul. Plânsul nu le ajuta la nimic.
— Şi trebuie să facem tot ce putem pentru a-l ajuta pe Papa.
— Acum el o să fie soldat? O privi pe Elizabeth cu enormii săi ochi albaştri,

aproape înecându-se cu mâncarea în timp ce-şi înăbuşea un suspin, dar Liane o mângâie blând pe față, clătinând din cap:
— Nu, iubito, papa serveşte Franța în alt fel.
— Plus de asta, e prea bătrân, adăugă nepăsătoare Marie-Ange. Remarca ei o surprinse pe Liane. Niciodată nu-l considerase pe Armand bătrân şi se mira că fiica ei era cât de cât conştientă de vârsta lui. Era atât de tineresc şi dinamic, încât anii pe care-i avea i se păreau nesemnificativi, iar Elizabeth se grăbi să-i ia apărarea:
— Papa *nu* e bătrân!
— Ba el
Şi, înainte ca Liane să le poată opri „fetele s-au luat la ceartă. Până la urmă, aproape le-a plesnit pe amândouă, toate trei aveau nervii întinşi la limită şi, după masă, le-a lăsat cu mademoiselle să se joace cuminți în camera lor. Nu voia să le lase în grădină. Cine ştie ce se putea întâmplă acum? Cu Franța intrată oficial în război, putea surveni orice, de la un raid aerian până la un atac cu gaze de luptă, şi dorea ca fetele să stea în casă. Îi era dor să discute cu Armand, dar nu îndrăznea să-l deranjeze.

*

— Tati, asta-nseamnă că va trebui să ne-ntoarcem la New York?
Johnny îl privea cu ochi mari. Nick tocmai îi dăduse vestea, iar băiatul părea şocat. Ideea războiului i se părea interesantă, dar tatăl lui arăta atât de sumbru când i-o spusese, încât acum nu mai părea ceva distractiv.
— Încă nu vreau să merg acasă.
Îi plăcea în Franța. Iar apoi, deodată, adevărata panică:
— Dacă plecăm acasă, pot să-mi iau şi cățelușul?
— Sigur că poți.
Dar Nick nu se gândea la câine, stând amândoi în camera copilului. Se gândea la mama lui Johnny. Plecase din Cannes cu două zile în urmă şi încă nu ajunsese acasă. Peste puțin timp, se despărți de Johnny, ducându-se în cabinetul său. Venise de la birou în momentul când aflase ştirea, pentru a-şi linişti băiatul, însă acum se întreba dacă n-ar fi fost cazul să se înapoieze. Le dădu telefon şi le spuse să-l caute acasă dacă aveau nevoie de el. Voia să stea cu John până aflau mai multe despre ceea ce urma să se întâmple. Acum,

însă, erau puține veşti de auzit. În Paris domnea o ciudată stare de calm, odată ce se declarase războiul. Exodul maselor spre provincie continua, dar în ansamblu Parisul părea foarte stăpânit şi nu se simțea panică.
Nick o auzi abia spre seara zilei de 3 septembrie. Răsună soneria de la intrare, un murmur de glasuri în hol şi, peste un moment, uşa bibliotecii se dădu de perete. Era Hillary, foarte bronzată, cu părul despletit, ochii ca două enorme intarsii de onix şi fildeş pe față şi o pălărie de pai, asortată cu rochia subțire de bumbac bej.
— Pentru numele lui Dumnezeu, Hil...
Avea aceeaşi reacție ca atunci când regăseşti un copil rătăcit, scurta dilemă între a-l îmbrățişa şi a-l cârpi.
— Bună, Nick.
Arăta ciudat de calmă şi era evident că n-avea să aibă loc o reîntâlnire caldă. Îi observă imediat o brățară mare cu diamante pe mână, complet discordantă cu restul ținutei, dar nu spuse nimic despre obiectul care era în mod vădit un dar foarte scump de la noul ei amant.
— Ce mai faci? continuă ea, cu însuflețire.
Nick o privi, cu senzația că se mişca pe sub apă.

— Îți dai seama că Franța şi Anglia au declarat azi război Germaniei?
— Am auzit.
Părea remarcabil de degajată, aşezându-se pe canapea şi punând picior peste picior.
— Unde naiba ai fost?
Conversația era suprarealistă şi dezarticulată.
— La Cannes.
— De ultimele două zile vorbesc. Am dat telefon şi mi-au spus că plecaseşi.
— Am venit cu maşina unor prieteni.
— Philip Markham?
Era o nebunie. Franța intrase în război, iar el îşi chestiona nevasta despre amantul ei.
— Iar începem? Credeam că vremurile astea au trecut.
— Nu de asta-i vorba. Acum nu era momentul să hoinăreşti prin Franța, pentru Dumnezeu!
— Mi-ai spus să vin înapoi, aşa că am venit.
Ochii-i erau de-o ostilitate fățişă şi încă nu întrebase de fiul lor. Privind-o, Nick îşi dădu seama că începuse s-o urască.
— Ai venit exact după zece zile de când te-am somat să te întorci.
— Aveam planuri pe care nu le puteam contramanda.
— Ai un fiu şi se poartă un război.

— Deci, m-am întors. Şi acum?
Nick oftă adânc. Se gândise la asta toată ziua şi nu era ceea ce-şi dorise, dar ştia că n-avea încotro.
— Vă trimit pe amândoi acasă, dacă putem găsi un mijloc de-a călători în siguranță.
— Mi se pare o idee grozavă.
Pentru prima oară de când intrase în cameră, Hillary zâmbi. Discutase problema cu Philip înainte ca el să coboare din maşină la *George V.* Spusese că o ducea înapoi la New York, indiferent dacă lui Nick îi convenea sau nu. Dar Nick tocmai rezolvase problema.
— Când plecăm?
— L-am pus pe cei de la birou să se intereseze. Deja, n-o să mai fie prea uşor.
— Trebuia să te fi gândit la asta în iunie.
Se ridică nervoasă, pornind prin încăpere, după care îi aruncă o privire peste umăr:
— Cred că ai fost prea ocupat să faci afaceri cu friții ca să te mai gândeşti şi la pericolul în care ne băgai. Îți dai seama, nu-i aşa, că eşti şi tu amestecat în povestea asta. Parțial, eşti vinovat de începerea războiului. Cine ştie la ce vor folosi nemții oțelul pe care li l-ai vândut tu?
Era un gând înfricoşător, care-l chinuise pe Nick toată ziua. Singura consolare era că, în

urmă cu două zile, contramandase toate celelalte contracte cu Germania. Compania sa avea să-şi asume o pagubă de orice proporţii, anunţase, dar el nu mai avea de-a face cu Reich-ul lui Hitler. Nu-i părea rău decât că n-o făcuse mai din timp. Şi, stând acum cu privirea la soţia lui, îşi aminti cuvintele lui Liane pe navă... „Până la urmă, va sosi vremea să ne alegem cu toţii taberele”... Sosise vremea, iar el alesese, dar prea târziu, trebuia să trăiască acum cu conştiinţa faptei lui şi a modului în care, indirect, îi ajutase. Era o slabă consolare că mai ajutase şi la înarmarea Franţei şi a Poloniei. Ceea ce-l durea mai rău era că-i sprijinise şi pe germani. Dar, mai mult decât atât, îl chinuia faptul că Hillary îi răsucise şi mai adânc cuţitul în rană, şi o privi cu uimire nedisimulată:

— De ce mă urăşti atât de tare, Hil?

Ea păru să reflecteze un timp, după care ridică din umeri:

— Nu ştiu...

Iar apoi, îl privi cu tristeţe.

— Poate fiindcă întotdeauna mi-ai amintit de ceea ce nu sunt. Ai vrut un lucru pe care eu nu l-am avut niciodată.

Era un adevăr pe care Nick nu-l acceptase decât foarte recent.

— Mi-ai dat prea mult. M-ai înăbuşit din primele momente când ne cunoscuserăm. Ar fi trebuit să te însori cu vreo învățătoare dulcică şi să ai de la ea opt copii.
— Nu la asta mă gândeam. Te-am iubit.
Părea obosit şi trist. Totul se sfârşise între ei.
— Dar nu mă mai iubeşti, aşa-i?
Era o întrebare pe care trebuia s-o pună. Trebuia să ştie. Reprezenta ultimul ei bilet spre libertate.
Încet, Nick clătină din cap:
— Aşa e, nu te mai iubesc. E mai bine pentru amândoi astfel.
— Este, dădu Hillary din cap; iar apoi trase adânc aer în piept şi se îndreptă spre uşă. Acum mă duc să-l văd pe
Johnny. Când plecăm?
— De cum pot să aranjez.
— Vii şi tu cu noi, Nick? întrebă ea, privindu-l, iar Nick clătină din cap cu regret:
— Un timp, n-am să pot. Dar voi veni şi eu de-ndată ce pot.
Hillary încuviință şi ieşi, iar Nick se duse repede la fereastră şi privi în grădină.

Capitolul 15

În seara zilei de 6 septembrie, Armand şi Liane au luat un supeu uşor, pe care ea i l-a reîncălzit la miezul nopții. Armand nu-şi dorea decât puțină supă şi o felie de pâine. Era prea obosit ca să mai mănânce. Avusese o nesfârşită zi de întâlniri febrile. Ştirile din Polonia erau mai grave ca oricând, deşi, din fericire, Varşovia încă nu căzuse. Conform relatărilor, situația era critică, iar polonezii se confruntau cu exterminarea în masă. Privind chipul lui Armand, Liane văzu durerea, anii şi grijile pentru propria lui țară.

— Liane... vreau să-ți spun ceva.

Se întrebă ce veste amară avea să-i mai împărtăşească. De-acum înainte, păreau să nu mai existe decât asemenea noutăți.

— Da?

— *Aquitania,* o navă britanică, a acostat aseară la Southampton, şi va mai face o călătorie până în State, unde o vor transforma pentru a transporta trupe. Iar când pleacă – aproape se înecă el cu cuvintele – vreau ca tu şi fetele să fiți la bord.

Liane rămase ascultându-l într-o tăcere desăvârşită, iar Armand o privi. Un moment, nu se înregistră nici o reacție, după care ea clătină încet din cap.
Se ridică, ținându-şi spatele drept, şi-l privi în ochi:
— Nu, Armand, nu plecăm.
Preț de-o clipă, fu rândul lui să tacă uimit.
— Eşti nebună? Franța e în război. Trebuie să mergeți acasă. Vreau să ştiu că tu şi fetele sunteți în siguranță.
— Pe un vas englezesc, cu Atlanticul colcăind, probabil, de submarine? Au scufundat *Athenia*, de ce n-ar scufunda şi nava asta?
Armand clătină din cap. Ororile din Varşovia despre care auzeau îi erau prea proaspete în minte. N-avea să le permită soției şi fiicelor sale să stea în Franța pentru a-i înfrunta pe germani.
— Nu trebuie să te cerți cu mine.
Dar era prea obosit ca să spună mai mult de-atât şi întâlnea la Liane o îndârjire pe care n-o prevăzuse.
— Nu mergem nicăieri. Fetele şi cu mine vom rămâne aici, lângă tine. Am discutat despre asta de cum s-a anunțat războiul. Mai sunt aici şi alte femei şi copii. De ce-am pleca noi?

— Fiindcă e mai sigur să fiți în State. Roosevelt a insistat că în războiul ăsta n-o să intre.
Asta nu era o noutate, iar Liane se simți dezgustată s-o audă iarăşi.
— N-ai deloc încredere în Franța? N-o să cadă, ca Polonia sau Cehoslovacia.
— Şi dacă vor arunca bombe, ceea ce cu siguranță au să facă, tot vei mai vrea să fii aici cu fetele, Liane?
— Au trecut şi alții prin aşa ceva, în războiul trecut.
Armand era atât de obosit, încât nu lipsea mult să adoarmă la masă, dar Liane se arăta mult prea hotărâtă să rămână. N-o putea înfrunta. A doua zi dimineață au discutat din nou, în clipa când s-au trezit, dar ea devenise şi mai de neclintit. Trecea aproape peste toate argumentele lui şi, în timp ce se pregătea să plece spre birou, la şapte şi jumătate, Liane îl privi pentru ultima oară, cu zâmbetul ei blând:
— Te iubesc, Armand. Locul meu este aici, cu tine. Nu mi-o mai cere. N-am să plec.
O privi în ochi un lung răstimp.
— Eşti o femeie extraordinară, Liane, dar am ştiut-o dinainte. Încă mai ai de ales. Ar trebui să te întorci în State cât timp mai poți.

— Acolo nu am nimic. Căminul meu e lângă tine, aici.
Armand avea lacrimi în ochi, când se aplecă s-o sărute de rămas-bun. Îl emoționase mai mult ca oricând. Era la fel de viteză ca toți cei din Polonia.
— Te iubesc.
— Şi eu te iubesc, răspunse ea în şoaptă, în timp ce Armand o sărută, plecând apoi. Ştia că n-avea să-l mai revadă până după miezul nopții, când urma să se întoarcă aproape căzând de pe picioare de oboseală, dar cel puțin o făcea pentru o cauză nobilă. Țara era în război. Iar Liane rămânea acolo. Întotdeauna avea să-i stea alături soțului ei.

Capitolul 16

— Eşti gata de plecare?
Johnny dădu din cap, cu ochii mari şi trişti, cu cățelușul în brațe şi cu guvernanta alături.
— Ți-ai pus bâta de baseball în cufăr?
Copilul confirmă din nou, lacrimile şiroindu-i pe obraji în sfârşit. Tatăl său îl trase lângă el:
— Ştiu, fiule... Ştiu... Şi mie-mi va fi dor de tine... dar n-o să dureze mult.
Strânse din dinți şi se rugă ca spusele lui să fie adevărate. Dar încă nu se putea întoarce. Nu-şi putea abandona interesele din Europa.
— Da' nu vreau să merg acasă fără tine, tati.
— Doar pentru puțin timp... îți promit...
O privi pe Hillary, peste capul copilului, văzând că era ciudat de liniştită. Bagajele îi aşteptau în hol. De astă dată, n-avea să mai fie şi o a doua maşină plină cu cufere. Li se spusese că-şi puteau aduce doar câte două valize fiecare. Vasul era plin până Ia linia de plutire şi n-avea să fie o croazieră de lux, deşi lista pasagerilor era, negreşit,

impresionantă. Sute de turişti americani bogaţi fuseseră prinşi în străinătate şi luaseră cu asalt ambasadele disperaţi să ajungă acasă. Toate călătoriile liniilor britanice şi franceze pentru luna septembrie fuseseră anulate. *Normandie* ajunsese la New York la 28 august, iar armatorii îi telegrafiaseră să rămână acolo, pentru a se afla în siguranţă. Navele americane îşi contramandaseră şi ele programele, iar ambasadorul Kennedy din Londra îşi ieşea din minţi, telegrafiind înnebunit că rămăseseră prea mulţi cetăţeni americani blocaţi peste hotare şi trebuia să fie trimise nave după ei. Prin urmare, *Washington*, *Manhattan* şi *President Roosevelt* aveau să pornească toate trei la drum, dar nimeni nu ştia când, iar *Aquitania* era singura navă cu dată certă de plecare. Avea să fie ultima sa călătorie înainte de-a fi rechizitionată în serviciul militar.

Primejdiile acestei ultime traversări le erau binecunoscute tuturor, cu istorisiri înfricoşătoare despre submarine germane în mările nordului, dar, datorită structurii, era mai puţin vulnerabilă la atacul pe sub apă decât majoritatea celorlalte nave. Îşi efectuase ultima traversare navigând abil în zig-zag peste Atlantic, cu mare viteză şi în

condiții de camuflaj total. Drumul înapoi în State avea să fie o călătorie interesantă. Impresionantul *Duesenberg* negru aştepta în fața casei de pe Avenue Foch, iar Hillary, Nick, Johnny şi guvernanta se urcară înăuntru, mohorâți. Mergeau la Calais, unde Nick închinase un iaht spațios, care avea să-i ducă la Dover. Acolo îi aştepta o maşină pentru a merge până la Southampton. Călătoria nu era atât primejdioasă, cât obositoare, şi când au ajuns la chei în ziua plecării vasului, Hillary, spre propria-i surprindere, a simțit că era în pragul lacrimilor. Dintr-odată o apucase spaima că nava avea să fie scufundată în ocean şi s-a agățat de Nick într-un mod cum nu se poate mai neobişnuit pentru ea, înainte de îmbarcare, când pasagerilor li s-a citit un avertisment. Au fost preveniți cu toții că-şi asumau singuri riscul traversării, „pe o navă beligerantă, supusă posibilității de scufundare pe neanunțate“. Aceste cuvinte lămureau lucrurile cu o claritate altminteri imposibilă, iar cei trei membri ai familiei Burnham s-au îmbrățişat strâns un moment, înainte ca Nick să-i urce la bord. Le putuse obține doar o cabină mică şi neaerisită, cu trei paturi, unul mai normal

pentru soția lui şi două suprapuse pentru Johnny şi guvernantă. Cel puțin, au observat ei, aveau baie proprie.
A stat cu ei până la ultimul semnal de plecare, după care l-a strâns puternic pe Johnny în brațe, un moment ce păru nesfârşit.
— Să fii băiat mare, tigrule, şi să ai grijă de mama în locul meu. Şi să faci tot ce-ți spune ea, pe vas. E foarte important.
— Of, tată...
Glasul îi tremura aproape la fel de tare ca al lui Nick.
— Crezi c-o să ne scufundăm?
— Nu, nu cred. Şi am să mă gândesc la tine în fiecare zi. În clipa când ajungeți acasă, mama îmi va trimite o telegramă.
— Şi cățeluşa mea?
Tremura sub pat. Johnny o ascunsese pentru a o putea aduce la bord. Li se spuseseră să nu ia animale dar, ştiind că englezii aveau inima sensibilă față de câini, ştiuse că odată descoperită n-avea să i se întâmple nimic.
— Ce-am să fac cu cățeluşa dacă ne scufundăm?
— N-o să vă scufundați. Ține-o doar foarte din scurt şi s-o bagi şi pe ea în vesta de salvare.

Era un gând îngrozitor, iar Nick continuă să-i țină mâna lui Johnny, în timp ce se ridica să-şi privească soția:
— Să ai grijă de tine, Hil... şi de John...
Coborî ochii spre fiul lor, care plângea fără ascunzişuri, privindu-şi tatăl.
— O să am, Nick. Şi tu să ai grijă de tine, aici.
Iar apoi, înghițindu-şi un nod, îl îmbrățişă.
— Să vii curând.
În ultimele momente petrecute la bord, ura dintre ei părea să se risipească. Nu era timp pentru aşa ceva. Posibilitatea de-a nu se mai revedea niciodată era clară în mintea lor, iar bona aproape se isterizase, suspinând aşezată pe patul ei. Grozavă călătorie avea să mai fie, ştia Nick, în timp ce se despărțea de ei. Se ruga doar ca *Aquitania* să ajungă în siguranță.
Se opri de unul singur pe chei, făcând înnebunit cu mâna spre vas, până nu-i mai văzu, şi atunci, fiul său fiind prea departe ca să-l mai vadă, îşi îngropă fața în palme şi izbucni în plâns. Un lucrător de pe chei tuşi încet trecând pe lângă el şi se opri să-l bată pe umăr
— O să fie bine, colega... i-o navă grozavă, zău... am venit cu ea de la New York... umblă ca vântu', zău... friții n-or s-o poată

atinge.
Nick dădu din cap, recunoscător pentru cuvintele de încurajare, dar nu se simți capabil să răspundă. Avea senzația că viața şi sufletul său plecaseră cu vaporul acela. Intră în salon să bea un pahar de apă şi văzu afişul de pe perete. Ca şi cum astfel l-ar fi avut pe Johnny mai aproape, privi lista pasagerilor şi le văzu numele acolo. „Burnham, Nicholas... Burnham, John!...“ Guvernanta era trecută mai jos, iar Nick simți că-i îngheța inima când citi numele „Markham, Philip”.

Capitolul 17

Capacitatea normală a vasului *Aquitania* era de trei mii două sute treizeci de pasageri, plus nouă sute şaptezeci şi doi membri echipaj, dar pentru această din urmă călătorie se înlăturase cât mai mult posibil din mobilier, instalându-se paturi suplimentare. Duceau patru sute de persoane în plus. Spațiile de locuit erau mai mult decât aglomerate, mai multe familii călătorind la fel ca Hillary şi Johnny, înghesuite în câte-o singură cabină, când în mod normal ar fi trebuit să aibă câte două, trei, sau un apartament. Dar acest voiaj era cu totul aparte. Cina se servea la orele patru şi cinci după-amiază, iar la căderea întunericului se instala camuflajul total. Pasagerii erau îndemnați ca până atunci să revină în cabine, pentru a evita accidentele pe coridoare. Toate ferestrele navei erau vopsite în negru, iar călătorilor li se ceruse să folosească băile fără a aprinde lumina, împrejurare cu care toată lumea părea să se obişnuiască. La bord se afla un mare număr de americani şi englezi, britanicii părând deosebit de calmi, venind în fiecare

seară la masă cu cravată neagră, ca şi cum n-ar fi fost nimic în neregulă, şi discutând ştirile de război.
Cât despre nava propriu-zisă, ceea ce rămăsese intact încă mai avea aura elegantelor saloane victoriene, contrastând bizar cu anunțurile de pe pereți, care instruiau pasagerii ce să facă în caz de atac din partea unui submarin german.
În a doua zi a traversării, John părea să se fi calmat, suficient pentru ca Hillary să i-l prezinte lui Philip Markham. L-a explicat că era un vechi prieten din New York, că se întâlnise cu el pe vas, însă, în timp ce ea şi Philip stăteau de vorbă, Johnny îi privi cu suspiciune fățişă, iar în dimineața următoare, când îi văzu împreună pe una dintre punțile de promenadă, îi spuse guvernantei:
— Îl urăsc pe ăla.
Femeia îl săpuni zdravăn, dar băiatului nici că-i păsă, iar seara îi spuse şi mamei lui acelaşi lucru. Aceasta îi trase o palmă sănătoasă peste obraz, însă Johnny o privi fără o lacrimă:
— Nu-mi pasă ce-mi faci. Când am să mă fac mare, am să stau cu tata.
— Şi nu crezi că voi sta şi eu?
Mâinile continuau să-i tremure, dar încercă

să-şi controleze vocea. Copilul era mult prea isteț pentru binele lui propriu, iar Hillary se bucura că n-avea posibilitatea să-i spună lui Nick. Se întrebă dacă-i văzuse sărutându-se. În fiecare noapte dormise în patul ei, deşi nu din proprie inițiativă. În cabina lui Philip mai erau încă trei bărbați.

— Cum adică, ai să stai cu tata? La fel voi sta şi eu.

— Ba n-ai să stai. Pun pariu c-ai să te duci să stai cu *ăla*.

Refuza până şi să-i rostească numele sau să-l salute pe Philip când se întâlneau.

— Asta-i o mare prostie.

Dar era exact lucrul pe care-l discutaseră ea şi Philip în ultima vreme. Nu agrea deloc ideea lui Nick c-ar trebui să rămână căsătoriți la nesfârşit, iar dacă-l putea convinge să accepte divorțul, la întoarcere, sau dacă reuşea să găsească temeiuri de-a înainta ea acțiunea, avea s-o facă, măritându-se apoi cu Philip.

— Nu vreau să te mai aud spunând aşa ceva.

Şi nici nu-l mai auzi. Băiatul îi mai vorbi doar arareori mamei sale pe parcursul călătoriei. Stătea cu bona şi-şi petrecea partea cea mai mare a timpului jucându-se cu cățelul în cabină. A fost o călătorie lungă

şi obositoare pentru toți, urmând un traseu în zig-zag şi cu camuflaje în fiecare noapte. A durat mai mult decât de obicei să ajungă la New York şi, când în fine au sosit, Hillary spera să nu mai vadă în viața ei un vapor; niciodată nu se simțise mai recunoscătoare de-a se găsi la New York, deşi nu rămase acolo decât câteva zile, înainte de a-l duce pe Johnny la Boston pentru a locui cu mama ei.

— De ce trebuie să stau aici? Nu mergem acasă?

Johnny nu înțelegea de ce trebuia să stea la bunică-sa.

— Merg eu. Şi am să pregătesc apartamentul din New York.

Stătuse închis timp de patru luni, iar Hillary susținea că avea multe de făcut pentru a-l pregăti. Două săptămâni mai târziu, însă, bunica lui l-a înscris la o şcoală din Boston. A spus că doar pentru puțină vreme, pentru a nu lipsi prea mult de la şcoală până termina maică-sa treburile cu locuința. John, însă, a auzit-o pe furiş mai târziu, spunând că a ei fusese ideea de a-l da la şcoală. Habar n-avea când avea să se întoarcă Hillary după el, aceasta părând să tragă de timp. Johnny ştia de ce, deşi păstra tăcerea. Probabil că era cu omul

ăla... domnul Markham... Avea să-i scrie tatălui său despre asta, dar ceva anume îi spunea că n-ar fi fost o idee prea grozavă. Tati s-ar fi putut îngrijora prea tare. Era mai bine să-i spună abia când aveau să se întâlnească. Iar în ultima scrisoare pe care a primit-o de la el, Nick îi spunea că urma să vină acasă cât putea de repede, probabil imediat după Crăciun. Lui Johnny i se părea un timp foarte îndelungat, dar până la Crăciun mai erau doar două luni, după cum îi amintea tatăl său în scrisoare.

Johnny ducea o viață singuratică alături de bunica lui, căci era bătrână şi nervoasă. Îi părea bine că-l lăsase să-şi aducă şi cățelușul cu el.

La o săptămână după ce-i scrisese ultima scrisoare lui Johnny, Nick i-a întâlnit pe Armand şi pe Liane la un mic dineu oferit de consulul american. Era prima ieşire în societate a soților de Villiers, de luni de zile, şi toți păreau să fi îmbătrânit considerabil peste vară. Liane purta o rochie lungă de satin negru, foarte drăguță, dar părea extrem de obosită, încordarea îşi spunea cuvântul, deşi în aparență Parisul era foarte calm. Toți încă mai deplângeau capitularea Varşoviei, cu o lună în urmă. Polonezii luptaseră vitejeşte până la sfârşit, dar

sovieticii îi atacaseră de la răsărit, în ziua de 17 septembrie, iar pe 28 totul se terminase, în pofida tuturor eforturilor lor, inclusiv a oțelului lui Nick. Oraşul-frate din est căzuse.

— Ce-ai mai făcut?

Nick se pomenise aşezat lângă Liane, cu Armand tocmai în celălalt capăt al mesei. Iar Nick îl găsea cu zece ani mai înaintat în vârstă decât pe navă, în iunie. Lucra între cincisprezece şi optsprezece ore pe zi, şi se vedea. Acum Armand arăta ca un bătrân, deşi abia împlinise cincizeci şi şapte de ani.

— Suntem cu toții bine, spuse foarte încet Liane. Armand arde lumânarea la ambele capete şi la mijloc.

Vedea şi ea ravagiile pe fața lui, dar n-avea ce face. Se forța până când cădea lat, din dragoste de țară. O lăsa singură cu fetele aproape tot timpul, dar ea o accepta şi pe asta. Acum nu mai avea de ales. Lucra şi ea ca voluntară, pentru Crucea Roşie. Încă nu putea face prea mult, dar tot era ceva. Ajutau să se trimită mari grupuri de evrei germani şi est-europeni în străinătate, prin Franța, şi ştia că ajuta la salvarea unor vieți, expediindu-i în Statele Unite, Canada şi Australia.

— Ce face prietenul meu John? îi zâmbi ea

lui Nick.
— E bine. Nu ştiu prea sigur unde e.
Nick se aşteptase să fie la New York, dar în scrisoarea primită de la Johnny acesta îi spunea că locuia la bunica lui din Boston, probabil în vizită, ca s-o asigure că totul era în regulă.
Liane, însă, păru nedumerită:
— Nu-i aici, cu tine?
Nick clătină din cap:
— Au plecat cu *Aquitania*, în septembrie, cu ultima traversare a vasului. De fapt, am vrut să spun că mă aşteptam să fie la New York, dar se pare că stă la Boston, cu soacră-mea.
— L-ai trimis singur? se arătă Liane şocată. Era nava cu care încercase Armand s-o convingă să plece.
— Nu, s-a dus şi maică-sa. Nu voiam să-i mai ţin aici. Mă simt mai bine acum, ştiindu-i în State.
Liane dădu din cap. Avea sens, chiar dacă nu era lucrul pe care-l dorise ea. Bănuia oricum că Hillary Burnham fusese cum nu se poate mai încântată să plece. Auzise zvonurile despre Philip Markham. Comunitatea internațională din Paris era mică, adunată şi foarte vorbăreață. Acum, însă, Liane îl privi pe Nick, întrebându-se

cum se descurca. Şi el părea obosit, deşi nu tot atât de mult ca Armand. Îşi aminti de ultima lor conversaţie pe vas şi se întrebă ce viaţă avusese de-atunci încoace. Părea că trecuseră o mie de ani de când veniseră, dar nu erau decât patru luni.

— Şi ce mai faci?

— Bine, cred.

Coborî glasul, pentru a spune ce-avea pe suflet. Întotdeauna prezenţa ei îl îndemna la asta. Era acel gen de femeie.

— Trebuie să trăiesc cu greşelile şi judecăţile mele false.

Liane ştiu imediat la ce se referea şi anume la contractele cu Germania.

— Nu eşti singurul care s-a înşelat în privinţa lor. Gândeşte-te la ce se spune în State. Roosevelt încearcă să fie reales la anul, pe baza faptului că americanii nu se vor amesteca niciodată în războiul de-aici. E o nebunie.

— Şi Willkie[18] spune acelaşi lucru. S-ar putea să meargă amândoi foarte bine pe acelaşi mandat.

— Cine crezi că va câştiga? întrebă Liane. I se părea ciudat, să vorbească despre alegerile din Statele Unite, când Europa era în flăcări de jur-împrejurul lor.

---

[18] Wendell L. Willkie, om politic american, republican, contracandidatul lui Franklin D. Roosevelt în alegerile prezidenţiale din 1940.

— Roosevelt, bineînțeles.
— Pentru un al treilea mandat[19]?
— Te îndoieşti?
— Nu tocmai, zâmbi Liane. Era plăcut să discute cu el despre asemenea lucruri. Un iz de normalitate de-acasă, în toiul coşmarului pe care-l trăiau.
Dineul s-a sfârşit devreme, iar Armand a dus-o pe Liane acasă. A căscat tot drumul şi a bătut uşor dosul mâinii soției sale pe canapeaua din spate a Citroën-ului condus de şoferul de la guvern.
— Văd că a fost şi Burnham aici în seara asta. N-am apucat să vorbesc cu el. Ce face?
— Bine.
Dialogurile lor nu mai aveau nimic din savoarea personală a conversațiilor de pe *Normandie*, dar era de aşteptat.
— Mă surprinde că încă mai e aici.
— A spus că merge acasă după Crăciun. Băiatul şi soția lui s-au dus cu *Aquitania.*
— Cu Philip Markham, probabil.
— Ştii şi tu de asta? îl privi ea surprinsă, apoi zâmbi. Armand nu i-o pomenise niciodată, o auzise din surse proprii, de la nişte americani pe care-i cunoştea la Paris.

---

[19] Conform tradiției stabilite de către George Washington (1732-1799), primul preşedinte al S.U.A. (1789-1797), nici un preşedinte american nu candidează pentru mai mult de două mandate; singura excepție a reprezentat-o F.D. Roosevelt, care a servit patru mandate (1933-1945), din cauza problemelor ridicate de cel de-al doilea război mondial.

Există vreun lucru pe care să nu-l ştii, Armand?
— Sper că nu. Informațiile sunt meseria mea.
Ştia şi despre tranzacțiile secrete ale lui Burnham cu Polonia, dar nu spuse nimic. Apoi îi aruncă o privire rapidă şoferului. Omul, însă, era de încredere. Avea acreditări de securitate de la cel mai înalt nivel.
— Chiar aşa?
Liane păru surprinsă. Nu astfel ar fi descris ea munca lui. În ultima vreme, însă, totul se schimba.
Armand schimbă repede subiectul:
— Mi-a plăcut să te văd îmbrăcată elegant astă seară, iubito. Ca pe vremuri, când trăiam într-o lume paşnică.
Ea dădu încet din cap. Încă se mai gândea la ceea ce spusese Armand, dar nu voia să-l chestioneze în maşină, îl văzuse privind spre şofer. De-o vreme, însă, îşi punea şi ea întrebări despre activitățile lui. Niciodată nu-i mai povestea despre ceea ce se întâmpla la birou. Îi spunea doar veştile pe care Liane ie citea oricum zilnic în ziare. Devenise mult mai secretos decât în trecut şi obosit cum nu-l văzuse niciodată. Nu mai făcuseră dragoste de la sfârşitul lui august

şi bănuia că nici în seara asta lucrurile n-aveau să stea altfel. Armand moțăia deja în maşină, înainte de-a fi ajuns în Place du Palais Bourbon. Îl trezi şi urcară la etaj, unde, în timp ce Liane se dezbrăca, soțul ei făcu acelaşi lucru şi ajunse primul în pat, pentru a dormi adânc la vremea când sosi şi ea lângă el.

Capitolul 18

La data de 30 noiembrie, la două zile după ce toți americanii de pe întreg cuprinsul Statelor Unite îşi tranşaseră curcanii[20], trupele sovietice aeriene şi de uscat au atacat Finlanda. Ca de obicei, Liane nu l-a văzut pe Armand. Începea să simtă că mariajul lor se năruia împreună cu Europa. Timp de luni în şir, considerase că putea servi Franța servindu-l pe el, dar acum soțul său păstra tot mai mult față de ea o distanță pe care înainte vreme Liane n-o simțise. Era distrat şi taciturn, nu se mai interesa de fetițe; viața lor sexuală fusese suspendată complet. Îşi dedica Franței toată energia, iar lui Liane nu-i mai spunea absolut nimic, şi nici ea nu-l mai întreba ce era nou. Avea senzația că trăia singură, numai cu fetele, lucru pe care-l observaseră şi ele, deşi, din respect pentru Armand, ea le-a contrazis:

— Papa nu-i decât foarte ocupat. Ştiți doar. Este război. Dar începea să se întrebe dacă era numai atât, sau şi altceva. Încontinuu

---

[20] Tradiția sărbătorii de Thanksgiving *(Thanksgiving Day* = Ziua Recunoştinței), sărbătoare oficialăa Statelor Unite, celebratăîn ultima zi de joi a lunii noiembrie, în amintirea primilor colonişti din Massachusetts, salvați de la moartea prin inaniție de către băştinaşi, care le-au dat să mănînce friptură de curcan.

aveau loc întâlniri secrete la toate orele din zi şi din noapte şi, o dată sau de două ori, Armand plecase la sfârşitul săptămânii, dar fără a-i putea spune unde sau cu cine. Se întrebă dacă nu cumva avea o amantă, pe lângă război, însă n-o credea cu adevărat.
Orice s-ar fi întâmplat cu viața lui, n-o cuprindea şi pe ea. Putea foarte bine să se fi dus înapoi în State, atât de puțin îl vedea. Şi se pomeni întrebându-se când şi când cum rezista Nick Burnham fără fiul lui, locuind în enorma casă de pe Avenue Foch singur.
De fapt, Nick se simțea chiar mai însingurat decât Liane. Ea, cel puțin, le avea pe fiicele sale. El n-avea absolut pe nimeni. Nu mai primise niciun semn de la Hillary după ce se despărțiseră la bordul navei Aquitania, în septembrie. Singurele scrisori le primise de la Johnny, şi una de la soacra sa. Tot ce putea deduce din ce-i scrisese ea era că Hillary avea cumplit de multă treabă la New York şi, din cine ştie ce motiv vag şi nedezvăluit, Johnny continua să locuiască la Boston. Nick ştia exact ce treburi avea Hillary. Fie Fhilip Markham, fie altcineva, şi nu voia să fie împovărată cu copilul, nu mai mult decât o dorise în vara trecută. Lui Nick i se întorcea stomacul pe dos gândindu-se

la băiatul care stătea singur cu bunica lui în Boston, dar deocamdată nu se putea face nimic. Plănuise să mai stea la Paris până după Crăciun, dar spre sfârşitul săptămânii şi-a dat seama că încă nu putea pleca acasă. Trebuia să-şi respecte angajamentul de a-i ajuta pe francezi Acum spera să ajungă la New York spre sfârşitul lui aprilie, deşi când i-a scris lui Johnny nu i-a spus-o, nevrând să-i dea copilului speranțe înainte de-a fi sigur, l-a scris doar că va veni curând. A telegrafist la sediul său din New York pentru a-i cumpăra băiatului un munte de cadouri de Crăciun, urmând să-i fie livrate la Boston. Nu înlocuiau un tată sau o mamă, dar tot era ceva; pentru moment, mai mult nu putea face. Şi era mai mult decât primise el de Crăciun, la Paris.

Stătea de unul singur în biblioteca lambrisată, de unde-l privise cândva pe Johnny jucându-se în grădină, iar acum acolo nu mai era nimeni şi nimic. Copacii erau desfrunziți, grădina de un cenuşiu deschis, nu se auzea niciun sunet în casă... nu exista pom de Crăciun... nici colinde... niciun chip strălucitor de încântare, scormonind printr-un ciorap de Crăciun umplut să plesnească. Răsuna numai zgomotul propriilor lui paşi, urcând scara

spre dormitor, cu ultima sticlă de coniac pe care o cumpărase înainte de război şi rugându-se să-şi afle câteva ore de uitare când n-avea să-l chinuie dorul de singurul său fiu. Dar nici chiar băutura nu-l ajuta şi s-a oprit după trei pahare seci. Ajungeau doar ca să tocească muchiile, aşa că apoi s-a aşezat să-i scrie lui Johnny o scrisoare, spunându-i cât de dor îi era de el şi cum următorul Crăciun avea să fie mult mai reuşit decât acesta. Nick Burnham a fost recunoscător când, în sfârşit lăsându-se noaptea, a tras perdelele, a stins luminile şi s-a culcat.

Capitolul 19

Următoarele patru, cinci luni au fost caracterizate printr-o perioadă incertă, un interval primind în Franța denumirea de „războiul ciudat”, când nu părea să se întâmple nimic. Francezii stăteau de strajă pe Linia Maginot, pregătiți să-şi apere țara, fără însă ca nimic să le-o ceară. Iar la Paris, viața îşi urma cursul aproape firesc. După şocul inițial, mai avuseseră loc doar foarte puține schimbări, spre deosebire de Londra, unde raționalizările erau drastice şi incomode, țipau sirenele, iar exercițiile de alarmă aeriană se desfăşurau aproape în fiecare noapte. La Paris, însă, viața era cu totul diferită.

Se crease un soi de tensiune subterană, conjugată cu un fals sentiment de siguranță că nimic n-avea să se schimbe vreodată. Armand îşi vedea pe mai departe de neîncetatele sale întâlniri secrete şi, în loc de a-l sprijini, Liane începea să se plictisească. Cel puțin bârfi putut spune câte ceva despre ceea ce făcea, medita ea. Înainte, avusese permanent încredere în ea, dar era clar că acum nu mai avea. Îşi

continua misterioasele activități de război, dispărând din când în când pentru câteva zile în şir. Ea primea un telefon calm de la birou, spunându-i-se doar că monsieur plecase din oraş.

*

Lâncezeala care părea să fi cuprins Parisul îi permitea lui Nick să-şi continue munca. Plutea în aer sentimentul că situația mai putea rămâne un timp astfel. În aprilie, Nick a fost gata să plece, aşa cum plănuise, dar în Paris domnea o asemenea linişte, încât s-a hotărât să pună el însuşi totul la punct şi să mai stea doar o lună. Iar aceea a fost luna decisivă. Deodată, cancerul care se întinsese atât de discret a erupt pretutindeni în jur. La data de 10 mai, Hitler a atacat Țările de Jos – Belgia, Olanda şi Luxemburg – iar în 14 mai olandezii s-au predat, după care germanii au intrat în nordul Franței. Dintr-odată, toată lumea a fost cuprinsă de agitație, intrând în alertă, cum nu se mai întâmplase din lunile august şi septembrie ale anului trecut. Pauza se terminase şi domnea teroarea. Acum era evident că Hitler nu făcuse decât să tragă de timp înainte de-a ataca restul Europei. Încă o dată, englezii

avuseseră dreptate. Când, însă, Liane a încercat să discute situația cu soțul ei, acesta nu i-a spus nimic. Era preocupat până peste cap de sarcinile lui secrete.
Orașele Amiens şi Arras au căzut în 21 mai, iar belgienii au capitulat oficial o săptămână mai târziu, în 28 mai. În acest interval, începuse evacuarea de la Dunkirk la data de 24 mai, continuând timp de unsprezece zile, frenetice şi oribile. În Paris ploua cu veşti copleşitoare, pierderi de vieți mai groaznice decât în cele mai rele coşmaruri. Iar la 4 iunie, când s-a sfârşit evacuarea, Churchill a vorbit în Camera Comunelor, făgăduind să lupte în Franța, în Marea Britanie sau pe mare, oricare-ar fi fost prețul, „... *Vom lupta pe plaje, vom lupta pe terenurile de aterizare, vom lupta pe câmpii şi pe străzi, vom lupta printre dealuri; nu vom capitula niciodată!*”
Şase zile mai târziu, Italia a intrat în război. Iar în 12 iunie, tragedie a tragediilor în ochii tuturor, Parisul a fost declarat oraş deschis. Francezii se hotărâseră să nu lupte. La data de 14 iunie, cea de-a unsprezecea aniversare a căsniciei lui Armand şi Liane, germanii au intrat în Paris, iar peste câteva ore, zvastica flutura pe toate clădirile importante la vedere. Din Place du Palais

Bourbon, Liane privea steagurile hâde fâlfâind în vânt, cu lacrimile şiroindu-i pe față. Nu-l mai văzuse pe Armand din ajun şi se ruga pentru siguranța lui. Dar, mai mult decât atât, plângea pentru Franța. Francezii ceruse ajutorul propriei ei țări, dar li se refuzase, iar acum Parisul căzuse în mâinile nemților. Era destul ca să frângă inima oricui.

Armand s-a întors acasă după-amiază, pentru un moment, pe jos, prin străzi dosnice, pentru a se încredința că Liane şi fetele nu se aflau în pericol. Le-a spus să coboare jaluzelele şi să țină uşile încuiate. Germanii n-aveau să facă rău nimănui, dar era mai bine să nu le atragă atenția, în clipa când a intrat, a găsit-o plângând în dormitor şi a luat-o în brațe. Se grăbea să se întoarcă la birou. Cu o zi înainte distruseseră camioane întregi de hârtii, dar încă mai aveau de lucru înainte de-a preda oficial oraşul germanilor, iar acum îi spuse că peste două zile cabinetul premierului Reynaud avea să demisioneze. Îşi făcuseră planuri să se refugieze în sud, la Bordeaux, iar Liane îl privi cuprinsă pe neaşteptate de panică.

— Te duci şi tu cu ei?

— Fireşte că nu. Crezi că v-aş lăsa aici

singure?
Avea glasul obosit, aspru şi enervat, iar Liane nu înțelegea ce voia să spună.
— Dar nu eşti obligat? Armand...
— Discutăm mai târziu. Acum, fă ce-ți spun eu şi stai în casă. Fetele să facă liniște. Nu lăsa servitoarele afară...
Se despărți de ea într-un iureş de ultime instrucțiuni şi dispăru pe străzile tăcute. Şi alții ca ei stăteau în case, ascunzându-se. Părea aproape ca un oraş părăsit, în timp ce trupele germane mărşăluiau pe străzi. Nu era deschisă nici măcar vreo cafenea. Nimic. Niciun om, niciun magazin deschis, niciun soldat francez. Cei care aleseseră fuga plecaseră de câteva zile, iar cei ce preferau să rămână stăteau ascunşi. Spre seară, însă, câțiva s-au aventurat pe balcoane, fâlfâind stegulețe nemțeşti, iar lui Liane i s-a făcut rău de la stomac văzându-i. Erau nişte trădători, nişte porci, îi venea să urle la vederea lor, dar în schimb a tras în linişte draperiile şi a aşteptat întoarcerea lui Armand. De câteva zile se întreba ce-aveau să facă în continuare. Acum nu mai aveau scăpare. Se aflau în mâinile germanilor. Ştiuse, când se hotărâse să rămână la Paris cu Armand, după declararea războiului, că într-o zi se putea

întâmpla asta. În adâncul inimii, însă, n-o crezuse niciodată. Parisul nu putea fi cucerit. Şi nici nu era. Era predat.
Armand nu s-a întors acasă până-n zori, peste două zile. Era ciudat de liniştit, palid la față şi nu i-a spus nimic soției sale, culcându-se pe pat complet îmbrăcat. N-a dormit, nu a vorbit, doar stătea astfel. După două ore, s-a sculat, a făcut o baie şi şi-a schimbat hainele, sub privirea lui Liane. Se vedea clar că pleca undeva, dar unde? Nu mai avea birou la care să se ducă. Acesta le aparținea nemților.
— Unde pleci?
— Azi demisionează Reynaud. Trebuie să fiu prezent!
— E neapărată nevoie să pleci?
Armand dădu din cap.
— Şi pe urmă?
O privi trist. În sfârşit, trebuia să-i spună ceva. De luni de zile, aparținuse Franței, nu lui Liane. Parcă ar fi avut două femei şi nu-l țineau puterile pentru amândouă. Aproape părea că o trădase pe Liane, cu toată răbdarea ei, cu toată încrederea, cu toată dragostea sa. Trebuia să-i spună. De prea mult timp îşi păstra secretele.
— Reynaud pleacă azi la Bordeaux, Liane.
Cuvintele aveau o tonalitate amenințătoare,

dar îi spusese acelaşi lucru şi cu două zile în urmă. Şi-i mai spusese şi că el n-avea să-l însoţească.
— Înainte de plecare, se va desfăşura o capitulare oficială.
— Şi ne vor conduce germanii.
— Indirect. Mareşalul Philippe Pétain va deveni preşedintele nostru, cu aprobarea Germaniei. Îl susţin Jean François Darlan şi Pierre Laval, doi buni ofiţeri de marină ai Franţei.
Suna ca lista unor musafiri la petrecere, iar Liane holbă ochii:
— Armand, ce tot spui? Că Pétain va colabora cu germanii?
— Spre binele Franţei.
Nu-i venea să-şi creadă urechilor. Iar el unde se situa, în toată încurcătura asta? Alături de Reynaud şi lumea dinainte, sau cu Pétain şi complicitatea acestuia cu nemţii? Aproape că nu se putea îndura să-l întrebe, dar n-avea încotro.
— Şi tu?
Deodată, însă, îşi dădu seama că-i şi spusese. Cu două seri în urmă, când o anunţase că Reynaud se refugia la Bordeaux, îi spusese că el rămânea pe loc. Aproape i se făcu rău amintindu-şi, şi se aşează pe marginea patului, cu ochii dilataţi,

enormi.
— Armand, răspunde-mi.
La început, el nu spuse nimic, iar apoi se aşeză încet lângă ea. Poate că era mai sigur să-i spună mai mult decât intenționase. Îi simțise atât de mult timp lipsa. Dar fusese vital să n-o implice şi pe ea.
— Armand?
Lacrimile i se rostogoleau încet din ochi.
— Eu rămân cu Pétain.
Cuvintele i se rostogoliră din piept ca nişte bolovani dar, împărtăşindu-i-le, i se luă o povară de pe umeri. Ea nu făcu decât să clatine din cap, plângând, în timp ce-l asculta, după care îl privi, cu inima zdrobită:
— Nu te cred.
— N-am încotro.
— De ce?
Erau doar două cuvinte, acuzatoare, pe când plângea nestăpânită lângă el.
Iar atunci, Armand îi vorbi în şoaptă:
— Aşa pot servi mai bine Franța.
— Cu Pétain? Eşti nebun!
Striga la el, dar deodată îi zări ceva în ochi şi rămase absolut nemişcată, pe pat, privindu-l.
— Ce vrei să spui? coborî ea vocea, iar Armand îi luă mâinile într-ale lui.

— *Ma* Liane... ce femeie minunată ai fost... atât de viteză şi puternică, toată iama... mai puternică decât mine, uneori...
Oftă adânc şi vorbi astfel încât să nu-l poată auzi decât ea:
— Pétain are încredere în mine. Mă cunoaşte din primul război mondial. Am luptat bine sub comanda lui şi crede că la fel voi face şi acum.
— Armand, ce tot vorbeşti?
Şopteau aproape neauzit şi nu era sigură de ce, până când deodată bănui că urma să-i spună lucrul despre care se întrebase de luni de zile.
— Îți spun că voi rămâne aici la Paris, să lucrez pentru Pétain.
— Să lucrezi pentru germani?
Dar nu era o acuzație. Era o simplă întrebare.
— Aşa o să pară.
— Şi de fapt?
— Voi lucra pentru ceilalți, în toate felurile posibile. Se va opune rezistență, din multe direcții. S-ar putea ca guvernul să se mute în Africa de Nord. Voi păstra legătura strânsă cu Reynaud, cu de Gaulle, cu ceilalți.
— Iar dacă te prind, au să te omoare.
Lacrimile abia stăpânite prinseră să-i curgă

din nou.
— Pentru numele lui Dumnezeu, ce faci?
— Singurul lucru pe care-l pot face acum. Sunt prea bătrân ca să mai fug pe coline cu ceilalți. Şi nu mă pricep la aşa ceva. Toată viața am lucrat în serviciul diplomatic. Ştiu ce-am nevoie să fac pentru a-i ajuta. Vorbesc germana...
Nu încheie fraza căci, deodată, Liane îl trase la pieptul ei, strângându-l cu putere.
— O să se-ntâmple ceva... n-aş putea să îndur...
— Nu se va întâmpla nimic. Voi fi foarte precaut. Aici am să fiu în siguranță.
Simți, însă, din cuvintele lui, ce urma să spună şi nu voia s-audă.
— Dar vreau ca tu şi fetele să plecați acum în State, de cum vă putem scoate din Franța.
— Nu te părăsesc.
— N-ai de ales. Încă din septembrie n-ar fi trebuit să te las să rămâi aici. Dar te-am dorit alături de mine...
Glasul îi şovăi, apoi continuă. Ştia cât de grele fuseseră pentru ea ultimele nouă luni şi-i părea rău că o ținuse lângă el. Fusese o dovadă de egoism, Armand ştia. Dar acum, zilele acelea se încheiaseră.
— Îmi vei primejdui misiunea dacă rămâi,

Liane... şi pe fete... acum va fi prea periculos pentru ele, cu germanii prin tot Parisul. Trebuie să plecați de îndată ce găsesc o soluție.
Liane spera să n-o poată găsi prea repede. O îngrozea gândul de a-l lăsa în Franța, acționând ca agent dublu, împotriva germanilor şi a lui Pétain.
Dar, în pofida acestor temeri, puțin mai târziu, când Armand o lăsă din nou singură pentru a reveni să se consulte cu Pétain şi germanii, se simți uşurată. Bănuise că se întâmpla ceva şi faptul de-a nu şti ce anume o distrugea. Ajunsese chiar să-şi piardă încrederea în el, să-l bănuiască. Iar acum se simțea vinovată. Însă mai simțea pentru Armand ceva ce nu simțise de mult, mult timp. Un soi de afecțiune şi respect pasional. Armand i se destăinuise. Avusese încredere în ea, iar Liane crezuse în el la fel ca întotdeauna de la bun început. În timp ce Parisul cădea, căsnicia lor renăştea din propria-i cenuşă, şi se duse să le facă fetelor micul dejun cu inima uşoară cum de foarte mult timp n-o mai avusese.
În aceeaşi după-amiază, Pétain a fost instalat în funcția de conducător oficial al Franței. Aşa cum prevăzuse Armand, Reynaud a fugit la Bordeaux, generalul de

brigadă Charles de Gaulle a plecat la Londra să discute despre transportul trupelor în Africa de Nord, iar Churchill a jurat că va ajuta Rezistența franceză în toate felurile posibile. De Gaulle a transmis prin radio un scurt discurs, la data de 18 iunie, cerându-le celor rămaşi credincioşi Franței „să continue lupta“, iar Liane l-a ascultat cu aviditate la un radio ascuns în camera de toaletă, în eventualitatea că locuința ar fi fost invadată pe neaşteptate de către germani. Nu mai puteai fi încredințat de propria-ți siguranță, o avertizase Armand încă de la căderea Parisului. Seara, i-a reprodus lui Armand cuvântarea. El i-a spus că se interesa de o navă cu care să plece. Era imperios necesar să iasă din Franța. Întârziind, ar fi stârnit bănuielile oamenilor lui Pétain. De ce ar dori soția lui să plece? Dacă, însă, părăsea țara imediat după căderea Parisului, Armand putea susține că, în calitate de americancă, Liane nu fusese de acord cu poziția lui şi-şi despărțiseră drumurile, ea vrând să se întoarcă acasă.

Patru zile mai târziu, Armand s-a dus la Compiègne, în nordul Franței, pentru a-i asculta pe Hitler, Goering şi Keitel, comandantul suprem al armatei lui Hitler,

citind condițiile de ocupație şi devenind stăpânii oficiali ai Franței. A fost o ceremonie care i-a sfâşiat sufletul şi, în timp ce fanfara cânta „Deutschland, Deutschland uber alles”[21], a crezut că avea să leşine, dar a zâmbit vitejeşte până la sfârşit, rugându-se în adâncul inimii ca ocupația să se sfârşească într-o bună zi. În acele momente, şi-ar fi dat bucuros viața, dacă astfel ar fi putut să răscumpere Franța. Iar seara, când s-a întors la Liane, arăta mai rău decât îl văzuse vreodată. Era un om care arătase atât de tânăr, atâția ani, pentru ca în ultimele luni Liane să-l asiste cum îmbătrânea. Şi, pentru prima oară de mulți ani de zile, noaptea s-a întors spre ea în pat şi a atins-o cu tandrețea şi pasiunea pe care Liane şi le amintea de demult. Apoi au stat unul lângă altul, fiecare cu gândurile şi visurile sale, Armand încercând să-şi alunge din minte ceea ce văzuse în ziua aceea. Îşi privise țara, cea dintâi iubire a lui, cum era siluită. Liane s-a ridicat într-un cot şi l-a privit, putând vedea că din ochi îi şiroiau încet lacrimi.

— Nu, iubitul meu... îl îmbrățişă ea. Se va sfârşi totul, într-o zi, curând...

Îşi dorea, însă, să fi fost şi el la Bordeaux cu

[21] “Germania, Germania mai presus de orice“, imnul de stat german.

ceilalți, nu să danseze pe sârmă aşa cum singur se condamnase rămânând pe loc.
Atunci Armand trase adânc aer în piept, privind-o:
— Am ceva să-ți spun, Liane.
Se întrebă ce i-ar mai fi putut spune acum şi, preț de-o clipă, în ochi îi străluci o scânteie de spaimă.
— Am găsit un vas, pentru tine şi fete. Un cargobot. E încă lângă Toulon. Nu-s sigur că au aflat deja de el şi nu e destul de important pentru ei ca să le pese. Am primit vestea prin rețeaua de rezistență. A rămas în larg, la o bună distanță de coastă. Acum o săptămână, le-a tăiat calea un vas pescăresc şi le-a spus despre căderea Franței. Iar acum, aşteaptă. Urmau să se îndrepte înapoi spre Africa de Nord pentru a servi guvernul, dar aici mai sunt şi alții ca tine şi s-ar putea să fie ultima şansă de a pleca. Te voi duce eu însumi la Toulon. O să vă ducă la bord o barcă de pescuit. E primejdios, dar va fi mult mai primejdios să rămâneți aici.
— Şi mult mai periculos va fi pentru tine, Armand, se ridică ea calmă în capul oaselor, privind cu tristețe la singurul bărbat pe care-l iubise vreodată. De ce nu te duci şi tu în Africa de Nord să serveşti

guvernul?
Armand clătină din cap:
— Nu pot. Ei au treburile lor. Eu, pe ale mele, zâmbi el trist. Şi tu le ai pe ale tale. Trebuie să pleci de-aici, ducând cu tine secretul meu, şi pe fete. Şi trebuie să le ții la adăpost până se termină nebunia asta. Apoi te vei putea întoarce la mine.
Oftă, pe buze aşternându-i-se un surâs dulce-amărui:
— Atunci, s-ar putea chiar să ies la pensie.
Dar cine putea şti când avea să se întâmple asta?
— Ar trebui să ieşi chiar acum.
— Nu-s atât de bătrân.
— Ai muncit destul.
— Iar acum, voi munci cu toate puterile mele.
Ştia că avea s-o facă şi nu putea decât să se roage ca acest lucru să nu-l coste viața.
— Nu există niciun lucru mai puțin periculos pe care să-l poți face pentru Franța?
— Liane...
O trase în brațele lui. Liane îşi cunoştea prea bine soțul. Era mult, mult prea târziu ca să se mai răzgândească. Se bucura doar că-i spusese adevărul înainte de a pleca din Franța. Ar fi fost distrusă să-l creadă aliat

sincer cu Pétain. Acum, cel puțin, ştia adevărul.
A avut nevoie de mult timp pentru a-şi aduna curajul să-l întrebe ultimul lucru pe care voia să-l ştie:
— Cât de curând plecăm?
Un moment, Armand nu-i răspunse, după care o îmbrățişă şi mai strâns:
— Mâine seară.
I se tăie respirația la auzul acestor cuvinte şi, în ciuda celor mai curajoase eforturi ale ei de-a fi tare, umerii i se cutremurară şi izbucni în plâns.
— Şşş... *mon ange... ça ne vaut pas la peine...* Curând vom fi din nou împreună.
Dar numai Dumnezeu ştia când. În noaptea aceea au stat mult timp treji unul lângă altul, iar Liane îşi dori, la răsăritul soarelui, ca noaptea să nu se fi sfârşit niciodată.

Capitolul 20

Au călătorit până la Toulon pe drumuri lăturalnice, cu o maşină împrumutată, ținând farurile stinse şi având asupra lor noile hârtii oficiale ale lui Armand. Liane purta o rochie şi un batic negru. Îmbrăcase fetițele în pantaloni, cămăşi şi pantofi comozi. Fiecare ducea câte o mică sacoşă cu lucruri. Restul trebuiau să-l lase în Franța. Au vorbit foarte puțin pe parcursul călătoriei. Fetele au dormit, iar Liane îl privea frecvent pe Armand, ca pentru a se umple de ultimele ceasuri petrecute alături de el. Aproape nu-i venea să creadă că peste câteva ore ea şi fetele vor fi plecate.

— Acum îmi va fi mai greu decât în ultimul de colegiu, glumi ea cu voce scăzută, în timp ce fetele dormeau. Îşi aminteau amândoi anul de logodnă, când el era la Viena, iar ea la *Mills College*, în Oakland. Actuala situație putea dura mai mult de un an, cum ştiau amândoi. Nimeni n-avea habar cât de mult timp. Hitler apucase zdravăn Europa de beregată şi era nevoie de timp pentru a-i slăbi strânsoarea. Liane, însă, ştia că Armand avea să facă toate

eforturile pentru a grăbi sfârşitul. Şi mai erau încă zeci de alți oameni, la fel de devotați ca el. Până şi guvernanta fetițelor o uimise. Liane îi spusese cu regret că le ducea înapoi în State, dar pe ea n-o puteau lua la drum. Şi, cu uimire, văzuse că mademoiselle era mulțumită, l-a spus lui Liane direct că n-avea de gând să urmeze pentru unul dintre susținătorii lui Pétain, după care, într-o izbucnire pătimaşă, a recunoscut că oricum i-ar fi părăsit, urmând să intre în Rezistență, care avea centrul în inima Franței. Era o mărturisire curajoasă din partea ei, dar avea încredere în Liane, şi cele două femei s-au îmbrățişat plângând, după cum tot plângând s-au despărțit de ea şi fetele, mai devreme în cursul aceleiaşi zile. Fusese o lungă şi dureroasă zi de bun-rămas, însă cel mai greu le-a fost pe pontonul scârțâitor din Toulon, când Armand le-a predat pe fetițe oamenilor vânjoşi din barca de pescuit. S-au agățat unii de alții, au plâns, iar Liane l-a strâns la piept pentru ultima oară, implorându-l din ochi, cu vocea scăpată de sub control:

— Armand, vino cu noi... Iubitule, te rog...

El, însă, nu făcu decât să clatine din cap, cu trupul drept şi brațele puternice ca

întotdeauna.
— Am o datorie aici.
Le mai privi o dată pe fete, apoi pe Liane.
— Nu uita ce ți-am spus. Am să-ți trimit scrisori, cenzurate sau nu, pe orice căi voi putea. Şi chiar dacă nu primeşti un singur cuvânt de la mine, să ştii că sunt bine... ai încredere, dragostea mea... curaj...
Glasul începu să i se frângă şi ochii i se umplură de lacrimi, dar coborî privirea spre ea, zâmbind:
— Te iubesc din toată inima şi sufletul meu, Liane.
Ea se îneca în propriile-i suspine, îl sărută pe buze, după care Armand o împinse cu blândețe în brațele pescarilor.
— Drum bun, iubito... *Au revoir, mes filles...*
Şi, fără a mai aştepta un moment, barca pomi, lăsându-l acolo, cu costumul său dungat şi coama argintie în briza verii, făcându-le cu mâna.
— *Au revoir...* şopti el din nou, în timp ce mica luntre de pescari era înghițită de bezna nopții. *Au revoir...*
Şi se ruga să nu fie, de fapt, adio.

Capitolul 21

După cum avea să se dovedească, le-au trebuit două zile, nu una, pentru a ajunge la cargobotul *Deauville*. Fusese nevoit să se îndepărteze şi mai mult, cu câteva zile în urmă, pentru a nu fi depistat, dar barca de pescari din Toulon ştia exact unde se găsea. Toată săptămâna făcuseră aceeaşi călătorie, oprindu-se la întoarcere să pescuiască, pentru a-şi putea justifica absența dacă erau opriți de cineva. Germanii, însă, erau prea ocupați să se bucure de ocuparea Franței, iar Rezistența încă nu trecuse la fapte concrete. Aveau pe țărm cafenele, fete şi bulevarde care să le rețină atenția. Şi în tot acest timp *Deauville* a stat pe loc, adunând la bord pasageri sosiți pe întreg parcursul săptămânii. Îşi lăsase încărcătura în Africa de Nord şi călătorea cu cala goală, excepție făcând cei şaizeci de călători care ocupau cele cincisprezece cabine, în majoritate americani, doi evrei francezi, o duzină de englezi veniți din sudul Franței şi câțiva canadieni. În general, era o adunătură uimitor de pestriță, arzând de nerăbdare să părăsească Franța şi uşurați

că ajunseseră pe vas.
Au stat toată ziua adunați în liniște pe punte, seara așezându-se împreună cu echipajul în sala de mese supraaglomerată, pentru a aștepta ca nava să ridice ancora. Căpitanul spusese că aveau să plece în tăcere, noaptea târziu, deși încă mai aștepta o femeie și două fetițe, familia unui diplomat francez. Când s-au îmbarcat Liane și fiicele ei, au descoperit că erau singurele persoane de sex feminin aflate la bord, dar Liane era prea extenuată și amorțită ca să-i mai pese. Fetele plânseseră timp de două zile după tatăl lor și toate trei trăsneau a pește din mica barcă de pescuit. Elizabeth avusese rău de mare tot drumul, iar Liane nu se putea gândi decât la Armand. Întoarcerea lor în State era începutul unui coșmar, dar acum începuseră călătoria și trebuiau s-o continue. Îi era datoare lui Armand să asigure fericirea fetelor până aveau să se reîntâlnească iarăși cu toții, însă de fiecare dată când se gândea la asta, era nevoită să-și înghită propriile lacrimi. Aproape a căzut în brațele marinarilor de pe *Deauville*, care le-au dus aproape pe sus în cabina lor. Ambele fete erau arse de soare și înfrigurate, Liane însăși simțindu-se prea epuizată ca să mai facă un singur pas. Au

închis uşa şi au căzut pe paturi, adormind toate trei. Liane nu s-a mai trezit până noaptea târziu, când a simțit tangajul uşor al navei. A privit prin hublou, în noapte, şi şi-a dat seama că porniseră la drum. Se întreba dacă n-avea să-i prindă vreun submarin înainte de a ajunge în State, dar acum era prea târziu ca să se mai întoarcă, iar Armand oricum n-ar fi fost de acord. Se duceau acasă. A revenit tăcută la patul ei, după ce le învelise mai bine pe fetițele adormite, şi s-a culcat din nou până în zori. La deşteptare, a făcut un duş în baia pe care o foloseau în comun cu aproximativ cincisprezece bărbați. Cele cincisprezece cabine ale navei aveau la dispoziție patru băi şi se formau cozi lungi, dar la acea oră din zori aşteptau puțini oameni, aşa că s-a întors curând în cabină, învioratã şi flămândă pentru prima oară după trei zile.

— *Madame?*

La uşă se auzi un ciocănit şi un glas necunoscut, iar Liane deschise pentru a vedea un matelot oacheş din marina comercială franceză, întinzându-i o cană aburindă:

— *Du Café?*

— *Merci.*

A luat o sorbitură prudentă din lichidul

fierbinte, după ce se aşezase la loc, mişcată de atâta consideraţie. Ca singura femeie de la bord, avea şanse să beneficieze de gesturi de curtoazie ca nimeni altcineva. Ei, însă, nu i se părea tocmai cinstit. Erau cu toţii în aceeaşi barcă. Zâmbi pentru sine de gluma proastă. Şi, oricât nu dorise să părăsească Franţa şi pe Armand, era recunoscătoare că scăpase. Jură în sinea sa să facă tot ce putea pentru a fi de ajutor pe vas, dar când intră împreună cu fetele în sala de mese, văzu că totul era în mare măsură sub control. Micul dejun li se servea pasagerilor în schimburi, oamenii grăbindu-se să mănânce şi să elibereze locurile. Domnea o atmosferă de camaraderie şi întrajutorare, Liane neobservând nicio privire impertinentă. Câţiva bărbaţi le vorbiră prietenos fetelor. Majoritatea erau americani care, dintr-un motiv sau altul, nu reuşiseră să ajungă acasă de la izbucnirea războiului. Descoperi rapid că aproximativ o duzină erau gazetari, cei doi canadieni erau medici, iar restul, în cea mai mare parte, oameni de afaceri reţinuţi în Franţa, indiferent de motive, până la sfârşit. Acum se vorbea mult despre Hitler, despre căderea Franţei, despre uşurinţa cu care Parisul îşi deschisese porţile... despre

recentul discurs al lui de Gaulle... despre Churchill... încăperea clocotea de interpretări ale ştirilor, frânturi de bârfe circulau din gură-n gură şi deodată Liane văzu o siluetă familiară în capătul opus. Nu-i venea să creadă că putea fi el. Era un bărbat înalt şi blond, în uniformă de marinar care nu părea să-i vină tocmai bine, cu cusăturile întinse prea mult la umeri, iar Liane, coborându-şi privirea, văzu că pantalonii îi erau de-a dreptul scurți. Când, însă, se întoarse să-şi mai pună cafea din ibric, ochii li se întâlniră, aproape ca şi cum i-ar fi simțit privirea, şi se holbă la ea cu tot atâta neîncredere, până când chipul i se destinse într-un zâmbet larg. Îşi abandonă imediat scaunul şi veni să-i strângă mâna şi să îmbrățişeze fetițele.

— Ce naiba cauti aici?

Nick Burnham o privea pe Liane surâzând larg, după care îşi privi pantalonii:

— Mi-au căzut bagajele peste bord când am sosit. La naiba, ce bine că vă revăd. Unde-i Armand? privi el în jur, după care intui răspunsul, după expresia lui Liane.

Răspunse cu glas răguşit:

— A rămas în Franța.

— Va pleca în Africa de Nord? coborî el

glasul, dar Liane se mulțumi să clatine din cap. N-avea inimă să-i spună că rămăsese la Paris, cu Pétain.
Apoi întoarse ochii spre Nick şi zise:
— Nu ți se pare uimitor, Nick? Acum un an, eram cu toții pe *Normandie.* Iar acum, uită-te la noi, zâmbi, privindu-i pantalonii, după care se uitară amândoi cu tristețe prin încăpere. Franța a căzut în mâinile nemților... toți fugim să ne salvăm viața... cine-ar fi crezut...
Îl privi din nou pe Nick:
— Credeam c-ai plecat demult.
— N-am avut atâta minte. Domnea o asemenea linişte, încât m-am hotărât să mai stau pe-aici o lună, după care a început iadul pe pământ şi a fost prea târziu ca să mai plec. M-aş fi putut întoarce cu *Queen Mary,* în martie. Când colo...
Zâmbi:
— ... ei bine, cel puțin vom ajunge acasă. Nu în condiții la fel de elegante ca la sosire, poate, dar ce contează?
— Ce veşti mai ai de la John?
— E bine. Merg acasă să-l salvez. De când a plecat, stă cu bunica.
Un gând nefericit străbătu ochii lui Nick, aveau cu toții vieți atât de complicate, poveşti atât de dureroase pe care le duceau

cu ei... Apoi, făcu semn spre trei scaune libere:
— Ce-ar fi să luați voi loc şi să mâncați? Ne vedem mai târziu şi vom putea să stăm de vorbă.
— Fără terenuri de tenis, de astă dată? zâmbi Liane. Era atât de straniu să-l vadă acolo, dar şi o mare uşurare.
Deodată, regretul de-a fugi din calea războiului fu redus la o aventură absurdă. Şi putea zări aceleaşi gânduri şi în ochii lui.
— E-o nebunie, nu? Şi o nebunie şi mai mare să te văd aici.
Toată ziua din ajun fusese fascinat să afle cum auziseră despre navă ceilalți, dar într-un fel remarcabil aflaseră. La bord se afla într-adevăr o adunătură interesantă. *Crockett Shipping,* prin reprezentarea lui Liane, *Burnham Steel,* grație lui, doi profesori de la *Harvard* care terminaseră un stagiu la catedră în *Cambridge* cu-o lună în urmă şi erau nerăbdători să scape... poveştile continuau la nesfârşit. Reveni la locul lui să-şi ia ceaşca de cafea şi se întoarse la masa lui Liane pentru a mai sporovăi un moment înainte de-a ieşi. Urmau să aibă destul timp de vorbă pe parcursul traversării.
Habar n-aveau cât timp le va lua drumul

până la New York. Depindea de traseul adoptat pentru a evita pericolele de care se temea căpitanul. Lui Nick i se spusese că acesta avea instinctul ager – era sigur că-i putea ține la adăpost de orice primejdie – şi-i dădu şi lui Liane îmbucurătoarea informație, mai târziu, pe puntea superioară.

— Deci, vechea mea prietenă, ce-ai mai făcut?

Fetele se jucau cu păpuşile la soare, iar Liane stătea rezemată de o scară, în timp ce Nick se sprijinea de balustradă.

— Se pare că ne întâlnim în cele mai ciudate locuri...

Gândurile îi reveneau spre anul din urmă, privind spre mare, apoi iarăşi către Liane.

— Îți dai seama că numele apartamentului meu de pe *Normandie* era *Deauville*? Trebuie să fi fost o premoniție, clătină el din cap.

— Dar tu, ții minte cum am vorbit despre război, ca şi cum n-ar fi urmat să înceapă niciodată?

— Armand considera că da. Pe-atunci, eu eram nătărăul, ridică el din umeri. Iar tu mi-ai spus că foarte curând va trebui să aleg cui îmi vând contractele. Şi ai avut dreptate.

— Până la urmă, ai făcut alegerea potrivită?
O ducea din nou cu gândul la Armand. Cum ar fi putut să explice cuiva că lucra pentru Pétain? Iar apoi zâmbi:
— Şi în legătură cu Roosevelt ai avut dreptate. Credeam în taină că avea să câştige Willkie.
— N-a avut nicio şansă, surâse şi Nick. Nu ți se par toate astea teribil de ireale? Nu ştiu... Am senzația că în anul care a trecut am fost pe-o altă planetă...
Liane dădu din cap, căci şi ea simțea la fel.
— Cu toții am fost atât de absorbiți de ceea ce se întâmplă aici.
— Ne vom simți foarte ciudat la întoarcere, să ştii. Nici n-or să vrea s-audă ce ştim, ce-am văzut.
— Crezi că e adevărat?
Acum i se părea şocant. Războiul din Europa era atât, de real. Cum puteau Statele Unite să continue a nu-l lua în seamă? Şi totuşi, recunoştea că în State toți se simțeau în siguranță, Europa era atât de departe... Clătină din cap:
— Eu cred că da.
— Unde veți locui, tu şi fetele, Liane?
Era o problemă pe care o discutase îndelung cu Armand, în drum spre Toulon. El voia să se înapoieze la San Francisco – la

unchiul ei George, dar Liane era încăpățânată. La Washington se simțea mult mai acasă...
— Tot la Washington. Acolo avem prieteni. Fetele pot învăța la vechea lor şcoală...
Urmau să locuiască la hotelul *Shoreham*, dacă găsea cameră, pentru ca apoi să caute vreo casă mobilată, cu chirie, în Georgetown, unde puteau aştepta sfârşitul războiului. Nici măcar nu era sigură dacă avea să-i spună unchiului ei că revenise în State, deşi acesta urma să afle neîndoielnic de la bancă, iar Liane ştia că era datoare să-l anunțe. Niciodată, însă, nu se simțise prea apropiată de acest om şi nu voia ca el s-o preseze să vină acasă. Singurul cămin pe care-l acceptase, ani de zile, era acela unde locuise împreună cu Armand.
Îi aruncă lui Nick o privire, gândindu-se la viața lui. Existau câteva întrebări pe care şi le punea de multă vreme.
— Te întorci la New York, să-ți reiei viața dinainte?
Era singura modalitate prin care putea să-l întrebe despre soția lui. Iar Nick dădu încet din cap:
— Am să-l aduc pe Johnny înapoi de la Boston.
Apoi o privi pe Liane cu ochi sinceri. Fusese

franc cu ea, înainte, şi n-avea niciun motiv de-a nu fi şi acum.
— Nu ştiu prea bine de ce s-a ținut Hillary de când a plecat, l-am scris, i-am telegrafiat de câteva ori. Dar de la telegrama ei din septembrie, în care-mi spunea că au ajuns cu bine la New York, n-am mai primit nicio veste. Bănuiesc că şi-a petrecut al naibii de puțin timp cu Johnny.
Ochii săi verzi începură să ardă, vrând să-i spună că văzuse numele lui Philip Markham pe lista pasagerilor de pe *Aquitania.* N-o spusese nimănui.
— Din scrisori reiese că o duce bine?
Îl întreba despre John, iar ochii ei pătrunseră adânc în sufletul lui Nick, punându-şi aceleaşi întrebări ca şi el. Mai presus de orice, de ce lăsase Hillary băiatul în Boston?
— Aşa cred. Dar pare să se simtă singur.
Liane zâmbi cu blândețe:
— Sunt sigură că-i e foarte dor de tine.
Văzuse deja, cu un an în urmă, că era un tată minunat.
— Şi mie mi-e dor de el, se îmblânziră ochii lui Nick, gândindu-se la fiul său. L-am dus la Deauville, înainte de-a izbucni-războiul, şi ne-am distrat aşa de bine...
Apoi rămaseră amândoi tăcuți. Parcă ar fi

trecut de-atunci o mie de ani, ceea ce-i duse din nou cu gândul la ocuparea Parisului. Încă mai era greu de crezut că Parisul se afla acum în mâinile germanilor, iar Liane se gândi la Armand şi la poziția sa dificilă. Se temea atât de mult pentru el şi n-avea pe nimeni cui să-i spună. Pe nimeni. Nici chiar pe Nick. El îi privea fața, Liane bănuind la ce se gândea. Inevitabil, la Armand. O atinse uşor pe braț, în timp ce ea privea în larg.

— Nu va păți nimic, Liane. E un om înțelept şi capabil.

Liane dădu din cap, nespunând nimic. Întrebarea era dacă era destul de înțelept pentru a-i păcăli pe nemți.

— Ştii, când l-am îmbarcat pe Johnny, anul trecut, pe nava aia afurisită, am crezut că voi leşina pe chei, doar gândindu-mă că se puteau întâlni cu submarinele germane, în larg. Dar au ajuns în deplină siguranță şi Dumnezeu e martor că încă de pe-atunci mările erau primejdioase.

O privi pe Liane cu subînțeles:

— Chiar înconjurat de germani, Armand va fi în siguranță. Toată viața a fost diplomat. Acum îi va prinde bine, orice-ar fi.

Orice-ar fi... răsunară cuvintele cu ecou în mintea ei. Dac-ar fi ştiut, doar...

Îl privi cu tristețe pe Nick, ochii începând să i se umple de lacrimi.
— Am vrut să stau cu el.
— Sunt convins. Dar a fost mai înțelept să pleci.
— N-am avut încotro. Armand a insistat. Şi a spus că nu puteam primejdui viața fetițelor...
Vocea i se înecă şi nu mai putu continua. Se întoarse pentru ca Nick să n-o vadă plângând, dar deodată îl simți cuprinzând-o într-o îmbrățişare caldă, frățească, şi rămase astfel pe punte, plângând în brațele lui. Nu mai era o privelişte neobişnuită, nici chiar printre bărbați. Cu toții suferiseră pierderi şi cumplite despărțiri la plecarea din Europa. Şi, deodată, nici măcar nu i se mai păru ciudat că plângea în brațele lui Nick, acest om al cărui drum se încrucişase cu al ei din când în când, şi pe care abia-l cunoştea, deşi se simțeau foarte aproape unul pe altul. Întotdeauna se întâlniseră în momente aparte, în împrejurări care le permiteau amândurora să fie surprinzător de deschişi. Sau, poate, pur şi simplu aşa era el. Acum, însă, nu se gândea la asta. Nu făcea decât să stea acolo, recunoscătoare pentru căldura şi compasiunea lui. Nick o lăsă un timp să plângă, după care o bătu

uşor cu mâna pe spate:
— Haide să mergem înăuntru şi să bem o cafea.
În sala de mese se găsea permanent un ibric la îndemână şi era folosit asiduu. Nu prea aveau ce altceva să facă la bord, decât să stea jos de vorbă, sau să se plimbe pe punți, să se aşeze în cabină pe când ceilalți dormeau sau îşi depănau relatările despre război. Vasul nu era amenajat pentru agrement sau distracții. Iar cele câteva cărți aliniate pe rafturile din sala de mese dispăruseră la îmbarcarea primilor pasageri. Până şi cursul în zig-zag devenise foarte curând obositor, fiind greu să scapi de propriile-ți gânduri în fața priveliştii monotone a orizontului gol. Mintea revenea la săptămânile precedente, la evenimentele ultimei luni, la oamenii lăsați în urmă... Liane se aşează la o masă liberă şi încearcă să-şi oprească lacrimile. În timp ce-şi sufla nasul într-o batistă de dantelă pe care i-o dăduseră fetițele la ultima sa aniversare, îşi ridică privirea spre Nick cu o încercare de zâmbet:
— Iartă-mă.
— Pentru ce? Pentru că eşti o ființă omenească? Pentru că-ți iubeşti soțul? Nu fi proastă, Liane. Când l-am îmbarcat pe

Johnny pe *Aquitania*, am stat pe chei în timp ce ieşea din port şi am plâns ca un copil.
Îl mai ținea minte şi-acum pe docherul care-l bătuse pe umăr, murmurându-i câteva cuvinte de îmbărbătare. Dar nimic nu-i putea fi de prea mare ajutor. În viața lui nu se simțise mai părăsit. Acum, însă, Liane îl privea, cu o expresie întrebătoare. Nu pomenise nimic de Hillary.
— Dar mi-ai spus că a plecat şi Hillary cu el.
Deodată, se simți nedumerită. Trimisese copilul singur? Ea crezuse că...
— Mda.
Se hotărî să-i spună.
— Şi cu Philip Markham. Ştii cine e?
Ochii lui Nick deveniră duri, privind în ceaşca de cafea, apoi din nou la Liane. Vorbea cu glas scăzut, mâna tremurându-i uşor pe ceaşcă.
— L-am auzit numele.
Prin tot Parisul, o vreme, legat de-al lui Hillary. Dar nu i-o spuse.
— E un fel de figură internațională.
— Un play-boy internațional, ca să fim exacți, zâmbi Nick vag, amar. Nevastă-mea are nişte gusturi fermecătoare Au petrecut vara împreună, în sudul Franței.

— Ştiai că aveau să plece cu aceeaşi navă?
Nick clătină din cap:
— L-am văzut numele pe lista pasagerilor, dimineața, după plecare.
Nu se putu abține să nu-i pună următoarea întrebare:
— Încă te mai supără, Nick?
Până acum, trebuia să se fi obişnuit cu indiscrețiile ei.
El o privi în ochi, îi privi finețea pielii, întrebându-se, ca şi altă-dată, cum puteau exista două femei atât de diferite.
— Nu sunt îngrijorat fiindcă e nevastă-mea. Am depăşit faza asta. N-am avut niciodată ocazia să-ți spun, dar după ce am stat de vorbă pe *Normandie*, în noaptea aceea, nu cred că m-am mai simțit vreodată la fel ca înainte. Bănuiesc că mă împinsese prea departe. Iar la Paris, am lăsat-o să facă tot ce voia. Însă mă afectează din cauza lui Johnny. Dacă mai continuă să se poarte aşa, o să dea peste cineva care-i convine şi s-ar putea să-i intre în cap ideea de-a pleca, luând şi copilul. Până acum s-a mulțumit să trăiască alături de mine şi să umble prin vecini. Am ajuns la punctul în care pot trăi cu gândul ăsta.
Tăcu un moment, după care îi spuse lui Liane adevărul:

— Mi-e frică... Al dracului de frică mi-e că am să-l pierd pe Johnny.
— Nu se poate.
— Ba se poate. E mama lui. Dacă divorțăm, ar putea face ce-are chef. S-ar putea muta la Timbuktu, şi pe urmă? Să-l văd o dată pe an, pentru două săptămâni de vacanță?
Era o idee înfiorătoare, la care cugetase mult, mai ales în vremea din urmă. Îşi dădea seama din tăcerea lui Hillary că în ultimele şase luni lucrurile se schimbaseră, înainte, simțise o anume obligație să țină legătura cu el. Însă nu mai primise niciun rând, nicio vorbă, niciun sunet, de la prima telegramă.
— Nu credeam c-o interesează băiatul, spuse Liane, îngrijorată.
— N-o interesează. Dar o interesează ce crede lumea. Iar dacă se desparte de el, oamenii vor spune o mulțime de lucruri urâte despre ea. Preferă să-l țină cu ea şi să-l parcheze pe undeva cu guvernanta, în timp ce ea se duce la joacă. Aproape că nu i-a dat telefon vara trecută, când era la Cannes cu Markham.
— Şi ce-ai să faci în situația asta, Nick?
Oftă adânc şi-şi termină cafeaua înainte de-a pune ceaşca jos, privind-o în ochi:
— Am să mă duc acasă şi-am s-o somez

iarăşi. Am să-i amintesc că e măritată cu mine şi că aşa vom rămâne. Mă va urî pentru asta, dar puțin îmi pasă. E singurul mod de a-mi păstra copilul. Şi, fir-arsă fie, aşa am să fac.
Ascultându-l, Liane se simți mai îndrăzneață. Avea să-i spună părerea ei. Din nou se aflau pe un vas suspendați între două lumi, şi totul era perfect.
— Meriți o femeie mai bună decât ea, Nick. Nu te cunosc foarte bine, dar atâta lucru ştiu. Eşti un om minunat şi ai mult de dăruit. Iar ea nu-ți va dărui niciodată în schimb altceva decât durere sufletească.
Nick încuviință. Îl gratificase deja cu multe. Dar, cel puțin, inima lui nu mai era implicată. Numai în legătură cu fiul său. Iar pentru el, acest lucru era mult mai important.
— Îți mulțumesc. E frumos că mi-o spui.
Schimbară un zâmbet peste ceştile golite de cafea, în timp ce un grup de ziarişti aflați la bord intrară să ia şi el un rând. Unul dintre aceştia aducea o sticlă de whisky pe jumătate plină, pentru a mai înviora cafeaua. Dar niciunul dintre ei nu-i acceptă oferta să bea o înghițitură. Nick se gândea la ceea ce-i spusese Liane.
— Problema e că, în scopul de a-mi găsi altă

femeie, ar trebui să renunț la fiul meu, sau cel puțin la a locui cu el. Iar asta n-am s-o fac niciodată.
— E un preț scump.
— Oricum e scump. Iar în zece ani, o să crească mare şi lucrurile vor sta altfel.
— Tu ce vârstă vei avea atunci? îl întrebă ea încet.
— Patruzeci şi nouă.
— Cam mult de aşteptat ca să fii fericit.
— Armand câți ani avea când l-ai luat de bărbat?
— Patruzeci şi şase, zâmbi Liane de întrebarea lui.
— Eu nu voi fi decât cu trei ani mai bătrân. Şi, poate, dacă am să fiu foarte norocos, voi găsi pe cineva ca tine.
Liane roşi auzindu-i cuvintele şi-şi mută privirea, dar Nick o atinse pe mână:
— Nu te simți jenată. E adevărat. Eşti o femeie minunată, Liane. Ți-am spus încă de când ne-am întâlnit prima oară că Armand e un bărbat foarte norocos şi n-am mințit.
Reveni cu ochii spre el, întristată:
— L-am chinuit rău anul ăsta, la Paris.
Se simțea vinovată, acum când ştia cu ce se ocupase.
— N-am înțeles sub ce presiuni se afla. Aproape că nu ne vedeam, şi...

Ochii i se umplură din nou de lacrimi şi clătină din cap. Erau însă zile-ntregi de când o bântuia furia împotriva lui Armand din ultimele luni. Dac-ar fi ştiut, numai... dar de unde să afle?

— Pesemne că amândoi ați trăit într-o tensiune îngrozitoare.

— Aşa este, oftă ea. Şi fetele la fel. Însă Armand mai mult ca oricine. Iar acum, nu ne mai avem nici măcar pe noi înşine ca sprijin.

Nu s-ar fi spus că în ultimul an se putuseră sprijini prea mult unul pe altul. El purtase de unul singur toate poverile. Îl privi pe Nick cu ochi chinuiți:

— Dacă i se întâmplă ceva...

— N-o să i se-ntâmple nimic. E prea inteligent ca să rişte. Va fi bine. Trebuie doar să rezişti.

Şi ştia că avea s-o facă. Era genul acela de femeie.

Apoi au ieşit pe punte pentru o vreme, după care Liane s-a dus după fete. Călătoria le plăcea, iar plictiseala acută încă nu se instalase, deşi bănuia că avea să se întâmple mai târziu.

Pe Nick nu l-au mai văzut până seara, când a jucat ghicitori cu fetițele într-un colț adăpostit al punții. Majoritatea pasagerilor

de sex masculin rămăseseră în sala de mese să bea şi să stea de vorbă, iar Liane socotise mai prudent să ducă fetele de-acolo. Încă nu devenise brutal niciunul, dar era posibil. Cu toate că pe nava cufundată în întuneric nu vorbea nimeni despre asta, tensiunea începea să se intensifice. Existau temeri inevitabile că i-ar lovi un submarin german, singura cale de-a trăi cu frica fiind aceea de-a bea. Iar bărbatii beau. Mult.

Liane se aşează cu Nick şi fetițele, încercând să-şi mențină starea de spirit.

— Cioc, cioc, cine-i acolo?...

Glumele, poveştile şi şaradele continuau la nesfârşit şi toți patru râdeau, aşezați pe trepte. În cele din urmă, Liane a dus fetele să se culce şi s-a întors să facă o plimbare. Îşi lăsaseră vestele de salvare la picioarele paturilor, aşa cum fuseseră instruiți toți pasagerii, şi nu se aventură prea departe, dar avea nevoie să iasă. Atmosfera din cabina strâmtă era apăsătoare. *Deauville* fusese pregătită să ia douăzeci de pasageri, nu mai mulți, deținea cinci cabine duble şi zece individuale, şi când colo ducea şaizeci de bărbați, o femeie şi doi copii, cu un echipaj de douăzeci şi unu de membri. Cu optzeci şi patru de persoane la bord, nava părea gata să plesnească la încheieturi, iar

zgomotul din sala de mese devenea tot mai agresiv, în timp ce ea stătea pe punte, cu ochii închişi în vânt. Îi era frig, dar nu-i păsa. Se simțea doar bine să se afle afară.
— Credeam că te-ai dus la culcare.
Se întoarse, auzind glasul familiar al lui Nick lângă ea, şi îşi ridică spre el privirea, cu un surâs. Cu toții se obişnuiau să stea pe întuneric.
— Am culcat fetele, dar eu nu sunt obosită.
Nick dădu din cap.
— E cald în cabina voastră?
— Înăbuşitor.
— A mea e ca un cuptor, zâmbi el, şi suntem şase bărbați înăuntru.
— Şase? se arătă ea şocată.
— Am apartamentul de lux, aşa-zis, de pe *Deauville*. Deci au mai băgat în el încă cinci paturi. Priciuri, de fapt. Însă nu cred că-i pasă cuiva.
Fuseseră norocoşi cu toții să găsească o posibilitate pentru traversare, şi o ştiau.
— Dar, ca să-ți spun adevărul, nu dorm în camera mea.
Liane îşi aminti de studioul în care se mutase pe *Normandie*, după explicația cu soția.
— Faci multe figuri de-astea, nu?
— Numai în traversările transatlantice,

zâmbi el, şi râseră amândoi. De data asta, căpitanul mi-a arătat un locşor perfect. Există sub punte o zonă izolată. Şi mi-au instalat un hamac. Nimeni nu umblă pe-acolo şi sunt la adăpost de vânt, dar dacă mă uit un pic în jur, pot vedea stelele... e ca în rai.

Părea mulțumit. În pofida enormei sale averi din oțeluri, era un om uşor de satisfăcut. Un hamac sub stele, haine împrumutate de la un marinar când îi căzuse bagajul peste bord. Era bine dispus, lejer şi nepretențios. În acest sens, semăna mult cu Liane. Amândoi la un loc, însumau două dintre cele mai mari averi particulare din Statele Unite, dar privindu-i nici n-ai fi bănuit. Nick avea pe el echipamentul marinăresc de împrumut. Liane purta pantaloni gri din flanel şi un pulover vechi, părul despletit în vânt şi nu avea nicio bijuterie, cu excepția unei verighete înguste. Aşa cum erau, păreau absolut în largul lor. Bărbații de pe vas fuseseră uimiți să constate cine era Nick şi dac-ar fi ştiut că Liane era *Crockett Shipping*, s-ar fi mirat şi mai mult. Avea un mod de-a se purta absolut neostentativ, la fel ca Nick. Făcea parte din frumusețea lor lăuntrică. După un timp, el îşi coborî privirea spre Liane.

— Vrei să-ți mai aduc o ceaşcă de cafea sau ceva de băut?
— Mi-e bine aşa. Am să merg curând la culcare. Dacă nu mă duc, fetele vor sta de vorbă toată noaptea, iar acolo-i atât de cald, că nici nu pot să doarmă.
— Vrei să le mai agăț un hamac, în micul meu ascunziş? Nu e destul loc pentru încă două hamace, dar ar încăpea amândouă într-unul singur, şi cel puțin o să ai liniște în cabină.
Era o propunere tentantă, şi-i surâse:
— Atunci, nici tu n-ai mai putea dormi. Au să te țină treaz toată noaptea, spunându-ți bancuri şi punând întrebări.
— Mi-ar plăcea enorm.
Şi ştia că nu mințea, dar găsi mai potrivit s-o țină numai pentru ea.
Peste încă puțin timp, i-a urat noapte bună. Întorcându-se în cabina ei, se gândea ce remarcabilă împrejurare era aceea că se întâlniseră din nou, traversând Atlanticul, înainte de-a se culca, s-a spălat încă o dată pe cap. Trebuia deja să-şi spele părul de trei ori pe zi, de la sosire, pentru a alunga mirosul de peşte. Ce mai experiență fusese şi aceea! Zâmbi în sinea ei, pe când se dezbrăca. Ar fi fost amuzant, dacă nu era atât de tragic. Dar, cel puțin, faptul de-a

râde din când în când o împiedica să plângă tot timpul după Armand. Abia era capabilă să se gândească la despărțirea de el fără ca ochii să i se umple de lacrimi, şi-şi alungă din nou amintirile, spălându-se pe cap în micul lavabou şi ştergându-şi părul cu un prosop. Făcea totul pe întuneric, iar când intrase le obligase pe fete să înceteze cu conversația. Tăcerea din paturile lor o înştiința că în sfârşit adormiseră.

Tocmai se strecurase în pat şi-şi trăsese cearceaful peste ea, când deodată se auzi un sunet neobişnuit, îngrozitor, ca un huiet, iar Liane se ridică în pat ca din praştie, încercând să-şi amintească semnificația acelui sunet. Era oare o alarmă de incendiu, un raid aerian, sau se scufundau? Cu o iuțeală şi o agilitate pe care nu şi le cunoscuse, sări din pat, înşfăcă vestele de salvare şi scutură fetițele:

— Haideți, fetelor, hai... repede...

O împinse pe Elizabeth în vesta ei. Fetița era încă pe jumătate adormită, în ciuda zgomotului. Apoi o înhăță pe Marie-Ange s-o ajute, şi le scoase pe amândouă parțial pe uşă, în cămăşi de noapte, veste şi pantofi, chinuindu-se să-şi tragă propria vestă de plută peste cămaşă. Nici măcar nu avusese timp să-şi găsească în beznă propriile

încălțări, dar nu conta, se înghesui pe coridor alături de ceilalți, care ieşeau din cabine cu expresii uimite. Majoritatea încă mai fuseseră treji, dar câțiva păreau la fel de somnoroşi ca fetițele. Cât ai clipi se stârni un vacarm de voci şi întrebări, şi răsună strigătul cuiva din capătul culoarului, de la cineva care nu-şi găsea pluta. S-au îmbulzit pe punte aproape ca o masă compactă, iar acolo, în depărtare, au văzut motivul alarmei. La orizont, o navă de dimensiuni neclare părea o sferă de foc, iar acum printre ei forfoteau membri din echipaj, explicând într-o franțuzească rapidă că un vas militar din Halifax fusese lovit de un submarin, cu două zile în urmă. *Deauville* tocmai primise mesajul. Într-o barcă de salvare erau câțiva oameni, cu un transmițător căruia între timp îi slăbise prea mult puterea pentru a mai fi recepționat de la mari distanțe. Nava ardea de două zile şi avea la bord mai mult de patru mii de oameni, în drum spre Anglia.

Atât vestea auzită, cât şi imaginea vasului în flăcări erau înfricoşătoare, în liniştea nopții de vară. Până nu demult mai suflase o briză blândă, dar acum totul era nemişcat.

Parcă s-ar fi îndreptat spre iad şi toți ochii

stăteau ațintiți spre infernul acela.
Căpitanul ieşi pe punte cu o portavoce în mână şi li se adresă tuturor în engleză. Ştia că majoritatea pasagerilor erau americani şi avea nevoie să-i acorde imediat atenție.
— Dacă oricare dintre dumneavoastră aveți cunoştințe medicale... de infirmerie... de prim ajutor, experiență cât de cât, este mare nevoie de dumneavoastră. Nu ştim cât de mulți oameni de pe *Queen Victoria* mai sunt în viață... Rugăm să iasă în față cei doi medici de la bord... vom lua pe vas cât de mulți oameni putem.
Urmă un moment de tăcere.
— Nu putem transmite prin radio mesaje de ajutor, căci germanii din zonă ne vor identifica imediat poziția.
Pe măsură ce cuvintele lui îşi făceau efectul, pe toți îi cuprinse o linişte mormântală. Era perfect posibil ca nemții să se mai afle încă în apropiere, *Deauville* urmând a fi următoarea victimă. Gândul era înspăimântător. Focul care făcea ravagii pe *Queen Victoria* ilustra deslușit ceea ce se putea întâmplă.
— Sarcina de a-i ajuta pe aceşti oameni ne revine în întregime nouă. Avem nevoie de dumneavoastră toți... acum, aceia care aveți cunoştințe medicale, vă rugăm să faceți un

pas înainte.
O jumătate de duzină de bărbați înaintară rapid către căpitan, care dădu din cap şi le vorbi încet, după care ridică din nou porta-vocea:
— Vă rugăm pe toți să încercați să vă păstrați calmul. Vom avea nevoie de bandaje... prosoape... cearceafuri... orice cămăşi curate aveți... medicamente. Avem posibilități limitate, dar trebuie să facem tot ce putem. Ne vom apropia de navă atâta cât se poate şi vom culege cât mai mulți supraviețuitori.
În timp ce *Deauville* continua să se apropie, puteau deja să vadă o barcă de salvare sau două în depărtare, dar nu aveau de unde şti câte bărci existau, sau câți oameni pluteau în apă.
— Vom folosi sala de mese ca infirmerie. Vă mulțumesc pentru ajutor. Ne aşteaptă o noapte grea.
Făcu o nouă pauză.
— Domnul fie cu noi.
Liane simți un imbold puternic de a spune amin şi privi spre fete, care stăteau lângă ea, cu ochii îngroziți. Se aplecă repede să le vorbească, în vacarmul care reîncepuse:
— Fetelor, am să vă duc înapoi în cabină şi vreau să stați acolo. Dacă se întâmplă ceva,

vin să vă iau imediat. În caz că nu vin, ieşiți pe culoar, dar nu vă duceți nicăieri, decât dacă vă ia cu el vreun bărbat.
Dacă erau torpilați şi nu reuşea să ajungă înapoi la ele, ştia că măcar avea să le îngrijească cineva.
— Dar trebuie să aşteptați foarte cuminți. Puteți lăsa uşa deschisă, dacă vă e frică. Acum, am să vă duc înapoi.
— Vrem să stăm cu tine, se văicări speriată Marie-Ange, vorbind în numele său propriu şi al surioarei sale care plângea deja.
— Nu se poate. Eu am să fac ce pot, aici.
Urmase un curs de acordarea primului ajutor, la Paris, deşi acum, în neaşteptata panică, se pomenea întrebându-se cât de mult asimilase. Dar două mâini în plus nu puteau să strice cu nimic, aşa că duse grăbită fetele înapoi în cabină, unde scoase ambele cearceafuri de pe patul ei şi cearceafurile de sus ale celorlalte două paturi. Se puteau mulțumi doar cu păturile, iar în căldura cabinei nici măcar n-aveau nevoie de ele. Ştia, însă, că le puteau fi necesare mai târziu, dacă ajungeau să coboare în bărcile de salvare. Luă propria ei pătură şi deschise dulăpiorul cabinei pentru a arunca o privire peste haine. Erau acolo mai multe bluze de bumbac ale fetelor

şi sacrifică două de-ale fiecăreia pentru a le folosi ca bandaje pentru supraviețuitorii de pe *Queen Victoria.* Înhăță câteva calupuri de săpun, un mic sul de bandaje de-ale ei proprii şi o sticlă de analgezice pe care le primise de la dentistul ei din Franța. Altceva n-avea, ca să contribuie la operațiunile de salvare. Se îmbrăcă repede şi-şi luă rămas bun de la fete, plecând, iar Elizabeth strigă în urma ei, pradă unui gând neaşteptat, exact în clipa când ieşea:

— Unde-i domnul Burnham?

— Nu ştiu, strigă ea peste umăr şi dispăru pe culoar, rugându-se ca fetele să fie în siguranță. Detesta faptul de-a se despărți de ele, dar ştia că le era mai bine departe de zona agitată.

Când ajunse în sala de mese, îi găsi adunați acolo pe toți adulții de la bord, până la unul, primind instrucțiuni de la primul ofițer, un bărbat ridat cu glas gâjâit, care dădea ordine scurte, bine organizate. Erau împărțiți în echipe de câte trei şi, pe cât posibil, în fiecare grup era repartizat câte un om cu oarecare experiență de infirmerie, astfel încât chiar dacă ceilalți doi nu se pricepeau, în echipă exista un membru de real ajutor cât de cât. Cei doi medici de la bord organizau deja proviziile, iar unul

dintre ei ținu un scurt discurs despre îngrijirea arsurilor. Explicațiile sale le făcură rău unora, însă acum nu mai exista nicio cale de-a evita realitatea. Şi atunci, în timp ce-şi preda cearceafurile şi celelalte obiecte, Liane îl văzu pe Nick, în capătul opus al sălii. Ridică un braț să-i facă semn, iar el se apropie, exact la timp pentru ca primul ofițer să-i numească în aceeaşi echipă. Prefera să repartizeze oameni care se cunoşteau pentru a lucra împreună, astfel se uşura munca pe unități, explică el scurt, după care reapăru căpitanul pentru a face un nou anunț în sala aglomerată:

— Credem că o mare parte dintre ei au murit în explozia inițială, dar totuşi suntem de părere că încă mai există mulți supraviețuitori. Pe apă sunt doar patru bărci de salvare, însă alte sute de oameni plutesc în valuri. Vă rugăm să vă ocupați pozițiile pe punte, pentru a forma echipele de mânuire a tărgilor. Oamenii mei vor aduce supraviețuitorii la bord. Avem nevoie să-i tratați acolo unde se vor afla sau să ajutați la transportul lor aici. Medicii vă vor spune cine vor să lucreze cu ei aici. Şi vreau să vă mulțumesc acelora dintre dumneavoastră care ați pus cabinele la dispoziție. Încă nu ştim dacă va trebui să le

folosim, dar e posibil să fie necesare.
Privi sumbru prin sală cu ochi arzători, dădu din cap şi ieşi. Mai era o oră până să poată ajunge destul de aproape pentru a lua supraviețuitori, iar acum echipele constituite din câte trei oameni ieşiră pe punte să privească, în aşteptare. Nick îi spuse lui Liane că mai mult de jumătate din bărbații de la bord îşi predaseră cabinele, oferindu-se să doarmă pe punte, astfel ca supraviețuitorii să se poată culca înăuntru, iar membrii echipajului agățau deja hamace prin cabine, pentru a găzdui cât de mulți oameni posibil. Nu i-o spuse de-a dreptul, dar ea înțelese din tonul lui că se număra printre cei ce-şi cedaseră cabinele. Oricum dormea deja afară, însă Liane simțea că, şi în alt caz, tot n-ar fi contat. Era unul dintre cei dintâi voluntari, iar acum părea calm, stând amândoi pe punte, şi-i oferi o ceaşcă de cafea garnisită generos cu whisky.
— Prefer să nu... dădu ea să refuze, dar Nick era ferm:
— Lasă. Bea-o. O să ai nevoie, până trece noaptea.
Era deja ora unu şi-i aştepta o noapte grea. Nick o privi îngrijorat:
— Ai mai simțit vreodată miros de came arsă, Liane?

Ea clătină din cap şi luă o înghiţitură din băutura caldă pe care i-o dăduse el.
— Fii tare. Va fi greu de suportat.
Nimeni nu ştia câți oameni supraviețuiseră incendiului. N-aveau cum să-şi dea seama. Nici chiar oamenii care emiteau slab din barca de salvare nu le puteau spune prea multe. Plutiseră în derivă departe de vas, iar în apa din jur văzuseră mai mult trupuri neînsufleţite, din câte spuneau ei. *Deauville* le răspunsese prin radio o singură dată, pentru a-i anunța că le auziseră apelul S.O.S. Nu voiau să spună mai mult pe calea undelor, de teamă că ascultau şi germanii.
Nu le-au dat nicio informație privitoare la poziția lor dar, apropiindu-se, au semnalizat cu un fascicul luminos în limbaj Morse astfel ca oamenii din barcă să ştie că erau aproape, şi au primit un semnal slab. „Slavă Domnului” era mesajul, iar Nick i-l traduse lui Liane, în timp ce aşteptau încordați. Nu li se îngăduia să fumeze pe punte, iar whisky-ul care circulase din mână-n mână nu făcea decât să le ascută simțurile, Au părut să treacă ore întregi până când au ajuns în sfârşit la o enormă masă de lemn calcinat din navă, de care se agățau vreo duzină de oameni, care însă fuseseră literalmente arşi de vii. După aceea

a mai urmat un grup de cadavre, şi apoi, deodată, a răsunat de jos un strigăt, membrii echipajului de pe *Deauville* plasând cu grijă doi oameni într-o barcă pneumatică, cane a fost ridicată încet la bord, spre prima echipă aflată în aşteptare. Cele două trupuri erau incredibil de arse şi au fost transportate rapid la medicii din sala de mese. Aceasta fusese transformată în bloc operator, cu luminile aprinse orbitor la adăpostul ferestrelor vopsite în negru. Lumina încălca regulile de camuflaj de pe vas, dar era caz de urgență şi n-aveau încotro. Liane privise cele două victime, nevenindu-i să creadă, cu mari eforturi de a nu voma. Instinctiv, se încleştase de brațul lui Nick. Acesta nu-i spuse nimic, dar deodată Liane îi simți mâna într-a ei şi, un moment mai târziu, n-o mai încercă niciun strop de repulsie şi de teamă, în timp ce, împreună cu Nick şi un reporter canadian, ajutau să urce pe punte trei oameni, dintre care doi arşi hidos, al treilea fiind norocos să aibă arsuri numai pe față şi pe mâini, deşi ambele picioare-i erau fracturate. Liane îi susținu capul, în timp ce Nick şi canadianul îl întindeau pe targă şi o nouă echipă se apropia să-i ajute.

— A fost de necrezut... ne-au lovit la prova

şi la pupa...
Ochii tânărului erau sticloşi şi sălbatici, toată fața o mască de came carbonizată, iar Liane trebui să-şi înfrunte lacrimile în timp ce-l asculta, murmurând încet:
— Acum e bine... eşti în siguranță...
La fel le-ar fi spus şi fetelor, dacă ar fi fost rănite, şi se pomeni ținându-l cu tandrețe, în timp ce doctorii îi acordau primul ajutor. Următorul lucru pe care-l ştiu fu acela că-i asista la operație, iar Nick era afară. Iar când unul dintre medici termină, o rugă să rămână, în timp ce aplica alifie pe arsuri, pansa răni şi amputa o mână. Era o noapte pe care n-aveau s-o uite niciodată.
A doua zi dimineață la ora şase, medicii s-au aşezat pentru o clipă, privind însemnările cuiva. Aveau la bord două sute patru supraviețuitori de pe *Queen Victoria,* iar afară nu se mai zărea niciun semn de viață. Sute de trupuri carbonizate plutiseră pe lângă *Deauville,* iar în urmă cu o jumătate de oră urcaseră la bord răniții dintr-o barcă de salvare, având doar leziuni minore. Fuseseră duşi într-una din cabinele evacuate, pregătită din timp. Acum locuiau câte doisprezece-paisprezece bărbați într-o cabină, în hamace agățate unul lângă altul, pe paturi şi pe saltele desfăşurate pe jos.

Sala de mese continua să arate ca o infirmerie şi pretutindeni se simțea miros de came arsă. Oamenii fuseseră plini de smoală şi ulei, spălatul rănilor fiind sarcina cea mai grea, care-i revenise lui Liane, medicii observându-i mâinile blânde, iar acum, aşezată lângă ei, ştia că mai mult nu putea face. O durea tot trupul, ceafa, brațele, capul, spatele şi totuşi, dacă ar mai fi adus unul, s-ar fi ridicat din nou, la fel cu toți ceilalți. Acum intrau, încet, pasagerii de pe *Deauville:* Făcuseră tot ce puteau, lucraseră bine, şi mulți dintre supraviețuitorii de pe *Queen Victoria* aveau să trăiască datorită contribuției lor.

Pentru mulți dintre bărbații care formaseră echipe pe punte, era prima întâlnire cu războiul. Dar pentru medici, munca încă nu era terminată şi se oferiseră deja voluntari pentru a lucra în schimburi, îngrijindu-i pe supraviețuitori până ajungeau la New York, însă ce era mai greu trecuse. În tăcere, adunați pe punte, la ora opt, au privit *Queen Victoria* scufundându-se, cu un zgomot hidos şi împroşcând în văzduh panaşe de fum, după care căpitanul şi echipajul au mai scrutat zarea timp de două ore. Nu mai rămăsese niciun suflet de om, numai cadavrele plutind oribil pe

valurile blânde. Muriseră deja nouă dintre supraviețuitorii din timpul nopții, reducând la o sută nouăzeci şi cinci numărul celor aflați la bord, găzduiți cu toții în cabinele pe care le cedaseră pasagerii. Aceştia dormeau acum împreună cu echipajul, în hamace sau pe saltele, cu bagajele îndesate sub paturi sau scoase pe coridoare. Singura excepție în mijlocul haosului o constituiau Liane şi fetele, deşi ea insistase să se folosească şi cabina lor. La orele patru dimineața, coborâse grăbită, pentru un moment, împreună cu un om din echipaj, pentru a duce fetițele în cabina nostromului. Acesta urma să se culce până la sfârşitul călătoriei în cabina căpitanului, iar acum Marie-Ange şi Elizabeth dormeau în patul strâmt, de o singură persoană, al şefului de echipaj.

— *Et vous, madame?*

Matelotul o privise cu uimire, lucrase toată noaptea, ca Florence Nightingale[22], dar Liane ridică scurt din umeri:

— Pot dormi şi pe jos.

După care se grăbise să revină lângă medicii din sala de mese, să țină mâini, să curețe răni, să potrivească la loc fracturi. Sunetele cearceafurilor sfâşiate pentru

[22] Pionieră englezoaică a profesiei de infirmieră (1820-1910), legendar exemplu de dăruire şi devotament.

bandaje, gemetele răniților deveniseră la fel de monotone ca glasul mării, ceas după ceas. Dar, când *Queen Victoria* s-a scufundat, pe punte nu s-a auzit niciun sunet. Peste câteva momente, căpitanul le-a vorbit tuturor prin portavoce:

— *Je vous remercie tous...* Vă mulțumesc tuturor... în noaptea asta, ați înfăptuit imposibilul... şi dacă se pare că au rămas în viață atât de puțini, amintiți-vă că ar mai fi murit încă două sute, fără ajutorul dumneavoastră.

Aflaseră că, pe nava naufragiată, pieriseră trei mii nouă sute de suflete.

Pasagerii şi echipajul munceau în schimburi, încercând să-i mențină în viață pe supraviețuitorii pentru salvarea cărora trudiseră cu atâta înverşunare şi să oprească infecțiile care i-ar fi costat membre şi vieți. Existau oameni cuprinşi de-o asemenea febră, încât delirau, dar n-au mai murit decât doi, multe dintre probleme fiind sub control. Pe măsură ce călătoria continua, medicii au ajuns pe punctul să cadă de pe picioare, precum şi Liane, dar încă nu ajunseseră nici măcar la jumătatea drumului. Pierduseră mai mult de-o zi ajutându-i pe cei de pe vasul canadian, iar traseul în zig-zag îi costa şi mai mult timp,

dar acum căpitanul era cu atât mai prudent să nu-i întâlnească pe germani, în drum spre State.
Abia în cea de-a doua zi de după salvare, Liane s-a lăsat convinsă să meargă în cabina şefului de echipaj, unde. S-a prăvălit pe pat. Fetele erau pe undeva pe navă, membrii echipajului le luaseră în grija lor, Liane ştiind că-şi petreceau o mare parte a timpului pe punte. Dar acum abia se putea gândi la asta, zăcând pe patul îngust, şi avea senzația că nu mai închisese ochii de ani de zile, în timp ce se prăbuşi într-un hău adânc şi negru, adormind. Iar când se trezi, camuflajul se aplica din nou în forță, nava fiind cufundată în întuneric. Auzi o foială înceată undeva în cabină şi se ridică în capul oaselor, întrebându-se unde se afla, după care auzi un glas cunoscut:
— Te simti bine?
Era Nick şi în timp ce se apropia de pat Liane îi putu distinge vag chipul, în lumina lunii care se infiltra prin colțurile ferestrelor, pe lângă vopseaua neagră.
— Dormi de şaisprezece ore.
— Dumnezeule!
Scutură capul, încercând să se trezească. Încă mai purta aceleaşi haine murdare cu care fusese îmbrăcată timp de două zile, dar

el arăta şi mai rău.
— Ce fac oamenii?
— Unii dintre ei sunt mai bine.
— Am mai pierdut vreunul?
Nick clătină din cap:
— Încă nu. Să sperăm că nici n-o să pierdem, că vor rezista până ajung pe uscat. Câțiva dintre ei umblă pe vas.
Acum, însă, era mai preocupat de ea. Fusese uimitoare, în sala de operație improvizată. O văzuse de fiecare dată când mai aducea încă un rănit.
— Vrei ceva de mâncare? Ți-am adus un sandviş şi o sticlă de vin.
Simplul gând al mâncării, însă, o făcea să-i vină rău. Clătină din cap şi se ridică, bătând cu palma ca Nick să se aşeze alături.
— N-aş putea să mănânc. Tu ce faci? Ai dormit puțin?
— Destul.
Îl văzu zâmbind şi trase adânc aer în piept. Ce experiență incredibilă trăiseră!
— Unde-s fetele?
— Dorm în hamac, sus pe punte. Acolo sunt în siguranță, iar marinarul de veghe stă cu ochii pe ele. Stau înfăşurate în pături. N-am vrut să coboare aici şi să te trezească.

Iar apoi:
— Haide, Liane, vreau să mănânci.
Acum cu toții erau pe rații reduse, având la bord de trei ori şi ceva mai mulți oameni decât înaintea salvării, dar bucătarul făcea minuni şi toată lumea avea în continuare ce să mănânce. Cafeaua şi whisky-ul, ca prin miracol, nu se terminaseră, ajungând pentru toți. Nick îi întinse tartina şi destupă sticla de vin pe jumătate plină. Scoase din buzunarul scurtei împrumutate o ceaşcă şi-i turnă puțin.
— Nick, nu pot... Aş voma.
— Bea-l oricum. Dar mai întâi mănâncă sandvişul.
Liane luă o muşcătură şovăitoare şi-şi simți stomacul contractându-se la şocul mâncării, dar după un prim val de greață trebui să admită că avea gust bun, la fel ca prima înghițitură de vin. Apoi îi dădu ceaşca, iar Nick sorbi şi el.
— Ar trebui să mă scol şi să văd cu ce-i pot ajuta.
— Au supraviețuit pân-acum fără tine. Se mai descurcă
Ea îi zâmbi în întuneric, ochii obişnuindu-se deja cu lipsa luminii.
— Ce n-aş da pentru o baie fierbinte!
— Şi nişte haine curate, surâse el. Ale mele-

s gata să umble singure.
Iar în clipa următoare, dintr-odată, amândoi se gândiră din nou la *Normandie,* de anul trecut, şi izbucniră în râs. Râseră până le dădură lacrimile, şiroaie. Aici, în cabina nostromului, pe întuneric, se aflau departe de realitatea coşmarescă a oamenilor care supraviețuiseră şi era o uşurare să se gândească la absurditatea serilor de gală şi a dineurilor în frac şi cravată albă.
— Mai ții minte toate cuferele pe care le-aveam cu noi?
Din nou râseră cu poftă; era o veselie generată de tensiune, epuizare şi uşurare. Cu hainele murdare şi rupte, pe un vas care transporta aproape trei sute de oameni, inclusiv pasagerii inițiali şi echipajul, *Normandie* părea o corabie a nebunilor cu țarcul şi promenadele sale, cu apartamentele de lux, *foumoir*-ul şi *Marele salon.* Fusese o navă fermecătoare, dar aparținea trecutului, iar acum iată-i aici, împărțind o sticlă de vin pe un pat strâmt şi întrebându-se dacă nu cumva în ora următoare avea să-i torpileze un submarin. În cele din urmă amândoi au redevenit serioşi, iar Liane privi prin întuneric umbrele de pe chipul tui Nick.

— Uite cum ni s-au schimbat viețile. E extraordinar, nu-i aşa?
— Curând, lumea întreagă se va schimba. Acesta e numai începutul. Noi doar ne-am implicat în schimbare mai devreme decât majoritatea celorlalți.
Ochii lui o sfredeleau adânc şi cu tot întunericul Liane le putu simți atracția, iar Nick, pe negândite, spuse ce-avea pe suflet. Cine ştie, poate că peste un ceas aveau să fie cu toții morți şi altă şansă nu-i mai rămânea.
— Eşti frumoasă, Liane. Mai frumoasă decât oricare femeie din câte-am cunoscut... frumoasă pe dinăuntru şi pe dinafară. Am fost atât de mândru de tine, noaptea trecută.
— Cred c-am fost în stare să fac totul fiindcă ştiam că eşti aici. Ți-am simțit gândurile alături de mine.
Dintr-odată, nu mai exista nicio altă lume decât aceea, nicio viață în afară de-a lor, singuri în cămăruța strâmtă, iar Nick o luă de mână şi, fără a mai rosti un singur cuvânt, o trase aproape de el şi se sărutară, buzele ei fiind la fel de flămânde ca ale lui. S-au agățat unul de altul timp îndelungat, apoi s-au sărutat din nou, cu o disperare şi o patimă născute din faptul că simțiseră

gustul morții şi totuşi mai erau în viață.
— Te iubesc, Liane... Te iubesc...
Gura lui îi devora gâtul, fața, buzele, iar o voce străină de a ei păru să-i răspundă:
— Te iubesc, Nick...
Vocea-i era joasă, iar cuvintele lui, o mângâiere, în timp ce hainele păreau să le cadă, amândoi zăcând pe pat, cu trupurile amestecându-li-se, uitate fiind alte vieți, alte chipuri, alte vremuri... erau singurii doi supraviețuitori rămaşi dintr-un timp uitat şi singurul lucru pe care-l mai aveau în amintire era acest scurt moment de pasiune, făcând dragoste, după care, ținându-se strâns îmbrățişați, au dormit până-n zori.

Capitolul 22

Nick şi Liane s-au trezit încet unul în brațele celuilalt, cu unsoare strălucitor strecurându-se pe furiş prin vopseaua neagră, iar el o privi fără păreri de rău, văzând aceeaşi linişte oglindită şi pe fața ei. Îi studie trăsăturile prelungi, grațioase, ochii mari, părul blond răvăşit, şi-i zâmbi.

— Nu te-am mințit azi-noapte. Te iubesc, Liane.

— Şi eu te iubesc.

Liane nu înțelegea cum putea rosti aceste cuvinte. Îl iubea pe Armand şi totuşi ştia că, într-un mod ciudat, îl iubea de mult timp şi pe acest om. Se gândise adesea la el în timpul lunilor de singurătate când îl privise pe Armand îndepărtându-se de ea, şi simțise tot timpul, de la bun început, un profund şi greu explicabil respect pentru Nick. Era un alt soi de iubire decât cea pe care o cunoscuse înainte, dar nu simțea nicio umbră de regret pentru ceea ce făcuseră. Supraviețuiseră, împreună, singuri, într-o lume pe care nimeni n-ar mai fi putut-o cunoaşte, şi-i aparținea lui. Poate că n-avea să se mai repete niciodată, însă

ştia că în acel moment o făcuse din toată inima.
— Nu ştiu cum să-ți spun ce simt...
Căuta cuvintele, dar putea să vadă în ochii lui că înțelegea.
— Nu e nevoie. Ştiu. Şi nu e o greşeală. Avem nevoie unul de altul, în momentul ăsta. Pentru încă mult timp, poate.
— Iar pe urmă să ne înapoiem?
Dibuia să înțeleagă, dar Nick clătină din cap, privindu-i ochii.
— Nu trebuie să ne gândim la asta acum. În acest moment, trăim aici. Cu adeşti oameni, pe navă. Am supraviețuit cu toții. E un motiv de sărbătorire, de-a ne face să ne iubim şi mai mult. Nu e nevoie să privim mai departe de-atât.
Şi, cumva, Liane ştiu că avea dreptate. O sărută tandru pe buze, iar ea îşi lăsă mâinile să-i cutreiere spatele, brațele, coapsele. Ştia că-l dorea din nou şi se întreba dacă era ceva rău, sau poate numai modul lor de a-şi confirma viața. Nu-i mai puse nicio întrebare, făcând din nou dragoste, după care, cu părere de rău, se ridică şi începu să se spele în micul lavabou al cabinei, sub privirea lui Nick. Parcă ar fi fost amanți de ani de zile, între ei nu exista urmă de ruşine sau pudoare. Văzuseră

moartea cu ochii, împreună, în urmă cu doar câteva ceasuri, iar acum acesta era un lucru mult mai firesc, pe care-l împărtăşeau în comun. Era viața.
— Merg să văd ce fac fetele până te îmbraci.
Îi surâse, simțindu-se fericit cum nu i se mai întâmplase de ani de zile. Cot la cot, ajutaseră la salvarea a aproape două sute de vieți, iar acum aveau dreptul la acestea... încă două.
– Şi pe urmă voi vedea dacă pot găsi pe undeva un duş liber. Ne vedem sus, să bem o cafea, înainte de-a reveni la treabă.
— O.K., îi zâmbi ea deschis, câtuşi de puțin jenată că o vedea astfel. Îl mai sărută o dată înainte de-a pleca şi, cum gândurile la Armand amenințau să pună totul sub semnul îndoielii, şi le alungă din minte. Aici nu i-ar fi folosit la nimic. Mai târziu, ea şi Nick aveau să pună totul în ordine. Dar încă nu. Încă nu supraviețuiseră cu adevărat şi se aflau la nici jumătate din drumul spre casă. Era prea devreme pentru orice în afară de-a trăi ceea ce simțeau, zi cu zi, ceas de ceas. Pentru prima oară, după mult timp, era recunoscătoare de-a fi în viață.
Îl regăsi în dreptul cambuzei, cu fetițele. Deja arătau la fel de murdare ca toată

lumea, dar păreau întru totul fericite alături de Nick. L-au povestit despre orele petrecute pe punte, i-au explicat despre radio şi păreau să fie la per tu cu bucătarul, care în ajun scosese Dumnezeu ştie de unde o prăjiturică şi le-o dăduse lor. Într-un mod remarcabil, se adaptaseră la această viaţă nouă şi ciudată şi nu păreau să se teamă, l-au spus lui Liane cum dormeau sub stele, după care s-au înapoiat pe punte, în timp ce Nick şi Liane coborau încet scara. Luaseră împreună o cană mare de cafea aburindă şi o felie de pâine prăjită, iar Liane îl privi, când ajunseră la prima încăpere plină de oameni pe care-l salvaseră. Înainte de-a intra atinse mâna lui Nick, privindu-l în ochii săi verzi şi adânci.

— Crezi că am înnebunit cu toţii?

El, însă, clătină din cap, fără a părea deloc nebun.

— Nu. Oamenii sunt nişte fiare ciudate, Liane. Se adaptează aproape la orice. Oamenii puternici nu pot fi învinşi.

Şi nu se jenă să adauge:

— Tu şi cu mine suntem foarte puternici. Am ştiut-o din prima zi când ne-am cunoscut şi încă de pe-atunci te-am iubit pentru asta.

— Cum poți spune așa ceva? îi replică ea în șoaptă, pentru ca nimeni să nu-i audă. Toată viața am avut tot ce mi-am dorit. Am trăit în confort, în răsfăț, în dragoste. Nici măcar eu însămi nu știu dacă sunt puternică sau nu.
— Mai gândește-te la tot ce-ai trăit în ultimul an. Îndoieli, teamă, singurătate, primele luni ale unui război. Și știu, chiar fără să te fi văzut atunci, că n-ai șovăit nici măcar o dată. Iar eu mi-am îmbarcat fiul pe o navă fără a ști dacă avea să fie scufundată sau nu. L-am lăsat să plece fiindcă știam că, fie și cu toate riscurile, avea să se afle mai în siguranță acasă, dacă ajungea acolo nevătămat. Am trăit ani întregi de singurătate cu soția mea... și am supraviețuit, la fel ca tine. Amândoi le-am supraviețuit tuturor întâmplărilor prin care am trecut alaltăieri noapte și niciunul din noi nu mai văzuse în viața lui așa ceva.
Își coborî privirea spre ea.
— Vom răzbi și prin cele ce urmează, iubirea mea.
Iar apoi, adăugă încetișor:
— Acum, ne avem unul pe celălalt.
După aceea, au intrat în încăpere, iar Liane aproape a trebuit să-și țină respirația, atât de puternică era duhoarea de transpirație și

trupuri, de vomă şi sânge şi arsuri. Dar şi-au văzut de lucru, umăr lângă umăr, ore întregi, făcând tot ce le cereau doctorii cu prilejul deselor ronduri, iar când s-au întâlnit pe punte cu ceilalți pasageri pentru a-şi împărți rațiile, se născuse între ei un soi de camaraderie şi o detaşare plină de umor. Nu-i făcea să fie imuni la tragediile la care asistau, dar îi ajuta să lase angoasele deoparte şi să râdă de mărunțişuri. O făcea pe Liane să-şi găsească o răbdare reînnoită cu fetele, când le-a revăzut mai târziu şi o umplea de o pasiune proaspătă pentru Nick, de care nu se crezuse capabilă. Niciodată nu fusese atât de îndrăgostită de un bărbat, nicicând nu se simțise aşa de puternică şi de tânără. Viața ei cu Armand făcuse parte dintr-o lume diferită, îl iubea, îl respecta, îl privea cu considerație şi totuşi acum găsise altceva, un bărbat alături de care părea să se mişte cu o forță puternică, fiecare fiind mai tare prin a şti că-l avea pe celălalt lângă sine. Nu se deosebea prea mult de ceea ce cunoscuse cu Armand, şi totuşi, era mai mult.

Liane şi Nick au făcut împreună un schimb de veghe, noaptea de la nouă la unu, după care s-au întors în cabina pe care o folosea ea. Fetele erau din nou în hamacul lui Nick,

iar acum el şi Liane au căzut în patul ei şi au făcut dragoste ca niciodată. Au adormit liniştiți unul în brațele celuilalt, s-au trezit din nou şi din nou au făcut dragoste, după care s-au strecurat împreună până la duş înainte de-a se fi deşteptat ceilalți, şi au ieşit apoi pe punte să privească răsăritul soarelui.

— O să ți se pară o sminteală, îl privi ea pe Nick cu un surâs, dar în viața mea n-am mai fost atât de fericită. E aproape un păcat s-o spun, cu toate suferințele de pe nava asta... dar aşa simt.

O cuprinse cu brațul pe după umeri, strângând-o lângă el.

— Şi eu simt la fel.

Părea ca aceasta să fi fost viața pentru care se născuseră. Iar Liane nu se mai întreba ce-avea să urmeze. Nu mai voia să ştie.

În următoarele şase zile au lucrat în aceleaşi schimburi, îngrijind suferinzii, luau masa cu fetele, iar noaptea făceau dragoste în cabina împrumutată. Viața li se înscrisese într-o rutină comodă şi au resimțit amândoi ca pe un şoc anunțul de-a doua zi al căpitanului că poimâine aveau să ajungă la New York. Până atunci, călătoria durase treisprezece zile. Acum se uitau unul la altul şi nu scoteau o vorbă. În timp

ce-şi făceau rondurile, au lucrat cu aceeaşi pricepere ca înainte, dar noaptea, reîntorşi în odaia lor, Liane l-a privit lung, cu ochi mari şi trişti. Amândoi ştiau că sfârşitul era aproape, şi era important ca răniții să ajungă repede acasă, şi totuşi îşi dorea ca traversarea să continue la nesfârşit. Privindu-l, văzu şi în ochii lui aceeaşi dorință. Oftă, aşezându-se în întunecimea familiară a cabinei. În ultima săptămână, devenise căminul lor şi nu voia ca acum să-l întrebe ce-aveau să facă, dar Nick îi auzi cuvintele fără a le fi rostit.

— M-am gândit mult la asta, Liane.

— Şi eu. Iar răspunsurile nu vin. Nu cele pe care le doresc.

Voia să-l fi întâlnit înainte de a-l cunoaşte pe Armand, dar soarta nu rânduise astfel lucrurile, iar acum avea viața ei alături de Armand la care să se gândească. Nu-l putea şterge pur şi simplu de pe lume. Şi totuşi, cum să-l poată uita pe Nick? Se simțea ca şi cum ar fi fost angajată față de el. Şi, mai mult, avea nevoie de el. Se întrețesuse printre toate fibrele ființei ei. Iar lui Armand ce-avea să-i spună? Sau chiar trebuia să-i spună ceva? în toată viața lor petrecută împreună, fusese sinceră cu el. Ştia ce-i datora lui Armand, dar nu se putea îndura

să renunțe la Nick. Era o decizie imposibilă. Totuşi, Nick părea să se fi hotărât deja.
O privi grav pe Liane şi vorbi cu glas calm:
— Voi divorța de Hillary. Ar fi trebuit s-o fac demult.
— Şi John? Vei fi în stare să trăieşti cu conştiința împăcată dacă te desparți de el?
— Nu cred că am de ales.
— Nu la fel gândeai când a ridicat vasul ăsta ancora. Erai hotărât să te duci acasă şi să-l iei înapoi de la bunica lui. Chiar ai putea fi fericit, Nick, văzându-l doar de câteva ori pe lună şi ştiind că e neglijat de Hillary?
În ochi i se citea durerea, întrebându-l, şi văzu aceeaşi suferință şi într-ai lui, dar Nick făcu un efort să-i răspundă:
— E vorba de viața lui, sau de a mea. A noastră.
Zâmbi, dar avea ochii trişti.
— Poți face o asemenea alegere?
— Ce vrei să-mi spui?
— Ceea ce ştiu că simți în adâncul tău. Dacă divorțezi de soția ta ca să trăieşti cu mine, o parte din tine nu şi-o va ierta niciodată. Ori de câte ori le vei privi pe Elizabeth şi pe Marie-Ange, ai să te gândeşti la John şi la ceea ce ai abandonat ca să fii cu mine. Nu-ți pot cere să faci asta. Şi, ca

să-ți spun adevărul, nici eu însămi nu-s gata să iau o hotărâre. Nu ştiu ce să fac. Am încercat să nu mă gândesc, în ultima săptămână. Întotdeauna am fost sinceră cu Armand. Iar acum, deodată, nu mai pot. Când mă gândesc că i-aş spune... Sau i-aş scrie... sau aş aştepta până după război ca să-i spun... ceva înlăuntrul meu strigă, mă cutremur gândindu-mă la ceea ce-ar însemna pentru el şi pentru fete.

Îl privi tristă pe bărbatul de care ajunsese să se îndrăgostească la bordul navei.

— El crede în mine, Nick. Niciodată nu l-am trădat, înainte, şi n-o pot face acum.

Lacrimile îi împăienjeniră ochii, vocea devenindu-i răguşită:

— Dar nici pe tine nu pot să te părăsesc.

— Te iubesc, Liane. Din toată inima.

Glasul lui Nick era disperat.

— Şi eu te iubesc, dacă asta vrei să ştii.

Ochii nu i se desprindeau un moment dintr-ai lui.

— Dar îl iubesc şi pe Armand. Cred în jurămintele pe care ni le-am făcut acum unsprezece ani. Niciodată nu m-am gândit că i-aş putea fi necredincioasă. Şi, curios, nici nu simt că i-am fost. Am deschis o uşă şi acolo am dat de tine, iar acum eşti un om pe care-l iubesc. Vreau să fiu cu tine... dar

nu ştiu ce să fac cu el. Dacă i-aş spune acum, l-aş putea distruge, Nick. L-aş putea face să nu mai aibă grijă de el însuşi, în Franța. Noi ne-am întors spre pace. El a rămas ca să lupte într-un război. Ce drept am eu să-l părăsesc? Asta i-am promis, acum unsprezece ani? Să plec când mă satur? Nu e drept.

— Viața nu e niciodată dreaptă. Iar unul dintre lucrurile pe care le-am iubit întotdeauna la tine e că tu eşti. Dar nu există nicio cale de-a fi drept în situația asta. Orice-am face, cineva are de suferit, renunțăm la ceva, e cineva care trebuie să piardă... Johnny, sau Armand, sau tu şi cu mine.

— E o alegere imposibil de făcut, răsună încordată vocea ei. Parcă aş sta cu un pistol în mână, trebuind să mă hotărăsc pe cine să omor.

El dădu din cap, o luă de mână şi amândoi rămaseră pierduți în gânduri, mult timp, iar apoi, alungându-şi-i pe ceilalți din minte, au făcut din nou dragoste. În noaptea aceea n-au ajuns la nicio hotărâre, şi nici a doua zi, în timp ce intrau în schimb şi-şi făceau rondurile, iar când au mers la culcare s-au strâns în brațe şi mai puternic decât înainte. Era ultima lor noapte pe vas şi

ştiau că nimic n-avea să mai fie vreodată întocmai. Dacă alegeau să-şi ducă viața împreună, ar fi trebuit să treacă peste obstacolele care-i aşteptau, provocându-şi lor înşile şi altora suferințe, iar dacă preferau despărțirea, avea să urmeze un sentiment de pierdere ireparabilă. Numai în noaptea asta, numai în această ultimă noapte, se mai puteau iubi ca înainte.

Era aproape dimineață când au vorbit din nou, de astă dată Liane fiind aceea care deschise discuția. Se ridică în capul oaselor şi-i atinse fața, îl sărută pe buze, şi-l privi ca pe un copil. Amânase acest moment ceasuri de-a rândul, dar acum nu mai putea aştepta prea mult. Aveau să coboare de pe vas în câteva ore şi trebuia luată o hotărâre. Ea, însă, se decisese şi, făcând astfel, se hotărâse şi pentru Nick.

— Ştii ce avem de făcut, nu-i aşa?

El o privi şi, un lung răstimp, nu vorbi niciunul.

— Tu trebuie să te întorci la fiul tău. Cu noi n-ai fi fericit niciodată, fără el.

— Şi dacă mă lupt să obțin custodia?

— Ai putea să câştigi?

Era la fel de sincer cu Liane pe cât era şi ea cu el.

— Probabil că nu. Dar pot încerca.

— Şi ai sfâşia copilul în două. N-ai mai putea trăi cu cugetul curat, o ştii la fel de bine ca mine. Nu mai mult decât aş putea rămâne eu cu conştiința curată dacă l-aş părăsi pe Armand. Suntem oameni de bun-simț, tu şi cu mine. Avem conştiință şi responsabilități, şi pe alții care ne sunt dragi. Altceva e pentru oamenii diferiți de noi, Nick. Ei pot pleca, făcând cu mâna. Noi, nu. Ştiu că tu nu poți şi nici eu nu pot. Dacă n-ai ține la Johnny atât de mult, ți-ai fi părăsit soția cu ani în urmă. Dar n-ai făcut-o. Şi nu te pot lăsa s-o faci acum, pentru noi.

Nick dădu din cap. Iar Liane oftă încet.

— În plus, nici pentru mine nu-i atât de simplu.

Vocea îi coborî până la şoaptă:

— Încă îl mai iubesc pe Armand.

Cu ochii plini de lacrimi, întoarse capul, Nick continuând s-o privească.

— Ce-ai să faci acum, Liane?

O luă de mână şi-i mângâie brațul, cu ochii într-ai ei. Aproape-şi dorea să poată întoarce nava, luând-o de la început, dar ştia că nu era cu putință. Trebuiau să meargă înainte, oricât de dureros ar fi fost.

— Ce-o să se-ntâmple cu tine?

— Aştept să se termine războiul.

— Singură?
Îl chinuia dorul de ea. Era o femeie care avea nevoie de un bărbat, pentru a-i dărui toată dragostea ce-o avea ea de dăruit, iar în el era atâta dragoste pe care voia să i-o dăruiască!
— Sigur că singură, zâmbi Liane.
— Crezi că...
Avea o idee. Îi mai trecuse prin minte, în ultimele câteva zile, dar nu ştiuse cum avea să reacționeze. Dar, aproape de îndată ce-i auzi primele cuvinte, Liane clătină din cap:
— N-aş putea să fac asta. Dacă lăsăm ca lucrurile să mai continue astfel multă vreme, niciodată nu vom mai fi în stare să ne despărțim. N-au trecut nici două săptămâni, iar eu abia mă pot despărți de tine încă de pe-acum.
Îşi simțea deja carnea şi sufletul smulse de lângă ale lui, era mai presus de puterile ei şi-i apucă strâns mâna:
— Într-un an, doi, va fi mai rău, insuportabil, oftă, privindu-l. Cred, prietene, că a sosit momentul să fim puternici, atât de puternici pe cât spui tu că suntem. Nu avem de ales. Ne-am îndrăgostit. Am avut la dispoziție două săptămâni. Un miracol... o viață de om în sine, pe care o voi ține minte până la

moarte, dar mai mult nu se poate, pentru niciunul dintre noi.
Vocea începu să i se frângă, ochii umplându-i-se încet de lacrimi.
— Iar azi, când vom coborî de pe nava asta, trebuie să privim înainte, să nu ne uităm niciun moment în urmă... decât pentru a ne aminti cât de mult ne-am iubit şi a ne dori numai bine...
Acum şi ochii lui erau înlăcrimați.
— Am să te pot căuta la telefon din când în când?
Liane clătină din cap că nu, şi apoi, cu un suspin care-şi luă zborul dintr-însa ca o mică pasăre rănită, i se aruncă în brațe, iar el o ținu astfel timp de-o oră, înfruntându-şi propriile lacrimi în vreme ce stătea scăldat într-ale ei. Pur şi simplu nu aveau altă cale de-a face ceea ce trebuia făcut. Legătura pe care şi-o creaseră trebuia să fie retezată şi avea să fie şi pentru ei la fel de dureros ca şi pentru omul pe care-l văzuseră în sala de mese cu o săptămână în urmă, când medicii îi tăiaseră mâna.

Capitolul 23

S-au despărțit în camera ei, la scurt timp după ora opt, cu o ultimă sărutare şi ochii plini de durere. Nick a trimis fetele jos de pe punte, iar Liane le-a ajutat să se îmbrace. Acum toate trei arătau ca nişte haimanale, la fel ca toți ceilalți de pe vas, în timp ce se adunau pe punte. Căpitanul le-a spus că pe la amiază aveau să ajungă la New York. Ceruse demult, prin radio, să se trimită ajutoare şi ambulanțe pentru a-i lua pe răniții salvați pe mare. Alți trei muriseră din cauza rănilor infectate, dar *Deauville* se întorcea victorioasă cu cei o sută nouăzeci rămaşi în viață. Pe punte domnea o atmosferă plină de înviorare în timp ce nava plutea înainte şi toată lumea vorbea cu însuflețire. Fetele se împrieteniseră cu toți pasagerii inițiali şi cu echipajul, dar răniți ambulatorii erau acum şi ei de față, pentru a urmări sosirea navei la destinație. Toți erau prea emoționați ca să mai mănânce sau să bea şi s-ar fi zis că se aflau împreună de cel puțin un an, aşa cum stăteau unul lângă altul de-a lungul copastiei, strigându-se pe nume. Numai

Nick şi Liane păreau să se țină puțin mai la distanță de ceilalți. El avea o expresie cam buimacă, iar ea avea în preajmă fetele. Din când în când, ochii li se întâlneau şi se susțineau şi, odată când fetele au coborât la cabină să-şi ia păpuşile, Nick a îmbrățişat-o preț de-o clipă, ea lăsându-şi mâna într-a lui. Niciunul dintre ei nu-şi putea închipui cum aveau să supraviețuiască în continuare şi totuşi nu aveau încotro. La fel de intransigent pe cât înainta *Deauville* spre destinație, erau şi ei siliți să se trezească din vis, revenind la realitate. Momentele de pe mare se apropiau de sfârşit, iar Nick şi Liane trebuia să-şi urmeze drumurile proprii, întrebându-se dacă aveau să se mai întâlnească vreodată. El se întreba dacă într-o bună zi, pe altă navă, va da din nou peste Armand şi Liane. Războiul avea să se fi sfârşit, fetele vor fi mari, iar Nick căsătorit în continuare cu Hillary, de dragul fiului lor. Pentru o secundă, dar nu mai mult, aproape că-l urî pe Johnny. Dar băiatul n-avea nicio vină, cum nici Armand nu avea. Îşi doreau un lucru pe care nu puteau să-l aibă, iar acum trebuia să privească în față ceea ce-şi datorau lor înşile precum şi lui Armand şi lui John. Ştia că Liane avea dreptate, însă când zăriră în sfârşit

conturul New York-ului în față, Nick ştiu că în viața lui nu simțise o mai mare durere. Abia mai reuşea să-şi păstreze gândurile îndreptate spre fiul său. Era singurul lucru de care trebuia de-acum să se agațe. Şi totuşi, în acele ultime momente, tot ce dorea era să se agațe de Liane.

Pe punte au răsunat strigăte de bucurie, când apăru Statuia Libertății, soarele zilei fierbinți de iulie sclipind pe făclia ei şi, nu peste mult, lângă *Deauville* au apărut remorcherele şi au intrat cu toții în portul New York. Procesiunii i s-au alăturat şalupe de pompieri, împroşcând în văzduh cu trombe de apă, iar când au ajuns la cheu, ambulanțele îi aşteptau aliniate să preia răniții de pe bord. *Deauville* a acostat la chei în timp ce blitzurile camerelor fulgerau şi ziariştii încercau să intervieveze pe oricine puteau.

Liane părea să cunoască pe aproape fiecare supraviețuitor pe nume, iar când se aplecă să sărute un bărbat pe obraz, în fața ei străfulgeră un aparat foto. Restul pasagerilor aproape că nu păreau dornici să plece şi se îmbrățişau făcând schimb de adrese, plesnindu-se pe spinare, felicitând căpitanul şi echipajul pentru că-i trecuseră oceanul, după care în sfârşit, unul câte

unul, şi-au luat bagajele şi au coborât de pe navă. Liane, Nick şi fetele au rămas aproape ultimii, iar când în fine au ajuns pe cheu, s-au uitat unul la altul nevenindu-le să creadă.

— Ei, iată-ne-acasă, o privi Nick peste creştetele fetiţelor, amândoi fiind incapabili să se bucure, iar Liane nu-şi mai don decât să întindă braţele spre el.

— Încă nu mă simt ca acasă.

Totuşi, trebuia să ducă fetele la *Grand Central Station*, pentru a lua trenul spre Washington.

— O să vină şi asta.

Suna mai calm decât se simţea, insistă să le cheme un taxi şi să le conducă la gară şi deodată, în timp ce urcau în maşină, Liane începu să râdă, iar Nick zâmbi:

— Trebuie că arătăm ca o bandă de vagabonzi.

Îşi coborî privirea spre hainele de împrumut pe care încă le mai avea pe el; din câte-şi putea aminti, era pentru prima oară în viaţa lui când nu pleca din port cu o limuzină.

În drum spre *Grand Central* au vorbit vrute şi nevrute cu fetele, ajungând la gară mult prea repede. După ce Liane a cumpărat biletele, s-au dus până pe peron. Se gândise să stea la un hotel, în New York, dar era

mai bine să ajungă acasă cât mai repede. Dacă rămânea în oraş, ar fi fost prea mare tentația de a-l vedea pe Nick. El a pus cele câteva bagaje în compartiment, apoi a stat un moment privind în jos spre Liane, care se uita la el împreună cu fetele.

— La revedere, unchiule Nick. Să vii pe la noi cât mai curând, formulă Elizabeth invitația, cu Marie-Ange ținându-i isonul. Îl abandonaseră demult, la bordul navei, pe „domnul Burnham“.

— Voi veni. Iar voi, să aveți mare grijă de mama voastră.

Liane îi auzi glasul înăsprindu-se de emoție şi, din nou, trebui să-şi înghită lacrimile. Acestea însă o podidiră oricum, pe când îl îmbrățişa, iar el o strângea la piept, şoptindu-i încet, în păr:

— Să ai grijă de tine, dragă prietenă.

Iar apoi se retrase încet şi, cu un ultim semn mut al mâinii, plecă, grăbindu-se să ajungă pe platformă şi să-şi şteargă lacrimile înainte de a-l vedea fetele. Rămase pe peron, cu un zâmbet larg, în timp ce toate trei stăteau la fereastră, după care Liane le sili pe fete să revină înăuntru, suflându-i lui Liane un sărut şi formând cuvintele „te iubesc”. El rămase acolo până nu-l mai putu vedea şi, cu un cumplit icnet

de durere pentru a-şi înăbuşi un suspin, Liane îşi trase capul înapoi în compartiment.
Se rezemă de spătarul banchetei din catifea maron, în timp ce fetele se agitau cu feluritele mânere, comutatoare şi manete, şi închise un moment ochii, văzând chipul lui Nick înaintea ei şi tânjind cu fiecare dram de suflet să-l atingă, doar încă odată... o clipă doar... Se revăzu în cabina şefului de echipaj, în brațele lui Nick, şi simți durerea despărțirii aproape insuportabilă, după care, incapabilă să-şi mai stăpânească suspinele un moment măcar, le spuse ceva fetelor şi ieşi pe culoar, închizând uşa în urma ei.
— Pot să vă ajut, doamnă? o întrebă un hamal negru înalt, cu veston alb imaculat, dar Liane nu fu în stare să vorbească şi clătină din cap, cu lacrimile şiroindu-i.
Doamnă...? repetă el, surprins de chinul pe care i-l vedea pe față, însă ea se mulțumi doar să clatine iarăşi din cap.
— E-n regulă.
Dar nu era. Cum i-ar fi putut spune că în ultimele două săptămâni plecase de lângă soțul ei, după căderea Parisului, şi traversaseră Atlanticul cu un cargobot, sfidând submarinele germane, văzuseră un

vas scufundându-se, oameni plutind morți pe apă de jur împrejurul lor, că îngrijise aproape două sute de supraviețuitori suferind de arsuri şi răni... şi se îndrăgostise de un bărbat de la care tocmai îşi luase rămas bun şi probabil n-avea să-l mai vadă niciodată... era mai presus de cuvinte, aşa cum stătea acolo, rezemată de fereastra trenului în mers, cu inima zdrobită.

Iar în *Grand Central Station,* Nick mergea încet spre ieşire, cu capul în piept, cu ochii umezi, arătând de parcă în acea dimineață i-ar fi murit în brațe cel mai bun prieten. Opri un taxi pe stradă şi se duse acasă pentru a găsi apartamentul gol. Doamna Burnham era la Cape Cod cu nişte prieteni, îl anunță o servitoare nouă. Iar trenul gonea spre Washington...

Capitolul 24

Liane şi fetele s-au cazat la hotelul *Shoreham* în aceeaşi seară la ora opt; avea senzația că nu mai dormise de zile-ntregi. Erau extenuate şi murdare, iar fetele plângeau. Trecuseră toate trei prin atâtea, în ultimele câteva săptămâni şi-n lunile dinainte, iar acum le era greu să conceapă faptul că se aflau înapoi în Statele Unite. Toți cei din jur păreau atât de fericiți, nepăsători şi normali. Nu se zărea nici urmă de chipuri încordate ca la Paris înainte de ocupație sau de zvasticile pe care le văzuse fluturând după predarea oraşului şi niciun rănit cum fuseseră pe vas. Nu exista nimic din ceea ce le devenise familiar şi care era departe de-a fi normal. Ceas după ceas, în timp ce zăcea în patul de hotel, noaptea, Liane trebuia să facă eforturi de-a nu-i da telefon lui Nick la New York, încălcând toate promisiunile rezonabile pe care şi le făcuseră, bazate pe răspunderile lor față de alți oameni. Dintr-o dată, tot ce-şi mai dorea era să se afle din nou în brațele lui. Iar Nick, în patul său din New York, trebuia să se chinuiască

întocmai la fel de cumplit pentru a n-o suna la hotelul *Shoreham* din Washington.
A doua zi dimineață, i-a trimis o telegramă lui Armand pentru a-l anunța că sosiseră cu bine. Aventura navei *Deauville* figura în toate ziarele de dimineață, inclusiv fotografia ei sărutând obrazul unui tânăr canadian întins pe brancardă, la coborârea de pe vas. În fundal se zărea Nick, privind-o cu o expresie tristă, în timp ce alții zâmbeau cu obrajii şiroind de lacrimi. Simți din nou aceeaşi apăsare în piept, privind fotografia din ziar, iar fetelor le veni dintr-odată foarte greu să se înțeleagă cu ea. Atât de multe se schimbaseră, şi aşa de repede, pentru toate trei, încât ele se smiorcăiau, iar Liane era nervoasă. Trecuseră prin atâtea şi suferiseră aşa de multe pierderi, încât urmele celor întâmplate îşi cereau obolul, iar când în sfârşit se decise să-l sune pe unchiul ei George din San Francisco, pentru a-i spune că se întorseseră în State, Liane aproape că se răsti la el. George făcu o serie de remarci lipsite de tact cu privire la căderea Franței, la felul cum francezii le predaseră literalmente germanilor Parisul pe o tavă de argint şi meritau ceea ce căpătaseră în schimb. Liane trebui să facă eforturi pentru

a nu țipa la el.
— Ei, slavă Domnului că v-ați întors. De când sunteți aici?
— De ieri. Am venit cu un vapor de marfă.
Se lăsă o tăcere încărcată.
— Cu *Deauville*?
Şi în ziarele matinale din San Francisco apăruse, dar fără fotografii.
— Da.
— Ce fel de nătărău smintit e bărbată-tău de te-a urcat pe-un asemenea vas? Pentru numele Domnului, trebuie să fi existat şi altă cale de-a te scoate din Franța. Ai participat la salvarea aceea pe mare?
— Întocmai.
Vocea-i suna epuizată şi înfrântă. Nu voia să fie nevoită să-i ia apărarea lui Armand în fața lui. Nu voia să se gândească, fiindcă singurul la care se putea gândi era Nick.
— Am salvat o sută nouăzeci de oameni.
— Am citit. Şi nu era decât o singură femeie la bord, o infirmieră cu doi copii.
Liane zâmbi:
— Nu tocmai o infirmieră, unchiule George, doar eu şi fetițele.
— Pentru numele Domnului...
Se bâlbâi în continuare, întrebând-o când avea să vină la San Francisco, iar ea spuse că n-avea să vină.

— Ce???
— Am sosit aseară la Washington. Voi închiria o casă aici.
— N-o-nghit.
După toate prin câte trecuse, cearta cu el era prea mult.
— Aici am locuit cinci ani, avem prieteni, iar fetelor le place şcoala unde învaţă.
— Dar e ridicol. De ce nu te-a trimis Armand la mine?
— Fiindcă i-am spus eu că vreau să stau aici.
— Ei bine, dacă-ţi vii în fire, eşti binevenită. Locul unei femei singure nu e într-un oraş străin. Ai putea sta cu mine, în casa noastră. Aici a fost căminul tău, înainte de Washington. Câte prostii, Liane! Mă surprinde că n-ai încercat să te-ntorci la Londra sau la Viena.
Remarcile lui n-o amuzau şi-i spuse cu voce calmă:
— Am vrut să rămân cu Armand, la Paris.
— Bine măcar că n-a fost atât de smintit să-ţi dea voie. Şi-mi închipui că oricum nu va mai rămâne nici el mult timp acolo. Nebunul ăla de de Gaulle se îndreaptă deja spre Africa de Nord, iar restul guvernului s-a împrăştiat prin toată Franţa, din câte-aud. Mă surprinde că Armand mai e încă la

Paris. A ieşit la pensie?
Liane vorbi calmă. N-avea de gând să-i spună că Armand era alături de Pétain.
— Nu, n-a ieşit la nicio pensie.
— Ei, atunci o s-o ia la sănătoasa, ca toți ceilalți. Bine-ai făcut c-ai venit aici cu fetele. Ce mai fac?
Glasul i se îmblânzi la această întrebare, iar Liane îi spuse ultimele noutăți, după care le lăsă pe Elizabeth şi pe Marie-Ange să stea de vorbă cu unchiul lor, iar sfârşitul conversației veni ca o uşurare. Ea şi George nu avuseseră niciodată nimic în comun. Nu semăna sub nicio formă cu tatăl ei. Dintotdeauna dezaprobase relațiile dintre ea şi Harrison, faptul că-i împărtăşea viața şi grijile şi de-a se ține la curent cu problemele din lume. N-o socotea o cale cuviincioasă de a creşte o fată şi nu fusese de acord cu ea nici ca tânără femeie. „Pe departe, mult prea modernă pentru gusturile mele.” Nu-şi ascunsese nicicum divergențele de păreri. Şi nu avusese o părere prea grozavă nici despre Armand, când se cunoscuseră. II găsea mult prea bătrân pentru Liane, o şi spusese, iar când ea se măritase cu el, mutându-se la Viena, îi urase noroc şi-i spusese că avea mare nevoie. În anii următori se văzuseră doar

rareori, iar cu acele prilejuri, constatau că nu se înțelegeau cu privire la nimic, iar mai presus de orice, referitor la strategia lui George față de *Crockett Shipping*. Cel puțin, însă, firma continuase să prospere, şi deşi era în dezacord cu el, Liane nu avea de ce se plânge în acest sens. Mulțumită unchiului George, afacerile mergeau înfloritor, iar într-o bună zi avea să-i lase cu atât mai mult ca moştenire pentru fete, lucru care o bucura. Cam atâta, însă, o mulțumea la unchiul George. Era dogmatic, tiranic, demodat şi extrem de plictisitor.

În aceeaşi dimineață a mai căutat şi pe un agent imobiliar, aranjând să vadă trei case mobilate în Georgetown. Dorea ceva mic şi nepretențios, unde să poată aştepta cu fetele, în linişte, sfârşitul războiului, să primească din când în când câțiva prieteni şi să ducă o viață odihnitoare. Se terminase cu zilele grandorii de la ambasada Franceză şi alte asemenea locuri, dar Liane ştia că n-avea să le ducă dorul.

A închiriat a doua casă vizitată şi a aranjat să se mute acolo într-o săptămână. Apoi a angajat o îngrijitoare internă, o negresă bătrână foarte agreabilă, care gătea şi iubea copiii. A făcut cumpărături pentru fete şi pentru sine, reîncepând toate trei să arate

ca altă dată. Le-a cumpărat chiar şi câteva jucării noi, de vreme ce nu-şi aduseseră cu ele niciuna. Şi a fost fericită pentru fiecare moment de activitate şi toate pregătirile de mutare. O ajutau să-şi alunge gândurile despre Nick, cel puțin pentru câte cinci minute în şir, dar avea momente când credea într-adevăr că n-avea să supraviețuiască. Se tot întreba ce făcea el, dacă plecase la Boston să-l ia pe John înapoi. Mintea i se tot abătea spre navă şi părea aproape ca şi cum şi-ar fi petrecut acolo cea mai mare parte din viață îi era cu neputință de crezut că nu fuseseră decât treisprezece zile. Iar şi iar, trebuia să-şi readucă aminte că era mai bine să nu se gândească la Nick, ci la Armand.

I-a scris soțului ei şi i-a transmis noua adresă, iar la două săptămâni după ce se mutaseră a primit prima scrisoare de la el. Era scurtă întrucât spunea că o scrisese în grabă, iar jumătate din cuvinte erau înnegrite de către cenzori. Dar cel puțin ştia că o ducea bine şi era ocupat şi spera ca şi ele trei să fie bine şi fericite printre vechii lor prieteni. Îi cerea să-i transmită complimentele sale lui Eleanor, iar Liane ştiu că urarea îl includea şi pe Preşedinte.

Dar, una peste alta, pentru Liane şi fete a

fost o vară lungă şi singuratică. Toți prietenii lor erau plecați din Washington, la Cape Cod, în Mâine şi prin alte locuri. Soții Roosevelt erau, ca de obicei, la Campobello şi până în septembrie nu întâlni un suflet de om. Cu mult înainte, Liane a crezut că-şi va pierde mințile încercând să le distreze pe fete şi sa-şi abată gândurile de la Nick. În fiecare zi nădăjduia s-o cheme la telefon, sau să găsească o scrisoare. În schimb, o dată la fiecare câteva săptămâni sosea câte una de la Armand, în care soțul ei nu-i spunea aproape nimic, iar cele mai întinse părți din scrisori erau înnegrite de către cenzorii nazişti. Avea senzația că locuia împreună cu fetele într-un vid şi se întreba adesea cât timp avea să mai suporte.

Ştirile din lume n-o făceau decât să simtă că părăsise Europa pentru a veni pe altă planetă. La trei mii de mile distanță, războiul făcea ravagii, iar aici oamenii făceau târguieli, îşi conduceau maşinile, se duceau la cinema, în vreme ce soțul ei exista în mijlocul naziştilor din Paris, iar germanii continuau să pustiască Europa. Prima pagină a unui ziar din Washington publica noutatea că *Tiffany & Co* din New York, bijutierii, se mutaseră mai în sus pe strada cincizeci-şi-şapte, după treizeci şi

patru de ani petrecuți la vechiul amplasament. Noua clădire era o minune, cu aer condiționat, cum i se zicea, care menținea răcoarea în magazin indiferent de temperatura de-afară. Cu acest articol apărut pe pagina întâi, Liane se întreba dacă-şi ieşise lumea din minți, sau ea însăşi.

În ziua de 17 august, Hitler declarase blocada apelor teritoriale engleze, iar Armand formulase astfel informația în scrisori, încât cenzorii nu se atinseseră de ea. Dar până atunci Liane citise oricum vestea. Iar în 20 august, a citit în ziare că Churchill ținuse un discurs extrem de emoționant în Camera Comunelor. Trei zile mai târziu, Londra a fost bombardată, începând *blitz*[23]-ul, cu bombardarea caselor, a străzilor şi oamenilor, în timpul nopții, până când londonezii au ajuns să petreacă mai mult timp în adăposturile antiaeriene decât în case. La vremea când Elizabeth şi Marie-Ange au revenit la vechea lor şcoală, englezii încercau să-şi scoată copiii din Londra. Casele se dărâmau, cu familii întregi ucise în fiecare noapte. Mai multe vapoare părăsiseră deja Marea Britanie, trimițând copiii în Canada pe

[23] (Complet) *blitzkrieg* = războiul-fulger, strategia lui Hitler de a distruge Londra prin atacuri aeriene intensive.

durata războiului.
Iar apoi, în sfârşit, la jumătatea lunii septembrie, Eleanor i-a dat telefon, cu vocea ei familiară şi uscată, iar Liane aproape a plâns de uşurare, atât de bine-i părea s-o audă.
— Mi-a făcut aşa de mare plăcere să-ți primesc scrisoarea, la. Campobello, draga mea. Dar ce traversare sinistră ai făcut, cu *Deauville!*
Au conversat despre asta o vreme, lui Liane apărându-i iarăşi gândurile la Nick. După ce a închis telefonul, a stat mult timp singură în grădină, gândindu-se la el şi întrebându-se ce făcea. Se întreba cât timp avea să mai se simtă astfel, ca şi cum n-ar fi fost vie decât pe jumătate, jinduind după el. Trecuseră două luni de când o lăsase în tren, la *Grand Central Station,* şi încă mai trăiau împreună, în inima ei. În fiecare articol pe care-l citea, în fiecare gând, fiecare scrisoare şi fiecare zi, părea oarecum să existe o legătură cu el şi trecutul. Trăia într-un infern propriu numai ei, ştiind că şi viața lui era neîndoielnic cam la fel. Dar nu îndrăznea să-l caute la telefon pentru a afla cum o mai ducea. Îşi promiseseră să nu se sune şi ştia că trebuia să fie puternică. Plângea mai uşor decât i se întâmplase în

trecut, iar fetele o găseau tot mai frecvent arțăgoasă. Servitoarea binevoitoare pe care o angajaseră le-a spus că era astfel deoarece tatăl lor era plecat, iar mama avea să fie din nou fericită, odată cu întoarcerea lui. Fetele au fost de acord că aveau să fie toate trei mai fericite când se va sfârşi războiul.

Liane nu ducea absolut niciun fel de viață socială în Washington. Oamenii care o invitaseră atât de consecvent pe vremea când locuiau acolo nu mai ştiau dacă s-o poftească sau nu. Era o femeie singură, ceea ce-i punea într-o situație stânjenitoare şi, cu toate că-şi făgăduiau s-o cheme în cele din urmă, deocamdată nimeni n-o făcuse. Doar în cele din urmă, Eleanor a invitat-o la un mic dineu de familie în ultima săptămână a lui septembrie. Liane s-a simțit uşurată sosind la Casa Albă cu un taxi şi văzând porticul familiar. Îi era dor de conversații inteligente cu cineva şi voia să afle toate ştirile de război de la Eleanor. Cina a bucurat-o peste măsură, până când Franklin a luat-o deoparte după desert, vorbindu-i calm, dar franc:

— Am aflat despre Armand, draga mea. Şi-mi pare foarte, foarte rău.

Preț de-o clipă, aproape că i se opri inima-n

loc. Ce aflaseră şi ea nu ştia? Devastaseră nemții Parisul? Murise
Armand? Se transmisese vreun comunicat secret de care ea nu avea cunoştință? Se făcu palidă ca moartea, iar Preşedintele o atinse pe braț:
— Acum înțeleg de ce l-ai părăsit.
— Dar nu l-am părăsit... nu în sensul acela...
Îl privi, nedumerită.
— Am plecat fiindcă Parisul a fost ocupat şi am considerat că aici vom fi în siguranță. Aş fi rămas cu el, dacă-mi îngăduia.
Chipul Preşedintelui se încordă:
— Îți dai seama că lucrează cu Pétain, în colaborare cu germanii?
— Ei... da... Am ştiut că urma să rămână la Paris cu...
Dar Roosevelt o întrerupse:
— Înțelegi ce înseamnă asta, Liane? Omul acesta a trădat Franța.
O spunea ca pe-o condamnare la moarte a lui Armand, iar Liane simți lacrimile înțepându-i ochii. Cum l-ar fi putut apăra? Nu-i putea spune nimănui ceea ce ştia, nici chiar acestui om. Nu putea face nimic pentru a absolvi de vină numele soțului ei. Şi nu-şi dăduse seama că vestea avea să ajungă până în State. Îl privi pe Preşedinte,

neajutorată:
— Franța e ocupată, domnule Preşedinte. Acestea nu sunt... vremuri normale.
Vocea, însă, îi şovăia.
— Cei rămaşi loaiali Franței au fugit. Unii dintre ei sunt acum în Africa de Nord. Sunt la fel de conştienți că țara e ocupată, dar nu lucrează pentru Pétain. Liane, ai fi putut foarte bine să fii măritată cu un nazist. Poți accepta situația asta?
— Sunt măritată cu un om pe care-l iubesc, cu care sunt căsătorită de unsprezece ani.
Şi pentru care tocmai renunțase la cineva pe care-l iubea nespus.
— Eşti măritată cu un trădător.
Iar din tonul lui reieşea clar că, acum, era considerată şi ea o trădătoare, prin asociere. Atât timp cât crezuse că-l părăsise definitiv pe Armand, totul fusese în regulă. Dar dacă ea insista să-i rămână alături, atunci era la fel de vinovată ca el. I se citea perfect pe chip şi în felul cum îi ură noapte bună.
Eleanor n-a mai căutat-o şi, într-o săptămână, s-a răspândit prin tot Washingtonul vestea că Armand era un trădător al Franței, lucrând pentru Pétain şi pentru nazişti. Liane era şocată de bârfele pe care le auzea. Doi sau trei pescuitori în

apele tulburi s-au dat peste cap să-i dea telefon şi să-i spună. Şi nu era sigură nici măcar ce anume o îndurera mai mult, bârfele despre Armand ca fiind nazist, sau ştirea că la data de 2 octombrie submarinele germane scufundaseră *Empress of Britain*, o navă engleză plină cu copii pe care îi ducea la adăpost, în Canada. I se făcu rău, amintindu-şi de *Queen Victoria* şi de cadavrele care pluteau în apă cu două luni înainte, iar acum cadavrele vor fi ale unor copii.

Avea senzația de-a trăi un coşmar, înfruntându-şi propriile depresiuni şi necontenitul sentiment de pierdere. Cumva, reuşea să se târască de pe-o zi pe alta, aşteptând scrisorile lui Armand şi evitând telefoanele unchiului său George, care insista să se mute în California. Nu fusese nevoie decât de câteva săptămâni ca să afle şi el bârfele care circulau prin Washington ca focul în pădure. Într-o rubrică de scandal apăruse o insinuare despre moştenitoarea care arbora acum steagul lui Hitler pe casa ei din Georgetown.

— Ți-am spus eu întotdeauna că ăla era un pui de cățea, mugi George în telefon, de la San Francisco.

— Pe dracu', nu ştiu. Nu mi-ai spus că de-

asta a rămas în Paris.
— E credincios Franței.
Începea să aibă senzația că repeta vorbe goale. Numai ea şi Armand ştiau adevărul şi nu exista nimeni căruia să i-l poată destăinui. Se întreba dacă nu cumva auzise şi Nick.
— Ca curu-i credincios Franței, liane. Individu-i un nazist.
— Nu e nazist. Ne-au ocupat nemții.
Suna la fel de obosită pe cât se simțea şi era în pragul lacrimilor.
— Slavă Domnului că pe „noi” nu ne-a ocupat nimeni. Şi să ții minte. Eşti americancă, Liane. Şi a venit naibii timpul să te-ntorci aici unde ți-e locul. Ai trăit în comunități internaționale atâta timp încât acum nu mai ştii nici măcar cine dracu’ eşti.
— Ba ştiu foarte bine. Sunt soția lui Armand şi să nu uiți *tu* asta.
— Poate că zilele-astea ai să-ți vii şi tu-n fire. Ai citit despre copiii ăia omorâți când s-a scufundat vasul englez? Ei bine, unul dintre oamenii care i-au ucis, el este.
Era o afirmație plină de cruzime, iar Liane se încordă din tot trupul. Ştia prea bine ce însemna scufundarea unei nave.
— Să nu îndrăzneşti să spui aşa ceva! Să

nu-ndrăzneşti!
Se aşează, tremurând, iar apoi, fără o vorbă în plus, închise telefonul. Coşmarul n-avea să ia sfârşit niciodată. Mult, mult timp de-atunci înainte n-avea să se sfârşească, şi o ştia. Trebuia să-şi reamintească zilnic cuvintele lui Nick: „Oamenii puternici nu pot fi învinşi.” Dar, în noaptea aceea, stând culcată în pat şi plângând până la ziuă, nu-l mai putu crede.

Capitolul 25

După ce Nick a ajuns la locuința din New York şi servitoarea i-a spus că Hillary se afla la Cape Cod iar Johnny tot în Boston, şi-a scos *Cadillac*-ul verde-sticlă din garaj, unde stătuse timp de un an, şi a pornit, cu o expresie hotărâtă şi sumbră pe chip, direct către Gloucester. Ştia exact unde se afla Hillary, sau cel puțin bănuia, iar câteva investigații telefonice prudente i-au confirmat-o.

N-a sunat-o ca s-o anunțe că venea. A ajuns, asemenea unui oaspete aşteptat, pe vechea şi enorma moşie. Urcând cu pas apăsat treptele din față, a sunat la uşă. Era o seară frumoasă de iulie şi se vedea bine că înăuntru avea loc o petrecere. O fată în casă, cu uniformă neagră, bonetă şi şorț de dantelă, i-a deschis şi, zâmbitoare, l-a poftit să intre. A cam mirat-o expresia lui întunecată, dar Nick a cerut politicos s-o vadă pe doamna Burnham, care, după câte înțelegea el, era acolo în vizită. Lipsa unei ținute potrivite dădea clar de înțeles că nu intenționa să rămână la cină. L-a dat servitoarei cartea lui de vizită, iar fata a

dispărut cu ea imediat, pentru a reveni peste un moment şi a-l ruga s-o urmeze în bibliotecă. Acolo, a găsit-o pe formidabila doamnă Alexander Markham. O cunoscuse cu mulți ani în urmă, şi a recunoscut-o imediat, în timp ce ea îl privea printr-o lomietă, cu mâinile scânteind de diamante şi silueta prelungă, elegantă, drapată într-o rochie de seară albastră ca gheața. Avea părul atât de alb încât avea aproape aceeaşi culoare cu rochia.

— Da, tinere, ce doreşti aici?

— Bună seara, doamnă Markham. Au trecut nişte ani de când ne-am cunoscut.

Nick purta pantaloni albi de în, o cămaşă de mătase imaculată, blazer şi papion, strângându-i foarte cuviincios mâna în timp ce se prezenta:

— Sunt Nicholas Burnham.

Pe sub stratul de pudră, femeia păli uşor, dar în ochi nu i se citi nimic.

— Cred că soția mea petrece weekend-ul aici. Ați fost foarte amabilă s-o găzduiți.

Îi zâmbi, pe când se priveau în ochi, fiecare ştiind exact ce se întâmplă, însă Nick era dispus să accepte jocul, cel puțin de dragul bătrânei, dacă nu pentru Hillary.

— Tocmai m-am întors în sfârşit din Europa, puțin mai târziu decât mă

aşteptasem. Nu ştie că am venit şi m-am gândit să vin aici şi să-i fac o mică surpriză. Şi, pentru a dovedi că nu era maliţios, adăugă:

— Aş dori s-o duc în seara asta cu maşina la Boston, pentru a-l lua de-acolo pe fiul nostru. Nu l-am mai văzut din septembrie, când s-au îmbarcat pe *Aquitania.*

Urmă un moment de tăcere, timp în care bătrâna femeie îl privea țintă.

— Nu cred că soția dumitale este aici, domnule Burnham.

Se aşează cu desăvârşită grație şi absolută stăpânire de sine, coloana ei vertebrală țeapănă neatingând niciun moment spătarul scaunului şi fără ca lomieta să oscileze o clipă măcar.

— Înțeleg. Atunci, poate că vara dumneavoastră a făcut o confuzie, l-am dat telefon înainte de-a veni încoace.

Ştia cât de apropiate erau cele două femei. Se căsătoriseră cu doi frați.

— A menționat că a văzut-o pe Hillary aici la sfârşitul săptămânii trecute. Întrucât nu a sosit acasă, presupun că e tot aici.

— Realmente, nu ştiu cum...

Dar, înainte de-a apuca să termine fraza, fiul ei năvăli în cameră:

— Mamă, pentru numele lui Dumnezeu, nu

trebuie să...
Se opri, dar era prea târziu. Voise să-i spună că nu trebuia să se deranjeze cu Nick Burnham. Nick se întoarse spre Philip, privindu-l drept în față:
— Bună, Markham.
Se lăsă o tăcere adâncă, apoi Nick continuă:
— Am venit s-o iau pe Hillary.
— Nu-i aici, replică Markham cu dispreț nedisimulat în glas şi ochii strălucindu-i.
— La fel mi-a spus şi mama dumitale.
Dar Hillary îi făcu de râs pe amândoi. Intră şi ea în bibliotecă, îmbrăcată într-o rochie de seară subțire ca borangicul, albă cu auriu, din țesătură de sari indian. Era o încântare pentru ochii tuturor, cu părul negru adunat în creştet, foarte bronzată, iar la urechi şi la gât având diamante prelungi. Rămase nemişcată, cu privirea spre Nick:
— Deci chiar erai tu. Crezusem că-i o glumă proastă.
Nu schiță nicio mişcare de-a se apropia de el.
— O glumă foarte proastă, Hillary dragă. Se pare că nici măcar nu eşti aici.
La auzul cuvintelor lui Nick, Hillary privi de la Philip la maică-sa, apoi ridică din umeri:
— Mulțumesc oricum. Dar nu contează. Da, sunt aici. Ei, şi? Problema e de ce eşti tu

aici?
— Ca să te iau acasă. Mai întâi, însă, vom merge să-l luăm şi pe Johnny. Nu l-am mai văzut de zece luni, sau ai uitat?
— Nu, n-am uitat.
Ochii i se aprinseră asemenea diamantelor agățate la urechi.
— Şi tu, de când nu l-ai mai văzut? îi sfredeliră ochii lui Nick pe-ai ei.
— Am fost la el săptămâna trecută.
Din cuvintele ei nu se subînțelegea nimic.
— Sunt foarte impresionat. Acum, du-te şi fă-ți valizele, să-i lăsăm pe aceşti oameni amabili cu petrecerea lor.
Îi vorbea pe un ton simplu, egal, dar se vedea clar că era pe punctul să explodeze.
— Nu poți s-o smulgi, aşa, din casa asta, făcu Philip Markham un pas înainte, dar Nick îl privi fără să se clintească.
— E sotia mea.
Vârstnica doamnă Markham îi privea pe toți, fără o vorbă. Hillary, însă, se grăbi să-şi spună cuvântul:
— Nu plec.
— Dă-mi voie să-ți amintesc că încă mai suntem căsătoriți. Sau ai înaintat acțiunea de divorț în absența mea?
Îi văzu pe Hillary şi pe Philip schimbând o scurtă privire nervoasă. N-o făcuse, dar

avusese de gând, iar neaşteptata sosire a lui Nick îi zădărnicea planurile. Ajunseseră practic pe punctul să-şi anunțe logodna. Doamna Markham era foarte mulțumită. Ştia cine era Hillary şi n-o simpatiza. Deloc, l-o spusese lui Philip. Era mai rea decât oricare dintre fostele lui soții şi avea să-l coste o avere.

— Ți-am pus o întrebare, Hillary, insistă Nick. Ai înaintat actiune de divort?

Îi recunoscu în voce vechea şi familiara ostilitate:

— Nu, încă nu. Dar o voi face.

— Interesantă veste. Pe ce temei?

Hillary îl fulgeră cu privirea:

— Abandon. Ai spus că te vei întoarce la Crăciun, apoi că în aprilie.

— Şi în tot acest timp, sărmana mea dragoste, tu ai murit de dorul meu. Ce curios, n-am primit răspunsuri la niciuna din scrisorile sau telegramele mele.

— Nu credeam că poți primi corespondență – cu războiul, şi toate celelalte... îi ezită ei glasul, iar Nick râse:

— Ei bine, acum sunt acasă, aşa că nu mai contează, la-ți lucrurile şi vom pleca. Sunt sigur că doamna Markham s-a plictisit foarte tare de noi.

O privi pe bătrână şi, pentru prima oară,

zări un zâmbet.
— De fapt, sunt de-a dreptul amuzată. Parc-am fi într-o piesă englezească. Dar mult mai interesantă, fiindcă se întâmplă în realitate.
— Întocmai, surâse amabil Nick şi se întoarse spre soția lui. Pentru informarea ta, deşi o putem discuta mai târziu, ceea ce m-a reținut în Franța tot acest timp au fost chestiuni de siguranță națională. Contracte majore care afectează economia țării noastre şi probleme de apărare care ne implică împotriva germanilor, în caz că vor ajunge vreodată să reprezinte o amenințare directă pentru noi. Îți va fi foarte greu să convingi vreun tribunal că ai fost abandonată. Cred mai degrabă că ar simpatiza cu motivele mele de-a fi stat atâta timp acolo.
Cuvintele lui o înfuriau, şi nici Markham nu părea prea încântat.
— Credeam că le vinzi germanilor. Anul trecut asta făceai.
— Mi-am anulat toate contractele, cu pierderi considerabile, dar preşedintele a fost foarte mulțumit când i-am spus.
Ca să nu mai pomenească şi de cadoul făcut Poloniei, care de asemenea îl bucurase pe preşedinte. Şah mai, prieteni.

Nick zâmbi auditoriului:
— Deci, figura cu abandonul n-o să țină, adulterul nu se aplică.
Își alungă imaginea lui Liane din cap în timp de vorbea, deși gândurile la ea nu-l părăsiseră nicio clipă de când ieșise din *Grand Central Station*.
— Mă tem că, în situația asta, rămânem căsătoriți, cu un fiu care ne-așteaptă să-l luăm din Boston. Să mergem, dragă prietenă, petrecerea s-a terminat.
Toți trei rămaseră nemișcați câteva momente, în timp ce doamna Markham îi privea, pentru ca în final să se decidă să intervină:
— Te rog, du-te și ia-ți lucrurile, Hillary draga mea. După cum spune acest om, petrecerea s-a terminat.
Hillary se întoarse spre ea, apoi spre Philip, cu o expresie de totală frustrare, și în sfârșit se răsuci către Nick:
— Nu poți face asta, fir-ai al dracului. Nu poți să dispari aproape un an și-apoi să te-aștepți să mă poți lua ca pe-o mobilă pe care-ai lăsat-o undeva.
Schiță gestul de a-l pălmui, iar el îi prinse brațul din zbor.
Vorbi cu voce egală, limpede:
— Nu aici, Hillary. Nu-i frumos.

După aceste cuvinte, Hillary ieşi ca o furtună, revenind peste douăzeci de minute cu două genți mari, cu camerista şi cu un pudel franțuzesc. Philip părăsise imediat încăperea, iar doamna Markham îl poftise pe Nick să ia loc şi să bea ceva în lipsa lor. Au luat amândoi câte-un bourbon dublu, el cerându-şi scuze că o reținea de lângă musafiri..

— Câtuşi de puțin. De fapt, zâmbi ea, mi-a făcut plăcere. Şi îmi faci o mare favoare. Eram foarte îngrijorată pentru Philip.

Stătură din nou tăcuți o vreme, fiecare cu paharul său, iar femeia îi mai aruncă o privire lui Nick. Ajunsese la concluzia că-l plăcea. Avea al dracului de multă bărbăție şi trebuia să-l admire pentru cum o ținea din scurt pe cățeaua aia de nevastă-sa.

— Spune-mi, Nick... îți pot spune Nick?...

— Desigur.

— Cum te-ai înşeuat cu bocceluța asta?

— M-am îndrăgostit de ea ca un nebun când avea nouăsprezece ani.

Oftă, gândindu-se la Liane, apoi reveni cu privirea la doamna Markham:

— La nouăsprezece ani, era foarte drăguță.

— Încă mai este, dar e o femeie periculoasă. Nu, se corectă bătrâna, cu o clătinare a capului, nu o femeie, un copil... e un copil

răsfățat.
Ochii ei îi întâlniră pe-ai lui Nick, pe deasupra paharelor.
— O să-l distrugă pe fiu-meu, dacă pune mâna pe el.
— Mie mi-e teamă că-l va distruge pe-al meu, precizã el cu glas liniştit, iar doamna Markham dădu din cap, ca şi cum s-ar fi convins de ceva.
— N-ai s-o laşi. Doar să n-o laşi să te distrugă. Ai nevoie de-un cu totul alt soi de femeie.
Era cea mai stranie jumătate de oră pe care-o petrecuse de ani de zile şi fu nevoit să se gândească, amintindu-şi de Liane. Era într-adevăr o femeie cu totul altfel. Şi aproape-i venea să-i spună doamnei Markham că o găsise... şi o pierduse...
În acel moment, Hillary reveni în cameră cu bagajele, câinele, servitoarea şi Philip. Nick îi mulțumi politicos doamnei Markham pentru ospitalitate, iar Hillary îşi luă rămas bun de la ea şi de la fiul ei, cu încă o privire de furie clocotitoare îndreptată spre soțul ei.
— Să nu-ți închipui că cu asta ai scăpat. Atâta doar că nu vreau să fac o scenă în timpul petrecerii.
— Asta-i o nuanță nouă. Foarte atent din partea ta.

Dădu mâna cu doamna Markham, înclină din cap spre fiul ei şi luă braţul lui Hillary, în timp ce mergeau spre uşă, cu un valet ducând bagajele. Peste câteva momente, acestea erau încărcate în maşină, iar Nick răsuci cheia în contact şi pomi spre Boston.
— Chestia asta n-o să-ţi ţină, să ştii.
Stătea tocmai în extremitatea opusă a maşinii, scoţând practic aburi, în timp ce câinele gâfâia de căldură, cu ghearele lăcuite în aceeaşi culoare cu unghiile lui Hillary.
— Nici ţie.
Tonul fermecător, bine modulat, pe care-l folosise în casa Markham nu se mai recunoştea.
— Şi cu cât îţi intră mai repede în cap, Hillary, cu atât mai bine pentru noi toţi.
Odată ce părăsiră moşia, trase maşina pe dreapta, privind-o cu ochi care arătau că n-o să mai înghită nicio aiureală din partea ei.
— Suntem căsătoriţi, avem un fiu, pe care tu îl neglijezi ruşinos. Dar vom rămâne căsătoriţi. Punct. Iar de-acum încolo, ai să te porţi al naibii de frumos, sau îţi trag un şut în fund în public.
— Mă ameninţi! chirăi ea.
Nick, însă răcni:
— Al dracului de bine zici că da! în ultimul

an, practic l-ai abandonat pe fiul nostru, din câte aud, şi n-ai s-o mai faci niciodată. Mă înțelegi? Vei sta acasă, să mai schimbi şi tu, şi vei fi o mamă civilizată. Iar dacă tu şi Markham vă iubiți la nebunie, perfect. Peste nouă ani, când Johnny va avea optsprezece, ai să poți face tot ce pofteşti. Dar între timp, draga mea, asta e.
Coborî glasul:
— În următorii nouă ani, că-ți place, că nu-ți place, rămâi doamna Nicholas Burnham.
Suna ca o sentință la moarte, iar Hillary începu să plângă.
Când au ajuns acasă la mama ei, Nick a coborât din maşină, fără a-i mai arunca o singură privire, a sunat la uşă şi s-a repezit înăuntru din clipa când i s-a deschis. Johnny era încă în camera lui, în pijama, arătând precum cel mai însingurat copil pe care-l văzuse Nick vreodată, până când îşi ridică privirea şi, văzându-şi tatăl, scoase un chiuit sălbatic.
— Tăticule! Tăticule!... Te-ai întors!... te-ai întors!!! Mama a zis că n-ai să te mai întorci niciodată.
— Ce-a făcut? îl privi el îngrozit.
— A zis că-ți plăcea mai mult acolo, la Paris.
— Şi tu ai crezut-o?

Se aşează pe pat, în timp ce soacră-sa, cu lacrimile şiroindu-i încet pe față, îi privea din hol.
— Nu chiar, răspunse copilul, încet. Nu când ți-am citit scrisorile.
— M-am simțit atât de singur acolo fără tine, tigrule. Aproape că plângeam, în fiecare seară. Niciodată să nu crezi că aş putea fi fericit undeva fără tine, fiindcă nu-s, şi n-am să te mai părăsesc niciodată. Niciodată!
— Îmi promiți?
Şi în ochii lui Johnny erau lacrimi, şi într-ai lui Nick.
— Jur. Hai să batem palma.
Şi-ai strâns mâinile solemn, apoi Nick l-a strâns din nou pe Johnny în brațe.
— Pot veni curând acasă?
— În cât timp reuşeşti să-ți faci bagajele?
Chipul lui Johnny se aprinse de bucurie.
— Acum, vrei să zici? Ne-ntoarcem acasă la New York?
— Exact asta vreau să zic.
Privi a scuză spre soacra lui, peste umărul băiatului.
— Regret că-ți fac asta, dar nu mai pot trăi o zi măcar fără el.
— Nici el, fără tine, răspunse ea cu tristețe. Ne-am străduit, dar...

Începu să plângă de-a binelea, iar Nick o cuprinse cu brațele:
— Nu face nimic. Înțeleg. Totul va fi bine.
Mama lui Hillary îi zâmbi printre lacrimi:
— Am fost atât de îngrijorați pentru tine. Iar când a căzut Parisul, ne-am temut că pun nemții mâna pe tine.
Oftă adânc şi-şi suflă nasul.
— Când te-ai întors?
— Azi dimineață. Cu *Deauville*.
— Nava aceea care a salvat naufragiații?
Aprobă din cap.
— O, Doamne...
Johnny auzise câteva dintre cuvintele lor şi insistă ca tatăl său să-i povestească. Nick se gândi să-i spună că le întâlnise la bord pe fetițele de Villiers, dar se hotărî să n-o facă. Nu voia ca Hillary să ştie despre asta.
Au plecat peste o jumătate de oră, cu lacrimi, urări de rămas-bun şi promisiuni de scrisori şi telefoane. Johnny, însă, era într-un extaz atât de evident când urcă în maşină cu câinele pe care i-l dăruise tatăl său la Paris, care acum crescuse, încât nici măcar despărțirea nu fu peste măsură de tristă. Iar bunica lui ştia că era mai bine pentru el să se ducă acasă, cu părinții. Singura nouă surpriză fu prezența mamei sale în maşină.

— Ce faci aici, mami? Credeam că eşti la Gloucester.
— Am fost. Tatăl tău tocmai m-a luat de-acolo.
— Dar ai spus că mai rămâi trei săptămâni...
Părea nedumerit, iar Nick încercă să schimbe vorba.
— De ce n-ai venit în casă s-o vezi pe buni?
— Nu voiam să las cățeluşa în maşină – o irită casele necunoscute.
Explicația păru să-l mulțumească pe Johnny. Nick observă că nici măcar nu se sărutaseră.
Băiatul adormi cu mult timp înainte de-a ajunge la New York, unde Nick îl duse la etaj, punându-l în pat şi acoperindu-l sub privirile uimite ale servitoarei. Reveniseră într-adevăr acasă, cu toții. În noaptea aceea, Nick a umblat prin toată casa, scoțând husele de pe mobilă şi privind în jur, obişnuindu-se din nou cu vechiul său cămin. Hillary l-a găsit stând calm în cabinet, cu privirea spre cerul New York-ului şi cu gândurile atât de departe încât nici n-a auzit-o intrând. În timp ce-l privea pe omul care în aceeaşi seară o răpise aproape literalmente de lângă Philip Markham, din Gloucester, nu-i mai

rămăsese destulă energie ca să fie furioasă pe el. Nu făcu decât să stea acolo, privindu-l. Era un străin pentru ea. Abia dacă-şi mai putea aminti ce însemna să fie căsătorită cu el. Parcă trecuseră o sută de ani de când făcuseră ultima oară dragoste şi ştia că niciodată n-aveau s-o mai facă, ceea ce n-o deranja de fapt. Dar îşi amintea ce-i spusese Nick în maşină, înainte de a-l lua pe Johnny. Următorii nouă ani, spusese el... nouă... şi, în timp ce Hillary se gândi la acest cuvânt cu voce, Nick se răsuci s-o privească.

— Ce faci trează la ora asta?

— E prea cald ca să pot dormi.

Dădu din cap. Îi rămăseseră atât de puține să-i spună. Şi totuşi, ştia că, dacă ar fi fost cu Liane, i-ar fi putut vorbi toată noaptea.

— Johnny nu s-a trezit, nu?

— Numai la el mai ții, aşa-i? clătină Hillary din cap. Nick încuviință:

— Dar înainte nu era aşa. Şi, în multe privințe, încă mai țin la tine.

În privințele care-l afectau pe fiul lor, dar nu era acelaşi lucru. O ştiau amândoi.

— De ce vrei să-ți rămân soție? se aşează ea pe un scaun, în întuneric, iar Nick o privi:

— Pentru el. Are nevoie de noi amândoi. Şi va mai avea, mult timp.

— Nouă ani, îi repeta Hillary din nou cuvintele.
— N-am să-ți îngreunez viața, Hil. Atâta timp cât eşti decentă față de el.
Voia s-o întrebe cum îl putuse părăsi pentru aproape un an de zile. Îl chinuia gândul cât de singur trebuia să se fi simțit copilul. Şi gândul la propria lui singurătate, în Franța.
— Nu-ți doreşti nimic mai mult decât asta pentru tine însuți, Nick?
Era un mister pentru ea şi nu voia să se afle acolo cu el.. Amândoi ştiau asta. Nu mai trebuia să se ascundă de el. Încă nu-i venea să creadă că o făcuse definitiv să se întoarcă, dar era un bărbat puternic, prea puternic pentru ca ea să-l înfrunte. Era unul dintre motivele ei de a-l urî, uneori.
Acum Nick o privea, întrebându-se cine era, întocmai la fel cum se întreba şi ea despre el.
— Da, îmi doresc ceva mai mult pentru mine. Dar nu e momentul.
— Poate că pur şi simplu n-ai întâlnit fata potrivită.
El nu-i răspunse şi, un moment, Hillary se întrebă – dar aşa ceva n-ar fi fost în stilul lui Nick. Ştia cât de fidel îi fusese, deşi nu s-ar fi spus că însemna cine ştie ce pentru

ea.
— Poate că nu, răspunse el într-un târziu, ridicându-se cu un oftat. Noapte bună, Hil.
O lăsă aşezată în încăperea întunecoasă, singură, şi urcă în camera de oaspeți, unde-şi pusese lucrurile. N-aveau să mai împartă niciodată acelaşi dormitor, n-o făcuseră încă din noaptea când el se mutase din apartamentul lor, pe *Normandie*, cu un an în urmă. Vremurile acelea se sfârşiseră.
În vara aceea a închiriat o casă în Marblehead şi şi-a luat luna august liberă, pentru a putea sta cu Johnny. Hillary venea şi pleca. Ştia că umbla cu Philip Markham, dar nu-i păsa. Acum era mai discretă decât fusese în trecut şi, odată ce văzuse că nu mai avea de gând s-o împiedice, era mai puțin ostilă când se afla prin preajma lui. Într-un mod ciudat, simțea că Philip Markham era omul potrivit pentru ea. Semănau mult. Şi se întreba dacă Markham era pricina calmului ei.
Nick se simțea cel mai fericit când era singur cu Johnny. Jinduise după asemenea momente alături de fiul său şi, în timpul lunilor îndelungate la Paris, se gândise la ele. Zilele petrecute la Marblehead îi dădeau posibilitatea să se gândească la Liane. Făcea plimbări lungi pe plajă, privind

marea, amintindu-şi de călătoria lor, de salvarea în larg, de ceasurile când stăteau de vorbă, de felul cum făceau pătimaşi dragoste în cabina înghesuită. Acum toate i se păreau ca un vis îndepărtat şi, de fiecare dată când îşi vedea fiul, ştia că Liane nu greşise redându-i libertatea, deşi plăteau amândoi un preţ atât de scump pentru iubirea lor. Se gândea adesea să-i dea telefon, să afle ce mai făcea, să-i spună cât de mult continua s-o iubească şi cum întotdeauna avea s-o facă, şi totuşi ştia că ar fi fost o greşeală să se îndrepte spre ea, ca s-o atingă fie şi numai o clipă.

În toamnă, a ajuns efectiv până la a ridica receptorul, într-o noapte târziu, în apartament. Hillary lipsea pentru câteva zile, Johnny dormea, iar Nick stătea în living room de câteva ore, gândindu-se la sunetul vocii lui Liane, la atingerea pielii ei. Ştia că n-avea s-o poată uita niciodată. Dar poate că până acum, îşi spunea, reuşise să-l uite ea pe el. Puse uşurel receptorul la loc şi ieşi să facă o lungă plimbare. Era o noapte răcoroasă de septembrie, adia o briză, iar aerul era plăcut. Ştia că servitoarele aveau să-l audă pe Johnny dacă se trezea şi n-avea nicio grabă să se întoarcă acasă. Merse ore-ntregi pe străzile

New York-ului, după care în sfârşit se înapoie. Încă mai era treaz când sosi Hillary, la două dimineața, şi-i auzi uşa dormitorului închizându-se. Îşi amintea prea bine vremurile când aşa ceva l-ar fi scos din minți, însă nu mai era cazul. În schimb, îl scotea din minți singurătatea fără Liane.

Capitolul 26

În ziua de 11 noiembrie 1940, guvernul de la Vichy a fost constituit oficial, cu Pétain Preşedinte şi cu Armand de Villiers într-una din cele mai înalte funcții. Pretinsa sa perfidie față de vechea Franță nu mai reprezenta un secret pentru nimeni. Deja Liane se obişnuise să fie ostracizată. Devenise de mult o paria la Washington. Nu se mai aştepta să sune telefonul, nu mai era invitată nicăieri. În general, nu făcea decât să stea în casă, aşteptând ca fetele să se întoarcă de la şcoală. În multe privințe, asta-i amintea de zilele de la Paris, după ce se declarase războiul, când Armand stătea la birou câte cincisprezece ore pe zi. Dar acolo, cel puțin, ştia că, Indiferent cât de târziu, avea să revină la ea. Acum, numai Dumnezeu ştia când vor fi din nou împreună. Avea momente când se întreba dacă nu cumva fusese nebună spunându-i lui Nick că nu-şi puteau continua relația. Ce rău le-ar fi putut face? Cine-ar fi avut de suferit? Dar poate că ea ar fi suferit, totuşi, şi fetele în cele din urmă, probabil, iar într-o bună zi chiar şi Armand. Făcuse ceea ce

trebuia, însă avea în suflet un gust amar, pe când se gândea la Nick. De patru luni o chinuiau treisprezece zile luminoase pe un cargobot, urmând un curs în zig-zag, din Franța în Statele Unite.

Scrisorile lui Armand erau rare şi scurte, aduse acum de membri ai Rezistenței şi nesemnate. Ajungeau la ea pe căi subterane complicate şi întortocheate, trecând prin Londra sau câte un alt port britanic, de unde erau trimise în State cu nave militare sau oricare altele care mai traversau oceanul. Uneori, între scrisori mai apăreau şi neconcordanțe stranii, iar Liane se întreba dacă mesagerii fuseseră ucişi, sau vasele cu trupe scufundate. Nu exista nicio cale de-a afla. Ceea şi ştia însă, sau simțea, era că acum Armand se afla în continuă primejdie. Avea o poziție atât de înaltă, încât cea mai mică greşeală ar fi însemnat că Pétain şi naziştii l-ar fi omorât imediat.

„... Acum suntem foarte ocupați, iubito. Salvăm comori precum şi vieți, sustrăgând piese de la Luvru şi făcându-le să dispară în hambare, şoproane şi căpițe de fân, prin toată Franța, înainte de-a putea fi expediate la Berlin. S-ar putea să ne trebuiască o viață de om pentru a le aduna la loc, pline de paie

şi găinaț de gâscă, dar fiecare înseamnă câte un lucru mai puțin furat de ei... chiar şi cea mai mică frântură de istorie care ne rămâne nouă e o victorie pentru noi. „, asta, şi oamenii care au reuşit să dispară, pentru a le fi salvate viețile. Faptul de-a şti că am făcut-o, că am salvat măcar o singură viață, ajută să fie mai suportabilă absența atingerii tale blânde, a iubirii, a zâmbetului tău..."

Acum scrisorile îi sfâşiau inima, făcând-o din nou să se întrebe dacă ceea ce făcea el merita riscul. Un tablou, o statuie... o bucățică de istorie... şi toate astea, poate, în schimbul vieții lui? Chiar putea socoti că merita riscul? Şi totuşi, Liane simțea din scrisori aceeaşi devotată pasiune pentru Franța pe care o avusese dintotdeauna. Țara era cu adevărat întâia lui iubire, mai presus de orice. O slujise cu cinste pe tot cuprinsul lumii, iar acum o salva de aceia care-ar fi lăsat-o însângerată, moartă, secătuită complet şi zăcând la marginea drumului.

Liane admira principiile activității lui Armand, şi totuşi, începând să-şi vadă fetițele ocolite de prieteni, punea din nou la îndoială înțelepciunea faptei lui. Mai bine s-ar fi dus în Africa de Nord sau la Londra, cu

de Gaulle, să lupte acolo, să colaboreze pe față cu Francezii Liberi, decât să rămână în Franța pentru a-i submina pe naziști la tot pasul, fără însă a dobândi niciun strop de glorie, sub stindardul lui Pétain. Ştia că depunea o muncă mult mai importantă decât simpla salvare a operelor de artă din Franța, dar mai ştia şi că, întocmai aşa cum fusese forțat să activeze în secret în anul dinaintea căderii Parisului, acum era şi mai important să nu-i împărtăşească ei nimic din celelalte activități, pentru a nu primejdui alte vieți şi pe a sa proprie, astfel încât Liane nu avea aproape niciun mod de-a afla prin ce chinuri trecea în realitate, ce riscuri îşi asuma.

*

La biroul său din Paris, cu zvastica întinsă pe perete, Armand privea cerul oraşului, amintindu-şi de atingerea lui Liane, de chipul ei, de razele de soare din glasul ei, felul cum arătase la nouăsprezece ani şi la douăzeci şi unu, după care şi-o alunga din minte şi revenea la munca lui. Slăbise cumplit de când plecase ea din Franța, muncind peste limită, nedormind, stând sub tensiune. I se formase un tic nervos la un ochi, dar în afară de asta părea

întotdeauna stabil şi calm. Dădea iluzia de-a crede în cauza de la Vichy, iar prin noiembrie 1940 se bucura de foarte multă încredere, pe care i-o acordau ambele tabere. Singura sa teamă era aceea că timpul nu mai era de partea lui. Îmbătrânise cu cincisprezece ani în ultimii doi, iar oglinda nu-l mințea Se apropia de cincizeci şi opt şi se simțea mai mult ca de nouăzeci şi cinci. Dacă, însă, îi putea dărui Franței ultimele lui zile, servind-o cu cinste, ştia că avea să moară cu onoarea de partea lui. Şi avea convingerea că şi Liane o ştia. L-a făcut asemenea iluzii în scrisori, o dată sau de două ori – Dacă mor pentru patria mea, iubito, mor în pace.

Dar cuvintele îi făceau mâinile să tremure de fiecare dată când citea aşa ceva. Nu la pierderea lui Armand îi stătea ei gândul. Alteori, însă, existau anecdote, sau relatări ale unor fapte de-ale lor mai neobişnuite, marea confuzie meşteşugit țesută de camarazii din Rezistență. Din când în când, Liane se minuna de faptele Rezistenței şi de poveştile pe care Armand îndrăznea să i le spună. Se mai mira şi că naziştii le descopereau atât de rar. Dar acest „rar“ încă mai făcea ca jocul să fie periculos. Mereu scăpau ca prin urechile acului mult

mai riscant decât bănuia ea.
În noiembrie, s-a întâmplat un lucru care aproape l-a costat pe Armand viața. Transmitea o serie de hârtii pe care le copiase în detaliu, lipite acum pe piept, iar la ieşirea din oraş îl oprise poliția. Le explicase că se ducea să viziteze un vechi prieten şi arătase repede actele, care-l dovedeau ca fiind om de încredere al lui Pétain. Ofițerii germani ezitaseră o vreme, după care îi făcuseră semn să treacă. Hârtiile ajunseseră la destinație, iar Armand se întorsese în aceeaşi noapte, aproape doborât de oboseală, însă revenise în casa pe care o împărțiseră el şi Liane şi se aşezase încet pe pat, conştient că scăpase ca prin urechile acului – şi că data următoare putea fi şi ultima. Însă, chiar şi în timp ce privea jumătatea goală a patului, n-avea nicio îndoială. Niciodată nu avusese.

Merită efortul, Liane... merită cu prisosință efortul... pentru noi... pentru Franța...

Dar nu acelaşi era sentimentul împărtăşit de Liane într-o vineri după-amiază, când s-a auzit soneria casei lor din Georgetown. Fetele ar fi trebuit să ajungă de-o jumătate de oră, iar ea se uitase de mai multe ori la ceas. Marcie, servitoarea, îi spusese să se calmeze, însă nu se linişti, cu atât mai

puțin, la vederea fetelor. Veniseră până acasă singure, ca de cele mai multe ori, însă când le văzu stând pe treptele de la intrare, cu rochiile făcute zdrențe, vopsea roşie în păr şi expresii răvăşite pe față, lui Liane i se tăie respirația şi începu să tremure, în timp ce le conducea înăuntru. Elizabeth tremura din cap până-n picioare, plângând cu sughițuri, dar Liane putea să vadă că în lacrimile lui Marie-Ange nu era numai durere, ci şi furie..

— Doamne fereşte... ce s-a-ntâmplat?

Era gata să le ducă în bucătărie, unde urma să le dezlipească hainele de pe spinare, dar când o întoarse pe Marie-Ange cu spatele se opri ca trăsnită. Avea pe spate, trasată gros cu vopsea roşie, o zvastică. Fără un cuvânt, o răsuci pe Elizabeth pentru a vedea şi acolo o alta. Şi, înecându-se cu propriile-i suspine, le strânse lângă ea, mânjindu-se toată cu vopsea roşie de pe trupurile lor mici, rămânând astfel toate trei în bucătărie pe când Marcie le privea cu lacrimile şiroind pe obrajii ei negri şi zbârciți.

— O, copilaşii mei... ce v-au făcut? le îndepărtă ea încet de Liane, începând să le scoată rochiile şi să le spele cu drag, dar acum fetele plângeau şi mai tare, iar Liane

trebuia să facă eforturi pentru a-şi regăsi controlul. Nu plângea numai pentru ele, ci şi pentru ea însăşi, pentru Franța, pentru Armand şi pentru efectul ororilor de-acolo asupra lor a tuturor. Acum nu mai exista cale de întoarcere. Şi ştia că nici să rămână pe loc nu mai puteau. Nu putea continua să expună fetele unor asemenea fapte. Trebuia să plece. Nu mai avea de ales.

Liane le duse încet în baie şi dădu drumul la apă fierbinte. Le îmbăie cu blândețe pe amândouă. P6ste o jumătate de oră, arătau din nou ca aceleaşi două fetițe dintotdeauna, dar ea ştia că nu mai erau şi niciodată n-aveau să mai fie întocmai aceleaşi. Aruncă rochiile distruse, cu fruntea încrețită de furie şi de spaimă.

Le-a adus cina în camera lor, unde au stat îndelung de vorbă. Elizabeth arăta de parcă întreaga copilărie i s-ar fi topit într-o singură după-amiază. La opt ani, ştia mai multe decât majoritatea copiilor la o vârstă de două ori mai înaintată, cunoscând suferința, singurătatea şi trădarea.

— Au spus că papa e nazist... Doamna Muldock i-a spus doamnei McQueen şi ea i-a spus lui Annie... da' papa nu-i nazist! Nu e! Nu e!

Şi apoi, cu o expresie tristă, le întrebă pe

Marie-Ange şi Liane:
— Ce-i aia nazist?
Jane îi zâmbi pentru prima oară în acea după-amiază:
— Dacă n-ai ştiut ce-i acela un nazist, de ce-ai fost atât de supărată?
— Cred că înseamnă hoţ, sau om rău, nu?
— Un fel de. Naziştii sunt nişte germani foarte răi. Se află în cealaltă tabără a războiului din Franţa şi Anglia şi au ucis un mare număr de oameni.
Nu adăugă: „şi copii”.
— Da’ papa nu-i german.
Pe lângă durerea din ochi se adăuga acum faptul evident că era complet nedumerită.
— Iar domnul Schulenberg de la măcelărie e german. Şi el e nazist?
— Nu, asta-i altceva, oftă Liane. El e evreu.
— Ba nu e. E german.
— E amândouă. Nu contează. Naziştilor nu le plac nici evreii.
— Îi omoară?
Când mama ei dădu din cap, Elizabeth fu şocată:
— De ce?
— E foarte greu de explicat. Naziştii sunt nişte oameni foarte răi, Elizabeth. Germanii care au venit la Paris erau nazişti. De-asta a vrut tăticul să plecăm, ca să fim în

siguranță, aici.
Le-o mai explicase şi înainte, dar situația nu-şi făcuse cu adevărat efectul până în acest moment, până le atinsese direct, cu vopsea roşie în păr şi zvastici pe spinare. Acum războiul era şi al lor. Dar acum Elizabeth avea o grijă în plus.
— Au să-l omoare pe papa?
Liane nu-i văzuse niciodată ochii atât de mari şi voia să-i spună că asta n-avea să se întâmple niciodată, dar ar fi trebuit săi-o spună oare? închise strâns ochii şi clătină din cap.
— Tăticul vostru nu va lăsa să se întâmple asta.
Se ruga doar să fie adevărat, să-i poată păcăli atâta timp cât era nevoie. La cei zece ani ai săi, însă, Marie-Ange ştia mai multe decât Elizabeth, iar pe obraji i se prelingeau încet lacrimi, în timp ce stătea pe pat, încă în stare de şoc. Nu se atinsese de mâncare.
— Nu mă mai întorc niciodată la şcoală... Niciodată! îi urăsc!
Liane nu ştia ce să-i răspundă. Nu puteau întrerupe şcoala pe durata războiului, dar nu putea lăsa nici să se întâmple iarăşi acelaşi lucru.
— Voi vorbi eu cu directoarea, luni.
— Nu mă interesează. Acolo nu mă mai

duc.
Îi făcuseră o rană adâncă în suflet, iar Liane îi ura şi ea, pentru ceea ce le făcuseră fetiţelor ei.
— Trebuie să mă duc şi eu, mămico?
Elizabeth arăta speriată de-a binelea şi amândouă o făceau pe Liane să i se frângă inima, fiecare în felul ei, fiecare sfâşiată de câte un lucru pe care nu-l înţelegea. Cum le-ar fi putut spune că tatăl lor nu era nazist, nici ceea ce părea a fi, om de marcă al lui Pétain, ci agent dublu? într-o zi, când toate aveau să se fi sfârşit, când avea să fie prea târziu, urma să le poată spune. Atunci, însă, va mai conta? Aveau nevoie să ştie acum, şi nu le putea destăinui adevărul.
— Trebuie, mămico? o implorau ochii lui Elizabeth.
— Nu ştiu. Vom vedea.
A ţinut-o în preajma ei tot weekend-ul. Toate trei erau tăcute şi supuse, au făcut o plimbare lungă în parc, iar Liane a dus fetele la grădina zoologică, dar niciuna dintre ele nu era în apele ei. Părea că fetiţele fuseseră bătute, exact lucrul pe care i l-a spus Liane directoarei, luni. Fetele rămăseseră acasă, dar Liane a apărut la şcoală înainte de ora nouă, iar când

directoarea, doamna Smith, a ajuns la biroul ei, o aştepta, l-a descris halul în care veniseră fetele acasă şi ce li se făcuse, adresându-i-se cu o expresie de durere:
— Cum ați putut lăsa să se întâmple aşa ceva?
— Dar habar n-am avut, fireşte... trecu imediat directoarea în defensivă.
— S-a întâmplat aici, la şcoală. Marie-Ange a spus că şapte fetițe din clasa ei au făcut-o, ba încă şi surorii sale mai mici. Au luat foarfece şi vopsea şi le-au tras cu forța într-o cameră. Ca nişte bandiți în ghetou, pentru numele lui Dumnezeu, ba chiar mai rău. Copiii se pedepsesc unii pe alții pentru lucruri pe cane nu le înțeleg, care n-au nimic de-a face cu ei, pentru bârfe care circulă între părinți.
— Desigur, nu vă aşteptați din partea noastră să ținem şi asta sub control?
Liane ridică glasul:
— Mă aştept să-mi protejați fiicele.
— La prima vedere, ar putea să pară că fetele dumneavoastră au fost victimele celorlalți copii, doamnă de Villiers, dar în fond ele suferă din cauza soțului dumneavoastră.
— Ce dracu ştiți *dumneavoastră* despre soțul meu? E în Franța ocupată, riscându-

şi zi de zi viața, şi mie-mi spuneți că fetele mele suferă datorită lui? Am trăit un an de zile în Europa după ce s-a declarat războiul, am fost acolo când a căzut Parisul, am petrecut două zile pe-o nenorocită de barcă de pescuit, aşezate pe-un morman de peşte puturos ca să ajungem pe un vas de marfă şi să ne-ntoarcem acasă, iar apoi două săptămâni am evitat submarinele în Atlantic. Am privit aproape patru mii de oameni murind când a fost torpilat un vas canadian. Aşa că să nu-mi vorbiți dumneavoastră mie despre soțul meu sau despre război, doamnă Smith, fiindcă nu ştiți nicio blestemăție nici despre unul nici despre celălalt, stând aici în Georgetown.

— Aveți perfectă dreptate, se ridică doamna Smith, iar Liane îi evită privirea. Poate mersese prea departe, dar puțin îi păsa. Se săturaseră cu toții. La Washington era mai rău decât la Paris înainte sau după ocupație şi-i părea rău că venise acasă. Le-ar fi fost mai bine dacă trăiau cu nemții în Paris, alături de Armand. Şi, dac-ar fi putut-o face, era gata să ia prima navă spre el. Dar, desigur, nu exista niciuna şi ştia foarte bine că Armand nu i-ar fi permis-o în veci. Nu-şi riscaseră viețile revenind în State numai pentru a face calea-ntoarsă şi

a se înapoia peste patru luni. Se simțea aproape înnebunită de frustrare.
Iar acum, directoarea şcolii o privea încruntată, cu furie şi cu dispreț nedisimulate:
— Aveți dreptate. Nu ştiu nimic despre război, nicio „blestemăție”, cum v-ați exprimat. Dar cunosc copiii, şi le cunosc părinții. Părinții vorbesc, iar copiii ascultă. Iar ceea ce spun ei e că soțul dumneavoastră e în guvernul de la Vichy, colaborând cu germanii. Nu-i niciun secret Tot Washington-ul vorbeşte, de luni de zile. Am auzit-o din prima săptămână de când s-au întors fetele la şcoală. Mi-a părut rău s-o aud. Îl simpatizam pe soțul dumneavoastră. Dar fetele plătesc pentru opțiunile lui politice şi dumneavoastră la fel. Nu e vina mea, nici a dumneavoastră, dar este o realitate. Va trebui să învețe s-o accepte. Iar dacă nu pot, atunci va trebui să se întoarcă la Paris şi sa se ducă la şcoală cu toți ceilalți copii francezi şi germani. Încă e război, o ştiți şi dumneavoastră, şi eu, şi copiii. Iar soțul dumneavoastră e de cealaltă latură a frontului. Nimic mai simplu. Bănuiesc că din acest motiv l-ați părăsit. Întâmplător, circulă şi zvonul că divorțați. Asta, cel puțin, le-ar putea fi de folos

fetelor.
Ochii lui Liane aruncau văpăi, în timp ce se ridica, privind-o pe cealaltă femeie în față:
— Asta spun oamenii?
— Da, întocmai, nu şovăi niciun moment doamna Smith.
— Ei bine, nu-i adevărat. Îmi iubesc soțul şi-l susțin sută la sută în tot ce face, inclusiv acum – mai ales acum. Are nevoie de noi. Şi noi avem nevoie de el. Iar singurul motiv pentru care am părăsit Parisul este că voiam să fim sigure că nu suntem ucise.
Liane izbucni în plâns, la fel ca fetele ei cu trei zile în urmă, de enervare, durere şi furie.
— Doamnă de Villiers, îmi pare rău pentru ceea ce suferiți. Dar din ceea ce-mi spuneți, nu pot presupune decât că toată familia dumneavoastră simpatizează cu germanii. Şi, astfel stând lucrurile, veți avea de plătit...
Liane o întrerupse imediat, nu mai putea suporta un moment măcar
— Îi *urăsc* pe nemți! *îi urăsc!*
Se duse la uşă şi o deschise.
— Şi pe dumneavoastră vă urăsc, pentru ceea ce-ați permis să li se întâmple asta fiicelor mele.

— Nu noi am permis să se întâmple, doamnă de Villiers. Dumneavoastră ați permis-o, răsună, înghețată, vocea directoarei. Şi sunt sigură că şi dumneavoastră şi ele veți fi mai mulțumite la altă şcoală. Bună ziua, doamnă de Villiers.

Liane trânti uşa biroului şi ieşi în lumina soarelui de iarnă. Când ajunse acasă, le găsi pe fete nerăbdătoare să afle ce se întâmplase. Marie-Ange coborî imediat scara, în fugă:

— Trebuie să mă mai duc?

— Nu! Acum du-te-n camera ta şi lasă-mă-n pace!

Intră în dormitor, închise uşa şi se aşează pe pat, plângând. De ce trebuia să fie totul atât de-al dracului de greu? Peste puțin timp, fetele intrară şi ele, nu ca s-o iscodească ci pentru a o mângâia. Între timp îşi regăsise controlul, însă ochii încă-i mai erau roşii de plâns şi se simțea furioasă pe Armand ca şi pe toți ceilalți. Le pusese într-o situație insuportabilă. Se temea pentru el şi îl iubea, dar îl şi ura. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu putuse veni acasă cu ele? Dar nu aici era casa lui, ştia prea bine. Era în Franța şi rămăsese acolo pentru a apăra țara pe care o iubea, însă ea nu

putea explica nimănui acest lucru.
— Mămico?... înaintă încet Elizabeth spre pat, cuprinzându-şi mama cu brațele.
— Da, dragă?
— Te iubim.
Declarația îi aduse în ochi noi lacrimi, în timp ce le îmbrățişa şi ea.
— Şi eu vă iubesc, o privi Liane pe Marie-Ange. Îmi pare rău că am strigat la tine când am venit acasă. Eram doar foarte enervată.
— Pe noi? se îngrijoră fetița cea mare.
— Nu, pe doamna Smith. Nu înțelege cum stau lucrurile cu papa.
— N-ai putut să-i explici?
Elizabeth părea dezamăgită. Îi plăcea la şcoală, chiar dacă nimeni n-o mai invita acasă la joacă. Dar îi plăcea să învețe acolo, chiar dacă lui Marie-Ange nu.
Liane clătină din cap:
— Nu, nu i-am putut explica, draga mea. E mult prea complicat ca să-i putem explica oricui, deocamdată.
— Deci nu trebuie să mai mergem? puse Marie-Ange punctul pe i.
— Nu, nu trebuie. Va trebui să vă găsesc amândurora o şcoală nouă.
— În Washington?
— Nu ştiu.

În ultima jumătate de oră, şi ea îşi pusese aceeaşi întrebare.
— Va trebui să mă gândesc.
În weekend-ul următor era sărbătoarea de Thanksgiving. Dar ceea ce s-a întâmplat în după-amiaza aceea a fost picătura care-a umplut paharul. Liane a văzut-o pe Elizabeth lângă telefonul din hol, plângând.
— Ce s-a-ntâmplat, iubito?
Bănuia că-i era dor de prietenele ei, dacă mai avea vreunele.
— Nancy Adamson tocmai a dat telefon ca să-mi spună că doamna Smith le-a spus tuturor că am fost date afară din şcoală.
Liane se îngrozi.
— Aşa a spus?
Elizabeth dădu din cap.
— Dar nu-i adevărat. Eu i-am spus că...
Revăzu rapid în minte conversația, pentru a-şi da seama că doamna Smith îi spusese că fetele aveau să fie mai fericite altundeva, iar ea fusese de acord. Oftă şi se aşează pe jos, lângă fiica ei cea mai mică.
— Am căzut de acord că nu trebuie să vă mai întoarceți. Nimeni nu v-a dat afară.
— Eşti sigură?
— Convinsă.
— Mă urăsc?
— Fireşte că nu!

Dar, după ceea ce le făcuseră fetelor vineri, acesta era un lucru greu de dovedit oricăreia dintre ele.
— Pe papa îl urăsc?
Liane cântări atentă răspunsul.
— Nu. Nu înțeleg ce face el.
— Dar *ce face?*
— Încearcă să salveze Franța pentru ca să ne putem întoarce toate trei într-o bună zi, să trăim acolo.
— De ce?
— Fiindcă asta face papa. Toată viața lui, a reprezentat Franța în multe țări diferite. Se îngrijeşte de interesele Franței. Şi acelaşi lucru îl face şi acum. Încearcă să aibă grijă de Franța pentru ca germanii să n-o ruineze pentru totdeauna.
— Atunci de ce toată lumea spune că-i iubeşte pe germani? îi iubeşte?
Era epuizată de întrebările fetiței, dar fiecare avea nevoie de un răspuns bine cugetat. Ceea ce spunea acum avea să rămână în mintea fetelor ani de zile, şi o ştia. Totdeauna aveau să-şi amintească răspunsurile ei, urmând a le influența pentru toată viața părerea despre tatăl lor şi despre ele însele.
— Nu, papa nu iubeşte germanii.
— Îi urăşte?

— Nu cred că papa urăşte pe nimeni. Dar urăşte ceea ce fac ei cu Europa.
Elizabeth dădu încet din cap. Asta avusese nevoie să audă, făcându-l pe tatăl ei să reiasă ca fiind un erou pozitiv.
— O.K,
Se ridică şi urcă încet la etaj s-o găsească pe sora sa. Iar în acea noapte, Liane medită îndelung, profund. Trebuia să facă ceva, iar transferul la o altă şcoală din Washington nu era o soluție. Cunoştea deja răspunsul la propriile ei întrebări, însă detesta s-o facă. Se hotărî să mai aştepte sfatul unui somn de-o noapte, dar a doua zi dimineață nu avea decât acelaşi răspuns. Formă numărul centralei şi ceru o legătură interurbană. Aşteptase până la amiază, după ora Estului, ceea ce în California însemna nouă dimineața. Veni la telefon de îndată, arțăgos:
— Liane? S-a-ntâmplat ceva?
— Nu, unchiule George, nu tocmai.
— Pari bolnavă, sau obosită, sau cam aşa ceva.
Bătrânul avea spirit de observație. De fapt, era şi bolnavă şi obosită, dar acum nu voia s-o recunoască. Se întorcea acasă cu coada între picioare şi asta era destul de rău.
— N-am nimic.

Hotărî să treacă direct la subiect:
— Mai vrei să venim?
— Desigur! răspunse el încântat, şi continuă: adică ți-ai venit în sfârşit în fire?
— Cred că s-ar putea spune aşa. Vreau ca fetele să schimbe şcoala şi m-am gândit că, dacă tot facem asta, am putea la fel de bine să trecem la o schimbare mai mare şi să ne mutăm în California.
George simți pe dată că existau motive mai profunde. Liane era mult prea îndărătnică pentru a fi cedat, altfel decât fiind aproape învinsă. Şi era. Mai mult decât bănuia el.
Au aranjat toate detaliile, Liane stăpânindu-şi tot timpul lacrimile de furie, dar fiind recunoscătoare că avea un loc unde să se refugieze. Situația ar fi putut să fie mult mai rea. Peste tot prin Europa existau oameni rămaşi fără cămin.
— Unchiule George?
— Da, Liane?
— Îți mulțumesc că ne primeşti.
— Liane, nu fi ridicolă. Aici este şi casa ta. Dintotdeauna a fost.
— Îți mulțumesc.
George îi uşurase situația, nemenționând numele lui Armand. Se duse să le spună fetelor.
Marie-Ange îi aruncă o privire ciudată:

— Fugim, nu-i aşa, mami?
Era aproape mai mult decât putea suporta. Se simțea atât de secătuită, încât nu mai putea să îndure nici măcar o singură întrebare.
— Nu, Marie-Ange, îi vorbi ea fiicei sale cu o voce care pe fetiță o surprinse, nu fugim, nu mai mult decât atunci când am plecat de la Paris. Facem ceea ce trebuie, la momentul potrivit, în cel mai cuvenit mod pe care-l ştim. S-ar putea să nu ne placă, dar e cea mai bună alegere pe care-o avem la îndemână şi din acest motiv o vom face.
După care trimise fetele afară, la joacă. Avea nevoie de puțin timp numai pentru sine. Rămase la fereastra dormitorului, privindu-le. Se maturizaseră mult în ultimele patru luni, ca şi ea, mai mult decât se maturizează alți oameni într-o viață întreagă.

Capitolul 27

De Thanksgiving, Liane şi fetele au avut o cină liniştită la Washington, înainte de a pleca. Parcă ar fi locuit într-un oraş de care erau străine. Nimeni nu le dădea telefon, nimeni nu trecea pe la ele, nimeni nu le invita să împartă împreună curcanul sărbătoresc. Asemenea altor milioane de oameni din țară, dimineața s-au dus la biserică, dar s-ar fi putut afla la fel de bine pe-o insulă pustie.

La sfârşitul săptămânii următoare, şi-a împachetat lucrurile pe care le cumpăraseră la sosire, iar Liane a luat bilete la un tren spre Coasta de Vest. Luni s-au urcat în tren şi, preț de-o clipă doar, Liane s-a gândit la Nick şi la momentul când îl văzuse ultima oară, în *Grand Central Station*. Păreau să fi trecut o mie de ani de-atunci, deşi nu fuseseră decât patru luni – patru luni foarte lungi pentru Liane şi pentru fete. S-a simțit uşurată când trenul a ieşit încet din gară. Niciuna dintre ele nu regreta că plecau din Washington. Făcuseră o greşeală întorcându-se. Armand îi spusese să se ducă la San Francisco din capul locului,

dar pe-atunci Liane nu putuse şti ceea ce ştiau acum, preţul pe care-l aveau de plătit pentru asocierea lui cu Pétain şi cu guvernul de la Vichy.
Călătoria de-a latul ţării a fost atât monotonă, cât şi liniştită. Fetele s-au jucat şi au citit, s-au distrat una pe cealaltă, câteodată s-au certat, ceea ce i-a creat lui Liane o ocupaţie. Dar, în cea mai mare parte a timpului, a dormit. Avea senzaţia de a-şi reface puterile, după aproape cinci luni de tensiune chinuitoare, ca să nu mai pomenească şi de lunile de tensiune dinainte. La drept vorbind, viaţa lor nu mai era normală de peste un an. Niciodată nu mai fusese, de la sosirea la Paris, cu aproape optsprezece luni în urmă. Iar acum, deodată, se putea relaxa, fără a se gândi absolut la nimic. Numai când se opreau, în diverse staţii, şi citea ziarele, îşi amintea de restul lumii şi de necazurile lor. Britanicii erau bombardaţi zi şi noapte şi, din câte se vedea, străzile erau pline de moloz. Copiii continuau să fie evacuaţi ori de câte ori era posibil, iar Churchill ordonase R.A.F.[24]-ului să bombardeze Berlinul, lucru care n-a făcut decât să intensifice eforturile lui Hitler de a distruge

[24] Royal Air Force = Forţele Aeriene Regale

Londra.
Dar toate acestea erau greu de crezut, în timp ce treceau printre câmpiile înzăpezite din Nebraska şi priveau munții Stâncoşi apărând, în Colorado. În sfârşit, joi dimineață, s-au trezit la câteva ore de San Francisco. Au intrat în oraş de la sud, prin cele mai urâte cartiere, iar Liane a fost surprinsă că încă mai arăta atât de familiar. Se schimbaseră foarte puține de când revenise ultima oară, cu opt ani în urmă, după moartea tatălui ei.
— Ăsta e? întrebă şocată Marie-Ange. Fetele nu fuseseră niciodată la San Francisco. Nu existase niciun motiv de-a le duce acolo. Tatăl ei nu mai era, iar unchiul George trecuse prin diferitele oraşe unde locuiseră de-a lungul anilor.
— Da, zâmbi Liane. Dar arată mult mai bine decât aici. Asta nu-i o parte foarte frumoasă a oraşului.
— Văd şi eu că nu.
Unchiul George şi şoferul le aşteptau la gară şi au fost escortată acasă la el în stil mare, cu un *Lincoln Continental*. Tocmai sosise de la Detroit, iar fetele au găsit că era o maşină foarte luxoasă. Se vedea bine că, dintr-odată, faptul de-a fi sosit acolo le emoționa. George cumpărase câte o păpuşă

nouă pentru fiecare şi, când au ajuns la casa de pe Broadway, Liane a fost mişcată să vadă câtă osteneală îşi dăduse să aranjeze camerele fetelor. Erau pline de jucării şi jocuri, cu imagini ale personajelor lui Walt Disney pe pereți. În vechea cameră a lui Liane aştepta o enormă vază cu flori. Deşi era 1 decembrie, vremea era blândă, copacii încă înfrunziți şi, în grădină, flori.

— Casa arată minunat, unchiule George.

Făcuse câteva schimbări după moartea tatălui ei, dar în ansamblu locul se modificase mai puțin decât se temuse ea, totul fiind bine condus şi îngrijit. George se împăcase cu vârsta sa înaintată, abandonând petrecerile din tinerețe. Şi cu *Crockett Shipping* făcuse o treabă bună. Şi, într-un mod ciudat, era plăcut că se întorseseră acasă. După dureroasa respingere pe care o întâmpinaseră la Washington timp de aproape cinci luni, sosirea aici era o binecuvântată uşurare, sau cel puțin aşa crezu Liane, până după cină. Fetele se duseseră la culcare, iar ea mai stătea în bibliotecă, jucând domino cu George, cum făcuse adesea cu tatăl ei.

— Ei, Liane. Ți-ai venit în fire?

— În legătură cu ce?

Se prefăcu a fi concentrată asupra jocului.

Ajunsese într-o fundătură.
— Ştii despre ce vorbesc. Mă refer la nebunul cu care te-ai măritat.
Îşi ridică ochii spre ai lui, cu o expresie rece, dură care-l surprinse.
— N-am de gând să discut despre asta cu dumneata, Unchiule George. Sper că m-am exprimat destul de clar.
— Nu-mi vorbi mie pe tonul ăsta. Ai făcut o greşeală şi-o ştii foarte bine.
— Nu ştiu nimic de acest fel. Sunt măritată de unsprezece ani şi jumătate şi-mi iubesc soțul foarte mult.
— Individul e practic un nazist. Şi poate ce „practic” e un termen prea blând. Ai mai putea trăi cu el, după ce-ai aflat asta?
Refuză să-i răspundă.
— Pentru numele lui Dumnezeu, el e la aproape şase mii de mile distanță, iar locul tău este aici. Dacă acum înaintezi acțiune de divorț, au să ți-l acorde sub circumstanțe speciale. Ba chiar te-ai putea duce la Reno, şi-n şase săptămâni ai rezolvat. Iar apoi, tu şi fetele veți putea începe o viață nouă, aici unde vă e locul.
— Locul meu nu e aici. Mă aflu aici fiindcă n-am unde să mă duc cât timp Franța e ocupată. Locul nostru este alături de Armand, şi acolo vom fi imediat ce se

sfârşeşte războiul.
— Am impresia că ai înnebunit.
— Hai să nu mai discutăm, unchiule George. Există în situaţia asta şi unele aspecte pe care nu le ştii.
— Ca de pildă?
— Prefer să nu le discut.
Ca de obicei, avea mâinile legate. Şi nu-i mulţumea lui Armand pentru asta, dar începea să se deprindă să trăiască în tăcere.
— Palavre, cum ştii foarte bine. Şi ştiu şi eu o grămadă. Ca de pildă ce anume te-a alungat val-vârtej din oraş – fetele au fost date afară din şcoală, nimeni nu te mai invita nicăieri, erai o paria.
Ochii ei se opriră, trişti, într-ai lui. Ceea ce spusese era adevărat.
— Cel puţin ai avut atâta minte să vii aici, unde poţi duce o viaţă normală şi decentă.
— Nu şi dacă dumneata mai continui să-mi numeşti soţul nazist, replică ea, cu voce obosită şi tristă. Dacă o faci, acelaşi lucru se va întâmpla şi aici, şi nu pot să plec cu cortul la fiecare cinci luni. Dacă vorbeşti aşa, fetele au s-o plătească exact cum s-a întâmplat la Washington.
Nu-l întrebă de unde primise informaţia, avea legături şi asociaţi peste tot şi de fapt nici nu conta. Spusese adevărul, dar şi ea

spunea acum tot adevărul.
— Ce-ai vrea să zic? Că-i un tip de treabă?
— Nu trebuie să spui nimic, dacă nu-l placi. Dar dacă vorbeşti, reține-mi cuvintele, ai să plângi şi dumneata, la fel ca mine, când fetele vor veni acasă cu vopsea în păr şi cu rochiile rupte de pe spate, cu zvastici pictate pe ele.
Avea lacrimi în ochi, iar George o privi cu compasiune neaşteptată:
— Le-au făcut aşa ceva fetelor?
Liane dădu din cap.
— Cine?
— Alți copii, la şcoală. Fetițe de familie bună. Iar directoarea a spus că nu poate face nimic ca să le împiedice.
— Eu aş fi omorât-o.
— Şi mie mi-ar fi plăcut, însă asta n-ar fi rezolvat problema. După cum s-a exprimat ea, părinții vorbesc iar copiii ascultă, şi întâmplător are dreptate. Aşa că dacă vorbeşti, unchiule George, la fel vor face şi toți ceilalți, iar fetele vor sfârşi având din nou de plătit.
Faptul că şi ea avea de plătit părea normal deja. După ce o ascultă, George stătu mult timp pe gânduri, apoi dădu încet din cap.
— Înțeleg. Nu-mi place, dar înțeleg.
— Bine.

O privi cu blândețe.
— Îmi pare bine că m-ai căutat.
— Şi mie, îi zâmbi ea Niciodată nu fuseseră apropiați, dar acum se bucura să fie cu el. Îi oferea adăpost într-o vreme când avea disperată nevoie. Iar aici, viața părea atât de civilizată şi de departe de război, încât puteai aproape să te prefaci că nu se întâmpla nimic. Aproape, dar nu tocmai. Părea să se afle, însă, la o binecuvântată depărtare
După aceea au mai pălăvrăgit un timp, pe subiecte mai sigure, şi în sfârşit au urcat la etaj, fiecare în camera sa. După ce s-a culcat în vechiul ei pat, Liane a dormit cum n-o mai făcuse de ani de zile. „Ca moartă”, i-a spus ea lui George, a doua zi dimineață. Iar după ce el a plecat de-acasă, a dat câteva telefoane, dar nu la prieteni vechi. Abia dacă mai cunoştea pe cineva în oraş, iar George găsise deja o şcoală pentru fete. Urmau să învețe la *Miss Burke's*, cu începere de lunea următoare. Liane, însă, altceva avea în minte şi, până la sfârşitul după-amiezii, o rezolvase.
— Ce-ai făcut? întrebă George.
— Am spus că mi-am găsit o slujbă. E chiar atât de şocant?
— Aşa cred, da. Dacă ții să faci ceva, de ce

nu te înscrii la Clubul Metropolitan, la o cooperativă de femei, ceva?
— Fiindcă vreau să fac ceva util. Voi lucra pentru Crucea Roşie.
— Pe bani?
— Nu.
— Slavă Domnului.
Aşa ceva ar fi fost prea mult.
— Nu ştiu, Liane. Eşti o fată ciudată. De ce-ai vrea să lucrezi? Şi-ncă zi de zi.
— Ce crezi c-ar trebui să fac? Să stau aici să-ți număr navele cum trec?
— Nu-s numai navele mele, sunt şi ale tale, şi nu ti-ar strica absolut cu nimic. Pari epuizată şi eşti prea slabă. De ce nu te odihneşti sau să joci golf, tenis, ceva?
— Asta o pot face în week-end-uri, cu fetele.
— Eşti țicnită, iar dacă nu bagi de seamă, la bătrânețe vei deveni excentrică!
În taină, însă, era mândru de ea, după cum îi spuse a doua zi unui prieten, la club. Jucau domino la Pacific Union Club, iar George se lăuda cu Liane, la un scotch cu sifon.
— E o femeie a dracului, Lou. Inteligentă, liniştită, stăpânită, seamănă mult cu frate-meu în unele privințe şi-i iute ca un bici. L-a fost foarte greu în Europa.
Povesti că fuseseră acolo la căderea

Parisului dar, urmând sfatul lui Liane, evită să spună că era căsătorită cu un bărbat care reieşise ca fiind nazist.
— E căsătorită? îl privi cu interes prietenul său. Iar George recunoscu în întrebarea lui o deschidere. Voia s-o ajute pe Liane. De câteva zile se gândea, şi ştia exact cum dorea s-o facă.
— Mai mult sau mai puțin. E despărțită în fapt. Şi cred că nu peste mult o să se ducă la Reno. Nu l-a mai văzut de şase luni – ceea ce, la urma urmei, era adevărat – şi habar n-are când o să-l mai revadă.
Şi asta era adevărat. Iar acum, bomba:
— Aş vrea să i-o prezint lui fiu-tău.
— Câți ani are?
— Treizeci şi trei, şi doi copii fermecători.
— Şi Lyman la fel.
Prietenul lui George câştigă partida şi se rezemă de spătar, cu un zâmbet.
— El are treizeci şi şase, treizeci şi şapte în iunie.
Şi era unul dintre cei mai buni avocați din oraş, chipeş ca dracu', sau cel puțin aşa îl găsea George. Provenea dintr-o familie excelentă, studiase la *Cal*, era respectabil şi locuia în San Francisco. Era bărbatul ideal pentru ea şi, dacă Liane nu-l accepta, se găseau destui alții ca el.

— Am să văd ce pot face, spuse Lou.
— Poate organizăm un mic dineu.
A doua zi, George a vorbit cu secretara, peste alte câteva zile, a dat nişte telefoane, iar seara, când Liane s-a întors de la Crucea Roşie, i-a spus şi ei. Lui Liane îi plăcea noua sa muncă, era bine dispusă şi tocmai primise o scrisoare de la Armand – sosită la Washington şi trimisă mai departe în ziua plecării lor. Părea să fie bine, fără a se afla în niciun pericol imediat. Pentru ea, era un motiv continuu de îngrijorare.
— Ce-ai mai făcut azi, unchiule George? îl sărută ea pe frunte şi se aşează să bea un pahar cu el. Aici viața era atât de uşoară, încât aproape se simțea vinovată, măi ales când se gândea la Armand, stând pe muchie de cuțit între cele două puteri ostile pe care le servea. Ştia ce tribut îi cerea asta, iar pe ea iat-o aici, într-o casă splendidă, cu vedere minunată, înconjurată de servitori şi un unchi bogat.
— Am avut o zi destul de bună. A ta cum a fost?
— Interesantă. Coordonăm locurile de cazare în plus pentru unii copii englezi.
— Frumos din partea voastră. Cum o duc fetele?
— Minunat. Sunt sus, îşi fac lecțiile.

Cea mai bună veste pentru ele era că peste zece zile aveau să intre în vacanța de Crăciun.
— Ştii, azi mi-a venit o idee. Te-ar deranja să mă ajuți să dau o mică petrecere? înainte, erai teribil de pricepută la aşa ceva, pe vremea când locuiai cu tatăl tău.
Liane zâmbi amintindu-şi, ceea ce-i readuse în minte gânduri despre Armand – totul îi amintea de el – căci şi pentru el o făcuse, după moartea lui Odile.
— Mulțumesc, unchiule George. Îmi plăcea s-o fac.
— Te superi să mă ajuți şi pe mine? Am cam rămas în urmă cu unele primiri.
— Câtuşi de puțin. Ai ceva anume în minte?
— Mă gândeam la un mic dineu, săptămâna viitoare.
Nu-i spuse că toți invitații acceptaseră deja.
— Cum ți se pare? Cam optsprezece persoane. Şi am putea aduce câțiva muzicanți, ca să dansăm puțin în bibliotecă, după cină.
— Să dansăm? Nu-i cam pretențios pentru un „mic dineu”?
— Nu-ți place să dansezi?
— Desigur.
Apoi, zâmbi. Uitase ce zvăpăiat obişnuise să fie George, şi după câte se părea mai era şi

acum, deşi avea şaptezeci şi trei de ani, căci era sprinten pentru vârsta lui. Se întrebă deodată dacă nu cumva mai avea şi un motiv ascuns, poate vreo văduvă bogată căreia-i făcea curte.

— Aş fi încântată să te ajut. Doar spune-mi ce vrei să fac.

— Eu voi invita oaspeții, tu ocupă-te de restul. Fă-ți rost de o rochie nouă şi frumoasă, comandă nişte flori. Ai să ştii tu ce ai de făcut.

Firește că ştia şi, în seara petrecerii, veni să verifice totul. Toți cei optsprezece invitați aveau să stea la marea masă ovală *Chippendale*. Pe masă erau trei aranjamente mari de trandafiri albi şi galbeni, lumânări de spermanțet înalte, albe ca fildeşul, în complicate sfeşnice de argint, şi aşternuse una dintre fețele de masă din dantelă ale mamei ei pe care le lăsase acolo când plecase din casă. Angajase muzicanți, exact cum dorea unchiul ei. Cântau deja melodii lente, în enormul living, înainte de sosirea musafirilor. Privi în jur, trăgând concluzia că totul era în ordine, când le zări pe Marie-Ange şi pe Elizabeth trăgând cu ochiul peste balustradă.

— Ce faceți voi acolo?

— Putem să ne uităm?

— Un timp.
Le zâmbi şi le trimise un sărut. Purta o rochie de seară din satin bleu-pal cumpărată de la *I. Magnin* în ajun, având exact culoarea ochilor ei. Avea părul pieptănat în sus şi se simțea elegantă cum nu mai fusese de ani de zile.
— Parc-ai fi Cenuşăreasa! şopti sonor Elizabeth de pe scară, iar Liane alergă s-o sărute.
— Îți mulțumesc, iubita mea.
Unchiul George coborî de la etaj, iar oaspeții începură să sosească, petrecerea încălzindu-se. Liane găsea că mergea ca pe roate. George alesese el însuşi locurile, întrucât îi cunoştea pe toți invitații, iar Liane se aşează între doi bărbați foarte agreabili, un agent bursier numit Thomas Mackenzie, cam de vreo patruzeci de ani, divorțat cu trei fii, şi un avocat pe nume Lyman Lawson, căruia-i dădea cam aceeaşi vârstă cu a ei, tot divorțat şi cu două fetițe. Nu peste mult, observând cum o privea unchiul ei, înțelese, încerca s-o prezinte burlacilor din oraş. Fu şocată la acest gând. În fond, era o femeie măritată.
Era o seară plăcută, orchestra cânta minunat, dar Liane se simți dintr-odată îngrozită de ceea ce încerca George şi, cu

multă delicatețe, abordă subiectul a doua zi dimineață, la micul dejun.
— Ei, draga mea, cum te-ai distrat aseară?
Părea extrem de încântat de el însuşi, iar Liane îi zâmbi peste ceaşca de cafea:
— Foarte bine. A fost o seară minunată, unchiule George. Îți mulțumesc.
— N-ai pentru ce. De-un timp voiam să mă achit față de unele obligații dar, fără nicio femeie în casă...
Încearcă să se-arate jalnic, nu reuşi, iar Liane râse:
— Nu-s sigură că te cred.
Apoi îl privi calmă, hotărându-se să apuce taurul de coarne.
— Unchiule George, pot să-ți pun o întrebare foarte grosolană?
— Depinde cât de grosolană e, îi surâse el nepoatei sale.
O plăcea cum nu i se întâmplase de ani de zile. Avea mult curaj, chiar dacă-şi alesese un soț mizerabil. Dar acest lucru avea să se remedieze curând. Ştia că-şi venise în fire. Era o fată de bun simț şi trebuia să se gândească şi la fiicele ei.
— Ce voiai să mă-ntrebi?
— Nu cumva încerci să mă cuplezi cu... ăă... îi... bărbații necăsătoriți din oraş, nu-i aşa?

George simulă inocența, arătându-se amuzat:
— Îi preferi pe cei căsătoriți, Liane?
Personal, avusese întotdeauna o slăbiciune pentru femeile măritate.
— Nu unchiule George. Îl prefer pe soțul meu.
La masă se lăsă pe neașteptate tăcerea.
— Nu cred că strică cu ceva să cunoşti câțiva bărbați din oraş. Nu-i aşa?
Întrebarea, însă, era plină de subînțelesuri.
— Depinde cât ştiu despre situația mea civilă. Cred că sunt măritată sau divorțată?
— Nu-mi aduc aminte ce-am spus, îşi drese el glasul şi luă ziarul. Liane, însă, i-l desprinse cu blândețe din mâini şi-l privi în ochi.
— Aş dori un răspuns. Cred că e foarte important.
— Şi eu, o privi el drept în ochi. Cred că a sosit timpul să priveşti în jur şi să te gândeşti pe îndelete. Omul acela e la aproape şase mii de mile distanță, făcând Dumnezeu ştie ce, lucru pe care nu-l vom discuta, de vreme ce tu nu vrei să-l discutăm. Dar îmi cunoşti părerea despre asta. Şi cred că aici te aşteaptă partide mult mai bune.
— Nu sunt de acord.

Şi, în timp ce-o spunea, se pomeni gândindu-se la Nick Burnham. Îşi alungă din cap gândul şi-şi privi unchiul în față:
— Sunt femeie măritată, unchiule George. Şi astfel intenționez să rămân. Mai intenționez şi să-i rămân credincioasă soțului meu.
Din nou, singura ei infidelitate îi fulgeră în minte, iar Liane o izgoni. Nu-şi putea permite să se mai gândească la el. Visurile la Nick nu duceau nicăieri.
— Că-i eşti credincioasă sau nu te priveşte numai pe tine. Eu m-am gândit doar că s-ar putea să-ți prindă bine să cunoşti câțiva san-franciscani.
— Şi a fost foarte drăguț din partea dumitale. Dar faptul de-a încerca să-mi strici căsnicia nu e deloc frumos.
— N-ai nicio căsnicie, Liane.
Forța spuselor lui o luă prin surprindere.
— Ba am.
— Dar n-ar trebui.
— Nu ai niciun drept să iei hotărârea asta în locul
— Am toate drepturile să-ncerc să te readuc cu picioarele pe pământ. Îți iroseşti tinerețea pentru un bătrân neghiob care trebuie că-i orb de face ceea ce face.
Liane strânse din fălci, în timp ce George

continuă:
— Şi tu eşti o neghioabă nenorocită dacă nu iei nicio măsură.
— Mulţumesc.
Se ridică foarte calmă şi ieşi din încăpere, simţindu-se vinovată şi nerecunoscătoare. Omul avea intenţii bune, dar habar n-avea ce făcea. Niciodată n-avea să-l mai trădeze pe Armand. Niciodată. Nu era o debutantă care să fie vizionată la seri dansante. Şi se simţea dintr-o dată păcălită că făcuse fără să ştie jocul unchiului ei.
Avu şi mai mult această senzaţie după-amiază, când Lyman Lawson a căutat-o la Crucea Roşie. A invitat-o la cină în seara următoare, dar Liane a spus că era ocupată. Lyman n-a fost singurul care s-o caute, brokerul aşezat la masă în partea cealaltă a sunat-o şi el, Liane începând să se simtă extrem de stânjenită din pricina impresiei pe care o crease unchiul ei, cum c-ar fi fost o femeie fără obligaţii. Dar dacă le spunea că nu era astfel, ar fi făcut ca unchiul ei să pară un mincinos. Situaţia s-a înrăutăţit peste câteva zile, când în ziar a apărut un articol despre atrăgătoarea nepoată din New York a lui George Crockett, care se despărţise de soţ şi venise înapoi la San Francisco. Materialul făcea

chiar aluzii că în viitorul apropiat avea să plece într-o vizită de şase săptămâni la Reno.
— Unchiule George, cum au putut?
Stătea în bibliotecă, seara, agitând ziarul spre el.
— Nu le-am spus o vorbă!
Nici măcar nu părea jenat. Era convins că avea dreptate.
— Trebuie să le fi spus. Iar Lyman Lawson mi-a dat din nou telefon, azi după-amiază. Ce dracu' le pot spune oamenilor ăstora?
— Că ți-ar face plăcere să iei cina cu ei într-o seară.
— Dar nu mi-ar plăcea!
— Ți-ar prinde bine.
— Sunt căsătorită. Căsătorită! C-ă-s-ă-t-o-r-i-t-ă. Căsătorită. Nu înțelegi?
— Ştii părerea mea despre asta, Liane.
— Iar dumneata ştii şi părerea mea. Cum ai vrea să le explic, copiilor, faptul că mi-aş înşela soțul? Te-aştepți să uit pur şi simplu că tatăl lor a existat vreodată? Crezi că pot?
— Aşa sper, cu timpul.
Era o campanie căreia habar n-avea cum să-i facă față. George aducea seara oameni în casă, el împreună cu ei, o lua de la Crucea Roşie să ia masa cu prieteni. La Crăciun, avea senzația că întâlniseră

absolut toți bărbații singuri din oraş, şi niciunul dintre ei nu înțelegea că era măritată cât se poate de serios. Era aproape comic, numai că o scotea din minți. Îşi căută refugiul în munca ei şi alături de fete, refuzând toate invitațiile.

— Când ai să ieşi din casa asta, Liane? tună George la ea într-o seară, la partida de domino, iar Liane îşi aruncă mâinile în sus, exasperată:

— Mâine, când plec la lucru.

— Noaptea, vreau să spun.

— Când se va sfârşi războiul şi soțul meu va veni înapoi. Ți se pare destul de curând, sau vrei să mă mut acum?

Striga la el, George era un om bătrân, iar Liane se simțea foarte penibil.

— Te rog, unchiule George, pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă-n pace. Sunt vremuri foarte grele, pentru noi toți. Nu-mi înrăutățți situația. Ştiu că ai intenții bune. Dar nu vreau să ies cu fiii prietenilor dumitale.

— Ar trebui să fii recunoscătoare că ei vor să iasă cu tine.

— De ce-aş fi? Tot ce reprezint eu pentru el e *Crockett Shipping.*

— Şi asta te deranjează, Liane? Ei nu văd la tine numai atât. Eşti o fată foarte drăguță şi

a naibii de deşteaptă.
— În regulă, în regulă. Nu despre asta-i vorba. Vorba e că sunt măritată.
Şi, până la urmă, i-au auzit şi fetele.
— De ce vrea unchiul George să ieşi cu alți bărbați?
— Fiindcă-i nebun, se răsti ea, în timp ce se îmbrăca să plece la lucru.
— Aşa? întrebă intrigată Marie-Ange. Adică senil?
— Nu, vreau să zic... la dracu', ia mai lasă-mă şi tu-n pace...
Dar adevărata problemă era că nu primise nicio scrisoare de la Armand de două săptămâni şi se temea că i se întâmplase ceva. Acest gând însă, nu-l putea împărtăşi fiicelor ei.
— Ascultă, unchiul George are gânduri bune, şi e prea complicat ca să vă explic. Lăsati-o baltă.
— Ai să ieşi cu alți bărbați?
Marie-Ange părea îngrijorată.
— Fireşte că nu, prostuțo. Sunt măritată cu papa.
Părea că altceva nu va mai spune în ultimele zile.
— Cred că domnului Burnham i-a plăcut de tine când ne-am întors cu vaporul. L-am văzut de câteva ori uitându-se la tine ca şi

cum s-ar fi gândit că eşti foarte deosebită.
Adevărul din gura copiilor. Liane se întrerupse un moment din ce făcea, pentru a-şi privi fiica:
— E un om foarte drăguț, Marie-Ange. Şi eu cred despre el că e deosebit. Suntem prieteni foarte buni, dar nimic mai mult. Şi e căsătorit şi el.
— Ba nu e.
— Ba sigur că e.
Liane obosise aproape înainte de a-şi fi început ziua, şi abia aştepta să iasă din casă, trăgându-şi acum ciorapii.
— L-am cunoscut soția pe Normandie, anul trecut, şi pe fiul lui, John.
— Ştiu. Dar ieri scria în ziar că divorțează.
— Zău? îşi simți Liane inima oprindu-se în loc. Unde?
— La New York.
— Unde în ziar, vreau să zic.
Nu citise decât prima pagină, ca să afle ştiri despre război şi întârziase la lucru,
— Nu ştiu. Scria că s-au certat rău şi că el bagă acțiune de divorț şi vrea să țină copilul şi ea nu-l lasă.
Liane era amorțită. Servitoarea o ajută să găsească articolul din ziar. Marie-Ange avusese dreptate. Aşa era. Un articol pe pagina trei. Susținea că Nicholas Burnham

se confrunta într-o dispută înfierbântată cu soția lui. Ea şi Philip Markham iscaseră un scandal la New York, iar Nick înaintase acțiunea de divorț, acuzând adulterul cu Markham. În plus, solicita custodia fiului lor, dar nu se putea şti dacă avea şanse să câştige.

Când Liane a ajuns la cabinetul Crucii Roşii, a fost tentată să-i dea telefon. Dar, ca întotdeauna în trecut, a pus receptorul la loc în furcă înainte de a forma numărul. Chiar dacă el divorța, ea n-o făcea. Pentru ea nu se schimbase nimic, inclusiv sentimentele sale pentru Nick.

Capitolul 28

În săptămâna dinaintea Crăciunului, Nick Burnham a intrat cu pas hotărât în biroul avocatului său.

— Aveți fixată o întâlnire cu domnul Greer, domnule?

— Nu, n-am nicio-ntâlnire.

— Mă tem că e cu un client, iar după aceea va pleca la tribunal.

— Atunci am să aştept.

— Dar nu pot...

Secretara începu să-i țină predica dar, când Nick o privi în ochi, aproape că făcu un pas înapoi. Era un bărbat arătos, însă părea ca şi cum, cu o minimă provocare, ar fi fost gata să ucidă.

— Îi pot spune cine sunteți?

— Nicholas Burnham.

Fata cunoştea numele şi dispăru într-o clipă. Zece minute mai târziu, când clientul plecă, Nick fu introdus în biroul lui Ben Greer.

— Salut, Nick. Ce mai faci?

— Fac bine. Mai mult sau mai puțin.

— Măi să fie.

O singură privire aruncată chipului lui Nick

îi ajunse pentru a şti că situația era încurcată. Nick avea cearcăne sub ochi şi-şi ținea maxilarele atât de încordate încât Greer aproape că putea să-l vadă înghițindu-şi furia.
— Vrei să bei ceva?
— Chiar atât de rău arăt?
Nick începu să se relaxeze puțin şi se rezemă de spătar, afişând un zâmbet ostenit.
— Cred că, în fond, n-a fost chiar atât de rău.
— Se pare că nu, altfel n-ai fi aici. Cu ce te pot ajuta?
— Omoar-o pe nevastă-mea.
O rostise ca şi cum ar fi fost o glumă, dar Ben Greer nu era tocmai sigur. Mai văzuse acea expresie pe chipurile bărbaților şi, cel puțin o dată în cariera lui, sfârşise apărând un om acuzat de omucidere în loc de a-i obține un divorț. Nick, însă, trase adânc aer în piept, se lăsă pe spate şi-şi trecu o mână prin păr. Apoi îl privi pe Ben Greer cu tristețe:
— Ştii, am încercat să fac chestia asta să meargă timp de zece ani, dar pur şi simplu n-am reuşit niciodată.
Nu era un secret în New York, iar Greer o ştia.

— Iar când m-am întors din Europa, în iulie, am încercat s-o conving că voiam să țin nava pe linia de plutire. Pe-atunci, încă era – căută el cuvintele – un mariaj de conveniență în cel mai bun caz, dar voiam să rămânem căsătoriți, de dragul copilului.
Greer dădu din cap. Mai auzise aceeaşi poveste de zece mii de ori.
— Încă de-atunci era încurcată cu Philip Markham. O țineau aşa de un an. Şi i-am dat de înțeles, cât am putut de clar, că-i las frâu liber cu el, dar nu sunt de acord cu divorțul. Şi ştii ce-a făcut ieri ticălosul?
— Mor s-aud.
Nick, însă, nu zâmbi.
— A îndreptat un pistol spre capul fiului meu. Când am venit acasă de la lucru, l-am găsit aşezat în living room-ul meu, calm ca toți dracii. Ținea un pistol spre John şi a spus că dacă nu-i dau drumul lui Hillary, îmi omoară copilul.
În timp ce povestea, Nick deveni palid, iar avocatul se încruntă. Într-adevăr, situația era disperată.
— Pistolul era încărcat, Nick?
— Nu. Dar, atunci, n-am ştiut. Am acceptat divorțul, el a lăsat arma jos...
Retrăind momentul, strânse din dinți şi din pumni.

— Şi atunci tu ce-ai făcut?
— L-am alergat prin toată camera. S-a ales cu trei coaste rupte, un braț fracturat şi doi dinți sparți. Aseară, Hillary s-a mutat din casă şi a încercat să ia şi copilul, l-am spus că dacă mai pune o singură dată mâna pe el sau mai calcă în casa mea, o omor, şi pe ea şi pe Markham. Şi, pe toți sfinții, vorbesc serios.
— Ei, ai motive de divorț.
Dar asta nu prea era o noutate.
— Crezi că poți dovedi adulterul?
— Cu uşurință.
— Dar pe ce temei ai putea câştiga custodia copilului?
— Îmi trebuie mai mult de-atât? A îndreptat un pistol spre el. N-ajunge?
— Pistolul nu era încărcat. Iar cel care a făcut-o era Markham. Nu nevastă-ta.
— A fost şi ea complice. Pur şi simplu a stat acolo, lăsându-l să facă ce voia.
— Probabil ştia că nu era încărcat. Recunosc, a fost un truc ieftin, dar nu reprezintă un argument ca să obții custodia copilului.
— Toate celelalte, da. E o mamă denaturată, o doare-n cot de John, niciodată nu i-a păsat de el. A vrut să avorteze înainte de naştere, şi niciodată nu

l-a învrednicit cu o privire. Când am rămas în Europa, după ce s-a declarat războiul, l-a aruncat pe mâna maică-si timp de zece luni şi nu l-a vizitat niciodată până n-am venit eu acasă. E o mamă complet denaturată față de el! Denaturată, m-auzi?
Nick era frenetic şi începu să se-nvârtă prin cameră. Nu trebuia s-o fi ascultat pe Liane. Trebuia s-o fi părăsit pe Hillary cu şase luni în urmă şi să se lupte încă de pe-atunci pentru custodia copilului. Dar n-o făcuse. Iar acum, o pierduse şi pe ea. Dacă era liber, cine ştie ce s-ar fi putut întâmpla. Era o pierdere pe care continua s-o simtă, aşa cum i se întâmpla de aproape o jumătate de an.
— E dispusă să cedeze custodia copilului?
Nick se sili să revină cu gândul la Hillary şi clătină din cap.
— Se teme de ce va spune lumea dacă renunță la el. Se teme că o vor considera o beţivă şi o târfă, ceea ce şi este, dar nu vrea s-o recunoască față de tot oraşul. Ar putea foarte bine s-o facă, s-a culcat cu toți, pentru Dumnezeu.
Însă nu şi în ultima vreme, trebuia să admită. Îi fusese fidelă lui Markham, aşa cum lui nu-i fusese niciodată.
— Vei avea parte de-o luptă aspră, Nick.

Foarte aspră. Divorțul va fi un fleac, în situația dată, vrea şi ea~să scape, dar cazurile de custodie sunt o porcărie. Tribunalul e aproape întotdeauna de partea mamei, în afara cazurilor când e o psihopată închisă undeva. Chiar dacă e bețivă, cum ai spus tu, sau târfă, de cele mai multe ori nu-i de-ajuns. Instanța consideră că mamele trebuie să aibă copiii, nu bărbatii.
— Nu şi în cazul ăsta.
— S-ar putea să ai dreptate. Dar trebuie s-o dovedim şi va fi o luptă urâtă. Va trebui să scoți pe tapet toată murdăria pe care-o poți găsi, până la ultimul dram. Chiar vrei să-ți târăşti fiul prin aşa ceva?
— Nu. Dar dacă n-am încotro, o voi face. Iar dacă tu îmi spui că n-am de ales, atunci vom începe o campanie de denigrare care nu va trece cu una cu două. Mi-a furnizat destulă muniție de-a lungul anilor, iar acum o voi folosi pe toată. În ultimă instanță, e spre binele lui Johnny.
Greer dădu din cap. Îi plăceau cazurile dificile.
— Iar dacă ai dreptate şi într-adevăr nu doreşte băiatul, s-ar putea să capituleze.
— S-ar putea.
Dar n-o credea cu adevărat.

— Iar între timp, vreau un ordin de restricție asupra lui Markham, să nu se mai apropie de fiul meu.
— Acum băiatul unde e?
— Încă mai stă în apartament, cu mine. L-am spus servitoarei să n-o primească pe Hillary în casă ca să-şi ia lucrurile. Le voi trimite eu însumi acasă la Markham.
— Are dreptul să vadă copilul.
— Are pe dracu'. Nu atâta timp cât umblă cu un bărbat care-l amenință cu pistolul.
— Asta a fost ca să te impresioneze, Nick.
Glasul lui Greer era chinuitor de calm, dar Nick era prea rănit ca să audă.
— Ei, ia ghici: a reuşit. Acum, preiei cazul?
— Îl iau. Însă vreau să clarificăm ceva de la bun început. Nu pot garanta rezultatul, Nick.
— Nu-mi pasă. Fă tot ce poți.
— Ai să procedezi cum îți spun eu?
— Dacă găsesc că are sens.
Zâmbi, iar Greer îl amenință cu degetul, peste birou.
— În regulă, în regulă. Cât timp crezi că va lua?
— Poți fi de acord s-o laşi la Reno pentru divorț. Astfel, nu va dura decât şase săptămâni. Dar problema custodiei s-ar putea să ia mai mult.

— Cât de mult? Nu vreau ca Johnny să trăiască cu chestia asta pe cap, sau pe capul meu.
— Poate un an.
— Căcat. Dar dacă învinge, o să dispară definitiv din viața lui?
— S-ar putea. Mai poți încerca şi s-o cumperi.
Nick clătină din cap:
— N-o să țină. Are un fond de şase milioane de dolari, iar Markham valorează şi el o mică avere.
— Cu atât mai bine. Va trebui să câştigăm onest.
— Iar dacă nu poți, trişează, rânji Nick, iar Ben Greer rânji şi el.
— Spune-mi cum, şi-am s-o fac. Oricum, azi am să-ți obțin ordinul ăla de restricție. Trebuie să fiu în instanță peste o jumătate de oră.
Îşi privi ceasul.
— Şi vreau să mă-ntâlnesc cu tine ca să facem planurile de campanie. Ce zici de săptămâna viitoare?
Nick se arătă dezamăgit:
— Mai devreme nu se poate?
— Cazul ăsta nu va ajunge în instanță timp de cel puțin şase luni.
— În regulă. Dar, Ben... îşi privi el

concentrat avocatul, peste birou... nu uita un lucru.
— Care?
— Am de gând să câştig.

Capitolul 29

Nick n-a mai văzut-o pe Hillary câteva zile şi, când ea a revenit la apartament, o aştepta. Hillary a intrat cu cheia ei, la o oră când îl credea plecat la lucru, şi a urcat tiptil la etaj. Dar Nick bănuise că va face aşa ceva şi, după plecarea ei, nu se mai dusese la birou. Îşi luase de lucru acasă şi nu-l lăsa pe Johnny să meargă la şcoală. Când Hillary a deschis uşa, băiatul era în camera lui, dar Nick apăru imediat în spatele ei.

— Ieşi afară din casa noastră.

Femeia tresări puternic când îi auzi glasul în spatele ei şi, întorcându-se, văzu că era țeapăn şi palid şi deodată se temu că o va lovi.

— Am venit după fiul meu.

Încerca să pară nonşalantă, dar Nick observă că tremura. Apoi, Hillary se întoarse spre John:

— Fă-ți bagajul. Vii cu mine.

Copilul privi imediat spre tatăl său.

— Johnny, te rog să mă aştepți jos, în cabinet. Vreau să discut cu mama ta.

— Fă-ți bagajul, repetă Hillary, cu vocea

ascuțită. Nick traversă odaia şi, cu blândețe, îl scoase de-acolo pe copilul speriat.
— Tăticule, o să mă ia de-aici?
— Nu, fiule, n-o să te ia. Totul va fi bine. E supărată doar. Acum, aşteaptă-mă jos. Aşa, fii băiat cuminte.
Îl privi coborând precipitat spre holul de la parter, după care se întoarse pe palierul de sus şi reveni în camera copilului, unde Hillary arunca haine într-o valiză.
— Nu-ți pierde vremea, Hil. Dau telefon la poliție şi-au să te-arunce afară cu un şut în fund. Sau preferi să pleci acum şi să mă scuteşti de osteneală?
— Nu-l poți ține aici pe copilul meu. Îl iau cu mine, se răsuci ea, aruncând flăcări din ochi.
— Eşti o târfă. Nu meriți să fii mama lui.
Hillary îşi plesni soțul, iar el o apucă de braț:
— Acum, afară din casa mea. Întoarce-te la ticălosul ăla care te vrea. Eu nu te vreau.
Hillary îl sfâşie din privire, plină de turbare neputincioasă. Ştia că nu putea câştiga lupta. Dar avea s-o facă. Orice ar fi, avea să lupte.
— Locul fiului meu e lângă mine.
— Nu alături de un om care i-a ochit capul

cu un pistol ca să mă silească să accept divorțul. Presupun că ați primit ordinele de restricție.
Hillary dădu din cap, lui Markham îi fuseseră înmânate dimineața anterioară.
— Bine. Acum, ieşi din casa asta până nu chem sticleții.
— Nu-mi poți lua fiul, Nick.
Începea să scâncească, iar Nick trebui să facă un efort pentru a n-o lovi. În schimb, smuci uşa şi aşteptă să iasă din cameră.
— Înainte nu l-ai vrut niciodată şi nu văd de ce-ai dori acum altceva.
— Dacă nu-l iau cu mine, o să mi se ruineze numele...
Începu să plângă. Mama lui Philip le făcea deja greutăți. Îşi tocase aproape toată averea cu primele patru neveste, iar acum Philip avea nevoie de ea pentru a-i achita datoriile şi a-i lăsa în cele din urmă toți banii. Îi spusese lui Hillary că trebuia să obțină băiatul sau numai Dumnezeu ştia ce-avea să creadă maică-sa. Trebuia să pună mâna pe el, orice-ar fi fost, iar ea îi spusese lui Philip că aşa avea să se întâmple. Îl cunoştea pe Nick şi, privindu-l acum, ştiu că o aşteptau multe necazuri.
— Ieşi afară!
— Când îl pot vedea?

— După ce ne înfățișăm în instanță.
— Şi asta când va fi?
— La vara viitoare, poate.
— Eşti nebun? Să nu-mi pot vedea copilul până atunci?
Nu aşa îi spuseseră lui Nick avocații, dar puțin îi păsa.
N-avea s-o mai lase pe femeia asta să se apropie de Johnny. Încă mai tremura când se gândea cum îndreptase Markham pistolul spre capul copilului, şi cum stătuse ea alături, pasivă, lăsându-l în pace. Poate ştia că pistolul nu era încărcat, dar Johnny nu ştia. Fusese îngrozit, palid ca moartea, cu respirația chinuită. Simplul gând îl făcea pe Nick să-i vină iar s-o omoare.
— Nu meriți să mai vezi vreodată copilul ăsta, după ceea ce-ai făcut.
— N-am făcut niciun căcat! răcni ea la el. Philip încerca doar să te sperie.
— Felicitări. Sper că veți fi foarte fericiți. E bărbatul ideal pentru tine, Hil. Nu-mi pare rău decât că nu l-ai cunoscut mai din timp
O înşfăcă de braț, smulgând-o afară din camera lui Johnny, în hol, şi o împinse spre palier:
— Acum, cară-te de-aici până nu-ți dau brânci pe scări.
Hillary îl privi straniu un moment;

amenințarea lui i-ar fi servit de minune planurile. Era gravidă şi dorea să avorteze. Dar Philip îi jurase că avea să-i găsească pe cineva în New Jersey. Nu dorea un copil, nu mai mult decât îl dorea ea, însă pentru eventualitatea că nu reuşea să găsească pe cineva decent care să-i provoace avortul, se gândise să se căsătorească, şi încă repede. De unde şi pistolul. Trebuia să se căsătorească înainte ca mama lui să miroasă cum stăteau lucrurile.

— Dacă mă amenințI, Nick, Philip o să te omoare.

— N-are decât să-ncerce.

Îl privi încruntată pe Nick şi coborî încet scara. Era greu de crezut că acela fusese cândva căminul ei. Acum nu mai simțea nimic pentru casa aceea. Niciodată nu simțise. Niciodată nu simțise, pentru Nick, nimic din ceea ce simțea pentru Philip. Iar când ajunse la uşa din față, se răsuci şi-l privi lung, cu ură.

— Nu vei putea câştiga niciodată în instanță, Nick. Niciodată. Mie au să mi-l dea pe Johnny.

— Peste cadavrul meu.

— Asta, îi zâmbi ea dulce, înainte de-a închide uşa, ar fi o plăcere.

Şi, cu aceste cuvinte, plecă, iar Nick se

duse în bibliotecă la John, care plângea încet, culcat pe canapea. Nick se aşează lângă el, mângâindu-l blând pe cap.
— Nu-i nimic, fiule. Nu-i nimic.
Johnny se întoarse spre tatăl său:
— Nu vreau să locuiesc cu ea şi cu bărbatul ăla.
— Nu cred că va fi nevoie.
— Eşti sigur?
— Aproape. Va dura ceva timp, dar vom câştiga. Mă voi duce la tribunal şi ne vom înfrunta în luptă dreaptă.
Se aplecă şi sărută copilul pe păr.
— Iar după vacanța de Crăciun, prietene, ai să te-ntorci la şcoală şi totul va fi exact ca înainte, numai că nu vom mai sta pe-aici decât tu şi cu mine, fără mămica.
— Am crezut că omul ăla voia să mă omoare.
Fălcile lui Nick se strânseră din nou la acest gând.
— Dacă o făcea, l-aş fi omorât.
Iar apoi se sili să-i surâdă băiatului. Trebuia să revină la o viață normală, ştia.
— Nimic de felul acela nu se va mai întâmplă vreodată.
— Dar dacă se-ntorc?
— Nu pot.
— De ce?

— E prea complicat ca să-ți explic, dar judecătoria i-a trimis nişte hârtii în care scrie că nu mai are voie să se-apropie de tine.
Iar în aceeaşi după-amiază, când Johnny se juca în camera lui, Nick făcu alte câteva noi aranjamente. Angajă trei bodyguarzi detaşați de la poliția New York-ului, pentru a lucra în trei schimburi pe zi. Aveau sa aibă alături câte unul tot timpul, în apartament, la şcoală, în parc. Aceştia urmau să devină umbrele lui Johnny.
A doua zi, amândoi au răsuflat uşurați când au citit în rubricile de scandal că Hillary şi Philip Markham plecaseră la Reno. Avocatul lui Nick a anunțat-o că acesta avea să fie de acord cu divorțul de la Reno şi că, atâta timp cât el nu-l contesta, era legal. Hillary nu pierduse vremea. Era foarte grăbită să divorțeze şi să se mărite cu Philip Markham. Iar Nick se bucura, era ajunul Crăciunului şi voia să petreacă o seară liniştită cu Johnny. Au luat cina de Crăciun în apartamentul lor, iar în Ziua de Crăciun s-au dus în parc să se joace. Nick îi cumpărase lui Johnny o bicicletă nouă, o minge de fotbal şi o pereche de skiuri. A încercat skiurile pe o colină mică acoperită cu zăpadă, în timp ce bodyguardul îl privea,

zâmbind. Johnny era un puşti drăguț, iar Nick un tată bun. Spera să câştige procesul. Iar între timp, nimeni n-avea să pună mâna pe Johnny.

Capitolul 30

— Sărbători fericite, unchiule George, îi întinse Liane, spre mirarea lui, un pachet mare. Stăteau în jurul bradului pe care-l împodobise în bibliotecă, la parter. De ani de zile nu mai fusese pom de Crăciun în casă, dar George voia ca fetele să petreacă un Crăciun frumos.

— N-ar trebui ca tu să-mi dai mie daruri!

Cu o expresie jenată, deschise cadoul, părând foarte încântat la vederea halatului de mătase albastru închis cu roşu ca vinul, alături de care Liane îi cumpărase şi o pereche de papuci din piele bleumarin. Îl tachinase în legătură cu halatul zdrențuit pe care-l purta, iar George spusese dintotdeauna că-l avea de patruzeci de ani şi îi plăcea. Fetele i-au dăruit un nou ceas de buzunar, fiind la fel de emoționate ca el. Liane le ajutase să-l aleagă, de la *Shreye's*, şi mai făcuseră şi la şcoală mici cadouri, scrumiere, podoabe pentru pom, ilustrații, iar Elizabeth îi făcuse un mulaj de lut al propriei ei mâini. A fost un Crăciun care i-a umplut ochii de lacrimi, iar Liane era foarte mulțumită. Făcea atâtea pentru ele, încât

se simțea bine să-i facă şi ea o bucurie în schimb.
Au luat masa de Crăciun acasă, după care s-au dus cu toții să vadă decorațiunile de prin oraş. Dar, pe când stăteau în maşină, Liane s-a pomenit că-şi făcea griji pentru Armand şi Crăciunul pe care-l petrecea el la Paris. Bănuia că era un Crăciun mohorât şi ştia cât de dor îi era de ea şi de fete. Era primul Crăciun, după unsprezece ani, pe care nu-l sărbătoreau împreună şi simțea o durere surdă în piept, aflându-se fără Armand.
Unchiul George i-a văzut expresia din ochi, când au coborât la *St Francis* să ia ceaiul, şi i-a părut rău şi lui. Ar fi vrut ca Liane să-l uite pe Armand şi să cunoască un alt bărbat, dar ştia că, la Crăciun, era inevitabil să se gândească la soțul ei.
— Unchiule George, uite! le distraseră fetele amândurora atenția.
Descoperiseră o enormă căsuță din turtă dulce, instalată în hol. Era atât de mare, încât fetițele ar fi putut intra înăuntru, şi era acoperită cu mii de dulciuri şi tone de vată de zahăr.
— La te uită! se opri Liane lângă ele, cu un surâs, dar gândurile-i rătăceau departe, foarte departe. De câteva zile, o bântuia un

sentiment de îngrijorare pentru Armand.

*

— Monsieur de Villiers?

Armand îşi ridică privirea de la birou. Era seara de Crăciun, dar n-avea niciun motiv să nu lucreze, şi mai veniseră la birou şi alți câțiva. De câteva săptămâni, domnea un sentiment de tensiune. Rezistența îşi înteţise eforturile atât de intens în ultima lună, încât oamenii lui Pétain luptau din greu ca să se mențină cu un pas înainte. Iar germanilor nu li se părea deloc amuzant. În scopul de a-şi exprima clar poziția, organizaseră cu două zile în urmă prima execuție publică. Jacques Bonsergeant fusese împuşcat pentru violență împotriva unui ofițer al armatei germane, iar peste Paris se pogorâse un val de deprimare. Nici chiar îmblânzirea consemnului de noapte care urmase, pentru ziua de Crăciun, nu avusese efect. Cafenelelor li s-a permis să stea deschise în noaptea aceea până la orele 02:30 a.m., circulația trebuind să înceteze la trei dimineața. Dar, după execuția lui Bonsergeant, oricum n-a mai vrut nimeni să circule prin oraş, cu excepția nemților.

În anul acela, la Paris era un ger năprasnic, care se potrivea cu starea de spirit a lui

Armand. Avea mâinile aproape amorțite, stând la birou, cu gândul la Liane şi la fiicele lui.

— Monsieur, ați văzut asta? îi înmână cu dispreț tânărul şi zelosul său asistent o coală de hârtie. Era intitulată *La Résistance* şi purta data de 15 decembrie 1940, declarându-se a fi primul număr al singurul buletin de acel gen, publicat de către Comitetul Național pentru Siguranța Publică, dând veşti „despre cum e în realitate11, în opoziție cu propaganda pe care o răspândeau Forțele de Ocupație. Vorbea despre demonstrațiile studențeşti care avuseseră loc în noiembrie, închiderea Universității, la data de 12 ale lunii, şi relata despre actuala sporire a forței de rezistență. Micul buletin anunța că, în decembrie, Rezistența ajunsese mai puternică decât oricând. *„Fiți curajoşi, prieteni, îi vom învinge pe ticăloşi şi pe friți. Franța va supraviețui în ciuda tuturor... Trăiască de Gaulle!"...* Armand o citi şi imediat îi păru rău că nu i-o putea arăta şi lui Liane. Nu îndrăznea să i-o trimită cu vreo scrisoare, pentru a nu fi cumva identificată ca pornind de la el, şi nu-şi putea permite nici s-o păstreze asupra sa. L-o înapoie tânărului şi se întrebă cum o

mai ducea Jacques Perrier. Acesta plecase la Mers-el-Kebir, în Algeria, cu o vară în urmă, pentru a fi lângă de Gaulle. Flota franceză de-acolo fusese vătămată grav, pierind peste o mie de militari. Dar Armand auzise, cu câteva luni în urmă, că Perrier încă mai era în viață, şi spera să supraviețuiască războiului. Acum, însă, noul său asistent îl privea, aşteptând o reactie.

— Nu valorează prea mult. Nu-ți face griji.

— Ce porci! îşi zic adevărata presă.

Slavă Domnului, reflectă tăcut Armand, întrebându-se de ce ținea atât de mult tânărul acela la germani. Lucra în extaz pentru Armand, care reprezenta acum legătura oficială între oamenii lui Pétain şi forțele de ocupație germane din Paris. Se aştepta din partea lor să raporteze predarea colecției de artefacte germanilor, adunarea evreilor la un loc şi descoperirea oricăror agenți posibili ai rezistenței. Era o muncă istovitoare, iar Armand arăta cu zece ani mai bătrân decât la plecarea lui Liane. Pentru el, însă, era o poziție ideală, oferindu-i prilejul de a raporta situații falsificate, ascunzând comorile despre care îi scrisese ei şi ajutându-i pe alții să ajungă în sudul Franței, cel mai adesea

amestecând şi falsificând rapoarte şi documente. Tânărul care-i adusese ziarul reprezenta cel mai mare obstacol. Îl interesa prea mult propria-i muncă, la fel ca acum, când s-ar fi putut afla acasă cu familia sau cu prietena, de Crăciun, însă era prea ocupat încercând să-l impresioneze pe Armand.

— N-ai vrea să pleci acasă, Marchand? S-a făcut târziu.

— Voi pleca împreună cu dumneavoastră, monsieur, zâmbi Marchand. Îl plăcea pe Armand. Era un om mare pentru Franța, nu ca trădătorii ceilalți, care plecaseră în Africa de Nord cu de Gaulle. Dacă în acel moment i-ar fi putut citi lui Armand gândurile, descoperind ura ce mocnea acolo, s-ar fi cutremurat. Dar anii petrecuți în serviciul diplomatic îi erau de mare folos lui Armand. Se arăta tot timpul fermecător, calm şi eficient, şi, uneori, de-a dreptul sclipitor. Din acest motiv îl dorise Pétain atât de mult, deşi nu erau întotdeauna siguri că aveau deplină încredere în el. Cu timpul, dar deocamdată încă nu. Guvernul Pétain era prea nou şi, la urma urmei, era format numai din francezi. Dar nu încăpea nicio îndoială, Armand le fusese de mare folos.

— S-ar putea să mai stau câteva ore, Andre.
— E perfect, domnule.
— Nu vrei să petreci măcar o parte din Crăciun acasă?
Stătuseră acolo toată ziua, iar tânărul îl scotea din minți.
— Crăciunul este mult mai puțin important decât aceste lucruri.
Şi ce făcuseră? Parcurseseră nesfârşite liste de nume ale unor posibili evrei, unii doar pe sfert cu sânge evreiesc, sau pe jumătate, iar alții bănuiți doar, ascunzându-se în suburbii. Era o treabă care-l făcea pe Armand să-i vină rău, dar tânărului îi plăcea mult. Armand expedia ori de câte ori putea grupuri întregi de nume, arzând discret listele în şemineul biroului.
Într-un târziu, ajuns la disperare, Armand se hotărî să plece acasă. Nu-i mai rămăsese nimic de făcut şi nu se mai putea ascunde de faptul că locuința sa era tăcută şi pustie. L-a lăsat pe André Marchand acasă la el, în *La Septiéme*, după care s-a dus în Place du Palais Bourbon, chinuit ca întotdeauna de dorul de Liane şi de fiicele sale.
— Noapte bună, fetelor, le sărută Liane, în paturile lor din casa de pe Broadway. Sărbători fericite!
— Mămico? îşi ridică Marie-Ange capul,

după ce lumina se stinsese, iar Liane se opri în uşă.
— Da?
— De când n-ai mai primit veşti de la papa?
Liane simți familiarul amestec de îngrijorare şi dor înjunghiind-o.
— De puțin timp.
— O duce bine?
— Minunat. Şi-i e foarte dor de voi.
— Pot să-i văd şi eu scrisorile odată?
Liane ezită, apoi dădu din cap. În scrisori erau multe lucruri pe care nu voia să le împărtăşească nimănui, dar fetița avea dreptul la un oarecare contact cu tatăl ei. Iar el avea infim de puțin timp şi hârtie pentru a le scrie prea des fetelor, păstrându-şi cea mai mare parte din energie şi din gânduri pentru Liane.
— Bine.
— Ce spune?
— Că ne iubeşte şi vorbeşte despre război şi despre întâmplările la care asistă.
Marie-Ange dădu din cap şi, în lumina din hol, păru uşurată.
— La şcoala de-aici, nimeni nu spune că e nazist.
— Nici nu e, răspunse Liane, cu o tristețe disperată.
— Ştiu.

Şi, după o pauză:
— Noapte bună, mami. Sărbători fericite.
La aceste cuvinte, Liane străbătu din nou odaia, pentru a o mai săruta o dată. Acum fetița avea aproape unsprezece ani şi creştea foarte rapid.
— Te iubesc foarte mult, îşi înghiți ea lacrimile. Şi tăticul la fel.
Liane văzu că fiica ei avea ochii umezi
— Sper ca războiul să se termine curând. Mi-e aşa de dor de el, izbucni ea în suspine. Şi i-am urât... când... l-au făcut., nazist...
— Şşşt.. Draga mamii... şşş... noi ştim adevărul. Numai asta contează.
Marie-Ange dădu din cap, îşi ținu strâns la piept mama şi apoi se lăsă la loc pe pernă, cu un oftat
— Vreau să vină acasă.
— Va veni. Trebuie doar să ne rugăm să putem fi curând din nou împreună. Acuma, dormi.
— Noapte bună, mamă.
— Noapte bună, iubita mea.
Închise încet uşa şi se duse în camera ei Era opt seara, la Paris se făcuse deja cinci dimineața. Iar Armand zăcea în patul său, în Place du Palais-Bourbon, dormind adânc, extenuat, visându-şi familia.

Capitolul 31

În decembrie, Roosevelt şi-a luat o vacanță de două săptămâni şi s-a dus la pescuit în Caraibe. Când s-a întors, avea o nouă idee revoluționară, programul Lend-Lease pentru Anglia. Era un sistem prin care americanii puteau aproviziona Marea Britanie cu o mare cantitate de muniții, gratuit, în schimbul concesionării bazelor navale de la Newfoundland până în America de Sud, programul îngăduind Statelor Unite să-şi mențină neutralitatea şi în acelaşi timp să-i ajute pe englezi. În ansamblu la sfârşitul anului 1940 America schimbase tonul. Toți recunoşteau în sfârşit că Hitler reprezenta o amenințare de moarte față de supraviețuirea Europei, iar admirația pentru britanici ajunsese la apogeu. Erau un popor viteaz şi nobil, luptând pentru a-şi apăra existența. Iar insistențele lui Churchill de la Londra nu întâlneau urechi surde: „Dați-ne uneltele şi vom termina treaba...” în ziua de 6 ianuarie, Roosevelt a luat cuvântul în fața Congresului. Dorea ca, prin programul Lend-Lease, să le ofere englezilor „uneltele”, astfel că a început o

dezbatere înverşunată, care a făcut prăpăd timp de două luni. Încă mai clocotea, când Hillary Burnham s-a întors de la Reno, la data de 8 februarie, în calitate de femeie liberă.

Ea şi Philip Markham locuiseră la hotelul *Riverside* timp de peste şase săptămâni şi, ca toți ceilalți, când a obținut divorțul, şi-a aruncat verigheta îngustă în râul Truckee. A păstrat inelul cu diamant pe care i-l dăruise Nick alături de verighetă, pentru a-l vinde când avea să se întoarcă la New York. Dar mai întâi avea alte puncte pe agendă. A încercat să-l întâlnească pe Johnny în fața şcolii, dar bodyguardul de serviciu n-a lăsat-o să se apropie de el. În schimb, s-a prezentat la biroul lui Nick, fără a-şi fi fixat audiență, şi a intrat cu forța, în pofida încercărilor zadarnice ale secretarei de a o împiedica. S-a oprit în uşă, într-o haină nouă de culoarea nisipului, purtând pe deget un inel nou cu diamant în formă de pară, care nu i-a scăpat lui Nick neobservat.

— Deci, marele om e aici. Parc-aş fi încercat să intru la Dumnezeu.

Părea plină de sine, ai dracului de rea şi teribil de cochetă. Nick, însă, era imun față de farmecele ei. Îşi ridică privirea de la

birou ca şi cum n-ar fi fost deloc mirat s-o vadă.
— Bună, Hillary. Ce doreşti?
— Într-un cuvânt, pe fiul meu.
— Încearcă altceva. S-ar putea să ai mai mult noroc.
— Am observat. Cine-i malacul care stă lângă el ca o cloşcă?
Ochii lui Nick sclipiră neplăcut.
— Deduc că ai încercat să-l vezi.
— Exact. E şi copilul meu.
— Nu mai e. Ar fi trebuit să te gândeşti mai demult la asta.
— Nu mă poți alunga, Nick, oricât de mult ai vrea. Încă mai sunt mama lui Johnny.
Pe chipul lui, însă, se citea o deplină neînduplecare, în timp ce se ridica şi străbătea încăperea.
— Nu dai o para chioară pe copilul ăsta.
Dar se înşela. Pentru Hillary conta. Urma să se căsătorească în ziua de 12 martie, iar doamna Markham comenta deja despre scandaloasele proceduri legale dintre Hillary şi Nick. Voia ca Hillary să dețină custodia, pentru a nu se isca scandal. Philip şi Hillary provocau destul prin faptul că trăiau împreună.
— Mă căsătoresc peste cinci săptămâni şi vreau ca Johnny să fie de față.

— De ce? Ca să nu vorbească lumea? Du-te dracului!
— Locul lui e lângă mine şi Markham, şi îl iubesc.
— Ciudat.
Nick se rezemă de birou. Nu voia să se apropie mai mult de ea. Parcă ar fi emanat vapori otrăvitori.
— Din câte-mi amintesc, e individul care a lipit ţeava unui pistol de capul copilului meu.
— Of, pentru Dumnezeu, încetează să mai vorbeşti despre asta.
— Tu ai venit să mă cauți. Eu n-am venit la tine. Dacă nu-ți convine ce am de spus, ieşi afară din biroul meu.
— Nu înainte de-a fi de acord să mă laşi să-mi văd fiul. Iar dacă nu, i se îngustară ei ochii, la fel de plini de cruzime ca ai lui, voi obține un ordin judecătoresc şi nu vei mai avea încotro.
Philip o dusese deja să se consulte cu avocații lui şi-i plăcea stilul lor. Erau o gaşcă de ticăloşi duri.
— Chiar aşa? Ei bine, de ce nu-ți pui avocatul să-l sune pe-al meu şi să discute. Poți să economiseşti banii de taxi ca să te deplasezi până aici.
— Mi-o pot permite.

— Adevărat, zâmbi el. Dar logodnicul tău, nu. Am auzit că şi-a terminat bănuții şi-i pe subvenție de la maică-sa.
— Ticălosule...
Îi atinsese un nerv dureros, iar Hillary se duse la uşă, deschizând-o larg.
— Au să te caute avocații mei.
— Casă de piatră!
Uşa se trânti, iar Nick întinse mâna spre telefon şi-l sună pe Ben Greer.
— Ştiu că nu-ți convine, Nick. Dar trebuie s-o laşi să-l vadă. Ai bodyguarzi pentru băiat, aşa că nu-i poate face niciun rău.
— Nu vrea el s-o vadă.
— Nu e destul de mare ca să ia hotărârea asta.
— Cine zice?
— Statul New York.
— Căcat.
— Cred că ai fi mai deştept s-o laşi să-l vadă. Poate îşi va pierde interesul după ce se întâlnesc de câteva ori, iar pentru noi ar da bine în instanță. Vreau neapărat să te gândeşti bine.
Nick se gândi, continuând să rămână îndărătnic, la întâlnirea cu Greer, peste câteva zile, în biroul acestuia.
— Ştii, dacă n-o faci, poate obține un ordin judecătoresc pentru a te forța s-o laşi să

vadă băiatul.
— Aşa a zis şi ea.
— Întâmplător, are dreptate. Apropo, cine îi sunt avocaţii?
— Trebuie să fie oamenii lui Markham: Fulton şi Matthews.
Greer se încruntă la auzul acestor nume.
— Îi cunoşti?
Dădu din cap:
— Sunt duri ai dracului, Nick. Foarte duri.
— Mai duri decât tine? zâmbi Nick, părând însă îngrijorat.
— Sper că nu.
— Sperі că nu? împuţit răspuns. Poţi să-i învingi sau nu?
— Pot, şi am şi făcut-o, dar şi ei m-au bătut de câteva ori. Fapt este că şi-a atras cei mai mari ticăloşi din oraş.
— Nu mă mir㠖. Şi-acum?
— Las-o să vadă băiatul.
— Mi se face rău.
— O să ţi se facă la fel de rău dacă te forţează.
— Bine, bine. – în aceeaşi după-amiază, şi-a pus secretara s-o sune pe Hillary şi să-i propună o vizită în weekend-ul următor.
Se aştepta să răspundă că va fi plecată, dar ea a acceptat şi a apărut în uşă la ora stabilită. Nick îl instruise pe bodyguard să

cheme poliția şi să pună să-l aresteze pe Markham dacă o însoțea. Cu ordinele de restricție încă în vigoare, aşa ar fi fost legal, dar Markham a avut destulă minte să nu se arate. Hillary a venit singură, foarte stăpână pe ea, într-un costum bleumarin şi o haină de vizon pe care i-o dăruise Nick.
El a rămas în cabinetul de la parter, iar bodyguardul s-a postat la uşa camerei copilului, cu instrucțiuni s-o lase deschisă. Nu era sub niciun chip o vizită comodă, iar Hillary, la plecare, s-a şters la ochi şi l-a sărutat pe Johnny:
— O să ne revedem curând, dragul mamei.
După plecarea ei, băiatul a rămas vizibil derutat şi sfâşiat de lacrimile mamei lui.
— Tati, a zis că în fiecare seară plânge până adoarme. Zău că părea tristă...
Johnny era nefericit fără nădejde, arătându-i tatălui său cadourile pe care i le adusese, o nouă şapcă de baseball, câteva pistoale de jucărie, un enorm urs de pluş pentru care el era mult prea mare şi un trenuleț. Habar n-avea ce i-ar fi plăcut băiatului, aşa că-i cumpărase de toate. Iar Nick trebui să-şi reprime alte comentarii. N-ar fi făcut decât să-l tulbure pe copil, şi o ştia. Hillary juca un joc cu el, iar Nick găsea de cuviință să nu-l zăpăcească şi mai mult

decât era deja. Însă situația nu s-a îmbunătățit. Hillary a început să sosească în fiecare duminică, încărcată de cadouri, suspinând disperată în camera copilului ei. Johnny pierdea în greutate şi părea extrem de nervos. Nick îşi informă avocatul:

— Ascultă, îl scoate din minți pe puşti. Nu mai ştie ce să creadă. Şade acolo şi plânge, şi-i bagă pe gât o grămadă de braşoave cum c-ar plânge seară de seară până adoarme.

Îşi trecu o mână prin păr, nervos. Se certase cu băiatul, de dimineață, când o făcuse pe maică-sa curvă. Johnny îi luase apărarea.

— Ți-am spus eu că va fi greu, şi-o să fie şi mai rău până terminăm. Fulton şi Matthews nu sunt proşti, îi spun exact ce să facă. Ei au scris scenariul, iar ea îl joacă perfect.

— Joacă o mică melodramă de toată frumusețea.

— Bineînțeles. Ce te-ai aştepta să facă?

— E capabilă de orice.

Hillary a continuat cu vizitele până în ziua nunții, după care ea şi Philip au petrecut trei săptămâni de miere în Caraibe. De fapt, chiar avea nevoie de odihnă. Nu se mai simțea în apele ei după avortul pe care-l aranjase Philip în Reno, iar vizitele la

Johnny însemnau o tensiune îngrozitoare. Era obosită şi plictisită de-atâta cumpărat de cadouri şi fâlfâit din batiste ude.
— Ascultă, fir-ar să fie, îi spuse ea lui Philip pe plajă la St Croix, nu-i un copil comod şi moare după taică-său. Ce-aştepți să fac în continuare? Am cumpărat tot afurisitul de magazin *Schwarz*. Şi-acum?
— Ei, fă bine şi gândeşte-te la ceva. Maică-mea spune că dacă scandalul ăsta continuă şi când ne vom întoarce, o să-mi taie banii.
— Eşti om în toată firea. Spune-i să te scutească.
Ajunsese la capătul răbdării, iar căldura Caraibelor o făcea să fie nervoasă
— Ce naiba aştepți de la mine?
— Nu ştiu. Ce-ai zice de contul tău? Poate ar fi mai uşor decât să-ncercăm să-l silim pe Burnham să renunțe la copil.
— Nu mă pot atinge de depozit până la vârsta de treizeci şi cinci de ani. Mai sunt şase până atunci.
Beneficiul pe care-l primea îi fusese de mare ajutor, dar nu le ajungea ca să trăiască aşa cum le plăcea lor. Pentru asta, aveau nevoie de ajutorul doamnei Markham.
— Atunci va trebui să obținem copilul. Nick e un tâmpit, dacă ajungem la tribunal, n-o să câştige.

— Asta spune-i-o lui, oftă Hillary, ridicându-şi ochii spre soare. E un tip încăpățânat.
Îl cunoştea prea bine.
— E-un idiot nenorocit. Fiindcă o să piardă şi între timp maică-mea mă scoate din minți.
Privi spre mare, iar Hillary se ridică, pornind pe plajă.
O nemulțumea faptul că Philip trăia atât de mult sub tutela maică-si. Înainte nu păruse să fie aşa, dar acum, da. Când reveni şi se aşează din nou lângă el, oftă, închizând ochii sub soarele strălucitor. Iar problema cu Johnny îi fu alungată repede din minte, când soțul ei se rostogoli deasupra şi începu să-i tragă în jos sutienul costumului de baie.
— Philip, nu!
Dar râdea. Era un om scandalos, lucru care-i plăcuse la el dintru bun început.
— De ce? Nu-i nimeni, pe-o distanță de câteva mile.
— Da' dacă vine cineva?
Gura lui, însă, îi înăbuşi cuvintele, iar peste un moment costumul de baie era dat jos, apoi scos complet, încurcat cu slipul lui aruncat pe nisip, în timp ce amândoi făceau dragoste trântiți pe plajă. Numai la Johnny

nu le stătea gândul.

Capitolul 32

Hillary şi Markham au revenit la New York pe data de 1 aprilie, iar Nick a primit noutăți de la ea peste o săptămână. Era neobişnuit de cald, aşa că Hillary a spus că voia să-l ducă pe Johnny la grădina zoologică. Telefonul ei i-a spulberat speranțele, Nick nădăjduind că poate, la întoarcere, n-avea să-şi mai reia vizitele, dar iat-o că apăruse din nou. Nick stătea în biroul său, vorbind la telefon cu o expresie nemulțumită.

— De ce la zoo?

— De ce nu? întotdeauna i-a plăcut acolo.

Îi plăcea, dar Nick se simțea mai bine cu ea vizitându-l pe Johnny acasă, unde el ştia ce se întâmplă. Iar apoi îşi dădu seama că, dacă refuza, atunci ea probabil i-ar fi spus băiatului, punându-l pe el într-o postură negativă.

— Bine, bine.

A trimis şi bodyguardul, deşi ştia că n-avea niciun motiv de teamă. Hillary trăgea de timp până la data procesului, cumpărând cadouri de la *F.A.O. Schwarz* ca să-şi impresioneze fiul. Însă Nick se simțea mai

bine ştiindu-l pe paznic prin preajmă.
Hillary a apărut punctual sâmbătă după-amiază, la ora două, într-o rochie roşu-aprins, cu pălărie asortată şi mănuşi albe.
— Bună, iubitule, ce mai faci? îi ciripi ea lui Johnny, după cum îşi spuse Nick la plecarea lor. Avusese chiar şi bunul simț de-a încălța pantofi cu tocul plat. Nick reveni în bibliotecă. Avea ceva de lucru. Acum încheiau contracte enorme cu Washington-ul, în cadrul programului Lend-Lease care în sfârşit se pusese în aplicare, în martie. Nick se dusese, chiar, de două ori la Washington, pentru a urmări lobby-ul, iar rezultatele îl mulțumiseră. Se crea o enormă cantitate nouă de lucru pentru el, dar i se triplau şi câştigurile. *Burnham Steel* prospera de minune, grație războiului din Europa.
Aproape ajunsese la jumătatea teancului de lucrări, când răsună o bătaie în uşă şi deodată năvăli bodyguardul, cu sufletul la gură. Fugise tot drumul de la grădina zoologică până acasă. II privi pe Nick cu ochi disperați, ținând încă pistolul în mână.
— Domnule Burnham... Johnny a dispărut...
Chipul omului era palid ca moartea, dar Nick păli şi mai tare, sărind din scaun:

— Ce???
— Nu ştiu ce s-a întâmplat... Nu înțeleg... erau chiar acolo, lângă mine, şi ea a vrut să-i arate ceva lângă cuşca leilor, şi deodată au luat-o la fugă... şi mai erau trei bărbați. Aveau o maşină, parcată pe iarbă. Am fugit de mama focului, da' mi-a fost frică să trag, ca să nu-l nimeresc pe băiat...
Deodată, în ochii paznicului luciră lacrimi, îl plăcea pe băiat, îl plăcea pe Nick şi dăduse greş dezonorant.
— Christoase... nu ştiu ce să spun...
Părea zdrobit, iar Nick îi apucă umerii în mâinile sale puternice şi-l zgâlțâi ca pe un copil mic:
— Ai lăsat-o să-mi ia fiul? Ai lăsat-o...
Devenise aproape incoerent de furie şi trebui să facă eforturi pentru a se stăpâni. Îl îmbrânci peste birou, apoi înhăță telefonul să anunțe poliția, după care îl sună pe Greer acasă. Cele mai negre temeri i se adeveriseră, li luaseră copilul, ducându-l Dumnezeu ştie unde. Poliția sosi în nicio jumătate de oră, iar Greer imediat după aceea.
— Mi-a răpit fiul.
Vorbea cu glas tremurător, iar bodyguardul îi puse în temă în timp ce Nick se întorcea spre Ben:

— Vreau să fie găsit, iar pe ea, aruncată în puşcărie.
— Nu poți face asta, Nick, răspunse Ben, cu ochii trişti, dar glasul calm.
— Nu pot pe dracu'. Cum rămâne cu legea Lindbergh?
— E mama lui, nu-i acelaşi lucru.
— Markham nu e. El a aranjat totul. Fir-ar al dracului... Ben îi puse mâna pe umăr, calm:
— Vor găsi băiatul.
— Şi pe urmă?
Nick avea lacrimi în ochi, iar bărbia îi tremura ca unui copil.
— Am să-l pierd în instanță? Dracu' să mă ia, n-am nicio cale de a-mi păstra fiul?
După care urcă la etaj şi trânti uşa camerei, ascunzându-şi fața în mâini şi începând să plângă încet.

Capitolul 33

Liane a citit ziarele de-a doua zi din San Francisco. JOHNNY BURNHAM DISPĂRUȚI anunța titlul şi, imediat mai jos, MOŞTENITORUL LUI *BURNHAM STEEL* RĂPIT. Citind, îşi simți inima tresărind în piept, şi abia la lectura paragrafului următor, ținând ziarul cu mâini tremurătoare, îşi dădu seama că Hillary îl răpise. Ştia că Nick trebuia să fie zdrobit şi, încă o dată, se gândi să-i dea telefon. Dar acum ce-ar fi putut face? Să-i prezinte regretele ei? N-avea niciun rost să-l întrebe cum se simțea. O ştia din ziar. Îl căuta pe John, înnebunit.

Urmări ştirile pe parcursul următoarelor două luni, timp în care Johnny continua să rămână de negăsit, toate veştile fiind sumbre.

În acest interval, într-un moment de demență, Hess, unul dintre principalii comandanți ai lui Hitler, executase un zbor solitar în Marea Britanie, pentru a încerca să-i convingă să se predea. Dar s-a prăbuşit, a fost arestat pe loc, iar Hitler l-a declarat nebun. Dar nu era atât de nebun

pe cât părea. Spre sfârşitul lunii iunie, a devenit evident ce anume încercase să facă. Dorise ca englezii să capituleze, pentru ca Hitler să nu deschidă ceea ce germanii numeau Frontul de Vest. În ziua de 22 iunie, Hitler a invadat Rusia, încălcând pactul de neagresiune reciprocă şi trecând frontierele pe toată lungimea lor, cu covârşitoare pierderi de vieți omeneşti, în unsprezece zile, germanii ocupaseră o regiune mai întinsă decât Franța. Singurul câştig rezultat a fost acela că, în 25 iulie, mâna dreaptă a lui Roosevelt, Harry Hopkins, a zburat la Moscova pentru a le propune ruşilor un program Lend-Lease. L-au refuzat, devenind clar că singura izbândă a lui Hopkins a constat în organizarea unei consfătuiri între Churchill şi Roosevelt, pe data de 9 august, care a avut loc la Argentina Bay, în Newfoundland, unde a luat naştere Carta Atlanticului. A fost prima întâlnire dintre Churchill şi Roosevelt, fiecare sosind la bordul câte unei nave, Churchill cu *Prince de Wales*, iar Roosevelt cu *Augusta.* S-au deplasat de pe un vas pe altul, ambele păstrând camuflajul total de război. Amândoi au fost foarte mulțumiți de rezultate, urmând ca Marea Britanie să primească noi ajutoare. Dar

Johnny Burnham încă nu fusese găsit nicăieri.
Data înfățișării în instanță fusese amânată de mult, iar în cele patru luni trecute de la dispariția lui Johnny, Nick Burnham slăbise cu cincisprezece kilograme. O armată de anchetatori şi bodyguarzi trecuseră prin ciur Statele Unite, ajungând până în Canada, căutând pretutindeni. Băiatul, însă, pur şi simplu nu era niciunde. Pentru prima oară, Hillary se dovedise mai abilă ca el. Nick nu spera decât ca Johnny să fie în siguranță. Iar apoi, ca prin farmec şi de nicăieri, în 18 august, Nick a primit un telefon. Un copil care semăna mult cu John fusese depistat în Carolina de Sud, lângă o veche stațiune balneară, cândva la mare modă. Era însă cu părinții, iar mama sa era blondă. Nick a închiriat un avion şi a zburat personal acolo, cu trei bodyguarzi, fiind aşteptați de încă o duzină de oameni – şi i-a găsit: Johnny, Philip Markham şi Hillary, cu părul vopsit blond. Închiriaseră o casă mică, antebelică, locuind cu două servitoare negrese şi cu un valet bătrân. Markham îi jurase maică-si că scandalul avea să ia sfârşit, lucru de care fusese convins, dar răpirea nu făcuse decât să agraveze

situația. Acum bătrâna doamnă Markham era îngrozită că fiul ei va ajunge la închisoare. Ea le finanțase ascunzătoarea secretă, până urmau să se liniştească lucrurile. Însă dorea să înapoieze copilul. În cele din urmă a reieşit că, din disperare şi remuşcări față de Nick, doamna Markham a fost aceea care i-a dat telefon.

Când Markham a auzit megafoanele şi bodyguarzii înconjurându-i locuința, primul său impuls a fost de a fugi. Dar era mult prea târziu. În fața lui se aflau doi oameni cu pistoale.

— Oh, pentru Dumnezeu...

Încercă să-şi forțeze scăparea:

— Luați puştiul.

Cei doi îl luară, dar Nick se apropie de Philip, cu o expresie ucigaşă în ochi.

— Dacă te mai apropii o singură dată de noi, ticălosule, te omor cu mâna mea. Înțelegi?

Îl apucă de beregată, sub privirile paznicilor înarmați, în timp ce Hillary se repezea la ei, smucindu-l cu putere de brațe:

— Pentru Dumnezeu, dă-i drumul!

— Dumnezeu n-are nimic de-a face în treaba asta.

Se întoarse spre Hillary şi o plesni puternic peste față cu dosul mâinii. Philip îl înhăță

şi-i dădu un pumn în falcă. Lui Nick îi răsună în cap un scrâşnet şi se clătină gata să cadă, după care însă se ridică din nou şi-i dădu la rândul său un pumn lui Markham, în timp ce Hillary zbiera.

— Opriți... opriți!

Dar Nick îşi pierduse deja controlul şi, înşfăcându-l pe Markham de cap, îl trânti de pământ, după care se ridică, lăsându-l acolo sângerând abundent dintr-o tăietură de deasupra ochiului şi gemând încet cu fața în țărână. Hillary se aruncă asupra lui Nick, zgâriindu-l pe față, dar el reuşi s-o împingă la o parte şi pomi cu pas ferm spre fiul său.

— Haide, tigrule. Să mergem acasă.

Falca îl durea îngrozitor, dar nu simți nicio suferință când îl luă pe Johnny de mână şi, sub acoperirea bodyguarzilor, îl conduse spre maşina care-i aştepta. Nu mai avu loc niciun conflict. Rămăseseră pe loc Hillary, Markham, doborât la pământ, şi două servitoare negrese care priveau de pe veranda din față a micii case. În maşină, Nick îşi trase fiul lângă el şi, fără jenă, se lăsă podidit de lacrimi, în timp ce-l săruta pe față. Trăise patru luni de iad şi spera să nu i se mai întâmple niciodată.

— O, tati, îl strânse cu putere Johnny;

tocmai împlinise zece ani şi părea să fi crescut cu un cap. Am vrut să te anunț că sunt bine, da' nu m-au lăsat să-ți dau telefon.
— Ți-au făcut vreun rău, fiule?
Nick se şterse la ochi, dar Johnny scutură din cap:
— Nu. S-au purtat ca lumea. Mami a zis că domnu' Markham voia să fie de-acum înainte tatăl meu. Dar când a venit mama lui în vizită, ea a spus că trebuie să mă dea înapoi, sau măcar să-ți trimită vorbă că fac bine.
Şi atunci, dintr-odată, Nick ştiu cine-i dăduse telefonul, îşi jură să-i mulțumească, la întoarcere.
— A mai spus că n-o să-i mai dea niciodată niciun ban, niciodată, şi că probabil o să ajungă la puşcărie.
Dar Nick ştia că nu era adevărat. Îşi dorea să fi fost.
— S-a purtat tot timpul foarte frumos cu mine şi întreba ce mai fac. Da' mami zice că-i o cățea bătrână.
Paznicii şi Nick zâmbiră. Johnny a avut multe de spus, în drum spre casă, dar tot ce-a putut deduce Nick a fost că planul le scăpase din mână şi habar n-aveau ce să facă cu copilul, odată ce-l răpiseră.

— Tot va mai trebui să ne judecăm cu mami?
— De îndată ce putem.
Această noutate a părut să-l doboare, dar seara, aflat în siguranță acasă, în patul său, John şi-a ținut tatăl de mână, zâmbindu-i. Iar Nick a şezut alături veghindu-l până a adormit, după care s-a dus încet în camera lui, întrebându-se când aveau să se sfârşească toate.
A doua zi, la San Francisco, Liane a citit vestea cea bună. JOHNNY BURNHAM GĂSIT. Şi, peste o săptămână, data procesului s-a stabilit din nou. Judecata avea să înceapă la 1 octombrie, daria acea dată, au eclipsat-o ştirile despre conferințele de la Moscova, între Averell Harriman, Lordul Beaverbrook şi Molotov, ministrul de externe al lui Stalin. Rezultatul a constat în semnarea unui protocol prin care Statele Unite şi Marea Britanie trimiteau provizii Rusiei, iar Harriman încheiase o înțelegere Lend-Lease cu sovieticii pentru ajutoare în valoare de un miliard de dolari. Stalin dorise ca Statele Unite să intre în război dar, conform instrucțiunilor lui Roosevelt, Harriman refuzase. Rusia trebuia să fie mulțumită cu provizii şi cu arme. La vremea când aceste

ştiri se mai răciseră puțin, Liane a citit că, la New York, procesul Burnham-Markham era în plină desfăşurare.

Capitolul 34

Hillary a intrat în tribunal cu un costum gri închis, o pălărie albă şi părul revenit la culoarea naturală, în compania ambilor parteneri superiori ai firmei de avocatură care o reprezenta. Aşezându-se pe un scaun, între ei, părea extrem de degajată. În latura sa a sălii, Nick stătea cu Ben Greer, care a trebuit să-i amintească să nu se mai încrunte atât de feroce.

Cauza a fost prezentată în fața completului de judecată, problema custodiei asupra fiului lor John, în vârstă de zece ani, şi părților li s-a dat posibilitatea să se explice. Ben Greer a înfățişat un portret al lui Hillary ca femeie care nu-şi dorise niciodată un copil, îşi văzuse fiul doar rareori, pleca în voiaje prelungite fără să-l ia cu ea şi, se susținea, trăia într-o extremă promiscuitate.

Maeştrii Fulton şi Matthews, pe de altă parte, au explicat că-şi iubea fiul cu pasiune, iar refuzul soțului ei de a o lăsa să ia copilul cu ea, când îl părăsise, o împinsese la limita isteriei şi a nebuniei. Domnul Markham a fost prezentat ca un

om care adora copiii şi dorea ca acum să-şi ajute soția în a-i oferi lui Johnny un cămin. Dar – au continuat ei – Nick Burnham era atât de devorat de gelozie şi de violent, încât îşi amenințase soția şi făcuse totul pentru a-i submina relația cu băiatul, totul numai fiindcă nu suporta gândul că soția sa dorea să divorțeze. Şi povestea a continuat tot aşa. Problema răpirii a fost manevrată cu mare grijă. Complet distrusă de pierderea singurului ei copil şi neajutorată în fața amenințărilor lui Nick, Hillary îl luase pe John, sperând să aştepte până vor compărea cu toții în fața instanței. Iar apoi, situația i-a scăpat de sub control. Se temea prea tare de Nick ca să se întoarcă... se temea că Nick ar putea lovi copilul... în timp ce stătea în sala de judecată, ascultându-i cum depănau firul, Nick abia se abținea să nu se ridice în picioare şi să urle. Mai rău, recunoştea ce trupă respectabilă formau. Fulton şi Matthews erau cei mai buni şi, cu toate că şi Ben Greer era priceput, Nick începea să se teamă că nu le putea face față.

Procesul urma să continue timp de două sau trei săptămâni, iar în final Johnny însuşi a apărut ca martor-cheie. În cea de-a treia săptămână a procesului, însă, băiatul

s-a îmbolnăvit de oreion, iar judecătorul a acordat o amânare. Procesul urma să se reia la data de 14 noiembrie, în ultimă instanță, Nick şi avocatul său au considerat că întreruperea le prinsese bine. Aveau timp să se regrupeze şi să-şi adune martori suplimentari, deşi Nick era dezamăgit de cât de puțini voiau să depună mărturie. Oamenii nu doreau să se implice. Nimeni nu ştia sigur... trecuse o vreme... nici chiar doamna Markham n-a vrut să depună pentru el. Nick n-a putut obține decât o mână de servitoare care o urau pe Hillary dar, din câte spuneau ele, n-o văzuseră niciodată neglijând efectiv copilul. La sfârşitul celei de-a doua zile în instanță, când soții Markham au plecat, Nick şi-a aruncat mâinile în sus şi s-a retras cu Ben Greer să se sfătuiască.

— Iisuse Christoase, de ce face asta, Ben? Nici măcar nu doreşte copilul.

— Acum nu mai poate da înapoi. A ajuns prea departe. Majoritatea procedurilor judecătoreşti merg astfel. Până ajungi la capăt, nimeni nu mai vrea s-o fi făcut. Dar maşinăria justiției e greu de dat înapoi.

A doua zi, în disperare de cauză, a încercat s-o cumpere, şi preț de-un scurt moment a crezut că lupta era câştigată. A văzut licărul

de interes în ochii lui Markham, când s-au întâlnit în holurile tribunalului, dar în ochii lui Hillary nu se citea nimic. Iar după ce Nick a plecat, pradă disperării, Philip a apucat-o de braț:
— De ce naiba l-ai refuzat? Cu ce crezi că mai trăim, câțiva ani? Nu poți să te-atingi de depozit şi ştii ce-a spus maică-mea.
— Mă doare-n cot. De la el nu iau nici zece centi.
— Tâmpito, o înhăță el iarăşi de braț, iar Hillary se smulse din strânsoare.
— Lua-v-ar dracu' pe-amândoi. Eu îl vreau pe fiul meu.
— De ce? Nici măcar nu-ți plac copiii.
— E al meu.
Ca o haină de blană, o bijuterie sau un trofeu de război, pe care nu-l dorea, dar îl reclama.
— De ce să-i dau eu ceva lui Nick?
— Pentru Dumnezeu, ia banii.
— N-am nevoie de bani, îl privi ea de sus, cu ochi de gheață.
— A, ba ai, cum să nu. Amândoi avem nevoie.
— O să se răzgândească maică-ta.
Era o posibilitate pe care conta şi el. Dar, în caz contrar, urma o luptă pe cane n-o aştepta cu nerăbdare. Era posibil chiar să

trebuiască să se-apuce de muncit, ceea ce n-avea deloc de gând. Şi ştia că Hillary n-ar fi făcut-o niciodată. Ea, însă, se gândise la un lucru care lui îi scăpase.
— N-ai auzit de pensia alimentară? îi surâse, dulce. Nick va dori să se asigure că Johnny are tot ce vrea. Şi noi la fel. A îi făcu o reverență, iar Philip râânji:
— Eşti groaznic de isteață pentru o fată atât de drăgălaşă.
O sărută pe obraz şi reveniră în sală, unde bătălia continuă. Judecătorul promisese că vor termina până la Tranksgiving Day, gând care pe Nick îl făcea să se încordeze. Dacă pierdea? Ce-avea să facă? Era de neconceput să se gândească la o viață fără fiul său. Nici măcar nu îndrăznea să şi-o imagineze. Şi deodată, observă că ajunseseră la capăt, iar avocații îşi rosteau declarațiile de închidere. Johnny compăruse deja la bară, dar se prezentase copilăreşte, confuz, sfâşiat între ambii părinți, un tată pe care-l adora şi o mamă care suspina zgomotos în plină instanță şi pentru care-i părea foarte rău.
Judecătorul le explicase tuturor că, în mod normal, avea nevoie de o săptămână sau două ca să se hotărască, dar dată fiind încordarea existentă de aproape un an în

ambele familii, publicitatea din presa națională şi tensiunea asupra copilului, de astă dată intenționa să ajungă mai rapid la o decizie. Aveau să fie anunțați de următoarea întrunire a curții, între timp toți urmând să se ducă acasă şi să aştepte, în acea zi, când Nick a ieşit din tribunal, în față i-au fulgerat blitz-uri fotografice, reporterii apărând ca de obicei:
— Ce-au spus, Nick?...
— Unde-i copilul?...
— Cine va câştiga?...
— Credeți că o să-l răpească iarăşi?...
Aproape că se obişnuiseră cu tirul întrebărilor, iar Hillary, când părăsi tribunalul, se opri cu Philip pe treptele din față şi le adresă un surâs fermecător. Urcându-se în limuzină, Nick se rezemă de spătarul fotoliului şi închise ochii. Pusese la loc câte ceva din greutatea pierdută în timpul dispariției lui Johnny dar, la patruzeci de ani, se simțea de două ori mai bătrân.
Îl privi pe Greer, care citea alături nişte însemnări, şi clătină din cap:
— Ştii, uneori cred că nu se va sfârşi niciodată.
— Ba da, îl privi Greer. Se va sfârşi.
— Dar cum?

— Asta nu ştim. Trebuie să aşteptăm hotărârea judecătorului.
Nick oftă:
— Ai idee ce înseamnă să ştii că lucrul care ți-e cel mai scump pe lume trece în mâini străine?
— Nu, clătină încet din cap Greer, nu ştiu. Dar ştiu prin ce treci şi-mi pare îngrozitor de rău.
Îl privi un moment, nu ca avocat, ci ca prieten:
— Sper din toată inima să câştigi, Nick.
— Şi eu. Dar dacă nu câştig? Pot face apel?
— Poți. Însă va dura mult. Sfatul meu ar fi să aştepți. Las-o să stea şase luni cu băiatul şi ți-l va aducea ea înapoi, imediat. Am urmărit-o atent, în toată săptămâna asta, şi-i exact aşa cum spui tu. Dură, rece, vicleană. Nu ține la el. Ai început un lucru, iar ea vrea să te lovească la rându-i, acolo unde te doare mai rău.
— A reuşit.
— Dar n-o va face. Îți va da copilul înapoi, reține ce-ți spun. Tot ce vrea acum e să câştige. Publicitate. Ca să pară o mamă bună. America, maternitatea şi plăcinta cu mere, ştii ce vreau să spun.
Nick zâmbi pentru prima oară într-o săptămână încheiată.

— Nu credeam. Mai mult o interesează nurcile şi Van Cleef.
Greer zâmbi şi el:
— Nu în instanță. E isteață, şi are avocați foarte buni.
Nick îl privi pe omul care-i devenise prieten:
— Şi tu eşti foarte bun.
Iar apoi, cu un nod în gât:
— Indiferent că învingem sau pierdem, Ben, ai fost nemaipomenit. Ştiu că ți-ai dat toată silința.
— Asta nu-nseamnă nimic dacă nu câştigăm.
— Trebuie să câştigăm.
Greer dădu din cap şi amândoi rămaseră tăcuți, privind cerul de iarnă, în timp ce limuzina aluneca cu viteză spre oraş.

*

Săptămâna următoare a fost un chin pentru toți, aşteptând apelul judecătorului. Nick se învârtea prin cameră zi şi noapte, se ducea la birou, alerga acasă, încerca să-şi petreacă fiecare moment liber cu fiul său, iar Greer se simțea ca un tată care aşteaptă să-i nască nevasta. Niciodată nu se mai ataşase atâta de un caz ca de acesta, în ultimul an. Iar în apartamentul soților Markham, Hillary era nervoasă ca o pisică.

Voia să iasă şi, o dată-n viaţă, Philip reuşi să exercite asupra ei o oarecare influenţă, insistând să stea acasă.

— Ce impresie crezi c-o să facă dacă vreun ziarist de scandal te vede la *El Morocco*?

— Şi ce-ar trebui să fac? Să stau aici şi să construiesc un cal de lemn pentru fi-miu?

— Nu face pe deşteapta. E aproape gata.

Nu voia s-o enerveze şi mai mult pe maică-sa. Bătrânei începea să-i pară rău pentru el şi un singur pas greşit ar fi putut strica totul. Aproape că trebuia să stea călare pe Hillary dar, din fericire, ea nu ieşi din casă. Deşi îi era foarte greu, cedă insistenţelor lui Philip. Au jucat table ore-n şir, i-a adus galoane de şampanie ca s-o ţină mulţumită, lucru care nu l-a făcut decât să spere şi mai fierbinte că mama sa avea să se înmoaie curând. Hillary era o femeie costisitoare de întreţinut, şi nici gusturile lui nu erau prea modeste. Aveau multe în comun, după cum sublinia mama lui ori de câte ori avea ocazia, lucruri nici constructive, nici plăcute. Nu că i-ar fi păsat vreunuia dintre ei. Şi, odată ce-aveau să fi pus mâna pe fondurile familiei Markham, sau pe pensia alimentară a lui Johnny, urmau să fie din nou fericiţi. Philip nu făcea decât să acţioneze sigur, după cum i-a spus el

neveste-si, în timp ce-o căra spre enormul lor pat. Tocmai îi smulsese hainele şi le aruncase pe jos, când au auzit telefonul sunând.

Era firma *Fulton & Matthews*. Curtea se întrunea la ora două. Judecătorul ajunsese la o concluzie.

— Aleluia! îi spuse ea cu un rânjet lui Philip, ridicându-se în picioare lângă pat, goală. La noapte voi fi liberă!

Capitolul 35

Judecătorul a intrat înnegurat în sala de tribunal, cu roba fâlfâindu-i şi chipul hotărât. Aprodul a făcut anunțul necesar. Toți s-au ridicat, apoi s-au aşezat din nou. Pe scaunul său, Nicholas stătea ascultând cu răsuflarea tăiată. Johnny era acasă, în aşteptarea veştii, Nick nu dorise să-l expună tensiunii de-acolo, iar coridoarele de-afară erau deja ticsite de reporteri. Ca nişte vulturi, simțiseră miros de came şi cineva din tribunal le vânduse pontul. Părțile implicate în cauză abia reuşiseră să-şi croiască drum înăuntru, cu forța.

— Domnule Burnham, începu judecătorul, ați fi atât de bun să vă apropiați de bancă?

Nick îl privi pe Ben, surprins. Nu fusese pregătit pentru asta, şi nici Ben, era o abatere de la procedurile obişnuite. Iar apoi, judecătorul se întoarse spre Hillary, cerându-i să facă acelaşi lucru.

Amândoi se ridicară şi merseră spre bancă; s-ar fi putut auzi proverbialul ac căzând. Judecătorul îi privi pe amândoi. Era un om bătrân, cu ochi înțelepți, care părea să fi cugetat foarte profund asupra verdictului.

Fusese un caz păcătos, o decizie grea, deşi pentru Nick soluția dreaptă era cum nu se poate mai limpede.
— Aş dori să vă spun, începu judecătorul, că mă doare inima pentru amândoi. Cui i se poate da un copil? îl tăiem în două? Adevărul este că, într-o asemenea situație, orice-am face, rănim copilul. Divorțul e un lucru foarte urât. Şi, orice hotărâre aş lua, îl rănesc atât pe copil, cât şi pe unul dintre dumneavoastră. Pentru mine este o sursă de mare tristețe faptul că nu v-ați putut lămuri problemele, de dragul copilului.
Se uită la amândoi, după care continuă. Nick îşi simțea palmele asudând, avea spatele umed şi putea să vadă, din felul cum stătea Hillary, că şi ea era foarte nervoasă. Niciunul dintre ei nu prevăzuse acest discurs, care nu făcea decât să înrăutățească lucrurile.
— În orice caz, nu v-ați rezolvat problemele. Sunteți deja divorțați. Recăsătoritã, în cazul dumneavoastră – o privi el pe Hillary-şi din acest motiv-îl privi pe Nick, care nu era pregătit în niciun fel pentru ceea ce urma – consider că micuțul va găsi un cămin mai stabil la dumneavoastră, doamnă Markham. Vă acord copilul.
O privi pe Hillary cu un surâs părintesc,

fusese complet cucerit. Şi deodată, Nick îşi dădu seama ce spusese şi se trezi la viață, explodând, uitând unde se afla.
Se întoarse spre judecător, aproape răcnind:
— Dar a îndreptat un pistol spre capul fiului meu! Ăsta-i bărbatul căruia i-l dați!
— Îi dau copilul fostei dumneavoastră soții. Şi era un pistol neîncărcat, domnule Burnham, din câte-mi amintesc. Soția dumneavoastră ştia. Şi...
Glasul său continuă să murmure, în timp ce Nick se simțea gata să leşine. Se întrebă dacă avea un atac de inimă, sau doar murea de durere.
— ... veți avea posibilitatea să vizitați băiatul. Puteți supune Curții un program de vizitare, sau să-l aranjați între dumneavoastră, cum preferați. Veți preda copilul până la orele optsprezece, astăzi. Şi, în lumina veniturilor dumneavoastră, domnule, Curtea a stabilit suma de două mii de dolari lunar ca pensie alimentară, ceea ce nu considerăm că vă e prea greu.
Hillary câştigase pe toate fronturile şi, radioasă, alergă înapoi şi-l îmbrățişă pe Philip şi pe amândoi avocații, înainte ca judecătorul să fi terminat. Nick se holba la el, clătinând din cap, în timp ce judecătorul

se ridică, iar aprodul anunță:
— Curtea se retrage!
Atunci Nick se răsuci pe călcâie şi ieşi grăbit din tribunal, cu capul în piept şi Ben Greer fugindu-i pe urme. Se îmbulziră prin mulțimea de-afară, refuzând să spună o vorbă şi, în sfârşit, aproape se prăbuşiră în limuzină, în timp ce un fotograf fulgera spre maşină cu blitz-ul; Nick se întoarse spre Ben, privindu-l lung:
— Nu-mi vine să cred ce-am auzit.
— Nici mie.
Totuşi, credea. Ben o mai auzise de multe ori, dar nu acelaşi lucru era valabil şi pentru Nick, care stătu cu chipul împietrit tot drumul până acasă, întrebându-se ce-avea să-i spună fiului său. Avea timp până la ora şase să împacheteze lucrurile lui John şi să-l trimită spre o viață pe care o ştia ca fiind rătăcită. Un moment, se gândi la ce făcuse Hillary. O răpire de copil. Dar n-ar fi putut sta ascunşi la nesfârşit, iar băiatului i-ar fi fost prea greu. Trebuia să respecte verdictul tribunalului, cel puțin pentru un timp.
Nick coborî din maşină şi intră în casă, ca un om care se îndreaptă spre ghilotină. Ben îl urma încet, nesigur dacă să plece sau să rămână, iar când văzu chipul băiatului, îşi

dori să fi plecat. Se citea acolo mai multă durere decât ar fi preferat vreodată să vadă oriunde.

— Am câştigat?

Băieţelul era încordat din toată fiinţa, iar Nick clătină din cap:

— Nu, tigrule. Am pierdut.

Şi, fără alte cuvinte, copilul izbucni în plâns, iar Nick îl strânse în braţe, pe când Ben se întorcea cu spatele, lacrimile şiroindu-i şi lui pe faţă, urându-se pe sine pentru ceea ce nu fusese în stare să facă. Acum, însă, singurul lucru la care se mai putea gândi erau suspinele băiatului.

— N-am să plec, tati! Nu plec! îşi ridică el privirea spre

Nick, sfidător. Am să fug.

— Ba n-ai să fugi. Vei fi bărbat şi vei face ce-a spus judecătorul, şi ne vom vedea din două-n două weekend-uri.

— Nu vreau să te văd în weekend-uri. Vreau să te văd în fiecare zi.

— Ei bine, vom face tot ce putem. Iar Ben spune că mai putem încerca o dată. Putem declara recurs. Va dura un timp, dar s-ar putea ca data viitoare să câştigăm.

— Ba n-o să câştigăm, răspunse distrus copilul. Şi nu vreau să locuiesc cu ei.

— Deocamdată, nu putem face nimic.

Trebuie să aşteptăm puțin timp. Uite, am să-ți dau telefon în fiecare zi. Poți să mă suni oricând vrei...
Dar ochii-i erau prea plini şi glasul îi tremura. Pur şi simplu ținea băiatul strâns la piept şi-şi dorea ca deznodământul să fi fost altul. Viața era atât de nedreaptă. Îl iubea aşa de mult pe băiat, era tot ce-avea. Dar n-avea niciun rost să stăruie asupra acestui gând. Trebuia să-l ajute pe copil şi le era greu amândurora.
— Haide, tigrule. Să facem bagajele.
— Acum? întrebă şocat Johnny. Când trebuie să plec?
Nick înghiți un nod dureros.
— La şase. Judecătorul a considerat că trebuie s-o facem imediat. Aşa că, asta e, prietene.
Ținu uşa deschisă, iar Johnny îl privi cu ochi mari. Părea în stare de şoc, dar nu mai mult decât Nick. Fusese cea mai rea zi din viața lui, şi dintr-a lui John. Şi apoi, în timp ce-şi târa picioarele spre uşă, cu lacrimile şiroindu-i pe față, îşi ridică din nou privirea spre Nick:
— Ai să mă suni în fiecare seară?
Nick dădu din cap, înfruntându-şi lacrimile cu un zâmbet:
— Aşa voi face.

— Juri?
— Jur.
Ridică o mână, iar Johnny i se aruncă din nou în brațe.
Au urcat la etaj şi, sub privirile servitoarelor, au umplut trei genți cu jucării şi cu haine. Nick voia s-o facă el însuşi. Când termină, se ridică şi privi în jur:
— Ar trebui să fie de-ajuns. Restul le poți lăsa aici, pentru când mai vii.
— Crezi c-o să mă lase?
— Sigur că da.
Soneria se auzi fix la ora şase, iar Hillary apăru în prag:
— Pot să intru?
Afişa un zâmbet grețos de dulce, făcându-l pe Nick s-o urască şi mai mult.
— Johnny şi-a împachetat?
Presăra sare pe toate rănile, iar Nick o privi în ochi. Erau tot frumoşi şi negri, dar dincolo de ei nu se zărea niciun suflet de om.
— Precis că eşti foarte mândră de tine.
— Judecătorul a fost un om înțelept.
— E un bătrân senil.
Spera doar ca Ben să fi avut dreptate şi Hillary să se plictisească de copil cât mai curând. Apoi apăru Johnny şi se opri lângă el, privindu-şi mama printre lacrimi.

— Gata, iubitule?
Băiatul scuturã din cap şi se agăţă de Nick. Hillary îşi privi în ochi fostul soţ.
— Are bagajele făcute?
— Da, arătă el spre genţile din hol. Şi vreau să discut cu tine despre vizitare.
— Fireşte.
Acum era pregătită să fie mărinimoasă. Nick putea să-t vadă ori de câte ori voia. Îşi atinsese scopul. Băiatul era al ei. Lasă-l să spună tot ce poftea despre trecutul ei, n-o făcuse să piardă custodia asupra lui John. Până şi mama lui Philip dăduse telefon după-amiază, să-i felicite.
— Voiam şi să-ţi cer ceva.
— Ce? aruncă el cuvântul ca pe o piatră.
— Am putea trece înăuntru?
Nici cu-o vorbă n-o invitase în casă.
— De ce?
— Aş dori să vorbim între patru ochi.
— Nu e nevoie de aşa ceva.
— Ba cred că e.
Ochii ei îi sfredeleau pe-ai lui Nick, care îl dădu uşor pe Johnny la o parte şi intră cu paşi mari în bibliotecă. Hillary îl urmă grăbită.
— Vreau să stea cu mine la sfârşitul săptămânii ăsteia, dacă n-ai nimic împotrivă.

— Verific şi te anunț. Nu-s sigură ce planuri vom avea.
Îl mâncau mâinile s-o pălmuiască.
— Sună-mă diseară. Copilul va avea nevoie de timp ca să se adapteze la noua situație. Îi va face bine să se întoarcă aici cât mai curând.
— De unde ştiu că n-ai să fugi cu el?
— Nu-i fac eu lui una ca asta.
Şi îl cunoştea pe Nick suficient ca să ştie că era adevărat.
— Despre ce voiai să discutăm? o întrebă, cu ochi tăioşi.
— Despre cecul meu.
— Care cec?
— Pensia alimentară. De vreme ce Johnny vine acum cu mine, presupun că începe de azi.
Se holbă la ea neîncrezător, apoi, fără o vorbă, smuci un sertar, trânti pe birou un carnet de cecuri şi se aplecă să-i mâzgălească numele ei, al lui şi suma, după care i-l întinse cu o mână tremurătoare.
— Mă-mbolnăveşti.
— Mulțumesc.
Îi surâse şi ieşi, iar Nick o urmă până în antreu, unde Johnny stătea lângă bagaje. Era inevitabil. Sfârşitul sosise. Pierduseră procesul. Nick îl îmbrățişă cu putere şi

chemă liftul, în timp ce Johnny plângea. Genţile au fost încărcate una câte una, iar Hillary l-a luat pe Johnny de mână, cu fermitate. Au păşit în cabină şi, în timp ce copilul lăsă capul în piept, plângând, uşile s-au închis, cei doi au dispărut, iar Nick a rămas în uşă, complet singur, cu capul rezemat de perete, plângând.

Capitolul 36

Johnny s-a mutat la mama lui în seara de 3 decembrie. Trei zile mai târziu, Liane a citit rezultatul procesului, întristată pentru Nick. Se temuse că aici aveau să ajungă. Rareori câştiga tatăl custodia, dar totuşi, asemeni lui, sperase şi se rugase. În dimineața aceea, împături ziarul cu un aer de deznădejde, în timp ce unchiul ei o privea:

— Ce s-a-ntâmplat?

Niciodată n-o mai văzuse arătând întocmai la fel şi trecu un moment până-i răspunse. George se întrebă dacă nu cumva se întâmplase ceva groaznic în Franța, dar nu observase aşa ceva când citise el însuşi ziarul, şi în sfârşit Liane vorbi:

— I s-a-ntâmplat o porcărie unui prieten de-al meu.

— Îl cunosc?

Liane clătină din cap. Probabil citise despre proces dar ea nu-i spusese niciodată că-l cunoştea pe Nick Burnham. Simțea o apăsare pe inimă, închipuindu-şi-l cum se despărțea de copil. Apoi se ridică. Avea treabă. Dar, în tot timpul zilei, gândurile

despre el i-au cotropit mintea şi, de astă dată, când a luat receptorul, nu l-a mai pus la loc. A întrebat la informațiile din New York numărul firmei *Burnham Steel* şi, când l-a format şi i s-a răspuns, a cerut cu Nick. I s-a spus, însă, că lipsea. Liane s-a întrebat unde plecase să-şi lângă rănile. Se întrebă chiar dacă, la disperare, n-avea s-o sune cumva, dar Nick nu putea şti că era pe Coasta de Vest. Legăturile li se tăiaseră demult, ceea ce era cu atât mai bine. Ştia că n-ar fi putut continua relația cu el fără a o chinui conştiința față de Armand, şi totuşi, în cazul lui Nick, exact ceea ce dorise să evite se întâmplase oricum. Pierduse custodia asupra fiului său. Iar acum, nu mai avea absolut nimic. După care zâmbi pentru sine, dându-şi seama cât de absurdă era. Nu se văzuseră de şaptesprezece luni, iar el era divorțat de aproape un an. Probabil că între timp îşi găsise vreo prietenă fermecătoare, poate chiar de-asta divorțase. Dar, dacă aşa stăteau lucrurile, spera să fie o femeie bună, care să-i ungă cu balsam rănile, dacă se putea. Ştia cu câtă disperare va fi simțit Nick pierderea unicului său copil în favoarea unei femei pe care o ura.

— Arăți de parc-a murit cineva, remarcă

George din nou, mai spre seară. Cred că munceşti prea greu la aiureala aia de Cruce Roşie.
Şi mai era şi sâmbătă. Dezaproba acest lucru chiar mai mult decât munca în zilele săptămânii.
— Ceea ce facem noi nu-i o aiureală, unchiule George.
— Atunci de ce arăți atât de deprimată? Ar trebui să ieşi, să te distrezi.
Era un vechi refren între ei doi.
Liane îi surâse. Cel puțin, încetase să mai încerce s-o cupleze cu fiii prietenilor lui. Îşi dăduse seama de-un an că nu se lăsa convinsă. Nu trăia decât pentru scrisorile pe care le primea de la Armand. Soseau înmuiate şi şifonate, transmise prin intermediul Rezistenței din Sudul Franței şi, uneori, staționau săptămâni în şir până să plece cineva în Anglia sau în Spania, dar în cele din urmă ajungeau la ea, şi de fiecare dată Liane ofta de uşurare şi le anunța pe fete că papa era bine. George încă mai era uimit de hotărârea ei de-a continua. Cunoştea o droaie de femei care n-ar fi fost atât de credincioase. Pe unele le cunoscuse în timpul ultimului război, îşi spunea el, zâmbind. Dar Liane semăna mai mult cu tatăl ei decât cu el. O admira

pentru aceasta, deşi o considera şi naivă.
— Ar fi ieşit din tine o călugăriță grozavă, să ştii, o tachină el în aceeaşi seară.
— Poate mi-am ratat vocația.
— Niciodată nu-i prea târziu.
— Mă antrenez acum.
Juca întotdeauna domino cu el şi se hărțuiau seară de seară. Era greu de crezut că se apropia încă un Crăciun, iar Liane se afla la San Francisco de un an. Părea că războiul dura deja de o mie de ani, practic mai mult de doi în Franța, iar Armand era încă nevătămat, lucru pentru care Liane îi mulțumea lui Dumnezeu în fiecare noapte. Acum făcea uneori aluzii la munca sa, şi-i scrisese despre Andre Marchand. Dar nu se zărea nicăieri vreun semn că războiul s-ar fi apropiat de sfârşit. Bombardamentele asupra Londrei continuau, englezii îşi urmau lupta vitejească şi, cu toate că germanii mureau cu miile înapoia fronturilor ruseşti, nu păreau pe cale să abandoneze lupta. Toate păreau să se desfăşoare foarte departe de locul unde se afla ea, până în acea seară de 6 decembrie, când zăcea în pat, incapabilă să adoarmă. S-a sculat şi a pornit prin casa tăcută, gândindu-se la Armand, pentru ca în cele din urmă să ajungă în bibliotecă şi să se

aşeze la birou. Îi plăcea să-i scrie noaptea târziu, avea mai mult timp să-şi adune gândurile şi adesea proceda astfel. Nu mai dormise bine de luni de zile, iar în acea seară i-a scris îndelung, ştiind că o mare parte din scrisoare avea să fie înnegrită. El îi putea scrie ei prin rețelele subterane, dar ea nu putea lua legătura cu el prin aceleaşi canale. Scrisorile trebuiau să-i parvină trecând pe la cenzorii germani din Paris. Încercă să rămână conştientă de acest fapt în timp ce-i scria şi în sfârşit, când îi scrise adresa, căscă şi se ridică privind afară în noaptea de decembrie. Iar apoi, simțindu-se mai bine din nou, se duse la culcare.

A doua zi dimineață, însă, la deşteptare, continua să aibă un sentiment tulbure. Mintea-i era plină de Armand şi parcurse cu atenție ziarul, ca întotdeauna, căutând relatări despre războiul din Europa.

— Pe tine te-am auzit bântuind azi noapte, Liane? Sau a fost vreun hoț? îi zâmbi George peste micul dejun de duminică dimineață. Ştia de-acum despre hoinărelile ei nocturne. Prima oară când o auzise, se strecurase afară din dormitor, cu un pistol încărcat în mână, şi amândoi tresăriseră, țipând.

— Pesemne că a fost un hoț, unchiule

George.
— A furat cadourile de Crăciun? năvăli Elizabeth în odaie. Avea nouă ani, iar vremurile lui Santa Claus apuseseră. O preocupa mult mai mult că un spărgător ar fi putut face incursiuni la enormul maldăr de daruri care se adunau într-o debara de la etaj.
— Va trebui să verific.
Liane îi zâmbi fiicei ei, în timp ce aceasta ieşea în grădină cu sora sa. Erau fericite la San Francisco şi, cu toate că încă le mai era dor de tatăl lor, se adaptaseră bine, iar hidoşenia care le lovise la Washington nu se repetase niciodată aici, mulțumită prudenței lui George de a nu-l numi nazist pe soțul nepoatei sale. Liane îi era recunoscătoare pentru asta şi a plecat să-şi înceapă ziua de lucru la Crucea Roşie cu un pas mai uşor decât în ajun. Se întreba cum o ducea Nick după şocul de-a pierde custodia asupra lui John, dar ştia, din propriile ei dureri, că timpul avea modurile lui de-a îmblânzi loviturile vieții. Avea convingerea că nu-i era uşor, însă cu vremea chinurile urmau să devină mai puțin acute. Acum, însă, începea să pară un vis îndepărtat. Şi uneori, noaptea, dormind, visurile cu Nick se amestecau

printre cele cu Armand, iar Liane se trezea fără să ştie unde se afla, sau cu cine, sau cum ajunsese acolo, până privea pe fereastră şi vedea Golden Gate Bridge sau auzea sirenele de ceață, când îşi amintea unde era, departe de ei toți. Nick făcea parte din trecut, dar o parte pe care continua s-o prețuiască. Îi dăruise ceva ce nu mai aflase la nimeni altul, iar cuvintele lui o ajutaseră să îndure bine ultimul an şi jumătate. Avusese nevoie de fiecare dram din puterea pe care el o asigurase c-o avea, la despărțire. Avea nevoie ori de câte ori aştepta câte trei, patru sau cinci săptămâni o scrisoare de la Armand, sau citea un buletin de ştiri care o umplea de groază, ori se gândea la Armand care lucra cu nemții în Paris. Avea nevoie zi de zi, ceas de ceas, pentru ea, pentru fete, chiar şi pentru unchiul George. Şi aceeaşi nevoie o avu şi când deschise radioul din dormitor, după ce se întorsese cu fetițele de la biserică. Asculta adeseori radioul, să afle ultimele ştiri, însă de data asta rămase țintuită în mijlocul camerei, incapabilă să creadă cuvintele pe care le auzea. Şase crucişătoare mari fuseseră scufundate sau avariate grav ia Pearl Harbor, în Hawaii, iar Corpul Aerian rămăsese doar cu şaisprezece

bombardiere utilizabile. Japonezii efectuaseră un atac-surpriză, în zorii zilei, asupra bazei din Hawaii, soldat cu zeci de morți şi răniți.
Cu inima bătându-i şi palidă la față, Liane alergă jos la unchiul ei, şi îl văzu stând în picioare în cabinet, ascultând el însuşi ştirile, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji. Pentru prima oară în viața lui, patria, țara care-i era atât de scumpă, fusese invadată. Liane se apropie de el, fără un sunet, şi se cuprinseră în brațe, ascultând cuvintele Preşedintelui Roosevelt, peste câteva momente. Nici nu se punea problema. Acum America era în război. Nu mai rămânea decât confirmarea Senatului, a doua zi dimineață; trei zile mai târziu, în 22 decembrie, Germania şi Italia au declarat război, iar Congresul a emis o rezoluție a camerelor reunite acceptând starea de război în Statele Unite. Pentru americani se iviseră zorii unei noi zile – ai unei zile triste. Toată țara încă mai era în fierbere după atacul de la Pearl Harbor, şi totuşi toți se întrebau dacă japonezii vor fi chiar mai îndrăzneți, atacând oraşe importante de pe continent. Dintr-odată, nimic nu mai era sigur.

Capitolul 37

În dimineața zilei de 7 decembrie, panica domnea şi la New York, dar nu se simțea o groază la fel de acută ca pe Coasta de Vest. Insulele Hawaii erau destul de îndepărtate, deşi înțelegerea faptului că fuseseră atacate țărmurile Americii îi făcuse pe toți ca în acea dimineață să se oprească brusc din orice făceau. Anunțul lui Roosevelt în fața națiunii, declarând război, a venit aproape ca o uşurare. Statele Unite îşi puteau sufleca mânecile, gata de ripostă. Singura speranță a americanilor era ca japonezii să nu ajungă la ei primii, atacând restul țării la fel cum făcuseră la Pearl Harbor.

Nick n-a aflat vestea decât la vreo oră după ce se întâmplase. Când Hillary îl luase pe Johnny, el ieşise cu maşina, conducând toată noaptea, pentru ca a doua zi dimineață să se trezească pe marginea drumului, în adâncul statului Massachusetts. Nu ştiuse încotro se îndrepta şi nici nu-i păsa. Dorise doar să conducă maşina până nu mai putea merge mai departe. A doua zi i-a dat telefon şi a vorbit cu Johnny, dar când s-a interesat

despre weekend, i s-a spus că aveau alte planuri. Se duceau pentru câteva zile la Palm Beach, s-o viziteze pe doamna Markham, iar Nick îşi imagina uşor de ce, ca s-o pupe-n cur pe bătrână pentru a mai scoate nişte bani, deşi acum n-aveau nevoie. Pentru el nu însemna decât că mai trecea o săptămână fără să-l vadă pe Johnny. Şi, aflând asta, a sunat la birou şi a spus că-şi lua o săptămână liberă. Toți ştiau de ce, şi nici el n-a dat vreo explicație. Oricum nu şi-ar fi putut ține mintea la muncă şi era o uşurare să se afle la țară. Cu toate că-l chinuia dorul de băiat, avea să se simtă mai bine după câteva zile de aer curat, l-a dat telefon lui Johnny în fiecare seară, aşa cum promisese, călătorind cu maşina dintr-un orăşel în altul, trăgând la hanuri modeste, luând mese simple şi făcând plimbări lungi pe drumuri împădurite şi pe lângă lacuri înghețate. Peisajul de țară părea să-i refacă puterile şi, în ziua atacului de la Pearl Harbor, s-a plimbat până la ora prânzului, când s-a întors să mănânce copios la micul han unde locuia. A cerut un Castron de supă, a băut o stacană de bere şi a mâncat o felie groasă de plăcintă cu brânză, după care, absent, a ciulit urechea când cineva a

deschis un aparat de radio în celălalt capăt al sălii de mese, convins că într-o zi de duminică nu se putea întâmpla mare lucru. La început n-a putut distinge ce spuneau, iar apoi, dintr-odată, a început să asculte transmisia şi, asemenea atâtora alții pe tot întinsul țării, a înlemnit, şocat. Imediat, fără o vorbă, s-a ridicat şi a urcat în cameră să-şi strângă lucrurile. Nu era sigur ce-avea să facă la New York, dar ştia că trebuia să se întoarcă acolo de îndată. Idila sa în Noua Anglie se sfârşise. Iar după ce a achitat nota, a sunat la apartamentul lui Hillary şi a lăsat un mesaj pentru Johnny, pentru a-l anunța că se înapoia şi-l putea vizita în aceeaşi seară. Lua-l-ar dracu' de program de vizitare. Drumul până la New York i-a luat patru ore şi jumătate şi, fără a se opri măcar acasă să se schimbe, s-a dus direct la biroul său din Wall Street, pentru a sta acolo, în liniştea duminicală, îmbrăcat cu hainele pe care le purtase în pădurile din Massachusetts. Acum ştia ce-avea de făcut şi trebuise să vină acolo, să-şi afle pacea, să fie sigur de ceea ce făcea.

Tot drumul spre casă, ascultase ştirile la radio. Observatorii de la *Air Force* supravegheau întreaga Coastă de Vest, dar nu fusese depistat niciun avion. După Pearl

Harbor, alte atacuri n-au mai urmat.
A format cu mâna lui numărul privat, după câteva însemnări făcute pe birou, şi l-au lăsat să aştepte un timp, dar Preşedintele a venit la aparat surprinzător de repede. Toate persoanele cât de cât importante din întreaga țară îl sunau pe Roosevelt. Însă, în calitatea sa de preşedinte al *Burnham Steel*, Nick mai ştia şi că avea prioritate clasa întâi.
Aşezat la birou, cu telefonul fixat pe umăr, a făcut câteva însemnări grăbite. Stând astfel, cu hainele de tăvăleală, în acea seară de duminică, se simțea din nou la comandă. Fusese învins pentru prima oară în viața lui, dar nu era învins pe veci. Într-o bună zi, avea să-l ia pe Johnny înapoi, iar pe moment poate era mai bine că se afla cu Hillary, la urma urmei. Nick avea o mulțime pe cap şi multe urmau să se schimbe acum, țara intrând în război. Un timp, n-avea să mai dispună nici de-un minut liber. Apoi îşi ridică privirea, serios, când Preşedintele veni la aparat, şi-i spuse de ce-l sunase. A fost o convorbire scurtă dar satisfăcătoare, Nick obținând tot ce dorea. Acum nu-i mai rămăsese decât să, închidă biroul şi să-l vadă pe Johnny. După ce vorbea cu Brett Williams.

Brett Williams era mâna lui dreaptă şi condusese operațiunile din Statele Unite în tot anul cât Nick fusese în Europa. Cinci minute mai târziu, Nick îl găsi la telefonul de-acasă. Brett aşteptase veşti de la el toată după-amiaza şi nu era deloc surprins să-l audă. Ştiau amândoi ce urma. Avea să însemne o mare lovitură pentru firmă, dar tot înfricoşătoare rămânea.

— Ei, Nick, ce părere ai?

Nicio formulă de salut, de bun venit, nicio menționare a dezastruoasei încercări de a câştiga custodia asupra lui Johnny. Cei doi se cunoşteau bine unul pe altul. Brett Williams începuse să lucreze la *Burnham Steel* pe vremea tatălui lui Nick şi, de când preluase el conducerea, fusese neprețuit.

— Cred că vom avea de lucru al dracului de mult. Şi mai cred şi alte câteva lucruri. Tocmai am vorbit la telefon cu Roosevelt.

— Tu şi toate băbuțele din Kansas.

Nick rânji, Williams era un om care-l intriga. Crescuse la o fermă din Nebraska, câştigase o bursă la *Harvard* şi fusese bursier *Rhodes* la *Oxford.* Făcuse cale lungă, de pe tarlalele din Nebraska.

— Am luat câteva note. O să ți le bată mâine Peggy la maşină. Dar vreau să-ți pun şi câteva întrebări pertinente.

— Trage.
Ezită un moment, întrebându-se dacă dorea într-adevăr s-o facă. Era mult de cerut. Dar Williams n-avea să-l lase de izbelişte. Niciodată n-o făcuse, iar Nick ştia că n-avea s-a facă nici acum. Era însă plăcut s-o audă chiar din gura lui. Nu fu surprins deloc de ceea ce-i ceru. Nick, cum nici Roosevelt nu fusese când Nick îl sunase. Era singurul lucru pe care-l putea face, prin cine şi ce era. Şi o ştiau toți trei. Ceea ce se întreba Nick acum era dacă Johnny avea s-o înțeleagă.

Capitolul 38

Nick l-a luat pe Johnny de la apartamentul lui Hillary vineri. Pusese totul la punct la birou înainte de-a pleca şi avea tot weekend-ul liber pentru fiul său. Băiatul era în extaz de bucurie că-l vedea. Hillary i-a privit din uşă cu buzele ţuguiate şi l-a salutat rece pe Nick, ca şi el pe ea.

— Bună, Hillary. Îl aduc înapoi duminică la şapte.

— Cred că la cinci ar fi mai bine.

Între ei se iscă un scurt fulger de tensiune, iar Nick se hotărî să nu se certe cu ea în faţa lui Johnny. Copilul trecuse prin destule şi nu voia să strice revederea.

— Bine.

— Unde veti fi?

— La mine.

— Să-l pui să mă. Sune mâine. Vreau să fiu sigură că-i e bine.

Cuvintele ei îl zgâriau pe Nick pe nervi, dar încuviinţă, în maşină, îl chestionă intens pe Johnny dar, deşi băiatul ar fi preferat să stea cu tatăl lui, trebuia să admită că mama sa se purta civilizat cu el. Iar doamna Markham Sr. Fusese foarte

drăguță cu el la Palm Beach. Îi dăduse o mulțime de cadouri şi-l luase la plimbări cu ea, iar Johnny o plăcuse. Recunoştea că nu-i vedea prea mult pe mama sa şi pe Philip. Erau plecați aproape tot timpul şi avea impresia că
Philip nu prea simpatiza copiii.
— Sunt O.K., cred. Da' nu-i ca şi cum aş locui cu tine, tati.
Zâmbi larg când intră în vechea sa cameră şi se aruncă pe pat.
— Bine-ai venit acasă, fiule, îl privi Nick cu un surâs fericit, durerea din ultimele nouă zile începând să se şteargă. Zău că-i bine să te am iar acasă.
— Zău că-i bine să fiu aici.
În seara aceea au luat o cină liniştită împreună, iar Nick l-a vârât pe Johnny în pat. Aveau multe de vorbit în weekend-ul acela, dar mai puteau aştepta. Au petrecut ziua de sâmbătă patinând în Central Park şi s-au dus împreună la un film şi un hamburger. Părea o viață foarte diferită de cea dinainte, lipsindu-i sentimentul de existență cotidiană, dar Nick era pur şi simplu bucuros să fie cu Johnny. Iar duminică i-a spus ceea ce amânase tot timpul. Vorbiseră de mai multe ori despre Pearl Harbor şi ceea ce însemna acest

eveniment pentru Statele Unite, dar abia duminică după-amiază Nick i-a spus că se înrola din nou în armată.

— Serios? se arătă şocat copilul. Adică mergi să te lupți cu *jăpăii*?

Auzise acest cuvânt la şcoală, iar Nick nu era convins că-i plăcea cum îl rostea, dar dădu din cap:

— Nu ştiu unde voi fi trimis, John. S-ar putea să mă trimită oriunde.

Băiatul medită pe îndelete, apoi îşi ridică ochii spre ai tatălui său:

— Înseamnă că iar ai să pleci, ca atunci când ai fost la Paris.

Nu-i aminti de promisiunea că niciodată n-avea să-l mai părăsească, dar Nick îi distinse reproşul în privire. Nu conta că întreaga lume se răsturnase cu susu-n jos şi că arhipelagul Hawaii fusese bombardat, dintr-odată se simtea vinovat că se înrolase.

Asta voise s-o verifice, cu Williams, în calitate de şef al unei industrii majore a țării, ar fi putut obține o derogare. Dar n-o dorea, voia să se ducă şi să lupte pentru țara lui. Nu-l mai avea pe fiul său alături şi avea nevoie să scape de toate. De Hillary, de tribunale şi de tortura unui recurs, şi chiar şi de reproşurile din ochii fiului său, fiindcă fusese incapabil să-l păstreze. Îşi dăduse

seama că trebuia să facă nişte schimbări radicale, în timp ce umbla prin pădurile din Massachusetts, iar când auzise despre Pearl Harbor, ştiuse ce avea de făcut. Telefonul dat lui Roosevelt avusese scopul de a-l informa şi a-şi grăbi înrolarea. Cel către Brett fusese pentru a-i cere să conducă *Burnham Steel* în absența lui. Brett era singurul om căruia i-ar fi lăsat compania pe mână. Cât timp el era dispus, era şi Nick.

— Cât de curând ai să pleci, tati?

Punând întrebarea, Johnny părea un mic om mare. Văzuse multe în ultimele câteva luni şi se maturizase rapid.

— Nu ştiu, Johnny. Poate voi mai sta un timp, dar totul depinde de locul unde vor decide să mă trimită.

Johnny digeră cuvintele tatălui său şi dădu din cap, dar acestea aruncară o umbră asupra restului după-amiezei, iar Nick se bucură de două ori mai mult că nu i-o spusese până atunci.

Chiar şi Hillary observă cât de închis era băiatul, când Nick îl aduse acasă. Se uită la Johnny, apoi la Nick şi nu întârzie să întrebe:

— Ce s-a întâmplat?

— N-am spus că m-am înrolat.

— În Infanteria Marină? întrebă surprinsă

Hillary, iar Nick confirmă. Dar ți-ai făcut deja stagiul.
— Țara e în război, sau n-ai auzit?
— Dar tu nu e nevoie să serveşti. Eşti scutit.
Nick observă că fiul lor le asculta discuția cu interes.
— Am o răspundere față de țara mea.
— Vrei să-ncep să când „*The Star-Spangled Banner*”[25]?
— „Drapelul presărat cu stele”, imnul de stat american
— Noapte bună, John, o ignoră el, sărutându-şi fiul în semn de rămas bun. Te sun mâine.
Urma să se prezinte la Quantico, Virginia, marți, după care avea să fie ocupat o săptămână, două. Stătuse în rezervă mult timp, aşa că nu trebuia să-şi reia instrucția, şi urma să intre cu acelaşi grad ca la plecare, cel de maior.
În seara aceea, întorcându-se acasă, Nick se întrebă ce-avea să-i spună Hillary lui Johnny – că nu trebuia să plece la război? Că era un prost? Atunci, ce-ar fi crezut băiatul? Că îi abandona? Deodată se simți din nou obosit, încercând să-şi facă ordine în cap, şi începu să parcurgă nişte hârtii.

[25] “Drapelul presărat cu stele” – Imnul de stat american

Avea multe de făcut până marți.

Capitolul 39

Când Nick s-a prezentat la baza Quantico, marți dimineață, a fost uimit să vadă cât de mulți bărbați reveneau sub arme. Se zăreau vreo două, trei chipuri cunoscute dintre rezervişti şi legiuni de tineri care semnau ca bărbați înrolați. L-a surprins şi cât de comod se simțea îmbrăcând din nou uniforma. Când a trecut cu pas vioi prin hol, un băiat nervos a luat poziția drepți şi i s-a adresat cu colonele.

— General, şi „domnule”! mugi Nick, iar băiatul aproape că făcu pe el, în timp ce Nick se străduia să nu izbucnească în râs.

— Am înțeles, domnule general!

Nou-nouțul soldat dispăru, iar Nick zâmbi, în timp ce, dând colțul, nimerea peste un vechi prieten care văzuse întâmplarea.

— Ar trebui să-ți fie ruşine. Puştanii ăştia sunt la fel de patrioți ca tine. Probabil chiar mai mult. Ce faci, încerci să scapi de-o săptămână grea la birou?

Omul care i se adresase era avocat, fost coleg la *Yale* şi la instrucția din rezervă, peste câțiva ani.

— Ce ți s-a-ntâmplat, Jack? Te-au dat afară

din barou?
— Pe toți dracii, da, altfel de ce-aş fi aici?
Râseră, pornind agale pe culoar. Trebuia să-şi ridice ordinele.
— Trebuie să recunosc, totuşi, că aseară ajunsesem la concluzia că am înnebunit.
— Puteam să ți-o spun eu, încă de la *Yale.*
Apoi, aruncându-i o privire prietenului său:
— Bănuieşti unde-au să ne trimită?
— La Tokyo. La *Hotel Imperial.*
— Sună drăguț, rânji Nick. Se simțea straniu, revenit în armată, dar nu-i displăcea. În seara dinainte vorbise şi cu Johnny şi i se păruse că băiatul înțelegea în sfârşit de ce o făcea. De fapt, i-a spus că e mândru de el, lucru care i-a luat lui Nick o enormă povară de pe umeri.
Au salutat-o pe femeia-ofițer care le-a dat ordinele, iar aceasta zâmbi Erau cea mai arătoasă pereche pe care o văzuse în toată săptămână şi observă că, în vreme ce Jack Ames purta la degetul mâinii stângi o verighetă, Maiorul Burnham nu avea
— Pe astea le deschidem acum, locotenente? Sau mai aşteptăm?
— Serviți-vă, surâse ea, astfel vă veți prezenta la timp la datorie.
Jack îşi deschise primul plicul, cu un zâmbet nervos.

— Iar câştigătorul este... rahat. San Diego. Tu ce-ai tras, Nick?
Nick deschise ordinul şi privi foaia de hârtie.
— San Francisco.
— Iar de-acolo, la Tokyo, corect, bombonico? ciupi Jack obrazul fetei.
— Pentru dumneavoastră, locotenente.
Au revenit în hol, Nick căzând pe gânduri.
— Ce-i cu tine, nu-ți place San Francisco?
— Îmi place de minune.
— Atunci care-i problema7
— Ordinul meu spune că trebuie să fiu acolo marțea viitoare.
— Şi? Ai alte planuri? Poate nu-i prea târziu ca să te răzgândeşti
— Nu de-asta-i vorba. Va trebui să plec poimâine. L-am spus băiatului meu...
Rămase pierdut în gânduri, iar Jack înțelese. Şi el avea o soție şi trei fiice cu care să se descurce. Îl bătu pe Nick pe umăr, lăsându-l cu ale lui, iar seara Nick l-a sunat pe Johnny acasă la Hillary. Nu-i era uşor să-i dea vestea. Ştia deja că urma să plece cu trenul joi seară, până atunci dispunând de douăzeci şi patru de ore permisie. Nu-i ajungeau pentru a-şi lua rămas bun de la fiul său, dar n-aveau ce face. A vorbit mai întâi cu Hillary,

explicându-i situația şi, în mod excepțional, a fost civilizată şi a acceptat să-l lase să vadă băiatul în seara următoare, şi joi, cât timp putea. Apoi l-a chemat pe Johnny la telefon, l-a spus lui Nick că-l lăsa pe el să-i dea vestea.

— Salut, tati.

— Maior Tati, te rog.

Încerca să rămână vesel, dar mintea-i stătea deja la momentul despărțirii. N-avea să le fie uşor nici unuia şi se temea ca băiatul să nu se simtă abandonat. Dar ştia că făcea lucrul cuvenit.

— Ce mai faci, tigrule?

— Bine.

Părea, însă, din nou trist. Nu-şi revenise pe deplin după vestea pe care i-o dăduse Nick cu doar două zile în urmă, iar greul abia urma.

— Ce-ai zice să vii mâine seară la mine?

— Am voie? i se umplu copilului glasul de încântare. Crezi că mami o să mă lase?

— Am şi întrebat-o şi e de acord.

— Mamăăă! Nemaipomenit!

— Vin să te iau la cinci. Poți înnopta la mine, şi gândeşte-te unde vrei să mănânci.

— Adică ai deja permisie?

— Sigur. Sunt un om important.

Johnny râse:

— Trebuie că-i uşor să fii infanterist marin.
— Eu n-aş zice, gemu Nick; era o amintire îndepărtată, dacă încă nu uitase tabăra de instrucție din urmă cu optsprezece ani. Oricum, ne vedem mâine seară. La cinci închise, îndepărtându-se încet de telefon. Despărțirea avea să fie dureroasă, dar nu putea fi mai grea decât ceea ce i se întâmplase cu doar câteva săptămâni în urmă. Reveni cu gândul la proces, apoi izgoni amintirea. Nu putea suporta momentul când Hillary i-l luase pe Johnny. Desigur, nici ceea ce urma n-avea să fie prea uşor, şi nu se înşela.
I-a spus lui Johnny la cină, a doua zi, iar copilul n-a făcut decât să stea privindu-l cu ochii mari. N-a plâns, n-a urlat, n-a scos o vorbă. Pur şi simplu se uita la el, într-un fel care lui Nick îi frânse inima.
— Haide, tigrule. Nu-i chiar atât de rău.
— Mi-ai promis că n-ai să mă mai părăseşti niciodată. Mi-ai promis, tăticule.
Nu era o smiorcăială, doar un glas mic şi trist.
— Dar, Johnny, suntem în război.
— Mami zice că nu trebuia să te duci.
Nick trase adânc aer în piept.
— Are dreptate. Dacă voiam, mă puteam ascunde după birou, dar n-ar fi fost drept.

Ai fi fost mândru de mine dacă făceam asta? Peste câteva luni, tații tuturor prietenilor tăi vor pleca la război. Cum te-ai fi simțit atunci?
— M-aş fi simțit bucuros că eşti aici cu mine.
Cel puțin era sincer, dar Nick clătină din cap:
— Până la urmă, ți-ar fi fost ruşine. Chiar ai fi vrut să fac asta?
— Nu ştiu.
Băiatul privi în farfurie un lung răstimp. Apoi, în sfârşit, îşi ridică ochii spre el:
— Aş vrea doar să nu pleci.
— Iar eu aş vrea ca japonezii să nu fi atacat Pearl Harbor, John. Dar au făcut-o. Iar acum, e rândul nostru să mergem la luptă. În Europa se poartă lupte de mult, mult timp.
— Dar spuneai că nu vom intra niciodată în război.
— M-am înşelat, fiule. Amarnic m-am înşelat. Iar acum voi face ceea ce trebuie să fac. Îmi va fi un dor nebun de tine, zi de zi şi noapte de noapte, dar tu şi cu mine trebuie să fim încredințați că am făcut ce trebuia.
În ochii fiului său se iviră încet lacrimi. Nu era convins.

— Şi dacă nu te mai întorci?
— Mă voi întoarce, răsună îngroşat glasul lui Nick; dădu să adauge: „jur“, dar mai jurase şi-nainte şi în ultima vreme nu se descurcaseră prea grozav cu jurămintele. Doar s-o ştii asta, fiule. Să ştii că voi veni înapoi, şi voi veni.
Apoi îi spuse despre San Francisco şi, în cele din urmă, a plătit nota şi s-au dus acasă. Nick se simțea ciudat purtând din nou uniforma, dar în ultimele câteva zile uniformele începuseră să răsară peste tot. Şi, în timp ce ieşeau din restaurant, ținându-se cuprinşi cu brațele, s-a întrebat dacă într-o zi fiul său avea să fie mândru, sau dacă puțin îi va păsa, simțind doar că fusese trădat în repetate rânduri, de către o mamă care nu ținea la el, de un judecător care nu înțelegea şi un tată care fugise să se joace de-a soldații. Avea inima grea când l-a culcat pe Johnny în seara aceea, iar a doua zi a fost şi mai rău. Au făcut o lungă plimbare în parc, au privit patinatorii rotindu-se pe patinoarul Wollman, dar mintea le stătea la altele şi timpul curgea prea repede pentru amândoi. L-a dus la ora patru înapoi la Hillary, care le-a deschis uşa şi şi-a privit fiul. Arăta de parcă tocmai i-ar fi murit cineva, iar Hillary asistă în

timp ce Nick îşi lua rămas bun.
— Să ai mare grijă, fiule. Voi da telefon din San Francisco ori de câte ori pot.
Îngenunche lângă copilul care plângea:
— Acum să ai grijă de tine, m-auzi? Am să mă-ntorc. Ştii bine c-am să mă-ntorc.
Johnny, însă, îşi azvârli braţele pe după gâtul tatălui său:
— Nu pleca... nu pleca... au să te-omoare.
— Nu mă omoară nimeni.
Şi Nick trebuia să-şi înfrunte lacrimile, iar Hillary întoarse capul. O dată-n viaţă, durerea lor o atinsese şi pe ea. Nick îl mai strânse o dată pe băiat, cu putere, apoi se ridică:
— Acum du-te-n casă, fiule.
Dar Johnny stătu doar acolo, în timp ce tatăl său pleca, privindu-l când se mai întoarse o dată pentru a-i face cu mâna, după care dispăru, fugind pe stradă să oprească un taxi, înalt şi blond, în uniformă, cu ochii verzi-adânci înotându-i în lacrimi.
A luat bagajele din apartament şi şi-a luat rămas bun de la servitoare. Plângea şi ea, iar Nick a îmbrăţişat-o înainte de plecare, a dat mâna cu Mike, la uşa de jos, şi a plecat să prindă trenul, iar, în timp ce se aşeza lângă ceilalţi bărbaţi, şi-a amintit de ultimul

tren pe care-l văzuse, cel ce-o ducea pe Liane la Washington, în timp ce el stătea pe peron, privind-o cum pleca. Cât de mult li se schimbaseră viețile de-atunci, sau măcar a lui. Spera ca pentru ea să nu se fi schimbat nimic, ca Armand să fi supraviețuit până acum războiului. Iar acum ştia prin ce trecuse Liane la plecarea din Toulon, cunoştea sfâşietoarele momente de bun-rămas. În drum spre Vest, nu s-a putut gândi decât la fiul său, la chipul lui când îşi privise tatăl, plângând. L-a dat telefon de la jumătatea călătoriei, dar băiatul nu era acasă şi a trebuit să se urce repede înapoi în tren. Avea să-l sune iarăşi din San Francisco, la sosire, dar, ajungând, n-a găsit niciun telefon la momentul potrivit. A fost potopit de ordine, misiuni şi adaptări la regimul cazon care nu-i mai era familiar. S-a simțit uşurat când în sfârşit şi-a primit propria cameră. Infanteria Marină era încartiruită în câteva hoteluri mici de pe Market Street, nu mai aveau spații unde să-şi cazeze oamenii şi mai mult de-atât nu s-a putut face. Iar când Nick a închis în sfârşit uşa, marți seară, i-a venit greu să creadă că nu revenise în armată decât de-o săptămână. Părea că era militar de ani de zile şi deja se săturase, dar aveau de dus

un război. Spera să-l îmbarce cât mai curând pe o navă. Pentru el nu exista nimic în acest oraş – doar o mare de uniforme pretutindeni. Şi nu-şi dorea decât un loc liniştit unde să doarmă. Zăcea în întuneric, pe patul îngust al camerei de hotel, şi tocmai începea să adoarmă, când a auzit o bătaie în uşă. A murmurat o înjurătură, în timp ce se dădea jos din pat, poticnit, lovindu-se la degetul mare de la picior, şi a deschis uşa pentru a vedea un soldat nervos, cu un tabel.

— Maiorul Burnham?

— Da?

— Mă scuzați că vă deranjez, dar mi s-a spus să anunț pe toată lumea...

Nick se aştepta să primească cel puțin vestea unui atac inamic, şi se încordă să audă ce avea de spus băiatul.

— În noaptea asta se ține o întrunire organizată de Crucea Roşie. E pentru toți noii ofițeri superiori de-aici. Şi datorită Crăciunului, şi-a celorlalte...

Nick, în şort, se rezemă de tocul uşii, gemând:

— Pentru asta m-ai trezit? Tocmai am venit cale de-aproape trei mii de mile şi n-am dormit omeneşte o noapte, timp de cinci zile, iar tu îmi bubui în uşă ca să mă inviți

la un ceai oferit de Crucea Roşie?
Încercă să se burzuluiască, dar nu reuşi decât să râdă:
— Of, pentru numele lui Dumnezeu...
— Îmi cer scuze, domnule... Comandantul a considerat...
— Comandantul se duce la un ceai al Crucii Roşii?
— Nu e un ceai, domnule, sunt cocktail-uri.
— Ce drăguț!
Absurdul întregii situații era prea mult pentru el. Se rezemă moale de perete, râzând până-i dădură lacrimile.
— Ce fel de cocktail-uri? Kool-Aid cu gin?
— Nu, domnule, adică... nu ştiu, domnule. Atâta doar că oamenii de-aici au fost foarte amabili cu noi, Infanteria Marină, vreau să zic, şi comandantul vrea să vină toată lumea... ca să le arătăm aprecierea noastră pentru...
— Pentru ce?
— Nu ştiu, domnule.
— Bine. Atunci poți lua cu împrumut uniforma mea şi du-te tu.
— Aş ajunge la carceră pentru port ilegal de grade, domnule.
Soldatul stătuse drept de la începutul recitalului.
— E un ordin, soldat, sau o invitație?

— Şi una şi alta, cred O invitație de la Crucea Roşie, şi...
— ... un ordin de la comandant, îl întrerupse Nick. Christoase. La ce oră-i chermeza asta?
— La orele optsprezece zero-zero, domnule.
Nick se uită la ceas. Era aproape timpul.
— Căca-m-aş. Ei, s-a zis cu somnul meu. Şi mulțumesc.
Dădu să închidă uşa, după care o deschise deodată din nou:
— Şi de fapt unde se ține?
— E afişat pe avizierul de jos.
— „Domnule”.
Nick era amuzat. Noroc că încă nu-şi pierduse simțul umorului. Soldatul roşi.
— Mă scuzați, domnule.
— De unde eşti?
— Din New Orleans.
— Cum îți place-aici?
— Nu ştiu, domnule. Încă n-am ieşit în oraş.
— De când ai venit?
— De două săptămâni. Înainte de-asta am fost în tabăra de instrucție de pe Mississippi.
— Probabil c-a fost distractiv.
Schimbară un surâs camaraderesc.
— Oricum, soldat, de vreme ce nu eşti de

acord să-mi porți uniforma astă seară, aş face bine să-mi bag fundul în viteză şi să mă-mbrac.
Nick se număra printre puținii norocoşi cu duş lângă cameră. Se spălă de pe drum, îşi puse uniforma de ceremonie şi, peste douăzeci de minute, era la parter, privind avizierul. Adresa era notată clar. Doamna Fordham MacKenzie, pe Jackson Street. Habar n-avea cum să ajungă acolo. Nu mai fusese la San Francisco de ani de zile şi se hotărî să ia un taxi. Încă trei ofițeri primiseră aceeaşi „invitație” ca el, aşa că au mers împreună, pentru a coborî în fața unei reşedințe impresionante, cu poartă de fier forjat şi grădini somptuoase. Unul dintre ofițeri fluieră încet printre dinți, în timp ce Nick plătea cursa, după care se apropiară de poartă să sune la sonerie. Îi conduse un majordom, iar Nick se pomeni întrebându-se cât de multe asemenea serate dădea doamna Mackenzie. Războiul adusese în oraş un contingent de bărbați noi. Era drăguț din partea ei să le deschidă porțile militarilor. Până la Crăciun mai erau doar două zile.
Îi dăduse cadourile lui Johnny înainte de plecare, dar avea să fie, fără-ndoială, un Crăciun singuratic. Anul acesta, nimic nu

mai era ca-nainte. Iar acum se afla la aproape patru mii cinci sute de kilometri distanță, pe Coasta de Vest, străbătând casa unei femei necunoscute, până într-un *living room* plin de uniforme şi femei în ținută de cocktail, printre care treceau chelneri ducând tăvi cu şampanie. În timp ce privea afară spre Golden Gate, după care, ochii abătându-i-se înapoi, o văzu acolo, stând liniştită într-un colț, cu un pahar în mână şi conversând cu o femeie în rochie roşu-închis. Şi, în timp ce o privea, ea întoarse capul, şi ochii li se întâlniră, pe când pentru el timpul se oprea în loc şi pentru ea încăperea începea să se rotească. Încet, merse spre ea, iar ea auzi glasul pe care de-un an şi jumătate nu şi-l mai amintea decât în vise.

— Liane...

Îl privi, cu ochii plini de neîncredere şi uimire, în timp ce el îi zâmbea încet.

Capitolul 40

— Eşti cu adevărat tu? privi Nick adânc în ochii lui Liane şi, la vederea expresiei de pe chipul lui, femeia în rochie roşie care vorbise cu Liane dispăru în tăcere. Liane îi surâse, nesigură ce să spună.
— Nu sunt sigură.
— Eu visez.
Drept răspuns, ea îi zâmbi.
— Nu-i aşa?
— S-ar putea, maiorule. Ce mai faci?
Zâmbetul îi era cald, dar în cuvinte nu se simțea nicio invitație.
— E mult de când nu ne-am văzut.
— Ce faci aici?
Nu-şi mai putea desprinde ochii de la ea.
— Acum locuiesc aici. Am venit de anul trecut.
Nick îi cercetă ochii, în căutarea tuturor lucrurilor pe care-i era dor să le afle, însă acolo nu era scris nimic. Erau la fel de mari şi de frumoşi ca înainte dar, acum, îi acoperea un văl. Văzuse suferințe şi pierderi, lucru care se arăta, iar Nick se întrebă într-o clipă despre Armand dar, privind, observă verigheta simplă de aur

încă la locul ei.
— Am crezut că eşti la Washington.
— N-a mers.
Ochii ei îi întâlniră pe-ai lui, dar nu spuse mai mult, iar apoi Nick revăzu vechiul zâmbet familiar. Visase la el timp de aproape doi ani. Zâmbetul acela pe care-l văzuse când ea îi zăcea în brațe.
— Mă bucur să te revăd, Nick.
— Adevărat?
Nu era atât de sigur. Părea nesigură, aproape speriată.
— Bineînțeles. De când eşti în oraş?
— Doar de azi. Şi tu, ce naiba cauți aici?
Nu părea genul ei de petrecere, un cocktail pentru a face cunoştință cu militarii. Iar dacă purta verigheta, nu putea să fi ieşit la vânătoare, şi oricum n-ar fi fost stilul ei. Nu al fetei pe care o condusese la tren în New York, cu şaptesprezece luni în urmă.
— Lucrez la Crucea Roşie. În seara asta, dăm o petrecere la comandă.
Nick se aplecă şi-i şopti la ureche:
— Şi eu am venit tot la comandă.
Liane râse, după care simți o atingere blândă pe față. La început nu dorise să-l întrebe, dar acum se hotărî:
— Ce mai face John?
Nick trase rapid aer în piept, privind-o:

— Bine. Nu ştiu dacă aici ai citit despre proces, dar Hillary şi cu mine am divorțat acum un an, eu am luptat pentru custodie şi am pierdut, de, câteva săptămâni. A fost destup de greu pentru el.
Îşi privi uniforma:
— Şi asta i-a căzut greu.
— Trebuie că ți-a fost greu şi ție.
Vocea-i era lină ca mătasea, nu-şi mai putea lua ochii de la el, dar mai ştia şi că trebuia să păstreze distanța. Nu-şi putea permite să se mai lase niciodată descoperită. Mai ales în fața lui. O făcuse o dată, şi încă se mai chinuia să țină închisă acea uşă.
— Şi, da, am citit despre proces, continuă ea, cu vocea aceea gingaşă care lui îi era atât de dragă. Mi s-a frânt inima pentru tine.
Nick dădu din cap şi luă o sorbitură de şampanie.
— Judecătorul a considerat că lui Johnny i-ar fi mai bine cu ea, de vreme ce acum e căsătorită. Şi ştii ce-a făcut ticălosul ăla?
Trăsăturile i se încordară, în timp ce-i povestea despre Markham şi întâmplarea cu pistolul.
— Aveam intenția să declar recurs, dar imediat a avut loc atacul de la Pearl Harbor.

Voi încerca din nou, la întoarcere, până atunci s-ar putea să fie gata să renunțe la copil. Avocatul meu crede că nu dorea decât să se răzbuna pe mine.
— Pentru ce? se arătă Liane uimită. Îi spusese despre legătura lor?
— Cred că pentru că nu m-a iubit niciodată, oricât de nebunește ar părea. După părerea ei, în toți anii ăştia am ținut-o prizonieră.
Liane îşi aminti pe dată incidentul de pe navă, la fel ca el.
— Ai fost mult mai prizonier decât ea.
Nick dădu din cap:
— Ei bine, toate astea s-au sfârşit de-acum, indiferent ce-au însemnat. L-am scăpat pe Johnny de calvar, deci nu mă pot plânge. Acum nu mai trebuie decât să-l obțin înapoi.
— Vei reuşi.
Vocea ei era calmă şi plină de forță. Îşi amintea cuvintele pe care i le rostise el: „Oamenii puternici nu pot fi învinşi.”
— Sper că ai dreptate.
Nick îşi termină şampania şi o privi. Era chiar mai drăguță decât fusese înainte, dar acum avea o anume liniște şi era mai severă Rigorile pe care şi le impusese îşi luaseră tributul, şi totuşi, avea fața fermecătoare ca

întotdeauna, ochii-i păreau şi mai albaştri şi purta părul strâns într-un coc îngrijit. Arăta foarte şic, conchise el, zâmbind de propriile-i gânduri.
— Aici unde locuieşte?
— Cu unchiul meu George.
— Şi fetele?
— Sunt bine.
Iar apoi, cu ochii plecați:
— Îşi mai aduc aminte de tine.
În acel moment, li se mai alăturară deodată doi bărbați în uniforme şi o femeie de la Crucea Roşie, iar peste puțin timp Liane plecă. Nu-l văzu pe Nick ca să-şi ia rămas bun, considerând că era mai bine aşa. Merse acasă cu maşina împrumutată de la George şi intră în casă. Revederea cu Nick fusese ciudată. Deschidea răni pe care ea le sperase tămăduite. Dar n-avea ce face. Întotdeauna se întrebase dacă într-o bună zi aveau să se reîntâlnească, şi iată că se întâmplase. Pentru el se schimbase totul de când se văzuseră ultima oară, dar pentru ea nimic nu se schimbase. Armand continua să lupte pentru supraviețuire în Franța, iar ea îl aştepta aici.
— Te-ai distrat bine?
O întrebă George la întoarcere.
— Foarte bine, mulțumesc.

Dar, în timp ce-şi scotea haina, nu părea deloc convinsă.
— Nu se-arată deloc să fi fost aşa.
— Am întâlnit un vechi prieten, zâmbi Liane. De la New
York.
— Zău, pe cine?
— Pe Nick Burnham.
Nu era sigură de ce i-o spusese unchiului ei, dar măcar era un răspuns.
— Are vreo legătură cu Burnham Steel.
— Ei, fir-aş al dracului. L-am cunoscut pe taică-său, acum vreo treizeci de ani. Grozav om. Cam nebun, din când în când, da' pe-atunci cu toții eram aşa. Cum e băiatul?
Liane zâmbi la adresa cuvintelor lui.
— Drăguț. Şi cam nebun şi el. Tocmai s-a reînrolat în Infanteria Marină, ca maior, azi a ajuns aici.
— Va trebui să-l inviți într-o seară, înainte de-a pleca.
Iar apoi, dintr-odată, lui George îi veni o idee:
— Ce-ai zice de mâine?
— Unchiule George, zău că nu ştiu...
— E Crăciunul, Liane. Omul ăsta-i singur. Ai idee cum e să fii astfel într-un oraş străin? Fii civilizată cu el, pentru numele lui Dumnezeu.

— Nici măcar nu ştiu unde să-l găsesc.
Şi n-ar fi făcut-o nici dac-ar fi putut, dar pe-asta nu i-o mai spuse.
— Dă telefon la Infanteria Marină. Or şti ei unde e.
— Zău că nu cred...
— În regulă. În regulă. Lasă.
Iar apoi, murmură ca pentru sine:
— Dacă băiatul ăsta are cap, o să te caute el pe tine.
Şi băiatul avea mult cap. Se întorsese la hotel şi stătea de mult timp în camera lui, cu ochii spre Market Street şi cu gândul la Liane şi la ciudata întorsătură a sorții care-i readusese împreună. Dacă micul soldat din New Orleans n-ar fi bătut la uşa lui în seara aceea... Luă de la recepție o carte de telefon, începând să caute numărul lui George Crockett, găsi cu uşurință adresa de pe Broadway şi rămase privind-o. Acolo locuia ea, la acel număr de telefon, în casa aceea. Notă numărul şi a doua zi dimineață dădu telefon, dar Liane plecase deja la Crucea Roşie, şi o servitoare amabilă îi dădu numărul de-acolo. Îl formă, iar Liane răspunse imediat.
— Eşti deja la lucru, la ora asta, Liane? Munceşti prea mult.
— Aşa zice şi unchiul.

Dar mâna îi tremura, la auzul vocii lui. Îşi dorea să n-o fi sunat, însă poate că unchiul ei avea dreptate. Poate că o invitație la cină ar fi fost un lucru civilizat. Şi poate că, expunându-i-se în calitate de prietenă, vechile visuri aveau să se şteargă în sfârşit.
— Ce faci azi la prânz?
— Trebuie să-i cumpăr ceva unchiului George.
Era o minciună, dar nu voia să fie singură cu el.
— Pot aştepta?
— Mă tem că nu.
Tonul ei îl nedumerea, dar poate că erau şi alte persoane prin preajmă. Porțile erau închise, se închiseseră de aproape doi ani, îşi reaminti el. N-avea niciun motiv să le deschidă numai fiindcă dăduse el buzna în oraş, iar în seara trecută n-o întrebase despre Armand. Îi cunoştea părerea privind întreaga situație, el însuşi i-o acceptase. Nu voia decât s-o revadă.
— Ce-ai zice să luăm masa împreună vineri?
— Zău că nu pot, Nick.
După care, Liane trase adânc aer în piept, aşezându-se la biroul ei.
— Diseară eşti liber? Să iei cina acasă la unchiul meu? E Ajunul Crăciunului, şi ne-

am gândit...
— Foarte drăguț. Mi-ar plăcea mult.
Nu voia să-i lase posibilitatea de a se răzgândi. Liane îi dădu adresa, iar Nick nu-i spuse că o notase deja.
— La ce oră?
— La şapte?
— Perfect. Voi fi acolo.
Închise cu un zâmbet victorios şi scoase un chiuit, plecând de la telefon. Nu se mai simțea de patruzeci de ani Din nou se simțea de cincisprezece. Şi fericit cum nu mai fusese de şaptesprezece luni, sau poate de-o viață.

Capitolul 41

Nick sosi la adresa de pe Broadway fix la orele şapte, arătând foarte spilcuit în uniformă, cu brațele încărcate de cadouri de Crăciun pentru fete. Îşi dăduse repede seama cum avea să fie pentru el viața în San Francisco. Nu avea, literalmente, nimic de făcut, li fusese repartizat un birou şi sarcina unor provizii neimportante, dar în fond, asemenea celorlalți, îşi omora timpul până la plecare, ceea ce-i lăsa răgaz berechet să hoinărească şi să-şi viziteze prietenii. Acum, când le găsise pe Liane şi pe fete, se bucura că avea timp liber.

Valetul îl conduse prin holul lung, maiestuos, până în bibliotecă, unde familia se adunase deja în jurul pomului. Era al doilea Crăciun al lor cu unchiul George, iar ciorapii pe care ştiau că acesta avea să-i umple stăteau agățați deasupra şemineului. Fetele au uitat un moment de ciorapi, despachetând nerăbdătoare darurile de la Nick, sub privirile lui George şi ale lui Liane. Le cumpărase jucării frumoase. Ambele fetițe îl îmbrățişară cu căldură, după care Nick îi întinse lui George un

pachet care conținea vizibil o carte pentru patriarhul clanului şi se întoarse spre Liane, oferindu-i o cutiuță. În clipa aceea, îşi dădu seama că era primul cadou pe care i-l dăruia vreodată. În timpul celor treisprezece zile la bordul navei, nu existase niciun moment când să-i fi putut oferi ceva, cu excepția inimii lui. Ar fi vrut să ştie, însă, că Liane avea un obiect ca amintire de la el. N-avea de unde şti că amintirile pe care i le lăsase în suflet erau pe departe mai durabile decât orice cadou, şi că ea continua să le poarte în adâncul inimii.

— Nu trebuia, zâmbi Liane, cu cutia încă în mână,

— Aşa am vrut. Haide, deschide-o. N-o să te muşte.

George îi privea cu mult interes. Avea sentimentul că se cunoşteau mult mai bine decât bănuise el şi, poate, chiar mai bine decât ar fi vrut să se ştie. Asemeni lui Nick, privi ochii lui Liane în timp ce deschidea cutioara, unde se afla un cerc de aur pentru brațul ei, neîntrerupt, fără închizătoare, o simplă bandă lată de aur. Liane şi-o petrecu pe braț, iar Nick întinse mâna şi vorbi cu glas răguşit, numai pentru urechile ei:

— Citeşte ce scrie înăuntru.

Şi-o scoase din nou, pentru a găsi un

singur cuvânt: *Deauville.* Apoi o puse la loc pe braț și îl privi, nesigură dacă să accepte darul, însă inima n-o lăsa să i-l dea înapoi.
— E minunată. Zău că n-ar fi trebuit, Nick...
— De ce nu?
Încerca să-şi ia în uşor sentimentele şi continuă cu un glas pe care nu-l putea auzi decât ea:
— Am vrut s-o fac demult, consideră-l un cadou retroactiv.
Apoi unchiul George deschise volumul, scoțând o exclamație de plăcere. Era o carte pe care dorise de mult s-o citească şi-i strânse lui Nick mâna. În continuare, George îi regală pe toți cu povestiri despre tatăl lui Nick şi felul cum se cunoscuseră, cu prilejul unei pozne scandaloase pe care o făcuseră împreună odată, de aproape-i arestase poliția din New York.
— Slavă Domnului că-i cunoşteam pe toți copoii.
Goniseră cu maşina pe Park Avenue, bând şampanie împreună cu două femei nu tocmai respectabile, îşi aminti George râzând, simțindu-se iarăşi tânăr, în timp ce Liane îi umplea lui Nick şi sieşi paharele. Sorbi, privindu-l cum stătea de vorbă cu Unchiul George şi simțind brățara pe braț.

Simțea greutatea aurului aproape la fel de intens ca pe acel singur cuvânt gravat înăuntru. *Deauville.* Trebui să-şi înfrunte din nou amintirile, în timp ce sorbea din băutură, silindu-se să asculte ce se povestea.

— Ați traversat o dată oceanul împreună, nu-i aşa?

— De două ori, de fapt, îi zâmbi Nick lui Liane, când ea îi surprinse privirea. Nu-i spusese lui George că fusese şi Nick pe *Deauville.*

— De ambele dăți cu *Normandie*? se arătă acesta nedumerit, iar Nick clătină din cap. Era prea târziu ca să mintă şi nu aveau nimic de ascuns. Nu mai aveau.

— O dată cu *Normandie*, în trei zeci şi nouă. Iar anul trecut, cu *Deauville*, când ne-am întors amândoi. Cred că stătusem cam mult acolo şi eram gata să cad prins. Mi-a fost îngrozitor de greu să scap. Pe fiul meu l-am trimis acasă cu *Aquitania*, când a izbucnit războiul, dar eu n-am părăsit Parisul până după ocupare.

Suna destul de nevinovat, iar când George privi spre Liane, nu desluşi nimic.

— Trebuie să fi fost o călătorie ieşită din comun, cu salvarea aceea în larg.

— A fost.

Chipul îi redeveni serios, amintindu-şi de oamenii care fuseseră aduşi la bord.
— Am trudit ca nişte câini pentru a-i ține în viață. Liane a fost absolut extraordinară. Lucra în sala de operații toată noaptea, iar după aceea a făcut ronduri zile întregi.
— Toți şi-au îndoit eforturile şi am făcut mai mult decât le revenea, se grăbi Liane să intervină.
— Nu-i adevărat, o privi Nick în ochi. Tu ai făcut mai mult decât oricine de la bord şi mulți dintre oamenii ăia n-ar mai fi trăit dacă nu erai tu.
Nu-i răspunse, iar unchiul ei zâmbi.
— Are multă forță, nepoată-mea. Uneori, nu tot atâta minte câtă mi-ar plăcea mie, îi zâmbi el cu blândețe, dar curaj mai mult decât majoritatea bărbaților pe care i-am cunoscut.
Cei doi se priviră, iar Liane roşi la auzul acestor cuvinte.
— Destul cu asta. Tu ce faci, Nick? Când pleci?
Părea să fi fost nerăbdătoare şi, într-un fel, chiar era, nu să-l ştie în pericol, plecat peste mări, ci să scape ea de-o primejdie pe care încă o mai simțea când se afla el prin preajmă.
— Numai Dumnezeu ştie. Ieri m-am postat

la un birou, ceea ce-ar putea să însemne orice. Şase luni, şase săptămâni, şase zile. Ordinele vin de la Washington, iac noi nu facem decât să stăm aici şi să aşteptăm.
— Se putea şi mai rău, tinere. Ăsta-i un oraş plăcut.
— Mai mult decât atât.
Îi zâmbi gazdei, aruncând apoi o privire dezinvoltă spre Liane. Dinspre fete nu se mai auzise o vorbă, de când îşi desfăcuseră cadourile. Erau absorbite de ele, iar Nick nu-şi dorea decât să se fi putut afla acolo şi Johnny. Apoi valetul anunță cina şi trecură în enorma sufragerie. Din mers, George îi spuse lui Nick istoria feluritelor portrete de pe pereți.
— Ştii, Liane a copilărit aici. Pe-atunci, era casa tatălui ei.
Îi timp ce George rostea aceste cuvinte, Nick îşi aminti una dintre primele lor conversații pe *Normandie*, când Liane îi povestise despre tatăl ei, despre Armand, Odile şi chiar şi despre unchiul George.
— E o casă fermecătoare.
— Mie îmi place să privesc cum trec navele.
Privi golful, apoi spre Nick, cu un zâmbet jenat:
— Cred că acum sunt destul de bătrân ca s-o recunosc, în tinerețe, poate m-aş fi

prefăcut a nu fi mândru de cine eram.
Îl privi pe Nick cu înțeles, după care orientă discuția spre oțeluri. Ştia mult despre ocupația lui Nick, fiind impresionat că acesta preluase atât de tânăr afacerea şi, din câte ştia, făcuse o treabă bună.
— Pe cine-ai lăsat la conducere în lipsa dumitale?
— Pe Brett Williams. A fost unul dintre oamenii tatălui meu şi a condus firma şi cât timp am fost în Franța.
Se gândi un moment, apoi clătină din cap:
— Doamne, am impresia c-au trecut de-atunci o sută de ani. Cine-ar fi crezut că vom intra în război atât de curând?
— Eu am ştiut-o dintotdeauna. Şi Roosevelt. Ne pregăteşte de ani de zile, deşi n-o recunoaşte public.
Liane şi Nick schimbară un zâmbet, amintindu-şi de traversarea cu *Normandie*, când atâția oameni insistaseră că n-avea să fie război.
— Mă tem că n-am fost atât de vizionar ca dumneavoastră. Cred c-am refuzat să văd ceea ce scria pe toți pereții.
— Majoritatea oamenilor erau la fel, n-ai fost singurul. Dar trebuie să spun că nu mă aşteptam ca japonezii să ne sară direct la beregată.

Se stabiliseră deja puncte de observație pe toată lungimea coastelor, noaptea se aplicau camuflaje, iar California aştepta să vadă dacă aveau să lovească din nou.
— Ai noroc că eşti destul de tânăr ca să lupți. Eu am fost prea bătrân şi pentru primul. Voi, însă, veți pune din nou lucrurile în ordine.
— Aşa sper şi eu, domnule.
Cei doi îşi zâmbiră, iar Liane privi în altă parte. Unchiul ei nu comunicase niciodată atât de deschis cu Armand, iar acum mai credea şi că acesta colabora cu germanii. O durea faptul de-a nu-i putea lua apărarea, iar Nick nici nu ştia încă despre legătura lui cu Pétain. Se întâmplase ca această veste neplăcută să n-ajungă niciodată la el.
Masa fu foarte plăcută, iar Nick se despărți devreme de ei, plecând la hotel. George era un om în vârstă, indiferent cât de sprinten se arăta, aşa că Nick nu voia să rămână prea târziu. La plecare, Liane părea obosită. Îi mulțumi pentru brățară, iar fetele îl sărutară de rămas-bun, mulțumindu-i şi ele pentru cadouri. În timp ce se ridica, o privi pe Liane în ochi.
— Sper ca la anul să avem cu toții un Crăciun mai fericit.
— Şi eu sper. Şi... îți mulțumesc, Nick.

— Ai grijă de tine. Am să te sun, şi poate într-o zi luăm masa împreună.
— Ar fi plăcut.
Dar nu suna peste măsură de încântată şi, după plecarea lui, duse fetele la culcare şi coborî să mai petreacă vreo câteva minute cu unchiul George. Acesta era extrem de impresionat de Nick şi curios să afle cum de nu-i pomenise mai dinainte despre el.
— Nu-l cunosc chiar atât de bine. Ne-am întâlnit doar o dată sau de două ori, pe vas, şi la câteva petreceri din Paris.
— Îl ştie pe Armand?
— Sigur că da. Când ne-am cunoscut, călătorea şi el împreună cu soția lui.
— Dar acum au divorțat, nu-i aşa?
Şi atunci, deodată, îşi aminti scandalul care făcuse senzație în ziare tot anul. Rareori citea asemenea lucruri, dar până şi lui îi atrăsese atentia.
— Ştiu, a fost ceva destul de şocant. Ea a fugit cu cineva şi s-au certat pentru copil.
Se încruntă:
— Acum unde-i băiatul?
— Maică-sa a câştigat custodia, luna trecută. Bănuiesc că de-asta s-a înrolat din nou.
Unchiul ei dădu iarăşi din cap şi-şi aprinse o țigară:

— Bun băiat.
Liane îi ură noapte bună, îl lăsă cu propriile lui gânduri şi reveni în cameră, la gândurile ei. Scoase cu grijă brățara pe care i-o dăruise Nick şi o privi timp îndelungat, după care o puse jos cu hotărâre, încercând s-o uite.

Capitolul 42

Nick i-a dat telefon a doua zi să-i mulțumească şi să le ureze tuturor sărbători fericite. Liane era hotărâtă să mențină conversația oficială şi scurtă, dar când îi auzi glasul simți un junghi în inima. Bănuia că se simțea disperat de singur fără fiul său şi petrecând Crăciunul atât de departe de casă. Şi nu putu rezista să nu-i spună mai mult:

— L-ai sunat azi pe Johnny, Nick?

— L-am sunat.

Pe aceste cuvinte, însă, glasul i se prăbuşi. Bănuiala ei fusese corectă. Era o zi grea pentru el.

— A plâns ca un copilaş. Mi-a frânt inima. Iar maică-sa pleacă pentru două săptămâni la Palm Beach, fără el.

Oftă.

— Nimic nu s-a schimbat Iar acum nu mai pot face naibii nimic.

— Poate când ai să te-ntorci... spuse ea, ca şi cum i-ar fi citit gândurile.

— Atunci voi face ceva. Avocatul meu a spus că oricum trebuie s-aştept un timp până la recurs. Şi cel puțin ştiu că alături

de ei e în siguranță. Markham e un idiot total, dar nu-l interesează decât viața de huzur. N-o să-i facă băiatului niciun rău.
Nu la fel spusese şi înainte, dar acum nu mai avea de ales. Ştia că Hillary n-avea să-l bombardeze cu dragoste, însă măcar îl supraveghea. Parcă l-ar fi lăsat cu nişte străini, pe durata războiului.
— Brett Williams o să supravegheze şi el afacerile în locul meu. Iar dacă scapă complet de sub control, se descurcă el. A fost tot ce-am putut face înainte să plec.
Liane asculta, suferind pentru el, căci ştia cât de mult îşi iubea copilul. Era jumătate din motivul pentru care se despărțise de el.
— De-asta te-ai înrolat, Nick?
— Mai mult sau mai puțin. Aveam nevoie să plec. Şi era de purtat un război. E aproape o uşurare, după anul trecut.
— Ei bine, să nu-ți pierzi mințile când te vor trimite.
Aproape credea c-ar fi fost mai bine să rămână acasă pentru a-l veghea el însuşi pe Johnny şi, în unele momente, aşa considera şi el, dar era bucuros că se înrolase, mai ales de când o găsise pe ea.
— Încă n-am plecat, zâmbi el, rezemându-se de peretele holului de hotel; apoi hotărî să mai facă un pas.

— Bănuiesc că azi nu te pot vedea, Liane?
Urmă un moment de tăcere.
— Serios, trebuie să fiu aici cu fetele şi...
Lăsă fraza neterminată. Nu ştia ce să-i spună. Voia ca Nick să ştie că pentru ea nu se schimbase nimic în ultimul an şi jumătate. Sentimentele îi erau aceleaşi. Atât față de el cât şi față de Armand. Şi nu-şi schimbase nici hotărârea de a pune capăt legăturii lor.
— Înțeleg.
Din nou, însă, Liane îi auzi însingurarea din glas şi se simți sfâşiată pe dinlăuntru. Un semnal de alarmă începu să-i răsune undeva în cap, dar de astă dată nu-i mai dădu atenție. Ce rău putea fi în asta? La urma urmei, era Crăciunul.
— Poate dacă ai vrea să treci azi după-amiază...
Aveau să fie acasă fetele şi unchiul ei.
— Mi-ar face mare plăcere.
— Pe la patru?
Nick strânse cu putere receptorul.
— Mulțumesc, Liane. Apreciez.
— Nu spune asta. Eşti un vechi prieten.
Se lăsă din nou tăcerea şi în sfârşit Nick spuse:
— Asta sunt?
— Da.

Vocea ei era blândă, dar categorică.
— Mă bucur s-o aflu.
Sosi la ora patru, punctual, spre bucuria fetelor şi surprinderea lui George.
— Nu ştiam că ne vom revedea atât de curând.
— Cred că nepoatei dumneavoastră i-a părut rău pentru mine, biet marinar într-un oraş străin.
Unchiul George pufni, Nick se aşeză să se joace cu fetele, iar după un timp Liane propuse să iasă la o plimbare în Presidio. George spuse că el îi aştepta acasă, voia să-şi citească noua carte, li zâmbi lui Nick. Fetele ieşiră ţanţoşe, Marie-Ange pe picioarele ei dintr-odată alungite, ca de iepşoară, iar Elizabeth alergând pe-alături.
— Se fac nişte fete foarte frumoase. Câți ani au acum?
— Elizabeth nouă, iar Marie-Ange unsprezece. Şi John, cât are? Aproape unsprezece?
Nick dădu din cap:
— Timpul trece prea repede, nu-i aşa?
— Câteodată.
Ea, însă, se gândea la Armand, iar Nick o înțelese de îndată şi se întoarse spre ea:
— Ce face? E tot în Franța?
— Da, dădu Liane din cap.

— Credeam că deja a ajuns în Africa de Nord.
În clipa aceea ea îl privi, oprindu-se din plimbare. N-avea niciun rost să se prefacă față de el. Într-adevăr, nu mai putea să suporte.
— Armand e alături de Pétain.
Nick o privi, fără însă a părea mirat.
— Ştii, am avut senzația asta încă de când eram pe navă. Nu ştiu de ce, dar am simțit. Cum te afectează asta, Liane?
Ştia că nu-i influența sentimentele, altfel ar fi spus-o încă dinainte
— E dificil de explicat. Fetelor, însă, le-a fost foarte greu.
Şi îi povesti despre Washington, despre zvastici, iar Nick tresări.
— Ce îngrozitor, pentru ele... pentru tine...
Cercetându-i ochii, găsi acolo o nouă tristete.
— De-asta am venit în Vest. Aici ne-a fost mai uşor, grație unchiului George.
— Ştie despre Armand?
— Ştia încă înainte să venim.
Oftă încet, apoi îşi reluară drumul, pentru a le ajunge din urmă pe fete. Fusese o uşurare să-i spună lui Nick, încă dinainte fuseseră întotdeauna capabili să-şi vorbească deschis unul altuia şi nu exista

niciun motiv ca acum să se schimbe lucrurile. La urma urmei, erau încă prieteni.
— Nu e de acord, desigur, şi mă crede nebună.
Apoi îi spuse despre cuplările încercate de el în primele săptămâni după sosirea în oraş şi râseră amândoi.
— E un bătrânel scump. Niciodată nu l-am prea simpatizat, dar s-a înmuiat mult.
— E valabil pentru toți, râse Nick.
— Se poartă extrem de frumos cu noi.
— Mă bucur. Mi-am făcut multe griji pentru voi. Într-un fel, tot timpul am presupus că erați la Washington. Când ați plecat?
— Anul trecut, imediat după Thanksgiving.
Nick dădu din cap, după care o privi:
— Nu e numai atât, aşa-i?
— Atât ce? întrebă ea, neînțelegând unde bătea.
— Asocierea lui Armand cu Pétain.
Liane se opri din nou, privindu-l cu ochi surprinşi. De unde ştia? Se dăduse ea cu ceva de gol? Dar încuviință. Avea încredere în ei. Era pentru prima oară că o recunoscuse față de cineva. O asemenea faptă însemna să primejduiască viața lui Armand, şi totuşi ştia că, la Nick, secretul era în siguranță.

— Da.
— Se vede că pentru tine a fost chiar mai rău. Primeşti veşti de la el?
— Cât de des se poate. Îşi asumă mari riscuri dacă spune prea mult. Majoritatea scrisorilor i le primesc prin rețeaua subterană.
— Sunt al dracului de pricepuți, în Franța.
Liane dădu din cap şi, un timp, se plimbară în tăcere. Capacitatea de-a vorbi deschis despre Armand o făcea să se simtă mai apropiată de el. Era cu adevărat prietenul ei şi, după o vreme, îl privi cu un surâs recunoscător:
— Îți mulțumesc că mi-ai dat posibilitatea să ți-o spun. Am momente când mi se pare că-mi pierd mințile. Toată lumea crede – sau cel puțin aşa era la Washington...
— Nu-s genul ăla de om.
Nu şi l-ar fi putut imagina niciodată pe. Armand lucrând sincer pentru Pétain, oricât de puțin îl cunoştea, ştia asta. Pur şi simplu spera că germanii nu erau la fel de isteți.
Acum Liane avea senzația că-i mai datora încă o explicație. Fusese înțelegător cu ea, şi nu i-o mai spusese niciodată.
— De-asta... n-am putut, Nick. Nu în timp ce el face acolo ceea ce face. Nu merită asta.

— Ştiu. Înțeleg.
Ochii lui o priveau cu blândețe.
— E-n regulă, Liane. Ai făcut ceea ce trebuia. Şi ştiu cât de greu ți-a fost.
— Ba nu ştii, scutură ea din cap, iar Nick văzu că purta brățara pe care i-o dăruise el cu-o seară înainte. Îl bucura s-o vadă acolo, sclipind aurie în razele soarelui de iarnă.
— Şi pentru mine a fost tot atât de greu. Cred c-am pus mâna pe telefon să te sun de cel puțin o sută de ori.
— Şi eu la fel, surâse Liane, privindu-şi fiicele, în depărtare. Pare că a trecut mult de-atunci, nu-i aşa?
Apoi ochii îi reveniră spre el, iar Nick clătină din cap:
— Nu. Mie mi se pare c-a fost ieri.
Şi într-un fel, aceeaşi impresie o avea şi ea. Nu se schimbase; nici ea nu se schimbase, deşi lumea din jurul lor, da. Poate prea mult.
Nick a jucat leapşa cu fetele, Liane alăturându-li-se la fugă şi la râsete, după care s-au întors în sfârşit acasă, îmbujorați şi cu ochii scânteietori, George se bucura văzându-i cum umpleau casa cu tinerețea lor. Acum simțeau că petrec cu adevărat Crăciunul. L-au invitat pe Nick să rămână la cină iar seara, când a plecat, şi Liane l-a

condus, se simțeau ca vechi prieteni. Nick s-a oprit un moment, zâmbindu-i:
— Poate ai dreptate. Poate că acum e altfel. Îmi placi şi mai mult decât înainte. Amândoi ne-am maturizat mult.
Liane râse:
— Tu, poate, Nick. Eu cred că am îmbătrânit.
— Asta să-i-o spui altcuiva, râse şi el, făcându-i cu mâna, în timp ce se îndrepta spre taxiul careul aştepta. Noapte bună şi-ți mulțumesc. Sărbători fericite! mai strigă el în vreme ce maşina se îndepărta, iar Liane reveni înăuntru cu un zâmbet fericit. Prea fericit, decise ea, privindu-se în oglindă. Dar nu-şi putea alunga strălucirea din ochi, nici uşurarea pe care-o simți în momentul când se duse la culcare. Fusese minunat să se poată despovăra în fața lui.

Capitolul 43

Nick a apărut în cabinetul de la Crucea Roşie al lui Liane la câteva zile după Crăciun. Avea câteva comisioane de făcut prin oraş, rămânându-i după-amiaza liberă. Intră cu pas hotărât şi o jumătate de duzină de femei se întrerupseră din lucru ca să se zgâiască la el. În uniformă, era mai chipeş decât oricând. Liane râse:

— Ai să declanşezi aici o rebeliune dacă nu eşti atent.

— E un punct bun pentru tine. Te tentează o masă împreună? Şi să nu-mi spui că nu poți, sau că ai de făcut târguieli pentru sărmanul şi bătrânul Unchi George, fiindcă n-am să cred o vorbă. Ce-ai zice de-un prânz la *Mark Hopkins*, dragă prietenă?

Liane ezită, dar Nick îi înhăță paltonul şi pălăria şi i le întinse:

— Haide.

Era imposibil să-i reziste.

— N-ai nimic altceva de făcut, să lupți într-un război de pildă?

— Încă nu. Mai avem timp pentru masă, slavă Domnului, iar George spune că nu ieşi niciodată în oraş. N-o să-ți strice

reputația dacă mănânci de prânz ziua-n-amiaza mare. Putem sta la mese separate dacă vrei.
— Bine, bine. M-ai convins.
Era bine dispusă, şi el la fel; se simțeau aproape ca pe timpuri, la bordul vasului *Normandie,* când jucaseră meciul de tenis. S-au aşezat la o masă bine plasată, admirând priveliştea. Nick i-a povestit istorioare amuzante despre oamenii din baza militară şi de la hotel şi, pentru prima oară după ani de zile, Liane s-a simțit din nou plină de viață. Nick era o companie uşoară, distractivă şi inteligentă şi a luat-o complet prin surprindere când a întrebat-o ce făcea în noaptea de Anul Nou.
— Stai. Nu-mi spune. Lasă-mă să ghicesc. Stai acasă cu unchiul George şi cu fetele.
— Exact! zâmbi ea. Premiul întâi îți revine tie.
— Ei bine, tu primeşti premiul de consolare. Ce-ar fi să mă laşi să te scot în oraş? Sunt asigurat. Iar dacă nu voi fi cuminte, poți chema poliția militară să mă ducă de-acolo.
— Ce ți-ai pus în cap?
— Adică am o şansă?
— Niciun pife. Vreau doar să ştiu ce-am să pierd.
— Of, pentru Dumnezeu, îi zâmbi el. Haide,

Liane. O să-ți prindă bine. Nu te poți încuia la nesfârşit în casa aia.
— Ba uite că pot. Şi-s foarte fericită acolo.
— Nu-ți foloseşte la nimic. Câți ani ai acum?
Încercă să calculeze:
— Treizeci şi trei?
— Am treizeci şi patru.
— A, în cazul ăsta... Habar n-aveam că eşti atât de bătrână. Şi sunt şi eu destul de bătrân ca să ştiu ce-ți face bine. Şi cred c-ar trebui să mai ieşi.
— Vorbeşti exact ca Unchiul George.
Nu era convinsă, dar o amuza.
— Ei, stai o clipă. Patruzeci e una, nu-s chiar aşa de bătrân.
— Nici el, în adâncul inimii. Să ştii că a fost un mare crai, la vremea lui.
Nick zâmbi:
— Încă i se mai citeşte în ochi. Acum, nu schimba vorba. Ce zici în legătură cu Anul Nou?
— Mai întâi prânzul, apoi Anul Nou. Ştii, ai putea fi şi tu un mare crai, dac-ai încerca. Poate chiar şi dacă nu încerci.
— Nu-i stilul meu.
Apoi o privi serios:
— Mă gândeam la o seară liniştită între doi vechi prieteni care au trecut prin vremuri

grele şi înțeleg regulile.' Meritǎm atâta lucru. Altminteri, ce să fac? Să stau în împuțitul ăla de hotel, iar tu să stai acasă? Am putea merge să luăm cina la *Fairmont,* sau cam aşa ceva.
— Cred c-am putea, îl privi Liane, dar fără să fie încă sigură. Aş fi în siguranță?
Era o întrebare directă, iar Nick o privi în ochi:
— Cât de sigură doreşti să fii. Voi fi sincer cu tine, încă te mai iubesc. Te-am iubit dintotdeauna, de când ne-am cunoscut prima oară, şi probabil întotdeauna te voi iubi. Dar nu voi face nimic care să te rănească. Îți înțeleg simțămintele pentru Armand şi le respect. Ştiu care sunt limitele. Aici nu suntem pe *Deauville,* nici măcar pe *Normandie.* Suntem în lumea reală.
Liane vorbi încet, privindu-l:
— Şi aceea a fost realitate.
— Ştiu că a fost, îi luă el cu blândețe mâna într-a lui. Dar am ştiut permanent ce voiai să faci după aceea şi ți-am respectat dorința. Acum sunt liber, Liane, însă tu nu eşti şi nu-i nicio problemă. Pur şi simplu îmi place să fiu cu tine. Între noi există mai mult decât doar...
Nu ştia cum să se exprime, iar Liane

înțelese.
— Ştiu.
Oftă şi se rezemă de spătar, cu un zâmbet.
— Curios că iarăşi ni s-au încrucişat drumurile, nu?
— Cred că se poate spune şi aşa. Mă bucur că s-a întâmplat. Niciodată n-am crezut cu adevărat că te voi mai revedea, decât dacă m-aş fi dus cândva la Washington şi ne-am fi întâlnit pe stradă. Sau poate la Paris, peste zece ani de-acum încolo, cu Armand... Regretă imediat că-i rostise numele, căci Liane arătă din nou îndurerată.
— Liane, el a făcut o alegere, o alegere dificilă, iar tu i-ai stat alături Mai mult de-atât nu poți să faci. Stând acasă, ținându-ți respirația, omorându-te, nu-i uşurezi cu nimic situația. Trebuie să-ți trăieşti viața.
— Încerc. De-asta mi-am luat slujba de la Crucea Roşie.
— Am bănuit. Dar nu ajunge numai atât.
— Probabil că nu.
Vorbea serios şi, dacă era vorba să iasă în lume, ar fi preferat s-o facă împreună cu el. El o înțelegea. Şi cine ştie cât timp avea să mai fie prin apropiere? De-acum înainte putea fi îmbarcat în orice moment.
— În regulă, prietene, aş fi onorată să păşesc în o mie nouă sute patruzeci şi doi

împreună cu tine.
— Vă mulțumesc, doamnă.
Achită nota şi o conduse pe Liane înapoi la serviciu, iar după-amiaza păru să treacă în zbor. Liane a fost bucuroasă să se întoarcă acasă şi să-l revadă pe George şi pe fete. Unchiul ei i-a observat expresia de pe față şi n-a scos o vorbă, iar în seara aceea, ea i-a menționat în treacăt că în ajunul Anului Nou avea să ia cina în oraş, cu Nick.
— Foarte frumos
O cunoştea bine şi nu îndrăznea să spună mai mult, dar spera să se întâmple ceva concret cu „băiatul Burnham“. Şi-a îngropat nasul în carte, Liane a urcat la etaj să stea de vorbă cu fetele, iar la cină nu s-a mai rostit niciun cuvânt despre Nick.
Liane n-a mai amintit de el până n-a coborât la parter în seara de Anul Nou, într-o rochie pe care şi-o cumpărase din Franța cu patru ani în urmă, dar încă mai era frumoasă, la fel ca ea. George a privit-o cu un zâmbet fericit, în timp ce-l aştepta pe Nick, şi fluieră încetişor printre dinți, făcând-o să râdă.
— Nu-i rău... nu-i rău deloc!
— Vă mulțumesc, domnule.
Rochia avea mâneci lungi şi guler înalt, era din lână neagră şi ajungea până-n pământ,

dar avea mici mărgele negre ca smoala cusute pe tot corsajul şi o bonețică asortată, care-i stătea peste părul blond pieptănat într-un coc simplu, iar la urechi purta clipsuri mici cu diamante. Era o ținută discretă, elegantă şi distinsă, perfectă pentru Liane. La sosire, Nick a fost de aceeaşi părere. A stat un moment în hol, privind-o. Apoi a fluierat, imitând reacția lui George. Era pentru prima oară, după ani de zile, când Liane se simțea ca o doamnă admirată de bărbați, senzație extrem de plăcută. Nick îl salută pe George, iar Liane îşi luă noapte bună de la el.

— Să nu vă-ntoarceți prea devreme, ar fi păcat să stricați rochia numai pe-atât. Du-te şi arată-te.

— Am să-mi dau toată silința s-o țin în oraş, făcu vizibil cu ochiul Nick şi râseră toti trei.

Fetele se duseseră deja la culcare. Domnea un sentiment de seară festivă, când au plecat cu maşina împrumutată de Nick.

— Mă tem că, în uniforma mea, n-arăt nici pe jumătate atât de elegant ca tine, Liane.

— Vrei să facem schimb?

El râse, şi au ajuns la *Fairmont* foarte bine dispuşi. Nick rezervase o masă în Salonul Venețian, au intrat, el a comandat

şampanie şi au închinat unul în sănătatea altuia şi pentru un an mai bun, înainte ca Nick să ceară fripturi, precedate de creveți şi caviar. Se aflau foarte departe de delicatesele exotice de pe *Normandie*, dar era o masă bună şi amândoi se simțeau relaxați. Au dansat de câteva ori după desert, Nick simțindu-se fericit cum de mult nu mai fusese, asemenea lui Liane.

— Eşti o companie plăcută, să ştii. Întotdeauna ai fost aşa.

Era unul dintre primele lucruri pe care le observase la ea, în zilele nefericirii lui cu Hillary. Acum i-o spuse, iar

Liane zâmbi:

— Ştii, ai scăpat de mult.

— O, Doamne, da! O ştiam încă de pe atunci. Dar ştii de ce am rămas.

Din cauza lui John.

— Oricum, alea au fost alte vremuri şi suntem aproape în alt an, îşi privi el ceasul, lei vreo hotărâre pe anul ăsta, Liane?

— Nu una singură, îi surise ea mulțumită. Şi tu?

— Mda, cred c-o să iau.

— Care anume?

— Să nu mă las omorât.

O privi în ochi, iar ea îi susținu privirea. Cuvintele lui le reamintiseră că în orice

moment putea pleca la război, că mesele plăcute aveau să dureze doar puțin timp şi deodată acest gând o făcu să se oprească să reflecteze, la el, la Armand, la ceilalți din jur care plecau la luptă. Sala era plină de uniforme. Peste noapte, San Francisco devenise un oraş militar.

— Nick...

Preț de-o clipă, nu fu sigură ce să spună.

— Lasă, a fost o prostie ce-am spus.

— Ba n-a fost. Ai doar grijă să te ții de cuvânt.

— Mă voi ține. Încă-l mai am pe Johnny de luat înapoi.

Era un motiv să se întoarcă.

— Iar între timp, ai vrea să dansăm?

— Da, să trăiți.

Au dat ocol ringului pe melodia *The Lady's in Love with You* şi păreau să fi trecut doar câteva momente până când au sunat sirenele şi văzduhul s-a umplut de confetti şi deodată luminile au scăzut, oamenii se sărutau, orchestra cânta şi s-au pomenit stând în mijlocul ringului, privindu-se, înlănțuiți cu brațele, iar Nick o strânse la piept exact în clipa când Liane îşi ridica fața spre el şi li se întâlniră buzele, şi în timp ce se sărutau restul încăperii dispăru şi se aflau din nou pe *Deauville*... pierduți unul

în brațele celuilalt... până când în sfârşit ieşiră la suprafață să ia aer şi Liane nu se mai retrase.
— La mulți ani, Nick.
— La mulți ani, Liane.
Apoi se sărutară din nou. Nu băuseră destulă şampanie ca să dea vina pe ea şi am rămas pe ring, dansând multă vreme, până când într-un târziu el a dus-o acasă şi s-au oprit în fața casei unchiului pe când Nick o privea.
— Îți datorez scuze, Liane. În noaptea asta, n-am respectat regula jocului.
Adevărul, însă, era că în ultimii doi ani şi-ar fi dat brațul drept ca să aibă ceea ce tocmai primise în noaptea aceea.
— Iartă-mă, n-am vrut să...
Ea, însă, ridică o mână şi-i atinse buzele:
— Nick, nu... e foarte bine aşa...
Un lucru spus de el o atinsese drept în inimă, hotărârea de-a nu se lăsa ucis. Şi deodată Liane ştiu că trebuia să profite de fiecare moment atâta timp cât mai puteau. Învățaseră odată că momentele puteau să nu se mai repete. Şi li se dăduse în dar această a doua şansă. Acum nu mai putea da înapoi. Nu mai voia. Nu-l voia decât pe el.
Nick îi sărută vârfurile degetelor, apoi ochii,

buzele.
— Te iubesc atât de mult.
— Şi eu te iubesc, se îndepărtă ea, zâmbindu-i. Nu avem dreptul ca acum să irosim asta. Înainte, am făcut ce trebuia şi-o vom mai face... dar în clipa asta...
O trase lângă el cu o violență care-o luă prin surprindere.
— Toată viața te voi iubi. Ştii asta?
Liane dădu din cap.
— Iar când îmi vei spune să plec din nou, am s-o fac. Înțeleg ceea ce se cuvine.
— Ştiu că înțelegi, îi atinse ea fața, în timp ce el o ținea strâns la piept. Atunci, nu mai trebuie să vorbim despre asta.
Apoi se desprinse încet de el şi descuie uşa. Nick o sărută de noapte bună, iar Liane îl privi îndepărtându-se. Acum valurile nu mai puteau fi oprite şi niciunul dintre ei n-o dorea. Se abținuseră timp de aproape doi ani, şi nu mai puteau... nu puteau... şi nu regreta nimic. A urcat repede la etaj, şi-a scos rochia şi s-a culcat, iar în noaptea aceea n-a visat pe nimeni. Domnea un sentiment straniu... imponderabil, de pace, lumină şi bucurie şi a dormit fără vise până dimineață.

Capitolul 44

În prima zi a anului, Nick a trecut pe la ea şi au stat mult timp în bibliotecă, tăifăsuind lângă foc. N-au pomenit nimic despre cele întâmplate în noaptea trecută. Parcă ar fi fost împreună dintotdeauna, iar Liane s-ar fi aşteptat să-l vadă. Nici chiar fetele n-au părut surprinse când, venind din grădină, l-au găsit aşezat acolo.

— Bună, nene Nick, îşi aruncă Elizabeth braţele pe după gâtul lui, adresându-i mamei sale un surâs vinovat. Mai trebuie să-i spunem domnul Burnham?

— Nu eu hotărăsc, le zâmbi ea amândurora. Îi plăcea să-l vadă cu fetele. Trecuse atâta timp de când nu mai avuseseră un bărbat prin apropiere, cu excepţia unchiului George, şi ştia că le prindea bine prezenţa lui.

— Ei, nene Nick? se întoarse Elizabeth spre el. Putem?

— Nu văd de ce nu, îi mângâie el părul blond şi mătăsos, atât de asemănător cu al mamei ei. De fapt, sunt chiar flatat.

Marie-Ange îi urmă exemplul şi fugiră înapoi în grădină să se joace, în timp ce

unchiul George cobora la parter.
— Tocmai am terminat cartea. A fost excelentă, îi zâmbi el binefăcătorului său. Aş fi bucuros să ți-o împrumut, dacă ai timp de citit.
— Mulțumesc foarte mult.
Ca de obicei, peste câteva momente bărbații începură să discute ştirile de război. Lumea încă mai era şocată de scufundarea navelor britanice Prince of Wales şi *Repulse* de către japonezi, în largul coastelor malayeze, la trei zile după Pearl Harbor. Pierderile de vieți de pe ambele nave fuseseră cutremurătoare, iar *Prince of Wales* se scufundase cu amiralul la bord. Fusese nava de luptă cu care venise Churchill în Argentina Bay, la întâlnirea cu Roosevelt pentru a semna Carta Atlanticului.
— Cred că încă nu ştii pe ce navă ai fost repartizat
— Nu, domnule, dar ar trebui să aflu curând.
George dădu din cap şi o privi pe Liane:
— Ai arătat foarte drăguță aseară, draga mea. Sper că v-ați distrat bine.
— Foarte bine.
Apoi îi spuseră cât de mulți militari văzuseră la hotel, în cele trei săptămâni şi jumătate de la atacul asupra Pearl Harbor-

ului, părea că se înrolase întreaga țară şi toți tinerii pe care-i cunoşteau erau recrutați
— De fapt, ştiți, mă surprinde că m-au trimis aici. Din ce se bârfeşte, Statele Unite sunt mult mai interesate să-i şteargă pe nemți de pe suprafața pământului înainte de a-i nimici pe japonezi.
În zilele imediat următoare loviturii de la Pearl Harbor, germanii lansaseră o enormă ofensivă cu submarine în Atlantic şi erau scufundate vase înfiorător de aproape de litoralul răsăritean. Porturile principale, New York, Boston şi Norfolk, erau acum apărate cu mine, plase şi patrule de coastă şi toți se întrebau cât de aproape aveau să îndrăznească germanii să înainteze. În fiecare noapte se instituiau camuflaje, atât în zonele de coastă estice, cât şi în cele vestice.
— Se pare că ne atacă din ambele părți.
George privea în focul din cămin, cu ochi îngrijorați. Niciodată până atunci patria sa nu mai fusese amenințată în mod direct, ceea ce era un şoc pentru el. Îl privi pe Nick şi clătină din cap:
— Îmi doresc doar să fi fost destul de tânăr ca să vin şi eu cu voi.
— Eu nu, îşi privi Liane unchiul. Cineva

trebuie să stea aici cu noi, sau la asta nu te-ai gândit?
Bătrânul zâmbi şi o bătu pe mână:
— Asta, draga mea, mi-e singura consolare.
Apoi îi lăsă şi se întoarse la etaj să citească ziarul de după-amiază în cabinetul de lângă camera lui, iar Nick şi Liane rămaseră singuri. El o privi un lung răstimp şi-i luă mâna într-a lui.
— M-am simțit minunat azi-noapte, Liane.
— Şi eu.
Ochii lui o priveau fără şovăire. În lumina limpede a zilei, nu se zărea nicio urmă de regret că-l sărutase în noaptea trecută. Revenise în viața ei ca o navă în derivă, pe-o direcție necunoscută şi poate, o vreme, puteau naviga împreună. Nu pentru mult timp, totuşi, Liane ştia bine; în cele din urmă, el avea să se desprindă. Poate că acesta era destinul lor, îşi spusese ea în acea dimineață, să se întâlnească din când în când în timpul vieții şi să-şi dăruiască unul altuia puterea de care aveau nevoie ca să continue. Făcuse acest lucru pentru ea, la fel cum îi mai făcuse o dată şi-nainte. În dimineața aceea se simțise mai calmă decât oricând în mai mult de-un an şi părea să plutească în jurul lor o aură de pace.
— Niciun regret?

Îi zâmbi:
— Încă nu.
Iar apoi îi explică la ce se gândise.
— E ciudat, dar şi eu m-am gândit aproape la acelaşi lucru, azi-noapte în drum spre casă. Poate că asta-i tot ce vom avea vreodată, dar poate e de-ajuns.
Privirile li se întâlniră, se susținură, iar Nick o întrebă despre o idee care-i venise de dimineață:
— Crezi că ai putea să te eliberezi câteva zile, Liane?
— La ce te gândeşti?
Glasul lui era foarte blând:
— Mă gândeam la câteva zile în Cârmei. Ce zici?
Îi zâmbi liniştită, surprinsă de propria ei reacție. Dar îşi însuşea un lucru pe care-l dorea foarte tare, de multă vreme. Ştia în adâncul sufletului ei că niciodată n-avea s-o mai facă. Dar numai de data asta... încă o dată...
— Cred că ar fi minunat. Poți pleca?
Se sili să nu se gândească la Armand. Asta rămânea pe mai târziu.
— Cât timp las un număr unde pot fi găsit. La sfârşitul săptămânii viitoare voi primi o permisie de trei zile. Ai vrea să stăm într-un loc anume?

— N-am mai fost la Cârmei de ani de zile...
Se gândi un moment.
— Cum ar fi la *Pine Inn*?
— S-a făcut. Poți pleca vineri dimineață?
Apoi se încruntă.
— Dar fetele? N-au să se necăjească?
Se gândi şi ea la acest lucru, apoi clătină din cap:
— Le voi spune că e ceva pentru Crucea Roşie.
Nick zâmbi, simțindu-se ca un băiețandru răutăcios care răpeşte o fecioară de la părinții ei.
— O poveste plauzibilă. Fii doar atentă când au să-nceapă *ele* să-ți spună poveşti din-astea, peste câțiva ani.
Liane îi zâmbi fericită:
— Am să le-omor.
El râse, apoi au mai vorbit o vreme, după care au ieşit în grădină să vadă de fete. Mai târziu Nick a plecat, înainte de cină, întrucât, în pofida invitației lor, trebuia să ia masa cu comandantul său. Liane îl conduse până la uşă, iar el o privi în timp ce-şi luau rămas-bun. Erau singuri în imensul hol de marmură şi Nick se aplecă s-o sărute tandru, murmurând cuvintele:
— Să nu uiți cât de mult te iubesc.
În timpul weekend-ului şi în tot restul

săptămânii, i-a fost greu să se facă liber, dar joi seara a dat telefon pentru a confirma planul. Unchiul George nu întrebase despre el, intenționat, iar Liane nu-l pomenise nici măcar o dată.
— Pentru mâine totu-i aranjat?
— Aici, da. Tu cum stai?
Le spusese că se ducea la un seminar de trei zile al Crucii Roşii, în Cârmei, şi toți păruseră s-o creadă.
— Totul e-n regulă.
Apoi râse:
— Ştii, sunt agitat ca un puşti.
Deodată, chicoti şi ea:
— Şi eu la fel.
— Poate că-i o nebunie ce facem. Poate că la urma urmei n-a fost decât o idilă pe valuri, şi suntem țicniți s-o încercăm din nou.
Era o afirmație foarte sinceră, dar între ei funcționa acest gen de franchețe, chiar şi acum, după tot acel timp şi doar câteva sărutări care să le amintească de trecut.
— Am putea să inundăm camera şi să susținem că ne scufundăm.
— Nu mi se pare foarte comic.
— Scuze. O glumă proastă.
Dar râseră amândoi oricum. Râdeau mult împreună, lucru pe care el nu-l făcuse de

mult timp, şi nici ea. Le ajuta amândurora din plin.
A doua zi dimineață, Liane a plecat de-acasă cu pas sprinten şi cu un zâmbet pe care abia şi-l putea ascunde. Era recunoscătoare că fetele reveniseră la şcoală cu trei zile în urmă şi n-au văzut-o ieşind din casă imediat înainte de amiază, iar unchiul George era în birou. A luat un taxi până la hotelul lui Nick, unde el se plimba nervos încoace şi-ncolo pe stradă, fumând o țigară.
— Arăți de parcă nevastă-ta ar aştepta un copil, îi zâmbi ea, în timp ce Nick plătea taximetrul.
— M-a apucat dintr-o dată panica la gândul că poate n-ai să te-arăți.
— Ai fi preferat?
Drept răspuns, însă, el o luă în brațe şi o sărută apăsat pe gură. Au stat astfel un lung răstimp, iar doi militari în trecere au chiuit şi au fluierat.
— Tu ce crezi?
Liane îi răspunse cu un zâmbet Se bucura că venise, în taxi, simțise aceeaşi nervozitate ca şi el. O dată aproape că se întorsese din drum. Dacă aveau un accident şi aflau George şi fetele7 Dacă. Dar venise şi-i părea bine Nick îi puse geanta în

portbagajul maşinii de închiriat şi porniră spre Cârmei, cântând şi râzând ca doi copii. A fost un drum minunat, iar vremea era plăcută, deşi rece. S-au oprit să ia prânzul la un restaurant de pe marginea şoselei şi au ajuns în Cârmei la ora patru, tocmai la timp pentru o plimbare pe plajă înainte de-a se întuneca Şi-au lăsat bagajele în camera de la Pine Inn şi au străbătut cele două scurte cvartaluri până la plajă. Şi-au îndesat pantofii în buzunarele mantalelor şi au luat-o la fuga prin nisip, el desculț, ea în ciorapi de mătase. Senzația brizei pe obraji era minunată şi, într-un târziu, când s-au oprit departe în lungul plajei şi s-au aşezat, erau cu răsuflarea tăiată şi râdeau fericiți Aici totul arăta atât de paşnic, ca şi cum lumea ar fi fost în deplină siguranță, urmând a rămâne astfel pentru totdeauna.

— E greu de crezut că are loc un război, nu-i aşa?

Nick stătea cu privirea spre mare, gândindu-se la navele care apărau țara până la o distanță egală cu jumătate din circumferința globului. Localitatea Cârmei era complet neatinsă de forfota uniformelor pe care le văzuseră în San Francisco. Era un orăşel liniştit, care îşi dormea somnul, iar Liane spera să nu se trezească

niciodată.
— Mă simt bine c-am scăpat de-acolo. Munca la Crucea roşie începe să mă deprime, oftă ea, privindu-l. Era surprins. Crezuse că-i plăcea
— Cum aşa?
— Am senzația că nu fac destul. Să organizez ceaiuri pentru ofițeri şi să alcătuiesc liste nu-i stilul meu. A fost o ocupație, în ultimul an. Dar aş prefera să fac ceva mai folositor.
Oftă din nou, iar Nick zâmbi, amintindu-şi cu câtă înverşunare trudise la salvarea oamenilor, pe *Deauville*.
— Mi-aduc aminte. Ce-ai avea în cap?
— Încă nu ştiu. Mă gândeam. Poate o activitate de spital.
Întinse mâna spre ea:
— Florence Nightingale.
Apoi o sărută şi se culcară unul lângă altul pe plajă până la căderea întunericului, când reveniră încet la hotel. Liane îşi dădea seama pentru prima oară că erau pe punctul să petreacă un weekend civilizat împreună, ca doi oameni obişnuiți. Pe navă, stătuseră în întunecimea înăbuşitoare a cabinei şefului de echipaj, pe perioada camuflajelor nocturne, şi deodată iată-i într-o odăiță frumoasă, cu duş, iar Liane se

simți ruşinată de el în timp ce intrau, când amândoi aruncară o privire spre baie. Parc-ar fi fost doi proaspăt căsătoriți şi chicoti:
— Vrei să faci duş primul, sau merg eu?
— După tine. Probabil îți ia oricum mai mult timp decât mie.
Liane îşi încărcă brațele cu articolele de toaletă şi ceea ce-avea să-şi pună pe trup, închise uşa şi, peste o jumătate de oră, ieşi îmbrăcată complet, cu părul strâns într-un coc decent, iar Nick fluieră:
— Mare realizare, într-o cămăruță cât aia.
Ea râse. Jonglase cu toate, rochia aproape că-i căzuse în cadă, dar nimeni n-ar fi ghicit, privind-o.
— Urmezi tu.
Nick avusese dreptate, l-a luat mult mai puțin timp şi, când a ieşit, avea pe el doar un prosop. Uitase să-şi ia la drum o uniformă curată.
— Trebuie să existe o cale mai simplă, zâmbi el, iar Liane râse:
— Ciudat, nu? Ne era mult mai uşor pe navă, Dumnezeu ştie de ce, în condițiile de-acolo.
Dar ştiau amândoi de ce. Pe-atunci totul era familiar, după cea dintâi oară, puteau să fi stat doar în jumătate din spațiu, iar acum totul se schimbase. Nick o privi cu

blândețe din uşa băii şi pomi încet spre ea.
— A trecut îngrozitor de mult timp, Liane... prea mult...
Se opri, rămânând absolut nemişcat, iar Liane îşi ridică brațele, îl cuprinse pe după gât şi îl sărută.
Foarte încet, o trase spre el. Nu era nevoie de cuvinte pentru ceea ce simțeau, ca şi cum, dintr-odată, n-ar mai fi contat unde se aflau sau unde fuseseră în ultimul an şi jumătate. Trupurile părură să li se repeadă înainte, în timp ce hainele ei se topeau sub mâinile lui. Prosopul căzu, iar Nick o ridică uşor în brațe şi o duse spre pat. O devoră cu buzele, cu mâinile, Liane zăcând cu respirația tăiată de voluptate. Trecură ore întregi până rămaseră întinşi unul lângă altul, amețiți de satisfacție. Nick se rostogoli pe un cot, ca s-o privească. Era mai frumoasă ca oricând.
— Bună, dragostea mea.
Liane îi zâmbi cu ochi somnoroşi:
— Mi-ai lipsit, Nick... mai mult decât pot ține minte.
Îl sărută pe umăr, pe piept, şi-şi trecu alene un deget de-a lungul brațului său. Se simțiseră chiar mai bine împreună decât înainte. Pasiunii i se adăuga un sentiment de căldură, naturalețe şi familiaritate.

În sfârşit, la ora zece, s-au sculat şi Nick a mers prin cameră, simțindu-se la largul său fără haine, ca şi cum ar fi trăit împreună dintotdeauna. Privi peste umăr, cu un surâs, în timp ce-şi scotea din haină un pachet de *Camei.*

— Ei, cred c-am sărit peste cină. Mori de foame?

Liane râse şi scuturǎ din cap. Nu se mai gândise la mâncare de prima oară când o sărutase el.

— Poate ne lasă să cotrobăim prin bucătărie.

Dar, când s-au îmbrăcat şi au coborât la parter, au avut surpriza să descopere că sala de mese încă mai era deschisă şi s-au aşezat la o masă retrasă într-un colț, delectându-se cu o cină compusă din somon şi şampanie, la lumina lumânării. La desert, Nick a luat o plăcintă cu mere a *la mode*, care nu mergea bine cu restul, iar Liane l-a tachinat.

— Armata îmi formează obiceiuri proaste.

A mâncat-o însă împreună cu el, au râs şi într-un târziu s-au întors în camera lor. Pe cer strălucea luna, iar odaia era tăcută şi confortabilă. Aproape înainte de-a fi închis uşa, Nick a tras-o înapoi în pat şi au făcut din nou dragoste, iar Liane a adormit în

sfârşit în brațele lui, cu un surâs fericit pe chip. Nick a rămas mult timp treaz, privind-o.

Capitolul 45

A doua zi dimineață, s-au deşteptat şi au comandat micul dejun în cameră. Au stat aşezați pe pat, goi, ciugulind unul din farfuria celuilalt, comun şi pateuri daneze în timp ce Liane bea ceai englezesc şi Nick cafea neagră. Îşi ridică privirea spre el, cu un surâs, iar el rânji.

— Nostim, nu-i aşa, Liane?

— Nostim nu e cuvântul potrivit.

Era ceva cu totul diferit de vechea ei viață cu Armand, diferit de tot ce cunoscuse înainte, şi totuşi, în acelaşi timp, avea senzația că dintotdeauna trăise astfel. Aproape instinctiv, ştiuse ce urmau să mănânce la micul dejun şi că lui Nick cafeaua îi plăcea neagră. Ştia până şi cât de caldă prefera apa la duş. Iar după aceea, ea aşezată în cadă şi el bărbierindu-se, Nick fluiera şi Liane cânta, în duet.

La sfârşit, s-a întors spre ea, zâmbind, cu un prosop petrecut pe mijloc.

— Nu-i rău, mm? Poate-ar trebui să dăm probă pentru un recital radio.

— Sigur. De ce nu? surâse ea.

S-au îmbrăcat şi s-au dus la o plimbare

lungă pe plajă, după care au trecut prin câteva magazine şi galerii de artă. Nick i-a cumpărat o mică morsă sculptată în lemn, iar ea i-a dăruit lui un pescăruş mic de aur, cu lănțişor.
— Te vor lăsa să-l porți în misiuni, ca să-ți aducă aminte de Cârmei?
— Să-ncerce să mă oprească, numai.
Erau nişte mici atenții, dar îşi doreau fiecare ceva care să le amintească de Cârmei în lunile următoare. Apoi, Liane a cumpărat mici cadouri pentru fete şi unchiul George şi s-au întors la hotel, unde s-au ghemuit la căldură în pat până au coborât să mai ia o cină târzie.
Duminică, au stat în pat până după amiază, Liane nedorind să se ridice. Ştia că trebuia să plece acasă devreme şi nu dorea ca idila să se sfârşească. Stătea în cadă cu o expresie pierdută în ochi, privind săpunul pe care-l ținea în mână. Uitându-se la ea, Nick îi putea citi gândurile. O atinse uşor pe cap, iar Liane îşi ridică ochii, zâmbind.
— Nu fi aşa de tristă, iubito. Vom mai veni.
— Crezi c-am putea?
Dar cine ştie când avea să se îmbarce? îl puteau trimite în orice moment. El, însă, îi ghici din nou gândul.
— Vom reveni. Îți promit.

Peste o oră au părăsit hotelul, după ce au mai făcut dragoste „doar încă o dată”, chicotind apoi, în timp ce Liane îl amenința cu degetul:
— Ştii, îmi creezi obiceiuri proaste şi cred c-o să m-aleg cu năravuri.
— Ştiu sigur. Data trecută, am întrerupt-o pentru şaptesprezece luni.
— Şi eu, îl privi ea tristă. Te visam noaptea. În seara când am dat peste tine la doamna Mackenzie, ți-am auzit glasul şi am crezut că până la urmă îmi pierdusem mințile.
— *A*şa am simțit şi eu când am privit prin salon şi te-am văzut. În New York mi se întâmpla încontinuu, mă uitam pe-o stradă şi te vedeam acolo, îndepărtându-te, cu acelaşi păr blond, o luam la fugă să mă conving şi niciodată nu erai tu. Multe femei de pe stradă trebuie că m-au crezut nebun. Şi eram...
Ochii lui îi pătrunseră adânc pe-ai ei.
— Am fost nebun, mult, mult timp, Liane.
Ea încuviință.
— Şi acum încă mai suntem nebuni.
Furaseră trei zile şi ştiau amândoi că nu puteau păstra ceea ce aveau. Nu era decât un împrumut.
— Mie nu-mi pare rău. Ție da?
Liane dădu din cap.

— M-am gândit la Armand, ieri... şi la cum e totul pentru el, la Paris... şi totuşi, într-un fel, am ştiut că tot ceea ce făceam nu-i schimbă cu nimic situaţia. Voi fi aici, aşteptându-l, când se va sfârşi războiul.
Şi Nick o ştia, dar n-o duşmănea pentru asta. Era o trăsătură a ei pe care o acceptase dintotdeauna... aproape întotdeauna... Mai ştia şi că în Europa era o iarnă cumplită, dar presupunea că o ştia şi ea. Şi n-avea niciun rost să vorbească despre asta. Nu putea întreprinde nimic pentru Armand, iar Nick ştia câte griji îşi făcea.
Au străbătut din nou, încet, drumul de coastă, ajungând acasă la ora opt, după un scurt popas să mănânce chiar înainte de a intra în San Francisco. Nu dăduse telefon acasă tot weekend-ul şi spera că fetele erau bine. A observat că nici Nick nu-l sunase pe Johnny. Părea că, preţ de numai trei zile, îşi aparţinuseră unul altuia, într-o lume diferită, şi nimeni altul şi nicio altă lume nu existase vreodată, în ultima jumătate de oră a drumului au vorbit despre copii, iar Nick oftă:
— Ştiu că-i va fi fiind bine. Dar îmi fac atât de-al naibii de multe griji pentru el.
Apoi se întoarse spre Liane.

— Vreau să te rog ceva... ceva deosebit...
Inima lui Liane bătea nebunește, știind dintr-odată că era ceva important.
— Sigur. Ce?
— Dacă mi se întâmplă ceva... când voi fi plecat... îmi promiți că ai să mergi să-l vezi?
Un moment, Liane tăcu, șocată.
— Crezi că Hillary m-ar lăsa?
— N-a aflat niciodată despre noi. N-are niciun motiv să nu te lase. Iar acum s-a recăsătorit.
Oftă din nou.
— Dac-aș putea, l-aș lăsa cu tine, atunci aș ști că e pe mâini bune pentru totdeauna.
Liane înclină din cap, încet.
— Da, voi merge să-l văd. Voi ține legătura cu el, peste ani
Apoi zâmbi cu blândețe:
— Ca un înger păzitor. Dar-îi atinse ea mâna lui Nick
— N-o să ți se întâmple nimic, Nick.
— Nu se știe niciodată, o privi el în întuneric, pe când opreau în fața casei unchiului ei. Am vorbit serios, când ți-am cerut-o.
— Și eu ți-am răspuns serios. Dacă se întâmplă ceva, voi merge să-l văd.
Au coborât din mașină, iar Nick i-a pus geanta în antreu. Nu era nimeni prin

preajmă. Fetele se culcaseră deja, Liane sperând să nu-l vadă, dar Nick nu voise să ia un taxi de la hotelul lui şi o adusese el acasă. Apoi, în faţa uşii, Liane se întoarse spre el şi se sărutară îndelung.

— Am să-ți dau telefon dimineață.

— Te iubesc, Nick.

— Te iubesc, Liane.

O sărută din nou şi plecă.

Capitolul 46

Armand stătea în biroul său, suflându-şi în mâini să şi le încălzească. Trecuse prin câteva săptămâni înfiorătoare, cu ger şi zăpadă, din când în când, pe străzile Parisului, şi în toate casele domnea frigul. Nici nu mai ținea minte când îi fusese cald ultima dată, iar acum avea mâinile atât de reci încât abia mai putea scrie, chiar şi după ce şi le frecase câteva minute. Ca om de legătură între Pétain şi germani, îşi mutase sediul cu-o lună în urmă, fiind acum instalat la hotelul *Majestic*, alături de *Verwaltungsstab*, birourile administrative germane ale Comandamentului Superior. Ramura militară corespondentă era *Kommandstab*-ul, sub comanda colonelului de Stat Major Speidel. Din păcate, trebuise să-l ia cu el pe Andră Marchand, iar tânărul asistent era acum atât de emoționat de-a se afla în aceeaşi clădire cu germanii încât apărea permanent țeapăn de devotament zelos, lui Armand devenindu-i tot mai dificil să-şi ascundă ura față de el.

În acele zile, responsabilitățile lui Armand erau şi mai extinse decât înainte. Germanii

ajunseseră în sfârşit să aibă încredere în el. Petrecea multe ceasuri cu *Abteilung*-ul lor de propagandă, în scopul de a ajuta la convingerea francezilor despre binecuvântarea care le căzuse pe cap sub înfățișarea nemților. Avea întâlniri frecvente cu colonelul de
Stat Major Speidel şi generalul Barkhausen, pentru a discuta ceea ce aceştia numeau „Serviciile Prăzilor de Război". Aici, Armand avea posibilitatea secretă de a crea dezordine, deturnând multe dintre comorile marcate pentru Berlin. Pur şi simplu dispăreau, vina cădea în sarcina Rezistenței şi nu părea să existe om mai iritat decât Armand. Deocamdată, nu-l bănuia nimeni. Mai avea adesea întâlniri şi cu doctorul Michel, din Ministerul German al Economiei de Stat, pentru a discuta starea prezentă a economiei franceze, controlul prețurilor, industriile chimice, producția de hârtie, problemele de muncă, asigurările, creditele, cărbunii, energia electrică şi alte domenii adiacente minore.
Majoritatea marilor hoteluri fuseseră preluate de Comandamentul Superior German. Generalul von Stutnitz, comandantul militar al Gross-Paris-ului, se afla la *Crillon*, iar Speidel şi ceilalți la

Majestic. Verwaltungsstab-ul era amplasat la îndemână, lângă locuința lui Armand de la Palais-Bourbon, iar Oberkriegsverwaltungsrat-ul Kruger, însărcinat cu bugetul oraşului, se găsea la *Hotel de Ville.* Iar generalul von Briesen, comandantul propriu-zis al oraşului Paris, stătea la *Hotel Meurice,* deşi în cele din urmă i-a luat locul generalul Schaumburg, rămânând la *Meurice,* pe care-l găsea un hotel încântător.

Prin tot oraşul, afişe în limba franceză comunicau avertismente cumplite privind transmiterea de informații, actele de sabotaj, violență, greve, incitarea la revoltă sau chiar stocarea articolelor de uz cotidian, toate pasibile de pedeapsă „cu maximă severitate" din partea unui Tribunal de Război. Inevitabil, aveau loc frecvente violări ale reglementărilor, majoritatea din partea membrilor Rezistenței, care, după cum au informat imediat germanii publicul, erau „studenți comunişti" şi erau împuşcați în public pentru a-i învăța pe toți minte. Execuțiile publice la Paris deveniseră aproape la ordinea zilei în anul 1942, iar atmosfera din oraş era mohorâtă şi deprimantă. Numai la întrunirile secrete ale Rezistenței din Franța

ocupată domnea un aer de emoție şi de tensiune. În toate celelalte părți, însă, oraşele, orăşelele şi satele păreau cufundate într-o opresiune tăcută. Şi păreau să le asuprească nu numai germanii, ci şi elementele naturii. În tot timpul acelei ierni, oamenii muriseră ca muştele, de frig şi din lipsă de hrană. Privind în jur, Armand vedea o națiune pe moarte. Germanii încetaseră demult să mai pretindă că „Sudul neocupat“ avea să rămână neatins. Înaintaseră şi acolo, înghițind acum toată Franța. „Dar nu pentru mult timp“, continua să făgăduiască de Gaulle în transmisiile sale B.B.C. De la Londra. Iar cel mai uimitor dintre toți era un om pe nume Moulin, răspunzător de stimularea spiritului Rezistenței aproape de unul singur. Fără a înțelege cineva cum reuşea, făcea drumuri necontenite la organizația de luptători în Rezistență de la Londra şi izbutea să se strecoare înapoi în Franța, pentru a le aduce tuturor noi speranțe şi optimism.

Armand nu îndrăznise să-l întâlnească decât o dată sau de două ori. Pentru el era mult prea riscant, iar în cea mai mare parte a timpului țineau legătura indirect, mai ales după faimosul Edict din 15 iulie al anului

precedent, când germanii se năpustiseră asupra tezaurelor artistice din toată Franța, pretinzând ca orice obiect în valoare de peste o sută de mii de franci să fie raportat imediat de către proprietar sau deținător. Cu distrugerea şi rătăcirea acestor rapoarte fusese Armand atât de ocupat în iama anului 1942, şi ştia că era deja răspunzător, numai el singur, de salvarea unor comori valorând pentru Franța milioane de dolari, în ciuda precauției germanilor. Dar, mai important decât atât, încerca să salveze vieți, ceea ce devenea din ce în ce mai periculos pentru el. În ultimele câteva săptămâni se îmbolnăvise din cauza gerului amarnic coborât asupra Parisului, dar nu scrisese nimic despre asta în scrisoarea pe care a primit-o Liane a doua zi după întoarcerea de la Cârmei. N-a putut deduce din ea decât că munca lui continua cu succes. Totuşi, recunoştea în scrisoare şi altceva. Ceva ce nu mai simțise niciodată. Un soi de deznădejde vecină cu disperarea. Citea printre rânduri că Franța n-o ducea deloc bine în mâinile nemților, ba chiar mai rău decât bănuiau cu toții. Şi, după citirea scrisorii, a stat mult timp la fereastră, privind spre Golden Gate Bridge.

— Liane? S-a-ntâmplat ceva?

Unchiul ei încă nu plecase la lucru şi o privea din uşă. Părea să se fi prăbuşit din tot trupul, îşi ţinea capul în piept şi, când se întoarse spre el, George văzu că plângea. Ea însă clătină din cap, zâmbindu-i printre lacrimi:

— Nu. Nimic nou. Am primit o scrisoare de la Armand.

Fusese transmisă de către Moulin, cu prilejul celei mai recente călătorii a sale la Londra, dar pe-asta nu i-o putea spune unchiului. Nici chiar el nu trebuia să ştie că Armand întreţinea legături cu Rezistenţa.

— S-a întâmplat ceva?

— Nu ştiu. Pare doar atât de trist... totul e aşa de deprimant.

— Războiul nu-i lucru plăcut.

Cuvinte banale, dar adevărate.

— Aproape că pare bolnav.

Îşi cunoştea bine soţul. Iar unchiul ei se abţinu să spună că nu se mira că un trădător suferea din pricina distrugerii Franţei.

— Va fi bine. Probabil îi e doar dor de tine şi de fete.

Liane dădu din cap, simţindu-se dintr-odată străpunsă de primul fior de vinovăţie.

— Aşa cred.

— Cum a fost seminarul din Cârmei?

Ochii i se luminară, în pofida propriei voințe.
— Minunat.
Bătrânul nu i-a mai pus alte întrebări şi au plecat amândoi la lucru. Liane i-a spus lui Nick despre scrisoarea de la Armand, după-amiază, când a luat-o de la cabinetul Crucii Roşii. El însă nu se putea gândi decât la un singur lucru, iar ochii săi îi cercetară pe-ai ei cu neaşteptată panică.
Îl privi un lung răstimp, apoi clătină din cap.
— Nu, deloc. E ca şi cum aş avea acum două vieți separate. Cea veche cu Armand, şi aceasta alături de tine.
Nick dădu din cap, uşurat, iar Liane oftă:
— Dar mă simt groaznic din cauza lui.
— Pare să se afle în vreun pericol imediat?
— Nu mai mult ca de obicei, cred. N-am perceput aşa ceva din scrisoare. Doar un sentiment de cumplită depresiune, mai mult pentru Franța.
Îşi ridică privirea spre el:
— Cred că ține la ea mai mult decât la el însuşi, sau la noi. Pentru el, țara înseamnă totul.
— Îl admir, spuse încet Nick.
Apoi a dus-o acasă şi a luat masa cu ei. După cină, a jucat domino cu Liane şi

unchiul George, iar după ce s-a întors la hotel, Liane s-a pomenit întrebându-se când aveau să fie din nou împreună, aşa cum fuseseră la Cârmei. Femeilor nu li se îngăduia accesul în hotelul unde stătea el şi oricum n-ar fi vrut să se ducă acolo. Dar la sfârşitul săptămânii următoare, Nick a rezolvat problema, propunând să-şi rezerve o cameră la *Fairmont.* Exista o dificultate pe care ei, spre deosebire de alții, n-o aveau. Niciunul nu ducea lipsă de fonduri. Alte greutăți, însă, aveau destule. Ea, îngrijorată pentru Armand în Franța, el făcându-şi griji cu Johnny.

În weekend, l-a ascultat când a vorbit la telefon cu băiatul şi l-a privit jucându-se cu fetele ei. Ştia cât de mult îi lipsea copilul. Avea o uşurință deosebită în a trata cu cei mici. După ce au dus fetele acasă, au mers să ia cina, întorcându-se apoi în camera rezervată la *Fairmont* Fetele fuseseră invitate să înnopteze la o prietenă, iar ea îi spusese unchiului George altă poveste pe care acesta n-o pusese la îndoială.

— Crezi că ne bănuieşte, Nick? îi surâse Liane, în timp ce stăteau culcați pe patul din cameră, bând şampanie şi mâncând alune. De astă dată, nu se mai duseseră la Salonul Venețian. Doreau să fie singuri.

Nick păru amuzat de întrebarea ei.
— Poate. Nu-i un nătărău. Şi probabil că a făcut şi el destule de-astea la vremea lui.
O ştia şi ea, dar încă nu era convinsă.
— N-a scos o vorbă.
— Te cunoaşte prea bine ca s-o facă.
— Crezi că-l deranjează?
— Tu crezi? zâmbi cu blândeţe Nick, iar Liane clătină din cap.
— Nu, ar vrea să divorţez de Armand şi să mă mărit cu tine, bănuiesc.
— Şi eu – adică, bănuiesc acelaşi lucru, se grăbi el să precizeze, când îi văzu expresia din ochi. Liane se temea cu disperare să nu fie nedreaptă faţă de Nick. Era femeie căsătorită, în fond, şi nu-i putea oferi niciun rol în viitorul ei.
— Oricum, nu-ţi face griji. Atâta vreme cât nu apare brigada de moravuri, sau presa, n-avem nicio problemă.
Ideea o făcu să râdă. Se înscriseseră în registrul hotelului ca maiorul şi doamna Nicholas Burnham.
Au continuat un timp astfel, cu cine şi plimbări lungi după-amiaza, şi weekend-uri furate la *Fairmont.* Peste câteva săptămâni, le-a mai reuşit o scurtă fugă până la Cârmei, dar în februarie situaţia lui Nick a început să devină încordată. Singapore

căzuse în mâinile japonezilor, iar forțele de uscat japoneze ocupaseră Java, Borneo, Indiile de Est Olandeze şi un număr de insule din Pacificul de Sud. Japonezii erau atât de mulțumiți de ei înşişi, încât generalul Nagumo se retrăsese la nord de Japonia. Nick se aştepta să fie îmbarcat în orice moment. Presupunea în fiecare săptămână, oarecum, că va primi vestea, dar încă nu se întâmpla. Portavioanele Statelor Unite efectuau raiduri-fulger asupra insulelor Gilbert şi Marshall, în sudul Japoniei, bombardând cu succes pozițiile japoneze, dar principalele fortărețe ale inamicului nu puteau fi cucerite.

Într-o zi din martie, Nick o privi deznădăjduit şi, după al doilea pahar de scotch, spre uimirea lui Liane, bătu cu pumnul în masă. Era nervos de săptămâni întregi, în aşteptarea plecării.

— La naiba, Liane, trebuia să fiu şi eu acolo. De ce dracu' stau aici pe cur, în San Francisco?

Izbucnirea lui nu-i răni sentimentele, îl înțelese şi-i vorbi pe un ton liniştitor, dar nu părea să fie de mare folos.

— Stai, Nick. Trag şi eu de timp.

— Iar eu fac războiul stând prin camere de hotel.

Avea o expresie de pură acuzare şi, de astă dată, o atinse.
— Tu ai ales, Nick, nu-i o obligație.
— Ştiu... ştiu... iartă-mă... doar că pierd vremea pe-aici, de-mi ies naibii din minți. Ce Dumnezeu, m-am înrolat acum trei luni, Johnny e la New York cu Hillary, trăgând de mine că-i e dor. L-am ținut un discurs măreț despre plecarea la război, iar acum nu fac decât să stau aici, într-o petrecere continuă.
Anxietatea din glasul lui o mişcă şi încercă să-l calmeze. Avea propriile ei vinovății față de Armand şi, în unele momente, îşi punea şi ea întrebări. Dar acum nu-l mai putea părăsi pe Nick şi nici n-o dorea. Aveau să stea împreună până la plecarea lui, după care ştiau amândoi că avea să se sfârşească totul.
Se mai răstea la el din când în când, mai ales odată după ce primise o scrisoare de la Armand. Acesta menționa că avea crize de reumatism la picioare, din cauza frigului, în aceeaşi zi Nick i s-a plâns că-n seara trecută dansaseră atât de mult încât îl durea spatele, iar Liane s-a repezit dintr-odată la el, furioasă:
— Atunci nu mai dansa atâta, pentru numele lui Dumnezeu!

Expresia de pe fața ei îl surprinse. Niciodată n-o mai văzuse astfel.
— Nici pe *tine* nu te-am văzut plecând de pe ring până la două noaptea.
Dar, în timp ce Nick rostea aceste cuvinte, Liane izbucni în lacrimi şi, legănată de el în brațe, îi dezvălui totul, spunându-i despre scrisoarea lui Armand.
— Cred că e bolnav, Nick... are aproape cincizeci şi nouă de ani... iar acolo-i un ger de crapă pietrele... suspină ea în brațele lui Nick, cane o îmbrățişa strâns.
— Nu-i nimic, iubito... nu-i nimic...
O înțelegea întotdeauna. Nu exista niciun lucru pe care să nu i-l poată spune.
— Şi uneori mă simt atât de vinovată.
— Şi eu. Dar am ştiut asta de la bun început. Pentru el, nu schimbă cu nimic situația.
Liane îi scria la fel de des şi n-avea nicio posibilitate de a-l ajuta.
— Dacă-l omoară nemții?
Nick oftă, pe gânduri, nesigur ce să spună pentru a o încuraja. Exista, categoric, riscul ca germanii să-l ucidă.
— Ăsta-i un risc pe care şi l-a asumat când a rămas acolo. Cred că, după părerea lui, merită.
Percepea profund ataşamentul lui Armand

pentru țara lui. Judecând după spusele lui Liane, simțea că devenise aproape o obsesie.
— Liane, nu trebuie decât să ai încredere că va supraviețui. Altceva nu poți face.
— Ştiu.
Şi atunci, se gândi la noaptea dinainte, când fuseseră la dans.
— Dar e ca şi cum viața noastră aici ar fi o lungă petrecere. A îi repeta cuvintele şi se uitară unul la altul, lung, pătrunzător.
— Vrei să înceteze? întrebă el, ținându-şi respirația.
— Nu.
— Nici eu.
În aprilie, însă, a luat-o într-o după-amiază de la Crucea Roşie, cuprins de o tăcere stranie.
— S-a întâmplat ceva, Nick?
O privi trist. Nu simțea nimic din emoția la care se aşteptase. Simțea doar singurătate şi amărăciune.
— Petrecerea s-a terminat.
Liane avu o furnicătură ciudată pe şira spinării.
— Cum adică?
— Plec din San Francisco mâine.
Respirația ei se opri, îl privi şi deodată plângea în brațele lui. Ştiuseră amândoi că

avea să sosească şi acest moment, dar acum nu erau pregătiți.
— Oh, Nick...
Iar apoi, o apucă din nou teama.
— Unde te duci?
— La San Diego. Pentru două zile. Apoi ridicăm ancora. Mă îmbarc pe portavion, *Lady Lex.* De fapt, – încercă el să zâmbească – se numeşte *Lexington.* Plecăm undeva în Pacific.
Nava tocmai se întorsese pentru nişte reparații, după cum citise Liane în ziare. Iar acum, mergând cu maşina spre casa unchiului ei, niciunul nu mai scoase o vorbă. Aveau chipurile posomorâte, tăceau, iar unchiul George, când îi văzu, înțelese pe dată.
— Ridici ancora, fiule?
— Da, domnule. Plec mâine la San Diego.
George dădu din cap, privind-o pe Liane. În seara aceea, au luat cina în tăcere. Nici chiar fetele n-au prea tulburat liniştea şi, când Nick şi-a luat rămas bun de la ele, au plâns, aproape la fel de mult ca atunci când se despărțiseră de tatăl lor. Pentru ele, devenise mai real decât Armand. Nu-l mai văzuseră de doi ani, iar Nick fusese în mijlocul lor aproape tot timpul, în ultimele patru luni. Plecarea lui avea să fie resimțită

de toți, şi mai cu seamă de Liane, care-l sărută tandră, în uşă. Promisese să ia a doua zi trenul până la San Diego, putând petrece puțin timp împreună înainte de plecare. Nick trebuia să ajungă la bordul navei cu o zi înainte de-a pomi. Astfel, le rămânea o zi şi o noapte împreună în San Diego.

— Mâine seară am să te sun la hotelul din San Diego, dacă pot. Altfel, dau de tine a doua zi dimineață.

Liane dădu din cap, cu lacrimi în ochi.

— Deja mi-e dor de tine.

— Şi mie, zâmbi el; niciunul dintre ei nu fusese pregătit pentru durerea pe care o simțeau acum. Te iubesc.

Liane îi făcu cu mâna, în timp ce se îndepărta, şi reveni în casă, iar când ajunse în camera ei, se trânti pe pat, suspinând. Nu era pregătită să renunțe la el... nu iarăşi... nu acum... niciodată...

Capitolul 47

Trenul lui Liane a sosit la San Diego în seara următoare la orele unsprezece, iar ea n-a ajuns la hotel decât la miezul nopții. Ştia că era prea târziu pentru ca Nick să-i mai dea telefon, iar a doua zi i-a aşteptat telefonul cu răsuflarea tăiată, până când în sfârşit, imediat după prânz, a sunat-o. Stătea trează, încordată, de la ora şapte dimineața.

— Iartă-mă, iubito. Nu te-am putut suna. Am avut şedințe, informări, Dumnezeu mai ştie ce.

La auzul cuvintelor lui, o cuprinse panica.

— Pot să te văd? întrebă ea, privind Pacificul, într-o încercare de a-şi imagina unde era. Camera ei avea vedere spre port şi baza navală, din depărtare.

— Nu ne putem vedea până diseară. Şi, Liane...

Detesta s-o facă, dar ştia că trebuia să-i spună.

— Asta va fi tot. Trebuie să mă prezint la bază dimineață la ora şase.

— Când pleci?

Inima-i bubuia în urechi.

— Nu ştiu. Nu ştiu decât că mâine la şase dimineața trebuie să fiu pe vas. Presupun că ridicăm ancora în ziua următoare. Dar nu vor să ne spună.
Era o procedură militară standard, datorită războiului.
— Ascultă, trebuie să mă duc. Ne vedem diseară.
De-ndată ce pot.
— Te-aştept aici.
Petrecu ziua în cameră, de teamă să nu vină mai devreme şi să n-o găsească. La şase fără zece, se auzi o bătaie în uşă Era Nick, iar Liane i se aruncă în brațe, plângând şi râzând, disperat de fericită că-l vedea. Pentru câteva clipe, îşi puteau imagina că n-aveau să se despartă niciodată.
— Doamne, ce mult îmi place cum arăți iubito.
— Şi mie, cum arăți tu.
Amândoi, însă, erau extenuați după tensiunea ultimelor două zile Era un timp pe care Liane ştia că nu-l va uita niciodată. Mai cumplit decât când plecase de la Paris. Au stat de vorbă, cu febrilitate, o jumătate de oră, după care Nick a luat-o în brațe şi a dus-o în pat. După aceea, lucrurile au părut să-şi încetinească ritmul. În noaptea

aceea n-au ieşit din cameră, nici n-au dormit. Au stat acolo, sporovăind şi făcând dragoste. Liane a început să tremure, văzând că răsărea soarele. Ştia că lua sfârşit ultima lor noapte de dragoste.
La cinci şi jumătate, Nick s-a dat jos din pat şi a privit-o cu gravitate, în timp ce ea îl privea la rându-i.
— Iubit-o.. Trebuie să plec..
— Ştiu.
Se ridică în capul oaselor, vrând să-l tragă spre ea, vrând să dea ceasul înapoi.
Şi atunci, Nick îi ceru un lucru pe care voia să i-l spună de două zile:
— Şi să-mi scrii, sau preferi să n-o faci?
Stabiliseră cu patru luni în urmă că, odată cu plecarea lui, totul avea să se sfârşească.
— Am să-ți scriu, zâmbi ea cu tristețe. Îi scria deja lui Armand, iar acum pierduse doi bărbați pe fronturile războiului, cel puțin pentru o perioadă Nu ştia ce-avea să facă la întoarcerea lui. De săptămâni în şir îşi punea această întrebare. Lucrurile stăteau altfel decât când se aflaseră pe bordul navei Deauville, ea şi Nick petrecuseră patru luni împreună, nu treisprezece zile, şi acum nu mai putea renunța la el atât de uşor. O dată sau de două ori, se gândise ca după război să-l

părăsească pe Armand, dar nu se credea în stare. Şi nu era în stare nici să se despartă de Nick Burnham.
— Şi eu am să-ți scriu. Dar s-ar putea să dureze o veşnicie până-mi primeşti scrisorile.
— Voi aştepta.
Nu făcu duş înainte de a-şi pune hainele. Nu voia să piardă niciun minut din timpul care le mai rămăsese împreună, se putea spăla pe navă, avea la dispoziție o viață de om pentru asta. Iar acum, nu-i mai rămăseseră decât câteva momente împreună cu Liane.
— Nu uita ce-am spus despre Johnny.
Îi dăduse adresa lui Hillary, dar ea insistase din nou că n-avea nevoie. Avea să se întoarcă el însuşi să-l vadă pe Johnny, iar Nick răspunsese:
— Pentru orice eventualitate.
O luase, ca să-l facă să se simtă mai liniştit. Cele din urmă momente ale lor fugeau ca ultimele secunde dinaintea exploziei unei bombe, iar la sfârşit, stând amândoi în mijlocul camerei, Nick o îmbrățişă strâns:
— Vreau să mă despart de tine aici.
Panica o cuprinse din nou:
— Nu te-aş putea conduce până la bază?
— Ne-ar fi mai greu aşa, clătină el din cap;

Liane aprobă, cu lacrimile inundându-i deja fața, iar Nick o sărută pentru ultima oară, privind-o în ochi. Am să mă-ntorc.,
— Ştiu.
Şi niciunul dintre ei nu-l întrebă pe celălalt ce-avea să se întâmple atunci. Era prea târziu ca să se mai gândească la asta. Tot ce-aveau era prezentul şi ceea ce le-o fi rezervând soarta pentru mai târziu.
— Nick... să ai grijă...
În timp ce ieşea, îl mai îmbrăţişă o dată, iar el o strânse cu putere. Făcându-i o ultimă dată cu mâna, coborî în fugă scara, iar Liane reveni în cameră, închise uşa şi se aşeză, cu senzaţia că i se scursese din trup ultima picătură de viaţă. Două ore mai târziu, încă mai şedea în odaie, gândindu-se la el, când întâmplător privi pe fereastră. Întreg Oceanul Pacific părea să fi dispărut, în locul lui văzându-se o navă enormă, înaintând încet spre larg. Inima începu să-i bată mai tare, în timp ce privea. Era un portavion şi, privindu-l, Liane ştiu că era *Lexington* şi Nick se afla la bord. Deschise larg fereastra camerei, ca şi cum acest lucru i l-ar mai fi apropiat puţin, şi se uită după vas până ieşi din port. Apoi se întoarse încet, îşi făcu bagajul şi, două ore mai târziu, era din nou în tren, tăcută şi

nemişcată, înapoindu-se spre San Francisco.

Capitolul 48

Când a ajuns înapoi la San Francisco, Liane a intrat în casă şi a urcat încet scara spre camera ei. Era târziu, casa era cufundată în întuneric şi tresări ca şi cum ar fi explodat lângă ea o bombă, când auzi un glas. Era unchiul George. Şedea liniştit în camera ei, pe întuneric, aşteptând-o.

— S-a-ntâmplat ceva?... Fetițele?...

— Sunt bine.

O privi cercetător, în timp ce Liane aprindea lumina. Era complet răvăşită.

— Te simți bine, Liane?

— Mi-e bine.

Dar, în timp ce-o spunea, izbucni în plâns şi se întoarse să n-o vadă.

— Zău... mi-e foarte bine...

— Ba nu ți-este deloc. Şi n-ai niciun motiv să-ți fie ruşine. Nici nu m-aştept să-ți fie. De-asta sunt aici.

Şi atunci, ca o fetiță mică, Liane se aruncă în brațele lui:

— Oh, unchiule George...

— Ştiu... ştiu... o să se-ntoarcă.

Dar şi Armand avea să se întoarcă. Tot drumul spre casă, se gândise la ambii

bărbați. Acum era sfâşiată între amândoi. Unchiul ei îi turnă un pahar de brandy. Adusese în camera ei o sticlă şi două pahare, iar Liane îi zâmbi printre lacrimi:
— Ce-am făcut ca să merit un unchi drăguț ca tine?
— Eşti o femeie de ispravă, Liane, spuse el, cu seriozitate. Meriți un bărbat vrednic. Şi, cu voia lui Dumnezeu, îl ai.
Liane luă o înghițitură de brandy şi se aşeză cu un surâs nervos:
— Necazul, unchiule George, e că am doi.
El, însă, nu-i răspunse. Plecă nu peste mult timp, iar Liane se culcă, iar dimineața se simți mai bine.
În acea zi primi o scrisoare de la Armand, care părea s-o ducă şi el ceva mai bine. Părea înveselit de „evenimente recente”, după cum îi spunea, fără însă să precizeze care anume erau. Timpul se încălzise şi nu-l mai dureau atât de tare picioarele.
În următoarele câteva zile, şi veştile de la Londra au fost îmbucurătoare. Englezii primiseră primul transport de hrană din Statele Unite, evitând o serie de reduceri drastice.
În ziua de 18 aprilie, toată lumea a citit în presa americană despre raidul Doolittle asupra oraşului Tokyo, condus de

locotenent-colonelul James H. Doolittle, pilotul şi omul de ştiinţă aeronautic. Modificase şaisprezece bombardiere B-25, iar escadrila se îndreptase spre Japonia, cu intenţia de a ateriza în China neocupată după bombardamentul de la Tokyo, ştiind prea bine că n-aveau să se poată întoarce. Au reuşit toate avioanele, cu excepţia unuia singur, rezultatul fiind o enormă ridicare a moralului în rândul trupelor. Răzbunarea fusese administrată. Tokyo era bombardat. Era o revanşă pentru Pearl Harbor.

Dar voia-bună stârnită de raidul Doolittle a fost de scurtă durată. În seara zilei de 4 mai, toată lumea vorbea despre bătălia din Marea Coralilor, iar Liane a stat trează toată noaptea, rugându-se pentru Nick. Lupta a ţinut două zile, sub conducerea generalului MacArthur, care rămăsese, cu înţelepciune, în urmă, la Port Moersby, Noua Guinee. În 6 mai, au aflat vestea cea mai rea. *Lexington* se scufundase. Ca prin minune, nu muriseră decât două sute şaisprezece oameni. Restul de două mii şapte sute treizeci şi cinci fuseseră salvaţi şi luaţi la bordul navei *Yorktown*, soră geamănă a lui *Lady Lex*. Liane, însă, nu ştia dacă Nick se înscria printre cei două sute şaisprezece, sau era între ceilalţi. Stând zi de zi

încremenită în camera ei, ascultând radioul pe care şi-l adusese la etaj, îşi amintea scenele sinistre din Atlantic, când se scufundase *Queen Victoria.* Iar acum, se ruga ca Nick să se numere printre supraviețuitori. Îşi primea mesele în cameră, pe tavă, acestea revenind la bucătărie aproape neatinse, în timp ce unchiul ei stătea în bibliotecă, ascultând acolo ştirile. Dar aveau să treacă săptămâni, dacă nu chiar mai mult, până să primească vreo veste de la Nick. Fără ca Liane să ştie, George pusese pe cineva de la firmă să-l sune pe Brett Williams la New York, dar nici acesta nu ştia nimic.

Şi tot în ziua de 6 mai, crainicul a anunțat națiunea că generalul Jonathan Wainwright fusese silit să predea insula Corregidor japonezilor. Generalul Wainwright şi oamenii lui fuseseră făcuți prizonieri. Treaba nu mergea deloc bine în Pacific.

— Liane.

În dimineața zilei de 8 mai, la două zile după ce se scufundase *Lexington,* George stătea în uşa dormitorului ei.

— Vreau să vii jos la micul dejun.

Îl privi fără vlagă, din pat.

— Nu mi-e foame.

— Nu-mi pasă. Fetele se tem să nu fii

bolnavă.
Liane se uită la el mult timp, apoi dădu din cap, în tăcere. Iar când în sfârşit coborî, se simți slăbită după zilele petrecute în pat, ascultând radioul, cu jaluzelele trase. Acum fetele o priveau de parcă le-ar fi fost frică de ea, şi făcu un efort să ie conducă până la uşă, când au plecat la şcoală, după care se întoarse în odaia ei şi deschise din nou aparatul de radio. Dar nu se comunica nimic. Bătălia din Marea Coralilor se sfârşise.
— Liane.
O urmase din nou în cameră, iar Liane se întoarse să-şi privească unchiul, cu ochi goi.
— Nu poți să-ți faci asta.
— N-am să pățesc nimic.
— Lasă că ştiu eu. Şi nu-i ajută cu nimic ceea ce faci.
Se aşează pe marginea patului.
— La New York n-au primit nicio veste. Dacă era ucis, li s-ar fi trimis o telegramă. Sunt sigur că a scăpat cu viață.
Ea dădu din cap, înfruntându-şi din nou lacrimile. Era pur şi simplu prea mult, să-şi facă griji pentru amândoi. Şi, în ziua aceea, a mai primit o scrisoare de la Armand. În Paris, treizeci de mii de evrei fuseseră scoşi

din casele lor. Era una dintre scrisorile pe care le expediase Moulin şi, ca atâtea altele, traversase Atlanticul cu vasul Gripsholm.
Evreii din Paris fuseseră închişi pe un stadion, timp de opt zile, fără apă, mâncare sau toalete. Mulți muriseră, printre care femei şi copii. Lumea-şi pierdea mințile. De la un capăt al globului la altul, oamenii mureau şi se ucideau între ei. Dintr-odată, Liane a ştiut ce avea de făcut. A scos o rochie din dulap şi a aruncat-o pe pat. Arăta mai bine decât în ultimul timp.
— Unde te duci?
— La serviciu.
Nu i-a spus de ce. A făcut o baie şi s-a îmbrăcat, iar peste o oră îşi semnase deja demisia, nu din Crucea Roşie, ci din acea secție. La amiază, se angajase la spitalul naval din Oakland. I s-a încredințat misiunea de a îngriji răniții din pavilionul de chirurgie. Era cea mai grea muncă din toate dar, seara la opt când s-a întors acasă pe Broadway, se simțea bine cum de luni de zile nu i se mai întâmplase. Asta ar fi trebuit să facă de mult, şi pentru aşa ceva fusese întotdeauna menită, l-o spuse unchiului după cină.
— E o muncă îngrozitoare. Eşti sigură că asta vrei să faci?

— Categoric.
În voce nu i se simțea nici urmă de îndoială, iar George văzu pe fața ei că-şi venise în fire. Au vorbit despre evreii din Paris, bătrânul clătinând din cap. Nimic nu mai era ca înainte. Absolut nimic. Nu mai exista nicio certitudine, nimic sfânt. Submarinele bântuiau coastele americane, evreii erau scoşi din case prin toată Europa, japonezii omorau americani în Pacificul de Sud. Până şi frumoasa *Normandie* arsese în urmă cu trei luni în portul New York, pe când lucrătorii se luau la întrecere cu timpul pentru a o transforma în navă purtătoare de trupe. La Londra, bombele cădeau zi şi noapte, ucigând femei şi copii.
În următoarea lună, Liane a trudit ca o roabă în spitalul naval din Oakland, de trei ori pe săptămână. Pleca de-acasă dimineața la opt şi revenea la cinci, şase seara, uneori chiar la şapte, epuizată, mirosind a soluții chirurgicale şi dezinfectant, cu uniforma acoperită adeseori de sânge uscat, palidă la față, dar cu ochii vii. Făcea singurul lucru care-i stătea în putință ca să ajute şi se simțea mai bine astfel decât aşezată la un birou. După o lună de la bătălia din Marea Coralilor, a fost răsplătită cu o scrisoare de la Nick. Trăia! S-a aşezat pe treptele din

față şi a citit-o, plângând.

Capitolul 49

În ziua de 4 iunie, a început bătălia de la Midway, iar până a doua zi s-a încheiat. Japonezii au pierdut patru din cele cinci portavioane ale flotei, iar americanii jubilau. Până în prezent, era cea mai mare victorie. Iar Liane ştia că Nick se afla în siguranță. Acum era la bordul navei *Enterprise*, departe de iureşul luptei. Deşi Liane tremura de fiecare dată când asculta actualitățile, un şir constant de scrisori o informau că Nick era viu şi nevătămat. Ea îi scria aproape zilnic şi, pe cât putea de des, în scria şi lui Armand.

Cele mai recente scrisori ale soțului ei păreau să indice un sentiment de tensiune crescândă la Paris. Alți tineri comunişti erau împuşcați, alți evrei erau concentrați şi, în cadrul frecventelor întâlniri ale lui Armand cu *Kommandstab-ul*, devenea tot mai clar că treceau la represalii împotriva Parisului. În sate, Rezistența dobândea o forță alarmantă şi era foarte important să țină din scurt capitala, pentru a o da ca exemplu. Ca atare, acum nemții apelau tot mai mult la Armand, aşteptând să le dea

socoteală pentru operele de artă care nu putuseră fi găsite, persoane dispărute şi membri ai adepților lui Pétain suspecți de înclinații comuniste. Aveau nevoie de un om pe care să se descarce de fiecare dată când se ivea câte o problemă ce nu putea fi pusă în seama lor, iar acesta era invariabil Armand.

Constituia un tampon confortabil pentru mareşalul Pétain, dar situația îl făcea să fie încontinuu încordat şi extenuat.

În timp ce stătea la biroul său din hotelul *Majestic*, într-o zi caldă de iunie, André Marchand a intrat şi i-a trântit pe birou un teanc de hârtii proaspete.

— Ce-s astea?

— Rapoarte despre oamenii arestați azi noapte. Înaltul comandant vrea să ştie dacă printre ei sunt unii indivizi importanți, deghizați în țărani.

Lui Marchand nimic nu-i plăcea mai mult decât să-şi dea compatrioții pe mâna nemților, iar Armand nu regreta decât că nu-l luau să-l trimită pe frontul din Rusia. Dacă tot voia atât de tare să fie german, las' să fie.

— Mulțumesc. Voi arunca o privire când am timp.

— Înaltul comandant le vrea înapoi până

diseară, îl privi Marchand pe Armand în ochi.
— Bine. Am să mă ocup de ele.
În ultima vreme, se întreba dacă nu cumva Marchand îi fusese repartizat pentru a se asigura că le era credincios germanilor şi lui Pétain. Dar asta era o idee ridicolă. Marchand era un copil, un om lipsit de orice importanță. Nu era cu putință să-l folosească drept câine de pază. Armand zâmbi în sinea lui. Era atât de obosit, încât acum vedea pericole pretutindeni. În noaptea trecută avusese chiar impresia că era urmărit. Apoi reveni cu atenția spre rapoartele de pe birou, potrivindu-şi ochelarii pe care-i purta acum la citit. Oricum, era mai bine să le rezolve. Seara avea întâlnire cu Moulin, înainte ca acesta să se înapoieze la Londra.
La ora şase, a părăsit hotelul *Majestic*, ducându-se acasă în Place du Palais-Bourbon, ca întotdeauna, deşi acum plecase mai devreme decât de obicei. A intrat în bucătărie, care prezenta acum urmele lunilor de nefolosință. Nu mai semăna cu casa unde locuiseră cândva Liane şi copiii. Oalele de aramă se cocliseră, aragazul nu mai funcționa, iar în răcitor nu ținea aproape nimic. Peste tot se aşternuse

un strat gros de praf. Puțin îi păsa. Folosea casa ca loc de dormit. În seara aceea, însă, şi-a tăiat puțin salam pe care tocmai şi-l cumpărase şi a rontăit un măr. A făcut câteva însemnări, înainte de a pomi cu maşina spre Neuilly. Dând drumul motorului, s-a uitat în jur cu atenție, dar nu-l privea nimeni.

A parcurs fără probleme scurta distanță. Acum avea pe maşină o emblemă specială, care le indica soldaților germani postați pe stradă că lucra pentru guvern. A parcat maşina la două străzi distanță de locul unde urma să ajungă. După ce a bătut la uşă de două ori, a sunat. L-a primit o, femeie în vârstă, care a înclinat din cap şi a închis uşa, după care l-a condus în bucătărie, de unde a coborât scara spre pivniță. Acolo au dat amândoi la o parte o stivă de lăzi vechi, pentru a dezvălui trapa spre un tunel săpat recent. S-a târât prin el, ca şi de alte dăți, până în casa vecină, unde-l aşteptau trei bărbați. Unul dintre ei avea păr cărunt tuns scurt, beretă, pulover negru şi pantaloni de muncitor. Era Moulin. L-a întins lui Armand mâna, sub privirile celorlalți doi. Veniseră cu el de la Toulon. Erau noi, dar Moulin îl cunoştea.

— Bună seara, prietene.

— Îmi pare bine să te văd, zâmbi Armand. Nu-şi dorea decât să-l fi cunoscut mai bine. Omul acesta făcea lucruri mari pentru Franța. Era deja un erou al Rezistenței.
— Şi mie-mi pare bine că te văd.
Moulin se uită la ceas. Nu voia să piardă vremea. Mai avea o jumătate de oră până la plecarea înapoi spre Toulon – îşi terminase deja treaba la Paris. Iar în noaptea aceea, avea să se strecoare din nou peste canal, până la Londra.
— Am o propunere să-ți fac, de Villiers.
Armand fu surprins auzind despre ce era vorba:
— Ce-ai zice să vii la Londra?
— Dar de ce?
Acolo, niciuna dintre activitățile lui nu putea fi de folos.
Era important în locul unde se afla.
— În ce scop?
— Unul bun. Ca să-ți salvezi viața. Avem motive să credem că te suspectează.
Armand dădu din cap. Nu vădi niciun semn de teamă.
— De ce credeți asta?
— Din unele rapoarte pe care le-am interceptat de la nemți.
Două gărzi ale Comandamentului Superior fuseseră omorâte în săptămâna trecută,

având asupra lor servieta comandantului, care dispăruse în mâinile Rezistenței. Von Speidel se făcuse livid la față.
— Voi ați fost săptămâna trecută? se interesă calm Armand.
— Da. Am găsit nişte hârtii care ne îndeamnă să credem... nu suntem siguri... dar n-am vrea să aşteptăm până va fi prea târziu. Ar trebui să pleci chiar acum.
— Când?
— La noapte. Cu mine.
— Dar nu pot...
Părea înspăimântat, încă mai avea o jumătate de duzină de proiecte importante. Exista o piesă de Rodin pe care voia s-o strecoare în Provence, o evreică împreună cu fiul ei ascunşi într-o pivniță, un Renoir fără preț, tăinuit sub o clădire.
— E prea devreme. Am nevoie de timp.
— S-ar putea ca ei să nu-ți lase.
— Dar sunteți siguri?
Moulin clătină din cap:
— Încă nu. Nu e nimic clar. Însă numele dumitale era menționat în două rapoarte. Te supraveghează.
— Dar rapoartele acelea au ajuns la voi, nu la Speidel.
— Nu ştim cine le-a văzut înainte. Aici e tot pericolul.

Armand aprobă, apoi îl privi din nou pe Moulin, pătrunzător:
— Şi dacă rămân?
— Merită?
— Pentru moment, da.
— Poți termina repede ceea ce ai de făcut?
Armand încuviință încet:
— Pot să-ncerc.
— Atunci fă-o. Mă-ntorc în două săptămâni. Atunci vei veni?
Armand dădu din cap că da, însă pe chip i se citea o anume nehotărâre, pe care Moulin o recunoscu de îndată. Mai erau şi alții ca el: aceia care nu puteau îndura să renunțe la luptă – în pofida rațiunii
— Nu fi prost, de Villiers. Vei sluji Franța mai bine dacă rămâi în viață. De la Londra, poți face multe.
— Vreau să rămân în Franța.
— Te poți întoarce. Îți vom da acte de identitate şi te plasăm în munți.
— Mi-ar plăcea.
— În regulă.
Moulin se ridică şi-şi strânsă mâinile, după care cel dintâi străbătu repede încăperea şi ieşi. Pe acelaşi drum pe unde venise Armand, care-l urmă. Peste un moment. Ştia că, până ajungea el în stradă, avea să fie plecat. Moulin dispărea întotdeauna ca

vântul.
Dar nu şi în această noapte. În timp ce Armand se îndrepta spre maşină, în apropierea lui se produse o mişcare neaşteptată şi apoi, deodată, câțiva soldați înarmați săriră din ascunzători, cu automatele scuipând foc. Nu l-au văzut prea clar, dar în depărtare dispăreau în fugă trei oameni. Armand se lipi repede de un zid, iar soldații alergară pe lângă el. Au mai răsunat şi alte împuşcături în noapte, iar Armand se făcu nevăzut într-o grădină, unde se ascunse; începea să simtă o pulsație surdă în picior şi, când îl atinse, şi-l găsi umed de sânge. Era rănit.
A aşteptat până nu s-a mai auzit niciun sunet şi şi-a croit drum cu grijă afară din grădină, rugându-se ca Moulin să fi reuşit să fugă, ca întotdeauna. Armand s-a întors la casa unde se întâlniseră, iar oamenii de-acolo l-au primit înăuntru şi i-au bandajat piciorul. La miezul nopții, s-a dus acasă, dar tremura din tot trupul şi-şi dorea cu disperare să mai fi avut puțin coniac. În timp ce stătea privind bandajul grosolan pe care i-l făcuseră, îşi dădu seama cât de gravă era pentru el problema. Nu se putea duce a doua zi la birou şchiopătând. Şi era mult prea cald ca să convingă pe cineva că

suferea din nou de reumatism. Exersă prin camera de zi mersul fără a şchiopăta, tresărind cumplit de durere la fiecare pas. N-avea nicio posibilitate s-o facă, şi totuşi trebuia. Exersă iar şi iar, cu sudoarea şiroindu-i pe față, şi în sfârşit reuşi. Apoi, cu un geamăt oribil, se urcă în pat, dar era prea epuizat ca să doarmă. Aprinse o veioză mică şi-şi luă un caiet. Nu-i mai scrisese lui Liane de o săptămână, iar în această noapte avea nevoie de ea. Dintr-odată, îi era dor de blândețea şi alinarea ei şi, în timp ce scria, făcu un lucru pe care înainte nu-l mai făcuse. Îşi deschise inima, sufletul şi groaza pentru soarta Franței şi-i scrise întocmai cât de amar era totul. Iar la sfârşitul scrisorii, îi spuse că era rănit.

Nu e nimic serios, mica mea iubire. E un preț mărunt de plătit în această înfricoşătoare bătălie. Alții au suferit mult mai mult decât mine. Mă întristează că mi-a mai rămas atât de puțin de dăruit. Nici chiar această bucățică de came nu e de-ajuns...

Iar apoi îi vorbi despre propunerea lui Moulin de a pleca la Londra şi că era posibil ca în câteva săptămâni să se afle acolo, înainte de-a reveni în Franța cu acte noi.

A spus în seara asta ceva despre a mă duce

în munți. Poate că atunci voi intra cu adevărat în luptă. Acolo se fac lucruri remarcabile, tulburându-i pe germani la tot pasul... ar fi o schimbare cerească față de pereții umezi ai biroului meu.

Împături scrisoarea de patru-cinci ori şi o ascunse sub talpa pantofului, pentru cazul că i s-ar fi întâmplat ceva în timpul nopții, iar a doua zi o lăsă după o jardinieră de pe Rue de Varenne. Era o ascunzătoare pe care o folosea adesea, deşi prefera să-i dea scrisorile lui Moulin, când se putea. Dar ştia că şi scrisorile plasate aici ajungeau la Liane. Iar aceasta a ajuns şi ea.

*

În timp ce-o citea, peste două săptămâni, pe obrajii lui Liane şiroiau lacrimi. Nu-şi dădea seama ce făcea, iar ea o ştia. Citind rândurile unde spunea că fusese rănit, i se făcu rău. Dacă ajunseseră până acolo, iar Moulin voia să-l ducă la Londra, însemna că era aproape prea târziu. Iar el nu înțelegea. Simți disperarea inundând-o. Îi venea să-l zgâlțâie, să-i arate ea ceea ce nu era în stare să vadă. Era atât de orb, încât un portret, o statuie, un străin, puteau fi mai importanți decât ea, Marie-Ange şi Elizabeth? A stat plângând astfel o jumătate

de oră, după care a făcut un lucru pe care de mult timp nu-l mai făcuse. S-a dus la biserică, s-a aşezat acolo şi s-a rugat, ştiind unde era greşeala. Era ceea ce făcuse cu Nick. Îşi răsturnase valorile cu susul în jos. Îi întorsese spatele soțului ei, iar el o simțise. Acum îi era atât de limpede încât părea aproape că auzise voci sau avusese o viziune. Şi, întorcându-se în casa de pe Broadway, s-a aşezat rămânând mult timp cu privirea spre Golden Gate Bridge. Îi scrisese lui Nick în fiecare zi, iar lui Armand doar o dată sau de două ori pe săptămână. Trebuia să fi simțit distanța apărută între ei. Acum îi era clar ce avea de făcut. O ştiuse tot timpul, dar nu voise s-o facă.

I-au trebuit câteva ore pentru a scrie acea singură pagină. A stat cu privirea pe coala de hârtie, necrezându-se în stare s-o facă vreodată. Era mai dureros decât despărțirea din *Grand Central Station* sau din camera de hotel din San Diego. Mai dureros decât orice altceva făcuse în viața ei. Parcă şi-ar fi tăiat brațul drept. Dar, cum spune Biblia: *„Dacă al tău... ochi te necinsteşte, scoate-l.“* Avea senzația că ar fi făcut întocmai acest lucru, l-a scris lui Nick că ştia că fapta lor era greşită şi că-l lăsase să creadă că existau speranțe pentru viitor, când de fapt

nu erau. Acum avea nevoie de ea Armand. Avea nevoie de sprijinul ei, de deplina ei atenție, de întreaga-i credință. Avea nevoie de tot ceea ce-i putea dărui ea. Şi, pentru a o face aşa cum se cuvine, nu-l mai putea trăda, l-a spus lui Nick că-l iubea din adâncul sufletului, dar era o iubire la care niciunul dintre ei nu avea dreptul. Îi dorea numai bine, din toată inima, şi avea să se roage pentru el în fiecare zi a războiului, însă nu-i mai putea scrie, l-a mai spus şi că, dacă se întâmpla ceva, avea să-şi onoreze promisiunea şi să țină legătura cu Johnny.

— Dar asta nu se va întâmpla, iubitul meu... Ştiu că vei reveni acasă. Şi nu-mi doresc decât...

Nu putea scrie cuvintele.

Ştii ce-mi doresc. Dar visurile noastre nu au fost împrumutate, ci furate. Acum trebuie să mă întorc acolo unde mi-este locul, cu trup, suflet şi inimă, lângă soțul meu. Şi să nu uiți niciodată, dragul meu, cât de mult te-am iubit. Du-te cu Dumnezeu. El te va apăra.

Cu un suspin care-i zgudui tot trupul, semnă scrisoarea şi ieşi s-o pună la poştă. Stătu mult timp în fața cutiei poştale, cu mâna tremurându-i, cu inima frântă, dar,

cu o putere a voinței pe care nu şi-o cunoştea, deschise cutia şi lăsă scrisoarea să cadă înăuntru. Şi ştiu că avea să ajungă la el.

Capitolul 50

Când Armand s-a întors la lucru, a doua zi dimineață după incidentul de la Neuilly, era palid la față şi cu palmele umede de transpirație, dar n-a şchiopătat în drum spre birou şi s-a aşezat ca de obicei. Marchand a venit să-i dea un teanc de rapoarte la citit, formulare de completat şi diverse mesaje de la generalii locali.

— Va mai fi ceva?

— Nu, mulțumesc, Marchand.

Şi, în următoarea săptămână, şi-a continuat munca, lucrând cu o viteză plină de furie. Neprețuitul Renoir a dispărut de sub clădire. Rodin-ul s-a făcut nevăzut. Evreica şi copilul au fost ascunşi în pivnița unei ferme de lângă Lyon, şi mai erau nenumărate alte proiecte de care se ocupa în mane viteză. Ştia că avea infim de puțin timp. Cu fiecare zi, starea piciorului i se agrava. Se infectase rău, dar nu avea nimic din ceea ce i-ar fi trebuit ca să şi-l îngrijească. Zilnic trebuia să se silească să umble ca şi cum n-ar fi avut nimic.

Lucrând frenetic zi de zi, rămânea la birou mult timp după începerea camuflajului,

seara. Era atât de nerăbdător să-şi termine treaba, încât arderea însemnărilor îi lua tot mai mult timp şi-i era greu acum să mai găsească motive de a aprinde focul. Îi spunea adesea lui Marchand, frecându-şi mâinile şi zâmbind, că oasele lui bătrâne aveau nevoie de căldură. Marchand se mulțumea să ridice din umeri, revenind la biroul lui să-şi continue lucrul.

Nu mai rămăseseră decât patru zile până la următoarea întâlnire cu Moulin şi ştia că trebuia să se grăbească. Într-o seară, a plecat din birou la ora zece şi, când a ajuns acasă, a avut senzația că intrase cineva în apartament. Nu-şi amintea să fi lăsat scaunul atât de departe de birou. Dar era prea obosit ca să-i dea atenție, iar acum rana din picior îl ardea până la şold. Trebuia să i-o îngrijească cineva la Londra. În noaptea aceea, privi prin locuință, prin Place du Palais-Bourbon, după ce stinsese luminile, o parte din inimă durându-l să ştie că în curând avea să părăsească Parisul.

— *Bonsoir, ma belle,* îi zâmbi el şi, cu gândul la soția lui, se duse să se culce. Dimineața, avea să-i scrie lui Liane... sau poate poimâine... acum n-avea timp. Încă piciorul îl chinuia atât de rău, încât se trezi

înaintea zorilor şi, după ce mai zăcu zadarnic în pat un timp, se hotărî să se aşeze la birou pentru a-i scrie. În timp ce trăgea o coală de hârtie spre el, simți deja familiarul frison al febrei.

Am foarte puține să-ți spun de când ți-am scris ultima oară. Viața mea a fost o frenezie de muncă, iubito.

Şi apoi, deodată, îşi dădu seama de ceva şi zâmbi.

Mă tem că am devenit un soț ingrat. Acum două săptămâni, am omis cea de-a treisprezecea aniversare a noastră. Dar, poate datorită circumstanțelor ieşite din comun, mă vei ierta. Fie ca următoarea a treisprezecea să fie uşoară şi paşnică. Şi fie ca în curând să fim împreună.

Iar apoi începu să-i povestească despre munca lui.

Mă tem că piciorul meu nu face bine. Acum regret că ți-am scris despre el, pentru că-ți vei face griji. Nu e nimic grav, sunt sigur, dar păşesc cu el în fiecare zi şi asta nu-mi ajută. Presupun că am îmbătrânit, însă sunt un bătrân care încă îşi mai iubeşte țara… până la moarte şi pentru totdeauna, şi cu orice preț, indiferent cât de scump. Mi-aş da bucuros piciorul, şi inima, pentru acest tărâm

pe care-l iubesc atât de mult. Acum zace ţintuită la pământ, siluită de nemţi, dar cutând va fi liberă şi o vom îngriji până o să se însănătoşească. Atunci tu vei fi din nou alături de mine, Liane, şi vom fi cu toţii fericiţi. Iar între timp, mă bucur să ştiu că eşti în siguranţă alături de unchiul tău, acolo e o viaţă mai bună pentru tine şi pentru fete. Niciodată n-am regretat că te-am trimis înapoi în State. Şi nicicând nu vei şti cum a fost să privesc Franţa sugrumată de mâinile germanilor... mâinile lor în beregata ei, rânjind în timp ce-o priveau sufocându-se. Mi se frânge inima la gândul că în curând am să plec cu Moulin, dar singurul lucru care mă înveseleşte este ştiinţa faptului că peste puţin timp voi reveni, numai pentru a lupta şi mai îndârjit.

Nici nu se gândea să rămână în Anglia, sau să se întoarcă la Liane. Se gândea numai la Franţa, chiar şi în timp ce semna scrisoarea.

Nu uita să le transmiţi fetelor dragostea mea şi să păstrezi o mare parte din ea şi pentru tine. Te iubesc foarte, foarte mult, mon amour... aproape la fel de mult pe cât iubesc Franţa...

Zâmbi, scriind:

...poate chiar mai mult, dar nu îndrăznesc să-mi îngădui acum să mă gândesc la asta, altfel voi uita că sunt un om bătrân şi voi fugi acolo unde te găseşti tu. Mult noroc ţie, lui Marie-Ange şi lui Elizabeth şi cele mai calde mulţumiri şi complimente din partea mea unchiului tău. Soţul tău iubitor, Armand.

O semnă cu o înfloriturăă, ca întotdeauna şi, în drum spre birou, o lăsă la locul obişnuit. Se gândise un moment s-o păstreze până pleca împreună cu Moulin, dar hotărî să n-o facă. Ştia cu câtă nerăbdare îi aştepta Liane scrisorile şi cât se îngrijora. O putea auzi în întrebările pe care i le scria, cele ce ajungeau totuşi la el, în ciuda cenzorilor.

Ridicându-şi privirea spre calendarul de deasupra biroului, pe peretele opus, lângă portretele lui Pétain şi Hitler, îşi dădu seama că mai avea doar trei zile până la întâlnirea cu Moulin. Încruntându-se, tocmai se hotăra ce avea de făcut în continuare, când intră Andră Marchand, cu un zâmbet, încadrat de doi ofiţeri ai Reich-ului, dintre care însă niciunul nu zâmbea.

— Monsieur de Villiers?

— Da, Marchand?

Nu-şi amintea să fi avut întâlnire cu germanii în dimineaţa aceea, dar îl chemau

mereu pe neanunțate la *Hotel de Viile,* la *Meurice* sau *Crillon.* Rămase unde se afla, întrebător:

— Sunt aşteptat undeva?

— Sunteți, într-adevăr, domnule, se lăți şi mai mult zâmbetul lui Marchand. Domnii de la Comandamentul Superior doresc să vă vadă în dimineața aceasta.

— Foarte bine.

Se ridică şi-şi luă pălăria. Chiar şi în aceste vremuri, purta întotdeauna costum în dungi, vestă şi pălărie, ca în toți anii de serviciu diplomatic. Îi urmă pe militari afară, la maşina care fusese trimisă după el. Umbla întotdeauna elegant, deşi nu-i mai prea păsa. Încă i se mai întorcea stomacul pe dos când îşi dădea seama ce gândeau oamenii pe lângă care trecea, şi care şopteau „trădătorul“.

În ziua aceea, însă, Armand n-a fost introdus în cabinetul obişnuit. A fost condus în cancelaria comandantului militar, întrebându-se ce nou şi hidos proiect îi mai rezervaseră acum. Nu conta. Zâmbi în sinea lui. Nu mai avea timp să-l ducă la îndeplinire. Peste trei zile avea să plece.

— De Villiers?

Rostirea franceză cu accent german îl zgâria

pe nervi ca de obicei, dar se concentră să intre în birou fără a şchiopăta. Nu era pregătit sub nicio formă pentru ceea ce avea să urmeze. Îl aşteptau trei ofițeri SS. Fusese descoperit. În fața lui era aşternută o colecție de dovezi, incluzând resturi de hârtie pe jumătate arse cărora le dăduse foc abia în ajun, şi, privind în ochii comandantului, ştiu. Fusese trădat de André Marchand.

— Nu înțeleg... acestea nu sunt...

— Gura! Lătră ofițerul. Tăcere! Eu voi vorbi şi dumneata vei asculta! Eşti un porc de francez, ca toți ceilalți, şi când vom termina azi cu tine, vei guița întocmai ca toți porcii scârboşi!

Dar nu doreau nicio informație de la el, nu doreau nimic. Voiau doar să-i spună ce ştiau, să-i dovedească superioritatea minții germane. Iar când comandantul îşi încheie recitalul, jalnic de incomplet, spre marea uşurare a lui Armand – încă nu ştiau aproape nimic, îi mulțumi el lui Dumnezeu – a fost scos din cameră de către SS-işti. Abia atunci a simțit un fior în şira spinării, şi-a lăsat piciorul să se târască, s-a gândit la Liane, şi la Moulin, şi s-a simțit cuprins de disperare. Înainte de asta adrenalina nu-i cursese prea repede prin vene, dar acum

se accelerase şi i se învârtea mintea, şi-şi reaminti din nou şi din nou că meritase totul. Că merita să-şi dea viața pentru țară... *pour la France*... şi-o repeta iar şi iar şi iar în timp ce-l legau de un stâlp în curtea Comandamentului Superior. Când l-au împuşcat, a strigat un singur cuvânt:

— Liane!

Iar cuvântul a răsunat cu ecou, în timp ce Armand cădea, mort pentru țara lui.

Capitolul 51

La data de 28 iunie 1942, opt agenți germani au fost prinşi de către F.B.I. Pe Long Island. Fuseseră plasați acolo de submarinele germane, ceea ce i-a ajutat pe toți să-şi aducă aminte cât de strâns cuprindeau nemții litoralul răsăritean. De la începutul anului 1942, germanii scufundaseră deja şase sute optzeci şi una de nave în Atlantic, fără a fi pierdut aproape niciun vapor propriu.

— Şi de-asta i-am internat pe japonezi, a insistat unchiul lui Liane, la micul dejun, în San Francisco.

Cu doar câteva zile în urmă, ea îi spusese că o găsea o măsură crudă şi inutilă. Propriul lor grădinar şi familia sa fuseseră internați într-unul din lagăre, suferind un tratament mai mult decât crud. Aveau hrană limitată, aproape niciun fel de servicii medicale şi trăiau în nişte barăci care n-ar fi fost nişte locuințe decente nici pentru animale.

— Puțin îmi pasă. Dacă n-o făceam, japonezii ar fi trimis aici agenți, la fel ca nemții, şi s-ar fi pierdut în mulțime la fel

cum au încercat ăia opt.
— Nu sunt de acord cu dumneata, unchiule George.
— Poți spune asta când Nick e acolo, luptându-se cu jăpăii?
— Pot. Oamenii din lagăre sunt americani.
— Nimeni nu ştie dacă sunt loiali şi nu ne putem permite să riscăm.
Se mai contraziseseră şi înainte pe acest subiect. George luă decizia înțeleaptă de a schimba vorba.
— Azi lucrezi la spital?
Acum Liane era ajutoare de soră calificată şi-şi extinsese programul de la trei la cinci zile pe săptămână.
— Da.
— Munceşti prea mult.
Ochii i se îmblânziră, iar ea surise. De când îi trimisese lui Nick scrisoarea, lucra clipă de clipă. La fel ca după zilele petrecute pe *Deauville*, o bântuiau din nou gândurile despre el. Acum, însă, propriul ei sentiment de singurătate se combina cu groaza că, abandonându-l, îl făcea să devină neglijent. Spera doar ca iubirea pentru fiul lui să-l determine să aibă grijă. Şi ştia că nu avusese de ales. Prima şi singura ei datorie încă mai era cea față de soțul său. Închisese ochii pentru un timp, dar acel timp se

sfârşise.
— Dumneata ce faci azi, unchiule George? şi-l alungă ea pe Nick din minte, aşa cum făcea de-o mie de ori pe zi. Trebuia să trăiască acum cu vinovăția şi cu teama că, poate, vreo vagă intuiție a ceea ce făcuse îl vătămase pe Armand. Era nevoită să îndrepte lucrurile şi-i scria din nou zilnic, deşi ştia că scrisorile îi parveneau grupate, după ce apucau să le parcurgă cenzorii.
— Iau masa cu Lou Lawson, la club, i se înnoură bătrânului chipul, iar glasul îi suna răguşit când vorbi din nou: Lyman, băiatul lui, a murit la Midway.
Liane îşi ridică privirea. Lyman Lawson era avocatul cu care încercase unchiul ei s-o combine la sosirea în San Francisco.
— Îmi pare rău.
— Şi mie. Lou suportă foarte greu. Lyman era singurul lui copil.
Îşi aminti din nou că Nick era acolo. Dar nu-şi putea îngădui să se gândească la asta, altfel ar fi-nnebunit. Nick se afla în Pacific, unde lupta cu japonezii, Armand în Franța, având de-a face cu germanii. Inima-i era sfâşiată între două părți opuse ale lumii.
— Trebuie să mă duc la lucru.
Era singurul loc unde mai scăpa de gânduri

şi, chiar şi acolo, în special acolo, războiul era tot timpul prezent. În fiecare zi, navele militare aduceau tineri răniți, avându-şi de istorisit propriile poveşti îngrozitoare despre războiul din Pacific. Cel puțin, însă, îi putea ajuta, putea să le aline frunțile, să le pună comprese, să-i hrănească, să-i țină în brațe, să-i atingă.

— Nu te istovi prea tare, Liane.

În timp ce ea ieşea din casă, George deplânse faptul că nu semăna cu alte fete, sau în orice caz cu al dracului de puține dintre ele. Majoritatea îşi petreceau timpul organizând serate pentru ofițeri. Dar nu, Liane trebuia să golească ploşti, să frece podele şi să privească oamenii vomând când ieşeau din operație. Însă, ca întotdeauna, era nevoit s-o admire pentru asta.

Peste două săptămâni, întorcându-se acasă, a găsit scrisoarea lui Armand. Se plângea de picior din nou, iar Liane era îngrijorată. Şi mai spunea ceva şi despre o plecare la Londra cu Moulin, ceea ce o făcea să înțeleagă că avea necazuri. Pentru un moment, inima i se lumină... dacă scăpa... dar, la următoarele cuvinte, i s-au năruit toate speranțele. „Mi se frânge inima la gândul că în curând am să plec cu Moulin, dar singurul lucru care mă înveseleşte este

ştiința faptului că peste puțin timp voi reveni, numai pentru a lupta şi mai îndârjit.“ Acum nu se mai gândea la altceva, iar Liane aproape că s-a înfuriat, citind printre rândurile scrisorii. Avea cincizeci şi nouă de ani. De ce nu-i putea lăsa să ducă ei războiul, el întorcându-se acasă, la ea? De ce?... a *la mort et a tout jamais*, scria... Franța era toată viața lui. Existase un timp când avusese mai mult de-atât, mult mai mult. Stând cu ochii în scrisoare, şi-a dat seama că viața lor nu mai fusese prin nimic aceeaşi, începând din momentul când debarcaseră de pe *Normandie*. Urmaseră lunile acelea chinuitoare dinaintea războiului, când el se consuma până la epuizare, şi tensiunea perioadei dintre septembrie şi căderea Parisului, când ea nu ştiuse cu ce se ocupa. Apoi, părăsise Franța împreună cu fetele, lăsându-l pe Armand să-şi poarte lupta de unul singur împotriva germanilor, în timp ce se prefăcea a colabora cu ei. Aproape că-i depăşea puterea de a suporta, recitând scrisoarea şi lăsând-o jos. Era moartă de oboseală. Petrecuse toată ziua oblojind un băiat care-şi pierduse brațele în bătălia din Marea Coralilor. Fusese pe *Lexington* împreună cu Nick, dar nu era decât un simplu soldat şi

nu-l cunoscuse.
Seara, când a coborât la cină, George a găsit că arăta îngrozitor de obosită. De săptămâni în şir era răscolită şi extenuată, iar unchiul ei bănuia că-i ascundea ceva.
— Mai ai vreo veste de la Nick?
În trecut, îi spusese când primea câte-o scrisoare. De-o vreme, însă, n-o mai făcuse. Clătină din cap.
— Am primit azi dimineață o scrisoare de la Armand. Pare obosit şi piciorul continuă să-l necăjească.
În acel moment, vru să-i spună adevărul despre Armand, dar preferă să aştepte până ajungea în Anglia.
— Ce-i cu Nick? insistă el din nou, iar Liane se burzului:
— Armand e soțul meu, nu Nick.
Dar în seara aceea, şi bătrânul era obosit. Răspunse nervos:
— Toată primăvara nu ți-ai amintit asta, nu?
Mai bine şi-ar fi muşcat limba, mai ales când văzu expresia rănită de pe fața ei.
Îi răspunse cu voce aproape neauzită:
— Ar fi trebuit.
— Liane, iartă-mă... n-am vrut să...
— Ai perfectă dreptate, îl privi ea doborâtă. Am greşit îngrozitor. Am fost necinstită, față

de Armand şi față de Nick.
Apoi oftă.
— L-am scris lui Nick acum câteva săptămâni. Nu ne vom mai scrie.
— Dar de ce? Bietul om...
Vestea dată de ea îl zdrobea.
— Pentru că nu am dreptul, unchiule George, de-asta. Sunt femeie măritată.
— Dar ştia şi el.
Liane confirmă:
— Se pare că eu sunt singura care-o uitase. Acum am dres răul făcut, atât cât mi-a stat în putință.
— Dar el? ripostă indignat George. Ge efect crezi c-o să aibă asupra lui, acolo, luptând în război?
Lacrimile îi arseră ochii.
— N-am ce să fac. Am o obligație față de soțul meu.
Bătrânului îi venea să dea cu pumnul în masă, dar nu îndrăzni. Pe chipul ei se aşternuse o expresie de deznădejde.
— Liane...
Însă nu ştia ce să spună. Nu exista niciun lucru pe care să i-l poată spune. Şi ştia că era la fel de încăpățânată ca el.
Se ridică de la masă şi plecă la lucru, în fiecare zi părea să muncească tot mai mult. Şi, la o săptămână după scrisoarea lui

Armand, sosind acasă, găsi o scrisoare de la Londra, scrisă de-o mână necunoscută. Nu putea bănui de la cine era şi o deschise în timp ce urca încet scările. O durea tot trupul. Petrecuse întreaga zi încurajându-l pe băiatul rămas fără braţe. Îl chinuia febra şi încă mai exista posibilitatea să se prăpădească.

Şi apoi, deodată, se opri, cu ochii încremeniţi pe cuvintele scrise. „*Chere Madame...*” începea ca o scrisoare perfect normală, dar imediat după aceea devenea o scrisoare absolut dementă.

Cu regret vă anunţ că soţul dumneavoastră a încetat din viaţă ieri la scurt timp după orele amiezei, în slujba patriei. A avut o moarte nobilă, eroică, după ce salvase sute de vieţi şi multe dintre valorile Franţei. Numele lui va rămâne gravat în inimile noastre şi în inima Franţei, şi fie ca fiicele dumneavoastră să fie mândre de tatăl lor. Suntem alături de dumneavoastră în această suferinţă. Pierderea ne aparţine şi nouă. Dar cea mai mare pierdere este cea pe care a suferit-o ţara lui.

Scrisoarea era semnată de Moulin; Liane se lăsă fără vlagă pe treapta se sus, citind-o iar şi iar, dar cuvintele rămâneau aceleaşi.

„Chère Madame... Cu regret vă anunț... Cu regret vă anunț...” Dar mințea. Cea mai mare pierdere din toate nu Franța o suferise. Mototoli scrisoarea şi aruncă ghemotocul de-a lungul holului, începând să plângă şi să bată cu pumnul în podea. Era mort... era mort... şi fusese un nătâng să rămână acolo... să se lupte cu nemții... să... Nici măcar nu-l auzi pe unchiul ei strigându-i numele. Nu mai auzea nimic, zăcea pe jos, urlând. Era mort. Şi Nick avea să moară. Cu toții aveau să moară. Şi pentru ce? Pentru cine? îşi privi cu ochi orbi unchiul, răcnind:

— Îi urăsc!... îi urăsc!... îi URĂSC!!

Capitolul 52

În aceeaşi seară le-a spus şi fetelor, care, la auzul veştii, au izbucnit în plâns. Când le-a condus la culcare, au stat mult timp de vorbă. Liane îşi recăpătase calmul, deşi era palidă ca moartea. Acum se simțea atât de uşurată să le poată spune adevărul. Fetele au fost surprinse să afle că tatăl lor fusese agent dublu, părând să lucreze pentru Pétain dar de fapt acționând alături de Rezistență.

— Trebuie c-a fost foarte viteaz, îşi privi Elizabeth cu tristețe mama.

— A fost.

— De ce nu ne-ai spus mai-nainte? se grăbi să întrebe Marie-Ange.

— Fiindcă ar fi fost primejdios pentru el.

— Nu ştia nimeni?

— Numai oamenii din Rezistență cu care colabora.

Marie-Ange dădu din cap cu înțelepciune.

— Acum ne vom mai întoarce vreodată în Franța?

— Într-o bună zi.

Dar era o întrebare la care nici chiar ea însăşi nu-şi răspunsese încă. Nu mai aveau

casă, niciun loc unde să se înapoieze după război, pe nimeni care să le aştepte. Iar ea nu mai avea soț.
— Nu mi-a prea plăcut, mărturisi Elizabeth.
— Au fost timpuri grele. Mai ales pentru papa.
Fetele dădură din cap şi se culcară în sfârşit. Fusese o seară grea pentru toți. Dar Liane ştia că n-avea să poată dormi şi nici nu voia să se ducă la culcare. În chip straniu, îşi dădea seama că Armand era mort de trei săptămâni, iar ea nici măcar nu ştiuse. Şi nu-i vorbise decât despre dragostea lui față de Franța... şi pentru ele... dar dragostea de Franța mai presus de orice. Poate că, pentru el, merita sacrificiul. Liane, însă, simțea un ciudat amestec de furie şi de disperare, în timp ce intră în bibliotecă şi se aşează. Unchiul George era încă treaz, îngrijorat pentru ea.
— Vrei să bei ceva?
— Nu, mulțumesc, se rezemă Liane de spătar, închizând ochii.
— Îmi pare rău, Liane.
Glasul îi era blând. Se simțea atât de neajutorat, privind-o. La fel de neputincios ca ea în ziua aceea când îl îngrijise pe băiatul cu brațele amputate.
— Pot face ceva pentru tine?

Liane deschise încet ochii. Se simțea paralizată şi amorțită.
— Nu tocmai. Acum totul s-a sfârşit. Trebuie doar să-nvățăm să trăim cu gândul ăsta.
George dădu din cap şi, împotriva propriei voințe, se gândi la Nick, întrebându-se dacă acum Liane avea să-i scrie.
— Cum s-a întâmplat?
Nu îndrăznise s-o întrebe înainte, dar acum părea mai calmă.
Liane îi privi drept în ochi:
— L-au împuşcat nemții.
— Dar de ce?
Nu îndrăzni să adauge: „Nu era unul de-ai lor?“
— Fiindcă, unchiule George, Armand era agent dublu, lucrând pentru Rezistență.
Bătrânul făcu ochii mari, holbându-se la ea:
— Ce făcea?!?
— Se prefăcea că lucra pentru Pétain ca om de legătură cu germanii, dar în tot timpul a alimentat Rezistența cu informații. Era agentul dublu cu cea mai înaltă funcție pe care-l aveau în Franța. De-asta a fost împuşcat.
În voce nu i se simțea mândrie, numai tristețe.

— Oh, Liane...
Cât ai clipi, îi reveniră în minte toate lucrurile pe care le spusese despre Armand.
— Dar de ce nu mi-ai spus?
— N-am putut spune nimănui. Nici chiar *eu* n-ar fi trebuit să ştiu şi mult timp nici n-am ştiut. Mi-a spus-o abia la plecarea din Franța.
Se ridică şi merse la fereastră, uitându-se la pod un timp îndelungat.
— Dar se vede că a aflat cineva, se întoarse ea, pentru a-şi privi unchiul. Germanii l-au împuşcat cu trei zile înainte de-a fi trebuit să plece în Anglia.
Reuşise să deducă atâta lucru din scrisoarea lui şi a lui Moulin. George se apropie de ea şi o cuprinse în brațe:
— Îmi pare atât, atât de rău.
— De ce? îl privi ea cu o expresie ciudată. Fiindcă acum ştii că era de partea noastră? Te-ar afecta la fel de mult dacă încă ai mai crede că lucra pentru nemți?
Avea ochii trişti şi goi.
— Nu ştiu...
Apoi îi veni un nou gând:
— Nick ştia?
— Da.
Bătrânul înclină din cap.
— Şi acum ce-ai să faci, Liane?

Se referea la Nick, iar ea înțelese.
— Nimic.
— Dar, cu siguranță...
— N-ar fi cinstit față de el, clătină Liane din cap. E o ființă omenească, nu un yo-yo. Acum câteva săptămâni i-am spus că s-a terminat, dar acum, când Armand nu mai e, putem oare să dansăm pe mormântul lui? A fost soțul meu, unchiule George. Soțul meu. Şi l-am iubit.
Apoi se întoarse, cu umerii începând să i se zguduie, iar George se apropie de ea, simțindu-i durerea până în adâncul sufletului. Liane i se prăbuşi în brațe, suspinând aproape la fel ca pe scară, când citise pentru prima oară scrisoarea lui Moulin.
— O, unchiule George... Eu l-am omorât... ştia... trebuie să fi aflat... despre Nick...
— Liane, încetează! o apucă el ferm de umeri, scuturându-o uşor. Nu l-ai ucis. E absurd. Omul ăsta a realizat fapte eroice pentru țara lui, dar nu s-a întâmplat aşa, pur şi simplu. A făcut o alegere, cu ani în urmă. Cunoştea riscurile. A cumpănit toate pericolele şi, în sinea lui, se vede că a meritat. N-a avut nimic de-a face cu tine. Omul ia asemenea hotărâri pentru el însuşi, indiferent de ceilalți, chiar şi față de

femeia iubită. Şi îl respect acum infinit mai mult decât înainte. Dar problema e că, indiferent dacă tu şi Nick simțiți că vă iubiți sau nu, omul a făcut ceea ce considera el că se cuvine să facă. Nu l-ai fi putut opri, nu i-ai fi putut schimba hotărârea şi nu tu l-ai ucis.

Înțelepciunea cuvintelor lui răzbătu încet până la ea şi, în cele din urmă, Liane se opri din plâns.

— Crezi că-i adevărat?

— Ştiu.

— Dar dacă bănuia? Dacă a simțit vreo schimbare în tonul scrisorilor mele...

— Probabil că n-ar fi observat nici dacă încetai complet să-i mai scrii. Un om care ia o asemenea hotărâre, Liane, o face cu toată mintea, sufletul şi trupul. E un mare ghinion c-a fost descoperit, mai rău, e o tragedie pentru tine, pentru fete şi pentru țara lui. Dar tu n-ai avut nicio legătură cu asta, şi nici Nick. Nu-ți face ție înseți asta, Liane. Va trebui să accepți adevărul.

Atunci, Liane i-a spus despre ultima scrisoare a lui Armand şi lucrurile pe care i le scrisese, recunoscând că existaseră chiar şi timpuri când se întrebase dacă Armand mai ținea la ea, sau numai la țara lui. George dădu din cap, ascultând-o până

târziu în noapte, când capul lui Liane începu să-i cadă în piept şi în sfârşit adormi pe canapea. Bătrânul aduse din camera lui o pătură şi o acoperi. Era complet extenuată şi secătuită.
A doua zi dimineață când s-a trezit, a fost surprinsă să constate unde se afla şi înduioşată la vederea păturii, îşi amintea că stătuse de vorbă cu el până ațipise, având apoi viziuni cu Nick şi Armand, mergând braț la braț şi oprindu-se să-i vorbească unui bărbat pe care nu-l cunoştea. Amintindu-şi, se înfioră. Simțea că omul acela era Moulin. Şi nu voia să se gândească la Armand. Chiar dacă n-avea să-l mai vadă niciodată pe Nick, dorea să trăiască. Avea o viață de trăit, un fiu la care să se întoarcă. Apoi se duse la fereastră şi privi spre golf.
— Şi noi? şopti ea, amintirii lui Armand. Şi fetele?
Nu avea răspunsuri la aceste întrebări; urcă la etaj să le trezească.

Capitolul 53

În iulie, când Liane a primit o scrisoare de la Moulin, Nick era în Insulele Fiji, cu Trupa de Şoc 61, făcând pregătiri pentru un atac asupra insulei Guadalcanal. Japonezii construiseră acolo un aerodrom, iar Contraamiralul Fletcher organizase trei formații de nave purtătoare pentru a cuceri insula. *Enterprise*, *Wasp* şi *Saratoga* se pregăteau de luptă. Când se scufundase *Lexington*, în bătălia din Marea Coralilor, Nick fusese transferat temporar pe *Yorktown*, dar peste câteva săptămâni a fost mutat pe *Enterprise*, pentru a ajuta la coordonarea trupelor navale şi de infanterie marină. Era unul dintre puținii infanterişti marini cu gradul de maior aflați la bord, care să nu fie pilot. După Marea Coralilor, fusese avansat locotenent-colonel.

În ziua de 6 august 1942, *Enterprise a* intrat în zona Insulelor Solomon, iar a doua zi Infanteria Marină a luat cu asalt plajele. În câteva zile, aerodromul fusese cucerit şi rebotezat Henderson Field, dar bătălia continua să facă ravagii în jurul Guadalcanalului, japonezii continuând să

stăpânească totul, cu excepția aerodromului. Infanteriştii marini au avut de plătit un preț atroce în săptămânile următoare, dar *Enterprise* s-a ținut pe poziție, deşi era grav avariat. Nick fusese prezent la bord când primise câteva dintre cele măi puternice lovituri şi i s-a ordonat să însoțească nava din Hawaii, pentru reparații, la începutul lui septembrie în sinea lui, turba de furie să plece cu portavionul în Hawaii Dorea să rămână la Guadalcanal cu trupele, dar era mare nevoie de el la bordul navei avariate Odată ajuns în Hawaii, s-a răcorit la Baza Hickam, jinduind să se întoarcă, pe când asculta ştirile. Bătălia de la Guadalcanal cerea un tribut cutremurător, soldații murind pe plaje cu sutele Dar, în cele cinci luni de când plecase din San Francisco, Nick nu văzuse altceva decât lupte, la Midway, apoi la Guadalcanal, aproape fără a apuca să respire între ele. Îl ajutau să-şi țină gândurile departe de Liane. De-asta se înrolase – ca să lupte pentru țara lui Când ajunsese la el scrisoarea lui Liane, rămăsese ca trăsnit de cuvintele ei Paroxismul vinovăției părea s-o fi lovit abia după plecarea lui şi nu putea spune sau face nimic începuse să-i răspundă de zece

ori şi tot de-atâtea ori rupsese scrisorile Liane alesese încă o dată, şi încă o dată Nick n-avea încotro decât să-i respecte hotărârea Acum exista războiul, care-i abătea gândul de la suferință, dar noapte de noapte, în patul său de campanie, zăcea treaz ore-n şir, gândindu-se la zilele petrecute împreună în San Francisco Şi a devenit mai rău după ce a ajuns în Hawaii N-avea nimic de făcut, decât să şadă pe plaje aşteptând ca Enterprise să fie din nou gata de luptă îi scria scrisori lungi fiului său şi se simțea la fel de inutil ca în San Francisco Era o vară frumoasă în Hawaii, însă bătăliile din Pacificul de Sud continuau şi Nick ardea de nerăbdare să se întoarcă. Pentru a-i trece timpul mai uşor, s-a oferit să lucreze o vreme la spital, stând de vorbă cu bărbații şi glumind cu surorile Părea să fie întotdeauna bine dispus, amabil cu femeile, dar n-o invita pe niciuna să iasă cu el

— Poate că nu-i plac fetele, a glumit una dintre ele. Au râs însă toate. Nu părea genul acela

— O fi căsătorit, a sugerat alta Stătuse mult de vorbă cu el în ajun şi avusese senzația că mintea-i stătea la o femeie, dar Nick spusese foarte puțin Doar simplul mod în

care rostea cuvântul „noi“ o făcuse să-şi dea seama că nu fusese singur înaintea îmbarcării, pe continent, şi-i simțise o durere profundă undeva în adâncurile sufletului. O suferință pe care nimeni n-o putea atinge şi nimeni n-o putea tămădui. Fiindcă el nu lăsa pe nimeni.
Femeile din bază vorbeau mult despre Nick Era neobişnuit de atrăgător şi ciudat de deschis în unele privințe Vorbea mult despre fiul lui, un băiețel pe nume John, care avea unsprezece ani Toată lumea ştia despre Johnny
— Ştii cine e? i-a şoptit într-o zi o ajutoare de soră unei infirmiere. Vreau să zic, în viața civilă
Fata era din colinele statului Kentucky, dar auzise de Burnham Steel O dedusese dintr-o afirmație de-a lui Apoi îi întrebase pe alții, iar un ofițer îi confirmase că avea dreptate
— E Burnham Steel
Infirmiera păru sceptică, apoi ridică din umeri
— Ei, şi? Tot în războiul ăsta este, ca noi toți, şi i s-a scufundat nava sub el
Ajutoarea de soră dădu din cap, continuând însă să tânjească după o întâlnire îşi exprima vizibil intențiile ori de câte ori îl vedea prin saloane, dar el nu-i vorbea deloc

diferit decât celorlalte
— Christoase, nu te poți apropia de tipul ăsta, i se plânse ea unei prietene.
— Poate-l aşteaptă cineva acasă
Ceea ce le oprea şi pe celelalte.
Comentariile nu se deosebeau prea mult de cele făcute pe seama lui Liane, în spitalul din Oakland
— Ai un amic în război? o întrebă într-o zi un băiat cu burta plină de schije îl operaseră de trei ori şi încă nu-i scoseseră toți corpii străini
— Un soț, zâmbi ea.
— Cel care-a luptat în Marea Coralilor?
Îi vorbise despre asta la începutul internării, iar tânărul observase că ştia multe despre bătălie Dar, la întrebarea lui, în ochi i se ivi o expresie stranie.
— Nu. A fost în Franța.
— Ce face acolo?
Băiatul părea nedumerit. Nu se lega cu restul lucrurilor pe care le ştia, sau ceea ce mai spusese ea.
— Lupta împotriva nemților. Era francez.
— Aha, zise tânărul, surprins. Şi acum unde e?
— L-au ucis.
Se lăsă tăcerea, timp în care el o privi lung. Liane îi împăturea o pătură peste picioare şi

avea mâini blânde. El, însă, o plăcea fiindcă era atât de drăguță.
— Îmi pare rău.
Se întoarse spre el cu un surâs trist:
— Şi mie.
— Ai copii?
— Două fetițe.
— Sunt la fel de drăguțe ca mama lor? zâmbi el.
— Mult mai drăguțe, răspunse ea zâmbind şi trecu la patul următor. Lucra ore întregi în saloane, surâzând, golind ploşti, ținând răniții de mână, ținându-i de frunte când vomau. Dar rareori le spunea mai multe despre ea însăşi. Nu era nimic de spus. Viața ei se terminase.
Începuse luna septembrie, când unchiul George o invită în sfârşit în oraş la cină. Era timpul să înceteze cu jalea. Liane, însă, clătină din cap.
— N-aş crede, unchiule George. Mâine trebuie să merg de dimineață la lucru şi...
Nu voia să născocească scuze. Pur şi simplu nu dorea să iasă. Nimic nu dorea să facă, decât să muncească şi să se întoarcă seara acasă alături de fete, după care să se culce.
— Ți-ar face bine să mai schimbi peisajul. Nu poți doar să fugi aşa la spital şi acasă în

fiecare zi.
— De ce nu? îl privi ea cu o expresie tristă, însemnând „Nu mă atinge”.
— Fiindcă nu eşti o femeie bătrână, Liane. Oi fi vrând tu să te porți ca una dintre ele, dar nu eşti.
— Sunt văduvă. E acelaşi lucru.
— E pe dracu’.
Începea să-i amintească de fratele lui, când murise mama lui Liane, la naştere. Dar asta era o nebunie. Ea avea acum treizeci şi cinci de ani. Şi nu se putea duce în groapă împreună cu soțul ei.
— Ştii cum arăți în ultima vreme? Eşti slabă ca o scândură, ți s-au înfundat ochii în cap, îți cad hainele de pe spate.
Râse la auzul descrierii şi clătină din cap:
— Fără-ndoială, zugrăveşti un tablou fermecător.
— Mai uită-te şi tu în oglindă din când în când.
— Îmi dau toată silința să nu mă uit.
— Înțelegi ce vreau să zic. La dracu’, încetează să mai fâlfâi steagul ăsta negru. Eşti vie. E mare păcat că nu-i şi el, dar în vremea din urmă multe femei sunt în aceeaşi situație cu tine, şi nu şed cu mutre acre purtându-se de parc-ar fi moarte.
— A, nu?

În glasul ei se simțea o rezonanță înghețată.
— Şi ce fac, unchiule George? Se duc la petreceri?
Asta făcuse şi ea înainte. Înainte de moartea lui
Armand. Şi greşise. N-avea s-o mai repete. Armand era mort. Şi pe tot întinsul lumii mureau alți oameni. Făcea tot ce putea pentru cei ce supraviețuiau.
— Ai putea să ieşi la cină câteodată. Ar fi chiar atât de rău?
— Nu vreau.
George se hotărî să atace din nou subiectul tabu.
— De Nick mai ştii ceva?
— Nu.
Porțile se închiseră, acoperite cu gheață.
— L-ai scris?
— Nu. Şi nici n-am de gând. M-ai mai întrebat, nu mă mai întreba şi acum.
— De ce? Ai putea cel puțin să-i spui că a murit Armand.
— Pentru ce? începu să i se strecoare lui Liane furia în voce. La ce i-ar folosi? L-am alungat pe omul ăsta de două ori. Nu intenționez să-l fac iarăşi să sufere.
— De două ori? repetă el mirat, făcând-o să se enerveze pe ea însăşi. Dar acum ce mai conta dacă afla?

— Acelaşi lucru s-a întâmplat şi când am venit împreună cu *Deauville*, după căderea Parisului. Ne-am îndrăgostit, iar eu i-am pus capăt din cauza lui Armand.
— N-am ştiut.
Era o femeie ciudat de ferecată la gură, în multe privințe, şi-l făcea să se minuneze. Deci, mai avuseseră o legătură amoroasă şi înainte. Bănuise, dar nu fusese niciodată sigur.
— Trebuie că v-a fost mult mai greu amândurora când a plecat el de-aici.
Liane îşi privi unchiul în ochi:
— A fost. Nu mai pot trece încă o dată prin asta, unchiule George, nici să i-o fac lui din nou. S-au întâmplat prea multe. E mai bine ca lucrurile să rămână aşa cum sunt.
— Dar nu va mai trebui să-l faci din nou să treacă prin acelaşi lucru.
Nu voia să adauge că acum era liberă.
— Nu ştiu dac-aş putea trăi cu vina a ceea ce-am făcut, încă mai cred că Armand ştia. Şi chiar dacă nu ştia, a fost o greşeală. Nu se poate clădi o viață pe două greşeli. Aşa că, dacă-i scriu acum, la ce bun? l-aş trezi din nou speranțele şi poate n-aş reuşi să-i răspund aşteptărilor când va veni acasă. Pur şi simplu nu pot să-i fac asta şi pentru a treia oară.

— Dar trebuie să ştie ce-ai simțit, Liane.
— Ştie. Întotdeauna a spus că va juca după regulile mele. Iar regulile mele au fost de-a mă întoarce la soțul meu. Halal reguli! pufni ea, dezgustată; de luni de zile de chinuia. Nu vreau să mai vorbesc despre asta.
Privea departe, într-un timp de mult uitat, când avusese doi bărbați pe care-i iubea, iar acum nu mai era niciunul, sau niciunul pe care să-l mai vadă.
— Cred că te înşeli, Liane. Cred că Nick te cunoaşte mai bine decât te cunoşti tu însăți. Te-ar putea ajuta să răzbeşti prin asta.
— O să găsească pe altcineva. Şi îl are pe Johnny la care să se întoarcă.
— Şi tu?
Se îngrijora pentru ea. Nu peste mult, putea să clacheze de pe urma tensiunii căreia i se supunea.
— Sunt fericită aşa cum sunt.
— Nu cred asta şi nici tu n-o crezi.
— Altceva nu merit, unchiule George!
— Când ai de gând să te dai jos de pe crucea aia?
— Când îmi voi fi achitat datoriile.
— Şi nu crezi că ți le-ai achitat?
Liane clătină din cap.

— Ai pierdut un soț pe care crezi că l-ai trădat, dar ai rămas alături de el până la sfârşit. Ai renunțat până şi la un bărbat pe care-l iubeai şi ai păstrat în toți anii ăştia secretul lui Armand deşi eu te sâcâiam de moarte, după ce practic fugiseşi din Washington, tăvălită în smoală şi fulgi. Nu crezi că e de ajuns? Acum, îți cheltuieşti fiecare răsuflare vie consolându-i zi de zi pe răniții din pavilionul chirurgical. Ce altceva mai vrei, o cămaşă din spini? Pânză de sac şi cenuşă-n cap?

— Nu ştiu, unchiule George, zâmbi Liane. Poate am să mă simt mai bine pe lumea asta când se va sfârşi războiul.

— Cu toții ne vom simți mai bine, Liane. Sunt vremuri al naibii de grele, pentru noi toți. E hidos să te gândeşti că evreii sunt scoşi afară din case şi închişi în lagăre, copiii mor la Londra, naziştii împuşcă oameni ca Armand, sunt scufundate vapoare şi... ai putea continua aşa la nesfârşit. Dar încă mai trebuie să te trezeşti dimineața cu zâmbetul pe buze, să priveşti pe fereastră şi să-i mulțumeşti lui Dumnezeu că eşti vie şi să le întinzi o mână celor dragi.

Îi întinse mâna; Liane i-o luă şi-i sărută degetele.

— Te iubesc, unchiule George.
Părea o fetişcană, iar George îi atinse părul blond mătăsos.
— Şi eu te iubesc, Liane. Şi, ca să-ți spun adevărul, țin la băiatul ăla. Aş vrea să te văd împreună cu el într-o bună zi. Ți-ar prinde bine, ție şi fetelor, iar eu n-am să trăiesc o veşnicie.
— Ba da, zâmbi ea din nou. N-ar strica
— Ba nu. Gândeşte-te la ce-am spus. Îți eşti datoare ție înseți. Şi lui.
Liane, însă, nu a ținut seamă de cuvintele lui, continuând doar să se ducă zilnic la spitalul din Oakland, istovindu-se în pavilioane, pentru a reveni apoi acasă, pentru a-i dărui lui şi fetelor ce-i mai rămăsese.
În 15 octombrie, *Enterprise* a pornit înapoi spre Guadalcanal, cu Nick la bord, tânjind să reintre în luptă. Cele două luni în Hawaii aproape că-l scoseseră din minți.
Enterprise a ajuns la Guadalcanal în 23 octombrie, alăturându-i-se lui *Hornet*, cu contraamiralul Thomas Kincaid la comandă. În zonă se aflau patru portavioane japoneze, care încă mai încercau să recucerească actualul Henderson Field, dar americanii rezistau cu îndârjire.

La data de 26 octombrie, Amiralul Halsey, comandantul şef al Forţelor Navale din Pacificul de Sud, le-a ordonat să-i atace pe japonezi, şi au făcut-o. A urmat o luptă înfiorătoare, japonezii fiind mai puternici decât trupele americane. Au incendiat portavionul *Hornet* şi l-au torpilat până s-a scufundat, mii de oameni pierind odată cu nava. Dar, în pofida loviturilor brutale, *Enterprise a* supravieţuit. A continuat lupta, spre încântarea tuturor, în vreme ce în State toţi stăteau nedezlipiţi de aparatele de radio, ascultând ştirile. George a găsit-o pe Liane aşezată lângă radio, ascultând şi ea, cu o expresie de groază în ochi.

— Crezi că-i acolo, nu?

— Nu ştiu.

Ochii ei, însă, indicau că ştia. George clătină blând din cap:

— Şi eu.

Capitolul 54

În dimineața zilei de 27 octombrie, *Hornet* continua să ardă, scufundându-se încet, iar *Enterprise* suferise o serie de lovituri feroce, dar încă mai lupta. Locotenent-colonelul Burnham se afla pe puncte, supraveghind echipajul cum manevra armamentul, când japonezii i-au atacat cu toată puterea; o bombă de două sute douăzeci şi cinci kg. A lovit puntea de decolare, trecând prin bordajul de la babord şi aruncând schije în toate direcțiile. Deodată, pretutindeni ardeau flăcări şi zăceau oameni peste tot pe punte, morți sau răniți.

— Iisuse Christoase, ai văzut bomba aia?! căscă gura a neîncredere omul care stătea lângă el, iar Nick se repezi spre scară, dintr-un singur salt.

— Las-o-ncolo, am luat foc. Scoateți furtunurile!

Pe tot vasul, soldații încercau să înfrunte vâlvătaia, în timp ce alții trăgeau cu mitralierele, continuând să-i ciuruiască pe japonezi, sub picajul bombardierelor care-i atacau încontinuu. Un pilot japonez se prăbuşi pe punte, cu o explozie cumplită.

Deodată, pe când stătea cu furtunul în mâini, Nick văzu doi oameni târându-se spre el. Îi scoase din foc pe rând, stropindu-le hainele cu apă pentru a stinge flăcările care le devorau carnea. În timp ce privea chipul celui de-al doilea, în spatele lui se produse deodată o explozie. Avu o senzație de lumină solară şi de uşurare a membrelor, zburând prin văzduh, înconjurat de bucăți de trupuri. Îl încercă un straniu simțământ de imponderabilitate... şi, gândindu-se la Liane, ştiu că zâmbea.

Capitolul 55

În tot cursul lunii noiembrie, au continuat să sosească răniți din bătălia de la Guadalcanal. Mulți dintre ei fuseseră ținuți mai întâi câteva zile la Hickam, alții fiind trimişi direct la Oakland. Nicăieri nu se mai găseau disponibilități pentru îngrijirea lor. Trebuiau să fie opriți la bordul navelor până când acestea reveneau în State şi mulți mureau pe drum. Liane îi privea sosind zilnic, cu trupurile dezmembrate, rănite şi arse hidos. Şi auzea la nesfârşit povestea bombei de două sute douăzeci şi cinci de kilograme.

Era deprimant să-i vadă venind şi, în timp ce asista brancardele care erau aduse de pe nave, îşi aminti încă o dată de *Deauville*, dar aici era mult mai rău decât tot ceea ce văzuse atunci. Oamenii se întorceau rupți în bucăți.

Odată, i se păruse că cineva vorbea despre Nick. Omul era pe jumătate în delir, povestind despre camaradul său care fusese omorât lângă el pe punte, dar mai târziu, când a întrebat despre el, a aflat că se numea Nick Steel. Era un joc de cuvinte

ironic şi n-avea nimic de-a face cu Nick cel pe care-l ştia ea. Omul i-a murit în braţe, două zile mai târziu.
În seara de Thanksgiving, unchiul ei s-a răstit în fine la ea, incapabil să mai reziste:
— De ce nu dăm telefon la Biroul de Război, să aflăm?
Liane clătină din cap:
— Dacă i se întâmplă ceva, vom citi în ziare. Ar fi fost mai rău să ştie unde se afla, putea fi tentată să-i scrie, şi rămăsese hotărâtă să n-o facă. Dacă era rănit, avea s-o ştie, mai devreme sau mai târziu. Iar dacă şeful companiei *Burnham Steel* murea, aveau s-apară articole în toate ziarele din ţară.
— Las-o baltă, unchiule George. E sănătos.
— N-ai de unde să ştii.
— Aşa e, nu ştiu.
Acum lucra în schimburi de câte douăsprezece ore, alături de surori.
— Ar trebui să-ţi dea o afurisită de medalie când se termină războiul ăsta nenorocit.
Se aplecă şi-l sărută pe obraz, zâmbind, după care se ridică, uitându-se la ceas.
— Trebuie să plec, unchiule George.
— Acum? Unde?
Tocmai terminaseră cina de Thanksgiving, fetele se duseseră la culcare nu demult. Era nouă seara, iar Liane nu mai ieşise în oraş

de luni de zile.
— Ne lipseşte mâna de lucru la bază şi le-am spus că revin.
— Nu vreau să mergi singură cu maşina până acolo.
— Sunt fetiță mare, unchiule George, îl bătu ea pe braț.
— Eşti nebună.
Mai nebună decât bănuia, nebună de spaimă şi dor şi suferință. Nebună de cât se întreba dacă nu cumva Nick murise. Zi de zi asculta relatările, întrebându-se dacă mortul de lângă cel pe care-l îngrijea nu fusese Nick, sau dacă fusese cât de cât prezent acolo. Avea încontinuu în ochi o expresie de angoasă. Iar luni dimineață, George Crockett a luat problema în propriile-i mâini şi, pentru a doua oară în cursul acelui an, i-a dat telefon lui Brett Williams.
— Ascultă, trebuie să ştiu.
— Şi noi.
Pe Brett Williams îl nedumerea bătrânul. Ştia cine era, altfel n-ar fi primit convorbirea. Dar se întreba de ce voia să afle. Poate fusese prieten apropiat cu Burnham senior.
— N-am auzit nimic.
— Dar puteți afla, pentru Dumnezeu. Dați

telefon la Casa Albă, la Departamentul de Stat, la Pentagon, la cineva.
— Am întrebat. Acolo e o asemenea harababură, încât au documente foarte inexacte. Mulți oameni s-au înecat, s-au scufundat cu *Hornet*, sunt internați în spitale peste tot. Zic că mai durează o lună, două, până să afle mai mult.
— Bine, dar eu nu pot aştepta atâta, bombăni bătrânul.
— De ce?
Brett Williams se săturase şi acum strigau unul la altul. De-o lună era cu nervii la pământ, neştiind unde dracu' era Nick. Îl suna şi Johnny, aproape zilnic. Nu avea ce să-i spună băiatului, sau acestui bătrân de pe Coasta de Vest. Îl căutase până şi Hillary. Era efectiv îngrijorată că Johnny şi-ar fi putut pierde tatăl. Acum era gata să-i dea fiul înapoi.
— Dacă noi stăm aici, rozându-ne unghiile, ce mama dracu', poți face şi dumneata la fel.
— Nepoată-mea nu poate. O să moară de griji dacă nu aflăm unde e.
— Nepoata dumitale? repetă Brett, fără expresie. Asta cine naiba mai e?
— Liane Crockett, asta e.
Nu se mai numea astfel de treisprezece ani

dar, în fierbințeala momentului, uitase.
— Dar...
Iar apoi, încet, înțelese.
— Nu mi-am dat seama, înainte de a pleca... Nu mi-a spus nimic...
Se întrebă dacă bătrânul spunea adevărul şi ştiu că aşa trebuia să fie. Altminteri, de ce să fi dat telefon?
— De ce mama dracului trebuia să-ți spună dumitale? Oricum, pe-atunci era căsătorită, dar acum e văduvă...
Ezită, întrebându-se de ce i-o spunea acestui om, dar era o uşurare să i se destăinuiască, oricui. Îl ucidea s-o vadă pe Liane murind ferecată înapoia porților ei închise.
— Uite ce e, trebuie să-l găsim.
Iar apoi, apucă un carnet şi un creion:
— Pe cine-ați întrebat?
Williams îi înşiră o listă de nume. Începea să-i placă bătrânul. Avea sânge-n vene şi era clar că ținea la nepoata lui şi la Nick Burnham. Începu să-ncerce să se gândească la cei pe care i-ar fi putut suna şi n-o făcuseră, iar bătrânul veni cu un număr de propuneri neprețuite.
— Îi căutați voi, sau eu?
Ştia prea bine că nu conta. *Burnham Steel şi Crockett Shipping* erau două firme la fel

de importante.
— Lasă-mă să mai fac o încercare, şi te sun eu.
Peste două zile, Brett reveni. Nu avea cine ştie ce noutăți, dar tot era ceva.
— Era pe *Enterprise* când a fost lovit, domnule Crockett. Şi se pare că a fost rănit destul de grav. Nu ştim mai mult, decât că probabil a fost expediat în Hawaii. Tocmai au aflat azi dimineață că a trecut pe la Hickam.
— Mai e acolo?
Mâna bătrânului tremura pe receptor. Îl găsiseră... dar mai era în viață? Şi cât de rău fusese rănit?
— L-au trimis săptămâna trecută cu U.S.S. *Solace.* A fost transformată în navă-spital şi se îndreaptă spre San Francisco. Dar, domnule Crockett...
Detesta să-i spulbere speranțele, dar trebuia să fie cu toții realişti, chiar şi nepoata cea necunoscută, poate ea mai ales. Nu-şi dăduse seama că ea nu ştia nimic despre investigația unchiului ei.
— N-avem idee în ce situație este. Când a ajuns la Hickam era în stare critică şi nu ştim cum era la plecare, iar pe navele acelea se pare că... mulți dintre ei nu rezistă.
— Ştiu.

George Crockett închise ochii.
— Trebuie doar să ne rugăm.
Se întreba dacă ar fi fost bine să mai aştepte, sau dacă să-i spună lui Liane. Poate avea să se pomenească privindu-l în față, la nenorocitul ăla de spital. Deschise ochii din nou.
— Cum ați aflat?
Brett Williams zâmbi:
— L-am sunat din nou pe Preşedinte şi i-am spus că trebuie să ştiți.
— E un om de ispravă, zâmbi George. L-am votat la ultimele alegeri.
— Şi eu, râse Williams. Dar nu era decât un moment de voie bună într-o perioadă grea.
— Ştiți când trebuie să sosească nava?
— Nu erau siguri. Mâine sau poimâine.
— Am s-o țin sub ochi de-aici şi, de îndată ce aflu ceva, vă anunț.
Închise şi dădu telefon la Marină. *Solace* urma să sosească a doua zi dimineață, în jurul orei şase. Avu mult de gândit în acea după-amiază, înainte de-a o revedea pe Liane. Seara la zece, când s-a întors acasă, era palidă şi epuizată.
A privit-o mâncând un sandviş şi bând o ceaşcă de ceai. Atunci s-a gândit să-i spună, dar pur şi simplu nu putea. Dacă Nick murise pe vapor? Iar apoi s-a gândit

mai bine: dar dacă nu murise?
Încă mai era trează când i-a ciocănit la uşă, o oră mai târziu:
— Liane? Dormi?
— Nu, unchiule George. S-a-ntâmplat ceva? Nu te simți bine?
Purta o cămaşă de noapte bleu-pal şi părea foarte îngrijorată.
— Nu, nu, mi-e bine, draga mea. Stai jos.
Îi făcu semn spre un scaun şi se aşeză pe pat, iar Liane se simți străbătută cât ai clipi de-un fior. Avea senzația că urma să-i spună un lucru pe care ea nu dorea să-l ştie. Ultima fărâmă de speranță i se risipi, când îl privi.
— Vreau să-ți spun ceva, Liane. Nu ştiu dacă ai să te superi sau nu.
Trase aer în piept şi continuă:
— L-am dat telefon lui Brett Williams acum câteva zile.
— Ăsta cine-i?
Iar apoi, deodată, îşi aminti şi simți că-i înțepenea tot trupul.
— Da?
Parcă ar fi căzut printr-o gaură neagră, murind, în timp ce aştepta continuarea.
— Nick a fost la Guadalcanal.
Încercă să-i spună repede:
— A fost rănit... destul de grav, se crede.

Dar ultimul lucru care se ştie e că era viu.
— Când a fost asta? întrebă ea în şoaptă.
— Acum peste o săptămână.
— Unde e?
Unchiul ei îi privi ochii în timp ce vorbea. Era chinuită, dar din nou vie.
— Pe o navă care vine spre San Francisco.
Liane începu să plângă încet, iar George se apropie de ea şi-i atinse umărul:
— Liane... s-ar putea să nu fi rezistat, pe navă. Ai văzut destule cazuri din-astea, ca să ştii.
Ea dădu din cap, ridicând privirea spre el:
— Ştii pe ce navă e?
George dădu din cap:
— Pe *Solace*. Vor sosi mâine dimineaţă la şase, în Oakland.
Rămase absolut nemişcată, închizând ochii, pe gânduri. Ora şase... ora şase... peste şapte ore, totul avea să se sfârşească... avea să ştie... îl privi din nou pe unchiul ei.
— Vom afla de îndată ce-au sosit, spuse el.
— Nu.
Vocea-i era puternică, şi clătină din cap.
— Nu, vreau să mă duc personal acolo.
— S-ar putea nici măcar să nu-l găseşti.
— Dacă-i acolo, îl voi găsi.
— Dar, Liane...
Dacă era mort? Nu voia să înfrunte singură

un asemenea moment. Apoi, îi veni o idee:
— Vin şi eu cu tine.
Liane îl sărută cu blândeţe pe obraz:
— Vreau să mă duc singură. Aşa trebuie.
Apoi zâmbi, amintindu-şi cuvintele lui Nick, de-atât de demult:
— Sunt o femeie puternică, unchiule George.
— Ştiu, îl surâse el, cu ochii umezi. Dar s-ar putea să fie prea mult pentru tine.
Ea clătină din cap şi, nu peste mult, George părăsi odaia. Şi, toată noaptea, Liane stătu pe întuneric, cu ochii la ceas, iar la patru şi jumătate făcu duş şi se îmbrăcă. Îşi puse o manta călduroasă, iar când ieşi din casă, la ora cinci, în jurul ei se învolbura o ceaţă deasă.

Capitolul 56

La ora cinci şi un sfert, Liane se afla pe Bay Bridge, iar în fața şi în spatele ei nu se zărea nicio altă maşină. Doar două camioane singuratice, în depărtare. Ceața zăcea peste golf şi pe podul de deasupra. Când ajunse la baza navală, stratul de la suprafața apei era gros. Un şir de ambulanțe aşteptau să preia oamenii de pe navă, iar câteva echipe de medici îşi suflau în mâini ca să şi le încălzească. Ştiau că nava trecea deja pe sub Podul Golden Gate. N-avea să mai dureze mult. Apoi, Liane văzu un chip cunoscut din spitalul unde lucra, un tânăr medic naval.

— Acum te-au trimis să lucrezi aici, Liane? Cred că munceşti mai greu decât mine.

— Nu, am venit să aştept... să găsesc...

Doctorul îi văzu expresia ochilor şi dădu din cap. Liane nu venise la lucru. Înțelese pe dată de ce stătea tremurând în frigul dimineții.

— Ştii unde-a fost?

— La Guadalcanal.

Şi văzuseră rezultatele timp de luni în şir, şiruri nesfârşite de răniți, morți şi mutilați.

— Ştii cât de grav a fost rănit?
Clătină din cap, iar tânărul o atinse pe braţ, după care vorbi încet:
— O să-l peticim.
Liane încuviinţă, incapabilă să spună mai mult, şi se îndepărtă agale să privească nava Dar, prin ceaţa deasă, era imposibil să distingă ceva. Şi apoi, încet, în depărtare, apăru o lumină, răsună o sirenă, şi observă un grup de femei pe cheu, aşteptând încordate. Privi iarăşi în ceaţă, pe când luminile apăreau treptat, şi deodată *Solace* ieşi din negură, ca o vedenie. Întreg bordajul îi era vopsit în alb, cu o cruce roşie pe el. Liane stătea în frig, ţinându-şi respiraţia.
I se păru că trecură ore până când vasul acostă, în timp ce doctorii se pregăteau. Oameni cu tărgi păşiră înainte şi, în sfârşit, nava fu amarată la cheu şi deodată începu agitaţia.
Cele mai grave cazuri au fost debarcate primele, sirenele ambulanţelor trezindu-se la viaţă. Privind, lui Liane i se părea o ironie. Răniţii plutiseră în derivă peste Pacific zile de-a rândul, iar acum erau duşi la spital în mare viteză, cu sirenă. Pentru unii, însă, diferenţa dintre viaţă şi moarte putea depinde chiar şi de un moment şi,

ştiind că nu avea încotro, înaintă încercând să vadă chipurile, dar unele fuseseră desfigurate, sau erau acoperite, ori atât de rău arse încât nu mai puteau fi recunoscute. Începu să i se înnoade stomacul în timp ce mergea pe cheu, aşteptând, privind. Aici era altfel decât la spitalul unde lucra. Îl căuta pe Nick şi conta fiecare om pe care-l privea, încordându-se de fiecare dată pentru tot ce putea fi mai rău. Iar apoi, tânărul medic o strigă:

— Cum se numeşte?

— Burnham... strigă ea la rându-i. Nick Burnham!

— Îl vom găsi.

Dădu din cap în semn de mulțumire, iar doctorul pomi printre răniți, în timp ce ea trecea printre alții, dar Nick nu se zărea nicăieri. Apoi, încet, începură să apară răniții ambulatorii, iar din micul grup de femei izbucniră țipete. Bărbații înaintau şchiopătând, cu lacrimile şiroindu-le pe obraji, şi deodată, în ceață răsună un urlet iar femeile, ridicându-şi privirea spre punți, văzură mii de bărbați suspendați acolo, bandajați şi ologi, răniți şi mutilați, dar salutându-şi patria cu un chiot sonor. O ovație de răspuns se ridică de pe cheu, în

timp ce Liane plângea pentru ei şi pentru Nick, şi pentru ea însăşi... şi pentru Armand... Erau atâția care n-aveau să se mai întoarcă niciodată acasă. Iar acum se întreba dacă nu cumva Nick se număra printre aceştia. Poate că informațiile pe care le obținuse unchiul George erau greşite... poate murise, la urma urmei... sau nu era pe vas... sau murise pe drum. Era o aşteptare insuportabilă, pe când oamenii şiroiau încet pe-alături. Trecuse de şapte şi jumătate, ceața se ridica încet, continuau să vină şi ea încă nu-l găsise pe Nick. Multe dintre celelalte femei plecaseră iar tânărul medic continua să se mişte cât putea de repede printre brancarde, în timp ce ambulanțele plecau la spital şi reveneau. Ştia că, în dimineața aceea, la chirurgie avea să ardă.

— Încă nimic?

Medicul se opri lângă ea pentru o clipă, iar Liane clătină din cap.

— S-ar putea să fie semn bun. Poate că merge pe picioarele lui.

Sau deloc, îşi spuse ea. Înghețase până-n măduva oaselor şi era amorțită complet pe dinăuntru. Şi atunci, îl văzu. Se apropia încet, printr-un grup de bărbați, iar în fața lui mai veneau şi alții. Îşi ținea capul în

piept, avea părul lung, dar îl recunoscu de îndată, chiar în mijlocul mării de' oameni din jurul lui. Şi, apropiindu-se, văzu că mergea în cârje.
Liane rămase ca o stană de piatră, privind, întrebându-se deodată dacă făcuse bine venind. Dacă se înşela? Dacă ei nu voia s-o mai vadă? Şi, în timp ce ochii ei sfredeleau prin mulțime, Nick se întoarse să-i spună ceva omului din dreapta lui, şi imediat se opri pe loc, văzând-o. Nu făcu nicio mişcare, şi nici ea. Stăteau pe loc, doar, cu mulțimea trecând constant prin jurul lor. Iar apoi, ca şi cum n-ar mai fi existat punct de întoarcere, ea pomi încet spre el, printre oamenii care o înghionteau nerăbdători să ajungă acasă.
Acum se mişcau mai repede, iar strigătele şi uralele continuau. Preț de-o clipă, îl pierdu, dar el continua să stea pe locul unde se oprise, când mulțimea se despărți din nou şi Liane o luă la fugă, râzând printre lacrimi. Nick îşi înclină capul, începând şi el să plângă şi întorcându-şi-l dintr-o parte în alta, ca şi cum n-ar fi vrut s-o vadă. Paşii ei se încetiniră şi văzu că nu mai avea piciorul stâng, după care alergă spre el pe cheu, strigându-i numele:
— Nick! Nick!

Zbura spre el, el îşi ridică privirea, în ochi citindu-i-se o mie de ani care înainte nu existaseră acolo, iar apoi, cu o mişcare neaşteptată, înhăță cârjele şi porni spre ea oprindu-se în mijlocul cheiului, pe când el o strivea la pieptul său. Erau aceiaşi care fuseseră şi-nainte – şi cu totul alții. O mie de ani trecuseră, muriseră oameni de jur împrejuru-le. Ceața se risipea încet deasupra capetelor lor. Nick venise în sfârşit acasă, iar acum Liane era a lui. Avusese dreptate. Oamenii puternici nu pot fi învinşi.